

Biuletyn

nr 58 – 2007/2008

Spółcznego
Komitetu
Odnowy
Zabytków
Krakowa

**Biuletyn Społecznego
Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa**

Zespół redakcyjny

Artur Chojnacki (red. naczelny)
Anna Klasa-Kwiatkowska
Maciej Wilamowski

Wydawca

Biuro Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
31-005 Kraków, ul. Bracka 13
tel. + 48 12 422 69 99, www.skozka.pl

Copyright © by Biuro Społecznego Komitetu Odnowy
Zabytków Krakowa, Kraków 2009

ISSN 0209-2700

Publikacja sfinansowana ze środków

**Kancelarii Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej**

Projekt graficzny i skład:

Otwarte, www.otwarte.com.pl

Druk:

Drukarnia Skleniarz, www.skleniarz.com.pl

Zdjęcie na okładce:

Figura św. Władysława wieńcząca narożnik kaplicy Wazów
katedry na Wawelu
fot. Paweł Krzan

Zdjęcie na s. 3:

fot. Konrad K. Pollesch (dzięki uprzejmości redakcji
Alma Mater – Miesięcznika Uniwersytetu Jagiellońskiego)

Teksty niepodpisane pochodzą od Redakcji

Nakład 1000 egz.

Kraków – narodu obowiązek! – to hasło od 31 lat przyświeca na co dzień członkom Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w ich pracy na rzecz ratowania dawnej stolicy Rzeczypospolitej. Ono także wyznacza ważne miejsce SKOZK w życiu współczesnej Polski. Dzięki decyzjom najwyższych Władz Rzeczypospolitej, z Parlamentem i Prezydentem RP na czele, o finansowaniu dzieła odnowy dawnej stolicy Polski z budżetu państwa, zgromadzone w naszym mieście pomniki narodowej historii odzyskują swoją urodę. Dzieje się tak nie tylko dlatego, że o naszym mieście pamiętają politycy przyznający corocznie dotację na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, ale także dlatego, że w Krakowie istnieje unikalny w Polsce i całej Europie Środkowo-Wschodniej zespół historyków sztuki, konserwatorów i innych specjalistów od restauracji oraz rewitalizacji zabytkowych miast. Mimo największych zagrożeń, przez jakie Kraków przeszedł w przeszłości, podwawelski gród nadal żyje i rozkwita. Stał się też dziś prawdziwą perłą w polskiej koronie, podziwianą przez miliony przybywających tutaj corocznie turystów i pątników.

Przedkładany Czytelnikom 58. numer „Biuletynu SKOZK” posiada nową szatę graficzną oraz nowy kształt merytoryczny. Zredagowany został atrakcyjnie, zgodnie z dzisiejszymi wymogami. Co ważne, zachował jednak to, co było istotą „dawnego” „Biuletynu”, redagowanego z wielkim oddaniem przez wiele lat przez zespół pod kierunkiem prof. Andrzeja Kurza: rzetelną informację o działaniach Komitetu. Korzystam też z okazji i raz jeszcze serdecznie dziękuję dawnemu zespołowi redakcyjnemu „Biuletynu SKOZK” za lata bezinteresownej pracy dla naszego miasta.

Jestem przekonany, że nowy „Biuletyn” przyciągnie Czytelników swoją bogatą treścią i atrakcyjną szatą graficzną. Oprócz bogatej informacji o działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Czytelnicy znajdą w nim m.in. wywiady: z Jerzy Millerem – wojewodą małopolskim, a obecnym ministrem spraw wewnętrznych i administracji, oraz – z prof. Janem K. Ostrowskim, dyrektorem Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu. Wielu Czytelników uradują zapewne teksty dotyczące nieco „zapomnianej” dzielnicy Krakowa: Podgórze. Sądzę, że ta bogata propozycja, jaką redaktorzy niniejszego numeru „Biuletynu” przedkładają Czytelnikom, zostanie przyjęta z zadowoleniem i pełną satysfakcją.

A handwritten signature in black ink that reads "Franciszek Ziejka". The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

Prof. Franciszek Ziejka
Przewodniczący SKOZK

Spis treści

Wywiad	Czytaj >	Nie wyobrażam sobie Krakowa bez SKOZK – wywiad z Jerzym Millerem.....7
--------	-----------------------------	--

Wydarzenia	Czytaj >	Otwarcie Piwnic w Krzysztoforach15
	Czytaj >	Nowa strona internetowa16
	Czytaj >	Otwarcie Pałacu Biskupa Erazma Ciołka17
	Czytaj >	Medal Cracoviae Merenti.....18
	Czytaj >	Tablica ku uczczeniu prof. Tadeusza Chrzanowskiego..... 20
	Czytaj >	Zebranie Plenarne SKOZK – 21 grudnia 2007 roku.....21
	Czytaj >	Projekt „Moja Wielka Ojczyzna” 22
	Czytaj >	Koniec „Wielkiej Ruiny” w Tyńcu 25
	Czytaj >	Konkurs plastyczny i filmowy 26
	Czytaj >	Wystawa „Ocalić Kraków”27
	Czytaj >	Prezydent RP Lech Kaczyński w Krakowie 29
	Czytaj >	Zebranie Plenarne SKOZK – 11 grudnia 2008 roku..... 29
	Czytaj >	Konferencja naukowa z okazji 30-lecia SKOZK.....31

Kronika	Czytaj >	Kronika 200741
	Czytaj >	Kronika 2008..... 56

Beneficjenci	Czytaj >	Wawel zawsze będzie najważniejszy – rozmowa z prof. Janem K. Ostrowskim.....73
--------------	-----------------------------	--

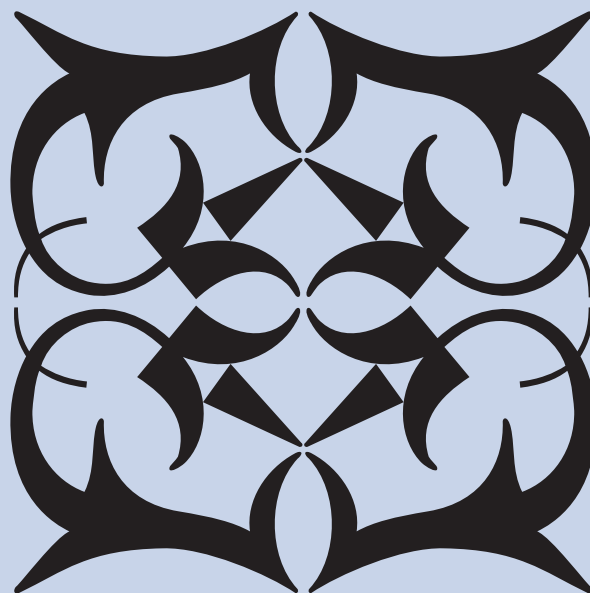
Perspektywy: Podgórze	Czytaj >	Problematyka konserwatorska Podgórze81
	Czytaj >	Podgórze – opinie konserwatorów..... 94
	Czytaj >	Podgórze chronić i promować. Działalność Stowarzyszenia „Podgorze.pl” 96

Z historii SKOZK	Czytaj >	Wszyscy chcieli pomóc Krakowowi – rozmowa z Czesławem Roszakiem 101
------------------	-----------------------------	--

Badania	Czytaj >	Konserwatorskie prace badawcze w kaplicy Wazów przy katedrze wawelskiej109
	Czytaj >	Mikroklimat krypt katedry wawelskiej. Zagrożenia metalowych sarkofagów królewskich i strategia ochrony 111
	Czytaj >	Badania na obecność polichromii w dawnym Pałacu Prymasowskim przy ul. Grodzkiej 65 112
	Czytaj >	Badanie architektoniczne w starej zakrystii kościoła Franciszkanów w Krakowie..... 114
	Czytaj >	Kaplica Matki Boskiej Piaskowej przy kościele Karmelitów na Piasku. Charakterystyka historyczna i artystyczna 116
	Czytaj >	Kaplica pw. św. św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty na Prądniku Czerwonym. Charakterystyka historyczna i artystyczna 118
	Czytaj >	Badania i konserwacja dekoracji malarsko-sgraffitowych elewacji kamienicy przy zbiegu ulic Ariańskiej i Lubomirskiego w Krakowie 118

Dokumenty	Czytaj >	Uchwały, sprawozdania, plany 121
-----------	-----------------------------	--

Mapa	Czytaj >	Obiekty zabytkowe, których odnowa finansowana była ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w latach 2007-2008 229
------	-----------------------------	---

1 Wywiad

Nie wyobrażam sobie Krakowa bez SKOZK –
wywiad z Jerzym Millerem

Jerzy Miller – wojewoda małopolski w latach 2007-2009, wcześniej m.in. wicewojewoda krakowski (1993-1998), podsekretarz, a następnie sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów (1998-2000), prezes Narodowego Funduszu Zdrowia (2004-2006), zastępca prezydenta Warszawy (2006-2007); 14 października 2009 r. powołany na stanowisko ministra spraw wewnętrznych i administracji.

Nie wyobrażam sobie Krakowa bez SKOZK

Ja sam tu się urodziłem i choć zdarzyło mi się pracować w innych, znacznie nowocześniejszych miastach, czuję się głęboko związany z typowo krakowskim myśleniem o przeszłości. To SKOZK przez lata uczył nas, że zabytek to wartość nie tylko materialna, ale przede wszystkim duchowa – mówi wojewoda małopolski Jerzy Miller w rozmowie z Justyną Nowicką

Dzięki Społecznemu Komitetowi Odnowy Zabytków Krakowa miasto od lat odzyskuje stopniowo swój blask. Ale, jak się wydaje, działalność SKOZK, ma znacznie szersze znaczenie niż tylko w sferze odnowy zabytków. Jak wojewoda małopolski postrzega znaczenie tej instytucji?

SKOZK to elitarna grupa miłośników Krakowa powołana do opieki nad zabytkami i wyposażona w środki finansowe Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa mocą decyzji Prezydenta RP. Nie wyobrażam sobie dziś Krakowa bez działalności tej instytucji. SKOZK bardzo mocno wrósł w wizerunek miasta. Warto zwrócić uwagę na to, że jest to instytucja wyjątkowa w skali całego kraju. W każdym polskim mieście są zabytki, ale tylko w Krakowie działa grono osób, które swoim autorytetem, zarówno osobistym, jak i zbiorowym, gwarantują, że pieniądze na odnowę zabytków dzielone są w sposób właściwy. Trzeba też podkreślić, że członkowie Komitetu tak trudną sprawę, jak podział pieniędzy, potrafią przeprowadzić nie tylko kompetentnie, lecz również w dobrej atmosferze, bez niepotrzebnych sporów.

To chyba nieczęste zjawisko w naszym życiu publicznym?

Jestem przekonany, że gdybyśmy w Krakowie co roku się spierali, wadzili, licytowali lub, co gorsza, dopuścili do głosu polityków, którzy rozstrzygaliby, który zabytek jest

bardziej godny odnowy, a który mniej, Narodowego Funduszu dawno by już nie było. Uważam, że członkom SKOZK winni jesteśmy wielką wdzięczność za umiejętność prowadzenia dyskusji pozbawionej niepotrzebnych emocji w sytuacji, gdy potrzeby są zawsze większe niż możliwości finansowe. O Krakowie mówi się w Polsce z uznaniem, że dba o swoje zabytki. Ale może warto się zastanowić nad tym, co tak naprawdę oznacza to stwierdzenie? Bo przecież nie oznacza to, że o zabytki troszczy się każdy przeciętny Kowalski. To właśnie dzięki działalności SKOZK mieszkańcy Krakowa postrzegani są jako obywatele dbający o swoje dziedzictwo. Zdarza się też, że SKOZK w tej sprawie po prostu nas wyręcza! Troska o zabytki przenosi się oczywiście na jedno z głównych źródeł dochodów mieszkańców Krakowa – turystykę. Do zaniedbanego miasta turyści nie będą chcieli przyjeżdżać. Bardzo łatwo jednak wskazać przykłady innych polskich miast, których zabytki zamieniają się w ruinę. My mamy gospodarza, który o substancję zabytkową potrafi dbać.

Jak w praktyce wygląda struktura finansowania odnowy zabytków w naszym mieście? Czy z funduszu korzystają także zabytki województwa małopolskiego?

Działalność SKOZK dotyczy wyłącznie Krakowa jako miejsca o ogromnej wartości dla całego kraju. Komitet jest dysponentem Narodowego Funduszu Rewaloryzacji

Zabytków Krakowa. Od 1990 r. działa pod patronatem kolejnych Prezydentów RP, korzystając ze środków przekazywanych z budżetu państwa za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP. Bezpośrednią pieczę nad wykonawcami sprawuje Zarząd Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa (instytucja utrzymywana także z budżetu państwa, a dokładnie z budżetu Wojewody Małopolskiego). Zarząd jest tzw. inwestorem zastępczym remontów prowadzonych przez SKOZK, jest instytucją wykonawczą: decyzje SKOZK zamienia w konkretne działania, prowadzi nadzór inwestorski, kieruje placami budów, dba o formalności prawne i szczegóły finansowe. To grupa wyspecjalizowanych urzędników zajmujących się szczegółowym rozliczaniem podejmowanych przez Komitet zadań.

Co składa się na budżet Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa? Jak duże są te dotacje, jak funkcjonują?

Najpierw dygresja. Chcę przede wszystkim podkreślić, że środki z Narodowego Funduszu przeznaczone są prawie w całości na rewaloryzację zabytków publicznych. Zgadzam się z zasadą, że państwo dba o swoją własność, bardzo zresztą szeroko rozumianą. Na przykład Uniwersytet Jagielloński, mimo że ma osobowość prawną – jest przecież częścią polskiego państwa. Nawet kościoły, mimo że są mieniem kościelnym, również obejmowane są opieką państwową. Problemem jednak są zabytki znajdujące się w rękach prywatnych. Ich właściciele nie zawsze mogą pozwolić sobie na kosztowne remonty. Owszem, były już podejmowane próby udzielania pożyczek właścicielom prywatnych zabytków, nie zawsze jednak było to dobrze przyjmowane przez organa kontrolne. Mam jednak wrażenie, że warto byłoby jeszcze raz przedyskutować formułę finansowania odnowy tych zabytków, które są mieniem prywatnym. Zdaję sobie sprawę, że ta teza jest dyskusyjna i pewnie usłyszymy zaraz głosy, że biedne państwo nie ma obowiązku pomagać właścicielom prywatnych kamienic czy pałaców. Ale przecież komuś, kto spaceruje ulicą Floriańską czy Grodzką, naprawdę jest obojętne, która z kamienic należy do prywatnego właściciela, a która jest własnością publiczną. Wydaje mi się, że odpowiednia formuła prawna mogłaby jakoś uregulować dostęp do dotacji – osobiście uważam, że dysponowanie tymi środkami powinno być bardziej elastyczne. Wracam teraz do Pani pytania – przede wszystkim budżet funduszu z roku na rok jest bardzo podobny. Dotacje z budżetu państwa w ciągu ostatnich trzech lat wynosiły: w roku 2007 – 45 500 000 zł, w 2008 – 44 300 000 zł, a w 2009 – ponownie 44 300 000 zł*. To bardzo ważne, ponieważ w pewnym stopniu gwarantuje stabilność i daje możliwość rozsądnego planowania. Mimo że budżet państwa uchwalany jest przecież co roku, już dziś SKOZK może z wielkim prawdopodobieństwem dyskutować o planach na 2010 r. Trzeba pamiętać, że remont zabytku to proces długotrwały. Stabilne i zrównoważone finansowanie SKOZK to podstawa jego działalności.

Porozmawiajmy jeszcze o działalności terenowej administracji rządowej. Jak Wojewoda Małopolski realizuje zadania w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego?

Organem administracji rządowej odpowiedzialnym za ochronę zabytków jest wojewódzki konserwator zabytków. Rola konserwatora jest dwójaka. Po pierwsze, jest ekspertem uczestniczącym w wydawaniu pozwoleń na budowę. Dbą o to, by przebudowa czy remont nie stały się zagrożeniem dla zabytku. Po drugie, pełni rolę kontrolną – ma prawo i obowiązek upomnieć właściciela, który zaniedbuje zabytkową substancję. W skrajnych przypadkach może nawet zastosować tzw. wykonawstwo zastępcze, czyli wykonać niezbędne prace a potem odzyskać od właściciela poniesione nakłady. Niestety, o ile Narodowy Fundusz jest stabilny i dosyć szczodry, o tyle finansowe możliwości wojewódzkiego konserwatora nie są duże. Konserwator sprawuje pieczę nad całym województwem. Z konieczności więc swoje środki musi lokować głównie poza Krakowem, gdyż tam innego źródła finansowania już nie ma. Konserwator współpracuje z samorządem województwa, bo z budżetu samorządowego oraz z pieniędzy europejskich można zdobyć dodatkowe środki na utrzymanie i odnowę zabytków. W województwie małopolskim mamy jeszcze jeden poważny problem, który udało się na razie rozwiązać tylko na terenie diecezji krakowskiej. Chodzi o zabytkowe drewniane kościołki i kapliczki, których wiele znajduje się również w innych częściach województwa. Te wspaniałe zabytki pilnie wymagają nowoczesnej ochrony przeciwpożarowej.

Odnowa zabytków to ważny rynek pracy w naszym regionie?

Nie jest może bardzo duży, ale stabilny. W dobie kryzysu, w okresie spowolnienia w wielu gałęziach gospodarki, ma to ogromne znaczenie. Budżet państwa, który finansuje wiele prac konserwatorskich, nie podlega takim dramatycznym wahaniom. Jest jeszcze inny aspekt: odnowa zabytków wymaga ludzi o bardzo wysokich kwalifikacjach, są to najczęściej absolwenci szkół wyższych. Dla znawców i miłośników zabytków Kraków jest bardzo atrakcyjnym miejscem pracy. Od lat mówi się też o istnieniu polskiej szkoły konserwacji zabytków. Zapytam retorycznie – gdzie zdobywałyby doświadczenia nowe pokolenia konserwatorów, jeśli w Krakowie nie byłyby prowadzone tak rozległe działania konserwatorskie? Z tego wynikają także bogate kontakty międzynarodowe oraz promocja naszego miasta w środowiskach, na których bardzo nam zależy. To jeszcze jedna zaleta SKOZK. Zachęcam jednak do patrzenia na zabytki nie tylko jako na miejsca prac budowlanych, dających zatrudnienie kilku tysiącom osób. Dla mnie to szersze zagadnienie z punktu widzenia rynku pracy – zabytki mają wielką siłę oddziaływania, wpływają na życie 750 tysięcy mieszkańców Krakowa i przyciągają do miasta setki tysięcy turystów. Nieprzypadkowo tutaj odbywają się tak liczne konferencje, sympozja, międzynarodowe spotkania.

Czy konserwatorzy często sięgają po fundusze z Unii Europejskiej?

Unia Europejska bardzo dba o podkreślanie kulturowej różnorodności. Do tej pory sięgaliśmy głównie po pieniądze na autostrady czy kanalizację. Tych dotacji będzie jednak coraz mniej, tymczasem pieniędzy europejskich na wydatki związane z kulturą i zabytkami będzie przybywać. Takim spektakularnym przykładem jest trwający remont Sukiennic. Po wejściu do Unii Europejskiej pojawiły się obawy, czy nie pochłonie nas ten wielki organizm, czy nie stracimy swojej tożsamości. Jak jednak widać, udało się nam zachować odrębność, ale tylko dzięki temu, że mamy mocne korzenie. W Krakowie wzrasta się w klimacie poszanowania przeszłości. Kraków to niepowtarzalna atmosfera – tworzą ją przede wszystkim ludzie, ale tłem dla

nich są kamienice, pałace, mury, Planty. Ja sam tu się urodziłem i choć zdarzyło mi się pracować w innych, znacznie nowocześniejszych miastach, czuję się głęboko związany z typowo krakowskim myśleniem o przeszłości. To SKOZK przez lata uczył nas, że zabytek to wartość nie tylko materialna, ale przede wszystkim duchowa. I to jeszcze jedna zasługa Komitetu.

Kraków, kwiecień 2009 roku

* W sierpniu 2009 r. w związku z trudną sytuacją budżetu państwa dokonano nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r., zmniejszając dotację do 42 000 000 zł – red.

2 Wydarzenia

Otwarcie piwnic Pałacu „Pod Krzysztofony”

Nowa strona internetowa

Otwarcie Pałacu Biskupa Erazma Ciołka

Medal Cracoviae Merenti

Tablica ku uczczeniu prof. Tadeusza Chrzanowskiego

Zebranie Plenarne SKOZK – 21 grudnia 2007 roku

Projekt „Moja Wielka Ojczyzna”

Koniec „Wielkiej Ruiny” w Tyńcu

Konkurs plastyczny i filmowy

Wystawa „Ocalić Kraków”

Prezydent RP Lech Kaczyński w Krakowie

Zebranie Plenarne SKOZK – 11 grudnia 2008 roku

Konferencja naukowa z okazji 30-lecia SKOZK

Wydarzenia – przegląd najważniejszych zdarzeń, dzięki którym Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zaznaczył w latach 2007–2008 swoją obecność w życiu Polski i Jej dawnej stolicy.

OTWARCIE PIWNIC PAŁACU „POD KRZYSZTOFORY”

Dzięki wsparciu SKOZK Muzeum Historyczne Miasta Krakowa zyskało blisko pół tysiąca metrów kwadratowych powierzchni ekspozycyjnej. Podczas remontu natrafiono na unikatowe przedproża i późnogotycką polichromię. 4 kwietnia 2007 r. zakończono prace w piwnicach Pałacu „Pod Krzysztofony”.

Pałac „Pod Krzysztofony” to od lat 60. główna siedziba Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Do niedawna zwiedzający mogli podziwiać tylko kunsztowny wystrój pałacowych pomieszczeń na parterze i piętrach, w tym barokowe stiuki przypisywane Baltazarowi Fontanie. Zupełnie niewykorzystana pozostawała najstarsza część gmachu, czyli podziemia. To się jednak zaczęło zmieniać w 2005 r. – do zaniedbanych dotychczas piwnic Pałacu wkroczyli konserwatorzy. Społeczny Komitet wsparł prowadzone przez nich prace dotacją w wysokości ponad 1 mln zł.

Efekt, jaki w ciągu dwóch lat udało im się uzyskać, przeszedł najśmielsze oczekiwania. Konserwatorzy i archeolodzy natrafili podczas prac na relikty czternastowiecznych przedproży, dokonując tym samym jednego z najgłośniejszych krakowskich odkryć archeologicznych ostatnich lat. Aby zrozumieć ich wagę, cofnąć się trzeba do połowy XIV w., kiedy poziom Rynku Głównego był o kilka metrów niższy niż obecnie. Główne wejście do kamienic przyrynkowych znajdowało się wówczas blisko dwa metry nad ówczesnym poziomem gruntu. Przed najstarszymi krakowskimi kamienicami stawiano drewniane ganki, wsparte na wysuniętych kilka metrów przed front budynków murowanych pomieszczeniach zwanych właśnie przedprożami. Tarasy przedproży, na które wchodziło się z rynku po schodkach, były tymi miejscami kamienic, w których mieszczenie krakowscy prowadzili szczególnie ożywioną działalność handlową, a zapewne i życie towarzyskie. Przedproża zniknęły z krakowskiego krajobrazu pod koniec XVII w. w wyniku trwającego od stuleci podnoszenia się poziomu rynku, który w dobie baroku ostatecznie zrównał się z poziomem dawnych tarasów.

Podczas sfinansowanych przez SKOZK prac konserwatorskich odkryto właśnie pomieszczenie, które pierwotnie znajdowało się pod tarasem. Zachowały się jego ceglane sklepienia i kamienne portale oraz relikty wychodzących niegdyś na rynek okien. Odkrycie jest tym ważniejsze,

1

2

1-2. Odnowione piwnice Pałacu „Pod Krzysztofony”
fot. P. Krzan

że – jak szacują archeolodzy – przedproża Pałacu „Pod Krzysztoforą” były największą tego typu konstrukcją w Krakowie.

Podczas gdy archeolodzy zajmowali się badaniem przedproży, w piwnicach pod Pałacem trwały prace konserwatorskie. W ich trakcie natrafiono na ślady późnogotyckiej polichromii w pomieszczeniu nr 12. Co istotne, w wiekach średnich nie pełniło ono funkcji zwykłego pomieszczenia gospodarczego, lecz było salą reprezentacyjną lub przynajmniej o specjalnym charakterze, której wnętrza doświetlały okna umieszczone w sklepieniu; komnatę tę ocieplał kominek, wiódł do niej portal z drzwiami, a jej ściany zdobiła dekoracja malarska. *Może było to miejsce, w którym właściciel przyjmował gości, obiadował, spędzał wolny czas w miłym towarzystwie przy szklanych winach lub przyjmował interesantów i partnerów w interesach?* – przypuszcza dr Paweł Pencakowski, historyk sztuki z krakowskiej ASP.

Do dziś najbardziej czytelnym śladem dawnej świetności tej sali pozostaje odkryta polichromia. Gdy komnata z czasem stała się zwykłym pomieszczeniem piwnicznym, zamurowano w niej okna, a zaniechane tynki, na których położono polichromię, zaczęły z czasem odpadać od ceglanego podłoża. Odkryte malowidło przedstawia bogatą dekorację roślinną, na którą składają się – charakterystyczne dla późnośredniowiecznej ornamentyki europejskiej – kwiaty akantu z podłużnymi liśćmi na tle szarego błękitu. Malowidło kryje też pewną nierozwiązaną zagadkę. Na sklepieniu jego twórca umieścił bowiem znak, który – jak się przypuszcza – może być pozostałością daty, monogramu, herbu lub gmerku, czyli tzw. mieszczkańskiego znaku herbowego, którym fundator malowidła chciał być może upamiętnić swoją osobę.

Po dwóch latach intensywnych prac piwnice były gotowe do przyjęcia ekspozycji muzealnej. Debiut w nowej roli był godny historii i charakteru odnowionych sal – pomieściły część eksponatów wielkiej wystawy jubileuszowej „Kraków – Europejskie Miasto Prawa Magdeburgskiego 1257-1791”, zorganizowanej w ramach obchodów 750-lecia lokacji Krakowa na prawie magdeburgskim. Między innymi z tego powodu na podłodze jednego z pomieszczeń położono oryginalny średniowieczny bruk, po którym pół tysiąca lat temu chodzili krakowscy mieszczanie.

Spółeczny Komitet nie traci zainteresowania Pałacem „Pod Krzysztoforą”. Udostępnienie zwiedzającym piwnic to pierwszy etap kompleksowego remontu i modernizacji głównej siedziby Muzeum Historycznego Miasta Krakowa.

NOWA STRONA INTERNETOWA

Pół tysiąca zdjęć, piętnaście filmów, prezentacje odnowionych zabytków, a przede wszystkim bieżące informacje o działalności Społecznego Komitetu – to wszystko (i więcej) oferuje od września 2007 r. nowa witryna internetowa www.skozok.pl.

5 września 2007 r., po pół roku prac przygotowawczych, udostępniono odbiorcom nową stronę internetową SKOZK. Powstała ona z myślą o członkach Komitetu, mediach, beneficjentach Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, a przede wszystkim o internautach zainteresowanych zabytkami Krakowa i ich odnową. Nie brakuje na niej relacji z bieżącymi wydarzeniami związanymi z działalnością SKOZK i zapowiedzi kolejnych. Dzięki stronie internetowej Komitet może szybko informować opinię publiczną o swoim stanowisku w najważniejszych sprawach.

Od odwiedzenia strony www.skozok.pl winni zaczynać współpracę ze SKOZK wszyscy, którzy chcą uzyskać dotację z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. To tu mogą poznać zasady finansowania przez SKOZK prac rewaloryzacyjnych i znaleźć wszystkie niezbędne formularze. Strona Komitetu daje też możliwość przestudiowania wszystkich oficjalnych dokumentów i sprawozdań SKOZK, i tych aktualnych, i tych odnoszących się do kilku ostatnich lat.

Ze strony Komitetu korzystają też często studenci piszący w swych uczelniach prace na temat odnowy zabytków Krakowa. Dla tej grupy użytkowników szczególnie cenna będzie możliwość pobrania elektronicznych wersji numerów „Biuletynu SKOZK” wydanych po 1999 r., w których z kolei z łatwością odnajdą tabelaryczne sprawozdania z prac finansowanych każdego roku przez Komitet. We wciąż rozbudowywanym dziale „Odnowione zabytki” Biuro SKOZK prezentuje historię i główne etapy rewaloryzacji zabytków objętych w ostatnim trzydziestolecu pomocą Komitetu. Tekstom towarzyszą zdjęcia artysty-fotografika Michała Grychowskiego, a w dziale „Filmy” na widza czeka piętnaście kilkunastominutowych reportaży przygotowanych w ostatnich latach dla TVP Kraków przez redaktor Izabelę Pieczarę. W najstarszym z nich, pochodzącym z 2003 r., można obejrzyć jedną z ostatnich przed śmiercią wypowiedzi telewizyjnych wieloletniego przewodniczącego SKOZK prof. Tadeusza Chrzanowskiego.

W ocenie twórców, witryna internetowa SKOZK będzie w tym kształcie mogła zaspokajać oczekiwania odbiorców do ok. 2010 r. W tym czasie wszystkie zaplanowane działy powinny zostać wypełnione tekstami i materiałem ilustracyjnym dającymi kompletny obraz działalności i historii SKOZK. Następnym etapem w rozwoju strony będzie jej pełne otwarcie na przekaz multimedialny i rozbudowa bieżącego serwisu informacyjnego, dzięki któremu będzie można na bieżąco śledzić postęp prac przy najważniejszych zabytkach Krakowa.

Projekt graficzny witryny opracował Łukasz Tabakowski ze Studia Projektowego GRID. Bieżącą redakcją serwisu prowadzi Anna Klasa-Kwiatkowska z Biura SKOZK.

OTWARCIE PAŁACU BISKUPA ERAZMA CIOŁKA

18 października 2007 r. u stóp Wawelu otwarł swe podwoje nowy oddział Muzeum Narodowego w Krakowie. W Pałacu Biskupa Erazma Ciołka można oglądać sztukę przedrozbiorowej Rzeczypospolitej. Nie byłoby to możliwe bez SKOZK, który przez ponad 10 lat finansował kompleksowy remont gotycko-renesansowej rezydencji.

Prace konserwatorskie w gmachu przy ul. Kanoniczej 17 zakończyły się co prawda już w 2006 r., jednak przez kolejny rok muzealnicy przygotowywali pałacowe wnętrza do przyjęcia i samej ekspozycji, i pierwszych zwiedzających. Warto było czekać. W efekcie powstało jedno z najnowocześniejszych muzeów Krakowa o powierzchni ekspozycyjnej ponad 2 500 metrów kwadratowych. Nie zabrakło w nim wyposażenia multimedialnego, a trasa zwiedzania dostosowana została do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Gros prac konserwatorskich i remontowych w dawnej rezydencji biskupa Ciołka przeprowadzono w latach 1999-2006. Zanim jednak stanęły przy nim rusztowania konserwatorów, Społeczny Komitet sfinansował także badania architektoniczne (1995) i kompleksowy projekt rewaloryzacji Pałacu (1997). W sumie na prace przy Kanoniczej 17 SKOZK przeznaczył 19,9 mln zł. Dzięki tym środkom zdewastowanemu budynkowi udało się przywrócić świetność z czasów najznakomitszego jego właściciela – zmarłego w 1522 r. biskupa płockiego

Erazma Ciołka – oraz jego wybitnych następców. Było to jedno z najtrudniejszych przedsięwzięć konserwatorskich w Krakowie ostatnich lat. Począwszy od końca XVIII w., gdy budynek przy Kanoniczej 17 utracił funkcje pałacowe, mieszcząc w swoich murach kolejno m.in. austriackie koszary, biura policji, a w końcu urząd probierczy, zabytkowa substancja Pałacu ulegała postępującemu zniszczeniu. Pod koniec XX w. trudno było uwierzyć, że ten budynek – straszący osypującym się tynkiem i pustką brudnych okien – budynek był niegdyś najznakomitszym pałacem w całym kompleksie dawnych rezydencji miejskich przy ul. Kanoniczej.

Konserwatorzy, pracownicy odsłaniając kolejne warstwy XIX-wiecznych przemurowań, wyeksponowali unikatową reprezentacyjną dwunawową sień Pałacu, odtwarzając jej gotyckie detale. Fasada odzyskała z kolei zrekonstruowane kamienne obramienia okienne oraz kolorystykę zaprojektowaną w połowie XVIII w. – w okresie, gdy Pałac był rezydencją biskupa krakowskiego Andrzeja Załuskiego. Intensywne prace trwały również w obrębie dziedzińca, gdzie m.in. odtworzono w oparciu o zachowane ślady i analogie z sąsiednich rezydencji XVI-wieczny wykusz,

1

2

1. Wystąpienie kardynała Stanisława Dziwisza podczas uroczystości otwarcia Pałacu Bpa Ciołka. Obok: Zofia Gołubiew – dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie; 18 października 2007 r.
2. Rozmowa (od lewej) prof. Franciszka Ziejki, kardynała Franciszka Macharskiego i senatora Janusza Sepiōła na dziedzińcu Pałacu Bpa Ciołka; 18 października 2007 r.

3

4

3. W odnowionych wnętrzach Pałacu. Od lewej: Tomasz Merta – Generalny Konserwator Zabytków, Tomasz Zaucha – kustosz Muzeum Narodowego w Krakowie oraz Zofia Gołubiew – dyrektor Muzeum
4. Nagroda „Zabytek Zadbany” przyznana w 2009 r. Muzeum Narodowemu w Krakowie przez Generalnego Konserwatora Zabytków za odnowę Pałacu Bpa Ciółka
1-4 fot. Muzeum Narodowe w Krakowie

i w oficynach, którym przywrócono nadany im w czasach biskupa Ciółka belwederski charakter. W reprezentacyjnych pomieszczeniach I piętra rezydencji konserwatorzy wyeksponowali późnobarokowe XVIII-wieczne malowidła iluzjonistyczne.

Prace w Pałacu Biskupa Ciółka przyciągały uwagę środowiska historyków sztuki i architektów. Szczególnie silne emocje budził zakres wykonywanych rekonstrukcji, zgodny z koncepcją rewaloryzacji Pałacu opracowaną przez nieżyjącego dr. Andrzeja Fischingera. Z jednej strony obawiano się, że zbyt intensywnie prowadzona rekonstrukcja zaburzy ciągłość historyczną Pałacu, stając się swoistą wariacją na temat jego dziejów artystycznych; z drugiej sądzono zaś, że bez odtworzenia zniszczonych elementów renowacja Pałacu będzie niepełna. Pracując przy odnowie konserwatorzy przyjęli ostatecznie, że tego typu działania będą realizowane tylko wtedy, gdy znajdą oparcie w gruntownych badaniach historycznych i architektonicznych. Słuszność przyjętego przez nich rozwiąza-

nia potwierdziła nagroda „Zabytek zadbany” przyznana w 2009 r. za renowację Pałacu Biskupa Ciółka przez generalnego konserwatora zabytków.

Otwarcie Pałacu Biskupa Ciółka 18 października 2007 r. miało niezwykle uroczysty charakter. Na zaproszenie Zofii Gołubiew, dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie, odpowiedzieli krakowscy kardynałowie: Franciszek Macharski i Stanisław Dziwisz. Nie zabrakło także przewodniczącego SKOZK prof. Franciszka Ziejki i jego zastępcy – prof. Bogusława Krasnowolskiego. Przybył również minister Tomasz Merta, generalny konserwator zabytków, oraz senator RP Janusz Sepioł, były marszałek województwa małopolskiego.

MEDAL CRACOVIAE MERENTI

30 października 2007 r. radni Krakowa wręczyli SKOZK srebrny medal Cracoviae Merenti. Wszystkim członkom Społecznego Komitetu serdecznie gratuluje dotychczasowych znakomitych osiągnięć i z całego serca życzy wielu kolejnych sukcesów – napisał Prezydent RP Lech Kaczyński w specjalnym liście do uczestników sesji Rady Miasta Krakowa.

Cracoviae Merenti to najwyższe odznaczenie przyznawane corocznie od 1992 r. przez krakowski samorząd. Społeczny Komitet dołączył tym samym do elitarnego grona odznaczonych, wśród których są m.in. Andrzej Wajda, Krzysztof Penderecki, Jan Nowak Jeźiorański, Jerzy Turowicz i Jerzy Wyrozumski. Łacińska nazwa medalu znaczy tyle co „Zasłużonemu dla Krakowa”. *Laureaci medali Cracoviae Merenti są z pewnością benemerentes: dobrze zasłużeni naszemu miastu* – podkreślał Paweł Klimowicz, przewodniczący Rady Miasta, senator-elekt RP.

Laudację na cześć Społecznego Komitetu wygłosił prof. Jacek Majchrowski, prezydent Krakowa. *Za sprawą SKOZK nasze miasto od niemal 30 lat pozostaje najszerzym frontem prac konserwatorskich i renowacyjnych w Polsce* – wyjaśniał przyczyny uhonorowania Komitetu, dodając – *Starami SKOZK udało się skutecznie zatrzymać postępującą degradację zabytkowej substancji oraz zapewnić prawne i materialne podstawy kompleksowej i programowej kontynuacji procesu odnowy Krakowa.*

Prezydent miasta wskazał na szerszy kontekst działalności Komitetu, podkreślając, że sprawnie postępująca odnowa miasta sprzyja wszechstronnemu rozwojowi Krakowa. *Dokonujące się przeobrażenia wpływają na rozwój nauki i kultury, na skuteczność promocji, atrakcyjność Krakowa jako miejsca pracy, wypoczynku i zamieszkania oraz współdecydują o jego popularności inwestycyjnej* – mówił prof. Majchrowski.

Nie wiem, czy są na świecie podobne miasta, w których tak wielkie sumy pieniędzy płyną na ratowanie historycznego dziedzictwa – powiedział prof. Franciszek Ziejka, odbierając w imieniu Społecznego Komitetu przyznany medal – *Jeśli są, to im chwała. Jeśli ich nie ma, tym większa chwała dla naszego miasta*. Według obliczeń prof. Ziejki, od 1985 r., czyli od czasu, gdy Komitet zaczął dysponować środkami Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, SKOZK przeznaczył na renowację krakowskich zabytków w liczbach bezwzględnych ponad 500 mln zł, a uwzględniając inflację – znacznie więcej. Co więcej, doprowadził do takiej sytuacji, że do każdej złotówki pochodzącej z dotacji Komitetu właściciele dotowanych zabytków dodają średnio drugą złotówkę z własnych zasobów. Tym samym od wielu lat SKOZK podwaja środki na odnowę Krakowa. *Społeczny Komitet nie marnuje pieniędzy, o które zabiega i które dzięki wsparciu kolejnych Prezydentów Rzeczypospolitej otrzymuje. Jak porównać to, cośmy otrzymywali od 1985 r. i co potem otrzymywaliśmy za prezydentury Lecha Wałęsy i Aleksandra Kwaśniewskiego, z tym, co otrzymujemy dzisiaj, wyraźnie widać prawie że geometryczny wzrost* – przypominał prof. Ziejka. Odwołując się do testamentu Józefa Dietla, XIX-wiecznego prezydenta Krakowa, przewodniczący Społecznego Komitetu powiedział – *Trzeba dać Krakowowi to, co się Krakowowi należy*.

W tak uroczystym dla Społecznego Komitetu dniu nie mogło zabraknąć głosu patrona SKOZK – Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego, który wystosował list do uczestników uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa. Odczytał go Maciej Wilamowski, dyrektor Biura SKOZK. *Wspólnie ze swoimi współpracownikami dokładam starań, aby temu wielkiemu dziełu, jakim jest zachowanie i pielęgnacja pamiątek kultury w podwawelskim grodzie, zapewnić stabilne podstawy instytucjonalne i materialne* – zaznaczył Prezydent RP. W 2007 r. Jego Kancelaria przekazała na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji rekordową dotację z budżetu państwa w wysokości 45 mln zł. W skali całego budżetu Kancelarii w 2007 r. środki przeznaczone na odnowę zabytków Krakowa stanowiły ponad 28%. *Królewskie Miasto Kraków to wspaniały pomnik tradycji i historii naszej Ojczyzny, świetność i rozkwit dawnej stolicy Piastów i Jagiellonów zawdzięczamy wysiłkowi władz i mieszkańców miasta, ale także zacnych osób i instytucji zaangażowanych w działalność Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa oraz wspierających Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* – podkreślił Lech Kaczyński.

1

2

3

1. Prof. Franciszek Ziejka odbiera medal Cracoviae Merenti. Od prawej: prof. Jacek Majchrowski – prezydent Krakowa oraz Paweł Klimowicz – przewodniczący Rady Miasta
2. Srebrny medal Cracoviae Merenti
3. Prof. Franciszek Ziejka składa podpis w księdze pamiątkowej 1-3 fot. M. Grychowski

TABLICA KU UCZCZENIU
PROF. TADEUSZA CHRZANOWSKIEGO

Podobnej uroczystości Kraków nie widział od ponad 70 lat. Na murze bazyliki Mariackiej odsłonięto płytę ku czci prof. Tadeusza Chrzanowskiego. Kraków oddał hołd wieloletniemu przewodniczącemu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

Tradycja umieszczania tablic pamiątkowych i epitafiów na murach kościoła Mariackiego sięga zamierzchłej przeszłości. Najstarsze z tych dzieł mają dziś pół tysiąca lat. Kiedyś upamiętniano w ten sposób bogatych i wpływowych mieszczan. Od końca XIX w. przyjęto, że ściany Mariackiej bazyliki zarezerwowane są tylko i wyłącznie dla upamiętnienia krakowian zasłużonych dla dobra publicznego. Od tego czasu wmurowano tablice poświęcone Wilhelmowi Gąsiorowskiemu (zm. 1892), Władysławowi Łuszczkiewiczowi (zm. 1900) i Stanisławowi Tomkowiczowi (zm. 1933) – wybitnym historykom i historykom sztuki, którzy dali się poznać jako gorliwi obrońcy zabytkowego Krakowa.

21 grudnia 2007 r., w związku z przypadającą niedługo pierwszą rocznicą śmierci, w ścianie kościoła Mariackiego wmurowano tablicę upamiętniającą prof. Tadeusza Chrzanowskiego (1926-2006), przewodniczącego SKOZK w latach 1991-2005. Uroczystość zgromadziła rzeszę przyjaciół, uczniów i współpracowników Profesora. Obecny był kardynał Franciszek Macharski, który w kościele Mariackim odprawił Mszę św. za duszę zmarłego, a następnie poświęcił tablicę odsłoniętą przez przewodniczący Społecznego Komitetu prof. Franciszka Ziejkę, proboszcza parafii Mariackiej ks. inf. Bronisława Fidelusa i wojewodę małopolskiego Jerzego Millera.

Po uroczystości zebrani przeszli do klasztoru Dominikanów, gdzie zaczęły się obrady plenarne SKOZK (zob. s. 21). *Jakże tu mówić w sposób beznamienny o człowieku, którego znało się przez całe swoje dorosłe życie i który – nie przesadzam – po mojej najbliższej rodzinie należał do najbliższych mi osób na świecie* – powiedział prof. Bogusław Krasnowolski, rozpoczynając wspomnienie o swym mistrzu. Prof. Chrzanowski był postacią nietuzinkową: znawca sarmatyzmu, sam czuł się dziedzicem sarmackiej tradycji. Nic więc dziwnego, że odsłonięta tablica stylizowana jest na tak charakterystyczny dla sztuki szlacheckiej Rzeczypospolitej portret trumienny. Prof. Chrzanowski łączył w sobie wiele pasji: naukową, pisarską i społecznikowską. Był publicystą, poetą, przyjacielem Wisławy Szymborskiej, której towarzyszył w Sztokholmie w 1996 r. w trakcie uroczystości przyznania Nagrody Nobla.

1

2

1. Kardynał Franciszek Macharski poświęcił epitafium prof. Tadeusza Chrzanowskiego
2. Uroczyste odsłonięcie tablicy. Od lewej: przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka, wojewoda małopolski Jerzy Miller oraz proboszcz Parafii Mariackiej ks. inf. Bronisław Fidelus
1-2 fot. M. Grychowski

Sprawa ochrony zabytków była mu bardzo droga od początku Jego kariery naukowej, gdy po wojnie jako młody historyk sztuki dokumentował stan zabytków Dolnego Śląska. *Z tych wypraw naukowych i prac nad katalogami zabytków było znać dwa uczucia, które wyraźne są w wielu Jego tekstach – mówił prof. Krasnowolski – Pierwszym uczuciem jest oczarowanie bogactwem wielokulturowości dawnej Rzeczypospolitej, a drugim jest przerażenie stanem, w jakim zabytki tej wielokulturowości się znajdują.* Swe wrażenia prof. Chrzanowski opisywał w tekstach publikowanych m.in. w „Życiu Literackim”, „Znaku”, „Tygodniku Powszechnym” i paryskiej „Kulturze”.

Jako mieszkaniec Krakowa prof. Tadeusz Chrzanowski nie pozostawał obojętny na odnowę krakowskich zabytków. Co ciekawe, w 1981 r., w trzecim roku działania SKOZK, otwarcie krytykował sposób, w jaki pod egidą Komitetu odnawia się Kraków. Bulwersowało go m.in. wyburzenie zabytkowych oficyn w śródmiejskich kwartałach Krakowa. W „Tygodniku Powszechnym” pisał „Czy Kraków jest rewaloryzowany? Nie!”. *Niewątpliwie nie mógł wtedy przewidzieć, że już w dziesięć lat później stanie na czele Społecznego Komitetu i zacznie konsekwentnie opracowywać i wcielać w życie optymalne programy rzeczywistej*

rewaloryzacji krakowskich zabytków – przypominał prof. Krasnowolski. Wraz z dr. Marianem Korneckim prof. Chrzanowski przygotował w 1989 r. analizę „Ochrona zabytków Krakowa – stan i potrzeby”, która w następnych latach stała się podstawą programową działalności SKOZK.

W 1991 r. z nominacji Prezydenta RP Lecha Wałęsy przejął po Stanisławie Lemie przewodniczenie Komitetowi. *Swoją pracę traktował jako misję dla miasta i narodu* – mówił prof. Krasnowolski. Prof. Chrzanowski miał świadomość zaniedbań, jakie pozostawił w Krakowie komunizm. Równocześnie jednak wiedział, że warto się starać i te zaniechania wytrwale odpracowywać. Pytany o to, co z działalności Komitetu będzie miała Polska, odpowiadała słowami Jana Sztaudyngera: „Kraków to pryzmat, przez który pięknieje ojczyzna”. *Myszę, że to jest właśnie Jego testament dla tego grona, które się tutaj zebrało* – zakończył prof. Krasnowolski, kierując swe słowa do wszystkich członków Społecznego Komitetu.

Tablicę upamiętniającą prof. Tadeusza Chrzanowskiego ufundowała Parafia Mariacka. Projekt opracował Marek Cempla, a tablicę wykonał artysta rzeźbiarz prof. Stefan Dousa.

ZEBRANIE PLENARNE SKOZK – 21 GRUDNIA 2007 ROKU

Wsparcie Prezydenta Lecha Kaczyńskiego dla Społecznego Komitetu to nie tylko słowa, ale idą za nim też czyny – komentował prof. Ryszard Legutko przyznanie w 2007 r. dotacji w wysokości 45 mln zł na odnowę krakowskich zabytków. Między innymi o tym, co za te środki udało się zrobić, dyskutowali 21 grudnia 2007 r. w kapitularzu klasztoru Dominikanów uczestnicy Zebrania Plenarnego SKOZK.

Dotacja przyznana w 2007 r. Społecznemu Komitetowi za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP była najwyższą w całej historii SKOZK. Bardzo wysoka była też dotacja zaproponowana przez Prezydenta RP na rok kolejny (44,3 mln zł). *Pamiętajmy, że wydatki na rzecz Krakowa stanowią dużą część wydatków Kancelarii Prezydenta RP. Jest to prawie jedna trzecia ogółu jej budżetu* – mówił prof. Ryszard Legutko, sekretarz stanu w Kancelarii

1

2

3

1. Prof. Franciszek Ziejka i kardynał Stanisław Dziwisz w kruchankach klasztoru Dominikanów przed Zebraniem Plenarnym
 2. Kapituła klasztoru Dominikanów w trakcie Zebrania Plenarnego SKOZK
 3. Prof. Bogusław Krasnowolski wspomina prof. Tadeusza Chrzanowskiego
- 1-3 fot. M. Grychowski

Prezydenta RP – *Uzyskanie tych środków możliwe jest dzięki osobistej determinacji i życzliwości Pana Prezydenta w sprawach Krakowa.* Przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka prosił o przekazanie Prezydentowi RP podziękowania za okazaną pomoc.

Co zrobiono za te pieniądze? *W 120 krakowskich obiektach zabytkowych wykonano 200 zadań konserwatorskich, zabezpieczających, remontowych i budowlanych* – relacjonował

Tadeusz Murzyn, dyrektor Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, który odpowiada za realizację prac finansowanych przez SKOZK. W 2007 r. SKOZK objął wsparciem finansowym prace remontowe i konserwatorskie m.in. w 20 zespołach klasztorach, 19 kolegiach uniwersyteckich i budynkach szkół wyższych, 15 kościołach, 12 szpitalach i klinikach, 11 kamienicach, 8 muzeach, 6 szkołach, 4 pałacach i rezydencjach oraz 4 siedzibach urzędów, 3 cmentarzach i 2 fortach austriackiej Twierdzy Kraków. Co istotne, środki przeznaczone przez SKOZK na odnowę tych obiektów wyzwoliły dodatkowe 48 mln zł, które na prace rewaloryzacyjne przeznaczyli właściciele remontowanych obiektów – bądź z własnych zasobów, bądź z dotacji innych funduszy, w tym ze środków europejskich. Do największych sukcesów Społecznego Komitetu w 2007 r. dyr. Murzyn zaliczył:

- zakończenie prac budowlano-konserwatorskich przy murach obwodowych Zamku na Wawelu;
- konserwację kaplicy Batorego w katedrze wawelskiej, gdzie odsłonięto nieznane wcześniej elementy dekoracji malarskiej, w tym cenne późnośredniowieczne malowidła ruskie;
- zakończenie remontu piwnic w Pałacu „Pod Krzysztoforą”, dzięki któremu Muzeum Historyczne Miasta Krakowa zyskało nową przestrzeń ekspozycyjną dla jubileuszowej wystawy z okazji 750-lecia lokacji Krakowa (zob. s. 15);
- kontynuację prac w tzw. „Wielkiej Ruinie”, czyli dawnej bibliotece klasztoru benedyktyńskiego w Tyńcu (zob. s. 25);
- kompleksowy remont konserwatorski Sali Heleny Modrzejewskiej w Narodowym Starym Teatrze, który przywrócił jej secesyjny wystrój z początku XX w.;
- renowację kaplicy św. Eligiusza w klasztorze Franciszkanów, gdzie odkryto i wyeksponowano ciekawe renesansowe malowidła ścienne oraz relikty gotyckiego okna z pięknymi maswerkami.

Społeczny Komitet podczas Zebrania Plenarnego uczcił pamięć prof. Tadeusza Chrzanowskiego. Postać byłego przewodniczącego SKOZK przypomniał w pierwszej rocznicę Jego śmierci prof. Bogusław Krasnowolski (zob. s. 20). Członkowie SKOZK mieli także okazję zapoznać się dziejami miejsca, w którym obradowali. Historię dominikańskiego kapitułarza przybliżył dr Marcina Szymba z Instytutu Historii Sztuki UJ, badacz średniowiecznej architektury Krakowa.

PROJEKT „MOJA WIELKA OJCZYZNA”

W ramach projektu „Moja Wielka Ojczyzna” do końca 2008 r. półtora tysiąca gimnazjalistów z północnej Polski zobaczyło Kraków, Wieliczkę i miejsca związane z życiem Jana Pawła II. Pomysłodawcą akcji był prof. Franciszek Ziejka, przewodniczący Społecznego Komitetu, a fundatorami – Kancelaria Prezydenta RP, Województwo Małopolskie i Parafia Mariacka w Krakowie.

Kraków to miejsce ważne nie tylko dla samych krakowian i mieszkańców Małopolski, ale po prostu dla wszystkich Polaków. To przecież na Wawelu spoczywają polscy królowie, wieszczowie i bohaterowie narodowi, to tu studiował Kopernik, malował Matejko, pisał Wyspiański, to z Krakowa wyruszył w 1978 r. na konklawe Karol Wojtyła. O tym wszystkim opowiadają krakowskie zabytki. Tymczasem wiele tysięcy młodych Polaków nigdy nie było w Krakowie i jest co najmniej prawdopodobne, że nigdy Krakowa nie odwiedzi. Dotyczy to zwłaszcza młodzieży z najodleglejszych regionów tzw. Ziemi Odrzańskich – województw warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego. Główną przeszkodą są oczywiście koszty – podróż do Krakowa, kilkudniowy pobyt pod Wawelem, nie licząc nawet biletów do muzeów, to wydatek rządu kilkuset złotych, na który wielu rodzin po prostu nie stać. Trzeba pamiętać, że w Polsce Północnej wciąż dają o sobie znać skutki upadku PGR-ów na początku lat 90., a przeciętne dochody mieszkańców wielu powiatów wiejskich sięgają zaledwie 70% średniej krajowej i należą do najniższych w kraju. Chcąc pokazać młodym ludziom Kraków, trzeba zapewnić im bezpłatny transport, wyżywienie i nocleg oraz opłacić wejściówki do muzeów i teatrów.

Po 1989 r. dużo mówiło się o budowaniu świadomości historycznej i obywatelskiej wokół małych, lokalnych ojczyzn – mówi Maciej Wilamowski, dyrektor Biura SKOZK. Tymczasem co czwarty młody człowiek w Polsce dojrzewa w pejzażu historycznym ukształtowanym w zasadniczym zrębie przez inny wielki naród europejski. Na co dzień doświadczane dziedzictwo historii zawiera się tu często w przestrzeni wyznaczonej z jednej strony przez krzyżacki zamek albo pałac pruskiego arystokraty, z drugiej – przez czołg-pomnik z czasów wojny i nie zawsze najwyższych lotów architekturę PRL. Jako nowoczesna wspólnota musimy ułatwić tej młodzieży uzupełnienie doświadczenia małej

1

2

3

4

4. Gimnazjaliści ze Sławna i Jarosławca przed ołtarzem Wita Stwosza, 9 maja 2008 r.
1-4 fot. K. Prokuszka

1. Wycieczka ze Sławna i Jarosławca pod Wawelem, 9 maja 2008 r.
2. Ks. dr Józef Nowobilski, dyrektor Muzeum Archidiecezjalnego, na dziedzińcu Pałacu Arcybiskupiego z uczestnikami projektu, 9 maja 2008 r.
3. Prof. Franciszek Ziejka z gimnazjalistami na dziedzińcu Collegium Maius UJ, 10 maja 2008 r.

ojczyzny drugim, ogólnonarodowym komponentem. I to opartym na osobistym przeżyciu, a nie na książkach czy wirtualnych podróżach w sieci. Stąd wybór Krakowa i nazwa projektu – „Moja Wielka Ojczyzna”.

Pomysłodawcą akcji był prof. Franciszek Ziejka, przewodniczący SKOZK i były rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. W czasach zaborów księża i nauczyciele organizowali pielgrzymki chłopskie na Wawel, by tu pokazywać, czym była i może być Polska, ludziom, dla których polskość była dopiero

mglistą ideą, natomiast kontakt z zaborcą – codziennością. Dziś świat jest zupełnie inny, ale wielu tych młodych ludzi z Ziemi Odzyskanych trafi lada moment ze swoich wsi i miasteczek do wielkich centrów cywilizacji europejskiej, gdzie będą konfrontować swoją polskość z kulturą innych narodów. Zrobią to mądrzej, z zachowaniem właściwych proporcji, jeżeli wcześniej poznają Kraków – tak profesor streszcza ideę projektu.

Latem 2007 r. udało się mu osobiście przekonać do pomysłu Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego, metropolitę krakowskiego kardynała Stanisława Dziwisza i marszałka województwa małopolskiego Marka Nawarę. Kancelaria Prezydenta RP wzięła na siebie koszt wyżywienia uczestników, zakupu biletów wstępu, a także koordynację całego przedsięwzięcia, przeznaczając do końca 2008 r. na ten cel 350 tys. zł. Województwo małopolskie wydało podobną sumę na transport autokarowy, natomiast parafia bazyliki Mariackiej zapewniła wszystkim nieodpłatne noclegi w domu rekolekcyjnym w krakowskich Bronowicach.

Do udziału w projekcie zaproszono drugie klasy gimnazjów z powiatów o najniższych według statystyk GUS dochodach ludności: z Pomorza Zachodniego był to powiat sławieński, z Warmii i Mazur powiat gołdapski oraz gminy wiejskie powiatu lidzbarskiego. Od początku

5

6

7

maja do końca grudnia 2008 r. do Krakowa przyjechały 32 autokary z młodzieżą i nauczycielami, razem 1536 osób.

Najważniejszym punktem pięciodniowych wycieczek był oczywiście Kraków. Młodzież zwiedzała Wawel, bazylikę Mariacką, Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego, gromadzące pamiątki po Karolu Wojtyłe Muzeum Archidiecezjalne, Muzeum Lotnictwa Polskiego, Kopiec Kościuszki i pamiętający opisane przez Wyspiańskiego wesele dworek w Bronowicach. Czekala na nią również wizyta w kopalni soli w Wieliczce, w domu papieskim w Wadowicach oraz sanktuariach w Kalwarii Zebrzydowskiej i Łagiewnikach. W programie znalazł się też czas na seans w kinie trójwymiarowym i spektakl teatralny, a latem, gdy życie teatralne zamiera, młodzież wybierała się do parku wodnego i krakowskiego ogrodu doświadczeń, pierwszego w Polsce sensorycznego parku edukacyjnego. Za każdym razem, gdy pozwalał na to kalendarz zajęć, z uczestnikami wypraw spotykał się w pałacu arcybiskupim metropolita krakowski. Rozmowa z najbliższym świadkiem pontyfikatu Jana Pawła II i możliwość spojrzenia na Kraków przez słynne okno papieskie to dla wielu gimnazjalistów i nauczycieli – jak sami przyznają – jedno z najsilniejszych przeżyć, jakich mieli okazję doświadczyć.

Co o projekcie sądzą sami uczestnicy? Przebywająca w Krakowie z uczniami dyrektorka gimnazjum w pomorskim Dobiesławiu Małgorzata Gał mówiła: *Jesteśmy małą szkołą wiejską, do której uczniowie dojeżdżają nawet 17 km. Prawie wszyscy są dziećmi rolników, tylko połowa z nich wybiera po gimnazjum szkoły kończące się maturą. Od wejścia do Unii Europejskiej sytuacja w naszej okolicy polepsza się, ale wciąż nie stać nas, by zawieźć uczniów dalej niż np. do Warszawy. Nie wiem, jak dziękować organizatorom projektu „Moja Wielka Ojczyzna” – to szansa, o jakiej nawet nie marzyliśmy.*

Projekt wypełnił istotną lukę w ofercie edukacyjnej skierowanej do młodzieży z Polski Północnej. Co ciekawe, na samym początku trafiał na niespodziewane przeszkody. Jak wspomina koordynująca projekt Teresa Gawłowska z Biura SKOZK: *Pierwszy telefon z Kancelarii Prezydenta RP uznawano w wielu szkołach za kiepski żart albo prowokację dziennikarską. Trzeba było włożyć wiele wysiłku, żeby ubłagać panie sekretarki o połączenie z dyrektorami.*

16 maja 2008 r. w Pałacu „Pod Krzysztofony” z udziałem grupy uczniów gimnazjum w Baniach Mazurskich odbyła się konferencja prasowa inaugurująca projekt „Moja Wielka Ojczyzna”. Organizatorów i fundatorów akcji reprezentowali: minister w Kancelarii Prezydenta RP prof. Ryszard Legutko, marszałek województwa małopolskiego Marek Nawara, proboszcz bazyliki Mariackiej ks. inf. Bronisław Fidelus i przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka.

5. Konferencja prasowa organizatorów projektu „Moja Wielka Ojczyzna”. Od lewej: ks. infułat Bronisław Fidelus i ks. dr Józef Nowobilski (Metropolia Krakowska), prof. Ryszard Legutko (Kancelaria Prezydenta RP), prof. Franciszek Ziejka (SKOZK), marszałek Marek Nawara (Województwo Małopolskie); 16 maja 2008 r., Sala Fontany w Pałacu „Pod Krzysztofony”

6. Gimnazjaliści z Bań Mazurskich podczas konferencji prasowej

7. Od lewej: Marek Nawara – Marszałek Województwa Małopolskiego oraz prof. Bogusław Krasnowolski – zastępca przewodniczącego SKOZK przed konferencją prasową

5-7 fot. M. Grychowski

KONIEC „WIELKIEJ RUINY” W TYŃCU

Jeszcze do niedawna o południowym skrzydle opactwa benedyktyńskiego w Tyńcu nie mówiono inaczej jak „Wielka Ruina”. Od 11 lipca 2008 r. działa tym w miejscu prowadzony przez czarnych mnichów Benedyktynski Instytut Kultury. Przemiana ta była możliwa w dużej mierze dzięki funduszom europejskim i wsparciu SKOZK.

Nazwa „Wielka Ruina” najlepiej opisywała stan zachowania dawnych zabudowań południowej części tyńckiego założenia klasztornej, mieszczącego w stuleciach świetności opactwa zakonną bibliotekę. Jeszcze w połowie lat 90. XX w. odwiedzający Tyniec turyści mogli w tym miejscu zobaczyć tylko dwie wolnostojące ściany, nieporadnie zamykające pustą przestrzeń ogołoconą ze stropów, dachu i wewnętrznych murów. Tylko gdzieś tam zachowały się sklepienia piwnic, pozwalając zakonnikom na urządzenie w nich magazynów. Opuszczoną przez Kulturę dawną siedzibą biblioteki klasztornej coraz śmielej zaczęła władać Natura – na koronie murów z roku na rok pojawiało się coraz więcej krzewów, a potem nawet drzew. Stan ten był pamiątką dziejowego kataklizmu, który dotknął jedno z najstarszych polskich opactw z chwilą jego kasaty przez władze austriackie w 1816 r. Od 1831 r., po krótkim pobycie w murach klasztoru ordynariusza efemerycznego biskupstwa tyńckiego oraz wspólnoty jezuitów, opactwo pozabawione gospodarzy popadło w ruinę. Z upadku zaczęli podnosić klasztor dopiero belgijscy benedyktyni, którzy wrócili na tyńskie wzgórze w przededniu II wojny światowej. Zaplanowana przez nich na kilkadziesiąt lat odnowa opactwa, realizowana była w kilku etapach. Ostatni z nich, możliwy do rozpoczęcia dopiero po skończeniu renowacji kościoła, klasztornych krużganków i mniszych cel, przewidywał przywrócenie świetności gmachowi tyńckiej biblioteki.

Społeczny Komitet zaangażował się w prace w „Wielkiej Ruinie” w 1993 r., finansując początkowo niezbędne zabiegi zabezpieczające konstrukcję i prace projektowe. Od 1994 r. rozpoczęto w „Wielkiej Ruinie” właściwe roboty budowlane. Ich celem było przede wszystkim wykonanie żelbetowych stropów wewnątrz budynku, a następnie podniesienie korony zewnętrznych ścian do pierwotnej ich wysokości, co z kolei pozwoliłoby na umieszczenie na niej dwuspadowego szerokiego dachu łamanego w typie krakowskim. Zamiarem było przywrócenie odbudowywanemu skrzydłu opactwa kształtu utraconego w przekazach ikonograficznych (choćby z powsta-

1

2

1. Widok klasztoru tyńckiego od zachodu. Nad wapienną skałą widoczne zabudowania dawnej „Wielkiej Ruiny”
 2. „Wielka Ruina” – obecnie Benedyktynski Instytut Kultury
- 1-2 fot. Archiwum Opactwa OO. Benedyktynów w Tyńcu

łych w I połowie XIX w. widoków tyńckiego klasztoru). W latach 1997-2000 SKOZK wspomagał z kolei konserwację kamiennych elewacji gmachu dawnej biblioteki klasztornej, a od 2007 r. jego wykończenie i adaptację do nowych funkcji.

Równocześnie z postępem prac w „Wielkiej Ruinie” Komitet nie tracił z oka innych zabytków na wzgórzu tyńckim, wspomagając renowację wystroju kościoła, dziedzica, murów oporowych oraz studni. Do końca 2008 r. Komitet przeznaczył na prace w Tyńcu łącznie blisko 9 mln zł. Dzięki zapobiegliwości mniszej wspólnoty ostatni etap prac rewaloryzacyjnych skrzydła południowego, wartości ponad 10,4 mln zł, zyskał dodatkowe wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

11 lipca 2008 r. odbyło się uroczyste otwarcie odbudowanego skrzydła, które pomieści Benedyktynski Instytut Kultury. Na uroczystość przybyli m.in. przewodniczący Społecznego Komitetu prof. Franciszek Ziejka, kardynał Franciszek Macharski oraz wojewoda małopolski Jerzy

Miller. List do zebranych wystosował Prezydent RP Lech Kaczyński, patron Społecznego Komitetu. Jego słowa odczytał podsekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP Andrzej Duda. Głowa państwa widzi w odbudowie „Wielkiej Ruiny” wyraz powrotu do bogactwa polskiego i europejskiego dziedzictwa kulturalnego: *Tutaj, w Opactwie Tynieckim, nasza uwaga kieruje się ku czasom, gdy obszar oddziaływania naszej cywilizacji wyznaczała obecność katedr i uniwersytetów, do przebogatej tradycji budowanej przez świętych, uczonych i władców. Za symboliczny można zatem uznać fakt, iż renowacji poddano dawną siedzibę klasztornej biblioteki – miejsca świętości życia duchowego i intelektualnego opactwa, wielkiego i żywego ośrodka, pozostającego przez wieki pod opieką polskich królów i książąt.*

KONKURS PLASTYCZNY I FILMOWY

Jak krakowskie zabytki widzą najmłodszy Polacy? – odpowiedź na to pytanie przyniosły konkursy zorganizowane przez SKOZK. Prace nadesłało ponad 600 młodych artystów i 10 młodzieżowych ekip filmowych. Wręczone zwycięzcom 7 czerwca 2008 r. nagrody w ramach patronatu Lecha Kaczyńskiego nad odnową zabytków Krakowa ufundowała Kancelaria Prezydenta RP.

„Mój zabytkowy Kraków” – pod takim hasłem Biuro SKOZK zorganizowało w pierwszej połowie 2008 r. konkurs plastyczny dla uczniów krakowskich szkół podstawowych. Nie zapomniano także o ich starszych kolegach: do gimnazjalistów i uczniów szkół średnich zaadresowano konkurs „Kraków – ludzie i zabytki w filmowym kadrze”. Sposób ekspresji w tych dwóch konkursach był więc różny, wspólny był natomiast ich cel – prace plastyczne i filmy miały pokazać zabytki odnawiane przez Społeczny Komitet oczami młodych krakowian.

Zainteresowanie konkursami przerosło najsmielsze oczekiwania. Do Biura SKOZK wpłynęło w sumie 614 prac plastycznych i 10 filmów. Młodych twórców wspierało blisko 80 krakowskich nauczycieli i instruktorów z 58 szkół i 14 domów kultury. Organizacja konkursów nadała edukacyjnej działalności SKOZK nowy impuls. Biuro SKOZK zaproponowało szkołom, których uczniowie przygotowali prace konkursowe, specjalną ofertę edukacyjną – lekcje o odnowie zabytków. Do końca maja

1. Plakat konkursu „Kraków – ludzie i zabytki w filmowym kadrze”

2008 r. odbyło się 13 takich zajęć w 8 szkołach. Wzięło w nich udział około 300 dzieci.

Sukces konkursów pokazał, że krakowskie zabytki nie są dla najmłodszych krakowian sprawą obojętną. Co najchętniej przedstawiali młodzi twórcy? Wbrew pozorom nie tylko najbardziej znane zabytki Krakowa, takie jak Wawel, kościół Mariacki, Brama Floriańska czy Sukiennice. Choć i ich nie zabrakło. Szczególnie przychylnym okiem jury spoglądało jednak na te prace, które obrazowały zabytki mniej znane, a – jak się okazało – z jakichś, często bardzo osobistych powodów, ważne dla młodych ludzi. Do wyjątków nie należały więc obrazy krakowskich kamienic i kościołów parafialnych. Również filmowcy zaskakiwali pomysłami, pokazując, że o zabytkach Krakowa można opowiadać sięgając po wszystkie gatunki sztuki filmowo-televizyjnej, od teledysku, przez reportaż, felieton, imprezę filmową po relację typową dla serwisów informacyjnych.

Uroczysty finał konkursów w Muzeum Inżynierii Miejskiej 7 czerwca 2008 r. zgromadził ponad 500 zainteresowanych. Laureatami konkursów zostało 208 autorów prac plastycznych i wszyscy uczestnicy konkursu filmowego. Pierwsze miejsce w konkursie plastycznym przypadło Weronice Karcz z Zespołu Szkół Muzycznych (kategoria wiekowa klas 1-3 szkół podstawowych) oraz Jakubowi Grzybaczewi z Młodzieżowego Domu Kultury im. Gałczyńskiego (kategoria wiekowa klas 4-6). W konkursie

2

3

4

2. Zwycięzcy konkursu plastycznego w kategorii wiekowej klas 1-3 Weronika Karcz. Od lewej: Anna Malinowska – merytoryczna opiekunka laureatki, prof. Franciszek Ziejka oraz prof. Ryszard Legutko
3. Muzeum Inżynierii Miejskiej w trakcie finału konkursów
4. Wystawa prac laureatów konkursu „Mój zabytkowy Kraków” w Muzeum Inżynierii Miejskiej
2-4 fot. M. Grychowski

filmowym tryumfowali Aleksandra Wierzbiak z Gimnazjum Nr 6 z filmem „Sen o forcie” oraz Adrian Łapczyński z Zespołu Szkół Łączności im. Obrońców Poczty Gdańskiej z filmem „Kraków w 60 sekund”. Jury postanowiło wyróżnić również opiekunów nagrodzonych prac. Nagrody wręczyli sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP prof. Ryszard Legutko i przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka. Fundatorem nagród była Kancelaria Prezydenta RP.

W pracach jury konkursów, którym przewodniczył prof. Bogusław Krasnowolski, uczestniczyli: Elżbieta Wyszynska (Oddział Ochrony Zabytków Urzędu Miasta Krakowa), Danuta Sołtys (Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli), Janusz Paluch (dyrektor Śródmiejskiego Ośrodka Kultury), Waław Passowicz (zastępca dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Krakowa) oraz Maciej Wilamowski (dyrektor Biura SKOZK). Sekretarzem jury był dr Artur Chojnacki z Biura SKOZK.

Nagrodzone i wyróżnione prace plastyczne z konkursu „Mój zabytkowy Kraków” można było obejrzeć do końca czerwca 2008 r. w zabytkowych wnętrzach Muzeum Inżynierii Miejskiej. Prace laureatów nagród i wyróżnień I stopnia w konkursie plastycznym reprodukowujemy na stronach 33–38.

WYSTAWA „OCALIĆ KRAKÓW”

Planty w Krakowie i dziedziniec uniwersytecki w Warszawie to miejsca, w których Społeczny Komitet zaprezentował swe najważniejsze osiągnięcia w roku swojego jubileuszu. Zwiedzający obejrzeli Kraków dzisiejszy i Kraków sprzed trzech dekad na wystawie plenerowej „Ocalić Kraków: 30 lat Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa”.

„Ocalić Kraków” to – stworzona z myślą o szerokiej publiczności – wystawa plenerowa prezentująca najważniejsze i najciekawsze efekty działań SKOZK w trzydziestolecie 1978-2008. W tym czasie Komitet przyczynił się do całkowitej lub częściowej odnowy ponad 400 zabytków. Wszystkich – co zrozumiałe – na jednej wystawie pokazać się nie dało. Mając na względzie przejrzystość ekspozycji, autorzy zdecydowali się zaprezentować 48 wybranych obiektów, rozpoczynając opowieść o ratowaniu krakowskich zabytków od Wawelu, prowadząc zwiedzających ulicami i placami Starego Miasta i Kazimierza, a kończąc na położonych na obrzeżach Krakowa opactwach benedyktynów, kamedułów i cystersów. Wybrano zatem zabytki najcenniejsze, reprezentujące wszystkie style artystyczne i architektoniczne obecne w historii polskiej sztuki począwszy od romanizmu i gotyku po obiekty forteczne i zabytki techniki z drugiej połowy XIX w. oraz przykłady modernizmu doby międzywojennej. Efekty odnowy tych zabytków pokazano na łącznie 53 wielkich, blisko

1

2

1. Plakat wystawy „Ocalić Kraków”
2. Wystawa „Ocalić Kraków” na krakowskich Plantach; wrzesień 2008 r., fot. Biuro SKOZK

dwumetrowych planszach z zestawieniem zdjęcia archiwalnego, przedstawiającego stan danego obiektu przed przystąpieniem do rewaloryzacji, i zdjęcia współczesnego, ukazującego efekt finansowanych przez SKOZK działań konserwatorów. Nie zabrakło też krótkiej historii Komitetu na tle najnowszych dziejów Polski oraz planu Krakowa, na którym zaznaczono wszystkie odnawiane ze środków Komitetu zabytki. W sumie wystawa zajęła ponad 120 metrów bieżących ekspozycji.

Wystawa „Ocalić Kraków” pokazana została po raz pierwszy na krakowskich Plantach w dniach 18 lipca – 15 października 2008 r. Jak można szacować, w tym czasie obejrzało ją ok. 150 tysięcy krakowian oraz zwiedzających miasto turystów. Dzięki życzliwości rektor Uniwersytetu Warszawskiego prof. Katarzyny Chałasińskiej-Macukow wystawa zagościła również na głównym dziedzińcu Uniwersytetu Warszawskiego przy Krakowskim Przedmieściu, gdzie w dniach 5-19 grudnia 2008 r. mogli ją zobaczyć przede wszystkim studenci i pracownicy naukowcy uczelni.

Wystawa – i w Krakowie, i w Warszawie – nie pozostawiała zwiedzających obojętnymi. Prezentowane w niej fotografie archiwalne dokumentowały bowiem daleko posuniętą destrukcję, a nierzadko dewastację, która dotknęła krakowskie zabytki w okresie powojennym. Zestawienie zdjęć archiwalnych ze współczesnymi dawało pełne wyobrażenie o skali wysiłku, który w ciągu ostatnich 30 lat cała Polska włożyła w odnowę Krakowa. Wielu zwiedzającym trudno było uwierzyć, że stan krakowskich zabytków w latach 70. i 80. mógł być aż tak dramatyczny.

Sukces wystawy „Ocalić Kraków” to w dużej mierze zasługa prof. Bogusława Krasnowolskiego i dyrektora Biura SKOZK Macieja Wilamowskiego, którzy współtworzyli jej koncepcję i opracowali komentarze do poszczególnych plansz. Trud kwerend w poszukiwaniu materiałów archiwalnych i nadzór nad realizacją całości przedsięwzięcia wziął na siebie dr Artur Chojnacki, który był także komisarzem wystawy. Współczesne zdjęcia krakowskich zabytków dostarczył artysta-fotografik Michał Grychowski. Komentarz historyczny wystawy przedstawiany był równoległe w polskiej i angielskiej wersji językowej.

Organizatorem wystaw „Ocalić Kraków” było Biuro SKOZK w ścisłej współpracy z Kancelarią Prezydenta RP, która dzięki decyzji minister Anny Fotygi, Szefa Kancelarii, sfinansowała ze środków przeznaczonych na obsługę działalności SKOZK zakup licencji na wykorzystanie zdjęć oraz projekt, druk i montaż plansz oraz oświetlenia. Organizacja wystawy w Krakowie nie byłaby możliwa bez pomocy Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa oraz firmy PERI Polska Sp. z o.o., która dostarczyła na preferencyjnych warunkach konstrukcję wsporczą. Osobne słowa podziękowania należą się także za wsparcie w organizacji wystawy w Warszawie kanclerzowi Uniwersytetu Warszawskiego Jerzemu Pieszczyrkowowi.

W wystawie wykorzystano archiwalne zdjęcia ze zbiorów: Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Krakowie, Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków w Krakowie, Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa oraz Archiwum i Biblioteki Krakowskiej Kapituły Katedralnej, Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie oraz Młodzieżowego Domu Kultury Fort 49 „Krzesławice”.

PREZYDENT RP LECH KACZYŃSKI W KRAKOWIE

Prezydent RP Lech Kaczyński zwiedził Pałac Biskupa Erazma Ciołka. Patron narodowego dzieła odnowy zabytków Krakowa miał okazję zapoznać się z efektami największego przedsięwzięcia rewaloryzacyjnego w trzydziestoletniej historii SKOZK.

1

2

1. Prezydent RP Lech Kaczyński i dyrektor MNK Zofia Gołubiew w sieni Pałacu Biskupa Ciołka
 2. Prezydent RP Lech Kaczyński podczas zwiedzania galerii sztuki I Rzeczypospolitej
- 1-2 fot. Muzeum Narodowe w Krakowie

Lech Kaczyński przybył do Krakowa 31 października 2008 r., by wraz z krakowianami uczcić 90. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Wizyta u stóp Wawelu była częścią patriotycznego projektu Prezydenta „Trasa Niepodległości”. W ciągu trzech jesiennych miesięcy 2008 r. Prezydent Kaczyński spotkał się z mieszkańca-

mi 14 miejscowości w całej Polsce. Główne krakowskie uroczystości odbyły się w południe na Rynku Głównym. Rano Lech Kaczyński podjął w Pałacu Biskupa Erazma Ciołka przy ul. Kanoniczej 17 uroczystym śniadaniem szefów krakowskich muzeów, bibliotek i teatrów. Prezydent RP znalazł czas, by zwiedzić gotycko-renesansową rezydencję plockiego biskupa, otwartą w poprzednim roku po sfinansowanym przez SKOZK wieloletnim remoncie (zob. s. 17) i mieszczącą galerię sztuki Rzeczypospolitej przedrozbiorowej oraz zbiory sztuki cerkiewnej Muzeum Narodowego w Krakowie. Głowę państwa po Pałacu i ekspozycji oprowadziła Zofia Gołubiew, dyrektor MNK. Lech Kaczyński w krótkim wystąpieniu podziękował za gościnne przyjęcie i podtrzymał deklarację zabiegania w ramach swego patronatu nad odnową zabytków Krakowa o zapewnienie wysiłkom podejmowanym przez SKOZK stabilnych podstaw finansowych i organizacyjnych.

Prezydentowi RP towarzyszyli ministrowie w Jego Kancelarii: prof. Ryszard Legutko, Władysław Stasiak, Michał Kamiński i Andrzej Duda, a także przedstawiciele lokalnej administracji państwowej i samorządu: wojewoda małopolski Jerzy Millera, marszałek województwa małopolskiego Marek Nawara oraz prezydent Krakowa prof. Jacek Majchrowski.

ZEBRANIE PLENARNE SKOZK – 11 GRUDNIA 2008 ROKU

Krakowskie zabytki są nie tylko chlubą naszego miasta, ale całego narodu. Świadczą o przeszłości i teraźniejszości naszej ojczyzny – mówił kardynał Stanisław Dziwisz, dziękując Społecznemu Komitetowi za odnowę krakowskich kościołów, klasztorów i pałaców. Nie były to jedyne słowa pochwały, jakie członkowie Komitetu usłyszeli 11 grudnia 2008 r. w auli Polskiej Akademii Umiejętności. Zebranie Plenarne SKOZK uczciło 30. rocznicę powstania Komitetu.

Kardynał Stanisław Dziwisz nie szczędził odnowie zabytków Krakowa dobrych słów. *Kraków zmienił swoje oblicze i pięknieje z roku na rok* – tak sekretarz Jana Pawła II podsumował zmiany, jakie z udziałem Społecznego

1

2

3

Komitetu zaszyły w Krakowie w ciągu ostatnich 30 lat. W podobnym duchu wypowiadał się też krakowski filozof prof. Ryszard Legutko, reprezentujący przebywającego na szczycie Unii Europejskiej w Brukseli Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. Gdy porównywał Kraków współczesny z tym sprzed 30-40 lat, mówił: *To są dwa zupełnie różne światy. Nie chce się wierzyć, że to jest to samo miasto.*

Źródłem tego sukcesu prof. Franciszek Ziejka, przewodniczący SKOZK, upatrywał w zasadach przyświecających Komitetowi. *Od początku istnienia Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa gromadził ludzi z różnych opcji politycznych. Nigdy nie pytano tu, skąd ktoś przychodzi, było tylko chciał pracować dla Krakowa – podkreślał prof. Ziejka. Jeżeli obiekty zabytkowe stoją po dwieście, trzysta, pięćset i więcej lat, to nie dlatego, że kiedyś robiono jakieś kapitalne remonty, tylko dlatego, że naprawiono wszystko na bieżąco – dodawał prof. Jerzy Wyrozumski, sekretarz generalny PAU. Gdy się urwała rynna, to naprawiano rynnę, gdy była dziura w dachu, to naprawiano dach, gdy stłuczono szybę, to wstawiano szybę. Otóż tą wielką zasługą Społecznego Komitetu było wypracowanie doktryny pracy ciągłej nad rewaloryzacją zabytków, a nie czekania aż coś się zawali.*

Osiągnięcia SKOZK doceniły władze Uniwersytetu Jagiellońskiego. Najstarsza polska szkoła wyższa przyznała Społecznemu Komitetowi złoty medal Plus Ratio Quam Vis za odnowę wielu uniwersyteckich kolegów, w tym kolegów Maius, Minus, Iuridicium i Novum. Prorektor UJ prof. Piotr Tworzewski, komentując uniwersytecką maksymę wyrytą na przyznanym medalu („Bardziej rozum niż siła”), powiedział: *Wydaje mi się, że jest to medal odzwierciedlający sposób działania Komitetu – nie na akord, ale z pomysłem.* Medal Plus Ratio Quam Vis jest pamiątkowym odznaczeniem przyznawanym przez rektora UJ osobom i instytucjom zasłużonym dla uczelni.

Na uroczystości jubileuszowe przybyli także przedstawiciele wspólnot samorządowych Krakowa i Małopolski – prof. Jacek Majchrowski, prezydent miasta, i Marek Nawara, marszałek województwa. Zwracali oni uwagę na wpływ osiągnięć Komitetu na rozwój społeczny regionu. *Właściwie odnowiony, barwny i żywy wizerunek Krakowa wydatnie wpływa na wzrost zainteresowania miastem ze strony organizatorów międzynarodowych konferencji, wydarzeń artystycznych, naukowych i kulturalnych światowej rangi – mówił prof. Jacek Majchrowski. Marek Nawara stwierdził, że doświadczenia Komitetu są dla władz województwa inspiracją do prowadzenia polityki regionalnej, a także podkreślił, że dzięki działalności SKOZK odnowa krakowskich zabytków znacznie łatwiej znajduje finansowanie ze strony instytucji samorządowych i funduszy europejskich.*

Na wyzwania, jakie przynieść Komitetowi mogą następne dziesięciolecia, uwagę zwrócił prof. Ryszard Legutko, mówiąc: *Pamiętajmy, że ta uprzywilejowana pozycja, jaką ma Kraków, nie jest dana na stałe. Oby ona utrzymała się jak najdłużej! Wszyscy członkowie Społecznego Komitetu wiedzą*

1. Wystąpienie Prezydenta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego podczas Zebrania Plenarnego
2. Aula Polskiej Akademii Umiejętności w trakcie Zebrania Plenarnego
3. Sekretarz generalny PAU prof. Jerzy Wyrozumski
1-3 fot. M. Grychowski

przecież, jak wiele jest jeszcze w Krakowie do zrobienia. Po części odpowiedzią na to mogły być skierowane do wszystkich zebranych w auli PAU słowa kardynała Stanisława Dziwisza: Życzę wytrwałości w tej pięknej pracy dla dobra tak drogiego nam wszystkim królewskiego miasta.

KONFERENCJA NAUKOWA Z OKAZJI 30-LECIA SKOZK

Czy działania SKOZK odzwierciedlają współczesne światowe tendencje konserwatorskie? Co przez trzydzieści lat swego istnienia Komitet wniósł do polskiej szkoły konserwacji? – między innymi o tym dyskutowali uczestnicy konferencji naukowej „Doktryny i realizacje konserwatorskie w świetle doświadczeń krakowskich ostatnich 30 lat”, która odbyła się w dniach 11-12 grudnia 2008 r. w auli Collegium Novum UJ.

Kraków jest obecnie największym w Europie frontem prac konserwatorskich, a wszystko to za sprawą Społecznego Komitetu – mówił podczas konferencji prof. Ireneusz Płuska. Rzeczywiście, w ostatnim okresie co roku Komitet finansuje w Krakowie ponad 110 różnych przedsięwzięć konserwatorskich. Jeżeli doda się do tego inicjatywy renowacyjne podejmowane indywidualnie przez poszczególnych właścicieli zabytków lub władze samorządowe, to uzyskuje się obraz gigantycznego wysiłku, jakiego każdego dnia podejmują się w dawnej stolicy Polski setki ekip konserwatorskich. Jest to powód do dumy, a zarazem przedmiot zazdrości ze strony innych polskich miast – mówił prof. Bogusław Szmygin z Politechniki Lubelskiej, dodając zarazem, że należy w związku z tym postawić pytania o kierunek finansowanych przez Komitet prac i stosowaną przez niego doktrynę konserwatorską.

Obowiązującą doktrynę konserwatorską prof. Bogusław Krasnowolski widział jako efekt trwającego od XIX w. rozwoju myśli konserwatorskiej, którego kamieniami milowymi są teksty teoretyczne Aloisa Riegla (zm. 1905) i Maxa Dvořáka (zm. 1921) oraz międzynarodowe konwencje – karta ateńska (1931) i wenecka (1964). Aktualność tej ostatniej jest oczywista – mówił wiceprzewodniczący SKOZK – co nie znaczy, że ona nam w każdym wypadku powie, co z konkretnym zabytkiem mamy robić.

1

2

3

1. Aula Collegium Novum w pierwszym dniu konferencji „Doktryny konserwatorskie”, 11 grudnia 2008 r. Wystąpienie prof. Bogusława Krasnowolskiego
2. Prof. Bogusław Szmygin
3. Prof. Władysław Zalewski

4

4. W przerwie konferencji. Od lewej: prof. Franciszek Ziejka, prof. Jacek Purchla oraz prof. Stanisław Waltoś
1-4 fot. M. Grychowski

Prof. Krasnowolski zwracał uwagę na niuanse stosowania doktryny. *To nie jest recepta na każdą sytuację, w której się znajdziemy* – przypominał. Wiele wciąż zależy od indywidualnego wyczucia konserwatorów. Potwierdził to jeden z członków-założycieli SKOZK, prof. Władysław Zalewski, który pokazywał praktykę takiego podejścia na przykładzie prowadzonej pod jego kierunkiem konserwacji malowideł kaplicy Świętokrzyskiej na Wawelu. *Tylko teoretycy, którzy własnymi rękami nie dotknęli zabytku, mogą tworzyć doktryny* – mówił – *Natomiast konserwatorzy realizujący prace tylko w pewnym stopniu posługują się doktryną czy powołują się na tego teoretyka, który je zbudował*. Wybór koncepcji konserwacji, jej zakres i sposób jej przeprowadzenia jest zawsze sferą indywidualnej odpowiedzialności konserwatora.

Wątek ten podejmował także inny członek Komitetu, architekt, historyk sztuki i senator RP Janusz Sepioł, mówiąc o moralnym aspekcie działań architektów i konserwatorów. *My kształtujemy budynki, ale budynki kształtują nas* – przywoływał znaną myśl, zwracając uwagę na to, jak istotne jest zachowanie autentyczności zabytku w procesie jego odnowy. Czy można rekonstruować hełmy wież klasztorne kościoła w Tyńcu, gdy cała bryła opactwa jest w gruncie rzeczy rekonstrukcją? Gdzie jest granica pomiędzy kreacją projektanta a historyczną wartością odnawianego zabytku? Senator Sepioł stawiał na wyższość wyobraźni nad dosłownością rekonstrukcji. *Raczej to, co jest, niż to, co mogłoby być. Raczej mniej, niż więcej. Raczej ci, co byli przede mną, niż ja. A jeśli już ja, to możliwie własnym czystym głosem, bez zapożyczeń, kostiumów, stylizacji* – apelował do architektów i konserwatorów.

Jak na tym tle przedstawiają się osiągnięcia Społecznego Komitetu? Jak pokazywał Janusz Smólski, początki działalności Komitetu przypadły na okres, gdy komunistyczni decydenci traktowali obszar staromiejski Krakowa przede wszystkim jako osiedle mieszkaniowe, dostrzegając w nim tylko wartość użytkową, a nie historyczną. Popelniono wtedy wiele błędów, z których najistotniejszymi były wyburzenia kilkudziesięciu oficyn w centrum miasta. *Z drugiej jednak strony powstrzymano największe zniszcze-*

nia i katastrofy budowlane, rozpoczęto modernizację kamienic i najcenniejszych zabytków – zaznaczał. Prawdziwy rozkwit działalności Komitetu przypadł dopiero na lata 90. Nieograniczony ideologicznym gorsetem reżimu i centralnie sterowaną gospodarką wiecznych niedoborów, SKOZK mógł się w pełni oprzeć na autorytecie naukowców i – co podkreślał dr Stanisław Karczmarczyk – sięgnąć po najnowsze rozwiązania technologiczne i materiałowe.

W efekcie prace konserwatorskie prowadzone w Krakowie zaczęły zyskiwać prawdziwie europejski poziom. *Konserwacja w Krakowie to europejski konserwatorski model z Sèvres* – podsumowywał prof. Ireneusz Płuska, powołując się na krążące w środowisku europejskich konserwatorów opinie.

Konferencję zorganizowaną przez SKOZK i samorząd Województwa Małopolskiego objęli honorowym patronatem rektorzy krakowskich uczelni: prof. Karol Musioł (UJ), prof. Kazimierz Furtak (PK) oraz prof. Adam Wsiołkowski (ASP).

PRACE LAUREATÓW KONKURSU „MÓJ ZABYTKOWY KRAKÓW”

▲ Weronika Karcz, *Kościół Mariacki i Sukiennice*

Zespół Szkół Muzycznych w Nowej Hucie
opieka – Anna Malinowska

I MIEJSCE W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS I-3

▲ Karolina Giza, *Kościół Mariacki – ołtarz Wita Stwosza*

Staromiejskie Centrum Kultury
opieka – Małgorzata Flisek

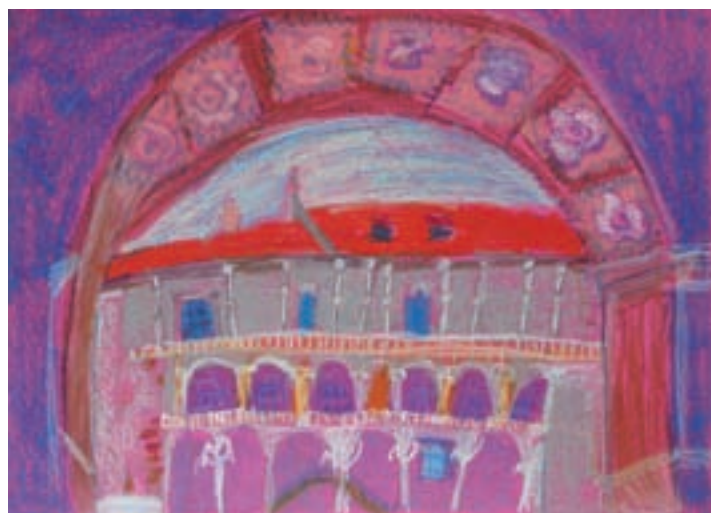
II MIEJSCE EX AEQUO W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS I-3

▲ Joanna Madejczyk, *Brama Floriańska*

Młodzieżowy Dom Kultury im. Gałczyńskiego
opieka – Lidia Mucha

II MIEJSCE EX AEQUO W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS I-3

▲ Gabriela Sobelga, *Wawel – dziedziniec*

Osiedlowy Klub Kultury Wola Duchacka Wschód
opieka – Lidia Mucha

III MIEJSCE EX AEQUO W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS I-3

▲
Patryk Wieroński, *Ołtarz opactwa Cystersów w Mogile*

Szkoła Podstawowa nr 11
opieka – Alina Dworak

III MIEJSCE EX AEQUO W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS I-3

▲
Dominika Batorska, *Maszkaron w magicznym Krakowie*

Szkoła Podstawowa nr 162
opieka – Maria Śmigła

WYRÓŻNIENIE I STOPNIA W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS I-3

▲
Zuzanna Bednarska, *Krakowski rynek*

Staromiejskie Centrum Kultury
opieka – Michał Baca

WYRÓŻNIENIE I STOPNIA W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS I-3

▲
Aleksandra Bobrek, *Wawel*

Młodzieżowy Dom Kultury im. Gałczyńskiego
opieka – Maria Ryżyk
[WYRÓŻNIENIE I STOPNIA W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 1-3](#)

▲
Mikołaj Cegielski, *Sukiennice i Ratusz*

Szkoła XXI Wieku
opieka – Magdalena Sadowińska
[WYRÓŻNIENIE I STOPNIA W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 1-3](#)

▲
Patryk Grzyb, *Barbakan*

Osiedlowy Klub Kultury Wola Duchacka Wschód
opieka – Lidia Mucha
[WYRÓŻNIENIE I STOPNIA W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 1-3](#)

▲
Julia Grzybek, *Wawel*

Młodzieżowy Dom Kultury im. Gałczyńskiego
opieka – Lidia Mucha
[WYRÓŻNIENIE I STOPNIA W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 1-3](#)

▲
Sylvia Gzyl, *Panorama Krakowa*

Staromiejskie Centrum Kultury
opieka – Michał Baca

WYRÓŻNIENIE I STOPNIA W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 1-3

▲
Karolina Kałdos, *Wawel*

Młodzieżowy Dom Kultury im. Gałczyńskiego
opieka – Lidia Mucha

WYRÓŻNIENIE I STOPNIA W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 1-3

▲
Katarzyna Kozuch, *Kościół Mariacki*

Młodzieżowy Dom Kultury im. Gałczyńskiego
opieka – Lidia Mucha

WYRÓŻNIENIE I STOPNIA W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 1-3

▲
Agnieszka Lelek, *Wawel – widok od strony Wisły*

Szkoła Podstawowa nr 11
opieka – Alina Dworak
WYRÓŻNIENIE I STOPNIA W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 1-3

▲
Jakub Grzybacz, *Barbakan*

Młodzieżowy Dom Kultury im. Gałczyńskiego
opieka – Maria Ryżyk
I MIEJSCE W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 4-6

▲
Katarzyna Łuszcz, *Zabytki Krakowa*

Młodzieżowy Dom Kultury im. Gałczyńskiego
opieka – Lidia Mucha
II MIEJSCE EX AEQUO W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 4-6

▲
Agata Ordys, *Pomnik Adama Mickiewicza*

Szkoła Podstawowa nr 2
opieka – Teresa Diaczuk
II MIEJSCE EX AEQUO W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 4-6

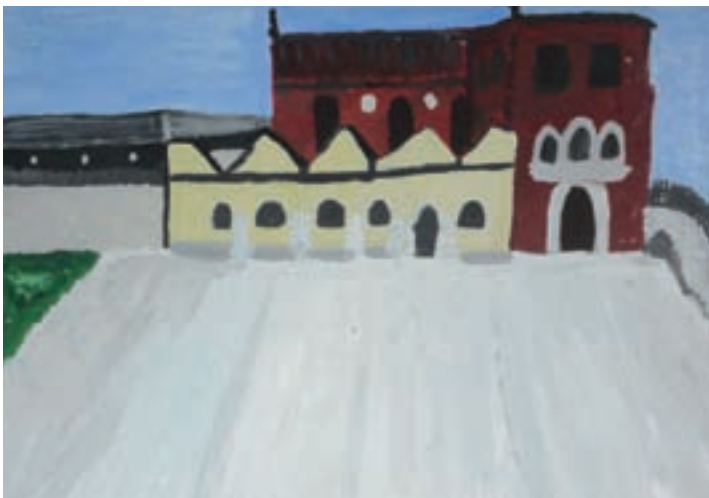
▲ Anna Nazim, *Wieża Ratuszowa*

Młodzieżowy Dom Kultury im. Gałczyńskiego
opieka – Lidia Mucha
III MIEJSCE EX AEQUO W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 4-6

▲ Jakub Rapała, *Kościół Mariacki i Rynek Główny*

Młodzieżowy Dom Kultury im. Gałczyńskiego
opieka – Lidia Mucha
III MIEJSCE EX AEQUO W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 4-6

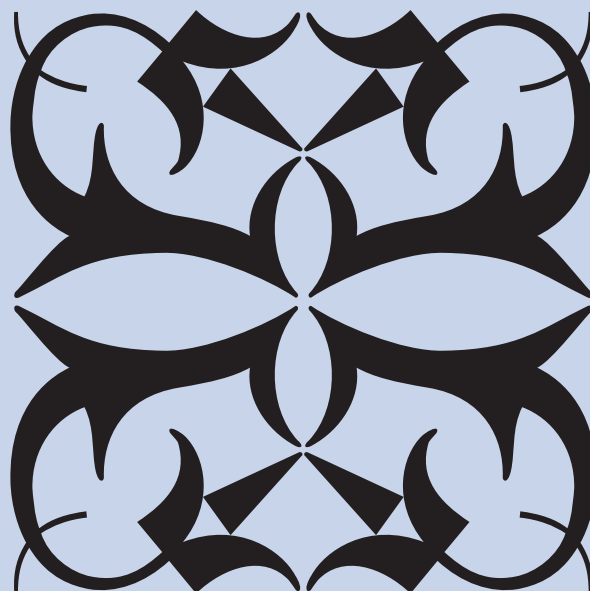
▲ Szymon Wolanin, *Stara Synagoga na Kazimierzu*

Szkoła Podstawowa nr 2
opieka – Teresa Diaczuk
III MIEJSCE EX AEQUO W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 4-6

▲ Grażyna Tor, *Stara Bożnica*

Dom Kultury Spółdzielni Mieszkaniowej Nowy Bieżanów
opieka – Monika Kraszewska
WYRÓŻNIENIE I STOPNIA W KATEGORII WIEKOWEJ KLAS 4-6

3 Kronika

2007 rok

2008 rok

Kronika – Na bieżącą działalność Społecznego Komitetu składa się codzienna praca jego członków, którzy m.in. uczestniczą w komisjach konserwatorskich, popularyzują wiedzę o odnowie krakowskich zabytków lub inicjują działania na rzecz ich ochrony oraz przygotowują dokumenty Komitetu i organizują jego pracę. Obok publikujemy kronikarski przegląd działalności Społecznego Komitetu w latach 2007-2008.

2007

STYCZEŃ

23 stycznia

W siedzibie SKOZK zebrało się Prezydium Komitetu. Jak zawsze na początku roku przedmiotem obrad było sprawozdanie z prac finansowanych przez Komitet w poprzednim roku oraz plan prac przewidywanych do realizacji w roku właśnie się rozpoczynającym. Punktem wyjścia w dyskusji na temat zadań czekających Komitet w 2007 r. była informacja o uwzględnieniu w projekcie ustawy budżetowej najwyższej w dotychczasowej historii SKOZK dotacji do Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (NFRZK) w wysokości 45,5 mln zł, które Komitet ma otrzymać do dyspozycji dzięki osobistemu zaangażowaniu Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. Dyskusja skupiła się wokół strategii wydatkowania zapisanych w projekcie budżetu państwa środków: czy koncentrować finansowanie prac na obiektach najcenniejszych pod względem historycznym i artystycznym (prof. Jan Ostrowski i prof. Stanisław Waltoś) czy jednak w większym mierze uwzględniać również potrzeby rewaloryzacyjne krakowskiej architektury XIX i XX w. (prof. Jacek Purchła, prof. Bogusław Krasnowolski)? W konkluzji uznano, że przedstawiony projekt planu odnowy zabytków na 2007 r. jest rozwiązaniem kompromisowym, pozwalającym pogodzić obie koncepcje.

25 stycznia

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął ustawę budżetową na 2007 r. Ustawa zakładała przekazanie za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP do NFRZK dotacji w wysokości 45,5 mln zł. Jest to najwyższa dotacja przekazana dzięki patronatowi Prezydentów RP w 22-letniej historii Funduszu. W skali całego budżetu Kancelarii Prezydenta RP w 2007 r. środki przeznaczone na odnowę zabytków Krakowa stanowiły ponad 28%. Prezydent RP Lech Kaczyński podpisał ustawę budżetową 30 stycznia.

29 stycznia

Popularyzując wiedzę na temat odnowy krakowskich zabytków, Biuro SKOZK zaprezentowało przewodnikom miejskim efekty prac konserwatorskich przeprowadzonych w bazylice św. Floriana na Kleparzu. Kościół, sięgający swymi początkami drugiej połowy XII w., był obiektem szczególnego zainteresowania SKOZK od 1991 r. Gospo-

darz świątyni, ks. Jan Czyrek, oraz nadzorująca prowadzone w niej prace Joanna Kamieniarczyk z Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa (ZRZZK) wprowadzili słuchaczy w zagadnienia finansowanego ze środków NFRZK kompleksowego remontu konserwatorskiego elewacji oraz wnętrza świątyni wraz z organami i kaplicami bocznymi. Na prace te Społeczny Komitet przeznaczył w minionych latach w sumie ponad 3 mln zł.

LUTY

13 lutego

W kamienicy „Pod Kruki” przy Rynku Głównym 25, siedzibie Międzynarodowego Centrum Kultury, obradowało Zebranie Plenarne Komitetu. Miejsce obrad nie zostało wybrane przypadkowo, bowiem Społeczny Komitet w pełni przyczynił się do adaptacji tej sięgającej swoimi początkami wieków średnich kamienicy na potrzeby jednej z wiodących instytucji kulturalnych Małopolski oraz w dalszym ciągu wspiera jej działalność, finansując m.in. prace remontowe w oficynie budynku.

Komitet zebrał się, by ocenić sprawozdanie finansowo-rzeczowe podsumowujące prace dotowane przez SKOZK w 2006 r. oraz uchwalić plan odnowy zabytków na 2007 r. Członkowie SKOZK przyjęli rekomendowany przez Prezydium, a opracowany pod kierunkiem prof. Bogusława Krasnowolskiego, plan, który zakłada finansowanie w 2007 r. kwotą ponad 45 mln zł zadań rewaloryzacyjnych w 120 krakowskich zabytkach.

Zebranie Plenarne Komitetu dało okazję do przedyskutowania m.in. zasad funkcjonowania SKOZK w dotychczasowym kształcie. Zwracano uwagę (Janusz Gawor, prof. Franciszek Ziejka) na problem istnienia grupy członków Komitetu, którzy w rzeczywistości nie biorą od dłuższego czasu aktywnego udziału w jego pracach. Dyskutowano również nad możliwością występowania konfliktu interesu w przypadku tych członków Komitetu, którzy czynnie działając na forum Komitetu, wykonują zarazem prace finansowane ze źródeł SKOZK, oraz spierano się (Janusz Gawor, doc. Andrzej Kurz) o sensowność członkostwa w Komitecie przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej, którzy – w ramach pełnionych funkcji publicznych – podejmują czasami decyzje sprzeczne z ideami bliskimi Społecznemu Komitetowi.

13 lutego

W trakcie Zebrania Plenarnego SKOZK prof. Franciszek Ziejka uroczyście podziękował odchodzącemu na emeryturę dyrektorowi Biura SKOZK Tadeuszowi Proko- piukowi. Emilia Błaszak, dyrektor Biura Kultury, Nauki

i Dziedzictwa Narodowego Kancelarii Prezydenta RP, odczytała adresowany do Tadeusza Prokopiuka list od podsekretarza stanu w Kancelarii Prezydenta RP, minister Leny Dąbkowskiej-Cichockiej, z podziękowaniami za długoletnią pracę na rzecz zachowania i przywrócenia do dawnej świetności zabytków krakowskiej architektury.

Nowym dyrektorem Biura SKOZK został Maciej Wilamowski, historyk młodego pokolenia, absolwent UJ, pracownik naukowy Instytutu Historii PAN i wykładowca Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu, laureat stypendium Fundacji na rzecz Nauki Polskiej dla młodych naukowców, w przeszłości m.in. przewodniczący Towarzystwa Doktorantów UJ.

21 lutego

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa znalazł się w elitarnym gronie instytucji uhonorowanych przez prof. Jana Ostrowskiego, dyrektora Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu, pamiątkowym dyplomem za działalność na rzecz Zamku Królewskiego na Wawelu. W 2006 r. ze środków NFRZK sfinansowano w części zamkowej Wawelu prace remontowo-konserwatorskie na łączną kwotę 2,6 mln zł. Pomoc udzielana zamkowi wawelskiemu jest nieprzerwanie od początku lat 90. priorytetem SKOZK, corocznie przyznającego na ten cel milionowe dotacje.

26 lutego

Kontynuując cykl prezentacji krakowskich zabytków odnawianych dzięki pomocy Społecznego Komitetu, Biuro SKOZK zaprosiło przewodników miejskich na spotkanie w kościele św. Krzyża. Poprowadził je prof. Bogusław Krasnowolski. Społeczny Komitet dotował prace w tym jednym z najstarszych krakowskich kościołów środkami w wysokości ponad 4 mln zł, dzięki którym udało się zlikwidować zagrożenie stabilności świątyni, a następnie przeprowadzić w jej wnętrzu kompleksową konserwację wystroju malarskiego na czele z cennymi XVI-wiecznymi polichromiami.

Luty

Ze względu na rozpoczynający się okres finansowania tych zadań, które Komitet objął planem odnowy zabytków, komisje konserwatorskie z udziałem członków Komisji Programowania i Oceny Realizacji SKOZK skupiły się na typowaniu zakresów prac w poszczególnych obiektach (m.in. w kościele Bernardynek, szpitalu Bonifratrów, Klinice Okulistyki CM UJ, Instytucie Ekspertyz Sądowych). Szczególne znaczenie miały komisje, które zebrały

się w kaplicy Hińczy z Rogowa w katedrze na Wawelu, omawiając zakres prac konserwatorskich przy beżcennej polichromii z XV w., oraz w kaplicy zakonnej konwentu klarysek przy kościele św. Andrzeja, w której po demontażu wyposażenia konserwatorzy stwierdzili zagrażające zdrowiu i życiu ludzi, poważne zagrzybenie kamiennych ścian.

1. Fragment XV-wiecznej polichromii w kaplicy Hińczy z Rogowa w katedrze wawelskiej

MARZEC

1 marca

Odbiorem prac konserwatorskich w kaplicy Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny zakończono odnowę całego zespołu kaplic bocznych w kościele św. św. Piotra i Pawła przy ul. Grodzkiej – pochodzącej z końca XVI w. pierwszej świątyni na ziemiach polskich wzniesionej w stylu barokowym. Dzięki przeprowadzonej konserwacji kaplica Zwiastowania odkryła przed zwiedzającymi nieznaną wcześniej malowidła z XVIII w., nawiązujące ideowo do historii i duchowości zakonu jezuitów – pierwszych gospodarzy kościoła. Na prace we wnętrzu kościoła

św. św. Piotra i Pawła przeznaczono w latach 1996–2007 ze środków Narodowego Funduszu łącznie ponad 8 mln zł.

22 marca

W Domu Jana Długosza przy ul. Kanoniczej 25 zebrała się pod przewodnictwem doc. Andrzeja Kurza Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych SKOZK. U stóp Wawelu członkowie Komisji i zaproszeni przez nią goście rozmawiali o fatalnym stanie otoczenia wawelskiego wzgórza. Punktem wyjścia do dyskusji było wystąpienie prof. Bogusława Krasnowolskiego, który przedstawił potrzeby rewaloryzacyjne Stradomia oraz okolic placu Na Groblach, które od dziesięcioleci są zaniedbane pod względem konserwatorskim i urbanistycznym. Jaskrawym przykładem tego stanu rzeczy jest dewastacja zabudowań dawnego klasztoru Bożogrobców na Stradomiu oraz bliskie ruiny kamienice w jednym z najbardziej eksponowanych miejsc, czyli na rogu ulic Stradomskiej i Dietla. Reprezentujący władze miasta członek SKOZK Janusz Sepioł, pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. kultury, dodał, że uporządkowanie otoczenia Wawelu to przede wszystkim problem obiektów świeckich, które w większości nie zostały wpisane do rejestru zabytków, co na samym starcie dyskwalifikuje je w wyścigu po środki z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, a tym samym zamyka drogę do ich rewaloryzacji. Cechą charakterystyczną otoczenia Wawelu jest więc głęboki dysonans estetyczny między odnowionymi obiektami sakralnymi a zwykłymi kamienicami, które w dalszym ciągu – bez większych szans – czekają na swą odnowę. Dyskutanci wskazywali także, że warunkiem poradzenia sobie z obecnym stanem rzeczy powinno być szybkie opracowanie i przyjęcie szczegółowych planów zagospodarowania przestrzennego (Janusz Sepioł, prof. Andrzej Wyżykowski, Jerzy Zbiegień) oraz załatwienie rzeczy tyleż prozaicznych, co uciążliwych, jak np. przeniesienie parkingu dla autokarów spod Wawelu w inne miejsce, być może w okolice Błoni i Muzeum Narodowego (prof. Marcin Fabiański, Zofia Gołubiew).

26 marca

Biuro SKOZK zaprosiło przewodników miejskich na kolejną prezentację najnowszych krakowskich osiągnięć konserwatorskich, tym razem poświęconą karmelitańskiemu kościołowi i klasztorowi na Piasku. Prof. Władysław Zalewski z ASP i Barbara Ferdek z ZRZZK podzielili się wiedzą na temat prac prowadzonych w tym zespole klasztornym już od 1993 r. Objęły one m.in. zabezpieczenie konstrukcyjne budynku klasztorowego i wież kościoła, konserwację barokowych polichromii w krużgankach, olśniewającego wystroju malarskiego biblioteki konwentualnej oraz hallu i klatki schodowej. W ostatnich latach obiektem szczególnego zainteresowania SKOZK stały się

dwie kaplice kościoła: Matki Boskiej Szkaplerznej i Matki Boskiej Piaskowej. Na prace u karmelitów na Piasku Komitet przeznaczył łącznie ponad 4 mln zł.

Marzec

Komisje konserwatorskie z udziałem członków Komisji Programowania i Oceny Realizacji SKOZK w dalszym ciągu zajmowały się szczegółowym typowaniem zakresu prac, które w 2007 r. będą finansowane ze środków Narodowego Funduszu. Na terenie całego Krakowa komisje zbierały się w marcu 16 razy. Członkowie Komitetu opiniowali m.in. sposoby wyeksponowania barokowych polichromii odsłoniętych podczas prac w Domu Królewskim (zwanym także Schindlerówką) w kamedulskim klasztorze na Bielanych oraz określili zakres prac przy kwaterach tzw. tryptyku dominikańskiego – jednego z najcenniejszych zabytków gotyckiego malarstwa tablicowego. Członkowie SKOZK mogli także po raz pierwszy zapoznać się z cennymi późnośredniowiecznymi malowidłami, które konserwatorzy odsłanili w kaplicy króla Stefana Batorego w katedrze na Wawelu w trakcie finansowanych przez SKOZK prac rewaloryzacyjnych.

2

2. 5 marca 2007 r. Komisja konserwatorska w sieni budynku bramnego klasztoru Kamedułów na Bielanych

Marzec / kwiecień

Kancelaria Prezydenta RP poinformowała członków SKOZK o obowiązku złożenia oświadczeń o pracy lub służbie w organach bezpieczeństwa państwa w związku z wymogami ustawy z dn. 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów. Obowiązek członków Komitetu w tym zakresie wynika z art. 4 pkt 12 tejże ustawy, który stanowi, że oświadczenia lustracyjne składają osoby powołane na stanowiska na podstawie przepisów odrębnych ustaw

3

4

3. Poliptyk dominikański. Stan w trakcie konserwacji
4. 19 marca 2007 r. Prof. Ireneusz Płuska prezentuje malowidła odkryte w kaplicy Batorego w katedrze wawelskiej
1-4 fot. M. Grychowski

przez Prezydenta RP. Członków SKOZK powołuje Prezydent RP na podstawie ustawy z dn. 18 kwietnia 1985 r. o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. 11 maja Trybunał Konstytucyjny wydał orzeczenie

w sprawie zgodności ustawy lustracyjnej z konstytucją. Treść art. 4 pkt 12 nie została w nim zakwestionowana. Trybunał uznał jednak za niekonstytucyjną treść formularza oświadczenia lustracyjnego, co – po spodziewanej nowelizacji ustawy lustracyjnej – oznaczać będzie konieczność ponownego złożenia przez wszystkich członków SKOZK oświadczeń lustracyjnych według nowego wzoru.

KWIECIEŃ

4 kwietnia

Zakończył się generalny remont piwnic Pałacu „Pod Krzysztofory” przy Rynku Głównym 35, głównej siedziby Muzeum Historycznego Miasta Krakowa (szerzej o piwnicach, prowadzonych w nich pracach konserwatorskich i udziale SKOZK w ich odnowie – zob. s. 15).

11 kwietnia

Społeczny Komitet zakończył jedno z najważniejszych przedsięwzięć rewaloryzacyjnych ostatnich lat: w kaplicy króla Stefana Batorego w katedrze na Wawelu dokonano odbioru prac konserwatorskich i budowlanych. Prowadzona od 2005 r. restauracja kaplicy przywróciła blask jej renesansowemu wystrojowi, zaprojektowanemu pod koniec XVI w. przez Santi Guccio, oraz odsłoniła nieznane wcześniej elementy dekoracji, w tym cenne późnośredniowieczne malowidła ruskie. Uzyskanie tych efektów było możliwe dzięki dotacji Społecznego Komitetu, który w latach 2005-2007 wspierał ogół prac w wawelskiej katedrze nakładami w wysokości 3,3 mln zł.

24 kwietnia

Po ponad dwóch miesiącach od przyjęcia przez Komitet planu odnowy zabytków Krakowa przyszedł czas na pierwsze oceny jego realizacji. W tym właśnie celu w dawnym Pałacu Pusłowskich przy ul. Westerplatte 10, obecnie siedzibie Instytutu Muzykologii UJ, zebrało się Prezydium SKOZK. Wystąpienie dyrektora ZRZZK Tadeusza Murzyna nie napawało optymizmem: długotrwałe procedury urzędu miasta związane z wydawaniem pozwoleń na prace remontowe lub zajęcie chodnika znacznie spowolniły realizację planu. Z tego właśnie powodu wielu inwestycji nie udało się dotąd rozpocząć. Członkowie Prezydium rozważali pomysł przesunięcia terminu składania wniosków o dofinansowanie prac rewaloryzacyjnych z Narodowego Funduszu z 30 września na 15 lipca roku poprzedzającego, co dałoby wnioskodawcom więcej czasu na zebranie kompletu wymaganych decyzji admini-

stracyjnych. W takiej sytuacji zlecono zespołowi robocze-
mu pod kierunkiem dr. Piotra Dobosza opracowanie pro-
jektu zmian w Zasadach finansowania prac w obiektach
zabytkowych ze środków NFRZK – podstawowym doku-
mencie regulującym zasady przyznawania dotacji z Naro-
dowego Funduszu.

Kwiecień

Okres typowania zakresu prac objętych planem odno-
wy na 2007 r. zasadniczo się zakończył. Kwietniowe
komisje konserwatorskie z udziałem członków SKOZK
zajmowały się m.in. oceną poszczególnych realizacji
(m.in. w Muzeum Katedralnym na Wawelu), odbiora-
mi drobniejszych prac, takich jak np. wymiana stolarki
okiennej (Gimnazjum Nr 2 na rogu ul. Studenckiej
i Loretańskiej), czy opiniowaniem szczegółowych
rozwiązań konserwatorskich (m.in. w Klinice
Ginekologii i Położnictwa UJ przy ul. Kopernika 23).

MAJ

3 maja

W Warszawie, podczas obchodów Święta Konstytucji
3 Maja, Prezydent RP Lech Kaczyński odznaczył prof. Je-
rzego Zdradę Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu
Odroczenia Polski za wybitne osiągnięcia w pracy nauko-
wej i zasługi w działalności na rzecz odnowy zabytków
Krakowa. Prof. J. Zdrada, znawca historii Polski XIX w.,
wykładowca UJ, działacz opozycji demokratycznej w PRL
i poseł na Sejm (1989-1997), od 1990 r. aktywnie działa
w SKOZK, w którym pełni obecnie funkcję zastępcy
przewodniczącego oraz kieruje Komisją Finansową.

23 maja

Krakowscy radni w uznaniu zasług dla miasta podjęli
uchwałę o odznaczeniu Społecznego Komitetu srebr-
nym medalem Cracoviae Merenti – najwyższym odzna-
czeniem przyznawanym przez samorządowe władze
Krakowa (szerzej o medalu i uroczystości jego wręczenia –
zob. s. 18).

29 maja

Ukazał się 57. numer „Biuletynu SKOZK” pod redak-
cją doc. Andrzeja Kurza. Numer otwiera wspomnienie
o zmarłym w grudniu 2006 r. prof. Tadeuszu Chrzano-
wskim, byłym przewodniczącym Społecznego Komitetu.

W „Biuletynie”, prócz uchwał i dokumentów SKOZK
z okresu od lipca 2006 r. do marca 2007 r., można prze-
czytać również artykuł prof. Bogusława Krasnowolskiego
o dziejach Pałacu Biskupa Erazma Ciołka na tle historii,
architektury i procesu rewitalizacji ul. Kanoniczej,
pracę Stanisława Załubskiego o dalekim poprzedniku
Społecznego Komitetu, czyli działającym na przełomie
lat 50. i 60. Społecznym Funduszu Ochrony Zabytków
Miasta Krakowa, a także uwagi prof. Władysława Zalew-
skiego o praktyce konserwatorskiej SKOZK. Ze względu
na rozwój witryny internetowej SKOZK (zob. s. 16), która
przejmie część funkcji „Biuletynu” w zakresie bieżącej
sprawozdawczości i informacji, podjęto decyzję o zmianie
formuły periodyku i opracowaniu nowej koncepcji
wydawniczej.

Maj

Społeczny Komitet aktywnie włączył się w zabiegi na
rzecz zmian w statusie własnościowym Pałacu „Pod
Krzysztofory” przy Rynku Głównym 35. Dotychczasowy stan,
w którym użytkownikiem części Pałacu należą-
cej do Gminy Kraków było Muzeum Historyczne Miasta
Krakowa, a części należącej do Województwa Małopolskie-
go – Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora
„Cricoteka”, w praktyce uniemożliwił wypracowanie
spójnej koncepcji odnowy tego cennego zabytku. W tej
sytuacji prof. Franciszek Ziejka, przewodniczący SKOZK,
mediował w samorządzie miejskim i wojewódzkim.
W efekcie przeprowadzonych rozmów powstał pomysł
wymiany własności: w zamian za część Pałacu użytkowa-
ną przez „Cricotekę” Miasto gotowe jest przekazać Woje-
wództwu wybrane działki na obszarze Krakowa.

Maj

Komisje konserwatorskie z udziałem członków SKOZK
zajmowały się w maju oceną przebiegu prac konserwator-
skich. W kościele Pijarów i w II Klinice Chirurgii Colle-
gium Medicum UJ przy ul. Kopernika 21 w centrum
zainteresowania komisji znalazły się prace przy elewa-
cjach. Z kolei w krużgankach cysterskiego klasztoru
w Mogile ocenie poddano dobiegające powoli końca
prace konserwatorskie przy stworzonym w początkach
XVI w. przez Stanisława Samostrzelnika renesansowym
wystroju malarskim. Członkowie SKOZK odebrali też
prace izolacyjne wykonane przy fundamentach Pała-
cu „Pod Krzysztofory” wzdłuż ulicy Szczepańskiej.

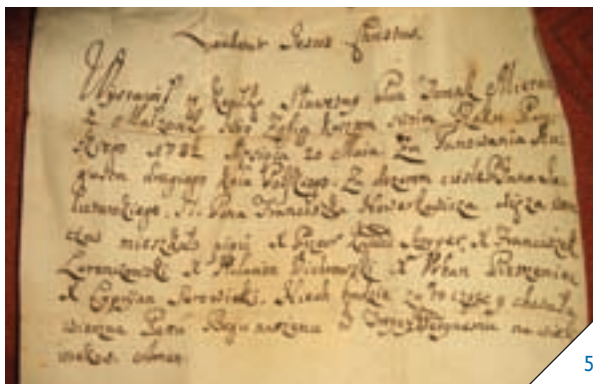
CZERWIEC

4 czerwca

Po generalnym remoncie oddano do użytku dawny dwór rodziny Czeczów w Krakowie-Bieżanowie. Pałac o neoklasycystycznej formie, po II wojnie światowej doprowadzony pod zarządem państwowym (m.in. jako dom dziecka) do niemal całkowitej ruiny, zyskał nową funkcję: stał się siedzibą dzielnicowego domu kultury dla mieszkańców Bieżanowa. Większość kosztów prac remontowych pokryła Gmina Kraków, jednak tak szybko zakończenie inwestycji nie byłoby możliwe bez dotacji SKOZK, który w latach 2005-2006 przeznaczył na odnowę dworu 1,24 mln zł.

19 czerwca

W klasztorze Duchaczek przy ul. Szpitalnej miało miejsce niecodzienne wydarzenie: z udziałem przedstawicieli SKOZK, prasy, konserwatorów i historyków otwarto tubus odnaleziony podczas remontu dachu w gałce wieży kościoła św. Tomasza. W środku znaleziono pamiątki wcześniejszych otwarć, w tym dokument upamiętniający

5

6

5. 19 czerwca 2007 r. Dokument z 1732 r. znaleziony w tubusie z sygnaturki kościoła św. Tomasza / *fot. Biuro SKOZK*
6. Odnowione maskarony na szczycie Sukiennic / *fot. P. Krzan*

remont pokrycia świątyni w 1732 r. Najnowsze prace restauratorskie w kościele św. Tomasza rozpoczęły się dzięki wsparciu SKOZK w 2000 r.

Czerwiec

W czerwcu komisje konserwatorskie z udziałem przedstawicieli SKOZK wizytowały m.in. dach Sukiennic, gdzie zaopiniowano zakres najpilniejszych prac przy attykach, dominikański kościół Św. Trójcy, w którym przyjrano się pracom konserwatorskim przy unikatowym poliptryku gotyckim, i tamtejszą kaplicę Myszkowskich, gdzie dyskutowano nad wyborem optymalnego sposobu konserwacji kamiennej kopuły.

LIPIEC

5 lipca

Gorąca dyskusja o zakresie odnowy Krypty Zasłużonych pod kościołem na Skałce zdominowała posiedzenie Prezydium SKOZK, które odbyło się w bernardyńskim klasztorze na Stradomiu. Wcześniej dyrektor ZRZZK Tadeusz Murzyn przedstawił informację o bieżącym stanie wykonania tegorocznego planu odnowy zabytków Krakowa. Po pięciu miesiącach od jego przyjęcia przez Komitet realizacja planu w zakresie wydatków wyniosła 29,8%, a w zakresie zawartych umów z wykonawcami – 75%. W trakcie dyskusji nad niezbędnymi korektami w planie rozbieżne zdania wywołała kwestia dalszego finansowania przez SKOZK odnowy Krypty Zasłużonych w podziemiach kościoła Paulinów na Skałce. Poważne wątpliwości członków Prezydium budziło przeprowadzone przez zakonników bez konsultacji społecznych wprowadzenie dodatkowego sarkofagu do Krypty oraz plany budowy w bezpośrednim otoczeniu kościoła ołtarza polowego, którego projekt wywołał w środowisku krakowskich architektów i historyków sztuki liczne kontrowersje. Ostatecznie Prezydium zdecydowało sfinansować ze środków SKOZK tylko prace przy renowacji sarkofagów: Jana Długosza, Wincentego Pola, Stanisława Wyspiańskiego i Karola Szymanowskiego. Równocześnie przewodniczący Komitetowi prof. Franciszek Ziejka zadeklarował mediację pomiędzy środowiskami konserwatorskimi a paulinami. Znacząco zwiększono natomiast tegoroczne środki na prace w kościele św. Katarzyny na Kazimierzu, kościele Pijarów i w klasztorze Kamedułów na Bielanach.

30 lipca

Kompleksowy remont osiemnastowiecznego kościoła Pijarów dobiega końca: przedstawiciele SKOZK dokonali

wstępnego odbioru jednego z ostatnich etapów robót – prac konserwatorskich przy elewacji frontowej. Zamykająca perspektywę ul. św. Jana fasada zyskała nową – utrzymaną w ciepłej beżowo-zielonej tonacji – kolorystykę i nowe złączenia elementów rzeźbiarskich. Wcześniejsza, przeprowadzona dzięki pomocy SKOZK w latach 1996-2005, konserwacja wnętrza świątyni pozwoliła odzyskać świetność polichromiom, będącym w skali całej Polski najwybitniejszym przykładem późnobarokowego malarstwa iluzjonistycznego. Na prace w kościele Pijarów Społeczny Komitet przeznaczył do 2007 r. w sumie ponad 4 mln zł.

Lipiec

Na przekór zaczynającemu się sezonowi urlopowemu prace rewaloryzacyjne finansowane przez Społeczny Komitet zyskały na intensywności. Aktywne były komisje konserwatorskie, w których uczestniczyli przedstawiciele SKOZK, oceniając przebieg prowadzonych prac (m.in. w kaplicy Myszkowskich przy kościele Dominikanów, w kaplicy zakonnej w klasztorze Klarysek przy ul. Grodzkiej i w krużgankach klasztoru Franciszkanów) lub dokonując bieżących odbiorów ich poszczególnych etapów (jak np. w klasztorze Bernardynów). Szczególne znaczenie miała komisja konserwatorska w kaplicy św. Eligiusza w klasztorze Franciszkanów. Jej członkowie ocenili postępy kompleksowej rewaloryzacji wnętrza gotyckiej kaplicy, do niedawna jeszcze pełniące funkcję kuchni klasztornej.

7. 19 lipca 2007 r. Komisja konserwatorska w kaplicy św. Eligiusza w klasztorze Franciszkanów

SIERPIEŃ

17 sierpnia

Po dwóch miesiącach od otwarcia tzw. tubusu znalezione-go na sygnaturce kościoła św. Tomasza przy ul. Szpitalnej nadszedł czas na jego zamknięcie i przywrócenie na pierwotne miejsce. Wśród zamkniętych w kuli pamiątek

znalazły się m.in.: okolicznościowy dyplom, kopie dokumentów znalezionych podczas demontażu tubusu (oryginały złożono w archiwum sióstr duchaczek), serie monet z wizerunkami Jana Pawła II oraz pamiątki obchodów 750-lecia lokacji Krakowa na prawie magdeburskim.

20 sierpnia

Sprzed ścian południowej i wschodniej uniwersyteckiego kolegium Witkowskiego przy ul. Gołępiej 13, obecnie siedziby Instytutu Historii UJ, zniknęły rusztowania: zakończył się pierwszy etap zaplanowanego na dwa lata remontu elewacji tego neogotyckiego obiektu. W odbiorze zakończonych prac wzięli udział przedstawiciele SKOZK, który sfinansował tę inwestycję konserwatorską.

Sierpień

Tradycyjnie – ze względu na szczyt sezonu prac konserwatorskich w okresie wakacyjnym – wiele pracy czekało członków Komisji Programowania i Oceny Realizacji SKOZK, którzy w sierpniu uczestniczyli w kilkunastu przeglądowych komisjach konserwatorskich. Poświęcono je przede wszystkim ocenie zewnętrznych prac elewacyjnych (m.in. przy kaplicy Matki Boskiej Piaskowej w kościele Karmelitów na Piasku, Instytucie Ekspertyz Sądowych przy ul. Westerplatte 9, szpitalu Bonifratrów na Kazimierzu i kamienicy przy ul. Ariańskiej 18). Nie zabrakło też komisji, które zebrały się we wnętrzach – np. w kościele św. Marka, by ustalić program konserwacji ołtarzy przyfilarowych oraz ołtarza bł. Salomei, oraz w katedrze na Wawelu, by rozpoznać stan Grobów Królewskich zawilgoconych w wyniku nawałnicy, jaka przeszła nad Krakowem w nocy z 23 na 24 sierpnia.

WRZESIEŃ

4 września

W Pałacu „Pod Krzysztofory” zebrało się Prezydium SKOZK, by przeanalizować stan wykonania tegorocznego planu odnowy zabytków Krakowa. Władze Komitetu, zbulwersowane ciągłym brakiem rozwiązania problemu własnościowego w Pałacu „Pod Krzysztofory”, który uniemożliwia szersze poprowadzenie remontu siedziby Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, oraz piętrzeniem przez miejskich urzędników przeszkód administracyjnych, które skutecznie opóźniają firmom konserwatorskim rozpoczęcie prac zleconych im przez Zarząd Rewaloryzacji, zaapelowały do prezydenta Krakowa o pilne zajęcie się tymi problemami. W przypadku remontu podziemi Sukiennic, którego nie można było kontynuować

w zaplanowanym zakresie z powodu niedostarczenia przez służby miejskie dokumentacji inwentaryzacyjnej i wykonawczej, Prezydium SKOZK zmniejszyło dotację na remont Sukiennic o ponad 1 mln zł, a Pałacu „Pod Krzysztofory” o ćwierć miliona. Należy podkreślić, że wsparcie finansowe SKOZK dla prac w Sukiennicach ograniczało się od początku do części podziemi bezpośrednio związanych z budynkiem Sukiennic i nie obejmowało nigdy przestrzeni zwanej potocznie przez krakowian „dziurą pod Rynkiem”, tzn. wyrobiska powstałego w czasie wymiany nawierzchni wschodniej części Rynku, dla którego władze miejskie planują funkcję muzealną. Za-

5 września

Po kilku miesiącach przygotowań uruchomiono nową witrynę internetową Społecznego Komitetu www.skozok.pl (zob. s. 16)

8

9

8. 3 września 2007 r. Komisja konserwatorska w kaplicy Matki Boskiej Piaskowej kościoła Karmelitów na Piasku
9. Obraz Matki Boskiej Piaskowej
7-9 fot. M. Grychowski

oszczędzone decyzją Prezydium SKOZK środki przeznaczone m.in. na dalszy remont dachu dawnej Szkoły Przemysłowej przy al. Mickiewicza i wieży kościoła Misjonarzy przy ul. Misjonarskiej. Prezydium utworzyło też specjalny fundusz rezerwowi 80 tys. zł na rzecz zabytków uszkodzonych przez nawalnicę, która przeszła nad Krakowem w nocy z 23 na 24 sierpnia. Wśród zniszczonych wówczas obiektów znalazła się m.in. figura Matki Bożej stojąca u wylotu ul. Jagiellońskiej na Planty. Prezydium SKOZK minutą ciszy uczciło zmarłego 31 sierpnia prof. Alfa Welkiego, miłośnika Krakowa i propagatora na terenie Niemiec idei odnowy krakowskich zabytków.

10

10. Cmentarz i synagoga Remuh / fot. P. Krzan

21-22 września

Pod honorowym patronatem m.in. prof. Franciszka Ziejki, przewodniczącego SKOZK, oraz Tomasza Mertę, generalnego konserwatora zabytków, Międzynarodowe Centrum Kultury zorganizowało konferencję pt. „Miasta partnerskie Kraków – Florencja w Europie. Wspólne dziedzictwo kultury”. Sesja pozwoliła zderzyć doświadczenia krakowskich i florenckich instytucji i środowisk naukowych, które na co dzień zajmują się ochroną zabytków, oraz ukazać wkład Społecznego Komitetu w rozwój polskiej kultury konserwatorskiej.

11

11. 26 września 2007 r. Komisja konserwatorska w kaplicy zakonnej klasztoru Klarysek przy kościele św. Andrzeja

30 września

Upłynął termin przyjmowania wniosków o dofinansowanie przez Społeczny Komitet prac rewaloryzacyjnych w 2008 r. Do Biura SKOZK wpłynęło ich w sumie 166 z łączną wnioskowaną sumą nakładów na poziomie ponad 128 mln zł.

Wrzesień

Prace konserwatorskie objęte w 2007 r. finansowaniem ze środków NFRZK powoli wchodzi w końcowy etap. Komisje z udziałem członków SKOZK udały się m.in. do kaplicy Matki Boskiej Piaskowej w kościele Karmelitów na Piasku, by ocenić przebieg prac konserwatorskich prowadzonych przy jej elewacji i wyposażeniu, oraz na cmentarzu żydowskie przy ul. Miodowej i Szerokiej, gdzie sprawdzono postęp konserwacji wytypowanych nagrobków. Członków Komitetu nie zabrakło przy przeglądzie prac elewacyjnych na tyłach średniowiecznego budynku plebanii kościoła św. Krzyża oraz w trakcie oceny remontu podłogi w zawierającej wczesnośredniowieczne elementy romańskie kaplicy konwentualnej klasztoru Klarysek przy ul. Grodzkiej.

PAŹDZIERNIK

3 października

Klasykistyczna fasada uniwersyteckiego Theatrum Anatomicum przy ul. Kopernika 12 w pełni odzyskała swą dostojną urodę. Członkowie Komisji Programowania i Oceny Realizacji ostatecznie odebrali prowadzone przy niej prace remontowo-konserwatorskie. SKOZK nie traci zainteresowania tym jednym z ciekawszych budynków zespołu dydaktyczno-klinicznego przy ulicy Kopernika: zakończone w 2007 r. prace przy fasadzie Theatrum to kolejny etap odnowy jego elewacji, którą Komitet finansował do 2003 r., przeznaczając na to środki w łącznej wysokości ponad 1,7 mln zł.

8 października

Kolejny etap prac konserwatorskich zakończony: po trzech latach prac remontowo-budowlanych oddano do użytku kolejne dwa domki eremickie w kamedulskim klasztorze na Bielanych. Oznacza to zakończenie renowacji całego zespołu trzynastu eremów mniszych. W odnawianych ze środków SKOZK wnętrzach konserwatorzy zdołali uratować i wyeksponować barokowe polichromie – świadka najwcześniejszych dziejów bieląńskiej pustelni.

12

13

12. 2 października 2007 r. Komisja konserwatorska na Cmentarzu Rakowickim
13. 8 października 2007 r. Komisja konserwatorska przy domkach eremickich w klasztorze Kamedułów na Bielanych
11-13 fot. M. Grychowski

14

14. Kościół św. Grzegorza Wielkiego w Ruszczy /fot. P. Krzan

16 października

Jedną z najważniejszych pod względem rangi zabytku inwestycji finansowanych przez SKOZK w 2007 r., renowacja kaplicy św. Eligiusza w klasztorze Franciszkanów, dobiegła końca. Jeszcze cztery lata wcześniej kaplica mieściła klasztorną kuchnię i nikt – prócz historyków sztuki – nie podejrzewał nawet, że pod płątaniem przewodów kanalizacyjnych, zbiorników i ciągów grzewczych można odnaleźć fragmenty cennych malowideł ściennych oraz pozostałości maswerków gotyckiego okna z najwcześniejszego okresu historii klasztoru. Konserwatorzy wyeksponowali odkryte polichromie, oczyścili i zabezpieczyli ceglane lico ścian kaplicy oraz zrekonstruowali maswerk. Dzięki tym wszystkim zabiegom kaplica zyskała nową funkcję – będzie miejscem spotkań, koncertów i prelekcji.

18 października

Uroczystym otwarciem Pałacu Biskupa Erazma Ciołka przy ul. Kanoniczej 17 zainaugurowano działalność nowego oddziału Muzeum Narodowego w Krakowie, który będzie prezentował kulturę artystyczną dawnej Polski – sztukę kręgu zachodniego doby przedrozbiorowej oraz galerię sztuki cerkiewnej. Odnowa Pałacu została prawie w całości sfinansowana ze środków Społecznego Komitetu (więcej o Pałacu, jego odnowie i udziale w niej SKOZK – zob. s. 17).

23 października

Po ponad dziewięciu miesiącach od uchwalenia planu odnowy zabytków Krakowa w 2007 r. w dawnym Pałacu Królewskim w Łobzowie (obecnie siedzibie Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej) zebrało się Prezydium Społecznego Komitetu, by po raz kolejny przeanalizować jego bieżące wykonanie. Mimo nasilają-

15

16

- 15. 19 października 2007 r. Konserwator Przemysław Cwiertnia w kopule kościoła Bernardynów
- 16. 25 października 2007 r. Komisja konserwatorska w krypcie św. Leonarda katedry wawelskiej

17

18

19

17. 25 października 2007 r. Ks. infułat Bronisław Fidelus, prof. Ireneusz Płuska oraz Piotr Biało w trakcie komisji konserwatorskiej w kościele Mariackim
18. 26 października 2007 r. Komisja konserwatorska we wnętrzu kościoła św. Katarzyny
19. 26 października 2007 r. Komisja konserwatorska w Krypcie Zasłużonych w kościele Paulinów na Skałce

nych się sygnałów o problemach ze znalezieniem wykonawców niektórych prac, finansowane przez SKOZK przedsięwzięcia rozwijały się pomyślnie. Według dyrektora Tadeusza Murzyna z ZRZZK, pod koniec października można optymistycznie założyć, że całość zaplanowanych na 2007 r. prac zostanie sfinalizowana w terminie. W tej sytuacji Prezydium wprowadziło do planu tylko drobne korekty, m.in. zwiększając dotacje dla kościołów: św. Katarzyny na Kazimierzu, Bernardynów na Stradomiu oraz katedry na Wawelu. Prezydium uczciło także minutą ciszy pamięć dwóch zmarłych w październiku wielolet-

nich członków Społecznego Komitetu: Andrzeja Gawora (zm. 6 października), cenionego architekta i miłośnika krakowskich zabytków, oraz Szymona Tadeusza Kociszewskiego (zm. 22 października), byłego ministra w Kancelarii Prezydenta RP oraz sekretarza SKOZK.

26 października

W Krypcie Zasłużonych w paulińskim kościele na Skałce przy sarkofagach czterech wybitnych Polaków zakończyły się prace konserwatorskie. Dzięki dotacji Społecznego Komitetu groby Jana Długosza, Wincentego Pola, Stanisława Wyspiańskiego i Karola Szymanowskiego odzyskały właściwą im dostojną surowość: konserwatorzy oczyścili ich powierzchnię i uzupełnili ubytki. SKOZK wsparł te prace kwotą 25 tys. zł.

30 października

W Sali Posiedzeń Rady Miasta Krakowa wręczono najwyższe krakowskie odznaczenia – medale Cracoviae Merenti. W elitarnym gronie wyróżnionych znalazł się także Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa (szerzej o medalu i uroczystości jego wręczenia – zob. s. 18).

Październik

Kończące się powoli tegoroczne prace konserwatorskie wypełniły terminarze członków Społecznego Komitetu, którzy w październiku uczestniczyli w 14 komisjach konserwatorskich. Zajmowały się one przede wszystkim końcowymi odbiorami finansowanych przez SKOZK prac. Obowiązki zaprowadziły przedstawiciele Komitetu m.in. na Kazimierz, gdzie odebrano prace związane z wymianą blaszanego pokrycia dachu na kaplicy Zwiastowania NMP w kościele Bożego Ciała; na Skałkę, gdzie dobiegły końcowe prace przy zachodniej elewacji klasztoru; i na Stradom, gdzie przed kościołem Bernardynów zakończono remont dziedzińca ze studnią św. Szymona. Członkowie SKOZK wybrali się także na Cmentarz Rakowicki, by odebrać prace przy zabytkowych grobowcach rodzin Kochanowskich i Boznańskich; przy okazji sprawdzili również zakres zniszczeń, jakie pod koniec sierpnia wyrządziła tej ponad dwustuletniej nekropolii gwałtowna nawałnica.

W październiku nie zabrakło także komisji zajmujących się bieżącym przeglądem poszczególnych inwestycji. Członkowie Komitetu udali się m.in. do Ruszcy, by w kościele św. Grzegorza Wielkiego przyjrzeć się jakości wysiłków konserwatorskich przy barokowym ołtarzu bocznym św. Józefa, i do kościoła Mariackiego, w którym rozpoczęto intensywne prace konserwatorskie przy XVIII-wiecznej marmurowej posadzce. Członkowie Komisji

Programowania i Oceny Realizacji wybrali się również do romańskiej krypty św. Leonarda i gotyckiej kaplicy Hińczy z Rogowa w katedrze na Wawelu: trwające tam prace restauratorskie przy ścianach i kolumnach (krypta) i XV-wiecznej polichromii (kaplica) wymagały – ze względu na wyjątkowe znaczenie tych miejsc dla polskiej historii – szczególnie troskliwej opieki ze strony SKOZK.

LISTOPAD

5 listopada

Swe podwoje przed miejskimi przewodnikami otworzył na zaproszenie Biura SKOZK Narodowy Stary Teatr, najstarszy w Polsce wciąż czynny gmach teatralny. Okazją było kolejne spotkanie przybliżające wiedzę o zabytkach odnawianych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. Kompleksowa renowacja teatru rozpoczęła się na dobre w 1994 r. i objęła jego elewacje oraz wnętrza, którym przywrócono – zniszczony przez Niemców podczas II wojny światowej – bogaty wystrój secesyjny. Składała się nań specjalnie zaprojektowana boazeria, ściennie malowidła, a nawet żarówki, o czym pasjonująco opowiadali uczestnikom spotkania historyk sztuki dr Zbigniew Beiersdorf oraz konserwator Piotr Biało, który kierował rekonstrukcją. Do 2007 r. Społeczny Komitet przeznaczył na prace w Starym Teatrze blisko 5 mln zł.

12 listopada

Na Wawelu po dwóch latach zakończył się remont ceglano-kamiennych murów dwóch późnośredniowiecznych gotyckich kamienic, zajmowanych obecnie przez Muzeum Katedralne. Dzięki wsparciu finansowemu SKOZK ściany Muzeum zostały gruntownie oczyszczone z grubych warstw zanieczyszczeń i pyłów, a następnie poddane konserwacji. SKOZK przeznaczył na te prace ponad pół miliona zł.

12 listopada

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa znalazł się wśród instytucji, które Zofia Gołubiew, dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie, nagrodziła za działalność na rzecz rozwoju Muzeum. Nagrodę – reprodukcję *Pochodni Nerona* Henryka Siemiradzkiego oprawioną w drewno z XIX-wiecznego krosna oryginału tego dzieła – w imieniu Komitetu odebrali na Zamku Królewskim w Niepołomicach prof. Bogusław Krasnowolski i dyrektor Biura SKOZK Maciej Wilamowski. Społeczny Komitet od lat wspiera odnowę zabytkowych obiektów będących sie-

20

21

22

20. 12 listopada 2007 r. Komisja konserwatorska na dziedzińcu Collegium Witkowskiego UJ 15-20 fot. M. Grychowski
21. 12 listopada 2007 r. Przedstawiciele SKOZK odbierają nagrodę Muzeum Narodowego w Krakowie fot. Muzeum Narodowe w Krakowie
22. 12 listopada 2007 r. Komisja konserwatorska przed Bramą Wazów na Wawelu

dzibami poszczególnych oddziałów krakowskiego Muzeum Narodowego: domu Józefa Mehoffera, domu Jana Matejki, kamienicy Łozińskich, dawnego Pałacu Czapskich, Sukiennic, a w ostatnim latach ze szczególną intensywnością – Pałacu Biskupa Erazma Ciołka.

23

23. 13 listopada 2007 r. Komisja konserwatorska w Domu Matejki przy ul. Floriańskiej 41

14 listopada

Wnętrze kościoła św. Floriana w pełni zajaśniało swym barokowym blaskiem: po czterech latach intensywnych prac konserwatorskich zakończyła się kompleksowa odnowa wystroju prezbiterium, naw i kruchty. Miłą niespodzianką, jaka spotkała pracujących w kościele konserwatorów, było odkrycie na świątynnych filarach tzw. zacheuszy, czyli krzyży malowanych na pamiątkę poświęcenia świątyni. Jak się przypuszcza, odkryte malunki pochodzą z 1779 r., kiedy to zakończono barokową przebudowę tego wczesnośredniowiecznego kościoła. Na prace w jego wnętrzu Społeczny Komitet przeznaczył w latach 2003-2007 ponad 1,6 mln zł.

24

24. 14 listopada 2007 r. Komisja konserwatorska we wnętrzu kościoła św. Floriana na Kleparzu

16 listopada

„Gołębnik”, doskonale znany nie tylko uczącym się w nim studentom krakowskiej polonistyki, ale także – za sprawą swej obecności w licznych dziełach literackich oraz pamiętnikach – wielu czytelnikom w całej Polsce, przestał straszyć brudem odrapanych tynków. Klasycystyczne fasady trzech kamienic przy ul. Gołębiej 14-16-18, tworzących siedzibę Wydziału Polonistyki UJ, w rok od rozpoczęcia remontu stały się prawdziwą ozdobą kwartału uniwersyteckiego. W odbiorze prac remontowo-konserwatorskich uczestniczyli członkowie Społecznego Komitetu, który wsparł tę renowację kwotą ponad 1,4 mln zł.

25

25. 19 listopada 2007 r. Komisja konserwatorska w cerkwi greckokatolickiej przy ul. Wiślniej

26 listopada

Gmach dawnej Akademii Handlowej przy ul. Kapucyńskiej 2, jeden z najwybitniejszych przykładów krakowskiej architektury doby autonomii galicyjskiej, na powrót zaczął zachwycać swą bogatą ornamentyką. Po czterech latach, wypełnionych badaniami z zakresu historii sztuki, poszukiwaniami właściwej techniki konserwacji i intensywnymi robotami, konserwatorzy zakończyli remont elewacji obecnej siedziby Zespołu Szkół Ekonomicznych. W efekcie udało się przywrócić im nie tylko pierwotną kolorystykę (dzięki eksperymentalnemu wykorzystaniu odtworzonej technologii tynku romańskiego), ale również zniszczone elementy zewnętrznego wystroju budynku. Do rangi symbolu urosła rekonstrukcja, dzięki której w puste dotychczas miejsce nad wieńczącym gmach herbem Krakowa powrócił Orzeł Biały usunięty przez Niemców w okresie okupacji nazistowskiej. Na prace przy elewacjach dawnej Akademii Handlowej Społeczny Komitet przeznaczył dotację w wysokości blisko 1,5 mln zł.

Listopad

W listopadzie członkowie SKOZK uczestniczyli w kilkunastu odbiorczych komisjach konserwatorskich. Zbierały się one m.in. przed siedzibą zgromadzenia Córki Bożej Miłości przy ul. Pędzichów 16, gdzie zakończono roboty elewacyjne przy bocznych ryzalitach i murze ogrodzeniowym; w tzw. „starej auli” Uniwersytetu Ekonomicznego przy ul. Rakowickiej 27, która po zakończonym remoncie konserwatorskim wróciła do swojej funkcji, oraz we wnętrzach cerkwi greckokatolickiej, gdzie – przy okazji prac konserwatorskich – odkryto i częściowo zrekonstruowano malowidła z lat 30. XX w. Komisje konserwatorskie zajęły się także bieżącą oceną prowadzonych prac, odwiedzając m.in. dom Jana Matejki przy ul. Floriańskiej 41, by sprawdzić postęp prowadzonego tam remontu konserwatorskiego zabytkowych wnętrz.

GRUDZIEŃ

12 grudnia

Niemale grono przewodników miejskich stawiło się w siedzibie Krakowskiego Towarzystwa Lekarskiego przy ul. Radziwiłłowskiej 4, by w jej secesyjnych wnętrzach wysłuchać wykładu dra Zbigniewa Beiersdorfa o tym powstałym w początkach XX w. budynku, zamówionej przez lekarzy u Stanisława Wyspiańskiego koncepcji wystroju wnętrz oraz o wykonanych wg projektu wielkiego malarza i poety polichromiach, witrażach, balustradach, krzesłach, a nawet wieszakach. Było to kolejne spotkanie organizowane przez Biuro SKOZK z myślą o popularyzacji najświeższych dokonań Społecznego Komitetu. Siedziba Towarzystwa Lekarskiego była odnawiana kompleksowo w latach 2006-2007. SKOZK sfinansował wtedy remont klatki schodowej i renowację fasady, przeznaczając na to blisko 200 tys. zł.

12 grudnia

Jak skutecznie pomagać cmentarnym zabytkom? – do dyskusji na ten temat zaprosił doc. Andrzej Kurz historyków sztuki, konserwatorów, urzędników magistratu, dziennikarzy oraz przedstawicieli Kościoła i żydowskiej gminy wyznaniowej. Wszyscy oni wzięli udział w posiedzeniu Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych SKOZK, która zebrała się w Sali Portretowej Urzędu Miasta Krakowa. Problem ochrony substancji zabytkowej krakowskich cmentarzy to złożona kwestia – i jakościowo, i ilościowo, na co zwracał uwagę prof. Bogusław Krasnowolski. Na terenie Krakowa znajduje się bowiem 27 komunalnych i parafialnych nekropoli, do tego doliczyć trzeba 5 zamkniętych cmentarzy wyznaniowych (prawie wyłącznie żydowskich) oraz 6 wojennych.

26

26. 12 grudnia 2007 r. Dr Zbigniew Beiersdorf prezentuje efekty prac w Towarzystwie Lekarskim Krakowskim przy ul. Radziwiłłowskiej 4

Zdecydowana większość z nich powinna być objęta ochroną ze względu na swą wartość historyczną i artystyczną. By tak się jednak stało potrzebne są pieniądze. Dotychczas ochrona zabytkowej substancji krakowskich cmentarzy finansowana była głównie ze środków Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa oraz Obywatelskiego Komitetu Ratowania Krakowa. Według dra Zbigniewa Beiersdorfa, zaangażowanie środków społecznych to jednak za mało i większą aktywnością w tym zakresie powinien się wykazać magistrat. Problem w tym, że miasta nie stać na prowadzenie na cmentarzach działalności konserwatorskiej, o czym mówił wiceprezydent Krakowa Wiesław Starowicz. W tej sytuacji Społeczny Komitet mógł jedynie zaapelować do krakowian, by sami zwracali większą uwagę na miejsca pochówków swych krewnych.

W 2007 r. SKOZK przeznaczył na prace konserwatorskie na Cmentarzu Rakowickim, Nowym Cmentarzu Żydowskim i Cmentarzu Remuń przeszło pół miliona złotych, dzięki którym udało się odnowić m.in. 107 zabytkowych nagrobków i 2 grobowce. We wcześniejszych latach Komitet dotował prace także na cmentarzach: ariańskim w Łuczanicach, szpitalnym w Kobierzynie, przy kościele Najświętszego Salwatora na Zwierzyńcu oraz na Starym Cmentarzu Podgórskim.

17 grudnia

Odnowa starych prywatnych domów i kamienic w mieście, w którym tego typu obiektów – jak szacują historycy sztuki – jest ponad 4 tys., siłą rzeczy musi budzić żywe emocje. Nic więc dziwnego, że zorganizowane przez Lilianę Sonik pod egidą Stowarzyszenia „Instytut Dziedzictwa”, a poświęcone tematowi ochrony zabytkowych kamienic, sympozjum „SOS Kraków” wywołało duże zainteresowanie mediów oraz instytucji dbających o stan krakowskich zabytków. W ich gronie nie mogło zabraknąć Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, który w przeszłości finansował odnowę 111 krakowskich kamienic. Dotyczyło to jednak głównie okresu przed 1989 r., kiedy budynki te znajdowały się

27

27. 17 grudnia 2007 r. Sympozjum „SOS Kraków” w Sali Mehoffera Wydawnictwa Literackiego

przeważnie w zarządzie państwowym. Obecnie, gdy większość kamienic wróciła w prywatne ręce, możliwości Społecznego Komitetu znacznie się ograniczyły, na co zwracał w swojej prezentacji uwagę dyrektor Biura SKOZK Maciej Wilamowski. Komitet, dysponując funduszami narodowymi opartymi na środkach z budżetu państwa, nie może bowiem wspierać renowacji prywatnych kamienic na równie preferencyjnych zasadach, co obiektów pełniących funkcje publiczne i służących całemu społeczeństwu. Kolejną przeszkodą krępującą ręce SKOZK jest brak wpisu wielu prywatnych kamienic do rejestru zabytków. W 2007 r. Społeczny Komitet finansował prace w trzech prywatnych kamienicach na łączną sumę blisko 650 tys. zł, co w skali wszystkich przedsięwzięć Komitetu stanowiło tylko niecałe 1,5%.

20 grudnia

Romańską kryptę św. Leonarda, jedno z najstarszych, romańskich pomieszczeń w katedrze na Wawelu, mogą znów w całej okazałości podziwiać zwiedzający: członkowie SKOZK odebrali prowadzone w jej wnętrzu prace konserwatorskie. Polegały one m.in. na oczyszczeniu XII-wiecznych kolumn oraz stropu; konserwatorzy zadbali także o sarkofagi narodowych bohaterów – m.in.

króla Jana III Sobieskiego, księcia Józefa Poniatowskiego i Tadeusza Kościuszki. Zakończone prace miały dla członków Społecznego Komitetu wymiar symboliczny, bowiem krypta św. Leonarda to pomnik nie tylko najdawniejszych i najświetniejszych dziejów Polski, ale również historii najnowszej – to w niej swą pierwszą Mszę świętą odprawił w listopadzie 1946 r. ksiądz Karol Wojtyła.

21 grudnia

Kraków uczcił pamięć prof. Tadeusza Chrzanowskiego, byłego przewodniczącego SKOZK. Po uroczystej Mszy świętej odprawionej przez kard. Franciszka Macharskiego odsłonięto w murze kościoła Mariackiego tablicę upamiętniającą postać zmarłego w 2006 r. Profesora (więcej o tych uroczystościach – zob. s. 20)

21 grudnia

W zabytkowym kapitułarzu klasztoru Dominikanów obradowało Zebranie Plenarne SKOZK (więcej o posiedzeniu – zob. s. 21).

28

28. 21 grudnia 2007 r. Zebranie Plenarne SKOZK w kapitułarzu klasztoru Dominikanów / 22-28 fot. M. Grychowski

27 grudnia

Miłym akcentem zakończył się dla Społecznego Komitetu 2007 r.: po trzech latach prac badawczych, konstrukcyjnych i konserwatorskich dobiegł końca remont Izby na Zadzi w kamienicy przy ul. Grodzkiej 27. W Izbie, pomieszczeniu schowanym na tyłach średniowiecznej kamienicy, odkryto prawdziwe perły dawnej sztuki mieszczańskiego Krakowa: najstarszy w Krakowie gotycko-renesansowy filar międzyokienny, gotyckie wątki ceglane i zabytkowy belkowy strop. Wszystkie te elementy zostały wyeksponowane i poddane konserwacji. Było to możliwe dzięki Społecznemu Komitetowi, który wspomógł prace

w należącej do Gminy Kraków Izbie dotacją w wysokości 350 tys. zł.

2008

Grudzień

Komisje konserwatorskie odbierały w całym Krakowie prace w ramach inwestycji, które w kończącym się roku objęto finansowaniem ze środków SKOZK. Przedstawiciele Komitetu byli m.in. w bronowickim dworku „Rydlówka”, w którym zakończono remont elewacji, kominów i zabytkowej pracowni Lucjana Rydla, oraz w Collegium Novum, gdzie konserwatorzy skończyli kompleksową odnowę wnętrza sali wykładowej nr 51. Komisje zbierały się też, by odebrać efekty prac prowadzonych m.in. przy barokowym ołtarzu głównym w kościele Bernardynek i przy renowacji posadzki gotyckiego kościoła św. Katarzyny na Kazimierzu. Wiele satysfakcji sprawiło też członkom Komisji Programowania i Oceny Realizacji zakończenie wieloletnich prac we wnętrzach późnorenesansowej kaplicy Lubomirskich w kościele Dominikanów.

STYCZEŃ

28 stycznia

W jednym z najpiękniejszych polskich kościołów doby późnego baroku, w krakowskiej świątyni Pijarów, po raz pierwszy w tym roku spotkali się na zaproszenie Biura SKOZK miłośnicy Krakowa i przewodnicy miejscy, by zobaczyć na własne oczy efekty prac konserwatorskich. Spotkanie poprowadziła Magdalena Kalicińska z Wydziału Konserwacji ASP w Krakowie. To zespół pracujący tu pod jej kierunkiem przeprowadził konserwację jednego z najcenniejszych na ziemiach polskich zabytków iluzjonistycznego malarstwa ściennego. Uczestnicy spotkania wysłuchali opowieści o zmaganiach konserwatorów ze złym stanem zachowania zabytku oraz z trudnościami, jakie sprawia odnowa tego typu dekoracji malarskiej, odmiennie postrzeganej z poziomu rusztowań i z poziomu osoby stojącej w nawie kościoła.

LUTY

13 lutego

SKOZK wspomaga odnowę zabytków sztuki sakralnej wszystkich kościołów i wyznań. Docenił to Jego Ekscelencja ks. bp Paisjusz Martyniuk, wikariusz diecezji łódzko-poznańskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, składając w asyście ks. Jarosława Antosiuka, proboszcza parafii prawosławnej w Krakowie, wizytę

1

1. 13 lutego 2008 r. Wizyta prawosławnych duchownych. Od lewej: bp Paisjusz Martyniuk, prof. Franciszek Ziejka, ks. Jarosław Antosiuk

przewodniczącemu SKOZK prof. Franciszkowi Ziejce. W czasie spotkania w siedzibie SKOZK omówiono potrzeby wspólnoty prawosławnej w Krakowie związane z odnową cerkwi przy ul. Szpitalnej 24. W 2008 r. SKOZK przewiduje wsparcia po raz kolejny z rządu prowadzonych tam prac remontowo-konserwatorskich, tym razem sumą 220 tys. zł.

18 lutego

W Sali Senatorskiej na Wawelu dyrekcja Zamku Królewskiego uroczystie podjęła dobroczyńców i darczyńców dawnej rezydencji królów i książąt polskich. SKOZK reprezentowali przewodniczący prof. Franciszek Ziejka i jego zastępca prof. Bogusław Krasnowolski. W 2008 r. SKOZK planuje przeznaczyć na kontynuację remontu konserwatorskiego budynku nr 7 na Wawelu oraz na konserwację murów kleszczowych kwotę 3,4 mln. Na wsparcie Komitetu może też liczyć wawelska katedra.

19 lutego

W dostojnej bibliotece Collegium Maius UJ członkowie SKOZK spotkali się na tradycyjnie zwoływanym w lutym pierwszym w roku Zebraniu Plenarnym Komitetu. Minutą ciszy uczczono pamięć zmarłego 28 stycznia członka SKOZK, wybitnego historyka, wykładowcy i byłego dyrektora Instytutu Historii UJ prof. Antoniego Podrazy. Następnie dokonano zmian w regulaminach SKOZK i Biura SKOZK, przyjęto sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego i z działalności Społecznego Komitetu w 2007 r., a także uchwalono plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa na 2008 r. Dokument ten przewiduje wsparcie 109 zabytków dotacjami na kwotę 44,5 mln zł oraz pozostawienie w rezerwie na nie dające się przewidzieć nagłe potrzeby 300 tys. zł. Komitet wyraził zaniepokojenie wysokością uposażeń pracowniczych w urzędzie Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz w Zarządzie Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa. Obie instytucje borykają się w ostatnim okresie z problemem odchodzenia najlepszych pracowników do o wiele lepiej płatnych zajęć w sektorze prywatnym lub do innych, dużo lepiej uposażonych jednostek administracji państwowej i samorządowej. Grozi to spowolnieniem w następnych latach procesu odnowy zabytków i pogorszeniem jakości przedsięwzięć konserwatorskich.

22 lutego

Przedstawiciele SKOZK wzięli udział w naradzie technicznej związanej z organizacją prac w forcie „Kościuszko” u stóp kopca naczelnika Insurekcji. W 2008 r. Komitet

2

3

2-3. 19 lutego 2008 r. Zebranie Plenarne SKOZK w bibliotece Collegium Maius UJ

planuje przeznaczyć 500 tys. zł na kontynuację prac izolacyjnych kaponierzy i otoczenia Bastionu V. Podczas zaczętych w poprzednim roku prac natrafiono na problemy przy oczyszczaniu ze szlamu ułożonych pod bastionem w XIX w. murowanych cystern na wodę. Z uwagi na dobro zabytku nie było możliwe oczyszczenie zbiorników wodą pod ciśnieniem. W efekcie szlam z rozległych cystern wybierać trzeba było ręcznie, wynosząc go w wiadrach przez mały otwór w murze. Odkryte w trakcie robót pod dziedzińcem fortu pozostałości austriackiego systemu odprowadzania i gromadzenia wody opadowej zostaną poddane konserwacji i częściowo wyeksponowane.

Luty

Wraz z początkiem tegorocznego sezonu konserwatorskiego na barki członków Komitetu spadał obowiązek uczestniczenia w szczegółowym określeniu zakresu przypadających do wykonania prac. Członkowie SKOZK odwiedzili w tym celu m.in. Collegium Maius i Ogród Profesorski UJ, kościoły św. Józefa w Podgórzu i św. Andrzeja przy ul. Grodzkiej oraz zespół klasztorny Franciszkanów Reformatów. W tym ostatnim obiekcie kontynuowane będą dzięki funduszom SKOZK zakrojone na szeroką skalę roboty izolacyjne. Nową izolację otrzyma wirydarz. W ubiegłych latach dzięki wsparciu Komitetu udało się zabezpieczyć przed wodą krypty kościoła kryjące

nekropolię, która sięga swymi początkami XVII w. i słynie ze zmumifikowanych pochówków braci i dobrodziejów zakonu.

MARZEC

7 marca

Los pomników historii i kultury Żydów polskich pozostaje w centrum uwagi SKOZK. Komisja konserwatorska z udziałem przedstawicieli Komitetu wytypowała zakres tegorocznych prac w synagodze i na cmentarzu Remuh oraz na cmentarzu Nowym przy ul. Miodowej 55. W synagodze za 200 tys. zł przeprowadzone zostaną prace przy wzmocnieniu konstrukcji, dla cmentarza Remuh przewidziano 350 tys. zł na konserwację kolejnej partii nagrobków oraz rozpoczęcie remontu muru wraz z aranżacją dawnego wejścia. Na cmentarzu przy ul. Miodowej na konserwację nagrobków zostanie przeznaczony 200 tys. zł.

4

4. 7 marca 2008 r. Cmentarzu Remuh – typowanie macew do odnowy

10 marca

Kościół św. św. Piotra i Pawła należał do jednej z pierwszych świątyń Krakowa objętych pomocą SKOZK po upadku komunizmu. Finansowane przez SKOZK prace w bocznych pomieszczeniach kościoła wciąż trwają. Biuro SKOZK zaprosiło przewodników miejskich na spotkanie prezentujące efekty konserwacji kościoła. Z historią obiektu i treściami ideowymi jego wystroju zapoznał zebranych dr Paweł Pencakowski z krakowskiej ASP, a o tajnikach renowacji opowiedział główny wykonawca prac, konserwator Aleksander Piotrowski.

5

6

7

- 5. 10 marca 2008 r. Spotkanie z przewodnikami miejskimi w kościele św. św. Piotra i Pawła
- 6. 10 marca 2008 r. Dr Paweł Pencakowski w trakcie wykładu dla przewodników miejskich
- 7. 14 marca 2008 r. Komisja konserwatorska w kościele Karmelitów na Piasku

18 marca

SKOZK skoordynuje swoje działania z Miastem. Takie ustalenie zapadło podczas spotkania władz Komitetu z dyrektorem Krakowskiego Zarządu Komunalnego Krzysztofem Kowalem. Przedsięwzięcia finansowane przez SKOZK będą dostosowane w czasie do podjętej przez Gminę Kraków akcji wymiany i modernizacji nawierzchni ulic i placów Starego Miasta i Kazimierza. Proponowany model współpracy objąłby wykonywanie przez Miasto wykopów i izolacji poziomych pod chodnikami oraz finansowanie przez SKOZK izolacji murów fundamentowych najcenniejszych zabytków. Próbą wcielenia ustaleń w życie będzie powiązanie prowadzonego w tym roku przez służby miejskie remontu ul. Grodzkiej z realizowanym dzięki pomocy SKOZK usunięciem źródła zawilgoceń romańskiego kościoła św. Andrzeja i sąsiedniego klasztoru Klarysek.

Marzec

Marzec upłynął członkom Komitetu pod znakiem wizyt w żeńskich klasztorach klauzurowych. W ukrytym za wysokim murem klasztorze Karmelitanek Bosych przy ul. Kopernika w ramach komisji konserwatorskiej dokonano przeglądu prac przy renowacji obrazów i skrzyń stanowiących wystrój tzw. drugiej zakrystii zespołu klasztorowego. Krakowskie karmelitanki posiadają jedne z najcenniejszych zbiorów sprzętów liturgicznych i mebli kościelnych, zebranych z wielu zniesionych domów zakonnych z terenu całej dawnej Rzeczypospolitej. SKOZK stara się wspierać ubogi konwent w wysiłkach na rzecz ochrony tych bezcennych zabytków. Z kolei w kościele Bernardynek przy ul. Poselskiej członkowie SKOZK przyjrzeni się efektom renowacji ołtarza głównego. W świątyni Karmelitów na Piasku eksperci Komitetu udzielili ostatnich wskazówek wykonawcom kończącym odnowę wnętrza kaplicy Matki Bożej Piaskowej.

KWIECIEŃ

14 kwietnia

Kolejny etap odnowy Bielania zakończony. Przedstawiciele SKOZK uczestniczyli w odbiorze prac przeprowadzonych w klasztorze Kamedułów na Bielaniach przy modernizacji i adaptacji Domu Wolskiego oraz Infirmierii. Członkowie Komitetu pochwalili jakość prac konserwatorskich, zgłosili jednak wiele zastrzeżeń do sposobu wprowadzenia współczesnych elementów wykończenia, w tym przewidzianego w projekcie i wymaganego przez przepisy podjazdu dla osób niepełnosprawnych. SKOZK będzie w najbliższej przyszłości poszukiwał wraz z gospodarza-

8

9

8. 1 kwietnia 2008 r. Komisja konserwatorska w kościele Niepokalanego Poczęcia NMP przy ul. Kopernika 19
9. 14 kwietnia 2008 r. Odbiór po remoncie Domu Wolskiego w klasztorze Kamedułów na Bielaniach

10

11

12

10. 14 kwietnia 2008 r. Odbiór po remoncie Domu Wolskiego w klasztorze Kamedułów na Bielanach

mi obiektu, projektantem i władzami konserwatorskimi sposobu lepszego zharmonizowania tych elementów z substancją zabytkową.

18 kwietnia

Rusza jubileuszowy projekt edukacyjny SKOZK. Kancelaria Prezydenta RP, Województwo Małopolskie i Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Krakowie podpisały porozumienie o przystąpieniu do realizacji przedsięwzięcia pod nazwą „Moja Wielka Ojczyzna”. Zainicjowana przez przewodniczącego SKOZK prof. Franciszka Ziejkę akcja umożliwi do końca roku zwiedzenie Krakowa i okolic w ramach 5-dniowych wycieczek 1440 uczniom gimnazjów i blisko 100 nauczycielom z najuboższych regionów wiejskich województw zachodniopomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Kancelaria Prezydenta RP pokryje koszty biletów wstępu i wyżywienia młodzieży, Województwo Małopolskie opłaci transport autokarowy, a Parafia udostępni uczestnikom nieodpłatnie noclegi w Mariackim Domu Rekolekcyjnym w Bronowicach. Nad realizacją projektu czuwać będzie Biuro SKOZK (więcej o projekcie zob. s. 22).

21 kwietnia

Biuro SKOZK zorganizowało dla przewodników miejskich i nauczycieli historii kolejną prezentację obiektu odnowionego ze środków SKOZK. Tym razem miłośników zabytkowego Krakowa zaproszono do zwiedzenia murów obronnych Starego Miasta i Bramy Floriańskiej. Gości oprowadzali: Witold Turdza – starszy kustosz z Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, Waldemar Niewalda – badacz architektury oraz Joanna Kamieniarczyk – inspektor nadzoru z ZRZZK.

11-12. 21 kwietnia 2008 r. Spotkanie z przewodnikami miejskimi w Bramie Floriańskiej – oprowadza Joanna Kamieniarczyk

22 kwietnia

Kościół Bożego Ciała – nowym priorytetem SKOZK. Prezydium Komitetu obradowało w kapitularku klasztoru Kanoników Regularnych Laterańskich na Kazimierzu. Oceniono postępy w realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa oraz zapoznano się szczegółowo z zakończonymi i trwającymi pracami konserwatorskimi w przyległym kościele Bożego Ciała. W ocenie członków Prezydium kompleksowa odnowa wnętrza tej XIV-wiecznej świątyni stanie się po spodziewanym wkrótce zakończeniu wieloletnich prac w bazylice Mariackiej największym wyzwaniem dla SKOZK w zakresie architektury i sztuki sakralnej Krakowa. Po obradach członkowie Prezydium wzięli udział w Mszy św. odprawionej w kościele Bożego Ciała przez ojców kanoników laterańskich w intencji odnowy zabytków Krakowa.

23 kwietnia

Wieża Ratuszowa doczekała się odnowy wnętrza. Przedstawiciele SKOZK uczestniczyli w komisji konserwatorskiej do spraw prac przy konserwacji kamiennych wnętrza Wieży, trzeciej – obok Sukiennic i bazyliki Mariackiej – budowli kojarzonej w Polsce i na świecie z krakowskim

13

14

13. 23 kwietnia 2008 r. Komisja konserwatorska w Wieży Ratuszowej 1-13 / *fot. M. Grychowski*
14. 24 kwietnia 2008 r. Lekcja o odnowie zabytków Krakowa w Szkole Podstawowej nr 29 / *fot. J. Rokita*

Rynkiem Głównym. Na to nowe zadanie SKOZK przeznaczy w tym roku 200 tys. zł.

28 kwietnia

W klasztorze Kamedułów na Bielanach otwarto Dom Kontemplacji w nowo odremontowanych przy udziale SKOZK budynkach dawnej Infirmierii i Domu Wolskiego. W przyszłości znajdą tam gościnę wszyscy świeccy pragnący znaleźć u boku ojców kamedułów chwile wyciszenia

duchowego. Wspólnota pustelników z Bielán będzie mogła w ten sposób skuteczniej propagować charyzmat zakonu oraz podreperować ubogi budżet opactwa. We mszy dziękczynnej oraz uroczystym otwarciu i poświęceniu przez Jego Eminencję ks. kard. Stanisława Dziwisza uczestniczył prof. Franciszek Ziejka – przewodniczący SKOZK.

Kwiecień

W kwietniu tegoroczne zadania finansowane przez SKOZK dopiero wkraczały w fazę realizacji. Członkowie SKOZK mieli natomiast sposobność, by ocenić efekty kończonych przedsięwzięć wieloletnich. W kościele Bernardynów na Stradomiu przyjęto z uznaniem efekty konserwacji wielkiego obrazu „Panorama Golgoty”, wystawianego na widok publiczny w okresie wielkanocnym. Dokończenie odnowy obrazu wymaga w przyszłości naprawy zabytkowego bębna, na który nawijane jest płótno. Wysoko oceniono także jakość prac przeprowadzonych we wnętrzu kaplicy klasztoru Klarysek przy ul. Grodzkiej. W chwili rozpoczynania konserwacji, po demontażu barokowego wyposażenia natrafiono tam na rozwijające się latami zagrzybenie średniowiecznych murów. Pełne zabezpieczenie kaplicy będzie wymagało jeszcze przeprowadzenia zewnętrznych prac izolacyjnych, na które SKOZK zarezerwował już środki. Wśród bieżących przeglądów trwających prac członkowie SKOZK odwiedzili m.in. kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny (św. Łazarza) przy ul. Kopernika.

MAJ

16 maja

Konferencja prasowa w Pałacu „Pod Krzysztofory” promowała „Moją Wielką Ojczyznę” – projekt edukacyjny SKOZK powstały z myślą o uczczeniu jubileuszu 30-lecia Komitetu. Wśród uczestników konferencji była także 45-osobowa grupa uczniów gimnazjum w Baniach Mazurskich, która dzięki środkom Kancelarii Prezydenta RP, Województwa Małopolskiego i Parafii Mariackiej zwiedzi w ramach projektu Kraków, kopalnię soli w Wieliczce oraz miejsca w Małopolsce związane z życiem Jana Pawła II. Szerzej o projekcie zob. s. 22.

Maj

Maj był dla członków SKOZK czasem oceniania i konsultowania trwających prac konserwatorskich. Najwięcej uwagi poświęcono przebiegowi kompleksowego remontu Domu Królewskiego (zwanego też Schindlerówką)

w zespole klasztornym Kamedułów na Bielanach. Komisja z udziałem przedstawicieli Komitetu i władz konserwatorskich oceniła założenia i przebieg prac w kontekście zastrzeżeń, jakie sami członkowie SKOZK zgłosili w kwietniu wobec rozwiązań architektonicznych i sposobu wykończenia wnętrz w sąsiedniej części klasztoru, czyli w tzw. Domu Wolskiego. Z kolei w dawnym kościele św. Norberta, obecnie cerkwi greckokatolickiej przy ul. Wislniej 11, dokonano odbioru prac przy ścianach i sklepieniu oraz konserwacji efektywnych polichromii.

CZERWIEC

7 czerwca

Młodzi plastycy i filmowy nagrodzeni. Finały konkursów „Mój zabytkowy Kraków” dla uczniów szkół podstawowych i „Kraków – ludzie i zabytki w filmowym kadrze” dla uczniów szkół ponadpodstawowych zgromadziły 500 laureatów, rodziców i nauczycieli w halach Muzeum Inżynierii Miejskiej. Konkursy organizowane były – w ramach obchodów jubileuszu 30-lecia SKOZK – pod patronatem Kancelarii Prezydenta RP, która ufundowała nagrody. Szerzej o konkursach zob. s. 26.

15

15. 7 czerwca 2008 r. Finał konkursu „Kraków – ludzie i zabytki w filmowym kadrze”, Muzeum Inżynierii Miejskiej

9 czerwca

W Wikipedii – największej na świecie encyklopedii redagowanej przez samych internautów – pojawiło się hasło „Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa”. Jego autorem jest internauta używający pseudonimu „Grzegorz B.”. Analiza tekstów prasowych poświęconych SKOZK wskazuje, że hasło w Wikipedii stało się pierwszym źródłem informacji o Komitecie, po jakie sięgają dziennikarze.

19 czerwca

Z wizytą w Krakowie przebywał Bartłomiej Grabski, dyrektor Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego Kancelarii Prezydenta RP, który spotkał się z przewodniczącym SKOZK prof. Franciszkiem Ziejką oraz dyrektorem Biura SKOZK Maciejem Wilamowskim. Gościa zapoznano ze specyfiką działań konserwatorskich finansowanych przez Komitet na przykładzie Pałacu „Pod Krzysztoforą”, katedry na Wawelu, kościoła Bożego Ciała oraz cmentarza Remuh. Audytorzy z Kancelarii Prezydenta RP pomogą Komitetowi w przeglądzie obowiązujących mechanizmów finansowania odnowy zabytków Krakowa.

20 czerwca

Jak zapobiec zawilgoceniu murów Wawelu? Na to trudne pytanie usiłowano odpowiedzieć w czasie narady, na jaką członków SKOZK zaprosił dyrektor Zamku Królewskiego prof. Jan K. Ostrowski. Dokonano przeglądu zagrożonych odcinków fortyfikacji kleszczowych. W obrębie ich zachodniego odcinka wystąpiła awaria izolacji. Przeciek został zlokalizowany i usunięty przez wykonawcę prac w ramach gwarancji, niemniej naturalne osuszenie gruntu przylegającego od strony wewnętrznej do murów będzie wymagało kilku lat. Dużo poważniejszy problem napotykają konserwatorzy w przypadku tzw. muru cegielkowego. Dotychczas podejmowane próby jego osuszenia nie przyniosły rezultatu, ponieważ mur zalewa woda wydostająca się ze szczelin skały wapiennej przylegającej do wewnętrznej strony konstrukcji. Dr Stanisław Karczmarczyk przedstawił trzy alternatywne technologie odciążenia dostępu wilgoci, z których członkowie komisji zaopiniowali pozytywnie rozwiązanie polegające na wprowadzeniu pod lico muru wolnej przestrzeni umożliwiającej na wentylację i swobodny spływ wody. Zamek Królewski opracuje stosowny projekt wykonawczy, a SKOZK wspomaga jego realizację.

26 czerwca

Przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka odebrał w Pałacu „Pod Krzysztoforą” honorową nagrodę krakowskiej filii Fundacji Kultury Polskiej, przyznaną w uznaniu twórczej obecności w nauce i kulturze polskiej, za znaczący dorobek naukowy i literacki i za troskę o dziedzictwo kulturalne Krakowa.

26 czerwca

Klasztorna kuchnia na powrót perłą krakowskiego gotyku. W klasztorze Franciszkanów odbyło się z udziałem JE ks. kard. Franciszka Macharskiego, prof. Franciszka Ziejki

i członków SKOZK uroczyste otwarcie kaplicy Złotników pw. św. Eligiusza, do niedawna pełniące rolę kuchni klasztornej. W toku finansowanych przez SKOZK prac odkryto i wyeksponowano w kaplicy fragmenty barokowej polichromii oraz wykonano nową aranżację ścian, ukazując relikty pięknego gotyckiego maswerku. Ostatnie chwile działającej tam do niedawna kuchni widzowie mogli zobaczyć w filmie „Karol: człowiek, który został papieżem” z 2005 r., w scenie rozmowy Karola Wojtyły z przyjacielem-robotnikiem.

27 czerwca

Goście z Japonii podziwiają odnowione zabytki Krakowa. W Pałacu Biskupa Erazma Ciołka dyrektor Biura SKOZK Maciej Wilamowski zaprezentował historię i mechanizm działania Komitetu przedstawicielom Japan Society for the Promotion of Science, odwiedzającym Kraków w ramach projektu badawczego „Studia porównawcze ochrony i użytkowania historycznych miast Kyoto, Kanazawa, Kraków i Warszawa” realizowanego pod kierunkiem prof. Hiroshi Yahagi z Osaka City University i prof. Krysztyny Pawłowskiej z Politechniki Krakowskiej. Japońskich gości interesował szczególnie wymiar ekonomiczny działalności SKOZK, a także charakterystyka porównawcza zagrożeń dla dziedzictwa narodowego powstałych w okresie komunizmu i w warunkach gospodarki wolnorynkowej.

Czerwiec

Zbliżająca się połowa roku przyniosła finalizację kilku wieloletnich realizacji konserwatorskich finansowanych przez SKOZK. Przedstawiciele SKOZK odebrali kolejny etap prac w prezbiterium kościoła Bernardynów na Stradomiu. W ostatnich latach SKOZK przeznaczył na prace w prezbiterium, przy ołtarzach bocznych i kopule świątyni 943 tys. zł, natomiast renowację parawanowego ołtarza głównego sfinansowało Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. W zakrystii kaplicy Tomickiego w katedrze wawelskiej członkowie SKOZK zapoznali się z przebiegiem konserwacji renesansowej polichromii, o której sensacyjnym odkryciu donosiły w ostatnich tygodniach ogólnopolskie dzienniki i portale internetowe.

LIPIEC

11 lipca

Benedyktyni tynieccy wracają do „Wielkiej Ruiny”. Uroczyste otwarto po odbudowie południowe skrzydło opactwa Benedyktynów w Tyńcu, opuszczone od 1831 r. Podczas uroczystości SKOZK reprezentował przewodni-

czący Komitetu prof. Franciszek Ziejka. Minister Andrzej Duda, podsekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP, odczytał skierowany do zebranych list Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. Szerzej o zakończeniu odbudowy tzw. „Wielkiej Ruiny” zob. s. 25.

18 lipca

Wystawa „Ocalić Kraków” otwarta! Na odcinku Plant między ulicami Szewską i Gołębią krakowianie i turyści mogą w plenerze obejrzeć na fotografiach najważniejsze efekty trzech dekad narodowego dzieła odnowy Krakowa oraz przeczytać zwięzły komentarz autorstwa prof. Bogusława Krasnowolskiego. Na wystawę zaprasza 200 wielkoformatowych plakatów umieszczonych dzięki pomocy Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa i Krakowskiego Biura Festiwalowego na przystankach komunikacji miejskiej. Szerzej o wystawie zob. s. 27.

19 lipca

Zakończona rewaloryzacja budzi emocje. Krakowski dodatek „Gazety Wyborczej” publikuje list Janusza Sepiōła, historyka sztuki i architekta, obecnie senatora RP, a od 1990 r. także członka SKOZK, zawierający krytyczne opinie o założeniach konserwatorskich przeprowadzonej w latach 1999-2006 z funduszy Komitetu kompleksowej rewaloryzacji Pałacu Biskupa Erazma Ciołka przy ul. Kanoniczej 17. Zastrzeżenia senatora budzą zachwiane jego zdaniem w przypadku tej rewaloryzacji proporcje między rekonstrukcją a kreacją, a także konkretne rozwiązania, jak np. kolorystyka fasady czy odtworzenie wykusza w dziedzińcu. W imieniu Komitetu odpowiedź wystosował prof. Bogusław Krasnowolski, wiceprzewodniczący SKOZK, przypominając najważniejsze argumenty naukowe i konserwatorskie, które zadecydowały o przyjęciu w toku prac rewaloryzacyjnych poszczególnych rozwiązań. Odpowiedź prof. Krasnowolskiego redakcja „Gazety w Krakowie” publikuje jedynie w wydaniu internetowym.

22 lipca

Od polemiki prasowej do konferencji naukowej. W Muzeum Archeologicznym zebrało się Prezydium SKOZK. Członkowie Komitetu wraz z zaproszonym na posiedzenie prof. Ryszardem Legutko, ministrem w Kancelarii Prezydenta RP, obejrzeli rozległy gmach dawnego klasztoru Karmelitów Bosych, później więzienia, a obecnie jednego z najważniejszych muzeów Krakowa. O skali potrzeb związanych z grożącą gmachowi w wyniku zmian geologicznych katastrofą opowiedział dyrektor Muzeum

dr Jacek Rydzewski. Prezydium poświęciło też uwagę polemice wokół wad i zalet prowadzonej przez wiele lat z funduszy Komitetu konserwacji Pałacu Biskupa Erazma Ciołka. Toczyli ją na łamach krakowskiego dodatku „Gazety Wyborczej” dwaj członkowie Komitetu: senator Janusze Sepiół i przewodniczącym Komisji Oceny i Programowania Realizacji SKOZK prof. Bogusław Krasnowolski. Ustalono, że w związku z mnogością podjętych przez polemistów zagadnień Komitet zorganizuje w grudniu ogólnopolskie sympozjum poświęcone ocenie przyjętej w procesie odnowy Krakowa doktryny konserwatorskiej. Prezydium zaapelowało także w osobnej uchwale do władz miejskich o umiaru i rozwagę przy dopuszczaniu organizacji imprez masowych na Rynku Głównym i w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

31 lipca

Kolejna odsłona lustracji członków SKOZK. Kancelaria Prezydenta RP, realizując obowiązek nałożony na nią przez ustawę lustracyjną, poinformowała 23 członków SKOZK, którzy nie złożyli w terminie ponownych oświadczeń lustracyjnych, że ich członkostwo w Komitecie wygasło z mocy prawa. Obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego wynikał z art. 4 pkt 12 ustawy lustracyjnej, który przewiduje, iż oświadczenia takie składają wszystkie osoby powołane na stanowiska przez Prezydenta RP na podstawie przepisów odrębnych ustaw. Członków SKOZK powołuje Prezydent RP na podstawie ustawy z 18 kwietnia 1985 r. o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. Konieczność ponownego złożenia oświadczeń wynikała z uznania przez Trybunał Konstytucyjny w maju 2007 r. ówczesnie obowiązującego formularza oświadczenia za niezgodny z Konstytucją RP i z późniejszej, stosownej do tego orzeczenia, nowelizacji ustawy lustracyjnej. Zawiadomienia o wygaśnięciu z mocy prawa członkostwa w SKOZK otrzymali: Andrzej Arendarski, Marek Dunikowski, Mieczysław Gil, Krzysztof Görlich, Józefa Henelowa, Stanisław Kaszyński, Wojciech Kornowski, Aleksandra Kydryńska, Józef Lassota, prof. Adam Małkiewicz, Jerzy Meysztowicz, Wiesław Ochman, Stanisław Pacuk, ks. bp Tadeusz Pieronek, prof. Tadeusz Popiela, prof. Kazimierz Radwański, Joachim Russek, Maria Rybarska, Tadeusz Skoczek, Bogusław Szklarczyk, Nina Terentiew, prof. Jacek Woźniakowski i prof. Krystyna Zachwatowicz.

Lipiec

Przedstawiciele Komitetu odebrali w lipcu prace w kilku średniowiecznych kościołach i klasztorach Krakowa. Zakończono m.in. wymianę izolacji pionowej klasztoru Klarysek wzdłuż ul. Grodzkiej. Inwestycja ta była skoordynowana z prowadzoną przez Gminę Kraków wymianą nawierzchni ulicy i miała na celu wyeliminowanie zawilgo-

cenia odrestaurowanej w 2008 r. kaplicy klasztornej. W Tyńcu odebrano prace remontowo-konserwatorskie prowadzone przy murze wzdłuż podjazdu do opactwa. W kościele św. Barbary dobiegł końca I etap kompleksowej odnowy wnętrza. W podziemiach katedry wawelskiej członkowie Komitetu naradzali się z konserwatorem wzgórze wawelskiego, prof. Janem K. Ostrowskim, jak zapobiec zawilgoceniu krypty Wazów oraz krypty pod Wieżą Srebrnych Dzwonów. Wilgoć zagraża tam korozją trumnom królów i sarkofagowi marszałka Józefa Piłsudskiego. W zakresie odnowy zabytków nowożytności sukcesem zakończyły się trwające 4 lata i kosztujące SKOZK 720 tys. zł prace we wnętrzu kaplicy Matki Boskiej Piaskowej w kościele Karmelitów na Piasku. Udało się tam m.in. zabezpieczyć słynące cudami późnogotyckie malowidło ściennie przedstawiające Matkę Boską. Z kolei miłośników XIX-wiecznego historyzmu ucieszy zakończenie finansowanej przez SKOZK odnowy elewacji gmachu głównego krakowskiej ASP przy pl. Matejki.

SIERPIEŃ

6 sierpnia

Niespodziewane odkrycie w kościele Franciszkanów kanwą dla dyskusji o doktrynie konserwacji. Komisja z udziałem członków SKOZK zapoznała się w gotyckiej zakrystii kościoła Franciszkanów z odkrytą w czasie prac konserwatorskich pod warstwą nowszych zamalowań XIX-wieczną dekoracją malarską sklepienia. Wedle błędnych informacji źródeł pisanych dekoracja ta miała być rzekomo usunięta bezpowrotnie w połowie XX w., tymczasem spore jej fragmenty zachowały się w dobrym stanie. Komisja po długiej dyskusji uznała, iż z uwagi na istotny dla doktryny konserwatorskiej charakter problemu o dalszych losach odkrycia rozstrzygnie wojewódzki konserwator zabytków.

11 sierpnia

Jakie losy czekają niespodziewanie odkryte malowidła z XIX w. w kościele Franciszkanów? W XIII-wiecznej zakrystii kościoła Braci Mniejszych zebrała się komisja konserwatorska z udziałem wojewódzkiego konserwatora zabytków Jana Janczykowskiego i przedstawicieli SKOZK, aby zdecydować o losie odkrytych w czasie prac konserwatorskich pozostałości XIX-wiecznej dekoracji malarskiej na fragmentach gotyckiego sklepienia. Po burzliwej dyskusji zdecydowano o częściowym odsłonięciu i konserwacji odkrycia w partii obejmującej żebra łuków sklepienia. Dzięki temu przyszłe pokolenia będą mogły podziwiać architekturę zakrystii w jej gotyckim, nieznieskształconym późnym wystrojem malarskim charakterze, zarazem jednak poznają założenia

ideowe i estetyczne XIX-wiecznej dekoracji malarskiej z pięknymi wizerunkami Orła Białego.

11 sierpnia

Nowoczesna funkcja muzealna nie musi szkodzić zabytkom. W Pałacu Czapskich, modernizowanym przez Muzeum Narodowe w Krakowie z myślą o powstającym Europejskim Centrum Numizmatyki, obradował na zaproszenie dyrektora Muzeum Zofii Gołubiew zespół roboczy Komitetu do spraw oceny projektu remontu tego obiektu. W nawiązaniu do zastrzeżeń zgłoszonych wcześniej przez członków Komisji Programowania i Oceny Realizacji SKOZK ustalono m.in., iż Muzeum zleci przeprowadzenie w pałacu dodatkowych badań tynków i stropów. Dotyczyć to ma przede wszystkim pomieszczeń, w których badania takie były do tej pory niemożliwe z uwagi na konieczność ochrony bezcennej kolekcji numizmatycznej. Przedstawiciele SKOZK podtrzymali wniosek o przyjęcie jako wyjściowego założenia przeprowadzenia modernizacji, w tym wprowadzenia systemu klimatyzacji, bez demontażu stropów z cennymi sztukateriami. Dalsze ustalenia w tej sprawie będą podejmowane na etapie realizacji prac remontowych.

21 sierpnia

Zarząd Regionu Małopolskiego Platformy Obywatelskiej wydał oświadczenie protestujące przeciwko wywieszaniu w miejscach finansowanych ze środków Komitetu prac konserwatorskich tablic z informacją o finansowaniu prac przez SKOZK dzięki dotacji z Kancelarii Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. O takiej treści napisów promujących dzieło odnowy Krakowa zdecydowało Prezydium SKOZK w 2007 r. Zdaniem polityków PO napisy powinny akcentować raczej narodowy charakter środków płynących na odnowę zabytków Krakowa, przejawiający się m.in. w ich pochodzeniu z budżetu państwa zatwierdzanego decyzją Sejmu i Senatu RP.

21 sierpnia

Komisja Programowania i Oceny Realizacji SKOZK wybrała się do jednego z najodleglejszych zakątków Krakowa. Z inicjatywy ks. Andrzeja Kotta, proboszcza parafii na terenie dawnej wsi Ruszcza, w tamtejszym XV-wiecznym kościele pw. św. Grzegorza Wielkiego odbyło się wyjazdowe posiedzenie Komisji. Na miejscu zapoznano się z efektami dotychczasowych prac, wspartych przez Komitet w latach 2000-2007 kwotą blisko 1,2 mln zł. Wszyscy zgodzili się z opinią, iż do pełnego zakończenia kompleksowej renowacji kościoła niezbędne są jeszcze prace w nawach oraz w kaplicy. Gospodarzowi obiektu

zalecono przegląd izolacji pionowej kościoła w miejscach, gdzie wilgoć powoduje destrukcję gotyckich cegieł. Kościół w Ruszczy to piękny, zachowujący – mimo późniejszych dobudów – w dużej mierze oryginalną formę przykład murewanego kościoła wiejskiego z czasów panowania króla Władysława Jagiełły.

16

17

16. 22 sierpnia 2008 r. Komisja konserwatorska na szczycie Sukiennic

17. 22 sierpnia 2008 r. Prace konserwatorskie na szczycie Sukiennic

28 sierpnia

Czy najstarsza, sięgająca początkami wieków średnich, funkcja Sukiennic stanie na przeszkodzie ich odnowie? Strony sporu, jaki wybuchł w związku z planami remontu pasażu handlowego w zabytkowym gmachu, spotkały się z inicjatywy prof. Franciszka Ziejki w siedzibie SKOZK. Przewodniczący SKOZK starał się pogodzić przedstawicieli kupców, którzy prowadzą działalność w dzierżawionych od Miasta kramach Sukiennic, z wiceprezydentem Krakowa Tadeuszem Trzmielem, głównym projektantem remontu prof. Andrzejem Kadłuczka i przedstawicielami Zarządu Budynków Komunalnych. Sukiennice stają się w tym roku jednym z największych w Krakowie frontów prac remontowo-konserwatorskich. SKOZK pragnie wspierać prowadzony przez Gminę remont parteru oraz elewacji. Muzeum Narodowe przystępuje w tym samym czasie dzięki środkom europejskim do remontu i modernizacji wyższych kondygnacji, a Gmina Kraków zagospodarowuje łączące się z Sukiennicami nowe podziemia Rynku Głównego. Wszystkie inwestycje winny być prowadzone tak, aby jak najmniejsze straty ponieśli przedsiębiorcy, dla których ten odwiedzany przez tłumy turystów i krakowian gmach jest miejscem codziennej pracy.

Sierpień

Sierpień przyniósł pierwsze odbiory zakończonych inwestycji konserwatorskich. Członkowie SKOZK uczestniczyli w odbiorze końcowym prac przy elewacjach bocznych budynku Collegium Godlewskiego Uniwersytetu Rolniczego przy al. Mickiewicza 21. Reprezentacyjny układ urbanistyczny XX-wiecznego Krakowa zyskał tym samym kolejne cieszące oko elewacje. W ramach oceny trwających realizacji specjaliści ze SKOZK służyli radą m.in. w sprawach rekonstrukcji pola północnego kopuły kaplicy Myszkowskich przy kościele Dominikanów oraz konserwacji kamiennego detalu architektonicznego attyki Sukiennic. W tym ostatnim obiekcie w ramach tegorocznego zakresu współfinansowanych przez SKOZK prac udało się odnowić m.in. 26 maszkaronów.

WRZESIEŃ

5–6 września

Rada Miasta Krakowa uczciła specjalną sesją 30-lecie wpisania Krakowa i Wieliczki na pierwszą, liczącą zaledwie 12 pozycji, listę światowego dziedzictwa kulturalnego UNESCO. W sesji i towarzyszącej jej konferencji wzięły udział delegacje zagraniczne reprezentujące kraje i miasta, które wraz z Krakowem znalazły się w 1978 r. na owej liście. W imieniu Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego list do uczestników sesji, zawierający nawiązania do

patronatu Prezydenta RP nad działalnością SKOZK i procesem odnowy zabytków Krakowa, odczytał prof. Ryszard Legutko, minister w Kancelarii Prezydenta RP. Z kolei przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka przedstawił uczestnikom sesji zasady działania Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, podkreślając korzyści płynące ze społecznego charakteru zarządu zgromadzonymi w nim środkami oraz znaczenie narodowego charakteru odnowy zabytków Krakowa.

11 września

Uroczyste otwarto po remoncie Halę „F” dawnej zajezdni tramwajowej przy ul. św. Wawrzyńca – jeden z obiektów krakowskiego Muzeum Inżynierii Miejskiej. Główny ciężar finansowy remontu poniosła Gmina Kraków, SKOZK był instytucją współfinansującą prace ściśle konserwatorskie. Projekt rewaloryzacji Hali „F” objął m.in. przebudowę starego torowiska tramwajowego w ul. św. Wawrzyńca, dzięki czemu do hali będą mogły dojeżdżać zabytkowe tramwaje. Teren dawnej zajezdni jest przykładem tego, jak dzięki wieloletniemu wysiłkom konserwatorskim udało się przy połączeniu funduszy samorządu miejskiego i SKOZK uratować i zaadaptować do współczesnych funkcji cenny zespół XIX-wiecznej architektury użytkowej. Muzeum Inżynierii Miejskiej, założone i prowadzone początkowo przez grupę pasjonatów związanych z krakowskim MPK, wyrosło na jedną z ważniejszych instytucji muzealnych Krakowa.

18 września

„Gazeta Wyborcza” opublikowała w ogólnopolskim wydaniu tekst „Lustracyjna czystka elit Krakowa”, otwierając cykl publikacji i audycji w prasie i mediach elektronicznych, tak krakowskich jak i ogólnopolskich, na temat utraty członkostwa w SKOZK przez 23 osoby, które nie złożyły ponownych oświadczeń lustracyjnych. Głównymi tezami tej i idących w ślad za nią publikacji było twierdzenie, że osoby te zostały odwołane ze składu SKOZK na mocy decyzji Prezydenta RP, która miałyby świadczyć o rozdźwięku między Lechem Kaczyńskim a częścią elit społecznych i intelektualnych Krakowa. Jeszcze tego samego dnia Kancelaria Prezydenta RP wydała oświadczenie wyjaśniające, iż o odwołaniu członków SKOZK nie decyduje Prezydent RP. „Zgodnie z obowiązującym prawem pozbawienie funkcji członka Komitetu następuje z mocy ustawy. Prezydent RP jedynie zawiadamia o skutku wynikającym z faktu, że dana osoba nie wywiązała się z obowiązku ustawowego. Obowiązek ten polegał na złożeniu oświadczenia lustracyjnego lub informacji, że takie oświadczenie zostało złożone wcześniej. Wszystkie osoby, których ten obowiązek dotyczył, zostały poinformowane o takiej konieczności w listopadzie i grudniu 2007 r.” – oświadczyła Kancelaria Prezydenta RP.

27 września

Widzowie TVP Kraków mogli obejrzeć nagrany w tym samym dniu program z cyklu „Bez krawata”, poświęcony tym razem relacjom SKOZK ze światem polityki. Kanwą dla dyskusji był przebieg lustracji członków Komitetu oraz wypowiedzi polityków Platformy Obywatelskiej na temat zmian w sposobie finansowania odnowy zabytków Krakowa. Do dyskusji w studiu telewizyjnym, urządzonym na zacumowanej przy moście Dębnickim barce, zaproszono: Józefa Lassotę – byłego prezydenta Krakowa i jedną z osób, które utraciły w związku z lustracją członkostwo w SKOZK, Janusza Sepioła – członka SKOZK i senatora RP (PO), Zbigniewa Wassermana – posła na Sejm (PiS) oraz Przewodniczącego Komitetu prof. Franciszka Ziejkę. W trakcie dyskusji przed kamerami J. Sepioł i prof. F. Ziejka doszli do wspólnej konstatacji, że politycy powinni ponownie rozważyć sens zmieniania sprawnie działającego od ćwierćwiecza mechanizmu finansowania odnowy krakowskich zabytków, władze SKOZK zaś winny wziąć pod uwagę pojawiające się pytania, czy eksponowanie w miejscach prowadzonych prac konserwatorskich roli Prezydenta RP w pozyskiwaniu funduszy dla SKOZK nie stoi w sprzeczności z zasadą apolityczności Komitetu.

30 września

Biuro SKOZK zakończyło nabór wniosków o dofinansowanie w przyszłym roku z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. Wpłynęło 177 aplikacji, a łączne zapotrzebowanie na pomoc finansową SKOZK ze strony potencjalnych beneficjentów zamknęło się kwotą 127,1 mln zł, prawie trzykrotnie większą od środków, jakie Komitet będzie mógł rozdzielić w 2009 r.

Wrzesień

Członkowie SKOZK brali we wrześniu udział w całym szeregu komisji konserwatorskich, których zadaniem była ocena i korygowanie przebiegu prac finansowanych przez Komitet. W domu im. Józefa Piłsudskiego przy ul. Oleandry 2 komisja stwierdziła konieczność przeprowadzenia dodatkowych prac konstrukcyjnych przy portyku wejściowym ze względu na występujące zagrożenie katastrofą budowlaną. Oceniono m.in. zaawansowanie renowacji elewacji północnej oraz kaplicy Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny kościoła Bożego Ciała na Kazimierzu oraz wyposażenia zakrystii i skarbcza kościoła św. Floriana. Z odebranych we wrześniu realizacji na uwagę zasługują m.in. konserwacja westybulu gmachu głównego Narodowego Starego Teatru, konserwacja barokowych, pochodzących z okresu budowy świątyni ławek w kościele św. św. Piotra i Pawła oraz kompleksowe prace konserwatorskie

prowadzonych w krużganku i pomieszczeniach przyległych do niej w kościele pw. Przemienienia Pańskiego. To ostatnie zadanie było zarazem końcowym etapem wieloletniej konserwacji wnętrza tej późnobarokowej świątyni pijarskiej.

PAŹDZIERNIK

6 października

Komisja konserwatorska z udziałem reprezentantów SKOZK odebrała remont konserwatorski elewacji od strony ul. Franciszkańskiej dawnego Pałacu Sanguszków – obecnie gmachu Uniwersytetu Papieskiego im. Jana Pawła II. Fasadzie utrzymanej jeszcze do niedawna w tonacjach żółci przywrócono dawną kolorystykę szarości i czerwieni ustaloną na podstawie analiz historycznych warstw tynku.

14 października

Prezydium SKOZK ogłosiło oficjalne stanowisko w sprawie utraty członkostwa w SKOZK przez 23 osoby, które nie złożyły w terminie oświadczeń lustracyjnych. Tekst oświadczenia publikujemy na s. 169. Prezydium ustosunkowało się także do krytycznych opinii małopolskich polityków Platformy Obywatelskiej w sprawie sposobu informowania opinii publicznej o pochodzeniu środków przeznaczanych przez Komitet na odnowę zabytków Krakowa. Kierując się troską o społeczny konsensus w sprawie odnowy zabytków Krakowa Prezydium zdecydowało, że w miejsce napisów wskazujących na rolę SKOZK jako dysponenta środków oraz na rolę Kancelarii Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego jako instytucji przekazującej dotację budżetową na ten cel, od przyszłego roku w miejscach realizacji prac konserwatorskich będą umieszczane napisy informujące wyłącznie o finansowaniu prac z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. Prezydium dokonało w związku z tym stosownych zmian w zapisach Regulaminu działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

30 października

Odebrano ostatni etap trwających cztery lata prac w drugiej zakrystii kościoła Karmelitanek Bosych przy ul. Kopernika 44. Zabiegami konserwatorskimi objęto tam wnętrze wraz z meblami, w tym skrzyniami posagowymi, portretem fundatora klasztoru Jana Szembeka oraz obrazem Matki Bożej pochodzącym wedle tradycji z ołtarza polowego króla Jana III Sobieskiego.

18

18. 30 października 2008 r. Komisja konserwatorska w tzw. drugiej zakrystii kościoła Karmelitanek Bosych przy ul. Kopernika 44

31 października

W związku z 90. rocznicą przejścia władzy w mieście z rąk austriackiego zaborcy przez polskie struktury państwowe Kraków odwiedził sprawujący patronat nad działalnością SKOZK Prezydent RP Lech Kaczyński. Jednym z elementów programu wizyty było uroczyste śniadanie wydane przez Prezydenta RP w salach Pałacu Biskupa Erazma Ciołka dla przedstawicieli krakowskiego świata kultury. Dostojnego gościa po odnowionym w całości dzięki środkom SKOZK pałacu i jego kolekcjach oprowadziła dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie Zofia Gołubiew wraz z kustoszami zbiorów. Prezydent RP w krótkim wystąpieniu zadeklarował swoje dalsze poparcie dla ratowania zabytków Krakowa jako przedsięwzięcia o charakterze narodowym. Szerzej zob. s. 29.

Październik

Wśród problemów, jakim poświęcili w październiku uwagę komisje konserwatorskie z udziałem członków SKOZK, znalazły się odbiory tegorocznego zakresu prac przy renowacji macew na cmentarzu żydowskim przy ul. Miodowej, przy konserwacji XVI-wiecznego malowidła Stanisława Samostrzelnika „Ukrzyżowanie” w klasztorze Cystersów w Mogile, a także przy odnowie muru Cmentarza Rakowickiego na odcinku od bramy głównej do południowo-wschodniego narożnika. Dokonano także odbioru końcowego prac konserwatorskich przy elewacjach plebanii kościoła św. Krzyża, pochodzącej z początków XIV w. i będącej najstarszym wzniesionym w wiekach średnich domem mieszkalnym w Krakowie zachowanym w kształcie zbliżonym do pierwotnego. Dzięki środkom SKOZK poddano tam konserwacji autentyczne gotyckie lica kamienne oraz nieliczne ceglane uzupełnienia wprowadzone pod koniec XIX w.

19

19. 24 października 2008 r. Komisja konserwatorska przy elewacjach plebanii kościoła św. Krzyża 15-19 fot. M. Grychowski

LISTOPAD

25 listopada

W reprezentacyjnej sali dawnego magistratu miasta Podgórze przy Rynku Podgórskim zebrała się z udziałem mediów, radnych dzielnicy, przedstawicieli władz konserwatorskich i członków stowarzyszenia „Podgorze.pl” Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych SKOZK. Posiedzenie poprzedził objazd po najważniejszych zabytkach na południowym brzegu Wisły, w czasie którego uczestnicy zebrania mogli zapoznać się z dzisiejszą kondycją m.in. Parku im. Bednarskiego, zespołu willi z pierwszej połowy zeszłego stulecia na Wzgórzu Lasoty oraz kościoła św. Benedykta i położonego w sąsiedztwie fortu dawnej Twierdzy Kraków. Prof. Bogusław Krasnowolski i wojewódzki konserwator zabytków Jan Janczykowski przedstawili tło historyczne i uwarunkowania konserwatorskie odnowy dzielnicy. Uwzględniając wartość Podgórze jako zespołu zabytkowego i wagę rewitalizacji tej dzielnicy dla zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego Krakowa uznano za konieczne stopniowe zwiększanie przez SKOZK począwszy od 2009 r. pomocy dla tutejszych zabytków, tak aby

w przyszłości dzielnica ta dołączyła do obszarów uznanych przez Komitet za priorytetowe dla odnowy Krakowa. Materiały z posiedzenia Komisji publikujemy na s. 79-99.

20

20. 25 listopada 2008 r. Prof. Franciszek Ziejka i prof. Bogusław Krasnowolski na Wzgórzu Lasoty / fot. A. Kaczmarz

Listopad

W listopadzie zakończono odbiorami z udziałem członków SKOZK szereg przedsięwzięć konserwatorskich finansowanych przez Komitet. Dobięła końca kompleksowa renowacja Kaplicy Zwiastowania NMP w kościele Bożego Ciała na Kazimierzu. Na Cmentarzu Rakowickim zakończono konserwację grobowców rodzin Wójcików i Dysowskich, a także marmurowej tablicy na nagrobku zmarłego w 1868 r. księgarza i wybitnego badacza przeszłości Krakowa Ambrożego Grabowskiego. Pozytywnie oceniono efekty kompleksowej renowacji barokowego wyposażenia zakrystii oraz skarbcza kościoła św. Floriana. Dokonano także odbiorów prac elewacyjnych – przy elewacji i stolarce okiennej domu Józefa Mehoffera (oddział Muzeum Narodowego w Krakowie), a także przy elewacji Collegium Minus – siedziby Instytut Archeologii UJ. Zakończenie tych ostatnich prac otwiera perspektywę włączenia się SKOZK w następnym roku w proces rewitalizacji Ogrodu Profesorskiego między Collegium Maius, Collegium Minus i Collegium Witkowskiego UJ.

GRUDZIEN

2 grudnia

Prezydium SKOZK dyskutowało po raz kolejny nad reformą obowiązujących od lat zasad przyznawania i rozliczania dotacji z NFRZK. Przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka został upoważniony do przeprowadzenia w tej sprawie dodatkowych konsultacji z Wojewodą Małopolskim, którego jednostka organizacyjna w postaci Za-

ządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa odpowiada za przebieg finansowanych ze środków Narodowego Funduszu inwestycji. Planowane zmiany mają m.in. ułatwić korzystanie z pomocy SKOZK właścicielom prywatnych kamienic, a także umożliwić Komitetowi planowanie inwestycji w perspektywie kilku lat naprzód.

5 grudnia

Na dziedzińcu głównego kompleksu Uniwersytetu Warszawskiego przy ul. Krakowskie Przedmieście otwarto wystawę plenerową „Ocalić Kraków: 30 lat SKOZK”, eksponowaną wcześniej w okresie wakacji na krakowskich Plantach. Dzięki iluminacji studenci i goście UW mogli oglądać tablice ze zdjęciami odnowionych krakowskich zabytków do późnych godzin wieczornych. Szerzej o wystawie zob. s. 27.

9 grudnia

Przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka spotkał się w Warszawie z Szefem Kancelarii Prezydenta RP Piotrem Kownackim. Omówiono bieżącą sytuację Komitetu, w tym potrzebę pilnego uzupełnienia jego składu, który w ostatnich dwóch latach uległ znacznemu uszczerpkowi w wyniku procedur lustracyjnych oraz rezygnacji poszczególnych jego członków. Przewodniczący SKOZK przedstawił ideę powołania przez Prezydium SKOZK grona oficjalnych konsultantów Komitetu spośród wybitnych specjalistów w zakresie konserwacji zabytków i historii sztuki, którzy nie są członkami Komitetu.

21

21. 10 grudnia 2008 r. Komisja konserwatorska przed odnawianym pałacem Erazma Jerzmanowskiego w Prokocimiu

11 grudnia

Dla uczczenia zbliżającej się 30. rocznicy powstania Komitetu członkowie SKOZK zebrali się na swym posiedzeniu plenarnym w auli Polskiej Akademii Umiejętności. Wśród gości honorowych, którzy poruszyli w swoich wystąpieniach temat przeszłości i teraźniejszości oraz perspektyw działalności Komitetu byli: minister w Kancelarii Prezydenta RP prof. Ryszard Legutko, JE ks. kard. Stanisław Dziwisza, prezydent Krakowa prof. Jacek Majchrowski, marszałek Województwa Małopolskiego Marek Nawara i sekretarz generalny PAU prof. Jerzy Wyrozumski. Prorektor UJ prof. Piotr Tworzewski przekazał w imieniu Rektora i Senatu uczelni na ręce prof. Franciszka Ziejki złoty medal Plus Ratio Quam Vis przyznany Komitetowi w dowód uznania jego zasług dla Krakowa i Uniwersytetu. W części roboczej zebrani wprowadzili poprawki do Regulaminu SKOZK oraz zadecydowali o uzupełnieniu składu Komisji Rewizyjnej, której nowym członkiem został wybrany prof. Marcin Fabiański. Przyjęto także uchwałę – apel do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o dokooptowanie do składu SKOZK nowych osób, które powinny wesprzeć w pracach obecnych członków Komitetu (pełny tekst uchwały publikujemy na s. 171). Szerzej o posiedzeniu zob. s. 29.

11-12 grudnia

Historycy sztuki i konserwatorzy zebrani w auli Collegium Novum UJ na zorganizowanej przez SKOZK konferencji „Doktryny i realizacje konserwatorskie w świetle doświadczeń krakowskich ostatnich 30 lat” podjęli próbę odpowiedzi na pytanie, czy trzy dekady prac koncepcyjnych i realizacji prowadzonych pod auspicjami Komitetu zmieniły sposób patrzenia polskich konserwatorów na problematykę ochrony zabytków we wszystkich jej wymiarach – ideowym, prawnym, projektowym i praktycznym. Szerzej zob. s. 31.

22

22. 15 grudnia 2008 r. Komisja konserwatorska w kaplicy Pałacu Arcybiskupiego przy ul. Franciszkańskiej 3

23

23. Kaplica Pałacu Arcybiskupiego po renowacji 21-23 fot. M. Grychowski

19 grudnia

Członkowie zespołu roboczego SKOZK ds. opracowania planu finansowo-rzeczowego na 2009 r. wizytowali wybrane obiekty, których użytkownicy wystąpili o pomoc finansową do SKOZK. Zapoznano się ze stanem kamienicy Hipolitów – oddziału Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, klasztoru Klarysek i przyległego kościoła św. Andrzeja, kościoła i klasztoru Paulinów na Skałce oraz zespołu klasztoro-szpitalnego Bonifratrów.

22 grudnia

Zespół roboczy SKOZK przygotowujący analizę potrzeb Krakowa w zakresie odnowy zabytków w latach 2011-2015 odwiedził kościół św. św. Piotra i Pawła. Członkowie Komitetu na czele z prof. Bogusławem Krasnowolskim ocenili stan oryginałów barokowych rzeźb 12 Apostołów, dawniej stojących na cokółkach przed kościołem, zastąpionych w XX w. przez współczesne kopie i złożonych na zapleczy świątyni. Oceniono, że mimo daleko posuniętej destrukcji rzeźby te nadal zachowują wybitne walory artystyczne, a zastosowanie współczesnych technologii konserwatorskie rokuje nadzieje na usunięcie śladów zniszczeń.

Tym samym plany parafii zakładające przywrócenie w przyszłości odrestaurowanych oryginałów na ich pierwotne miejsce zasługują na uwagę Komitetu.

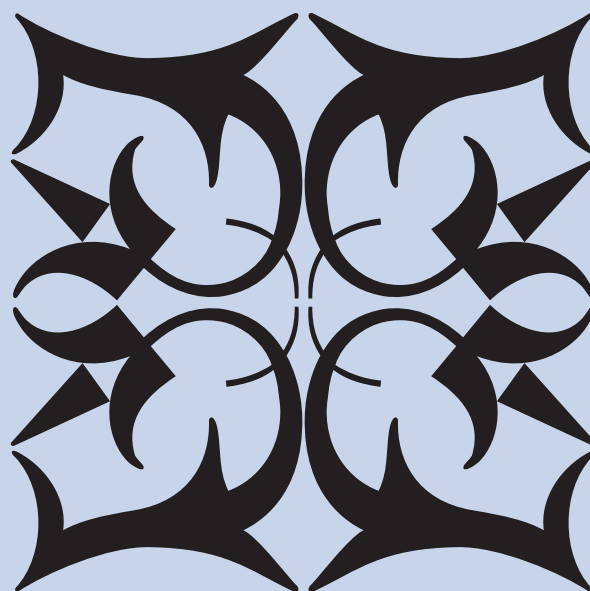

24

24. Grudzień 2008 r. Wystawa „Ocalić Kraków: 30 lat SKOZK” na dziedzińcu Uniwersytetu Warszawskiego
fot. Biuro SKOZK

Grudzień

Koniec roku przyniósł szereg odbiorów prac zrealizowanych dzięki wsparciu finansowemu SKOZK. Komisje z udziałem członków Komitetu obejrzały efekty prac konserwatorskich m.in. w gotyckiej zakrystii kościoła Franciszkanów powstałej w pierwszym etapie kształtowania się tej fundowanej w połowie XIII w. świątyni. Oceniono także efekty prac w pochodzącej z XIV w. kamienicy przy pl. Mariackim 2. Konserwatorzy odkryli tam zasłonięte w czasie remontu w XIX w. bogato profilowane gotyckie belki, XVIII-wieczne polichromie z motywami roślinnymi i scenkami rodzajowymi oraz kołtryny, czyli wzorzyste tapety papierowe, z XVIII w. Nastąpił także odbiór końcowy prac wykonanych przy bogato zdobionym XIX-wiecznym stropie kasetonowym i wnętrzach kaplicy Pałacu Arcybiskupiego – jednego z miejsc najściślej związanych z posługą Karola Wojtyły w okresie zasiadania na krakowskiej stolicy arcybiskupiej. W kaplicy, której substancja uznawana była dotąd za stosunkowo nową, bo powstała po wielkim pożarze Krakowa w 1850 r., odkryto na jednej ze ścian relikty XVII-wiecznej polichromii z przedstawieniem anioła z girlandą. Zakończono także tegoroczne etapy odnowy klasycystycznego Pałacu Jerzmanowskich w Prokocimiu oraz konserwację południowego odcinka tzw. fortyfikacji kleszczowych wzgórza wawelskiego.

4 Beneficjenci

Wawel zawsze będzie najważniejszy – rozmowa z prof. Janem K. Ostrowskim

Prof. Jan K. Ostrowski – historyk sztuki, wykładowca Uniwersytetu Jagiellońskiego, od 1989 r. dyrektor Zamku Królewskiego na Wawelu – Państwowych Zbiorów Sztuki.

Wawel zawsze będzie najważniejszy

Jeśli dziś ogląda się fotografie Wawelu z początku lat 90. i porównuje się je ze stanem obecnym, można mieć wrażenie, że chodzi o zupełnie inny obiekt!

Właściwie trudno sobie wyobrazić, że mogliśmy coś takiego tolerować – mówi prof. Jan K. Ostrowski w rozmowie z Justyną Nowicką

W 2008 r. minęło 30 lat od powstania SKOZK. Jak w ciągu tego okresu kształtowały się relacje między SKOZK a Zamkiem Królewskim na Wawelu?

Przed 1990 r. Zamek Wawelski w zasadzie nie korzystał z dotacji SKOZK. Finansowanie prac remontowych, które zresztą w latach 80. bardzo straciły na intensywności, zapewniało głównie ze środków Kierownictwa Odbudowy Zamku Królewskiego, które miało własną drogę pozyskiwania funduszy z Ministerstwa Kultury i Sztuki. Trzeba jednak pamiętać, że w połowie lat 80. nastąpił głęboki kryzys Kierownictwa Odbudowy, które zostało w końcu zlikwidowane i przekształcone w oddział Pracowni Konserwacji Zabytków. PKZ-ty nie były jednak instytucją o charakterze budżetowym, a przedsiębiorstwem. Możliwości pozyskiwania środków finansowych bardzo się

wtedy ograniczyły. Nie zapominajmy jednak, że były to lata 80., czyli okres, kiedy niespecjalnie przejmowano się kwestiami ochrony zabytków, bo głównym problemem był pogłębiający się kryzys gospodarczy i polityczny.

Kiedy na początku 1990 r. SKOZK został odtworzony w nowym składzie osobowym, stało się oczywiste, że wśród jego najważniejszych zadań powinien znaleźć się Zamek Królewski, czy – mówiąc ściślej – zabytkowy zespół budowli wawelskich. Z funduszy SKOZK korzystały więc zarówno Katedra, jak i Zamek ze wszystkimi należącymi do niego przyległościami i fortyfikacjami otaczającymi wzgórze. Pozyskiwanie środków odbywało się na powszechnie obowiązujących zasadach, z tym, że w hierarchii ważności zadań SKOZK Wawel był zawsze najważniejszy. Ta kwestia, ze względu na jego rangę, nie podlegała dyskusji.

Czy skala pomocy ze strony SKOZK odpowiadała po 1990 r. potrzebom Zamku?

Potrzeby od początku były wielkie. Przede wszystkim ze względu na skalę zaniedbań, do których doszło wcześniej. Natomiast, jeśli miałbym oceniać wysokość zaangażowania SKOZK w sprawy odnowy Zamku, powiedziałbym, że była ona zawsze wypadkową możliwości, zresztą po obu stronach: ze strony SKOZK możliwości przeznaczenia na rzecz Zamku określonej dotacji, ze strony Zamku zaś możliwości organizacyjnego wykorzystania owych pieniędzy. Nie zawsze przeznaczenie na rzecz Zamku w danym roku miliona złotych więcej dałoby lepszy efekt. Pamiętajmy, że mamy tu do czynienia z terenem, gdzie ze względu na ograniczenia funkcjonalne i komunikacyjne, nie można otworzyć zbyt szerokiego frontu robót. Zazwyczaj, z dokładnością do kilku, może kilkunastu procent, otrzymywaliśmy taką dotację, jaką mogliśmy efektywnie spożytkować. Relacje ze SKOZK kształtowały się więc optymalnie.

1. Wizyta królowej Elżbiety II na Wawelu; 27 marca 1996 r.
Copyright © Zamek Królewski na Wawelu,
fot. Stanisław Michta

2. Cesarz Japonii Akihito z małżonką Michiko na stopniach katedry wawelskiej. Za parą cesarską – Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski z małżonką Jolantą; 11 lipca 2002 r. Copyright © Zamek Królewski na Wawelu, fot. Stanisław Michta

Jakie ważne, kluczowe dla Zamku prace zostały wykonane w ciągu tych prawie 20 lat?

Właściwie można powiedzieć, że w ciągu mijającego właśnie dwudziestolecia zostały wykonane wszystkie najważniejsze dla Zamku prace. Oczywiście nie nastąpiły zasadnicze zmiany konstrukcyjne czy architektoniczne. Kwestie te zostały przesądzone przez Zygmunta Hendla i Adolfa Szyszko-Bohusza na początku XX w. Jeżeli chodzi natomiast o tzw. „naskórek” w postaci tynków, kamieniarki, dekoracji malarskich, czy innego typu dekoracji, tu trzeba było zrobić prawie wszystko od nowa. Stan tych partii Zamku był bardzo zły, gdyż w zasadzie nie były konserwowane od początku XX w. Jeśli dziś ogląda się fotografie Wawelu z początku lat 90. i porównuje się je ze stanem obecnym, można mieć wrażenie, że chodzi o zupełnie inny obiekt! Właściwie trudno sobie wyobrazić, że mogliśmy coś takiego tolerować. Nie mówię tego, by kogokolwiek krytykować za ową tolerancję – wszyscy z takim stanem Wawelu byliśmy pogodzeni. Dopiero dziś widać ogrom dawnych zaniedbań i ogrom zmian. Chcę także zwrócić uwagę, że pozostały nam jeszcze niewielkie fragmenty Wawelu, nietknięte wielkim programem konserwatorskim. Wystarczy spojrzeć na austriacką basteję zamykającą widok od strony ulicy Straszewskiego, która nie doczekała się jeszcze konserwacji i jest „wyjątkim skandalem” na tle dobrze już wyglądającego Zamku. Stale jestem o nią pytany. Odpowiadam cierpliwie, że nie została jeszcze odnowiona, bo po prostu czeka na swoją kolej. Przypominam, że znaczne fragmenty wzgórze wyglądały podobnie jeszcze 4 lub 5 lat temu.

Które z tych zadań było najtrudniejsze? Które wzbudzało największe kontrowersje?

Nie było łatwych tematów i ze względu na rangę zabytku, i skalę prac. Dziś bardzo poważny problem stanowi izolacja murów przylegających do zboczy wzgórza. Planujemy przeprowadzić w najbliższym czasie pełny remont tzw. muru cegielkowego, z pamiątkowymi cegielkami, odnoszącymi się do finansowania konserwacji Zamku w latach 20. XX w., chociaż ten mur został już przebudowany na początku lat 90. Niestety, okazało się, że mamy tu poważny problem technologiczny. Chodzi o zatrzymanie przesiąkania wody z nasypu i ze skały, które dotykają muru od strony wewnętrznej. Ze względu na porowatość skały, dotychczasowe sposoby izolacji lica muru okazały się nieskuteczne. Teraz chcemy wprowadzić specjalną szczelinę między właściwym murem a ceglanym licem w nadziei, że wilgoć nie będzie się już przesączała na zewnątrz, a plamy i wykwity znikną. Przyzwyczailiśmy się już do myśli, że Wawel jest w poprawnym, czy nawet dobrym stanie. Powoli zapominamy, z jakim wysiłkiem do tego stanu dochodziliśmy, jak długie i trudne dyskusje towarzyszyły pracom konserwatorskim. Zdarzało się, że musieliśmy podejmować ryzyko. Takim przykładem było brukowanie dziedzińca arkadowego. Nasza decyzja miała charakter, bez przesady, historyczny. Dziedziniec od zawsze był brudny, zakurzony i zablocony.

Jakiego rządu są to dotacje?

Uwzględniając inflację, z którą mieliśmy do czynienia szczególnie na początku lat 90., można powiedzieć, że dotacje SKOZK rozpoczęły się od wysokości 1 miliona zł, a potem, po roku 2000, oscylowały w granicach od 1,2 do 3 milionów zł rocznie. Tyle mogliśmy skutecznie zaabsorbować. Oczywiście trzeba też pamiętać, że Zamek Królewski dokładał znaczne sumy z własnych przychodów, pochodzących głównie ze sprzedaży biletów wstępu. To także były wydatki od 1 do 3 milionów zł. Proporcje bywały różne, w zależności od potrzeb w danym roku. Początkowo sami próbowaliśmy prowadzić inwestycje konserwatorskie, co jednak okazało się zadaniem ponad nasze siły. Poprosiliśmy więc Zarząd Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, odpowiadający za obsługę finansową środków, którymi dysponuje SKOZK, o przejęcie funkcji inwestora zastępczego. Oczywiście uczestniczymy we wszystkich etapach projektowania, nadzoru i zatwierdzania prac.

Nikt nie pamiętał, że może wyglądać inaczej. W 1999 r. podjęliśmy prace projektowe. Zaplanowaliśmy białą, wapienną nawierzchnię – taką, jakiej ślady znaleziono w wyniku prac archeologicznych. Okazało się tymczasem, że w Małopolsce, która przecież stoi na wapiennych skałach, brakuje odpowiedniego wapienia: z jednej strony nasze skały są miękkie i porowate, słabo odporne na przenikanie wody, z drugiej zaś nawet te kamieniołomy, z których moglibyśmy skorzystać, zostały zniszczone przez rabunkową eksploatację z użyciem materiałów wybuchowych (która powoduje mikrospeknięcia materiału, uniemożliwiający wykorzystanie go w budowie nawierzchni). Po długich poszukiwaniach okazało się, że mamy do wyboru dwa źródła: w Bawarii lub w Turcji. Turecki wapień był zresztą znacznie tańszy. Proszę sobie wyobrazić wagę tej decyzji. Po długich wahaniach zdecydowaliśmy się wydelegować dwie osoby – do Turcji pojechali inż. Janusz Smółski z Wawelu i dr Stanisław Karczmarczyk z Politechniki Krakowskiej. Oglądali, opukiwali bloki kamienne, robili testy. Obawiałem się nawet, że zostanie mi oskarżeni o rozrzutność i organizowanie turystycznych wypraw. Ale warto było. Do dziś, po prawie 10 latach nie wymieniliśmy ani jednej kostki! Być może niebawem będzie to w jakimś niewielkim stopniu konieczne, ale mamy na takie działania odpowiedni zapas kamienia. Nie chciałbym wskazywać palcem, ale wszyscy znamy w Krakowie przypadek, gdzie w obrębie Starego Miasta ten sam materiał, ale zastosowany bez odpowiednich testów, zlasował się w ciągu 2-3 sezonów i wymaga pełnej rekonstrukcji. Odpowiedzialność jest olbrzymia. A błędy bardzo łatwo sprawdzić gołym okiem.

Konserwacja to proces, który nigdy się nie kończy. Nie pytam więc o zakończenie tego procesu, ale o etap, w którym się znajduje?

To prawda, przy zespole obiektów, tak złożonym, jak budowle wzgórza wawelskiego, ten proces rzeczywiście musi trwać. Obrazowo rzecz ujmując – zabezpieczając odcinek po odcinku fortyfikacje wokół wzgórza, do punktu „A” wraca się mniej więcej po 10-15 latach. I już wtedy ten fragment wymaga przynajmniej odświeżenia. Konserwacja będzie potrzebna zawsze. Z satysfakcją można jednak powiedzieć, że usunięte zostały zaniedbania, wstydlive kąty, których nie brakowało na Wawelu. Proszę przypomnieć sobie, jak wyglądał narożnik między Basztą Sandomierską a poustriackim budynkiem szpitalnym. Dziś mamy tam taras kawiarniany. Nie jest to może miejsce, które ma nadzwyczajne walory zabytkowe. Budynek poszpitalny nigdy nie będzie piękny, ale wygląda dziś bardzo przyzwoicie: ludzie chętnie tam siadają, dobrze się czują. Przypominam, że do niedawna stała tam wiata, gdzie składowano materiały budowlane. Inny przykład: budynek nr 5, w którym znajduje się siedziba Dyrekcji, szczególnie jego południowy ryzalit. Jeszcze 4-5 lat temu to była półtruina, graciarnia, zresztą nigdy niedokończona przez Niemców w czasie okupacji i zniszczona różnymi rozpoczętymi i niedokończonymi przedsięwzięciami adaptacyjnymi, naruszona statycznie przez zbyt głębokie wykopy archeolo-

giczne. I znowu, choć to miejsce nigdy nie będzie chlubą Wawelu – nie da się zapomnieć, że uzyskało obecną formę podczas okupacji niemieckiej – to jednak wreszcie przestało straszyć.

Ostatni element wielkiego cyklu zostanie dokończony w 2009 r. Mam na myśli tzw. budynek nr 7, w istocie będący zespołem trzech gotycko-renaansowych kamienic, które w XVII i XVIII w. zostały przebudowane na seminarium duchowne, a dziś należą do Zamku. Jeszcze 3 lata temu strach było spojrzeć w tym kierunku, a wejście do środka łączyło się z ryzykiem wypadku. Będąc na ukończeniu prace rewaloryzacyjne sprawiły, że dziś to bardzo piękny element zabytkowego zespołu. Wkrótce już budynek będzie służył różnym muzealnym funkcjom.

Wawel zajmuje szczególne miejsce na trasie każdej wycieczki. Ale jest także wizytówką Polski, miejscem, z którego jesteśmy dumni i które chcemy pokazywać światu. Często docierają na wzgórze zagraniczne delegacje, koronowane głowy?

Dla człowieka, który świadomie odwiedza Kraków, Wawel zawsze będzie najważniejszy. Podczas typowych, szybkich wizyt tzw. masowego turysty, obowiązkowe są trzy albo cztery punkty: Wawel, Kazimierz, Wieliczka i Oświęcim. Od Wawelu na ogół się zaczyna, choćby dlatego, że jest łatwo dostępny. Oczywiście są też tacy turyści, którzy nie idą ani na Wawel, ani na Kazimierz, nigdzie też nie jadą. Możemy na to narzekać, ale taka jest ostatnio specyfika znacznej części turystyki w Krakowie.

Jeśli chodzi o tzw. wizyty oficjalne, właśnie Wawel często jest jedynym miejscem odwiedzanym przez utytułowanych gości. Mam jednak wrażenie, że wizyty koronowanych głów i oficjalnych delegacji w latach 90. były znacznie intensywniejsze niż obecnie. Świat nadrabiał wtedy wieloletnią nieobecność w Polsce. Wizyty miały charakter oficjalny – był czas na oficjalne spotkania i na „turystykę”. Zdarzyło mi się oprowadzać po Wawelu prezydentów Jacquesa Chiraca i Aleksandra Kwaśniewskiego ponad 2 i pół godziny. Dziś trudno wyobrazić sobie taką sytuację, przeważają jednodniowe wizyty robocze. Czasu na zwiedzanie zwykle brakuje. Wystarczy wspomnieć, że prezydent Nicolas Sarkozy był już w Polsce kilka razy, ale do Krakowa nie dotarł. Premier Tusk, po półtora roku sprawowania władzy, też na Wawel nie dojechał*. Nie skarżę się, ani nikogo nie krytykuję – niestety takie jest dziś tempo wykonywania politycznych obowiązków.

Którego z gości wspomina Pan szczególnie serdecznie, choćby ze względu na jego zainteresowanie polską historią i sztuką?

Niełatwo odpowiedzieć na to pytanie. Politycy, osoby zajmujące eksponowane stanowiska, mają bardzo intensywne życie. Zwiedzanie muzeum jest dla nich często ostatnim punktem bogatego programu. Bywają wtedy po prostu zmęczeni. Rzadko zwiedzają aktywnie, choć są i takie przypadki. Osobą o bardzo szerokich zainteresowaniach i autentycznej wiedzy jest Jego Wysokość Karol, książę

Walii, który był u nas już trzy razy. Sztuką i historią Wawelu bardzo żywo interesowała się także następczyni tronu Tajlandii. Podczas oprowadzania notowała wszystko – podobno po każdej podróży pisze poświęconą jej książkę. Książniczki z Tajlandii odwiedzają nas zresztą regularnie, spodziewamy się kolejnej wizyty. Mieliśmy także wizytę cesarza Japonii z całą świtą, ostatnio pani prezydent Indii. Jeżeli jakaś wizyta w Polsce ma charakter oficjalny, z szerokim programem, nie ograniczonym do podpisywania dokumentów, znakomici goście zawsze trafiają na Wawel.

3

Czy to są bardzo „kłopotliwi” goście? Muzeum trzeba zamykać dla innych zwiedzających?

Nie ma mowy o paraliżu pracy muzeum. Do opróżnienia budynków biurowych dochodzi wyjątkowo. Tak było rzeczywiście w przypadku wizyty prezydenta George’a W. Busha, który 31 maja 2003 r. wygłosił ważne przemówienie na dziedzińcu arkadowym. Wszystko zależy też od rangi gościa, protokołu i stopnia potencjalnego zagrożenia danej osoby. W czasie wizyty cesarza Japonii wzgórze wcale nie było zamknięte. Cesarz natknął się na grupę japońskich turystów, którzy byli tym spotkaniem zachwyceni – władca Kraju Kwitnącej Wiśni na co dzień nie jest łatwo dostępny.

Wawel był ważnym miejscem podczas szczytu NATO w lutym 2009 r., choć nie wszystkie delegacje zwiedzały sam Zamek. Odwiedził nas sekretarz generalny NATO Jaap de Hoop Scheffer z małżonką, miał u nas nawet konferencję prasową. Zamek oglądały natomiast żony wszystkich głównych negocjatorów. Właściwe delegacje nie miały czasu na wizytę w muzeum, notabene oprowadzenie 700 osób wymagałoby skomplikowanej operacji, trwającej wiele godzin. Wobec intensywnego programu szczytu technicznie było to wręcz niemożliwie.

Jest jakiś stały program zwiedzania dla „VIP-ów”?

Po latach praktyki jestem gotowy dostosować się do „zamówienia”. Wizyta może trwać pół godziny, 45 minut czy godzinę, według ustalonego programu. Wchodzimy na Zamek przez Schody Poselskie. Zawsze pokazujemy Salę Poselską, Salę „Pod Ptakami”, Salę Senatorską. Jeżeli jest więcej czasu, zaglądamy do Skarbcza i Zbrojowni, ale nie przypominam sobie ostatnio delegacji, która miałaby na to czas. Niemniej udaje się nam tak zorganizować zwiedzanie, że to, co jest najwspanialszą częścią Zamku, czyli komnaty królewskie na drugim piętrze, w nich zaś najcenniejsze eksponaty – arras z kolekcji Zygmunta Augusta, kurdybany w salach skrzydła wazowskiego, wyjątkowe w skali europejskiej rzeźbione głowy w Sali Poselskiej, prezentowane jest zwiedzającym. Dzięki temu przybywający do Krakowa goście Rzeczypospolitej zabierają do siebie w pamięci to, co w Zamku jako całości jest najcenniejsze –

3. Prezydencki Szczyt Energetyczny w Krakowie. Na dziedzińcu arkadowym Zamku na Wawelu stoją m.in.: Prezydent RP Lech Kaczyński, Prezydent Ukrainy Wiktor Juszczenko, dyrektor Zamku Królewskiego na Wawelu prof. Jan K. Ostrowski, Specjalny Wysłannik Prezydenta Kazachstanu Lyazzat Kiinow, Prezydent Azerbejdżanu İlham Alijew, Prezydent Gruzji Mikheil Saakashvili; 11 maja 2007 r. Copyright © Zamek Królewski na Wawelu, fot. Stanisław Michta

atmosferę polskiego dworu królewskiego w takim kształcie, jaki udało się odtworzyć wysiłkiem kilku pokoleń muzealników i konserwatorów.

Kraków, kwiecień 2009 roku

* Już po przeprowadzeniu wywiadu, 4 czerwca 2009 r. Prezes Rady Ministrów Donald Tusk uczestniczył na Wawelu w międzynarodowych obchodach 20. rocznicy przeprowadzenia w Polsce pierwszych po II wojnie światowej częściowo wolnych wyborów parlamentarnych – red.

5 Perspektywy: Podgórze

Bogusław Krasnowolski	Problematyka konserwatorska Podgórza
Jan Janczykowski	Podgórze: uwagi wojewódzkiego konserwatora zabytków
Janusz Smólski	Głos w dyskusji o problemach konserwatorskich Podgórza
Paweł Kubisztal	Podgórze chronić i promować. Działalność Stowarzyszenia „Podgorze.pl”

Podgórze – trzecie po Kazimierzu i Kleparzu samodzielne miasto, które z czasem włączone zostało do rozrastającego się Krakowa, wniosło do krakowskiej aglomeracji swój własny, odrębny charakter. Ślady tej odrębności najpełniej widoczne są dziś w substancji zabytkowej prawobrzeżnej dzielnicy Krakowa. Problematyce konserwatorskiej Podgórza poświęcono 25 listopada 2008 r. posiedzenie Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych SKOZK. Obok publikujemy teksty wystąpień, które wygłoszone zostały w trakcie obrad Komisji, uzupełniając je o artykuł o działalności lokalnej, podgórskiej społeczności zafascynowanej losami miejsca, w którym żyje. Tematyka podgórska jest coraz bliższa Społecznemu Komitetowi, który w najbliższych latach jeszcze mocniej zamierza wesprzeć odnowę zabytków po prawej stronie Wisły.

Problematyka konserwatorska Podgórze

Zagadnienie ochrony i konserwacji zabytkowego Podgórze – dziś jednej z prawobrzeżnych dzielnic Krakowa, niegdyś odrębnego miasta – wiąże się z całym szeregiem poważnych problemów urbanistycznych i konserwatorskich. Dla ich poznania, dla przeanalizowania relacji pomiędzy pożądanymi zmianami a działaniami zachowawczymi, należy pokrótce przedstawić dzieje tego miejsca, mając świadomość, że szeroki zakres badań historycznych nad Podgórzem¹ kontrastuje z dzisiejszym ogromnym zaniedbaniem tej dzielnicy.

Bogusław Krasnowolski

Historia

Pradzieje

Początki ludzkiego bytowania na terenach dzisiejszego Podgórze sięgają co najmniej doby neolitu, a może paleolitu, gdy złoża krzemienne Krzemionek zaczęły przyciągać gromady ludzkie (obozowisko odkryte w rejonie Nowego Cmentarza Podgórskiego)².

Monumentalna konstrukcja kopca – wiązanej z legendarną postacią Krakusa – łączona jest z programem krakowskiego ośrodka grodowego, którego centrum stanowił Wawel³. Badania archeologiczne przeprowadzono tu w latach 1934-1937 staraniem „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”⁴. Pogoń za dziennikarską sensacją i wczesna data przeprowadzenia prac miały tu negatywny wpływ na ich jakość: pełna eksploracja dosięgła niemal podstawy kopca, niszcząc w sposób nieodwracalny jego strukturę i uniemożliwiając współczesną weryfikację. U szczytu natrafiono na pień i korzenie dębu, który w chwili ścięcia (nie wiadomo kiedy) miał około 300 lat; pozostałości owego drzewa przepadły, nie wchodzi zatem w grę weryfikacja metodą dendrochronologiczną. Określono konstrukcję kopca: tworzył ją dębowy słup o średnicy ok. 40 cm powiązany z promieniście odeń odchodzącymi, plecionymi płotami; zabezpieczenie stoków tworzył specjalnie dobrany materiał zawierający gruz kamienny wymieszany z iłem i piaskiem. Za element datujący uznano awarską spinkę znaną z dolnej części kopca, charakterystyczną dla VIII w., lecz znaną też z następnego stulecia⁵. Na tej podstawie

jako czas powstania kopca przyjmuje się na ogół IX w.⁶; Kazimierz Radwański, uwzględniając kontekst osadniczy i polityczny, sytuuje jego budowę pomiędzy połową IX (apogeum krakowskiej organizacji państwowej) a połową X stulecia (podporządkowanie Małopolski państwu czeskiemu)⁷. Brak pochówku w obrębie Kopca Krakusa może wskazywać na obrządek ciałałpalny z urną, która stanowiłaby być może niegdyś jego zwieńczenie⁸. Radwański przedstawił niezwykle interesującą tezę, że w rejonie Kopca Krakusa, na wspomnianym wzgórzu znajdowało się wiele znacznie mniejszych kurhanów. Jeden z nich – sąsiadujący bezpośrednio z Kopcem Krakusa – znany jest z widoku pochodzącego z 1805 r., jedynym przekazem wskazującym na istnienie pozostałych byłyby plany z XVIII w. i plan katastralny Podgórze z 1847 r., na których Radwański odszukał ich aż 46; tworzyły skupiska przy krawędziach i cyplach wzgórze. Likwidacja kurhanów związana byłaby z rozwojem upraw rolnych oraz budową austriackiej twierdzy w II połowie XIX w.⁹ Gdyby uznać, że wspomniany trzystuletni dąb wiązał się z kultową funkcją Kopca i został ścięty wraz z przyjęciem chrześcijaństwa (wątlą przesłanką na rzecz tej tezy mógłby być czeski denar Bolesława II z lat 970-990 odnaleziony blisko korzeni drzewa¹⁰), powstanie kopca należałoby odnieść do VII w. Czy w „rękawce” – odpuszcie odbywającym się w otoczeniu Kopca Krakusa – oraz w wiankach i sobótkach łączących się z Kopcem Wandy wolno nam bez zastrzeżeń widzieć echo przedchrześcijańskich obrzędów, tak jak to widzieli pierwsi badacze słowiańskich „starożytności”? Trudno dziś na takie pytanie dać odpowiedź twierdzącą, chociaż równie trudno ewentualność taką wykluczyć.

Doba przedlokacyjna

Podgórze nie miało szczęścia do badań terenowych. Nie tylko geneza Kopca Krakusa, lecz i rewelacje o palatium i rotundzie jako pradawnych początkach kościoła św. Benedykta¹¹ (il. 1) są słabo udokumentowane i wymagają reinterpretacji. Czy jest związek pomiędzy domniemaną tradycją przedchrześcijańskiej „rękawki” (zrównanie dnia i nocy 21 marca) z przypadającym tegoż dnia świętem św. Benedykta, co byłoby argumentem na rzecz wczesnego datowania kościoła?¹² Nie wiemy, jak przedstawiała się historia tej budowli przed II połową XIII w. (najstarsza wzmianka w źródłach pisanych) i czy pobliskie potwierdzone archeologicznie osady, które funkcjonowały od XI lub XII do XIII w.¹³, rozwinęły się przy starszym kościele, czy wyprzedzały go swym powstaniem.

1

2

1. Kościół św. Benedykta / fot. B. Krasnowolski
2. Wsie miasta Kazimierza na planie „szwedzkim” z 1702 r.

Doba lokacyjna oraz wsie miejskie i przedmieście Kazimierza

Kolejne, jaśniej już rysujące się, fazy rozwoju przestrzennego zapoczątkowało kształtowanie rolniczego zaplecza miasta Kazimierza (il. 2), krakowskiego satelity lokowanego w r. 1335 przez Kazimierza Wielkiego¹⁴. Już w r. 1334, gdy kształtowała się idea tego nowego miasta, istniała wieś Zabłocie, którą król w r. 1357 nadał miastu Kazi-

mierz z jednoczesną lokacją na prawie magdeburskim. W 1370 r. monarcha przekazał miastu drugą część Zabłocia (zapewne stawy w starorzeczu Wisły z łąkami; rejon dzisiejszych Bagrów) oraz – za wstawiennictwem niejakiego Jana – lokował na prawie magdeburskim wieś Czyżową, która zyskała nazwę Janowej Woli; wieś ta również darowana została miastu Kazimierz. Jan zapewne został sołtysem i zachował swe uposażenie; sołectwo wykupili mieszczanie w 1423 r. Obie wsie należały do Kazimierza do I rozbioru Polski; ich łączny zasięg odpowiadał granicom późniejszego Podgórza. Z obiema lokacjami wiązało się rozmiernie planów wiejskich wraz z rolami. Centrum Zabłocia upatrywać należy w ciągu dzisiejszych ulic Piwnej, Kącik i Lipowej, centrum Janowej Woli (Czyżowej) to dzisiejsza ul. Czyżówka. Ważnym elementem układu przestrzennego była sieć drożna, wciąż czytelna w przebiegu wielu dzisiejszych ulic. Przy drodze na południe, na Wzgórzu Lasoty, stały krakowskie szubienice miejskie (tradycja zachowana w nazwie *Na Zbójju*). Na przedpolu Kazimierza, w miejscu koncentracji dróg, rozwijało się od XV w. kazimierskie przedmieście ze szpitalnym kościołem św. Leonarda (1443). Bardzo istotną rolę gospodarczą grała z jednej strony sieć wodna – z zasilanymi przez Wisłę i Wilgę młynówkami, młynami i stawami młyńskimi – z drugiej zaś kamieniołom wapienia, eksploatowany staraniem kazimierskiego budowniczego miejskiego Hencza Zipsera i zakupiony od niego przez miasto w 1375 r.¹⁵ Od właściwej językowi polskiemu określenia kopalni (w tym wypadku kamieniołomu) jako „góry” pochodzi późniejsza, topograficzna nazwa Podgórze – terenu położonego „Pod Górą” (nazwę taką zanotowano tu m.in. w roku 1629).

Po I rozbiorze Polski, gdy prawy brzeg Wisły znalazł się pod panowaniem austriackim, układ przestrzenny średniowiecznego i nowożytnego kazimierskiego przedmieścia zarejestrowały pierwsze dokładne plany, m.in. pochodzący z 1778 r., opracowany przez Antoniego Friedhubera, a znajdujący się w wiedeńskim Hofkammerrarchiv¹⁶. Centrum rozciągało się od mostu naprzeciw kazimierskiej bramy Bocheńskiej po stok Krzemionek. W rejonie dzisiejszych ulic Celnej, Staromostowej, Brodzińskiego i części dzisiejszego Rynku Podgórskiego znajdowało się niewielkie skupisko rozproszonych, głównie drewnianej zabudowy. Inny ośrodek związany był z usytuowaniem magazynów solnych; znajdował się tu obszerny plac, odpowiadający zasięgiem obecnemu placowi Bohaterów Getta wraz z przyległym terenem.

Austriackie miasto doby Oświecenia

Początkowe zamierzenia władz austriackich charakteryzują niezrealizowane projekty Carla von Hoefferna (1779)¹⁷. Zakładały one wytyczenie w rejonie Ludwinowa okazałego miasta o szachownicowym rozplanowaniu, z dwoma kwadratowymi rynkami, z których każdy miał mieć powierzchnię równą krakowskiemu; byłaby to świetna kreacja urbanistyczna, realizująca teoretyczne zasady

urbanistyki doby Oświecenia. Niepowodzenia akcji osadniczej w miastach, prowadzonej od 1781 r. w oparciu o *patent osadniczy* Józefa II, skłoniły zaborców do radykalnego ograniczenia zamierzeń: do rezygnacji z ambitnych i kosztownych planów urbanistycznych na rzecz oszczędnej adaptacji istniejącego układu przestrzennego kazimierskiego przedmieścia oraz do oparcia się w znacznie większym stopniu na miejscowej, polskiej ludności niż na przybyszach z krajów niemieckich¹⁸. Na zrealizowany, w tej początkowej fazie raczej przypadkowy, kształt urbanistyczny (il. 3) wpływ miała też budowa odgałęzienia od „traktu cesarskiego” (*Wiener Postroute* z Wiednia do Lwowa; budowa od 1777 r.), prowadzącego z Izdebnika przez Podgórze i Wieliczkę do Łączycy (1787-1789)¹⁹. Zgodnie z racjonalistycznymi zasadami droga ta operuje długimi, prostymi odcinkami. Na terenie Podgórza odpowiadały jej obecne ulice: Kalwaryjska, Limanowskiego i Wielicka. Z traktem powiązano dojazd do magazynu solnego (dzisiejsza ul. Lwowska z nieistniejącym przedłużeniem od północy). Do zakładania miasta przystąpiono w 1783 r. W 1784 r. uzyskało ono przywilej wolnego miasta handlowego²⁰; przepisy budowlane zabraniały od tego czasu wznoszenia domów drewnianych. Rozwój zabudowy murowanej postępował powoli, głównie przy trakcie „cesarskim”, w tym po północnej stronie Rynku, znacznie wówczas mniejszego niż dzisiaj, bez wykształconych działek po stronie zachodniej i wschodniej²¹. Istniejący już przed założeniem miasta dom (dzisiejszy „Pod Czarnym Orłem”, Rynek Podgórski 13) adaptowano na pierwszy ratusz. Tę barokowo-klasycystyczną zabudowę tworzyli austriacy inżynierowie (przykłady: istniejące domy przy Rynku Podgórskim 11 i ul. Limanowskiego 5, 11, 47, niezachowany zespół komory celnej zaprojektowany ok. 1786 r., koszary przy ul. Wielickiej 2). Większość instytucji publicznych mieściła się w nieistniejącym obecnie *Oekonomie Gebaude* (w miejscu dzisiejszego pl. Niepodległości). W oparciu o *patent tolerancyjny* Józefa II z 1781 r. zbudowano prowizoryczny, drewniany kościół ewangelicki²² (po południowej stronie dzisiejszej ul. Limanowskiego; zburzony przed 1838 r.). Ponad miastem, w miejscu późniejszego kamieniołomu i parku, zlokalizowano twierdzę o kleszczowo-bastionowym narysie ziemnych fortyfikacji (fragmentarycznie czytelną do dziś)²³. Za miastem, między 1784 a 1794 r., założono cmentarz²⁴. Najstarszy herb (1785) przedstawiał bramę miejską i inicjał Józefa II, kolejny (od 1808 r.) – z korytem Wisły i cesarskimi kolumnami – miał charakter topograficzny a zarazem symboliczny²⁵. Do miasta licznie ścigała ludność, wobec wspomnianego niepowodzenia niemieckiej kolonizacji Galicji w zdecydowanej większości polska (w tym z upadającego gospodarczo Krakowa)²⁶.

W 1809 r. Podgórze w granicach Księstwa Warszawskiego na krótko przyłączone zostało do Krakowa jako dzielnica; po kongresie wiedeńskim (1815) wróciło w ramach monarchii austriackiej do samodzielnego statusu. Początek XIX w. przyniósł wzrost liczby mieszkańców (do ponad dwóch tysięcy w 1825 r.) oraz dalsze przekształcenia

3

3. Podgórze na planie „pruskim” z 1794 r. Widoczne zdeterminowanie układu urbanistycznego przez dawne kazimierskie przedmieście i austriackie trakty
2-3 wg *Atlasu historycznego miast polskich*, red. R. Czaja, t. 5: *Małopolska*, zes. 1: *Kraków*, red. Z. Noga, Kraków 2007

architektoniczne i korekty urbanistyczne. Rozwijała się murowana, klasycystyczna zabudowa (zachowane m.in. domy przy ul. Józefińskiej 2 i 4, Limanowskiego 13). W oparciu o dekret Franciszka II z 1817 r. zbudowano w 1832 r. rzymsko-katolicki kościół parafialny św. Józefa projektu austriackiego budowniczego miejskiego Brotschneidera; klasycystyczna świątynia, usytuowana ponad rynkiem, stała się jego dominantą. Zgodnie z ustaleniami Jarosława Żółcia, pomiędzy rokiem 1838 a 1844 Rynek Podgórski zyskał obecną formę (projektu może również Brotschneidera?) zbliżoną do ściętego, równoramiennego trójkąta o wierzchołku opartym o kościół; wytyczono dziesięć pierzeję wschodnią i związane z nią działki (narożną przeznaczono dla nowego ratusza podgórskiego)²⁷. Zatem dopiero wówczas centrum miasta stało się przemyślaną kompozycją urbanistyczną, która nie wyeliminowała jednak nieregularnej dyspozycji kazimierskiego przedmieścia.

W dobie kształtowania austriackiej Twierdzy Kraków

Upadek powstania krakowskiego (1846), Wiosna Ludów (1848) i sytuacja polityczna monarchii przyspieszyły decyzję władz austriackich o utworzeniu Twierdzy Kraków²⁸ (il. 4). Objęła ona swym fragmentarycznie czytelnym dziś wałem – sięgającym południowego stoku Góry Św. Benedykta i Krzemionek – również Podgórze. Z wałem bezpośrednio związane tu forty nr 31 „Św. Benedykt” i nr 32 „Krzemionki” (nieistniejące), zaś na przedpolu twierdzy wysunięto fort nr 33 „Krakus” (także nieistniejący). Budowa twierdzy ułatwiła realizację licznych inwestycji, m.in. mostu Franciszka Józefa w przedłużeniu ul. Brodzińskiego (1850; projektowany w r. 1844; nieistniejący)²⁹. W 1850 r. rozpoczęto budowę kolei z Krakowa w kierunku wschodnim, do Lwowa, przez wschodnią część Podgórza (Zabłocie)³⁰. W Podgórzu znacznie szybciej niż w Krakowie rozwijał się przemysł³¹, liczba mieszkańców wzrosła do prawie trzech tysięcy (1857).

4. Przerys fragmentu planu Twierdzy Kraków z 1852 r. wg M. Holewiński, *Nieznany plan budowy Twierdzy Kraków z roku 1852*, „Rocznik Krakowski” 55, 1989

Doba autonomii galicyjskiej

Era samorządowa w Galicji (od 1866 r.) przyniosła szybki i wszechstronny rozwój miasta³². Wzrastała liczba mieszkańców (do 22,3 tys. w 1910 r.). Harmonijny rozwój urbanistyczny wiązał się z wyraźnym oddzieleniem dzielnic mieszkaniowych oraz terenów rekreacyjnych i przemysłowych. Zagęściła się sieć ulic, powstawała zabudowa mieszkalna złożona zarówno z kamienic czynszowych (od początku XX w. przeważnie trzypiętrowych) przy głównych ulicach miasta, jak i z willi wznoszonych zwłaszcza na Wzgórzu Lasoty. Wyjątkiem – mającym analogie w bogatych miastach górnośląskich i w Łodzi – był śródmiejski pałac właściciela fabryki, powiązany z zakładem przemysłowym (il. 8). Projektantami byli z reguły miejscowi, podgórcy architekci i budowniczowie. Zróznicowaną architekturę użyteczności publicznej reprezentują m.in. nowy ratusz, gmachy szkół miejskich przy ul. Sokolskiej (1872), Limanowskiego 60/62 i Potebni, gimnazjum przy ul. Zamoyskiego 4/6 (1892; w 1913 r. nowy gmach przy ul. Krzemionki 11 zaprojektował J. Struszkiewicz), gmach „Sokoła” (1893; il. 9-10), miejska hala targowa (przy dzisiejszej ul. Legionów Piłsudskiego, nieistniejąca), Sądu Powiatowego (ul. Czarnieckiego 3; proj. Ferdynand Liebling, 1905), Miejskiej Kasy Oszczędności (ul. Józefińska; proj. Antoni Dostał, 1909-1910)³³. Stary kościół parafialny zastąpiono nowym (1905-1909), neogotyckim, projektu Jana Sas-Zubrzyckiego (hełm wzorowany na Mariackim jest do dziś dominantą miasta). W tym samym okresie powstał neoromański kościół Redemptorystów projektu tegoż architekta³⁴. Społeczność żydowska³⁵ miała szereg modlitewni, m. in. niewielką bożnicę (czy raczej bethamidrasz) przy ul. Węgierskiej 5 (1879-1881). Rozwijały się tereny zielone. W 1876 r., w miejscu dawnego stawu królewskiego nad Wisłą, staraniem ówczesnego burmistrza Floriana Nowackiego, powstały „Planty”³⁶; malowniczy teren kamieniołomu zajęł dzięki Wojciechowi Bednarskiemu park jego imienia (1890-1896)³⁷. Przy Łysej Górze powstały cmentarze: żydowski na stoku południowym (1887)³⁸ i nowy katolicki

na północnym (1899)³⁹. Na zachodnim skraju miasta Antoni Mateczny – po staraniach prowadzonych od roku 1898 – otworzył w 1905 r. zakład balneologiczny z domem zdrojowym w parku⁴⁰. W krajobraz Podgórze wpisywały się kolejne zakłady przemysłowe, zajmujące oddzielne enklawy (Zabłocie, Bonarka)⁴¹. Rosły zakłady komunalne, jak starsza od krakowskiej elektrownia przy ul. Nadwiślańskiej 4 (1899); rozwijano kanalizację (od 1911 r.). Istotne znaczenie miała rozbudowa linii kolejowej Podgórze – Mszana Dolna (1884-1885). Rozbudowa austriackiej twierdzy z wprowadzeniem wału (z bramami u wylotu ul. Kalwaryjskiej i dzisiejszej ul. Limanowskiego)⁴², pozostawiająca sporo terenów do inwestowania między centrum miasta a linią obronną, nie oddziaływała w zasadzie hamująco na rozwój urbanistyczny Podgórze. W przeciwieństwie do Krakowa w Podgórzu była możliwa budowa okazałej dzielnicy willowej na Wzgórzu Lasoty przy Parku Bednarskiego. Likwidacja wału w początku XX w. pozwoliła na wprowadzenie nowych rozwiązań komunikacyjnych, m.in. wzniesienie III Mostu (1911-1913) w jego niezachowanej dziś formie⁴³. Inwestycja ta była związana z działaniami podejmowanymi po wielkiej powodzi z 1903 r., która uzmysłowiła władzom Krakowa i Podgórze konieczność budowy umocnień Wisły i jej dopływów. Realizacja, której projekty już w latach 80. XIX w. opracowywał Roman Ingarden, powiązana z wielkim zamierzeniem portu wiślanego, przypadła na ostatnie lata przed wybuchem I wojny światowej⁴⁴. Jednocześnie zaprojektowany i zrealizowany spacerowy ciąg bulwarów wiślanych z zieleńcami, dekoracyjnie rozwiązanymi murami oporowymi, schodami i pochylniami miał zostać powiązany ze zwróconymi ku Wiśle fasadami reprezentacyjnych kamienic. Ten ostatni zamysł, który mógł zmienić wielowiekową nieodłąką tradycję „odwrócenia się” Krakowa od Wisły, nie doczekał się niestety pełnego urzeczywistnienia. Od strony Podgórze jedyną w zasadzie jego pozostałością jest okazała kamienica Aleksandrowicza (ul. Przy Moście 1). Na początku XX w. Podgórze – którego ludność wzrosła do ok. 25 tys. – doskonale realizowało nowoczesne idee urbanistyczne podziału przestrzeni miejskiej na strefy: mieszkalną (wraz ze wspomnianym osiedlem willowym), wypoczynkową i przemysłową⁴⁵.

W ramach Wielkiego Krakowa w dobie I wojny światowej i II Rzeczypospolitej

Kolejne etapy to już wspólna historia Krakowa i Podgórze. Realizowana od 1909 r. staraniem prezydenta Krakowa Juliusza Leo koncepcja Wielkiego Krakowa została ostatecznie sfinalizowana w 1915 r. z chwilą przyłączenia Podgórze do Krakowa jako kolejnej dzielnicy. Nastąpiło to po przełamaniu długotrwałego oporu podgórczan obawiających się zahamowania dynamicznego rozwoju ich miasta⁴⁶. Liczba znaczących realizacji z lat międzywojennych nie była na terenie Podgórze imponująca, co raczej potwierdzało wcześniejsze obawy, że przyłączenie do Krakowa skutkować będzie przeniesieniem inwestycji poza Podgórze⁴⁷. Spośród nowych realizacji wymienić

można dalszy rozwój obiektów przemysłowych⁴⁸, niewielkie osiedle przy ul. Matery, niefortunną raczej decyzję o wprowadzeniu enklaw wysokiej wielorodzinnej zabudowy mieszkalnej na tereny Krzemionek (blok przy ul. Parkowej 15, zespół kamienic przy wytyczonej wówczas ul. Radosnej). Podgórska gmina żydowska po długotrwałych staraniach założyła przy ul. Jeruzolimskiej drugi cmentarz i zbudowała tu – według projektu Adolfa Siódmaka – monumentalny dom przedpogrzebowy (1922-1932)⁴⁹. Ciekawą – chociaż w zasadzie jedyną okazałą – kreacją stał się gmach gimnazjum przy ul. Krzemionki 8 projektu Jerzego Struszkiewicza⁵⁰. Największą inwestycją lat międzywojennych był most im. Józefa Piłsudskiego⁵¹ z nieco anachroniczną już wówczas potężną konstrukcją stalową. Z jego wzniesieniem związane były wyburzenia w rejonie ul. Legionów Piłsudskiego.

Okupacja hitlerowska i Holocaust

Okupacja hitlerowska wiązała się w Podgórzu ze szczególnie dramatycznymi wydarzeniami – ostatnimi etapami martyrologii krakowskich Żydów. Na podstawie rozporządzenia gubernatora dystryktu krakowskiego Ottona Wächtera z 3 marca 1941 r. utworzono tu getto, do którego przesiedlono wszystkich pozostałych jeszcze w Krakowie Żydów⁵². Na niewielkim obszarze – od dzisiejszej ul. Piwnej po stok Krzemionek i od ul. Brodzińskiego po ul. Traugutta – stłoczono ponad 20 tysięcy ludzi; wysiedleni stąd Polacy musieli zajmować domy opuszczone przez Żydów, głównie na terenie Kazimierza. Getto otoczono zasiekami i murem o wymownej formie żydowskich nagrobków (do dziś zachowały się dwa fragmenty: przy ul. Lwowskiej i na zapleczu szkoły przy ul. Limanowskiego 62; il. 5). W wyniku dwóch kolejnych krwawych pacyfikacji w czerwcu i październiku 1942 r. – gdy do

zapędzonych do założonego jesienią 1942 r. obozu „Płaszów”. Wbrew nazwie znajdował się on w Podgórzu, zajmując obszar ok. 50 ha; jego zagospodarowanie – sytuacja zasieków, wież strażniczych, baraków, domów niemieckiej załogi, placu apelowego, katowni („szary dom”), miejsca straceń – jest dobrze udokumentowane w materiałach z procesu komendanta obozu, zbrodniarza wojennego Amona Goetha⁵³. Z powiązaniem obozu z linią kolejową związana była ostateczna likwidacja obu żydowskich cmentarzy wraz z domem przedpogrzebowym dokonana w 1944 r.⁵⁴ Przebudowa linii kolejowej spowodowała też zniszczenie jednej trzeciej części Starego Cmentarza Podgórskiego⁵⁵.

Wymordowanie większości krakowskich Żydów – a więc czwartej części populacji Krakowa – to największa tragedia w ponadtysiącletniej historii miasta. Działalność polskiej apteki „Pod Orłem” przy ówczesnym pl. Zgody 18, kierowanej przez Tadeusza Pankiewicza, niosącej stałą pomoc moralną i medyczną, oraz postawa niemieckiego przemysłowca Oskara Schindlera (podczas okupacji właściciela fabryki naczyń emaliowanych przy ul. Lipowej na Zabłociu), ratującego swych żydowskich pracowników, to jedyne chyba promyki człowieczeństwa na nieludzkim obszarze podgórskiego getta.

Polska Ludowa

Powojenne przekształcenia urbanistyczne i architektoniczne w okresie PRL w znacznym stopniu zmieniły charakter Podgórza stającego się powoli jedną z najbardziej zaniedbanych dzielnic Krakowa⁵⁶. Po zniszczeniach wojennych ze stycznia 1945 r. nie odbudowano już dawnego mostu Franciszka Józefa. Interesującą realizacją była natomiast hala sportowa „Korony” (ul. Kalwaryjska; 1958) i wcześniejszy stadion tegoż klubu na Krzemionkach (1947; adaptacja założenia przedwojennego), który w swym stylowym charakterze nawiązał do modernizmu lat międzywojennych, a także pawilonowa architektura szkoły „tysiąclatki” na Krzemionkach (lata sześćdziesiąte). W tymże czasie powstało osiedle mieszkaniowe w rejonie ulic Dembowskiego, Stawarza i Łętowskiego. Inne poczynania miały niestety charakter niszczący. Najpierw rozebrano wspomniany *Oekonomie Gebaude* tworząc dzisiejszy pl. Niepodległości, następnie (1954) wyburzono część austriackich fortów. Nowymi, agresywnymi dominantami stały się ośrodek telewizyjny na Krzemionkach (1968) i biurowiec przy pl. Bohaterów Getta. Monstrualna wizja milionowego przemysłowego miasta panująca w planach urbanistycznych Krakowa doby gierkowskiej „propagandy sukcesu” (szczególnie widoczna w planie Krakowskiego Zespołu Miejskiego autorstwa Krystian Seiberta z 1977 r.)⁵⁷ wymuszała niszczące przebiecia komunikacyjne: przedłużenie ul. Na Zjeździe zniszczyło kwartał zabudowy między pl. Bohaterów Getta, ul. Lwowską a ul. Limanowskiego. Z kolei budowa al. Powstańców Śląskich (ówcześnie Telewizyjnej) zniszczyła większą część Starego Cmentarza, przekreślając jego kompozycję. Na szczęście nie zrealizowano arterii, która miała biec wzdłuż

5

5. Holocaust: mur getta

obozów zagłady wywieziono po 7–8 tysięcy ludzi – obszar ten został drastycznie zawężony. Likwidacja getta w marcu 1943 r. to trzecia krwawa pacyfikacja: setki ofiar, 2 tysiące osób starych i chorych wywiezionych do obozu koncentracyjnego Auschwitz, 8 tysięcy zdolnych do pracy

podgórskiego brzegu Wisły. Lokalnym wyrazem bezładnej industrializacji może być hala „Vistuli” dewastująca panoramę Podgórza oglądaną znad Wisły.

Stan aktualny

Stare Podgórze stanowi dziś poważny problem urbanistyczny i konserwatorski. Większość realizacji z ostatniego dwudziestolecia nie była powiązana z żadną generalną wizją urbanistyczną. Nowy gmach przy ul. Legionów przesłaniający panoramę Podgórza od strony mostu Piłsudskiego, podobnie jak wysoki gmach hotelu „Qubus” w wielce eksponowanym widokowo punkcie – w narożniku pl. Bohaterów Getta i ul. Piwnej, to niewłaściwe przykłady dominacji komercji nad ochroną krajobrazu.

Zły, niekiedy wręcz krytyczny, jest stan zachowania większości obiektów zabytkowych, a stopień wykorzystania możliwości, jakie daje Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, jest niewystarczający, gdyż większość właścicieli nigdy dotąd nie występowała do Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa o dotacje. W rezultacie remonty konserwatorskie finansowane ze środków narodowych objęły dotąd jedynie kościół parafialny św. Józefa, dawną modlitewnię przy ul. Węgierskiej 5 (doskonała adaptacja dla galerii artystycznej), podgórski nowy ratusz wraz z wystrojem⁸, a ostatnio dawny zajazd „Pod Lwem” przy ul. Józefińskiej. Biorąc pod uwagę, że w 2009 r. SKOZK przewiduje finansowanie z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji kolejnego dawnego zajazdu z doby „józefińskiej” (przy ul. Wielickiej 2), można mieć nadzieję na rozpoczęcie na szerszą skalę generalnej akcji rewaloryzacji najstarszej architektury miasta Podgórza.

Wysoko – zdaniem niżej podpisanego – ocenić należy aranżację plastyczną wnętrza pl. Bohaterów Getta powstałą w wyniku konkursu rozpisanego przez Miasto Kraków w 2003 r. (prace ukończono w 2005 r.) na podstawie projektu architektów Piotra Lewickiego i Kazimierza Łataka, a wyróżnioną European Prize for Urban Public Space⁹. Inspiracją dla autorów był źródłowy przekaz Tadeusza Pankiewicza (właściciela słynnej apteki „Pod Orłem”) o krzesłach pozostawionych na placu przez prowadzonych na śmierć Żydów. Przejmująca jest też symbolika pustego wnętrza pawilonu (adaptowanego z przedwojennej stacji benzynowej) z rysującym się na posadzce cieniem zagląającego do wnętrza człowieka.

Problematyka konserwatorska: rewaloryzacja krajobrazu i zespołów zabytkowych

Co należy dziś zrobić z bogatym i różnorodnym dziedzictwem historycznym Podgórza, by nie zostało ono zdominowane przez historię Krakowa? Chroniąc to dziedzictwo, musimy odnosić doń jego własną, podgóorską skalę wartości. Bo – należy o tym pamiętać – treści zapisane w historycznym centrum Krakowa (z jego wielorakimi w dziejach funkcjami, gigantyczną kreacją urbanistyczną

Wielkiej Lokacji, monumentalnymi świątyniami gotyckimi i barokowymi, wawelskim renesansem itd.) i walory kulturowe Podgórza to zjawiska jakościowo zupełnie różne. Porównania nie mają sensu; jeśli się do nich odwołamy, Podgórze – ubogi krewny europejskiej stolicy kulturalnej – przegra. Musimy też wyraźnie określić relacje między ochroną *sensu stricto* a kreacją wpisaną w historyczne dziedzictwo. Granica między tymi podstawowymi działaniami – ochroną i kreacją – była i jest w Krakowie różnie rozumiana. Napór nowych inwestycji i zamierzeń, tak jaskrawy w dobie PRL, prowadzący do dewastacji, a niekiedy unicestwienia historycznych walorów, wyzwał reakcje przybierające niekiedy postać równie skrajną. Ich wyrazem była tendencja do zachowywania w niezmiennym kształcie wszystkiego, co przeszłość pozostawiła, bez względu na walory estetyczne, historyczne, funkcjonalne i techniczne: każdego parterowego domku z wysokim dachem, każdej zagrybionej kamienicy z gipsowymi dekoracjami fasady, każdego komina od dawna już nieczynnej fabryki. Tymczasem w przeciwieństwie do historycznego centrum Krakowa, wymagającego niemal wyłącznie konserwacji, stare Podgórze to teren, na którym ochrona winna splotać się z kreacją, by wspólnie akcentować historyczne walory i tworzyć kanwę dla współczesności. W niektórych enklawach winna przeważać ochrona, w innych kreacja; w niektórych miejscach chronione zespoły zabudowy mogłyby być traktowane na kształt „cytatów” czy *collage*, wmontowane w nowe struktury, współtworząc zarówno historyczny, jak współczesny krajobraz.

Rewaloryzacja Podgórza wymaga skoordynowanych działań i współpracy wielu podmiotów: władz miasta, mieszkańców reprezentowanych przez Radę Dzielnicy (która wielokrotnie już dawała wyraz zainteresowaniu sprawą, m.in. jako współorganizator licznych sesji naukowych, zakończonych cennymi publikacjami), stowarzyszenia „Podgorze.pl”, właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych, władz kościelnych i Gminy Żydowskiej, a także Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, który może zapewnić dotowanie prac prowadzonych staraniem właścicieli. Zorganizowane w listopadzie 2008 r. w Podgórzu posiedzenie Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych SKOZK z udziałem przedstawicieli Rady Dzielnicy zdaje się zapowiadać rozwój współpracy.

Dla skonkretyzowania tych ogólnych założeń trzeba określić zadania o charakterze „strategicznym”. Sądzę, że mogą one przedstawiać się następująco.

1. **Uporządkowanie ciągu bulwarów wiślanych.** Problem ten – niezwykle ważny dla porządkowania bezpośredniego otoczenia historycznego centrum Krakowa – dotyczy nie tylko Podgórza, lecz odcinka wybrzeży Wisły mniej więcej od klasztoru Norbertanek na Zwierzyńcu po most kolejowy. Fatalna tendencja odwracania się Krakowa „tyłem” do Wisły, widoczna w ciągu wieków, miała być zmieniona w ramach „Wielkiego

Krakowa” początku XX stulecia, gdy po obu stronach rzeki kształtowano reprezentacyjne bulwary. W Podgórzu poza samą kompozycją nadbrzeża jedyną widoczną pozostałością tej prawdziwie europejskiej koncepcji jest wspomniana kamienica Aleksandrowicza. Projekt urbanistyczny (i tu przydałby się wielki konkurs) winien w sposób twórczy nawiązać do wizji sprzed blisko stu lat i objąć reprezentacyjne ciągi oraz orientowaną ku Wiśle architekturę, której gabaryty zostałyby tak starannie przestudiowane, by nie przesłaniać widoków na Wawel, na świątynie Kazimierza, na panoramę Podgórza i Krzemionki. Od strony Podgórza pas zabudowy orientowanej ku Wiśle winien rozwijać się pomiędzy ulicami Piwną i Nadwiślańską oraz wzdłuż Zabłotcia. Szanse prawidłowego rozwiązania problemu daje wyburzenie szpetnej hali „Vistuli”. Niestety, w kolizji z podstawowymi wymogami ochrony podgórskiej panoramy stoją wspomniane, nowe inwestycje: hotel „Qubus” przy pl. Bohaterów Getta i budynek przy ul. Legionów. Wydaje się, że pozytywnym przykładem porządkowania nadbrzeży wiślanych może stać się wyłoniony w wyniku konkursu projekt planowanego Muzeum Tadeusza Kantora (z ośrodkiem dokumentacji sztuki artysty, salą teatralno-konferencyjną, biblioteką)⁶⁰ autorstwa architektów Stanisława Deńki, Piotra Nawary i Agnieszki Szultk – pod warunkiem, że znaczna kubatura i wysokość tego założenia będą potraktowane jako wyjątek uzasadniony szczególną funkcją, a nie precedens dla kolejnych realizacji. Rozwiązanie w formie wiaty nad włączonym w całość budynkiem elektrowni z przełomu XIX i XX w. to przykład poprawnego w wypadku wielu zabytków o historii ciekawszej od formy myślenia w kategoriach *collage*.

- 2. Rewaloryzacja Krzemionek jako wielkiego parkowego terenu rekreacyjnego.** Zadanie to wymaga kompleksowego projektu obejmującego obie enklawy Krzemionek przecięte al. Powstańców Śląskich. W ramach całości kształtu tego zadania widzieć należy konserwację najstarszych zabytków na terenie Podgórza – Kopca Krakusa i kościoła św. Benedykta – oraz uporządkowanie ich otoczenia, wyeksponowanie dzieł obronnych austriackiej Twierdzy Kraków, ekspozycję przesłoniętych przez drzewa panoram Krakowa.

Kopiec Krakusa wymaga wzmocnienia stoków, remontu ścieżki wiodącej na szczyt i likwidacji „dzikich” ścieżek. Istotny aspekt naukowy miałyby archeologiczna weryfikacja aktualnych zróżnicowanych poglądów badawczych na temat genezy i datowania kopca oraz domniemanej związanej z nim nekropolii. Prace badawcze nie mogą przy tym – jak te sprzed kilkadziesiąt lat – niszczyć dokumentów archeologicznych w postaci historycznych warstw kulturowych; winny być ograniczone do sondażu, z możliwością ich ograniczonego poszerzenia w miarę potrzeb. Należy utrzymać zachowaną – w aktualnym stanie jedyną – ekspozycję panoramy Krakowa ze szczytu kopca i z jego otoczenia. W najbliższym sąsiedztwie niezwykle ważnym problemem jest

upamiętnienie ofiar hitlerowskiego obozu „Liban”, co winno wiązać się z kompozycją parkową.

Kościół św. Benedykta (il. 1) wymaga konserwacji architektury wraz z wyposażeniem, stałego użytkowania przez Parafię, likwidacji przesłaniających go drzew – samosiewek. Istotne znaczenie naukowe miałyby tu weryfikacja też dotyczących pierwotnej funkcji i formy kościoła postawionych przed blisko pół wiekiem przez Władysława Grabskiego i Wiktora Zina. Konieczne byłoby powiązanie rewaloryzacji zespołu z kompleksowymi badaniami terenowymi, nie tylko architektonicznymi w obrębie kościoła, lecz i archeologicznymi – obejmującymi nie tylko kościół, lecz i otoczenie w granicach wczesnośredniowiecznego osadnictwa. Podobnie jak w przypadku otoczeniu Kopca Krakusa, należy tu zastrzec „samoograniczenie się” badaczy celem zachowania w jak najszerszym zakresie autentycznej substancji (struktur murów, warstw kulturowych) dla przyszłych pokoleń archeologów.

Ekspozycja zabytkowych wartości **dzieł obronnych Twierdzy Kraków** to w pierwszym rzędzie rewaloryzacja i zagospodarowanie fortu „Św. Benedykt”, w kolejnym – pozostałości fortyfikacji sąsiadujących z siedzibą TVP Kraków. Fort był już przedmiotem działań konserwatorskich finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, gdy brano pod uwagę jego zagospodarowanie dla Związku Polskich Artystów Plastyków („fort sztuki”). Niestety, kolejny użytkownik – Stowarzyszenie Kultury Akademickiej „Instytut Sztuki” – przyjęło wielce kontrowersyjne założenia projektowe z wysoką nadbudową fortu silnie eksponowaną w widoku Krzemionek od północy. Założenia te na szczęście nie zostały zaakceptowane przez władze konserwatorskie. Trwający aktualnie impas może z czasem stać się zagrożeniem dla cennego zabytku. A przecież dzieła obronne austriackiej twierdzy można adaptować bez szkody dla ich wyglądu, walorów krajobrazowych i substancji, czego najlepszym dowodem jest przeprowadzona przy wsparciu SKOZK wzorowa adaptacja fortów „Krzesławice” (przez Młodzieżowy Dom Kultury) i „Grębałów” (przez Ognisko TKKF „Przyjaciół Konika”)⁶¹.

Ekspozycja panoram Krakowa byłaby przywróceniem wartości docenianych od wieków, a utrwalanych przez widoki Krakowa z Krzemionek Podgórskich, które wykonywane były od 1537 r. (widok odkryty niedawno w bibliotece uniwersyteckiej w Würzburgu) po fotografie Ignacego Kriegera z końca XIX w.⁶² Poza ekspozycją widokową z tarasu na skraju Parku Wojciecha Bednarskiego (zob. niżej) należy przywrócić panoramy rozciągające się do niedawna sponad krawędzi i ze stoku Wzgórza Lasoty po północno-zachodniej stronie kościoła św. Benedykta i z krawędzi wzniesienia w sąsiedztwie siedziby TVP Kraków ponad ul. Zamojskiego. We wszystkich tych przypadkach wymaga to jedynie wycięcia drzew-samosiewek, których niekontrolowany

rozrost wyeliminował najcenniejsze widoki Krakowa podziwiane od setek lat.

3. **Zachowanie i zaakcentowanie pamięci historycznej, w tym zwłaszcza pamięci o największej tragedii w ponad dwustuletnich dziejach Podgórza i ponad tysiącletnich dziejach Krakowa: dramacie getta i martyrologii krakowskich Żydów.** To jedyne na terenie Podgórza zagadnienie o wymiarze prawdziwie światowym. Nie można powiedzieć, by dla upamiętnienia tragedii niczego tu nie uczyniono: piękny pomnik projektu prof. Witolda Cęckiewicza góruje nad terenem dawnego płaszowskiego obozu, pl. Bohaterów Getta zyskał ostatnio cenną, scharakteryzowaną wyżej aranżację wnętrza, w aptece „Pod Orłem” mieści się niewielkie muzeum, zachowano, a nawet wyremontowano oba istniejące odcinki murów getta (il. 5). Ale to niestety wszystko.

Ostatnie, zachowane jeszcze w pierzejach **pl. Bohaterów Getta** kamienice i domy będące świadkami tragedii znajdują się w większości w złym stanie technicznym. Wszystkie one wymagają wpisu do rejestru zabytków i starannych konserwatorskich remontów. Nie lepiej prezentuje się otoczenie: niefortunne przedłużenie w okresie PRL ul. Na Zjeździe odśloniło „wnętrznosci” biednej czynszowej zabudowy: ściany ogniowe i oficyny (il. 6), zwykły chaos. I taki właśnie widok oglądają przybywające tu z całego świata pielgrzymki i wycieczki, tysiące ludzi, którzy przeżycia swych ojców i dziadków oraz własne wrażenia z filmu i literatury chcą skonfrontować z rzeczywistością. Zasadniczy postulat to włączenie – na zasadzie *collage* – architektury sprzed 1939 r. (zabudowy w pierzejach zachodniej i południowej) do wielkiej kompozycji urbanistycznej, z zamknięciem północnej pierzei placu oraz ciągu ul. Na Zjeździe. Skromne muzeum w aptece „Pod Orłem” winno zyskać status samodzielnej placówki jako muzeum krakowskiego getta; celowe byłoby odtworzenie wyposażenia apteki (w porozumieniu z krakowskim Muzeum Farmacji). Zachowania i wyeksponowania wymaga też dawna fabryka Oskara Schindlera przy ul. Lipowej, gdzie na szczęście podejmowane są już stosowne działania.

W ramach tej samej kategorii wartości należy rozpatrywać uporządkowanie terenów **obozu „Płaszów”** jako Parku Pamięci Narodowej. Wielki konkurs oparty o gruntowną znajomość historii oraz jej zachowany w terenie zapis i w tym przypadku winien być podstawą dla współczesnych realizacji. W realizacji tej podkreślić należy bezwzględny prymat historycznego dokumentu (akcentowanie w skali dwuwymiarowej – bez uciekania się do rekonstrukcji – historycznego rozplanowania obozu), z wykluczeniem nie liczących z powagą miejsca komercyjnych efektów dominujących w przedłożonej niedawno propozycji. Przy ul. Jerozolimskiej należy zaakcentować miejsce dwóch żydowskich cmentarzy zniszczonych przez hitlerowskich okupantów, eksponu-

6

6. Pamięć historii: bałagan urbanistyczny w sąsiedztwie pl. Bohaterów Getta spowodowany wyburzeniami sprzed 30 lat

jąc ostatnie zachowane macewy oraz fundamenty domu przedpogrzebowego.

Troska o pamięć historyczną winna objawić się także w uporządkowaniu terenu dawnego hitlerowskiego obozu karnego służby budowlanej (*Straflager des Bau-dienstes*) zwanego – od nazwiska współwłaściciela dawnego przedsiębiorstwa funkcjonującego w tym miejscu od początku XX w. – „**Libanem**”. Skały kamieniołomu winny stać się tu elementem kompozycji parkowej.

Dobrym przykładem historycznej pamięci jest dzisiejsza aranżacja pl. Niepodległości przeprowadzona według koncepcji arch. Jarosława Żółciaka z wyeksponowaniem sytuacji zburzonych koszarów austriackich (dawnego *Oekonomie Gebaude*) związanych ściśle z początkami niepodległej II Rzeczypospolitej – z czynem dowodzonych przez por. Antoniego Stawarza żołnierzy polskich 31 października 1918 r.⁶³

4. **Rewaloryzacja najstarszej architektury miasta Podgórze.** Nie tylko ścisłej ochrony, lecz i skomplikowanych zabiegów konserwatorskich, wymagają popadające w coraz większe zaniechanie, dewastowane kolejnymi remontami, niekiedy opuszczone budynki będące świadkami początków Podgórze: założenia miasta w latach 1783-1784, budowy traktu w okresie 1787-1789 i rozwoju na początku XIX w., gdy austriackie Podgórze podejmowało krótkotrwałe próby rywalizacji z Krakowem. To ta właśnie zabudowa (il. 7), skoncentrowana głównie przy wspomnianym trakcie (to jest przy północnej pierzei Rynku Podgórskiego i przy dzisiejszej ul. Limanowskiego) oraz przy początkowym odcinku starszej od niego drogi – dzisiejszej ul. Józefińskiej, należy do szczególnej tradycji miejscowej. Wraz z Białą przy Bielsku (przewyższającą Podgórze przemysłaną kreacją urbanistyczną) oraz wciąż dewastowanymi zespołami zajazdów i stacji pocztowych przy dawnym trakcie „cesarskim”, Podgórze zachowało jeden z największych w skali dawnej Galicji zasobów owej ar-

7

8

7. Najstarsza zabudowa miasta: ul. Limanowskiego. Ruina
8. Doba autonomii galicyjskiej: pałac właściciela firmy
cukierniczej „Kryształ”
5-8 fot. B. Krasnowolski

chitektury urzędowej austriackich biurokratów, architektury konserwatywnej w swych długo trwających tradycjach barokowych z wolną ustępującą formom klasycystycznym.

Poza poddanym ostatnio remontowi konserwatorskiemu dawnym zajazdem „Pod Lwem” i sąsiednim budynkiem wyremontowanym gruntownie przez prywatnego właściciela wszystkie zachowane do dziś budynki wymagają zabiegów konserwatorskich. Niekiedy winien to być konserwatorski remont kapitalny, często połączony z przywracaniem pierwotnej kolorystyki fasad, konserwacją i częściową rekonstrukcją sztukatorskiego detalu (w tym także gołę umieszczanych w tympanonach). Czasem przywrócić trzeba wysoki łamany dach, niekiedy nawet zlikwidować wtórne nadbudowy, a więc podjąć działania kosztowne i to – co może najtrudniejsze – obniżające wartość użytkową budynku (co w wypadku domów przy Rynku Podgórskim 11 i 12, przekształconych w banalne „czynszówki”, wydaje się jednak mało realne). Niekiedy po „józefińskiej” i nieco późniejszej zabudowie pozostały tylko zarysy rzutów i ogólna dyspozycja fasad: reszta wymaga rekonstrukcji. Ale zadania te muszą być podjęte, jeśli Podgórze ma wrócić do swej tożsamości. Są to zadania

na tyle ważne, że w pełni uzasadnionym byłoby tu szerokie zaangażowanie pozostających w dyspozycji SKOZK środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. Już w 2009 r. rozpocząć się powinien remont konserwatorski dawnego zajazdu przy ul. Wielickiej 2, wymagającego także przywrócenia historycznej pamięci jako niegdyś austriackie koszary, związane z patriotycznym zrywem z 31 października 1918 r.⁶⁴ Natychmiastowej interwencji władz budowlanych i konserwatorskich wymaga zniszczony przez pożar pobliski budynek przy ul. Limanowskiego (il. 7).

Ważnym elementem programu miasta z końca XVIII w. jest **Stary Cmentarz Podgórski**. „Okrojony” po raz pierwszy w dobie okupacji hitlerowskiej w związku z poszerzeniem linii kolejowej, a ponownie w dobie PRL w wyniku przebiecia nowej arterii, jest dzisiaj w stanie krytycznym, zaś inwestowanie w prace konserwatorskie przy ostatnich, zachowanych jeszcze nagrobkach, traci sens w obliczu powtarzających się zniszczeń dokonywanych przez chuliganów⁶⁵. Zapewnienie bezpieczeństwa cmentarza jest obowiązkiem władz miejskich; dopiero po jego wprowadzeniu aktualna stanie się realizacja programów konserwatorskich.

5. **Rewaloryzacja zespołów architektury i zieleni z doby autonomii galicyjskiej.** Podgórze należało do większych miast galicyjskich, a zarazem do miast rozwijających się wyjątkowo dynamicznie – oczywiście w skali zapóźnionej cywilizacyjnie Galicji. Dopiero era samorządowa (i to nie od początku, a od lat 80. XIX w.) wykształciła w Podgórzu architekturę prawdziwie „wielkomiejską” w postaci zwartych ciągów czynszowych kamienic, budowli użyteczności publicznej o różnych funkcjach oraz dominant architektonicznych – monumentalnych świątyń z początku XX w. Dla przełomu wieków XIX i XX charakterystycznym zjawiskiem stał się rozwój zespołów zieleni oraz dzielnicy willowej, malowniczo rozłożonej na kulminacji Wzgórza Lasoty. Całość zasobu – tworzącego zasadniczą tkankę urbanistyczną Podgórza – dotrwała do dzisiaj w różnym, na ogół nie najlepszym stanie, wymaga przeto, jak w całym Krakowie, remontów prowadzonych pod konserwatorskim nadzorem. Za zadania szczególnie istotne uznać należy rewaloryzację najważniejszych wnętrz urbanistycznych, obejmującą – poza wspomnianymi remontami – także kształtowanie zieleni, nawierzchni i małej architektury oraz rewaloryzację parków.

Spośród **wnętrz urbanistycznych** szczególne miejsce należy się Rynkowi Podgórskiemu jako świadomej kompozycji urbanistycznej z przełomu lat 30. i 40. XIX w., o pierzejach wypełnionych zabudową z różnych okresów i wnętrzu otwartym widokowo na dominantę w postaci neogotyckiego kościoła św. Józefa. O ile ukształtowanie zabudowy po stronie północnej wiąże się z omówioną wyżej architekturą doby „józefińskiej”, o tyle gabaryty pozostałych pierzei wymagają zachowania, zaś zabudowa – remontów i konserwacji. General-

9

9. Doba autonomii galicyjskiej: budynek Sokół – fotografia archiwalna na pocztówce / wg *W 90. rocznicę połączenia Podgórze i Krakowa. Materiały VI Sesji Podgórskiej*, red. J. Żółciak, Podgórze 2005

nej wizji zagospodarowania wymaga wnętrze rynku, gdzie nadmiernie wybudowana zieleń zaczyna przesłaniać fasady, rywalizując pod tym względem z chaotycznymi budkami, które wraz z rodzajem fontanny szpecą widok na kościół. Charakter stylowy wnętrza – w wyrazie architektonicznym, mimo kilku „plomb” zasadniczo jednolity, jeśli nie liczyć odrębnego zagadnienia pierzei północnej – wymaga „dopowiedzeń” w postaci form zieleni (trawniki, szpalery niskich drzew o kulistych koronach), oświetlenia (wzory lamp gazowych), małej architektury, nawierzchni (kostka lub dające podobny efekt drobne płyty). To tutaj właśnie – a nie na terenie całego Podgórze – formy te nie powinny być nową kreacją, lecz nawiązaniem (niekoniecznie wiernym; należy pozostawić pewien margines dla współczesnych interpretacji) do obrazu wnętrza placowego z przełomu stuleci XIX i XX.

Zasadniczo podobnie winna przedstawiać się sanacja najważniejszych **wnętrz ulicznych** w postaci ciągów ulic Limanowskiego i Kalwaryjskiej, przy czym operowanie historyzującym „wystrojem” (lampy, bruki itp.) można tu ograniczyć do odcinków przyrynkowych. Byłoby nieźle, gdyby zasady takie obowiązywały też w obrębie związanej z Rynkiem ul. Brodzińskiego. Pełnej ochrony konserwatorskiej wymaga **osiedle willowe na Wzgórzu Lasoty** jako jedno z najstarszych w Krakowie założeń urbanistycznych realizujących idee „miasta ogrodu”, wyprzedzającej nawet nieco idee Ebeneзера Howarda. Wśród **zabytków sakralnych** – istotne zadania to kontynuacja prac w zespole kościoła parafialnego pw. św. Józefa (na 2009 r. SKOZK przewidział wsparcie finansowe prac przy stabilizacji dzwonnicy) i prace w zespole kościelnym Redemptorystów. Wśród ważniejszych **obiektów użyteczności publicznej** na plan pierwszy wysuwa się rewaloryzacja podgórskiego gmachu „Sokoła”, który winien odzyskać – w oparciu o ikonografię i projekt konserwatorski – charakter elewacji i bryły z końca XIX stulecia z dawną dominantą – wieżą zwieńczoną bogato ukształtowanym hełmem (il. 9-10). Należy ubolewać, że historyczna funkcja budynku – do

10

11

10. Doba autonomii galicyjskiej: budynek Sokół. Dewastacja przez współczesne przebudowy
11. Doba autonomii galicyjskiej: Park Bednarskiego. Widok na Kraków przesłonięty przez drzewa-samosiewki 10-11 fot. B. Krasnowolski

niedawna utrzymana w postaci sali gimnastycznej – została zaprzepaszczona na rzecz funkcji hotelowej. Rewaloryzacji połączonej z konserwacją ceglanej fasady wymaga także sąsiedni budynek szkolny (Zespół Ekonomiki Oświaty Kraków – Południe).

Zieleń parkowa Podgórze jest wyjątkowo zaniedbana. W Parku im. Wojciecha Bednarskiego ginie pierwotna koncepcja: skalne ściany, odsłonięte niegdyś przez kamieniołom i tak świetnie wykorzystane w kompozycji zieleni sprzed ponad stu lat, zarastają krzakami i drzewami. Dawno nie ma już romantycznych pergoli (znane są jednak z ikonografii), całkowitej ruinie uległ kiosk z lat międzywojennych, platformę widokową (zaakcentowaną niegdyś przez pergolę) wykorzystującą dzieło obronne austriackiej twierdzy końca XVIII w. zarosły drzewa (il. 11). Niezbędne jest opracowanie konserwatorskiego projektu rewaloryzacji parku z przywróceniem walorów widokowych (m.in. widoku ze wspomnianej platformy ponad pl. Niepodległości na Kraków), likwidacją samosiewek, odsłonięciem skał, rekonstrukcją elementów architektonicznych i zaakcentowaniem dzieł obronnych dawnej twierdzy. Celowym byłoby poszerzenie Parku Bednarskiego poprzez włączenie doń kolejnego dawnego kamieniołomu na zapleczach ul. Zamoyskiego; byłoby to zgodne z tradycją Parku jako jednego z najstarszych w skali europejskiej założeń związanych z rekultywacją wyrobisk skalnych. Pilnych zabiegów pielęgnacyjnych wymagają także „Planty” przy budynku „Sokoła” (powstałe, jak wspomniano, staraniem burmistrza Floriana Nowackiego) i dawny park zdrojowy przy zakładzie Antoniego Matecznego. W obu przypadkach konieczne są projekty konserwatorskie w pełni oparte o materiały źródłowe i inwentaryzację zieleni.

Nowy Cmentarz Podgórski – założony w roku 1900⁶⁶ – wymaga sukcesywnego prowadzenia konserwacji zabytkowych nagrobków, w czym pomocna jest współpraca z Obywatelskim Komitetem Ratowania Krakowa. Jak wspomniano, ekspozycja pozostałości obu **cmentarzy żydowskich** winna znaleźć się w programie uporządkowania terenów dawnego hitlerowskiego obozu „Płaszów”.

6. Zabudowa z lat międzywojennych i z doby PRL. W tej kategorii na ochronę zasługuje nie tylko przedwojenny gmach gimnazjum przy ul. Krzemionki, lecz także kilka ciekawych realizacji z pierwszego dwudziestolecia powojennego: stadion i hala „Korony” (tu konserwacji wymagają mozaiki w fasadzie) oraz szkoła „tysiąclatka” na Krzemionkach o wspomnianej wyżej interesującej pawilonowej architekturze.

7. Porządkowanie terenów przemysłowych zlokalizowanych głównie na terenie Zabłocia winno dać znaczne rezerwy dla nowej zabudowy, w którą – na zasadzie *collage* – byłyby wtapiane elementy nielicznych dawnych zakładów o zabytkowych walorach.

Przedstawione tu postulaty to tylko najważniejsze spośród zadań czekających Podgórze w zakresie porządkowania urbanistycznego oraz związanej z nim ochrony konserwatorskiej. Ochrony rozumianej jednocześnie jako zachowywanie autentycznej substancji, jako pamięć historii i wreszcie jako eksponowanie i kreowanie wartości krajobrazowych: panoram, ciągów i punktów widokowych, wnętrz placowych i ulicznych, nadbrzeży Wisły. Zadania te dotyczą więc zarówno historii, jak życia współczesnego, czyli aspektów nie przeciwstawnych, lecz wzajemnie się uzupełniających. Autor zdaje sobie sprawę z wielkich trudności w realizowaniu tak obszernych programów. Trudności nie tylko finansowych, lecz i psychologicznych: zaproponowana tu granica pomiędzy ochroną a kreacją zapewne zgorszy zarówno skrajnych rzeczników ochrony, jak skrajnych zwolenników kreacji. Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa może być w znacznie większym niż dotąd stopniu wykorzystany na zadania związane z rewaloryzacją zespołów zabytkowych Podgórze. Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa jest gotów podjąć się współfinansowania wielu spośród przedstawionych wyżej zadań – pod warunkiem partnerstwa ze strony władz miejskich i dzielnicowych oraz właścicieli zabytkowych obiektów.

¹ F. Bardel, *Miasto Podgórze, jego powstanie i pierwszych 50 lat istnienia, Kraków 1901*; D. Rederowa, *Powstanie Krakowa nowożytnego (1775–1867)*, w: Kraków. *Studia nad rozwojem miasta*, red. J. Dąbrowski, Kraków 1957; R. Kielkowski, *Historie spod kopca Krakusa*, Kraków 1972; J. Mańkowska-Jurczak, *Stare Podgórze. Studium analityczno-konserwatorskie, maszynopis*, PKZ Kraków 1976; S. Rusińska (współpraca: Z. Beiersdorf), *Stare Podgórze. Studium historyczno-urbanistyczne, maszynopis*, PKZ Kraków 1977–1978; J. M. Małecki, *Jeszcze o początkach Podgórze i jego nazwie*, „Rocznik Krakowski” 49, 1978; B. Krasnowolski, J. M. Małecki, *Podgórze*, w: *Encyklopedia Krakowa*, Kraków 2000, s. 771–773; *Podgórze w dziejach Wielkiego Krakowa. Materiały z sesji Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa*, red. J. M. Małecki, Kraków 2000; L. Danilczyk, M. Kasprzyk, B. Krasnowolski, *Stare Podgórze z Zabłociem. Studium historyczno-urbanistyczne, maszynopis*, PKZ „Arkona”, Kraków 2002; *Podgórzanie. Materiały V Sesji Podgórskiej*, cz. 1, red. A. Znamirowski, J. Żółciak, Kraków 2004; *W 90. rocznicę połączenia Podgórze i Krakowa. Materiały VI Sesji Podgórskiej*, red. J. Żółciak, Podgórze 2005; *Z dziejów duchowości i tolerancji religijnej w Podgórzu. Materiały VII Sesji Podgórskiej*, red. S. Żółciak, Kraków 2007; *Wolne Królewskie Miasto Podgórze – Płaszów – Rybitwy – Przewóz. Zarys przemian historycznych*, red. J. Żółciak, Kraków 2006; J. Żółciak, *Rozwój przestrzenny Podgórze*, w: Kraków. *Nowe studia nad rozwojem miasta*, red. J. Wyrozumski, „Biblioteka Krakowska” 150, 2007, s. 529–584; B. Krasnowolski, *Podgórze*, w: *Atlas historycz-*

- ny miast polskich, red. R. Czaja, t. 5: Małopolska, zesz. 1: Kraków, red. Z. Noga, Kraków 2007, s. 35–36.
- ² B. Sz. Szmoniewski, Osadnictwo na terenie aglomeracji krakowskiej od VI do X wieku, w: Atlas..., s. 5.
- ³ K. Radwański, Wielkie kopce krakowskie i próba uściślenia ich chronologii, „Rocznik Krakowski” 69, 2003, s. 5–22; tenże, Kraków przedchrześcijański, w: Kraków. Nowe studia..., s. 103–113.
- ⁴ A. Semkowicz, Roboty przedwstępne na Kopcu Krakusa, „Ilustrowany Kurier Codzienny” nr 297, 1933; R. Jamka, Wyniki badań wykopaliskowych na Kopcu Krakusa, „Slavia Antiqua” 12, 1965, s. 185–230.
- ⁵ Należałaby ona zapewne do luksusowych towarów, importowanych lub zdobywanych na łupieżczych wyprawach, a używanych niewątpliwie przez ówczesne elity; H. Zoll-Adamikowa, Wczesnokarolińskie okucia z ornamentem zoomorficznym znalezione w Krakowie na Wawelu, „Acta Archeologica Waweliana” 2, 1998, s. 93–103.
- ⁶ Należy podkreślić, że powszechnie przyjmowane datowanie krakowskich kopców nie jest poglądem jedynym. Geolog Janusz Kotlarczyk, wskazując na niedostatki dokumentacji badawczej, wysunął tezę o celtyckim pochodzeniu kopców (byłby to zatem przełom dawnej i nowej ery), uznając zarazem, że sytuacja kopców Krakusa i Wandy wyznacza azymut wschodu słońca w dniu 1 maja, wiążąc się z celtyckimi obserwacjami astronomicznymi i kalendarzem; J. Kotlarczyk, Tumulus Gallicus dictus Rękawka, „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji PAN” 17, Kraków 1974, s. 9–12; tenże, Kopiec Krakusa – kopiec zagadek i rozczarowań, „Z Otchłani Wieków” 45, 1979, nr 1, s. 52–62.
- ⁷ K. Radwański, Wielkie kopce..., s. 22.
- ⁸ Tamże, s. 12.
- ⁹ Tamże, s. 13–16 i il. 6–9.
- ¹⁰ Dzieje Krakowa, red. J. Bieniarzówna, J. M. Małecki, t. 1: J. Wyrozumski, Kraków do schyłku wieków średnich, Kraków 1992, s. 81.
- ¹¹ W. Grabski, W. Zin, Wczesnośredniowieczne budowle Krakowa w świetle ostatnich badań, „Rocznik Krakowski” 38, 1966, s. 50–53.
- ¹² K. Radwański, Kraków przedlokacyjny, w: Atlas..., s. 7–8.
- ¹³ Tenże, Kraków przedlokacyjny. Rozwój przestrzenny, Kraków 1975, s. 260–261.
- ¹⁴ B. Krasnowolski, Układ przestrzenny krakowskiego Kazimierza w wieku XIV, „Rocznik Krakowski” 54, 1988, s. 54–55; J. Laberschek, Rozwój krakowskiego zespołu osadniczego „extra muros”, w: Kraków. Nowe studia..., s. 319; Rozwój krakowskiego zespołu..., s. 535–543.
- ¹⁵ J. Laberschek, Rozwój krakowskiego zespołu..., s. 319.
- ¹⁶ Grund-Riss einen Teil an dem Weichsel Fluss liegenden Gründen so vermessen an die Stadt Kazmierz gehörig waren, Hofkammerarchiv Wien, Kartensammlung, sygn. o.280; reprodukcja: L. Danilczyk, M. Kasprzyk, B. Krasnowolski, Stare Podgórze....
- ¹⁷ Reprodukcje: Katalog dawnych map wielkoskalowych Krakowa XVI–XIX wieku, red. M. Odlanicki-Poczobutt, Warszawa–Kraków 1981, poz. 14, s. 57; Atlas..., il. 1.11.
- ¹⁸ B. Krasnowolski, Studie über österreichische Architektur, Städtebau und Raumplanung in Galizien in den Jahren 1772–1815, w: Aus der Geschichte Österreichs in Mirreleuro-
- pa, z. 4: Kunstgeschichte, red. A. Glaser, Z. Kowalska, J. Byczkowski, J. Gadomski, S. Grodziski, Wien 2003, s. 135–136; tenże, Podgórze, w: Atlas..., s. 35.
- ¹⁹ Tenże, Studie..., s. 131–132.
- ²⁰ Edicta et mandata universalis Regnis Galiciae et Lodomeriae, t. 13, Leopoldi 1784, s. 48.
- ²¹ Postępy zagospodarowania terenu i zabudowy rejestrują austriackie plany i mapy – W. Przegon, Użytkowanie ziemi w Starym Podgórzu w świetle austriackich wojskowych zdjęć topograficznych, w: Podgórze w dziejach Wielkiego Krakowa..., s. 171–180.
- ²² Wzmiankuje go E. A. Kuropatnicki, Geografia albo dokładne opisanie królestw Galicki i Lodomerii, Przemysł 1786, s. 12.
- ²³ J. Janczykowski, Fortyfikacje Podgórza, w: Podgórze w dziejach Wielkiego Krakowa..., s. 77–86.
- ²⁴ K. Grodziska, Cmentarze Podgórza, w: Podgórze w dziejach Wielkiego Krakowa ..., s. 99–100.
- ²⁵ J. Banach, O dwóch herbach miasta Podgórza, „Rocznik Krakowski” 55, 1989, s. 113–124.
- ²⁶ E. Danowska, „Nowe miasteczko zaraz za mostem cesarscy stawiają”. O początkach Podgórza, w: Podgórze w dziejach Wielkiego Krakowa..., s. 7–28.
- ²⁷ J. Żółciak, Pięć mitów o Podgórzu – rozwój układu urbanistycznego, w: Podgórze w dziejach wielkiego Krakowa..., s. 55, il. 3; tenże, Rozwój przestrzenny..., s. 556–557.
- ²⁸ J. Bogdanowski, Warownie i zieleni twierdzy Kraków, Kraków 1979; M. Holewiński, Nieznany plan budowy Twierdzy Kraków z roku 1852, „Rocznik Krakowski” 55, 1989; J. Janczykowski, Fortyfikacje..., s. 87–93.
- ²⁹ J. Purchla, Krakowskie mosty wiślane i ich znaczenie dla rozwoju przestrzennego miasta, „Teki Komisji Urbanistyki i Architektury PAN” 15, 1981, s. 29–30.
- ³⁰ W. Komorowski, A. Sudacka, Die Architektur des Eisenbahnetzes des Erzherzogs Karl Ludwig, w: Aus der Geschichte..., s. 171–207.
- ³¹ J. Demel, Stosunki społeczne i gospodarcze Krakowa w latach 1853–1866, Kraków 1958, s. 63, 67 i passim.
- ³² J. Żółciak, Rozwój przestrzenny..., s. 561–571;
- ³³ Daty budowy i autorstwo większości budynków na terenie Podgórza ustalono w ramach kartotekowej ewidencji zabytków architektury, opr. PKZ Kraków, 1975–1977 (M. Dayczak-Domanasiewicz, M. Dymek, J. Mańkowska-Jurczak, B. Krasnowolski, A. Sudacka).
- ³⁴ W. Bałus, Architektura sakralna w Krakowie i Podgórzu, w: Sztuka sakralna Krakowie w wieku XIX, cz. 1, Kraków 2004, s. 89 nn; J. Sz. Wroński, Architektura kościołów Jana Sas Zubrzyckiego w Podgórzu, w: W 90. rocznicę..., s. 121–138; G. Zań-Ograbek, Architektura sakralna Jana Sas Zubrzyckiego w Krakowie-Podgórzu, w: Podgórze w dziejach Wielkiego Krakowa..., s. 127–142; P. Dettloff, Neogotyckie wyposażenie kościołów św. Józefa i OO. Redemptorystów w Podgórzu, tamże, s. 143–170.
- ³⁵ Ł. T. Sroka, Żydzi podgórcy. Kondycja społeczna i ekonomiczna, „Rocznik Krakowski” 72, 2006, s. 173–180.
- ³⁶ J. Żółciak, Rozwój przestrzenny..., s. 570.
- ³⁷ K. Żółciak, J. Żółciak, Park im. Wojciecha Bednarskiego, Kraków 2007.

- ³⁸ *Cmentarz żydowski przy ul. Jerozolimskiej*, w: *Encyklopedia Krakowa*, Kraków 2000, s. 122; K. Grodziska, *Cmentarze...*, s. 103.
- ³⁹ *Tamże*, s. 104 nn.
- ⁴⁰ *Zespół uzdrowisk krakowskich*, w: *Encyklopedia Krakowa*, s. 1091; J. Żółciak, *Rozwój przestrzenny...*, s. 570 (tamże bibliografia).
- ⁴¹ *Tamże*, s. 566.
- ⁴² *Tamże*, s. 562.
- ⁴³ J. Purchla, *Krakowskie mosty...*, s. 34–36.
- ⁴⁴ R. Ingarden, *Ochrona Krakowa przed powodzią Wisły. Odczyt wygłoszony w streszczeniu na ogólnopolskim zebraniu VI-go Zjazdu Techników Polskich w Krakowie 14 września 1912*, „Pamiętnik VI Zjazdu Techników Polskich”, Kraków 1916.
- ⁴⁵ J. Żółciak, „Połączenie czy przyłączenie?” *Podgórze i jego dorobek na tle Wielkiego Krakowa w 1915 r.*, w: *W 90. rocznicę...*, s. 78.
- ⁴⁶ *Kraków, rozszerzenie granic miasta 1909–1915*, wyd. K. Rolle, Kraków 1931; C. Bąk-Koczarska, *Prezydent Juliusz Leo i jego Wielki Kraków*, w: *W 90. rocznicę...*, s. 26–29; J. Żółciak, „Połączenie czy przyłączenie?”..., s. 69–86.
- ⁴⁷ J. Purchla, *Urbanistyka, architektura i budownictwo*, w: *Dzieje Krakowa*, t. 4: *Kraków w latach 1918–1939*, Kraków 1997, s. 160–161.
- ⁴⁸ R. Kotewicz, *Z dziejów przemysłu Krakowa w latach 1918–1939*, Kraków 1981; S. Pochwała, *Produkcja cukiernicza w Podgórzu w pierwszej połowie XX wieku*, w: *W 90. rocznicę...*, s. 57–68.
- ⁴⁹ B. Zbroja, *Hala przedpogrzebowa cmentarza żydowskiego przy ul. Jerozolimskiej w Krakowie*, „*Rocznik Krakowski*” 69, 2003, s. 171–185.
- ⁵⁰ J. Purchla, *Urbanistyka...*, s. 161.
- ⁵¹ *Tenże*, *Krakowskie mosty...*, s. 37–39.
- ⁵² T. Pankiewicz, *Apteka w getcie krakowskim*, Kraków 1946; H. Nelken, *Pamiętnik z getta w Krakowie*, Toronto 1987; *Dzieje Krakowa*, t. 5: A. Chwalba, *Kraków w latach 1939–1945*, Kraków 2002, s. 110–162.
- ⁵³ *Proces ludobójcy Amona Leopolda Goetha przed Najwyższym Trybunałem Narodowym*, Warszawa–Łódź–Kraków 1947; zob. też: *Obóz w Płaszowie*, w: *Encyklopedia Krakowa*, s. 681–682.
- ⁵⁴ B. Zbroja, *Hala przedpogrzebowa...*, s. 179.
- ⁵⁵ K. Grodziska, *Cmentarze...*, s. 101.
- ⁵⁶ A. Chwalba, *Kraków w latach 1945–1989...*, s. 68–69.
- ⁵⁷ J. Purchla, *Rozwój przestrzenny i problemy urbanistyczne miasta w XIX–XX wieku*, w: *Atlas...*, s. 23.
- ⁵⁸ B. Krasnowolski, *Odnowa zabytków Krakowa. Geneza, cele, osiągnięcia, zamierzenia*, Kraków 2004, s. 133–134.
- ⁵⁹ *Strona internetowa European Archive for Urban Public Space*.
- ⁶⁰ *Strona internetowa Ośrodka Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora „Cricoteka”*. Zob. też: K. Bik, *Wizjoner pilnie potrzebny (rozmowa z Piotrem Nawarą i Agnieszka Szultk)*, „*Gazeta w Krakowie*”, 14 grudnia 2007 r.
- ⁶¹ B. Peschak, *Prace konserwatorskie w formie 49 ¼ „Grębałów”*, w: *Fortyfikacja austriacka w Polsce. Stan badań i problemy ochrony. Materiały konferencji naukowej 12–13 marca 1993*, Warszawa–Kraków 1995, s. 101–102; W. Brzoskwinia, J. Janczykowski, *Zabytki fortyfikacji Twierdzy Kraków. Ochrona i konserwacja w latach 1991–1998*, „*Atlas Twierdzy Kraków*”, ser. II, t. 1, Kraków 1998.
- ⁶² *Reprodukcje: Atlas...*, il. 2.2., 2.4., 2.8.; J. Banach, *Dawne widoki Krakowa*, Kraków 1983, il. 6, 31, 35–37; I. Kęder, W. Komorowski, *Z ikonografii starego Krakowa*, w: *Urbs celeberrima. Księga pamiątkowa na 750-lecie lokacji Krakowa*, red. A. Grzybowski, Z. Żygulski jun., T. Grzybowska, Kraków 2008, s. 235 nn. oraz il. 3, 6.
- ⁶³ J. Żółciak, *Tu zaczęła się niepodległość*, „*Gazeta w Krakowie*”, 7 listopada 2003 r.
- ⁶⁴ *Tamże*.
- ⁶⁵ *Powtarzające się zniszczenia są tu niestety smutną niechlubną tradycją miejscową notowaną od 1920 r.*; K. Grodziska, *Cmentarze...*, s. 101.
- ⁶⁶ *Tamże*, s. 104–105.

Podgórze – opinie konserwatorów

Podgórze: uwagi wojewódzkiego konserwatora zabytków

Jan Janczykowski

Podgórze zachowuje szczególną pozycję wśród zespołów zabytkowych Krakowa. Jego najstarsze dzieje – z prehistorii i wczesnego średniowiecza – do dziś nie są znane w wystarczającym stopniu. Pierwotna funkcja Kopca Krakusa jest ciągle w sferze hipotez. Niewiele też dziś wiemy o najstarszych dziejach kościoła św. Benedykta na Wzgórzu Lasoty ani o związanej z nim osadzie; informacje o zabudowie średniowiecznej i nowożytnej tego miejsca również są fragmentaryczne.

Miasto Podgórze, założone przez cesarza Józefa II w 1784 r., rozwijało się nierównomiernie, co do dziś czytelne jest w jego układzie urbanistycznym. Charakterystyczne jednopiętrowe domy z fazy józefińskiej zachowały się w niewielkim procencie, ustępując miejsca w okresie dynamicznego rozwoju Podgórza zabudowie wyższej, nie tworzącej jednak na ogół spójnych układów kompozycyjnych. Przy braku planu miejscowego stanowi to dodatkowe źródło presji na służby konserwatorskie, gdyż zasada „dobrego sąsiedztwa” ułatwia możliwość nadbudów. Jaskrawym i najnowszym przykładem są tutaj działki na południowym zboczu Krzemionek: pobliska zabudowa blokowa, zarówno z okresu międzywojennego, jak też z czasów komunistycznych, stanowi istotny argument dla zakonu pijarów planującego wybudować w pobliżu obiektu zabudowy wielorodzinnej o wyższej intensywności. Brak jednolitego charakteru zabudowy ułatwia moim zdaniem uzupełnianie luk nową architekturą, jednak z zastrzeżeniem, że powinny to być projekty najwyższej klasy, utrzymane w skali otoczenia i zachowujące istotne walory krajobrazowe miejsca. Stąd – po długich dyskusjach – Wojewódzka Rada Ochrony Zabytków zaopiniowała pozytywnie niewątpliwie kontrowersyjny, ale interesujący projekt Muzeum Tadeusza Kantora przy ul. Nadwiślańskiej. Oczywiście – podobnie jak i w całym Krakowie – nowe realizacje w zabytkowym centrum Podgórza najczęściej są zaledwie przeciętne, ale jest to przejaw ogólnego poziomu naszej architektury. Tym bardziej trzeba wyróżniać i promować przykłady dobre. Rozwiązaniem optymalnym byłoby obligatoryjne organizowanie konkursów architektonicznych na projekty dla wszystkich istotnych lokalizacji na obszarze objętym ochroną konserwatorską.

Istotną przeszkodą w przyspieszeniu prac rewaloryzacyjnych w zabytkowym centrum Podgórza są uwarunkowania prawno-własnościowe (ten sam problem dotyczy zresztą całego Krakowa). Z tego powodu na przykład – wedle informacji z Zarządu Budynków Komunalnych – do dziś nie rozpoczęto odbudowy zniszczonego przez pożar budynku na końcu ul. Limanowskiego. Wydaje się jednak konieczne, by rewaloryzację zabytków Podgórza rozpocząć od tych domów najstarszych, jak tzw. „zajazd” przy ul. Wielickiej 2 czy niektóre budynki przy ul. Limanowskiego i Józefińskiej; konieczne jest przygotowanie odpowiedniej „listy rankingowej”, skonsultowanej z właścicielami zabytków. Inicjatywa nie musi zatem w tym przypadku być po stronie właścicieli – oni często nie zdają sobie sprawy z szans uzyskania dotacji, obawiają się konieczności zwrotu dotacji i rzadko decydują się na związane z jej przyjęciem ryzyko. Konieczne są dyskusowane już w łonie SKOZK od kilku lat zmiany regulaminowe ułatwiające prywatnym właścicielom otrzymanie takiej dotacji oraz odpowiednie działania promocyjne. Ze swojej strony deklaruje – w miarę możliwości kadrowych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków – intensyfikację wpisów do rejestru zabytków, który winien jak najszybciej objąć wszystkie najcenniejsze budynki na tym terenie. Dodatkową trudność stwarza tu jednak fakt, iż zabudowa Podgórza praktycznie nie była dotąd badana: niemal nigdzie nie wykonywano tutaj badań architektonicznych ani konserwatorskich. Prace archeologiczne również wykonywano tu dotąd w bardzo ograniczonym zakresie. Powoduje to, że stan szczegółowej wiedzy o zabytkach dawnego Podgórza jest bardzo niski.

Innym istotnym zadaniem konserwatorskim, do chwili obecnej niezrealizowanym, jest rewaloryzacja Starego Cmentarza Podgórskiego. Temat ten był szeroko analizowany w latach 90. XX w., jednak bez efektów. Bez odpowiedzialnego współdziałania Zarządu Cmentarzy Komunalnych, a może wcześniej – bez właściwych decyzji władz miasta, zadanie to nie jest możliwe do realizacji. Tylko przywrócenie funkcji zachowanej części cmentarza lub zapewnienie jej stałej całodobowej ochrony może spowodować, że środki z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa wydatkowane na

odnowę zachowanych nagrobków nie zostaną zmarnowane. Należy również przeanalizować kwestię wpisu do rejestru zabytków najstarszej części Nowego Cmentarza Podgórskiego lub przynajmniej jego najcenniejszych nagrobków, by objąć je również programem konserwacji. Odrębnym, specyficznym zadaniem może być w perspektywie najbliższych lat konserwacja relikwii obu cmentarzy żydowskich oraz pozostałości zabudowy dawnego obozu koncentracyjnego Płaszów – jeśli wykonywany obecnie projekt uwzględni nadrzędny postulat zachowania autentyczności miejsca.

Na obszarze Podgórza zachowane są również liczne pozostałości austriackich fortyfikacji, w tym relikty XVIII-wiecznej twierdzy „Krzemionki” na obszarze Parku Bednarskiego. Szczególne znaczenie ma tutaj fort „Św. Benedykt”. Po odrzuceniu przed kilku laty projektu radykalnej nadbudowy obiekt ten jest obecnie zabezpieczony, ale nadal pozostaje bez sensownej koncepcji użytkowania. Poza układem urbanistycznym Podgórza, ale na obszarze objętym ochroną konserwatorską na szczególną uwagę zasługują jedyne zachowane fragmenty wału rdzenia twierdzy wraz z fosą w pobliżu Bramy Zakrzowskiej przy ul. Szwedzkiej, a także – jeszcze niewpisany do rejestru zabytków – zachowany w całości wraz z wodną fosą szaniec FS-25 przy ul. Kapelanka. We wschodniej części rejonu, o którym tu mowa, przed kilku laty uległ niemal całkowitemu zniszczeniu dawny szaniec rdzenia „Zabłocie”, położony na terenie zajmowanym obecnie przez Krakowską Akademię im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

Należy wyrazić nadzieję, że niedawna likwidacja niemal w całości zakładów „Bonarka” będzie jedną z ostatnich

rozbiórek obiektów dawnej architektury przemysłowej – przykłady młyna na Zabłociu adaptowanego na lofty czy fabryki Schindlera, gdzie wprowadzona będzie funkcja muzealna (Muzeum Sztuki Współczesnej), dowodzą, że coraz powszechniej zaczyna się doceniać estetyczne i użytkowe walory architektury poprzemysłowej. Wydaje się uzasadnionym twierdzenie, że działania związane z utrzymaniem i rewitalizacją zabudowy postindustrialnej powinny spotkać się z dalszym poparciem służb konserwatorskich, a w przyszłości i SKOZK.

Odrębnym problemem istotnym dla Podgórza, choć tylko pośrednio związanym z problematyką ochrony zabytków, jest brak spójnej polityki komunikacyjnej miasta. Podgórze również powinno mieć system parkingów zbiorowych, ale dotychczasowe propozycje władz miasta w tej dziedzinie, wskazujące Rynek Podgórski jako miejsce dla takiego parkingu, są niedopuszczalne nie tylko z konserwatorskiego punktu widzenia. Tymczasem przebudowując przed kilku laty plac Bohaterów Getta nie wykorzystano możliwości wprowadzenia tam parkingu podziemnego, mimo wielu zalet takiej lokalizacji. Okolice węzła Mateczny również są korzystne pod względem konserwatorskim, choć z uwagi na ochronę uzdrowiska bardziej realny byłby tam naziemny parking kilkupoziomowy.

W powyższych uwagach przedstawiłem jedynie wybrane problemy, na jakie natrafiają władze konserwatorskie zajmując się Podgórzem. Z uwagi na wieloletnie zaniedbania, ilość spraw czekających na rozwiązanie jest oczywiście znacznie większa.

Głos w dyskusji o problemach konserwatorskich Podgórza

Janusz Smólski

Po zapoznaniu się z panoramą obiektów historycznych Podgórza i przedstawionymi przez specjalistów problemami ich odnowy odnoszę wrażenie, że prace realizowane zarówno przy budynkach zabytkowych i nowo wznoszonych budowlach prowadzone są w sposób dość chaotyczny w wielu miejscach, na działkach zabudowy bez jakichkolwiek powiązań z sąsiadami czy całymi blokami zabudowy. Szczególnie kontrowersyjne są formy i gabaryty nowej zabudowy w relacji do zespołów historycznych. Dlatego zwracam się do głównego architekta miasta o spowodowanie jak najszybszego opracowania aktualnego planu przestrzennego dla całego zespołu urbanistycznego Podgórza. Plan taki pozwoli na poprawne i zharmonizowane realizacje budowlane zarówno nowych obiektów, jaki i wymaganych prac konserwatorskich w obiektach zabytkowych. Konieczny jest nowy miejscowy plan szczegółowy Podgórza bazujący na studiach historyczno-urbanistycznych i wytycznych konserwatorskich. Taki plan opracowany został w latach 1983-

1984 przez Biuro Rozwoju Krakowa w oparciu o studium historyczne Pracowni Konserwacji Zabytków. Plan został zatwierdzony na okres 10 lat i po tym okresie złożony w archiwum miasta. Będzie szybciej i sprawniej, jeśli w warsztwie konserwatorskiej nowy plan opracuje się poprzez aktualizację tamtego planu. Dokument z 1984 r., sporządzony dużym wysiłkiem wielu specjalistów, zawierał kompletny opis uwarunkowań konserwatorskich ze szczegółowymi wytycznymi dla każdego budynku zabytkowego, działek i kwartałów zabudowy. Plan ten porządkował całą przestrzeń historyczną dawnego Miasta Podgórze, zabudowy ulic, placów, zieleni, sylwetki zabudowy, a także zawierał wytyczne dla nowych budynków w zespole miejskim. A więc są pełne podstawy do poprawnego planowania przestrzennego nawet dzisiaj, pod warunkiem wykorzystania informacji zawartych w dawnym planie w części odnoszącej się do problematyki konserwatorskiej i historycznej, która nie uległa zmianie.

Podgórze chronić i promować

Działalność Stowarzyszenia „Podgorze.pl”

Paweł Kubisztal

Początki istnienia i działania najpierw grupy przyjaciół, a potem Stowarzyszenia „Podgorze.pl” sięgają 2002 r. Wtedy to właśnie pojawiła się w sieci domena www.podgorze.pl. Jej założyciele napisali: „Dawno, dawno temu istniało Wolne Królewskie Miasto Podgórze. Połączone z Krakowem, stało się jego prawobrzeżną dzielnicą. Podgórze – to nasz dom. Dumni z tego, chcemy pokazać wspaniałości naszej części świata. Ciągłe są one mało znane i myślimy, że wreszcie nadeszła pora, aby to zmienić. Przedstawimy intrygujące fakty, rozwikłamy tajemnicze zagadki i obalimy wiekowe mity. Sprawimy, że podgórzanie poczują się dumni ze swojego miejsca zamieszkania, że krakowianie poznają unikalny charakter naszej dzielnicy. Wreszcie zachęcimy turystów, aby odkryli piękno i magię, jakie czekają na nich na prawym brzegu Wisły. Wierzymy, że nam się to uda”. Po kilku latach stało się jasne, że coraz szersze działania skupione wokół strony internetowej grupy miłośników dzielnicy wymagają formalizacji. Jesienią 2005 r. zostało zarejestrowane Stowarzyszenie „Podgorze.pl”. Otworzyło to nowy rozdział działalności, w której oprócz upowszechniania wiedzy o historii Podgórza w internecie oraz turystycznej promocji jego zabytków, ważną stała się praca na rzecz ochrony jego dziedzictwa kulturowego. Jak pokazuje praktyka, większość działań Stowarzyszenia skupia się po kilku latach właśnie na ochronie i popularyzacji bogatego dziedzictwa dawnego Wolnego Królewskiego Miasta Podgórza, a szerzej – obecnej całej prawobrzeżnej części Krakowa.

Ochrona dziedzictwa

Działalność na rzecz ochrony dziedzictwa przybiera wiele form. I tak, Stowarzyszenie występuje jako strona w sprawach administracyjnych dotyczących wydawania warunków zabudowy dla nowych inwestycji. „Podgorze.pl”, opierając się na zapisach w swoim statucie, może przedstawić opinie lokalnej społeczności oraz specjalistów w zakresie ochrony zabytków, których głos na innych etapach postępowania został pominięty. Może to mieć i – jak pokazują nasze doświadczenia, o których za chwilę – często ma decydujący wpływ na przebieg sprawy.

Najdłużej trwało i było najtrudniejsze, choć też spotykało się ze wsparciem ze strony największej liczby różnych środowisk, zaangażowanie Stowarzyszenia „Podgorze.pl” w ochronę cennego historycznie i architektonicznie fortu nr 31 „Św. Benedykt” na podgórskich Krzemionkach. Przekazanie w 1999 r. przez Zarząd Miasta Krakowa fortu wraz z działką o powierzchni 4,5 ha w 25-letnią dzierżawę Stowarzyszeniu Kultury Akademickiej „Instytut Sztuki” z początku nie wróżyło niczego złego. Planowano stworzyć w zabytkowym forcie centrum kultury, którego nowoczesny, oparty na założeniu

1

1. Park Bednarskiego. Spacer

nieingerencji w historyczną substancję budynku, projekt miał zostać przedstawiony w późniejszym terminie. Z czasem pojawiły się jednak w mediach wizualizacje, najpierw szklanej, a potem metalowej „czapy”, która miała zwieńczyć fort i pomieścić salę widowiskową na 700 miejsc. Obok miała stanąć betonowa wieża komunikacyjna, przez którą widzowie mieli wędrować do wspomnianej sali z trzypoziomowego podziemnego parkingu wykutego w skałach Krzemionek. Projekt zakładający tak agresywną ingerencję w zabytkową tkankę fortu oraz zmierzający do pełnego zniszczenia wyjątkowego charakteru Wzgórza Lasoty spotkał się z natychmiastową krytyką wielu instytucji i środowisk na czele z Radą Dzielnicy XIII, Towarzystwem Miłośników Historii i Zabytków Kra-

2

3

2. Renowacja nagrobka

3. Stary Cmentarz Podgórski

kowa i Obywatelskim Komitetem Ratowania Krakowa. Stowarzyszenie „Podgorze.pl” rozpętało prawdziwą burzę medialną, organizując manifestację na Rynku Podgórskim, intensyfikując zbieranie podpisów pod protestem i inspirując wiele artykułów prasowych oraz programów radiowych i telewizyjnych. Napisaaliśmy dziesiątki listów i wydrukowaliśmy tysiące ulotek. W przypływie desperacji i bezsilności posłużyliśmy się nawet prowokacją, ogłaszając konkurs na opracowanie ideowo-studialnej koncepcji architektoniczno-urbanistycznej trzeciej wieży kościoła Mariackiego. Chcieliśmy tym samym wyrazić nasze oburzenie i ukazać absurdalność pomysłu. Skoro można nadbudować unikatowy w skali całego kraju fort, to czemu nie „uatrakcyjnić” kościoła Mariackiego dodatkową „trzecią wieżą”, wprowadzającą nowe funkcje na miarę XXI w.? Akcja ta spotkała się z odzewem w całej Polsce, napłynęło nawet kilka interesujących projektów; na szczęście nikt na poważnie nie myśli o ich realizacji.

Ostatecznie sprawa fortu „Św. Benedykt” trafiła do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które zakwestionowało wydane pozwolenie konserwatorskie – ostatni brakujący inwestorowi dokument, którego uprawomocnienie otwierało drogę do realizacji inwestycji. Siedem tysięcy zebranych pod protestem podpisów pokazało, że nawet w tak trudnych sytuacjach, gdy uwarunkowania polityczne zdają się być decydujące, obywatelski protest może być skuteczny. Wobec pojawiających się w ostatnim czasie informacji o możliwym rozwiązaniu przez Miasto

Kraków umowy dzierżawy z „Instytutem Sztuki” pozostaje mieć nadzieję, że nowy gospodarz fortu potraktuje obiekt z szacunkiem godnym narodowego dziedzictwa i że odpowiedzialne służby tego dopilnują.

Stowarzyszenie „Podgorze.pl” wystąpiło dotąd jako strona w ponad dziesięciu postępowaniach administracyjnych. Niemal wszystkie dotyczyły ochrony dziedzictwa. W niektórych sprawach okazało się, że zanim przystąpiliśmy do postępowania działania służb konserwatorskich zdołały już zablokować realizację inwestycji (tak było np. w przypadku planów stworzenia parkingu podziemnego pod Rynkiem Podgórskim). W innych sprawach, jak np. budowa zespołu apartamentowców na zboczach Krzemionek przy ul. Parkowej przez zakon pijarów czy inwestycji przy ul. Nadwiślańskiej na miejscu dawnej fabryki „Vistuli”, nasze odwołania czekają na rozpatrzenie przez generalnego konserwatora zabytków. Nie będziemy ukrywać, że spotykamy się z argumentami inwestorów, które rzucają cień na przejrzystość procedur uzyskiwania pozwoleń na budowę. Czasem pada argument, że jeśli Stowarzyszenie będzie protestować przeciwko proponowanej wysokości zabudowy, wtedy przygotowana inwestycja zostanie sprzedana innemu inwestorowi, który uzyska pozwolenie na jeszcze wyższą zabudowę. To przeraża, ale też skłania do refleksji nad uregulowaniami prawnymi ochrony dziedzictwa narodowego w Polsce.

Stowarzyszenie „Podgorze.pl” angażuje się również w bezpośrednie działania chroniące materialne ślady przeszłości. Oto kilka przykładów. Od 2005 r. w ramach kwesty na odnowę zabytkowych nagrobków prowadzonej przez Obywatelski Komitet Ratowania Krakowa po latach przerwy przywróciliśmy tradycję kwestowania również na cmentarzu podgórskim. Bez znanych osób i popularnych polityków w ciągu czterech lat zebraliśmy ponad 20 tys. zł, za które zostały poddane konserwacji dwa nagrobki. Kwestując, staramy się nie tylko zebrać pieniądze, ale przypominać historię podgórskich nekropoli. Stąd tysiące ulotek, które co roku rozdajemy odwiedzającym cmentarze. Staramy się również uczynić wszystkich zainteresowanych – współodpowiedzialnymi za podejmowane działania. W tym celu na naszej stronie zamieściliśmy listę wytypowanych przez specjalistów nagrobków wymagających natychmiastowej konserwacji. Spośród nich internauci wskazali, które z nich odzyskają w pierwszej kolejności swoją dawną świetność dzięki funduszom z kwesty. Ważnym elementem popularyzacji historii podgórskich cmentarzy jest także wpisanie ich na listę organizacji Association of Significant Cemeteries in Europe (ASCE), która skupia najważniejsze nekropolie Europy.

W 2007 r. dzięki naszej interwencji podczas ocieplania budynku mieszkalnego przy ul. Dekerta 7 zachowana została oryginalna kamienna tabliczka informująca o poziomie wody podczas wylewu Wisły 12 lipca 1903 r. To jeden z czterech tego typu „świadków przeszłości” po prawej stronie Wisły. Tabliczka jest obecnie dobrze widoczna przez otwór w styropianie.

Pod koniec 2008 r. dzięki naszym staraniom Rada Dzielnicy XIII przekazała fundusze na konserwację i wykonanie kopii będącej w katastrofalnym stanie tablicy Lodowni Miejskiej w podwórzu Zespołu Szkół Gastronomicznych Nr 2 przy ul. Zamoyskiego 6. Pochodząca z 1877 r. tablica zawiera łacińską sentencję „Słowa ulatują, grotą pozostaje” i przypomina o powstaniu lodowni za rządów burmistrza Floriana Nowackiego. Po zakończeniu prac oryginalna tablica trafi do Domu Historii Podgórze, a jej miejsce nad wejściem zajmie kopia. Unikatowa Lodownia Miejska, składająca się z ceglano- frontonu i dwóch równoległych korytarzy biegnących w głąb wapiennych skał Krzemionek, wciąż jednak wymaga prac konserwatorskich na znacznie szerszą skalę.

Na początku 2009 r., z naszej inicjatywy i dzięki wydatnemu wsparciu Rady Dzielnicy XIII, po bardzo długich staraniach udało się doprowadzić do postawienia tablicy wskazującej właściwą drogę wejścia na szczyt Kopca Krakusa. Jej celem jest ograniczenie korzystania z dzikiej ścieżki, która – tworząc głębokie koryto na jednym ze stoków – powoduje erozję stoku, niszcząc bezpowrotnie wczesnośredniowieczną strukturę kopca. Tabliczka kieruje do wygodnej, bezpiecznej i dużo bardziej atrakcyjnej widokowo ścieżki oplatającej kopiec. Liczymy, że przyniesie to spodziewany efekt i ten wyjątkowy zabytek przestanie być bezmyślnie niszczone przez odwiedzających. Mam nadzieję, że ten pierwszy, drobny krok da początek otaczaniu Kopca Krakusa należną opieką.

Opisując działania Stowarzyszenia „Podgorze.pl” w zakresie ochrony dziedzictwa, nie sposób też nie wspomnieć o działaniach na rzecz powstania Muzeum Podgórze na bazie utworzonego z inicjatywy Rady Dzielnicy XIII w 2002 r. Domu Historii Podgórze. Muzeum takie mogłoby dać schronienie eksponatom gromadzonym m.in. przez członków Stowarzyszenia i jego przyjaciół, a także źródłem tzw. historii mówionej, które od pewnego czasu nagrywamy. Mimo że w maju 2008 r. Rada Miasta Krakowa przegłosowała powstanie Muzeum Podgórze stosunkiem głosów 26 do 8, a prezydent miasta Jacek Majchrowski wstępnie uznał, że najlepszą lokalizacją byłby budynek dawnego magistratu przy Rynku Podgórskim, to do dziś konkretnych decyzji jeszcze nie podjęto.

Promocja dziedzictwa

Drugim ważnym zakresem działalności Stowarzyszenia jest popularyzacja atrakcji i niezwykłego charakteru niezwykłości naszej „małej ojczyzny”. Nie ukrywamy, że o ile ochroną dziedzictwa zajmujemy się w dużej części z poczucia obowiązku, to pokazywaniem Podgórze całemu światu – z czystą przyjemnością. Największą, coroczną imprezą, która w ostatnie dni września 2009 r. doczekała się już ósmej edycji, są Podgórskie Dni Otwartych Drzwi (PDOD) od kilku lat wpisane w program Europejskich Dni Dziedzictwa. Inspirację zaczerpnęliśmy z londyńskiego Open House Day – wrześniowego weekendu, podczas którego można zajrzeć do kilkuset na co

4

5

4. Pracownia pozłotnicza. Pokaz złocenia ram w ramach Podgórskich Dni Otwartych Drzwi

5. Widok z wieży kościoła św. Józefa na Podgórze
1-5 fot. P. Kubisztal

dzień niedostępnych miejsc. Zachowując odpowiednie proporcje, u nas tych miejsc jest blisko 30 i znajdują się nie tylko w Starym Podgórze. Impreza rozwija się z roku na rok, obejmując cały prawobrzeżny Kraków. Od kilku lat odwiedzamy Wolę Duchacką, Prokocim czy Borek Fałęcki, w 2008 r. byliśmy po raz pierwszy w Bieżanowie.

Podczas VII edycji najdłuższe kolejki zwiedzających ustawiały się w sobotę przed wejściami na wieże kościołów św. Józefa i Redemptorystów. Niesłabnącą popularnością cieszy się możliwość zwiedzenia wspomnianej Lodowni Miejskiej przy ul. Zamoyskiego czy piwnic jednego z najstarszych budynków Podgórze – Domu „Pod Lipkami” (również przy ul. Zamoyskiego). W 2008 r. po raz pierwszy można było wysłuchać historii fabryki „Kryształ” opowiedzianej przez spadkobierców dawnych właścicieli oraz historii dawnej Podgórskiej Kasy Oszczędności przy ul. Józefińskiej. W niedzielę natomiast zaprosiliśmy na spacer: od „Podgórze dla początkujących” (w wersji polsko- i anglojęzycznej), czyli spaceru wiślanymi bulwarami, przez tropienie śladów dawnego Ludwinowa i przypomnienie historii kamieniołomu Libana do oprowadzania po terenie dawnego nazistowskiego obozu „Płaszów”. W niektórych z grup zwiedzających zebrało się po ok. 300 osób. Liczbę wszystkich uczestników ubiegłorocznej edycji szacujemy na około 2-3 tysiące. Warto podkreślić, że impreza jest organizowana we współpracy z Domem Hi-

storii Podgórza i że budżet całego przedsięwzięcia wynosi tylko kilka tysięcy złotych. Przychylność właścicieli obiektów biorących udział w wydarzeniu i ogromny nakład pracy pasjonatów decydują o sukcesie Podgórskich Dni Otwartych Drzwi.

Zachęcamy do poznawania Podgórza nie tylko podczas wrześniowych PDOD, tematyczne spacer organizujemy z różnych okazji: np. 111. rocznica założenia Parku Bednarskiego stała się pretekstem do wieczornego rocznicowego spaceru ze specjalnymi atrakcjami. Już dwa razy zorganizowaliśmy spacer w dniu 16 sierpnia w rocznicę zestrzelenia nad Zabłociem bombowca typu Liberator wracającego ze zrzutów dla powstańczej Warszawy. Znaczący temat, dr Krzysztof Wielgus, poprowadził uczestników, w tym świadków tamtych wydarzeń, na miejsce, w którym spadały fragmenty samolotu.

Do poznawania i odwiedzania Podgórza zachęcamy i zapraszamy na różne sposoby. Zbiorowo i indywidualnie. Naszym prekursorskim pomysłem było nagranie i umieszczenie na stronie www.podgorze.pl dwóch spacerów (następne w przygotowaniu) w formie plików mp3, z którymi można wyruszyć na wędrowkę we własnym tempie. Na spacer po Podgórzu można również wybrać się z drukowanym „Przewodnikiem po Podgórzu, prawobrzeżnej części Krakowa”, który został przygotowany z inicjatywy i przez członków Stowarzyszenia „Podgorze.pl”. Ukazały się już trzy wydania wersji polskojęzycznej, a w ubiegłym roku do sprzedaży trafiła wersja angielska. Opracowaliśmy także materiały, które Urząd Miasta Krakowa wykorzystuje w promujących miasto materiałach turystycznych.

Na koniec warto powrócić do początku, czyli do strony www.podgorze.pl. W ciągu siedmiu lat stała się ona nie tylko wizytówką naszej działalności, ale też wirtualnym muzeum Podgórza, skrzynką kontaktową, galerią fotografii i kompendium wiedzy o zabytkach Podgórza w dziesięciu językach. Jest bezcennym źródłem informacji dla każdego miłośnika tej dzielnicy. I dokładamy wszelkich starań, aby w 2009 r., kiedy obchodzimy 225. rocznicę założenia Wolnego Królewskiego Miasta Podgórza, ogniskowała ona wszelkie społeczne inicjatywy i skupiała ludzi, dla których dziedzictwo narodowe stanowi nadrzędną wartość.

6 Z historii SKOZK

Wszyscy chcieli pomóc Krakowowi – rozmowa
z Czesławem Roszakiem

Czesław Roszak – emerytowany pracownik – mistrz na wydziale remontowym Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych w Płocku, członek-założyciel Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, w którym działa nieprzerwanie od 1978 r.; za działalność na rzecz odnowy krakowskich zabytków odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wszyscy chcieli pomóc Krakowowi

Robotnicy myśleli, że jestem podstawionym inspektorem i mnie temperowali, że za dużo pracuję – wspomina Czesław Roszak w rozmowie z Arturem Chojnackim

Rozmawiamy 12 grudnia 2008 r., za sześć dni minie równe 30 lat od powołania Społecznego Komitetu i zarazem trzy dekady Pana w nim obecności. Jak Pan wspomina pierwsze posiedzenie SKOZK?

Przyjechałem do Krakowa dzień wcześniej, wieczorem. Trzeba przyznać, że miasto prezentowało się wtedy okropnie: brudne, zanieczyszczone, w ogóle zaniedbane. Elementy kamienne na Sukiennicach i na elewacjach kamienic rozpuszczone, rozłożone przez wpływ zanieczyszczonej atmosfery, z wyżartymi dziurami, wyglądały jakby ktoś niedawno strzelał do nich z karabinu maszynowego. Kanalizacja w miejscu noclegu była akurat nieczynna z powodu awarii. Słowem – okropnie. Zakwaterowano nas, przyjezdnych, razem i pamiętam, że niektórzy dziwili się, że tak ważne dla Polski miasto może przedstawiać sobą taki żałosny widok, bo rzeczywiście tragicznie to wszystko wyglądało. Sam dzień pierwszego posiedzenia Komitetu, 18 grudnia 1978 r., był uroczysty. Środki masowego przekazu bardzo silnie się włączyły w sprawę odnowy Krakowa. Wiem, że to był inny system polityczny, ale wówczas to naprawdę robiło wrażenie, że uczestniczy się w czymś, o czym mówią wszystkie media. A radio ogólnopolskie od samego rana informowało, że w Sali Senatorskiej zamku wawelskiego zaczną się obrady komitetu, który ma przyjąć na ratunek Krakowowi. Na Wawelu były delegacje z zakładów pracy, młodzież, piękne krakowianki. Z tej uroczystości zachowałem i do dziś noszę przy sobie tę pamiątkową, skórzaną saszetkę...

Z 1978 roku?

Tak. Ona ma trzydzieści lat, jest rówieśnikiem Komitetu. Widać na niej jeszcze, choć już mocno zatarty, napis „Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa”.

Jak Pan, robotnik zakładów petrochemicznych w Płocku, trafił do Społecznego Komitetu?

Wszystko zaczęło się chyba od tego, że ja – jak to w tamtych czasach zwykło się mówić – udzielałem się społecznie: w zakładzie pracy, w związkach zawodowych i w mieście. Pochodzę z Kruszwicy, czyli z miejsca bardzo silnie związanego z najdawniejszą historią Polski. Dorastałem w cieniu Mysiej Wieży, tych wszystkich legend o początkach naszego kraju. Z Kruszwicy wyjechałem już jako dorosły człowiek, jak wielu wówczas – za chlebem. W Płocku nowozatrudnionym gwarantowano otrzymanie w ciągu roku mieszkania, o czym w małej Kruszwicy można było tylko pomarzyć. I rzeczywiście, po roku dostałem mieszkanie. Na początku zaangażowałem się w prace komitetu osiedlowego, który zajmował się otoczeniem bloków, sprawami porządkowymi, czasami nawet dość nietypowymi interwencjami – pamiętam, że musieliśmy mediuwać w jakichś konfliktach rodzinnych, godzić małżonków. Tam mnie pewnie zauważyły władze i dalej to już jakoś poszło, bo zawsze takie funkcje społeczne traktowałem poważnie. W 1978 r. Front Jedności Narodu, pod którego formalnym patronatem organizowano SKOZK, zwrócił się do mojego pracodawcy, Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych, poprzednika Petrochemii Płockiej, o wytypowanie reprezentanta do nowej inicjatywy związanej z Krakowem. A zakład tę moją kandydaturę przedstawił i gdzieś we wrześniu, może październiku, otrzymałem oficjalną propozycję. Potem trzeba było tylko poczekać kilka tygodni na oficjalne zaproszenie do Krakowa.

Czy w momencie, kiedy przyjmował Pan nominację, miał Pan już pomysł na to, co będzie w SKOZK robił, czy to okazało się dopiero później?

1

2

1. Czesław Roszak przemawia w trakcie Zebrania Plenarnego SKOZK w sali posiedzeń Urzędu Miasta Krakowa, 7 grudnia 1979 r.
2. Prof. Henryk Jabłoński wręcza dyplom Czesławowi Roszawowi; Kraków, lata 80.

Zupełnie nie wiedziałem, jak to będzie wyglądało. To była wielka niewiadoma. Ale po obradach, już następnego dnia po powrocie do Płocka, zobaczyłem, że panuje ogromne zainteresowanie sprawami Krakowa. Wszyscy chcieli pomóc Krakowowi. Na mojej drodze spotkałem Bolesława Jana Nyckę, historyka, redaktora naczelnego „Tygodnika Płockiego”, gazety obejmującej zasięgiem całe ówczesne województwo. On się w to wszystko bardzo zaangażował, bardzo dużo pisał o odnowie Krakowa, o wszystkich ofiarodawcach: ile dają, jakie materiały – w ogóle o wszystkich pracach. W „Tygodniku” powstała oddzielna rubryka „Płock dla Krakowa”. W płockich szkołach zainicjowaliśmy lekcje o odnowie zabytków Krakowa. Potem włączyliśmy w to szkoły w Łęczycy, w Kutnie i w reszcie województwa. Sam redaktor Nycek pochodził z Kutna i wymyślił, żeby na tamtejszym dworcu, przy stacji węzłowej, postawić skarbonkę na odnowę zabytków Krakowa. Innym zaś razem wspólnie załatwiliśmy polietylen, surowiec do produkcji toreb, a w Warszawie odszukaliśmy wytwórnię, która robiła nadruki na folii, i w ten sposób zaczęliśmy produkować torby reklamowe. Na jednej stronie był Wawel, a na drugiej wzgórze tumskie w Płocku. I te torby rozprawdzaliśmy w całym województwie, zdobywając w ten sposób pieniądze dla Społecznego Komitetu.

Kogo z Płocka warto jeszcze wspomnieć oprócz redaktora Nyckę?

Na pewno wymienić trzeba dyrektora miejscowego Wydziału Kultury Witolda Gałkowskiego. Płocki malarz Tadeusz Osiniński zorganizował dla Krakowa aukcję własnych obrazów. W sprawy zabytków Krakowa bardzo się też zaangażował ówczesny dyrektor Muzeum Mazowieckiego w Płocku Tadeusz Zaremba. W muzeum były dwie skarbonki. Jedna była na rzecz zabytków Płocka, a druga Krakowa. I okazało się że dla Krakowa uzbierano więcej!

Nikt nie miał Panu za złe, że dla Krakowa jest więcej pieniędzy?

No właśnie – nie. To była zresztą inicjatywa samego dyrektora Zaremby. Z Krakowem było w Płocku związanych wielu ludzi, duża część inteligencji płockiej. Zwłaszcza wielu księży kończyło jeszcze Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jagiellońskiego. Z tych różnych związków brała się sympatia dla Krakowa. Proszę pamiętać, że Płock przez krótką chwilę też był stolicą Polski, dwóch polskich władców zostało w nim pochowanych – Władysław Herman i Bolesław Krzywousty. O tym ostatnim podanie zachowane w kronikach mówi, że przyszedł na świat za wstawiennictwem św. Idziego, do którego relikwii we Francji ojciec Bolesława stał z Krakowa specjalne poselstwo. U stóp Wawelu jest średniowieczny kościół św. Idziego, kto wie, może jakoś związany z pamięcią o tych dziejach. My w Płocku byliśmy dumni z naszej przeszłości, a ona, jak widać, bardzo związana była z Krakowem.

Pańska praca na rzecz Komitetu, tak jak i sam pomysł na działalność SKOZK w tych najwcześniejszym okresie, była ściśle związana z organizacją ówczesnego życia gospodarczego, dziś już zwłaszcza dla młodszych osób trudną do zrozumienia...

Trzeba zacząć od tego, że na początku nie dysponowaliśmy w sumie jako Komitet niczym poza ogólnym poparciem władz i nagłośnieniem w mediach. Niczego nie było: ani pieniędzy nie było, ani materiałów. Narodowy Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa utworzono dopiero w 1985 r.; do tego czasu wszystko trzeba było organizować wykorzystując możliwości i pomysłowość osób zaangażowanych w SKOZK. Proszę pamiętać, że w tamtej epoce wszystkie potrzebne materiały były – jak to się mówiło – „z rozdzielnika”: cegła z rozdzielnika, wapno z rozdzielnika, cement z rozdzielnika. Mówiąc najprościej, materiałów tych nie dało się pozyskać tak jak dziś, gdy jedzie się do składu budowlanego i po prostu kupuje się potrzebne rzeczy. Żeby to wszystko dostać, trzeba było znaleźć się w ustalonym przez planistów rozdzielniku. To wszystko wymagało czasu i zachodu. A tu w Krakowie wszystko się waliło i nie wiadomo było, za co się zabrać w pierwszej kolejności!

Dlatego przekazywaliśmy z Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych poza rozdzielnikiem całe masy lepiku i asfaltu. Jeżeli przy jakimś remoncie w Krakowie

pojawiły się konkretne potrzeby, to pracownik Biura SKOZK przyjeżdżał do mnie do Płocka i mówił, że pilnie potrzeba np. 20 ton lepiku. Szedłem wtedy z tą sprawą do dyrektora Petrochemii. W tamtych czasach nawet w tak dużym przedsiębiorstwie państwowym panowała zupełnie inna kultura niż dziś w wielkich koncernach, gdzie skromny pracownik z wydziału produkcyjnego nie ma nawet co marzyć o przyjęciu przez prezesa spółki. A ja dzwoniłem do asystenta dyrektora, asystent mówił: Panie Czesławie, chwileczkę, zaraz sprawdzę, czy dyrektor jest wolny. A jak jeszcze dyrektor miał wolnego kierowcę, to przysłał po mnie samochód, rozmawiał i dawał potrzebne materiały. Pamiętam, że w ten sposób 300 ton asfaltu z tzw. produkcji ponadplanowej przekazał na potrzeby rewaloryzacji krakowskich zabytków ówczesny dyrektor Petrochemii Kazimierz Klęk. Ale na tym nie koniec. Udało nam się też dotrzeć do spółdzielni „Świt”, w której inwalidzi produkowali pędzle. I tak na podobnych zasadach wiele kartonów pełnych pędzli przekazaliśmy wtedy krakowskiemu PKZ-etom. Pamiętam też, że wydział transportu w Petrochemii wyremontował wysięgnik, tak zwaną „ambonę”. Przekazaliśmy go później przedsiębiorstwu pracującemu przy odnowie zabytków Krakowa. Wyremontowaliśmy też multikary – takie niemieckie ciężaróweczki. Nieduże, wchodziły na nie chyba dwie lub trzy tony, ale były przydatne do wywiezienia gruzu i mogły wjechać w prawie każdą bramę zabytkowej kamienicy. Jak widać, na różne sposoby się pomagało. Inicjatyw było tyle, że dziś już jest niemożliwe, żeby to wszystko pamiętać.

Dzisiaj, kiedy wszystko można bez trudu kupić, często patrzy się na SKOZK przede wszystkim jako na instytucję, która zapewnia odnowie zabytków podstawy finansowe.

No tak, ale proszę sobie wyobrazić, że my teraz rzeczywiście mamy pieniądze z budżetu państwa i już na początku tego roku wiedzieliśmy, że dostaniemy z tego źródła ponad 44 miliony zł. A wtedy nie było nic, pieniędzy nie było żadnych. To wszystko się dopiero zbierało. Ze współpracownikami z mojej jednostki w Petrochemii, z Zakładu Syntezy Monomerów, pracowaliśmy społecznie w wolne soboty, czyszcząc wodą pod ciśnieniem 400 atmosfer rurki chłodnic. A co zarobiliśmy, to przekazywaliśmy na fundusz odnowy zabytków Krakowa. Do dziś pamiętam, że już po pierwszym roku przywieźliśmy Wojciechowi Hydzikowi, wówczas naczelnikowi dzielnicy Kraków-Śródmieście, zebrane w ten sposób 325 tysięcy zł.

Średnia miesięczna pensja w 1980 r. wynosiła nieco ponad 6 tysięcy zł.

Tak, jak widać zebraliśmy naprawdę sporo pieniędzy. Ustawiano też skarbonki. Dziś są już tylko dwie skarbo-ny – na krakowskim Rynku i na Wawelu, wówczas były prócz nich także dziesiątki mniejszych skarbonek w różnych miejscach w całej Polsce, nawet na promach żeglugi bałtyckiej. W Płocku udało się nam razem z redaktorem Nykiem wstawić je do każdej prawie szkoły. Szkoła przyzakładowa przy Petrochemii wyko-

3

4

3. Czesław Roszak z odwiedzającymi Kraków uczniami i nauczycielami szkoły przyzakładowej Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych; lata 80. 1-3 fot. ze zbiorów Cz. Roszaka
4. Dar jednego z przedsiębiorstw dla Krakowa – 2,5 tony farb; lata 80. /fot. Biuro SKOZK

nała takich miniaturowych skarbonek pięćdziesiąt. I to z własnych materiałów, dość dużej zresztą wartości, bo to była miedź, stal nierdzewna i mosiądz. W tym przypadku nie tyle sam materiał był ważny, co praca młodzieży. To była misterna, artystyczna robota, puncowana ręcznie młoteczkami. Myślę, że tym młodym ludziom utrwaliło się na całe lata, że coś pożytecznego zrobili dla Krakowa.

Jest pan wśród osób zaangażowanych w ratowanie zabytków Krakowa postacią bez mała legendarną, bo nie tylko angażował się Pan w zbieranie pieniędzy i materiałów, ale również jako jeden z nielicznych członków SKOZK pracował Pan fizycznie przy odnowie.

Rzeczywiście, pracowałem kilka razy przy renowacji kamienicy „Zerwikaptur” przy ul. Kanoniczej 8 oraz w Collegium Iuridicum UJ przy ul. Grodzkiej jako zwykły pracownik fizyczny i do tego podczas własnego urlopu. Pamiętam, że było to zawsze od pierwszego lipca do dwudziestego drugiego, bo na koniec była akademія z okazji ówczesnego święta państwowego, po której odjeżdżałem do Płocka. W wolnych chwilach, po pracy, zwie-dzałem Kraków. Wiele zawdzięczam paniom z Biura

SKOZK, które, zwłaszcza podczas moich pierwszych pobytów w Krakowie, robiły wszystko, żeby mi pomóc. Chodziłem po mieście i poznawałem wszystkie jego zakątki. Miałem więc dwie korzyści: i pomagałem, i z wiedziałem. Takich zapaleńców, jak ja, było jeszcze kilku. W pamięci utkwił mi szczególnie pan Zbigniew Tomkowiak z Inśka. On też przez kilka lat przyjeżdżał do Krakowa i wspólnie pracowaliśmy w wakacje. Ponieważ był nauczycielem zawodu w jakiejś szkole, przyjeżdżał z uczniami.

Dzisiaj, w świecie wolnego rynku, urlop jest świętym prawem pracownika i chyba mało kto zgodziłby się, żeby ten czas spędzać na placu budowy innym niż budowa własnego domu.

30 lat temu pewne sprawy wcale też nie były takie proste. Tamten system skłaniał raczej do unikania udziału w jakichś wspólnych, społecznych inicjatywach. Robotnicy pracujący ze mną przy odnowie myśleli, że jestem podstawionym inspektorem i trochę mnie – ujmę to delikatnie – temperowali, że za dużo pracuję. Znałem to dobrze też z własnego podwórka, z Petrochemii... A ja jestem sumiennym pracownikiem i zawsze uczciwie pracowałem. Pewnego razu, kiedy już miałem wyjeżdżać z Krakowa, kierownik robót wezwał mnie do biura i powiedział: wie pan co, ja takiego pracownika jeszcze, jak żyję, nie widziałem.

Kamienica przy Kanoniczej i Collegium Iuridicum UJ stały się w ten sposób najbliższymi Pana sercu fragmentami starego Krakowa?

Kiedy zaczynałem pracę w „Zerwikapturnie”, detale architektoniczne były tam w ogóle nieczytelne pod warstwą brudu i luszczących się tynków. Gdy tam teraz przechodzę, czuję, że w tych murach jest częśćka mojej pracy. Ale najważniejszy był i jest dla mnie Wawel. Jest to przecież najwspanialszy przykład wielkiej kultury narodu polskiego.

I to Wawel jest tym zabytkiem, do którego będąc w Krakowie zawsze Pan idzie?

Nie, pierwsze kroki są zawsze do bazyliki Mariackiej. Jest tam taka atmosfera! Widać, jak bardzo Kraków zachował kulturę narodową przez swoją kulturę mieszczańską, mecenat mieszczański. To budzi w człowieku szacunek.

Co poza samą materią działań, jaką są zabytki Krakowa, zdecydowało o – chyba można tak to ocenić z perspektywy 30 lat – sukcesie Komitetu?

Jak zwykle bywa w takich przypadkach – ludzie. Wszyscy przewodniczący Komitetu: profesor Jabłoński, profesor Chrzanowski, profesor Ziejka to moim zdaniem wspaniali ludzie. Czasami zastanawiam się, czy nie ma w tym jakichś spraw nadprzyrodzonych, że takie osoby los związał z Komitetem. Profesor Henryk Jabłoński miał tam swoje sprawy polityczne, działał na szczytach władzy jako szef Rady Państwa, ale w sprawach Krakowa nie

odmawiałbym mu zasług. Przecież sama organizacja Komitetu wymagała zaangażowania i chęci. Wielkie wrażenie robił też na mnie zawsze profesor Jerzy Szablowski, dyrektor Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu, którego 20. rocznica śmierci przypada w przyszłym roku. To był wybitny człowiek, jego ogromną zasługą była bardzo nowoczesna jak na tamte czasy organizacja Zamku od strony muzealnej i danie początku jego odnowie. Jest też wielu, wielu innych ludzi, którzy rzeczywiście ogromny wysiłek włożyli w odnowę zabytków Krakowa i w pracę w SKOZK. Wszyscy, nawet ci, którzy będąc w SKOZK działali mało, przecież mają jakąś część udziału w odnowie zabytków Krakowa.

5

5. Czesław Roszak wśród uczestników konferencji z okazji 30-lecia SKOZK; 11 grudnia 2008 r. / fot. M. Grychowski

Społeczny Komitet ma 30 lat. Jak Pan ocenia jego perspektywy: SKOZK musi istnieć czy nie? Bo często osoby znające Kraków tylko pobieżnie, od strony turystycznej, mają wrażenie, że już chyba wszystko, co było do odnowienia, zostało odnowione.

Jeżeli Komitetu zabraknie, to jestem przekonany, że z czasem wiele miejsc Krakowa będzie znów wyglądało tak, jak przed 30 laty. A przecież wiele miejsc w Krakowie wciąż jeszcze wygląda tak, jak 30 lat temu, o ile nie gorzej nawet. Tego trzeba ciągle pilnować, trzeba na bieżąco odnawiać, trzeba w ogóle na wszystko patrzeć. Sami, nawet najgorliwsi urzędnicy, najzdolniejsi politycy i najlepsi gospodarze z taką ilością bezcennych zabytków sobie nie poradzą. Jeżeli zabraknie Komitetu, miasto będzie wyglądało gorzej niż na to ono samo i cała Polska zasługują. Dziś Kraków jaśnieje, staje się naprawdę piękną. Gdyby Komitet pewnego dnia przestał działać, to duża część tej pracy, którą przez 30 lat wykonało wielu, wielu ludzi, a w jakiejś małej części i ja sam, poszłaby z czasem na marne.

Kraków, 12 grudnia 2008 roku

7 Badania

Grażyna Chromy-Rościszewska	Konserwatorskie prace badawcze w kaplicy Wazów przy katedrze wawelskiej
Roman Kozłowski, Łukasz Bratasz	Mikroklimat krypt katedry wawelskiej. Zagrożenia metalowych sarkofagów królewskich i strategia ochrony
Maria Marzec, Małgorzata Zagórska-Slanina, Tomasz Mycek	Badania na obecność polichromii w dawnym Pałacu Prymasowskim przy ul. Grodzkiej 65
Waldemar Niewalda	Badania architektoniczne w starej zakrystii kościoła Franciszkanów w Krakowie
Anna Dettloff	Kaplica Matki Boskiej Piaskowej. Charakterystyka historyczna i artystyczna
Paweł Dettloff	Kaplica pw. św. św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty na Prądniku Czerwonym. Charakterystyka historyczna i artystyczna
Piotr Białko	Badania i konserwacja dekoracji malarsko-sgraffitowych elewacji kamienicy przy zbiegu ulic Ariańskiej i Lubomirskiego w Krakowie

Badania – Prawidłowy proces odnowy zabytków nie jest możliwy bez uprzedniego przeprowadzenia gruntownych badań, które wytyczą właściwy kierunek rewaloryzacji, określą optymalną technikę jej przeprowadzenia i wskażą odpowiedni sposób ochrony i użytkowania odnowionego zabytku. Społeczny Komitet, dbając, by wydatkowane z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa środki przyczyniały się do jak najlepszej odnowy krakowskich zabytków, w uzasadnionych przypadkach finansuje – w ramach prac przygotowujących daną inwestycję konserwatorską – badania z zakresu historii sztuki, architektury, a nawet mikrobiologii. Obok, w formie komunikatów, publikujemy wybrane wyniki badań finansowanych przez SKOZK w latach 2007-2008.

Konserwatorskie prace badawcze w kaplicy Wazów przy katedrze wawelskiej

Grażyna Chromy-Rościszewska

Kaplica pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny (zwana też Nową Królewską, Psalterzystów lub Wazów) zbudowana została przy krakowskiej katedrze w latach 1663-1676¹. Usytuowana na lewo od południowego wejścia do katedry, sąsiaduje z kaplicą Zygmuntofską, do której wyglądu wyraźnie nawiązuje. Kaplice tworzą razem symetryczny układ będący wyrazem założeń kompozycyjnych baroku. Nie dziwi fakt świadomego nawiązywania do form kaplicy Zygmuntofskiej, bowiem fundator grobowej kaplicy dynastii Wazów, król Jan Kazimierz, uważał się za dziedzica tradycji jagiellońskiej.

W związku z planowanymi kompleksowymi pracami konserwatorskimi, które powinny rozpocząć się w kaplicy w 2009 r., w okresie od września do listopada 2008 r. w jej wnętrzu interdyscyplinarne badania konserwatorskie przeprowadził zespół w składzie: Grażyna Chromy-Rościszewska, Ryszard Ochęduszek (badania konserwatorskie wystroju rzeźbiarskiego), Krzysztof Czyżewski (badania z zakresu historii sztuki), Ignacy Jakubczyk (badania konserwatorskie wystroju malarskiego), firma „Bobicki. Kowalstwo-Ślusarstwo” (badania kraty oraz konstrukcji okien), Wojciech Bochnak (badania kartuszy metalowych, złożonych), dr Maria Rogóż (badania chemiczne) i dr Adam Boroń (dokumentacja fotogrametryczna). Badania te pozwoliły szczegółowo rozpoznać stan zachowania wszystkich elementów wystroju kaplicy, charakter przekształceń dokonanych w przeszłości oraz określić rodzaj i zakres koniecznych do przeprowadzenia zabiegów konserwatorskich.

Wyniki wskazują, że ogólny stan zachowania kamiennych elementów wystroju kaplicy można określić jako dobry, choć w zależności od rodzaju użytych materiałów występują znaczne różnice ich kondycji. Powierzchnia marmuru dębnickiego uległa procesowi starzenia, którego widocznym objawem jest zmatowienie i zabielenie powierzchni, mikropęknięcia w formie nieregularnej siatki cienkich rys lub pojedynczych głębokich szczelin oraz złuszczenia i wykruszenia materiału kamiennego. Utrata głębi barwy nasila się w partiach wystawionych na działanie promieni słonecznych. Najmocniejsze zmatowienie występuje na ścianie północnej oraz częściowo na ścianach wschodniej i zachodniej, podczas gdy ukryta w cieniu ściana południowa zachowała w znacznym stopniu nasyconą czarną barwę.

Najbardziej złożona problematyka konserwatorska dotyczy dekoracji malarskiej oraz sztukatorskiej. Pierwotna dekoracja malarska kopuły oraz tamburu wykonana

została w technice wapiennej na pobiale. W toku prac konserwatorskich przeprowadzonych ok. 1844 r. malowidła zostały pokryte warstwami przemalowań olejnych zdecydowanie zmieniających ich charakter. Pomimo starań

1

2

3

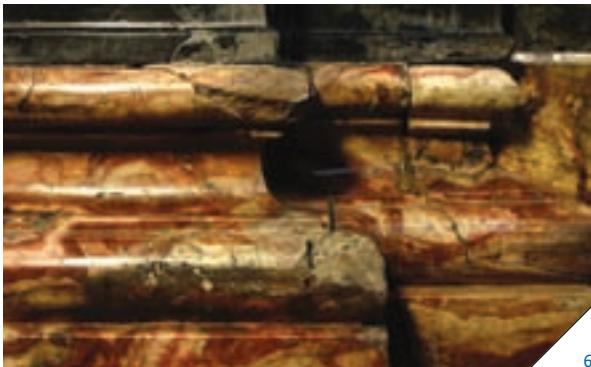
1. Kopuła kaplicy Wazów z dekoracją sztukatorską oraz malarską
2. Ściana tarczowa: fragment girlandy. Część dekoracji, która zachowała swój pierwotny wygląd
3. Dekoracja pendentywów: św. Mateusz

4

5

6

- 4. Fragment dekoracji kopuły. Wyeksponowana w latach 70. XX w., spodnia, gruboziarnista warstwa stiuku
 - 5. Figura alegoryczna (ściana południowa)
 - 6. Zniszczenia marmuru paczółtawickiego
- 1-6 fot. G. Chromy-Rościszewska

ówczesnych wykonawców o utrzymanie pierwotnej kompozycji scen, można zaobserwować jej lokalne przesunięcia i modyfikacje. W latach 1975-1976 malowidła konserwowano pod kierunkiem Rudolfa Kozłowskiego, uzupełniając ubytki warstwy malarskiej na bazie poliocetanu winylu. Trzy z czterech malowideł wypełniających okrągłe wnęki tamburu, których stan zachowania nie

pozwalają na dalszą ekspozycję, zakryto. Obecnie o odbiorze estetycznym dekoracji malarskiej kaplicy Wazów decyduje znaczny zakres przekształceń plastycznych.

Sensacyjne wręcz ustalenia dotyczą dekoracji sztukatorskiej. Zdobione złoconymi stiuki, wykonane z białej zaprawy wapienno-piaskowej, oglądane z poziomu posadzki, sprawiają wrażenie niedoskonałych. Popętnione błędy, brak plastyczności czy sztywność okazały się jednak przy bliższych oględzinach wynikiem przekształceń dokonanych podczas ich renowacji. Poszukiwania śladów pierwotnego wyglądu stiuków, jakie przeprowadzono w obiekcie, oraz kwerenda w materiałach archiwalnych doprowadziły do ustalenia rodzaju i zakresu zmian estetycznych, jakie zaszły w opisywanej dekoracji. W czasie prac prowadzonych w latach 70. XX w. Rudolf Kozłowski usunął odpajające się pobiałe wraz ze złoconymi, przywracając następnie jedynie część złoceń i eksponując pozbawioną warstwy wykańczającej dekorację. Obecny wygląd sztukatorskiej dekoracji tamburu i kopuły znacznie zatem odbiega od zamierzeń projektanta kaplicy.

Porównując odarte z wykańczającej warstwy pobiałe stiuki ze zdobionymi ścianami tarczowe girlandami, które nie doświadczyły tak znacznych przekształceń, trudno nie zadać pytania o możliwość przywrócenia warstwy pobiałej. Zabieg ten wymagałby uprzedniego uporządkowania formy rzeźbiarskiej dekoracji, która w czasie mechanicznego usuwania odspojonych warstw została znacznie zniekształcona. Drugim niezwykle ważnym i koniecznym do rozważenia problemem jest kwestia estetycznego rozwiązania tła dekoracji sztukatorskiej. Usunięte przez Rudolfa Kozłowskiego złoconie z tła tamburu i kopuły, zostały zastąpione ciężką wizualnie klejową farbą w kolorze ugrowo-żółtym. Rozwiązanie to miało charakter zastępczy i wymuszone było brakiem możliwości pozyskania przez konserwatorów w drugiej połowie lat 70. zeszłego stulecia odpowiedniej ilości złota płatkowego. Złoconie zachowane w charakterze świadka w tłach podniebia latarni dają oglądającemu wyobrażenie o lekkości i świetlistości, jaką nadawało dekoracji pierwotne rozwiązanie.

Podsumowując wyniki zakończonych konserwatorskich prac badawczych, można wyrazić nadzieję, że w zakresie planowanych prac renowacyjnych uwzględniona zostanie potrzeba odwrócenia skutków wykonanych w przeszłości niewłaściwych lub niewystarczających zabiegów konserwatorskich. Kaplica Wazów, skazana – nie do końca słusznie – na zapomnienie, ponownie stoi przed szansą odzyskania swych pierwotnych walorów estetycznych.

¹ Zob. M. Rożek, *Katedra Wawelska w XVII wieku*, „Biblioteka Krakowska” 121, 1980, s. 139-143. Tam również opis wyposażenia i wystroju kaplicy (s. 129-138).

Mikroklimat krypt katedry wawelskiej. Zagrożenia metalowych sarkofagów królewskich i strategia ochrony

Roman Kozłowski, Łukasz Bratasz

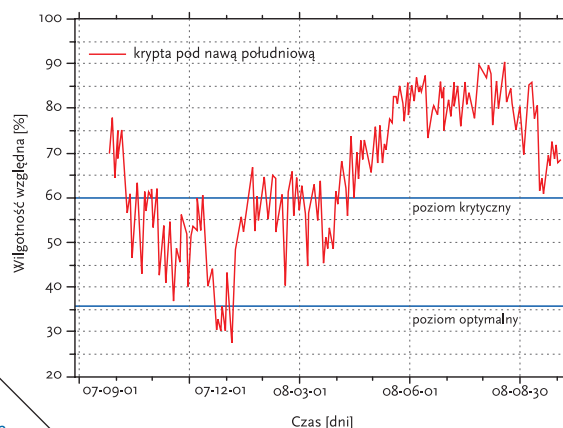
Metalowe sarkofagi królewskie w kryptach katedry wawelskiej stanowią bezcenny pomnik historii Polski i są wspólnymi zabytkami gdańskiego rzemieślnika z XVI i XVII w. Stan zachowania tych zabytków jest jednak daleki od zadawalającego, czego przyczyną jest postępująca korozja ich powierzchni prowadząca do zatarcia dekoracji grawerskich, malarskich i złotniczych, a także do powstawania wżerów, ubytków i pęknięć. Pełnej analizy stanu zachowania sarkofagów dokonała dr Elżbieta Nosek w 2007 r.

Nie ulega wątpliwości, że przyczyną zniszczeń korozyjnych jest wysoka wilgotność w otoczeniu zabytków. W celu precyzyjnej oceny zagrożenia sarkofagów korozją – przez 13 miesięcy, od sierpnia 2007 r. do października 2008 r., monitorowano warunki temperatury i wilgotności panujące w kryptach¹. Przedmiotem analizy były: napływ powietrza z zewnątrz i wynikająca z niego zależność parametrów powietrza w kryptach od zmian zewnętrznych warunków atmosferycznych, wahania krótkookresowe, zwłaszcza dobowe, wynikające z dużej liczby zwiedzających oraz lokalne źródła zawilgocenia powstałe w wyniku przesiąkania wody opadowej przez zewnętrzne ściany fundamentowe.

Zebrane informacje dały klarowny obraz mikroklimatu krypt i pojawiających się zagrożeń. Najważniejszym parametrem jest wilgotność względna, gdyż szybkość korozji metalu zależy od ilości wody zaadsorbowanej na jego powierzchni, a ta z kolei – od wilgotności względnej otoczenia. Można przyjąć, że utrzymanie w kryptach wilgotności względnej na niskim poziomie, optymalnie poniżej 35%, praktycznie zatrzymałoby procesy korozyjne cynowych, miedzianych i żelaznych elementów sarkofagów. Natomiast szybkość korozji osiąga maksymalny poziom „nasylenia” powyżej 60% wilgotności względnej; stąd poziom ten można uznać za krytyczny. Wyniki pomiarów wskazują, że poziom wilgotności względnej w kryptach przez większą część roku znacznie przekracza poziom optymalny, a w miesiącach ciepłych – również poziom krytyczny. Szczegółowe pomiary w różnych miejscach krypt wykazały, że przyczyną wysokiej wilgotności względnej w kryptach jest napływ powietrza z zewnątrz o wysokiej wilgotności charakterystycznej dla klimatu Polski, inercja termiczna powodująca wychłodzenie ścian krypt w okresie zimowym oraz dodatkowe źródła wilgoci w kryptach, a więc przede wszystkim silnie zawilgocone zewnętrzne ściany w przedsionku krypty Józefa Piłsudskiego. Para wodna wydzielana przez zwiedzających i wprowadzana podczas sprzątkowania odgrywa mniejszą rolę.

1

2

1. Bok cynowego sarkofagu króla Zygmunta Augusta z 1572 r. Jest to najstarszy sarkofag cynowy zachowany w Polsce. Wykonany został w warsztatach gdańskich na zlecenie królowej Anny Jagiellonki. Dekoracja rzeźbiarska pokryta jest nawarstwieniami korozyjnymi zmieniającymi pierwotną powierzchnię metalu i przystającymi pozostałości polichromii i złocenia.
2. Zmiany wilgotności względnej w ciągu roku w krypcie pod południową nawą boczną. Poziomymi liniami zaznaczono optymalny i krytyczny poziom wilgotności względnej.
1-2 oprac. Monitoring Art Ł. Bratasz – R. Kozłowski s.c.

Pomiar mikroklimatu pozwolił również na ocenę wentylacji krypt z punktu widzenia komfortu zwiedzających. W tym celu monitorowano zawartość dwutlenku węgla wprowadzanego do powietrza krypt przez zwiedzających, która koreluje się z zapachową jakością powietrza. Według norm, otoczenie jest postrzegane jako uciążliwe zapachowo przez więcej niż 20% zwiedzających, jeżeli wielkość przyrostu zawartości dwutlenku węgla przekracza 650 ppm. Najwyższe zawartości zmierzone w kryptach nie przekraczały 850 ppm i były osiągane jedynie w okresie szczególnie intensywnego ruchu turystycznego w maju i czerwcu. Stąd przestrzeń krypt można w zasadzie uznać za wentylowaną adekwatnie, poza pojedynczymi dniami w szczycie sezonu turystycznego, kiedy część zwiedzających może oceniać jakość zapachową powietrza jako niedostateczną.

Również warunki temperaturowe w kryptach należy uznać za korzystne. Najwyższa temperatura w okresie pomiarowym wyniosła 22°C, a najniższa, w okresie

mrozów w zimie, nie spada poniżej 70°C, przy czym tak niską temperaturę rejestrowano wyłącznie w pobliżu wyjścia z krypt.

Zgromadzone w toku badań dane wskazują przede wszystkim na konieczność radykalnego obniżenia poziomu wilgotności względnej w kryptach. Pierwszym pozytywnym działaniem było wykonanie w 2008 r. izolacji przeciwilgociowej zewnętrznych ścian i stropu przedsionka do krypty Józefa Piłsudskiego. Kolejnym krokiem powinno być wprowadzenie aktywnej i kontrolowanej wentylacji krypt osuszonym powietrzem sterowanej ciągłymi pomiarami temperatury i wilgotności względnej. Zgodnie z przeprowadzonym rozpoznaniem, możliwa jest instalacja w istniejących kanałach wentylacyjnych dwóch niewielkich urządzeń nawiewających osuszone powietrze. Proponowane urządzenia składają się z modułu filtrującego – osuszającego i nagrzewającego. Powietrze, oczyszczone z pyłów przez układ filtrów, jest schładzane do odpowiednio niskiej temperatury, co powoduje kondensację wymaganej części zawartej w nim pary wodnej. Osuszone powietrze przepływa dalej przez nagrzewnicę, gdzie zostaje w miarę potrzeby ogrzane do pożądanej temperatury, zanim zostanie podane do przestrzeni wentylowanej. Ponowne ogrzanie zapewnia komfortową temperaturę powietrza nawiewanego do krypt oraz obniża wilgotność względną do zakładanego poziomu. System osuszania powietrza byłby wyłączany automatycznie po osiągnięciu założonych warunków mikroklimatycznych lub w okresach, kiedy naturalna wentylacja zapewnia korzystne warunki w kryptach, na przykład w okresie zimowym.

Warunkiem efektywnej kontroli warunków klimatycznych w kryptach jest ograniczenie niekontrolowanego napływu powietrza z przestrzeni zewnętrznej przez drzwi wyjściowe w przedsionku krypty Józefa Piłsudskiego, które pozostają otwarte w godzinach udostępniania krypt zwiedzającym. Rozwiązaniem optymalnym technicznie byłoby zamontowanie w tym miejscu automatycznych drzwi przesuwnych, otwieranych czujnikami ruchu w celu wypuszczenia zwiedzających. Przy sprzyjających warunkach mikroklimatycznych w kryptach drzwi mogłyby automatycznie pozostawać otwarte.

Proponowane rozwiązania będą przedmiotem dalszych dyskusji z gospodarzami obiektu i władzami konserwatorskimi, a przyjęte ustalenia techniczne znajdą odzwierciedlenie w projekcie technicznym nowego systemu wentylacji krypt.

¹ *Pomiary przeprowadziła firma Monitoring Art Ł. Bratasz – R. Kozłowski S.C. z Krakowa.*

Badania na obecność polichromii w dawnym Pałacu Prymasowskim przy ul. Grodzkiej 65¹

Maria Marzec, Małgorzata Zagórska-Slanina, Tomasz Mycek

Celem przeprowadzonych badań konserwatorskich było określenie stratygrafii nawarstwień w pomieszczeniach budynku przy ul. Grodzkiej 65 w Krakowie, który znajduje się w południowo-wschodnim narożniku bloku staromiejskiego nr 39. Początki zabudowy w tej części Krakowa sięgają XIV w. Budynek przy ul. Grodzkiej 65 w swej obecnej formie powstał na zrębie Pałacu Prymasowskiego, a ten z kolei prawdopodobnie na wcześniejszej kurii rycerskiej². Biorąc pod uwagę historię budynku, w chwili przystąpienia do badań spodziewano się udokumentowania istnienia w wytypowanych partiach budynku warstw stratygraficznych sięgających wczesnych faz zabudowy – gotyckiej, renesansowej czy wreszcie barokowej. Przeprowadzone badania nie potwierdziły tych przypuszczeń. Nie wykryto obecności warstw malarskich i kamieniarki pochodzących z tych faz zabudowy. Stwierdzono jedynie występowanie w obrębie wątku ceglano-cegieł barokowych użytych wtórnie nawet w nadbudowanym po 1850 r. skrzydle południowym kondygnacji II piętra. Wyjątek stanowi kamienno-ceglany wątek na zachodniej ścianie pom. 1/13 (skrzydło zachodnie), który może się wiązać z wcześniejszymi fazami zabudowy prawdopodobnie z XVI w. Leżąca powyżej zaprawa z nasiekami, na której znaleziono linię narysowaną ołówkiem, oraz zachłapania czerwona i niebieską farbą mogą pochodzić z końca XVIII w.

Generalnie z przeprowadzonych badań wynika, że nie zachowały się jakiegokolwiek dekoracje malarskie z okresu funkcjonowania Pałacu Arcybiskupów Gnieźnieńskich i faz wcześniejszych. Wykonane sondy i odkrytki w pomieszczeniach budynku ujawniły jako najstarsze nawarstwienia pochodzące z czasu przebudowy Pałacu na koszary wojskowe w latach 1805-1806 (faza klasycystyczna) oraz z czasu przebudowy po 1850 r. (faza neostylowa). Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że w okresie tym nie powstały żadne dekoracje malarskie, a jedynie liczne lamperie malowane w kolorze czarnym, szarym lub wyjątkowo szaroniebieskim z jednobarwnym odcieniem na tle jasnej gładkiej ściany. Odcienia malowano w formie pasów kilkucentymetrowej szerokości w kolorach: czerwonym, niebieskim, fioletowym i zielonym. Lamperie występują niemal w każdym pomieszczeniu budynku – na parterze oraz I i II piętrze. W odkrytych lamperkach stwierdzono różnicę polegającą na tym, że lamperie na parterze malowane były do wysokości ok. 170 cm, natomiast na piętrach lamperie sięgają do 50-60 cm wysokości ściany. Ponadto na parterze warstwa lamperii, która w chronologii nawarstwień jest określona jako pierwsza, wykonana została z ciemnej zaprawy cementowej (?) o bardzo dużej twardości. Zaprawa nano-

szona była stosunkowo równo i precyzyjnie wygładzona. Górna granica lamperii nie była precyzyjnie zaznaczana. Nakładana zaprawa była zacierana w tej partii nieregularnie, do zaniku. Dopiero w fazie malowania określano odcięcie mniej lub bardziej precyzyjnie namalowanym pasem. Jedynym pomieszczeniem, w którym odnaleziono bardzo precyzyjnie odciętą lamperię z ciemnego tynku, jest obecna klatka schodowa w skrzydle zachodnim budynku. Omawiana lamperia odnaleziona została na poziomie I piętra. Z badań wynika, iż lamperie wielokrotnie odświeżano. Kolejne warstwy malowano czarnymi farbami o różnym walorze i pasami niekiedy w innych kolorach niż pierwotne. Nietypowy wariant odcięcia lamperii odnaleziono w pomieszczeniu parteru w skrzydle zachodnim (pomieszczenie 0/02; według rysunku inwentaryzacyjnego: A-1). Na odsłoniętym z przemurowania filarze, który wspiera sklepienie pomieszczenia, stwierdzono obecność kilku warstw czarnej lamperii odciętych diagonalnie biegnącymi pasami w kolorze niebieskim lub czerwonym malowanymi nierówno, pospiesznie. Pomieszczenia z lamperiami posiadały gładkie wykończenie ścian wykonane farbami w jasnych kolorach – białym lub jasnożółtym.

Występujące w szeregu sond resztki pobiał leżące bezpośrednio na wątku ceglany świadczą z jednej strony o wtórnym użyciu cegieł rozbiórkowych, a z drugiej – jak można przypuszczać – że pobielony watek ceglany stanowił pierwotny wystrój koszarowych pomieszczeń.

Z okresem, gdy w budynku funkcjonowały koszary, wiąże się także powstanie licznych stropów belkowych, montowanych w każdym pomieszczeniu, które nie posiadało murowanych sklepień. Stropy mają prostą konstrukcję. Stanowią ją belki o prostym przekroju z jedynie lekko fazowanymi krawędziami. Podobnie deski pomiędzy belkami układane na nakładkę posiadają niewielkie fazowanie krawędzi. Spośród zachowanych stropów wyróżniają się dwa, znajdujące się w pomieszczeniach I i II piętra w południowo-wschodnim narożniku budynku. Stropy te – podobnie jak w pozostałych pomieszczeniach – posiadają belki o prostym przekroju z fazowanymi krawędziami. Wyjątkowym elementem w konstrukcji są słupy wspierające przy ścianach poziome belki stropu. Dodatkowo w pomieszczeniu na I piętrze znajdują się dwie drewniane kolumny wspierające poprzeczną belkę – stragaż. Kolumny mają przekrój kwadratowy z fazowanymi krawędziami. W zwieńczeniu znajdują się główce ozdobione okrągłymi guzami i wspornikami o profilu noszącym cechy neogotyckie. Wszystkie stropy pierwotnie malowane były farbami olejnymi na kolor jasnożółty lub brązowy.

Z okresem późniejszym (przełom XIX i XX w.) można wiązać powstanie dekoracji malarskich występujących w kilku pomieszczeniach I i II piętra. Są to dekoracje wykonane w technice klejowej według prostych schematów kompozycyjnych, w których podkreślone są podziały architektoniczne ścian i sufitów. Pierwsza grupa tych

malowideł to niewielkie fragmenty odkryte w pomieszczeniach 1/18, 1/17, 1/16, 1/15, 1/14 w skrzydle wschodnim I piętra. Dekoracje zachowały się na odcinkach ścian osłoniętych fasetą instalowanych w późniejszych latach podświetłek. Malowidła te to niewielkie fragmenty fryzów podstropowych w formie pasów, na tle których zachowały się resztki rysunku jednobarwnych ornamentów. Ponadto zachowały się niewielkie fragmenty dekoracji ścian z tego okresu. Są to proste obramienia glicyfów okien. W pomieszczeniu 1/15 odnaleziono fragment dekoracji malarskiej – rodzaj imitacji okładziny kamiennej, marmoryzacji, malowanej w kolorze czerwonym na jasnobrązowym gładkim tle. W pomieszczeniu 1/05 na pierwszym piętrze skrzydła południowego, przykrytym sklepieniem żaglastym, odkryto dwie warstwy dekoracji klejowych w formie pasów podkreślających rzut sklepienia oraz fioletowych listków malowanych w technice patronowej.

Do kolejnej grupy malowideł zachowanych w budynku należą odkryte na II piętrze dekoracje malowane na sufitach. Są to dekoracje występujące w skrzydle wschodnim i zachodnim. Ich rozmiary, określone wykonanymi odkrywkami, sugerują ich powstanie w okresie przed podziałem pomieszczeń ścianami działowymi (cegłanymi o konstrukcji drewnianej z trzcinowaniem i wiórowo-cementowymi). Dekoracje posiadają formę fryzów obiegających płaszczyzny sufitów w odległości ok. 50 cm od ścian pomieszczeń. Fryzy składają się z szerokich pasów pokrytych roślinną dekoracją patronową, ujętych po obu stronach licznymi listwami w kolorze czerwonym, niebieskim lub brązowym. Jedynymi dekoracjami ściennymi, które można powiązać z dekoracją sufitów, są niewielkie fragmenty odkryte w skrzydle zachodnim II piętra. To również rodzaj fryzów – odcięć pod sufitami, na które składają się proste podziały architektoniczne z malowanych listew określających płaszczyzny kolorów, wzbogacone jednobarwnymi ornamentami patronowymi.

Należy odnotować również obecność licznych dekoracji patronowych malowanych przy użyciu wałków malarskich. Dekoracje te zachowały się niemal w każdym pomieszczeniu budynku, a ich powstanie wiąże się z okresem XX w.

Konstrukcje zachowanych okien pochodzą przede wszystkim z okresu międzywojennego (przypuszczalnie z lat 20. XX w.) Są to okna skrzynkowe czterokwaterowe lub trójkwatrowe z uchylnymi naświetlami. Najwcześniejsza warstwa kolorystyczna na stolارce okiennej to farba olejna ciemnobrązowa. Drugi rodzaj okien to pochodzące z lat 60. XX w. okna skrzynkowe posiadające metalowe okucia z aluminiowymi klamkami. Ostatnia ingerencja to okna współczesne ze stolarką drewnianą. Są to okna jedno-skrzydłowe pozbawione proporcji w porównaniu ze stolarką przedwojenną: nie nawiązują formą, proporcjami podziałów oraz detalami wykończenia do zachowanych okien z okresu międzywojennego. Stolarka bram od strony ulicy Grodzkiej i Podzamcze nie posiada dawnych warstw kolorystycznych. Istniejące warstwy

pochodzą z ostatnich lat. Zdaje się, że bramy zostały gruntownie oczyszczone, podobnie jak część okien, w latach 60. XX w., kiedy to w budynku przeprowadzono kompleksowy remont.

W przeprowadzonych badaniach nie ujawniono zabytkowych detali kamiennych zarówno pierwotnych, jak i użytych wtórnie. Jedynym detalem kamiennym są schody klatki schodowej w ryzalicie wschodniego skrzydła budynku, obecnie przysłonięte ceramiczną okładziną. Zgodnie z życzeniem użytkownika nie usuwano ceramicznej okładziny, stąd nie można określić stanu zachowania schodów. Klatka schodowa wiąże się z neostylową fazą zabudowy po 1850 r.

Reasumując, należy podkreślić, iż przeprowadzone badania nie pozwoliły na ujawnienie ani dekoracji malarzskich posiadających wartość historyczną (pochodzących z najwcześniejszych faz zabudowy), ani też warstw późniejszych o walorach artystycznych. Wykrycie występujących w szeregu pomieszczeń podziałów, lamperii czy wreszcie malowideł patronowych (niewielkie fragmenty) ma jedynie wartość dokumentacyjną i nie stwarza podstaw do przeprowadzenia ich konserwacji czy też rekonstrukcji. Można jedynie zaproponować eksponowanie wybranych drewnianych stropów wraz z podporami z przywróceniem im pierwotnej kolorystyki (kolor żółty lub brązowy) oraz powrót do istniejącego ciemnobrązowego wykończenia stolarki okiennej ujawnionego na oknach pochodzących z lat 20. XX w. Konieczne wydaje się usunięcie ceramicznej okładziny z kamiennych schodów oraz ścian klatki schodowej.

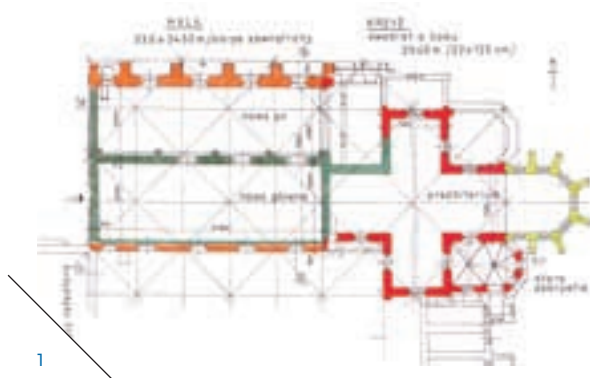
¹ Niniejszy tekst oparty jest na podsumowaniu badań zaprezentowanych w dokumentacji prac badawczych przechowywanej w archiwum Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa autorstwa M. Marzec, M. Zagórskiej-Slaniny i T. Mycka

² Szczegółowe omówienie historii obiektu zawierają niepublikowane prace: A. Fischinger, *Dokumentacja historyczna. Kamienica przy ul. Grodzkiej 65 w Krakowie*, maszynopis, Kraków 1976; B. Krasnowolski, L. Sulerzyska, *Kraków: blok 39. Studium urbanistyczno-historyczne*, maszynopis, PKZ, Kraków 1978; H. Rojkowska, B. Kozak, *Studium urbanistyczno-konserwatorskie dawnego Okołu*, maszynopis, PKZ, Kraków 1989.

Badania architektoniczne w starej zakrystii kościoła Franciszkanów w Krakowie

Waldemar Niewalda

W skrzyżowaniu wschodniego i południowego ramienia kościoła Franciszkanów (Konwentualnych) przy ul. Franciszkańskiej w Krakowie znajduje się przykryta sklepieniami krzyżowo-żebrowymi tzw. stara zakrystia. Posiada ona rzut zbliżony do kwadratu z trójbocznym zamknięciem. Niektórzy badacze krakowskiego kościoła Franciszkanów uważali, że zakrystia była budowlą samodzielną, powstałą po sprowadzeniu zakonników do Krakowa (I połowa XIII w.)¹. Andrzej Grzybkowski poddał w wątpliwość funkcjonowanie zakrystii jako obiektu samodzielnego i zaproponował datowanie jej powstania na lata około 1250-1270². Władysław Łuszczkiewicz – na podstawie analizy sklepienia, które ocenił jako prymitywno-gotyckie – uważał, że zakrystia powstała dopiero w XIV w.³ Paweł Pencakowski doszedł do wniosku, że zakrystia została dostawiona do krzyża kościoła w trzeciej ćwierci XIII w.⁴ Andrzej Włodarek i Tomasz Węclawowicz⁵ określili datę powstania kamiennych wsporników żeber na okres do połowy XIII w. i uznali, że zakrystia pełniła pierwotnie funkcję oratorium, najstarszego obiektu w zespole klasztornym.

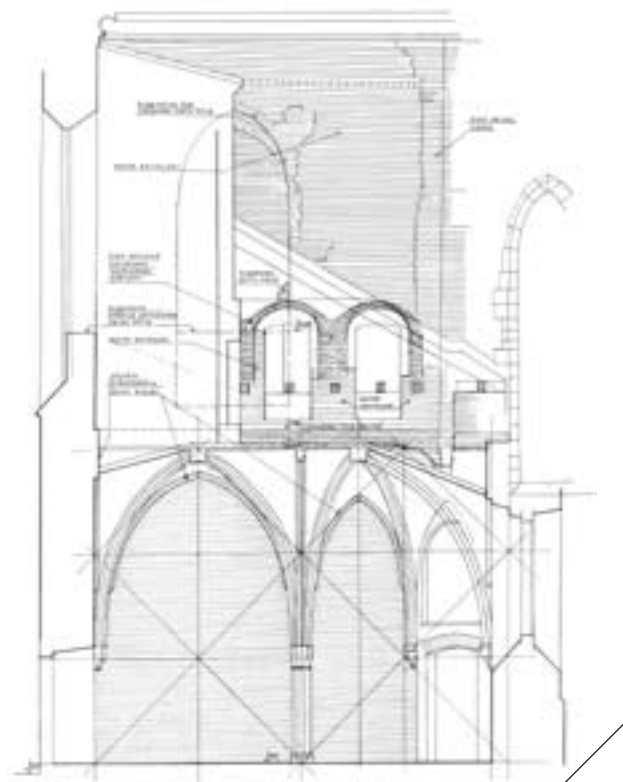

1. Rzut kościoła, rozwarstwienie gotyckich faz budowy: kolor ciemnoczerwony – ok. poł. XIII w.; kolor jasnoczerwony – trzecia ćw. XIII w.; kolor jasnozielony – lata 1400-1436; kolor ciemnozielony – po 1465 r.

Nowe światło na początku powstania starej zakrystii rzuciły wyniki przeprowadzonych ostatnio badań architektonicznych⁶. Rozpoczęły się one od penetracji i analizy ścian w dostępnej części poddasza umieszczonego bezpośrednio nad zakrystią. W miejscu tym przed wielkim pożarem w 1850 r. istniała kondygnacja nadbudowana w czasach nowożytnych, która zapewne pełniła funkcję skarbczyka. Prowadziły do niej schody, które zostały roze-

2

3

2. Południowa ściana kościoła Franciszkanów – przekrój

3. Stara zakrystia – przekrój

1-3 oprac. W. Niewalda

brane w początkach XX w. w czasie prac renowacyjnych. Dalsze obserwacje ścian zakrystii, sklepień i żeber można było przeprowadzić w trakcie prowadzonej w 2008 r. konserwacji wnętrza zakrystii przez zespół konserwatorski pod kierunkiem Barbary Budziaszek. Równocześnie w archiwum klasztornym została przeprowadzona kwerenda, która przyniosła odnalezienie planów inwentaryzacyjnych i projektów zakrystii z początku XX w., tj. z czasów, gdy funkcjonowała jeszcze wewnętrzna klatka schodowa na pierwsze piętro.

Autor dokonał nowych pomiarów zakrystii. W poddaszu nad starą zakrystią na południowej ścianie wewnętrznego ramienia określono pozycję zewnętrznego parapetu okna na wysokości 10,08 m nad poziomem posadzki we wnętrzu krzyża kościoła. Poniżej parapetu istnieje odsadzka o szerokości 13 cm związana ze ścianą wschodniego ramienia krzyża świątyni. Stanowi ona zakończenie arkadowania znajdującego się we wnętrzu zakrystii

pod czterema wysklepkami sklepienia. Aranżacja ta została wykonana równocześnie ze sklepieniem i montażem żeber. Okna doświetlające ramię wschodnie i południowe krzyża kościoła posiadają parapety założone wyżej niż pozostałe okna, ponad dachem zakrystii. Wszystkie te elementy dowodzą, że stara zakrystia została wzniesiona równocześnie ze wschodnią, krzyżową częścią kościoła. Wyjaśnione w ten sposób zostały mylne hipotezy zakładające zarówno wcześniejszą, jak i późniejszą budowę zakrystii w stosunku do części krzyżowej świątyni.

Powstanie zakrystii przypada na drugą ćwierć XIII w. Przemawia za tym po pierwsze przynależność kamiennej dekoracji architektonicznej zakrystii do stylu poligonalnego (sztaufijskiego), który kształtował się w pierwszej połowie XIII w., a po drugie – jej podobieństwo do pochodzącej z około 1250 r. dekoracji furty i kruchty w kościele św. Franciszka w Pradze wzniesionym w latach 1238-1245 przy tamtejszym klasztorze Klarysek (zauważyli to już A. Włodarek i T. Węclawowicz⁷). Zatem budowla całej partii krzyżowej kościoła Franciszkanów w Krakowie wznoszona była również w tym samym czasie, czyli około połowy XIII w., z przeniesieniem w detalach wzorów z Pragi z czytelnymi wpływami cysterskimi⁸.

W XVIII w. nad starą zakrystią nadbudowano wspomniane pięterko będące rodzajem skarbczyka. Składało się ono z przedsionka mieszczącego schody z zakrystii na górę i właściwego pomieszczenia. Na ścianach tego pomieszczenia, stanowiącego dziś przestrzeń poddasza, zachowały się zarysy sklepień i lunet nad wnękami, a w części wielobocznego zamknięcia – relikty trzech okien w postaci fragmentów bocznych ścianek. Cegła, z której wykonano sklepienia i lunety tegoż skarbczyka, posiada wymiary 50/153 mm i jednoznacznie określa czas powstania tej nadbudowy. Prowadzące z zakrystii schody były rozmieszczone wzdłuż ścian krzyża kościoła i oparte na przybudowanych murkach policzkowych, z których zachodni tworzył szeroką arkadę pod górnym biegiem schodów. Murek przy północnej ścianie zakrystii był pełny. Za nim znajdował się składzik dostępny przez otwór wejściowy. Długi bieg dolny pomiędzy posadzką zakrystii a podestem w narożniku północno-zachodnim był przerwany spocznikiem. Stolarka poręczy schodów nawiązywała do form barokowych. Górny bieg schodów przebijając sklepienie przekraczał nad zakrystią żebro sklepienne, które w tym miejscu wtopione w schody zawężyło ich bieg. Przedsionek górny także był sklepiony. Ściana działowa górnej kondygnacji nad zakrystią istnieje do dziś. Wybito w niej duże okno z neogotyckim maswerkami. Po wielkim pożarze w 1850 r. górną kondygnację zakrystii, czyli skarbczyk, rozebrano, a przestrzeń tę nakryto nowym dachem pulpitem z sygnaturką o formach neogotyckich.

W trakcie prac restauracyjnych w końcu XIX i na początku XX w. klatka schodowa została rozebrana łącznie z podtrzymującymi ją murkami. Ściany zostały w znacznej mierze przenicowane nową cegłą, choć duże

fragmenty oryginalnej licówki w układzie wendyjskim zostały zachowane. Spore fragmenty oryginalnych wątków ścian zakrystii z resztkami tynków i polichromii na nich istnieją w południowo-zachodnim narożniku zakrystii. Połączenie ściany południowego ramienia krzyża kościoła z południową ścianą zakrystii jest monolityczne, co jednoznacznie określa jednoczasowość obu tych konstrukcji. Cegły, w obydwu ścianach ułożone w układzie wendyjskim, posiadają wymiary 80-85/130-140/275-285 mm. Można też dostrzec oryginalne skośne z podcięciem spoiny. Z obserwacji wynika, że największe przemurowania dokonane zostały w ścianie zachodniej, gdzie zamurowano wnękę w pobliżu północno-zachodniego narożnika, zmieniono też wielkość otworu wejściowego z transeptu do zakrystii. Prawdopodobnie wymianie uległy też niektóre konsole i część żeber sklepiennych. Gotycki portalik tkwiący w południowej ścianie zakrystii jest elementem wtórnym w stosunku do ceglanego wątku samej zakrystii. Ponadto osadzony jest przy użyciu ciosów i wtórników kamiennych, a także cegły o innych wymiarach. Natomiast ostrołuczne nadświetle nad portalem wydaje się być osadzone pierwotnie w ścianie.

Sonda w posadzce wykonana pod filarkiem przy ścianie południowej zakrystii ujawniła przyciętą i uzupełnioną cegłą część kamiennego cokółka oraz fundament pod tę ścianę. Jest on wysunięty przed lico ściany o ok. 20 cm i zalega ok. 27 cm poniżej obecnego poziomu posadzki. Wskazuje to, że pierwotny poziom posadzki w starej zakrystii znajdował się ok. 27 cm poniżej obecnej.

Kaplica Matki Boskiej Piaskowej przy kościele Karmelitów na Piasku. Charakterystyka historyczna i artystyczna

Anna Dettloff

Barokowa kaplica Matki Boskiej Piaskowej przy kościele Karmelitów na Piasku, wyróżniająca się okazałą formą architektoniczną oraz rozmiarami, będąca największą z tego typu budowli w Krakowie, wzniesiona została na miejscu starszej i zapewne skromniejszej kaplicy z przełomu XV/XVI w. Budowa nowej kaplicy trwała od 1637 do 1641 r., z nasileniem robót w latach 1638-1639. Podobnie jak jej poprzedniczce, nadano jej formę podłużną, co wynikało przede wszystkim z usytuowania cudownego obrazu na południowej ścianie zewnętrznej korpusu kościoła. Projekt kopuły, a prawdopodobnie także całej kaplicy, wykonał „Dziani” – utożsamiany z Włochem Janem Trevano, jednym z najwybitniejszych architektów działających w Polsce w I połowie XVII w., nadwornym architektem Wazów, autorem wielu budowli sakralnych i świeckich Krakowa i Warszawy (np. krakowskiego kościoła św. św. Piotra i Pawła). Po zniszczeniach potopu szwedzkiego (1655-1656), z funduszu biskupa Piotra Gembickiego kaplicę odbudowano zapewne w tym samym kształcie w latach 1657-1679. W 1678 r. umieszczono na szczycie kopuły, istniejącą do dziś, brązową i pozłacaną figurę Matki Boskiej z Dzieciątkiem wykonaną przez złotnika Mikołaja Truszowicza według modelu Kazimierza Kaliskiego. Zapewne w tym samym czasie w narożach ustawiono kamienne posągi świętych karmelitańskich. Elewacje kaplicy, pierwotnie pokryte barwną marmoryzacją, której relikty ujawniono w trakcie ostatniej konserwacji, odnawiano już w XVIII w., a następnie w XIX w. i wówczas uzyskały „piaskowy” kolor, obecnie powtórzony.

W trakcie remontu konserwatorskiego elewacji kaplicy w 2007 r. odkryte zostało malowidło z wyobrażeniem Matki Boskiej Piaskowej, dotąd zasłonięte witrażem i z tego też powodu zupełnie nieznanne. Najprawdopodobniej powstało ono wraz z budową obecnej kaplicy (1637-1641), względnie jej odbudową (1657-1679). Pod względem ikonograficznym wizerunek Matki Boskiej z Dzieciątkiem namalowany na południowej elewacji kaplicy Piaskowej jest dość wiernym naśladownictwem cudownego obrazu Matki Boskiej Piaskowej znajdującego się wewnątrz kaplicy. Malowidło we wnęce na elewacji kaplicy Piaskowej jest jednym z unikatowych przedstawień tego typu, które zachowało się w Krakowie. Do wystroju elewacji kaplicy należy także lampa przed wspomnianym wyżej wizerunkiem Matki Boskiej (malowanym i witrażowym), powstała zapewne w I połowie XIX w., zaliczająca się do wysokiej klasy przykładów nielicznych w Krakowie dzieł rzemiosła artystycznego doby klasycyzmu.

¹ Na przykład S. Skibiński, *Pierwotny kościół Franciszkanów w Krakowie*, Poznań 1977.

² A. Grzybkowski, *Centralne gotyckie jednonawowe kościoły krzyżowe w Polsce*, *Forma a „znaczenie”*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki” 37, 1992.

³ W. Łuszczkiewicz, *Architektura najdawniejszych kościołów franciszkańskich w Polsce. Przyczynek do historii gotycyzmu*, „Sprawozdania Komisji do Badania Historii Sztuki w Polsce” 4, 1891.

⁴ P. Pencakowski, *Średniowieczna architektura kościoła oo. Franciszkanów w Krakowie*, „Rocznik Krakowski” 56, 1990.

⁵ A. Włodarek, T. Węclawowicz, *Architektura krakowskiego kościoła franciszkanów w wieku XIII. Problemy i hipotezy badawcze. Proponowane rekonstrukcje*, w: *Studia z dziejów kościoła Franciszkanów w Krakowie*, red. Z. Kliś, Kraków 2006.

⁶ Ich wyniki zostały po raz pierwszy zaprezentowane podczas sesji naukowej „Zakonny mendykankie w średniowiecznej aglomeracji Krakowa” zorganizowanej w Krakowie przez Dominikański Instytut Historyczny w październiku 2007 r. (zob. W. Niewalda, H. Rojkowska, *Średniowieczny kościół Franciszkanów w świetle ostatnich badań*, w: *Mendykanki w średniowiecznym Krakowie*, red. K. Ożóg, T. Gałuszka, A. Zajchowska, Kraków 2008).

⁷ A. Włodarek, T. Węclawowicz, *Architektura...*, s. 65, 66. *Podobieństwo dotyczy konsoli i pasów przysklepiennych oraz dekoracji zworników sklepiennych.*

⁸ H. Soukupová, *Anežský klášter v Praze*, Praha 1989.

1

1. Wnętrze Kaplicy Matki Boskiej Piaskowej
 fot. M. Grychowski

Kaplica kryje w swym wnętrzu, słynący łaskami i otoczony niegasnącym od wieków kultem, obraz Matki Boskiej zwanej Piaskową. Wizerunek ten, przedstawiający Matkę Boską z Dzieciątkiem w typie Hodogetrii namalowany w technice fresku na ścianie (pierwotnie zewnętrznej kościoła), datowany jest na ok. 1500 r. Stosunkowo szybkie rozprzestrzenianie się kultu Matki Boskiej Piaskowej spowodowało konieczność stworzenia sanktuarium – kaplicy. Zapewne od chwili jej powstania cudowny obraz znalazł się w ołtarzu jako główny i najważniejszy przedmiot czci wiernych.

Cudowny obraz, pieczołowicie odnawiany i konserwowany, nie zmienił znacząco swego wyglądu, w przeciwieństwie do wystroju i wyposażenia wnętrza w ciągu wieków przekształcanego i wymienianego na nowy. Do najstarszych elementów dzisiejszego wyposażenia Kaplicy Piaskowej należą stalle pod chórami. Mają one formy XVII-wieczne i pochodzą zapewne z okresu odnawiania kaplicy po zniszczeniach w czasie potopu szwedzkiego. Współczesne im są archaiczne, malowidła na deskach w zapleczkach stall (w charakterze „obrazków wotywnych”). Balustrada przed ołtarzem wykonana została w 1692 r. z polerowanego na czarno wapienia dębnickiego, tzw. „czarnego marmuru”. Z uwagi na zastosowanie w balustradzie ołtarzowej, jak i w stallach, zbliżonych

motywów architektoniczno-dekoracyjnych za bardzo prawdopodobne należy uznać powstanie obu tych dzieł w zbliżonym lub wręcz tym samym czasie, tj. ok. 1692 r.

Gruntowne zmiany we wnętrzu kaplicy nastąpiły w II poł. XVIII w. W 1782 r. kaplica otrzymała nowe, bliźniacze chóry organowe, połączone z wcześniejszymi, wspomnianymi wyżej stallami zdobionymi dekoracją malarską w zapleczkach, a także nową ambonę. W 1785 r. rozpoczęto wznoszenie nowego ołtarza, którego fundatorem był biskup krakowski Kajetan Sołtyk, a wykonawcami snycerz Mateusz Szeps oraz stolarz Łągowski. Ołtarz ukończono w 1786 r. Zachowane źródła archiwalne nie wymieniają projektanta ołtarza, wiadomo tylko, że istniał szczegółowy projekt uwzględniający także kolorystykę całego dzieła. Ołtarz i pozostałe elementy wyposażenia były kilkakrotnie odnawiane w XIX i XX w., co wpłynęło znacząco na zmiany ich kolorystyki. W trakcie ostatnich prac konserwatorskich przywrócono pierwotną polichromię ołtarza i chórow, zachowaną w znacznym stopniu, a odsłoniętą spod wtórnych warstw przemalowań.

Do znaczących elementów wystroju Kaplicy Matki Boskiej Piaskowej należą także malowidła kopuły i sklepień. Wnętrze XVII-wiecznej kopuły, pierwotnie zdobione stiukami, zmieniono po połowie XVIII w. (do 1757 r.). Właśnie wtedy powstał, zachowany częściowo do dziś, zespół malowideł w kopule, pendentywach oraz na sklepieniach części bocznych i ścianach tęczowych, które w 1756 r. miał wykonać Franciszek Piotr Molitor. Dekoracja malarska kopuły w Kaplicy Piaskowej jest typowym przykładem popularnego w połowie XVIII w. gatunku malarstwa iluzjonistycznego zwanego panoramą. W XIX w. kaplica była dwukrotnie przedmiotem restauracji: w latach 1851-1852 przez malarza Lindquista oraz ponownie w 1898 r. Projekt odnowy wykonał wówczas Józef Mikulski, a pracami prowadzonymi pod nadzorem konserwatora Stanisława Tomkowicza kierował malarz Ludomir Benedyktowicz. W zakresie dekoracji malarskiej obejmowały one: odbicie tynków, pokrycie ścian polichromią, marmoryzację artykulacji z wyłączeniem niektórych elementów oraz odnowienie malowideł na sklepieniach. W latach 1954-1955 wykonano restaurację malowideł pod kierunkiem Józefa E. Dutkiewicza, a w 1982 r. pod kierunkiem Adama Rachtana. W efekcie tych wielokrotnych restauracji XVIII-wieczne malowidła uległy w znacznym stopniu przemalowaniu i rekonstrukcji, tracąc swój pierwotny charakter, najlepiej zachowany (pod względem kompozycyjnym) w obrębie czaszy kopuły. Innymi zachowanymi elementami XVIII-wiecznego wystroju kopuły są stiukowe putta i rokokowe kartusze w żagielkach. Pozostałością pierwotnego, XVII-wiecznego, wystroju kopuły są kamienne rozety kopułki wnętrza latarni odnoszące się symboliką do określenia Maryi jako Róży Duchownej, pierwotnie złożone. W ciągu późniejszych stuleci, zatynkowane i zasłonięte przez inne elementy, zostały przywrócone w trakcie ostatniej konserwacji.

Kaplica pw. św. św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty na Prądniku Czerwonym. Charakterystyka historyczna i artystyczna

Paweł Dettloff

Kaplica pw. św. św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty na Prądniku Czerwonym, położona przy ul. Dobrego Pasterza w Krakowie, jest najcenniejszą pozostałością zachowanych częściowo do dziś zabudowań dawnego folwarku dominikańskiego istniejącego od XV w. Ta zapomniana nieco świątynia należy do najstarszych i najcenniejszych zabytków w tej części miasta, dlatego ma szczególne znaczenie dla miejscowej społeczności. Przedstawia przy tym znaczące wartości architektoniczne i artystyczne w skali całego Krakowa. Zbudowana w 1642 r. z fundacji Jana Konstantego Morskiego, przeora krakowskiego klasztoru ojców dominikanów, jest interesującym i rzadkim przykładem wolnostojącej centralnej budowli sakralnej nakrytej kopułą, powtarzającej charakterystyczny dla polskiej sztuki nowożytnej model wywodzący się z wawelskich wzorców kaplic, m.in. z kaplicy Zygmuntowskiej. Kamienny barokowy portal wejściowy ma formę charakterystyczną dla epoki Wazów i znajduje swój niemal identyczny odpowiednik w portalu wieży Władysławowskiej Zamku Królewskiego w Warszawie.

Kaplica na Prądniku zachowała się zasadniczo w pierwotnej formie architektonicznej. Na przełomie XIX i XX w. oraz w I ćw. XX w. uległa jednak zniekształceniu poprzez zamurowanie latarni wieńczącej kopułę oraz dostawienie szpecącej przybudówki do fasady. Elementy te mają zostać usunięte w trakcie planowanego remontu konserwatorskiego, przez co architektura zabytkowej kaplicy odzyska w pełni swe walory stylowe, a wewnątrz – należyte oświetlenie naturalne.

Wnętrze kaplicy zachowało cenny wystrój i wyposażenie. Szczególną wartość przedstawiają rokokowe XVIII-wieczne malowidła wnętrza kopuły: figuralne (ze scenami z życia św. Jana Chrzciciela: Narodzinami, Kazaniem, Chrztem Chrystusa, Ścięciem św. Jana oraz wizerunkami czterech Ewangelistów), a także ornamentalne, które mają – unikatowy w skali Krakowa – pierwotny charakter (z uwagi na brak przemalowań). Zespół tych malowideł obecnie znajduje się w katastrofalnym stanie, dodatkowo zagrożony destrukcją postępującą wskutek nieszczelności pokrycia kopuły. Wewnątrz zachowały się ponadto malowane zacheuszki z ok. poł. XVII w., ujawnione dzięki badaniom przeprowadzonym w 2008 r. W trakcie tych badań stwierdzono, że początkowo ściany wnętrza kaplicy były bielone i nie miały innych dekoracji, natomiast w fazie XVIII w. poza kopułą malarsko opracowano jedynie gzymsy i archiwolty. We wnętrzu kaplicy znajdują się

także dwa epitafia z czarnego marmuru. Wśród nich wyróżnia się barokowe epitafium A. Gorizuttiego, chorążego wojsk cesarskich oblegających w 1657 r. wraz z Polakami zajęty przez Szwedów Kraków. Obecny XIX-wieczny neostylowy ołtarz zawiera starsze barokowe rzeźby aniołów – dzieła jednego z XVIII-wiecznych warsztatów krakowskich kontynuujących manierę Baltazara Fontany oraz obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem (w typie tzw. Matki Boskiej Śnieżnej), który wzorowany jest na cudownym obrazie Matki Boskiej Różańcowej z kaplicy przy krakowskim kościele Dominikanów. Bezpośrednio przy kaplicy wznosi się kamienny mur folwarczny z XVII w. z kamiennym gotyckim portalem. W trakcie badań stratygraficznych wykonanych w 2008 r. na murze odkryto szarą warstwę tynku odpowiadającą być może podobnej warstwie stwierdzonej na elewacji kaplicy.

Badania i konserwacja dekoracji malarsko-sgraffitowych elewacji kamienicy przy zbiegu ulic Ariańskiej i Lubomirskiego w Krakowie¹

Piotr Biało

Projekt kamienicy przy ul. Ariańskiej 18 opracował w 1899 r. Leopold Tlachna. Budowa przypadła zapewne na przełom XIX i XX w. Powstała kamienica narożna, trójkondygnacyjna o niesymetrycznych skrzydłach – elewacja od Lubomirskiego jest dłuższa, pięcioosiowa, a elewacja od strony ul. Ariańskiej jest czteroosiowa. Wysoki parter, dekorowany pasami jasnoszarej rustyki, imitującej warstwowany wątek z kamienia łamanego, stanowi architektoniczną podstawę budowli. Powyżej, w strefie pierwszego i drugiego piętra oraz strychu, wykonano rozbudowaną dekorację malarsko-sgraffitową. Na ciemnym sepiowym tle ornamenty w stylu późnego baroku i rokoka tworzą bogate obramienia okien oraz fryz. W środkowych strefach ścian umieszczono kartusze, w których na elewacji od ul. Ariańskiej znajdują się akcenty patriotyczne – herby Korony, Litwy i Krakowa. Całość dopełniają sztukatorskie gzymsy i obramienia okien oraz główny gzyms wieńczący wykonany z profilowanej blachy z malowanym ornamentem.

Nie znamy daty wykonania dekoracji ani jej autora. Analiza porównawcza wśród dekoracji krakowskich kamienic nie pozwoliła też na wyciągnięcie wniosków w tej sprawie. Waldemar Komorowski wskazał bliską i prawdopodobnie jedyną na terenie Krakowa analogię dla omawianej dekoracji. Jest nią sgraffito z motywami w rokokowej stylistyce pokrywające całość górnej części fasady kamienicy przy ul. Kochanowskiego 18, wykonane przez wiedeńskiego artystę Antoniego Tucha w 1898 r.

1-2. Fragment dekoracji malarskiej. Stan zachowania przed konserwacją

W. Komorowski raczej wykluczył jego autorstwo dekoracji na Ariańskiej ze względu na odmienność stylistyczną. Obie realizacje różni także technika wykonania. W dekoracji z ul. Kochanowskiego wykorzystano najprawdopodobniej klasyczną technikę sgraffitową, dekoracja z ul. Ariańskiej powstała natomiast przy wykorzystaniu zmodyfikowanej, uproszczonej techniki, dającej nowe, z powodzeniem tu wykorzystane, możliwości plastyczne. Eksperyment w zakresie techniki dopełniło nowatorstwo ściśle technologiczne, jest bowiem prawdopodobne, że w przypadku kamienicy przy ul. Ariańskiej 18 mamy do czynienia z jednym z pierwszych zastosowań w Krakowie farb opartych na spoiwie ze szkła wodnego potasowego.

Nowa technologia nadała warstwie malarskiej stosunkowo dużą trwałość, dzięki czemu stuletnia ekspozycja nie unieczystniła jej całkowicie. Brak doświadczeń z nowym materiałem był jednak przyczyną najpoważniejszych błędów i w konsekwencji zniszczeń. Nadmiernie nasyciona szkłem wodnym wierzchnia warstwa zaprawy stała się zbyt mocna i mało elastyczna. Skutkiem było powstanie rozległych rozwarstwień na granicy ze słabszym tynkiem podkładowym, zagrażających dekoracji na praktycznie całych powierzchniach ścian. Lokalnie powstały podwinięte, zdeformowane złuszczenia. Błędne było też zastosowanie gipsu w warstwie wykończenia dekoracji sztukatorskiej na zewnętrznych ścianach budynku.

Pozostałe rozwiązania technologiczne pochodzą z arsenału rozwiązań tradycyjnych. Zastosowano proste pigmenty mineralne: biel wapienną, ugiel, ochrę czerwoną, umbrę, umbrę paloną i czerń węglową. Tynk podkładowy to szorstko opracowana zaprawa wapienno-piaskowa w proporcji 1:1,7 i grubości ok. 15 mm. Warstwa wierzchnia, w której wykonano ryt dający efekt sgraffita, to cienki (5 mm) tynk wapienno-piaskowy (w proporcji 1:2). Wypełniaczem, poza piaskiem kwarcowym, są dodatki kruszyw w różnych kolorach: białym, szarym, pomarańczowym, czerwonym, brązowym, ale też grudki wapna, kawałki węgla i drewna. Zabieg ten dał efekt zabarwienia tynku na kolor różowy, co stanowiło bazę do uzyskania koloru tła dekoracji ścian. Dekorację blaszanego gzymsu głównie wykonano na pokostowym gruncie z wypełniaczem w postaci kaolinu i dodatkiem żółcieni cynkowej. Ugrowa farba olejna tła zawierała umbrę, umbrę paloną i biel cynkową, a ornament wykonano czarną olejną farbą. Fakt ujawnienia malarskiej dekoracji blaszanego gzymsu winien być wskazówką do poszukiwań podobnych rozwiązań przy kompleksowych konserwacjach elewacji z tego okresu. Metoda wykonania malatury sprawiła, że była ona skazana na szybką destrukcję i obecnie tylko uważna obserwacja może pozwolić na zarejestrowanie jej resztek i rekonstrukcję w odporniejszej technologii.

Prace w zakresie konserwacji dekoracji sgraffitowej kamienicy przy ul. Ariańskiej 18 rozpoczęto w 2006 r. Pierwszy etap rozpoczętej konserwacji dekoracji malarsko-sgraffitowych musiał mieć charakter prac ratunkowych. Rozległość odspojen i wybrzuszenia powierzchni spowodowały, że przy podklejaniu dekoracji trzeba było zastosować metody opracowane z myślą o zastosowaniu przy transferze malowideł ściennych. Poszczególne partie dekoracji oczyszczono przy pomocy sprężonego powietrza oraz mikropiaskarek z zastosowaniem delikatnego ścierniwa. Utrwalenie warstwy malarskiej wraz z przypowierzchniową warstwą tynku uelastycznionym estrem kwasu krzemowego pozwoliło na założenie tymczasowego licowania z bibułki japońskiej, gazy i płótna lnianego klejonych polialkoholem winylu. Tak zabezpieczona dekoracja została podklejona do podłoża wiążącym hydraulicznie preparatem iniekcyjnym zbrojonym mineralnymi włóknami z zastosowaniem stempli w trakcie wiązania.

3

4

3. Fragment dekoracji malarskiej. Stan po konserwacji
 4. Narożna część kamienicy po konserwacji
 1-4 fot. Firma Konserwatorska Piotr Biało

Mocno odkształcone powierzchnie tynku nie były prostowane, gdyż groziłoby to połamaniem i zniszczeniem narzutu. Pustki wypełniono preparatem iniekcyjnym i niskoprężną kompozycją poliuretanową wprowadzaną przez wywiercone otwory. Dodatkową stabilizacją dużych odwarstwionych płaszczyzn zaprawy są pajęczki

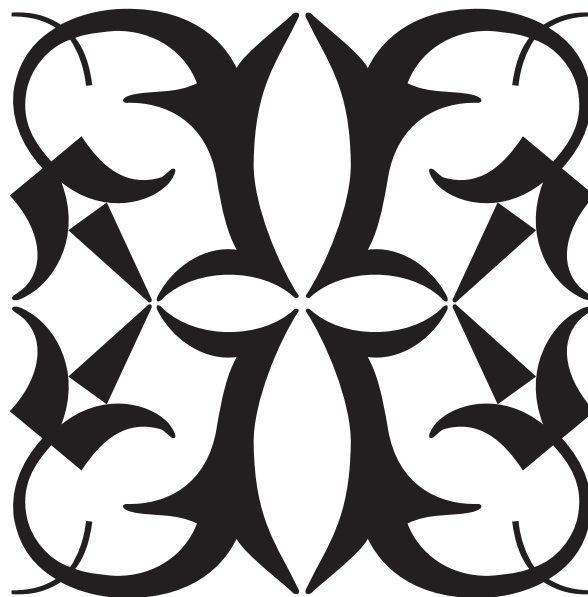
ze stali nierdzewnej zakotwione w murze. Zewnętrzne wąsy przytrzymujące tynk kształtowane były zgodnie z przebiegiem rysunku dekoracji. Ubytki zaprawy wypełniane były wielowarstwowo. Na powierzchni materiał barwiono w masie naturalnymi pigmentami ziemnymi. W świeżej zaprawie odcisnięto rysunek i zrekonstruowano kształt oryginalnej, imitującej sgraffito, dekoracji. Retusz i rekonstrukcję warstwy malarskiej przeprowadzono metodą naśladowczą z zachowaniem charakteru oryginału.

Pełny program prac przy konserwacji elewacji obejmuje dekorację sztukatorską obramień okiennych i gzymsów, boniowaną dekorację parteru, tynkowany cokół, stolarkę, balkony, ofasowania i blaszany gzyms główny. Poważniejszymi zabiegami w tym zakresie jest kotwienie odlewanych pasów boni parteru odspojonych i rozwarstwionych oraz rekonstrukcja blaszanego profilowanego gzymsu wraz z kolorystyką i geometryczną dekoracją. Masywne elementy boniowania osadzone zostały na elewacji przy pomocy dość słabej zaprawy mineralnej i miejsce to uległo najszybciej destrukcji. Ujawniły się też pęknięcia przenikające pełną grubość odlewów oraz płaszczyznowe rozwarstwienia na granicy materiałów. Duży ciężar i grubość elementów spowodowały, że podklejenie metodą iniekcji należało uzupełnić kotwieniem prętami ze stali nierdzewnej osadzonymi w murze ceglany.

Prace przy gzymsie głównym rozpoczęto od zabezpieczenia fragmentów zachowanej dekoracji, podklejono łuski i zalicowano bibułką japońską. Skala zniszczeń kwalifikowała, ze względów bezpieczeństwa, poszycie gzymsu do rekonstrukcji. Konserwacji poddano drewnianą konstrukcję, a pod utworzeniu profilowań zrekonstruowano dekorację malarską. Według odczytanego raportu przygotowano zostały szablony meandra. Współczesne farby dobrano do metalowego podłoża ulegającego zmianom geometrii pod wpływem zmian temperatury.

Podjęcie konserwacji elewacji kamienicy przy Ariańskiej było koniecznością. Dramatyczny stan zachowania głównego gzymsu i tynków ścian stwarzał niebezpieczeństwo dla przechodniów. Wykonane już prace pozwoliły na uratowanie znacznych partii oryginału zagrożonych zniszczeniem.

¹ W niniejszym komunikacie wykorzystano informacje zawarte w opracowaniu „Wstępna informacja historyczna o malarskiej dekoracji elewacji budynku przy ul. Ariańskiej 18 w Krakowie” autorstwa Waldemara Komorowskiego oraz w dokumentacjach konserwatorskich opracowanych przez Elżbę Buszko i Artura Godlewskiego.

8 Dokumenty

Dokumenty – Od początku ukazywania się „Biuletyn” pełni funkcję publikatora oficjalnych dokumentów Społecznego Komitetu. Uchwały, sprawozdania i plany dają szczegółowy obraz działalności SKOZK. Obok publikujemy dokumenty Zebrania Plenarnego, Prezydium oraz Komisji Rewizyjnej SKOZK z okresu od kwietnia 2007 r. do lutego 2009 r.

UCHWAŁA NR 4/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 24 kwietnia 2007 r.

w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa
za pierwszy kwartał 2007 r. i niezbędnych korekt w planie

§ 1.

Prezydium SKOZK, działając na podstawie § 12, pkt 2 i 3 Regulaminu SKOZK i Uchwały Nr 2/2007 SKOZK z dnia 13 lutego 2007 r. w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2007 r., po wysłuchaniu informacji ZRZZK o realizacji planu finansowo-rzeczowego za pierwszy kwartał 2007 r., po wysłuchaniu opinii komisji problemowych SKOZK, a także uwzględniając głosy wyrażane w dyskusji, przyjęło do wiadomości informację ZRZZK o podjętych czynnościach przygotowawczych do pełnej realizacji planu na rok bieżący. Zaangażowanie środków wynosi zgodnie z zawartymi umowami 39%, natomiast zaawansowanie prac 10,2%.

§ 2.

Prezydium SKOZK, uwzględniając wnioski właścicieli i użytkowników ujęte przez ZRZZK w propozycji korekty planu rzeczowo-finansowego na rok 2007, postanawia:

1. **Zmniejszyć** przyznane środki dla:

– Pałacu Czapskich – Muzeum Narodowe, ul. Piłsudskiego 10-12	0 260.000 zł
– Kliniki Okulistyki – Szpital Uniwersytecki, ul. Kopernika 38	0 100.000 zł
– Collegium Maius – Uniwersytet Jagielloński, ul. Jagiellońska 15 (skreślenie z planu)	0 150.000 zł

RAZEM: 510.000 zł

2. **Zwiększyć** przyznane środki dla:

– Collegium Minus – Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 11 (na remont elewacji)	0 100.000 zł
– Kamienicy Łozińskich – Muzeum Narodowe, ul. Piłsudskiego 14 (na kontynuację remontu kompleksowego)	0 200.000 zł
– Zespołu Klinik Neurologicznych, ul. Botaniczna 3 (na wykonanie izolacji i osuszenie budynku)	0 100.000 zł
– Sukiennic w części Muzeum Narodowego (na prace remontowo-konserwatorskie przy attykach)	0 62.000 zł

3. **Wprowadzić** do planu rzeczowo-finansowego i dofinansować obiekt:

– Instytut Polonistyki – Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 14 (na remont elewacji)	0 48.000 zł

RAZEM pkt 2 i 3: 510.000 zł

4. **Przeznaczyć z rezerwy NFRZK** na rok 2007 dodatkowe środki dla następujących obiektów:

– Budynek administracyjny Teatru im. J. Słowackiego, pl. Św. Ducha 4
(na dodatkowe prace związane z posadowieniem budynku)	0 66.000 zł
– Bazylika św. Floriana, ul. Warszawska 1B
(na dodatkowe prace przy dekoracji malarskiej we wnętrzu bazyliki)	0 99.000 zł
– Zgromadzenie Córek Bożej Miłości, ul. Pędzichów 16
(na dokończenie remontu konserwatorskiego elewacji budynku)	0 100.000 zł

RAZEM: 265.000 zł

§ 3.

Prezydium SKOZK, uwzględniając zapis zawarty we wniosku o dofinansowanie złożonym przez właściciela obiektu, po zapoznaniu się z opinią Komisji Programowania i Oceny Realizacji, postanawia dokonać korekty błędnego zapisu w Planie rocznym uchwalonym uchwałą SKOZK Nr 2/2007 z dn. 13 lutego 2007 r., w punkcie dotyczącym zakresu rzeczowego prac w budynku Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa przy ul. św. Jana 12 zastępując słowa „rozpoczęcie remontu dachu” słowami „remont konserwatorski elewacji frontowej budynku”.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Jerzy Breitkopf – z up. Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 5/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 24 kwietnia 2007 r.

w sprawie zmiany kwalifikacji dotacji z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa
ze zwrotnej na bezzwrotną w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa na rok 2007

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 7 ust. 1 Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r.) oraz § 4 i 5 Zasad Finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r. z późniejszymi zmianami), po przeanalizowaniu wniosków osób zainteresowanych, przedstawieniu informacji przez dyrektora Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa oraz wysłuchaniu opinii komisji problemowych SKOZK i członków Prezydium SKOZK, postanawia:

Zmienić dotację dla następujących obiektów ze zwrotnej na bezzwrotną, ze względu na pełnione przez te obiekty społeczne funkcje:

– Dwór „Rydłówka”, ul. Tetmajera 28	57.000 zł
– Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, ul. św. Jana 12	150.000 zł
– Polska Akademia Umiejętności, ul. św. Jana 26	200.000 zł
– Szpital Bonifratrów, ul. Trynitariska 11	200.000 zł
– Część budynku przy ul. Grodzkiej 27 obejmująca „Izbę na Zadzi”, stanowiącą własność Gminy Kraków	200.000 zł
– Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, ul. Radziwiłłowska 4	100.000 zł
– Towarzystwo Strzeleckie „Bractwo Kurkowe”, „Celestat”, ul. Lubicz 16	150.000 zł

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Jerzy Breitkopf – z up. Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 6/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 24 kwietnia 2007 r.

w sprawie zmiany kwalifikacji dotacji z NFRZK ze zwrotnej na bezzwrotną dla obiektu przy ul. Ariańskiej 18

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 7 ust. 1 Regulaminu SKOZK (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r.) oraz § 5 ust. 8 i 9 Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r. wraz z późniejszymi zmianami), po przeanalizowaniu złożonego przez właścicieli wniosku oraz po wysłuchaniu opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Prawno-Organizacyjnej i Komisji Finansowej SKOZK, postanawia:

- 1. Umorzyć** w 100% dotację zwrotną w wys. 150.000 zł przyznaną w roku 2006 na remont konserwatorski elewacji kamienicy przy ul. **Ariańskiej 18** – ze względu na wysokie walory artystyczne sgraffitowej dekoracji, niską dochodowość obiektu i konieczność dalszych znaczących nakładów ze strony właścicieli na jego rewaloryzację.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Jerzy Breitkopf – z up. Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA INTENCYJNA Nr 7/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 24 kwietnia 2007 r.
w sprawie przyznania w latach 2008-2009 środków z NFRZK na realizację zadania
Modernizacja kompleksu klasztorного św. Katarzyny w Krakowie w celu rozszerzenia funkcji kulturalnych

§ 1.

Prezydium SKOZK, działając na podstawie § 7 pkt 1 oraz § 12 pkt 2 a, b, e Regulaminu SKOZK, popiera starania Polskiej Prowincji Zakonu św. Augustyna o pozyskanie na zadanie pod nazwą *Modernizacja kompleksu klasztorного św. Katarzyny w Krakowie w celu rozszerzenia funkcji kulturalnych* środków z funduszy Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

§ 2.

Prezydium deklaruje w imieniu SKOZK intencję dofinansowania w latach 2008-2009 prac remontowo-konserwatorskich związanych z realizacją zadania wymienionego w paragrafie poprzednim środkami w łącznej kwocie co najmniej 2.400.000 zł, przy uwzględnieniu każdorazowo wysokości środków w dyspozycji Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w danym roku budżetowym oraz pod warunkiem spełnienia przez wnioski Polskiej Prowincji Zakonu św. Augustyna kryteriów opisanych w regulaminie „Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa” oraz pozytywnego zaopiniowania tychże wniosków przez komisje problemowe SKOZK.

§ 3.

Uchwała niniejsza nie może stanowić podstawy do roszczeń wobec Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa ani wobec Skarbu Państwa.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

UCHWAŁA INTENCYJNA Nr 8/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 24 kwietnia 2007 r.
w sprawie przyznania w latach 2008-2010 środków z NFRZK na realizację zadania
Rewitalizacja najstarszej części historycznego kampusu UJ

§ 1.

Prezydium SKOZK, działając na podstawie § 7 pkt 1 oraz § 12 pkt 2 a, b, e Regulaminu SKOZK, popiera starania Uniwersytetu Jagiellońskiego o pozyskanie na zadanie pod nazwą *Rewitalizacja najstarszej części historycznego kampusu UJ* środków z funduszy Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

§ 2.

Prezydium deklaruje w imieniu SKOZK intencję dofinansowania w latach 2008-2010 prac remontowo-konserwatorskich związanych z realizacją zadania wymienionego w paragrafie poprzednim środkami w łącznej kwocie co najmniej 1.600.000 zł, przy uwzględnieniu każdorazowo wysokości środków w dyspozycji Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w danym roku budżetowym oraz pod warunkiem spełnienia przez wnioski Uniwersytetu Jagiellońskiego kryteriów opisanych w regulaminie „Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa” oraz pozytywnego zaopiniowania tychże wniosków przez komisje problemowe SKOZK.

§ 3.

Uchwała niniejsza nie może stanowić podstawy do roszczeń wobec Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa ani wobec Skarbu Państwa.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

UCHWAŁA NR 9/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 5 lipca 2007 r.

**w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków
Krakowa za pierwsze półrocze 2007 r. i niezbędnych korekt w planie**

§ 1.

Prezydium SKOZK, działając na podstawie § 12 ust. 2, 3 Regulaminu SKOZK i Uchwały Nr 2/2007 Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 13 lutego 2007 r. w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2007 r., po wysłuchaniu informacji dyrektora ZRZZK o realizacji planu finansowo-rzeczowego za pierwsze półrocze 2007 r. oraz w oparciu o opinie komisji problemowych SKOZK, a także uwzględniając głosy wyrażane w dyskusji, przyjmuje do wiadomości, że zaawansowanie finansowe planu wynoszące 29,8% jest niższe niż upływ czasu kalendarzowego w roku 2007.

Prezydium SKOZK przyjmuje oświadczenie dyrektora ZRZZK, że powstałe zaległości w realizacji planu 2007 r. wynikają z przyczyn obiektywnych i zostaną nadrobione.

§ 2.

Prezydium SKOZK, uwzględniając wniosek dyrektora Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa poparty opiniami komisji problemowych SKOZK oraz na podstawie wniosków złożonych przez właścicieli i użytkowników postanawia:

1. Skreślić z planu rzeczowo-finansowego na rok 2007 z przyczyn formalnych:

– „Jasny Dom”, ul. Biskupia 2 / ul. Łobzowska 11	200.000 zł
– Zespół pałacowo-parkowy w Kościelnikach, ul. Dybowskiego 2	100.000 zł

2. Zmniejszyć przyznane środki dla następujących obiektów:

– Sukiennice – Gmina Kraków	125.000 zł
– d. Pałac Prymasowski, ul. Grodzka 65	200.000 zł
– Pałac Jerzmanowskich, ul. Górników 27	62.000 zł
– Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 16	54.000 zł

RAZEM: 741.000 zł

3. Zwiększyć przyznane środki dla następujących obiektów, z wykorzystaniem kwoty 62.000 zł z rezerwy Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa:

– Klasztor oo. Kamedułów na Bielanach
(na dofinansowanie prac renowacyjnych Domu Wolskiego i Infirmierii)	200.000 zł
– Klasztor oo. Augustianów
(na dokończenie prac przy wymianie posadzki i prac izolacyjnych w kościele św. Katarzyny)	200.000 zł
– Kościół oo. Pijarów (na dodatkowe prace konserwatorskie w kruchcie z przyległymi pomieszczeniami)	100.000 zł
– Wyższe Seminarium Duchowne, d. Pałac Potulickich, ul. Piłsudskiego 4
(na dodatkowe prace przy izolacji murów fundamentowych)	70.000 zł
– Kościół Św. Krzyża, pl. Św. Ducha 2 (na dodatkowe prace w otoczeniu kościoła)	24.000 zł
– Filharmonia Krakowska, ul. Zwierzyniecka 1 (na zakończenie prac przy elewacji tylnej)	30.000 zł
– Klasztor oo. Paulinów „Na Skałce”, ul. Skałeczna 15 (na renowację 4 sarkofagów w Krypcie Zasłużonych Polaków: J. Długosza, W. Pola, K. Szymanowskiego, S. Wyspiańskiego)	25.000 zł
– Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 14 (na remont elewacji)	41.000 zł
– Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 18 (na remont elewacji)	13.000 zł

RAZEM: 803.000 zł

§ 3.

Uchwała w części § 2 pkt 3 dot. przyznania środków na prace renowacyjne 4 sarkofagów w Krypcie Zasłużonych Polaków „Na Skałce”, wchodzi w życie z dniem uprawomocnienia się decyzji Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie o wpisaniu ww. obiektu do Rejestru Zabytków Województwa Małopolskiego. W pozostałej części uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Vacat

UCHWAŁA NR 10/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 5 lipca 2007 r.
w sprawie przyjęcia Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa
ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 12 ust. 2 pkt d) Regulaminu SKOZK, pozytywnie opiniuje projekt nowych Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa z uwzględnieniem uwag i propozycji zgłoszonych w toku dyskusji.

§ 2.

Projekt Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa stanowi załącznik do nin. uchwały.

§ 3.

Prezydium SKOZK upoważnia Przewodniczącą Komisji Prawno-Organizacyjnej dr. Piotra Dobosza do wprowadzenia do projektu Zasad zgłoszonych uwag i propozycji.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Vacat

ZAAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR 10/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 5 lipca 2007 r.
Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków
Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

Spis treści:

Rozdział I:	Zasady ogólne (§ 1-8)
Rozdział II:	Roczny plan dochodów i wydatków Narodowego Funduszu (§ 9)
Rozdział III:	Roczny plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa (§ 10-12)
Rozdział IV:	Dotacje bezzwrotne (§ 13)
Rozdział V:	Dotacje zwrotne (§ 14-15)
Rozdział VI:	Umowa o dotację (§ 16-17)
Rozdział VII:	Inwestorstwo zastępcze (§ 18-19)
Rozdział VIII:	Postanowienia końcowe (§ 20)

Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

Rozdział I: Zasady ogólne

§ 1.

1. Dofinansowanie ze środków finansowych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, zwanego dalej „Narodowym Funduszem”, przeznaczona się na cele określone w ustawie z dnia 18 kwietnia 1985 r. o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Dz. U. Nr 21, poz. 90) zwanej dalej „ustawą”.

§ 2.

1. Środki finansowe Narodowego Funduszu mogą być rozdysponowywane przez Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, zwany dalej Społecznym Komitetem jako dotacje celowe wspierające i uzupełniające działania właścicieli lub posiadaczy zabytków w zakresie konserwacji i restauracji przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych, położonych w granicach administracyjnych miasta Krakowa.
 2. Ze środków Narodowego Funduszu mogą być finansowane także:
 - a) prace konserwatorskie i restauratorskie dzieł sztuki stanowiących podlegający ochronie konserwatorskiej historyczny wystrój
-

architektoniczny, rzeźbiarski i malarski zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków oraz historyczne wyposażenie trwale związane z tymi obiektami, a także roboty budowlane, o ile wiążą się one bezpośrednio z działaniami rewaloryzacyjnymi w obiektach i zespołach zabytkowych wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków, prowadzonego przez Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie,

- b) prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy pomnikach i obiektach małej architektury: a) niewielkich obiektach kultu religijnego takich jak np.: kapliczki, krzyże przydrożne, figury, b) posągach, wodotryskach i innych obiektach architektury ogrodowej, o który mowa w art. 3 ust. 3 i art. 3 ust. 4 pkt a) i b) ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj.: Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z póź. zm.), a także przy podlegających ochronie konserwatorskiej historycznych grobach murowanych i ziemnych, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tj.: Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295 z póź. zm.), posiadających elementy kamieniarskie lub metalowe, niezależnie od tego, czy zostały one wpisane do rejestru zabytków nieruchomości jako jeden z elementów tego wpisu, czy też wpisane zostały do rejestru zabytków ruchomych, o ile położone są w granicach administracyjnych miasta Krakowa.

§ 3.

1. Dotacja z Narodowego Funduszu na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku określonym w § 1 ust. 1 i 2 Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu może być udzielona na dofinansowanie nakładów koniecznych obejmujących:
- a) sporządzenie niezbędnych ekspertyz technicznych i konserwatorskich,
 - b) przeprowadzenie badań konserwatorskich, architektonicznych, historycznych lub archeologicznych, o ile są one niezbędne i pozostają w bezpośrednim związku z pracami konserwatorskimi, restauratorskimi i budowlanymi w zabytku, którego dotyczy dotacja,
 - c) opracowanie niezbędnych wytycznych konserwatorskich i dokumentacji konserwatorskiej,
 - d) opracowanie niezbędnego programu prac konserwatorskich i restauratorskich,
 - e) wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami prawa budowlanego, jeżeli pozostaje on w bezpośrednim związku z pracami konserwatorskimi, restauratorskimi i budowlanymi w zabytku, którego dotyczy dotacja,
 - f) sporządzenie projektu odtworzenia historycznej kompozycji wnętrza zabytku, obejmującego wyposażenie trwale związanej z tymi obiektami,
 - g) zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku,
 - h) stabilizację konstrukcyjną części składowych zabytku lub ich odtworzenia w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku,
 - i) odnowienie lub uzupełnienie tynków i detali architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego budynku kolorystyki,
 - j) niezbędne prace konserwatorskie i restauratorskie dzieł sztuki stanowiących podlegający ochronie konserwatorskiej historyczny wystrój architektoniczny zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków oraz wyposażenie trwale związane z tymi obiektami,
 - k) odtworzenie zniszczonej przynależności zabytku,
 - l) odnowienie lub całkowite odtworzenie stolarki drzwiowej i okiennej, parapetów okiennych i związanych z nimi okiennic,
 - m) odnowienie lub całkowite odtworzenie więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych,
 - n) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej i odwodnieniowej,
 - o) uzupełnienie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz zabytków archeologicznych nieruchomości o własnych formach krajobrazowych,
 - p) działania zmierzające do wyeksponowania istniejących, oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu,
 - q) inne prace konserwatorskie i restauratorskie oraz roboty budowlane objęte pozwoleniem konserwatorskim.
2. Zadanie będące przedmiotem dotacji z Narodowego Funduszu nie może obejmować swym zakresem naprawy, wymiany, modernizacji i zakładania nowych instalacji grzewczych, elektrycznych, gazowych, nagłośnieniowych, klimatyzacyjnych, teleinformatycznych, przeciwpożarowych, alarmowych lub urządzeń monitorujących i innych urządzenia technicznych, ani prac projektowych w tym zakresie, z zastrzeżeniem zawartym w ustępie następnym.
3. W wyjątkowych przypadkach dopuszczalne jest przyznanie dotacji z Narodowego Funduszu do zadania obejmującego swym zakresem naprawę, wymianę, modernizację i zakładanie nowych instalacji grzewczych, elektrycznych i gazowych, o ile działania te są nieodzowne ze względu na dobro zabytku w związku z charakterem objętych tym samym zadaniem prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych.
4. Przeznaczenie środków z Narodowego Funduszu na pokrycie kosztów prac określonych w § 3 ust. 1 pkt a-f i w ust. 3 może nastąpić jedynie na podstawie zapisu w rocznym planie finansowo-rzeczowym odnowy zabytków Krakowa, o ile prace te stanowią integralną część przedsięwzięcia objętego w tym samym roku dotacją z Narodowego Funduszu, a ich sfinansowanie z innych źródeł nie jest możliwe.
5. Wykonanie finansowanych z Narodowego Funduszu badań archeologicznych i historycznych oraz prac projektowych i ekspertyz nie może być powierzane tak w formie wykonawstwa bezpośredniego, jak i podwykonawstwa członkom Społecznego Komitetu, pracownikom Biura Społecznego Komitetu, pracownikom Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, zwanego dalej Zarządem Rewaloryzacji, małżonkom lub członkom najbliższej rodziny tych osób, a także podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą, w stosunku do których osoby te są lub były w okresie 3 lat poprzedzających zlecenie właścicielami, współwłaścicielami lub członkami organów zarządzających.

6. Ze środków Narodowego Funduszu nie mogą być pokrywane opłaty związane z zajęciem pasa drogowego na potrzeby realizacji zadania objętego dotacją.

§ 4.

1. Dotacja z Narodowego Funduszu może być udzielona na dofinansowanie nakładów koniecznych na wykonanie przy zabytkach określonych w § 2 niniejszych Zasad prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, które zostaną przeprowadzone w roku następującym po roku złożenia wniosku, z zastrzeżeniem zawartym w ustępie następnym.
2. Dotacja, o której mowa w ustępie poprzednim, może być udzielona na dofinansowania nakładów ponoszonych w roku złożenia wniosku w przypadku:
 - a) prac interwencyjnych wynikających z zagrożenia zabytku;
 - b) zmiany decyzją Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie zakresu robót konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych w zabytku objętym aktualnie wykorzystywaną dotacją z Narodowego Funduszu,
 - c) rozdysponowywania pozostałych do wykorzystania w danym roku kalendarzowym środków Narodowego Funduszu.
3. Dotacja z Narodowego Funduszu nie może przekroczyć 85% kosztów przedsięwzięcia w zakresie rzeczowym objętym dotacją z Narodowego Funduszu. Społeczny Komitet na wniosek inwestora nie posiadającego stałych przychodów, w tym innych dotacji i subwencji, umożliwiających partycypowanie w kosztach inwestycji, może w drodze wyjątku przyznać dotację do wysokości 95% kosztów przedsięwzięcia w zakresie rzeczowym objętym dotacją.
4. Dotacja z Narodowego Funduszu może zostać udzielona w drodze wyjątku do wysokości 100% nakładów koniecznych na wykonanie prac, jeżeli zabytek, o którym mowa w § 2, posiada wyjątkową w skali kraju wartość historyczną, artystyczną lub naukową oraz wymaga przeprowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych o stopniu złożoności technologicznej znacząco większym niż ma to miejsce w przypadku prac lub robót o tym samym zakresie przy innych zabytkach podobnego typu i z tego samego okresu historycznego, lub jeżeli stan zachowania zabytku, o którym mowa w § 2, wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych z uwagi na groźbę jego nieodwracalnego zniszczenia lub uszkodzenia.
5. Udział dotacji z Narodowego Funduszu w finansowaniu inwestycji opiera się na zasadzie pokrycia z niej kosztów prac objętych zadaniem w stałej dla całego okresu realizacji zadania części tychże kosztów, wyrażonej przez współczynnik procentowy ustalony dla danego zadania w planie finansowo-rzeczowym.
6. W przypadku zadania realizowanego na zasadzie kontynuacji w kolejnych latach, maksymalny udział procentowy dotacji z Narodowego Funduszu w kosztach zadania ustalony w planie rzeczowo-finansowym w pierwszym roku realizacji zadania nie ulega zmianie przez cały okres realizacji zadania.

§ 5.

1. Środki finansowe Narodowego Funduszu wydatkowane w danym roku budżetowym ujęte są przez Społeczny Komitet w rocznych planach: dochodów i wydatków Narodowego Funduszu i finansowo-rzeczowym odnowy zabytków Krakowa.
2. Obsługę finansową Narodowego Funduszu pełni Zarząd Rewaloryzacji jako dysponent II stopnia Narodowego Funduszu.
3. Prezydium Społecznego Komitetu może w drodze uchwały ustanowić jednoroczne lub wieloletnie programy szczegółowe, określające szczegółowe zasady przyznawania dotacji z Narodowego Funduszu na wykonanie prac w zabytkach określonego rodzaju lub położonych w określonych lokalizacjach.
4. Zasady gospodarki finansowej Narodowego Funduszu określają przepisy ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z póź. zm.), ustawy budżetowej na dany rok, ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj.: Dz. U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163 z póź. zm.), ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z póź. zm.), ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Dz. U. Nr 21, poz. 90) i inne właściwe przepisy prawa.

§ 6.

1. Dotacja z Narodowego Funduszu nie może być wykorzystana na pokrycie wydatków poniesionych przed podpisaniem umowy o dotację między Zarządem Rewaloryzacji a beneficjentem przyznanej przez Społeczny Komitet dotacji, regulującej zakres, sposób i okres wykorzystania dotacji.
2. Pisemne stwierdzenie przez Zarząd Rewaloryzacji wykorzystywania przyznanej przez Społeczny Komitet dotacji celowej z Narodowego Funduszu niezgodnie z jej przeznaczeniem lub prowadzenie prac i robót niezgodnie z prawem stanowi przesłankę dla podjęcia przez Prezydium Społecznego Komitetu uchwały o natychmiastowym zwrocie w pełnej wysokości udzielonej dotacji.
3. W przypadku nieuzyskania przez beneficjenta dotacji pozwolenia konserwatorskiego o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 10) ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z póź. zm.), jak również w razie pisemnego stwierdzenia przez organ władzy konserwatorskiej niezgodnego z wydanym pozwoleniem w trybie art. 36 ust. 1 pkt 10) tej ustawy umieszczenia na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów w okresie trwania inwestycji lub w okresie 3 lat od jej zakończenia, Przewodniczący Społecznego Komitetu może wprowadzić do czasu usunięcia powyższych naruszeń zakaz ubiegania się przez właściciela lub posiadacza obiektu zabytkowego o dotację celową z Narodowego Funduszu. Ponadto uchwałą Prezydium Społecznego Komitetu udzielona dotacja może w tym okresie zostać cofnięta.
4. Wykorzystanie dotacji celowej z Narodowego Funduszu niezgodnie z przeznaczeniem lub uporczywe uchylanie się przez beneficjenta dotacji od obowiązków w zakresie informacji o wykorzystaniu dotacji z Narodowego Funduszu stanowi podstawę do wykluczenia

beneficjenta dotacji w drodze uchwały Prezydium Społecznego Komitetu od prawa ubiegania się o przyznanie dotacji z Narodowego Funduszu na dofinansowanie prac w danym obiekcie przez 3 lata, licząc od początku kolejnego roku kalendarzowego następującego po roku uzyskania nienależycie wykorzystanej dotacji z Narodowego Funduszu lub po roku, w którym stwierdzono uchylanie się przez beneficjenta dotacji od obowiązków w zakresie informacji.

§ 7.

Beneficjent dotacji przedkłada Zarządowi Rewaloryzacji na obowiązującym formularzu, w terminie do 10 grudnia danego roku, informację o wysokości wszystkich poniesionych w danym roku nakładów na prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane w obiekcie objętym w danym roku dotacją z Narodowego Funduszu, celem zebrania informacji o zawansowaniu realizacji celów określonych w ustawie z dnia 18 kwietnia 1985 r. o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Dz. U. Nr 21, poz. 90).

§ 8.

Uczestnictwo ekspertów, biegłych, rzeczoznawców i innych specjalistów, posiadających wiadomości specjalne z danej dziedziny w pracach komisji tworzonych przez Społeczny Komitet nie jest wynagradzane ze środków Narodowego Funduszu.

Rozdział II: Roczny plan dochodów i wydatków Narodowego Funduszu

§ 9.

1. Roczny plan dochodów Narodowego Funduszu, uchwalany przez Prezydium Społecznego Komitetu obejmuje:
 - a) w części zawierającej dochody:
 - środki uzyskane w drodze zbiórek publicznych, darowizn i zapisów osób fizycznych i prawnych, w tym także fundacji i stowarzyszeń,
 - dotację z budżetu państwa,
 - niewykorzystane z roku ubiegłego środki finansowe wykazane na stanie konta na koniec roku kalendarzowego zmniejszone o zobowiązania wynikające z realizacji planu roku poprzedniego oraz zatrzymane zabezpieczenie z tytułu należytego wykonania umowy,
 - zwroty przez właścicieli kwot wydatkowanych na rewaloryzację zabytków z Narodowego Funduszu na podstawie umów notarialnych, decyzji administracyjnych, zawiadomień, porozumień i orzeczeń sądowych,
 - kary umowne ściągnięte od wykonawców,
 - odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych,
 - środki pozyskiwane z innych źródeł.
 - b) w części zawierającej wydatki:
 - finansowanie zadań ujętych w rocznym planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa zatwierdzonym przez Zebranie Plenarne Społecznego Komitetu,
 - planowany stan środków na koncie Narodowego Funduszu na dzień 31 grudnia roku objętego planem.
2. Zamieszczenie w rocznym planie dochodów i wydatków Narodowego Funduszu lub w rocznym planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa wydatków na określone cele nie stanowi podstawy roszczeń osób trzecich wobec Narodowego Funduszu, Społecznego Komitetu lub Skarbu Państwa.

Rozdział III: Roczny plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa

§ 10.

1. Roczny plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa, uchwalany przez Zgromadzenie Plenarne Społecznego Komitetu, będącego ustawowym dysponentem środków Narodowego Funduszu obejmuje:
 - a) oznaczenie zakresu rzeczowego prac w obiektach wpisanych do rejestru zabytków,
 - b) oznaczenie wysokości dotacji z Narodowego Funduszu przeznaczonych w danym roku na realizację poszczególnych prac,
 - c) określenie dla każdej z dotacji współczynnika maksymalnego udziału procentowego środków z Narodowego Funduszu w ogólnych kosztach zakresu rzeczowego prac objętego dotacją,
 - d) informację o łącznych planowanych kosztach inwestycji w zakresie rzeczowym objętym dotacją z Narodowego Funduszu w całym okresie realizacji zadania oraz o planowej dacie rocznej zakończenia zadania.
2. Roczny plan finansowo-rzeczowy odnowy zabytków Krakowa tworzony jest na podstawie wniosków złożonych przez właścicieli lub posiadaczy zabytków określonych w § 2 niniejszych Zasad.

§ 11.

1. Wnioski składane są przez właścicieli lub posiadaczy zabytków określonych w § 2 niniejszych Zasad, a także przez ich pełnomocników na obowiązującym formularzu, w terminie do 30 września roku poprzedzającego rok przyznania środków.
2. Wnioski składane się w Biurze Społecznego Komitetu, które sprawdza prawidłowość ich wypełnienia, kompletność i terminowość złożenia.
3. Wnioski, które wpłyną po upływie terminu określonego w § 9 ust. 3 Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu mogą być rozpatrywane przez Społeczny Komitet doraźnie w miarę posiadanych środków, natomiast wnioski nieprawidłowo wypełnione lub niekompletne będą zwracane bez rozpatrzenia.
4. Wniosek o przyznanie dotacji celowej z Narodowego Funduszu zawiera:

- a) dane własne wnioskodawcy, obejmujące imię, nazwisko lub nazwę, adres zamieszkania lub siedzibę i adres jednostki organizacyjnej, będącej wnioskodawcą, numer telefonu, adres do korespondencji, gdy jest on inny niż zamieszkania lub siedziby, pocztę elektroniczną, a także nr konta bankowego ze wskazaniem banku, w którym konto to jest prowadzone,
 - b) informację o lokalizacji zabytku i jego numerze w rejestrze zabytków wraz z dołączoną decyzją o wpisie do rejestru zabytków lub jej kserokopią uwierzytelnioną przez właściwy organ konserwatorski lub notarialnie,
 - c) informację o charakterze tytułu prawnego wnioskodawcy do zabytku,
 - d) w przypadku wnioskodawcy ubiegającego się o przyznanie dotacji bezzwrotnej – oświadczenie o spełnieniu określonych w niniejszych Zasadach warunków uprawniających do otrzymania takiej dotacji, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej,
 - e) określenie zakresu prac objętych wnioskowaną dotacją,
 - f) określenie wysokości dotacji, o którą ubiega się wnioskodawca, wraz z określeniem proponowanego udziału procentowego wnioskowanej dotacji w ogólnych kosztach objętego dotacją zakresu prac
 - g) zestawienie prac przy zabytku wykonanych w ostatnich 5 latach począwszy od roku, w którym składany jest wniosek, wraz z podaniem ich kosztów,
 - h) informację o środkach publicznych z Narodowego Funduszu i z innych źródeł wykorzystanych w okresie, o którym mowa w podpunkcie poprzednim,
 - i) informację, czy wnioskodawca ubiega się o przyznanie innych dotacji ze środków publicznych na prace przy zabytku w roku objętym wnioskiem,
 - j) fotograficzną dokumentację stanu zachowania zabytku w części objętej pracami, których dotyczy wniosek, w postaci nie więcej niż 20 zdjęć w zapisie cyfrowym,
 - k) informację o posiadanych pozwoleń niezbędnych do przeprowadzenia prac przy zabytku lub o bieżącym stanie postępowania o ich wydanie,
 - l) w przypadku wnioskowania o dotację zwrotną także informację o stanie obciążenia hipoteki nieruchomości.
5. Wnioskodawca składając wniosek zobowiązany jest określić pochodzenie środków służących pokryciu kosztów inwestycji w części nieobjętej dotacją z Narodowego Funduszu.

§ 12.

- i. Przygotowanie rocznego planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa opiera się na następujących zasadach:
 - a) Zarząd Rewaloryzacji, przy udziale wyznaczonych przez Przewodniczącego Społecznego Komitetu członków Społecznego Komitetu i Dyrektora Biura Społecznego Komitetu przygotowuje materiały do planu rocznego na podstawie projektu budżetu państwa i prognozy pozostałych dochodów Narodowego Funduszu oraz na podstawie wniosków o przyznanie dotacji przyjętych przez Biuro Społecznego Komitetu. W materiałach do planu Zarząd Rewaloryzacji zawiera analizę zadań objętych wnioskami pod kątem zapewnienia ciągłości prac rozpoczętych w poprzednich okresach i możliwości przygotowania prac projektowych i realizacyjnych,
 - b) Biuro Społecznego Komitetu przedstawia opracowane przez Zarząd Rewaloryzacji materiały komisjom problemowym Społecznego Komitetu do zaopiniowania.
 - c) Opiniując materiały do planu rocznego Komisja Programowania i Oceny Realizacji Społecznego Komitetu ocenia trafność propozycji wyboru obiektów do rewaloryzacji, określenia zakresów prac remontowo-konserwatorskich w tych obiektach i wysokości dotacji, kierując się następującymi kryteriami:
 - zabytkową i historyczną wartością obiektu oraz znaczeniem dla kultury narodowej
 - autentyzmem zabytkowej substancji i konstrukcji oraz wyposażeniem,
 - lokalizacją obiektu, przy czym pierwszeństwo mają obiekty na obszarze uznanym za pomnik historii,
 - stanem zachowania, przy czym priorytet mają zabytki szczególnie zagrożone,
 - wartością społeczną obiektu wyrażającą się w pełnionej funkcji, przy czym priorytet mają obiekty zabytkowe służące nauce, kulturze, edukacji i ochronie zdrowia,
 - możliwością współpracy z wnioskodawcą, przyznając preferencje dla tych, którzy są przygotowani do realizacji zadania oraz wnoszą do prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych znaczący wkład finansowy ze swej strony,
 - w uzasadnionych przypadkach także zgodnością wniosku z założeniami szczegółowych programów jednorocznych lub wieloletnich przyjętych przez Społeczny Komitetu.
 - d) Opiniując materiały do planu rocznego Komisja Finansowa Społecznego Komitetu ocenia:
 - sposób zbilansowania prognozowanych dochodów z wydatkami,
 - zgodność przewidywanych wydatków z przepisami ustawy o finansach publicznych i niniejszymi Zasadami
 - e) Opiniując materiały do planu rocznego Komisja Prawno-Organizacyjna Społecznego Komitetu:
 - stwierdza zgodność przedstawionych kierunków dochodów i wydatków z obowiązującymi przepisami, a w szczególności z ustawą z dnia 18 kwietnia 1985 r. o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Dz. U. Nr 21, poz. 90),
 - ocenia spełnienie przez wnioskodawców wnioskujących o przyznanie dotacji bezzwrotnej właściwych kryteriów,
 - f) Po uzyskaniu opinii wyżej wymienionych komisji problemowych Zarząd Rewaloryzacji opracowuje zbilansowany ze środkami finansowymi projekt rocznego planu odnowy zabytków Krakowa, który przedstawia do rozpatrzenia Prezydium Społecznego Komitetu,
 - g) Prezydium Społecznego Komitetu po stwierdzeniu zgodności zaproponowanych w projekcie zadań z programem ideowym Społecznego Komitetu i po zasięgnięciu opinii komisji problemowych Społecznego Komitetu, opinii Małopolskiego Wojewódz-

- kiego Konserwatora Zabytków w Krakowie przedkłada roczny plan odnowy zabytków Krakowa do Zebrania Plenarnemu Społecznego Komitetu celem jego uchwalenia,
- h) Opracowanie materiałów do planu, projektu planu i jego zatwierdzenie następuje na zasadach, w trybie i terminach przewidzianych dla budżetu państwa.
2. Społeczny Komitet sprawuje kontrolę nad całością gospodarki finansowej Narodowego Funduszu i ocenia przebieg wykonania zadań oraz dochodów i wydatków, w tym wykorzystania dotacji udzielanych z budżetu państwa, oraz podejmuje w razie potrzeby działania zmierzające do prawidłowego wykonania planu odnowy zabytków Krakowa. Materiały do oceny przygotowuje Zarząd Rewaloryzacji.
 3. Nie wykorzystane kwoty dotacji z niezrealizowanych w całości lub części zadań ujęte w rocznym planie finansowo-rzeczowym wygasają z dniem zamknięcia roku budżetowego.

Rozdział IV: Dotacje bezzwrotne

§ 13.

1. Dotacje bezzwrotne mogą być przyznawane na całość lub część zadania w odniesieniu do obiektów będących własnością:
 - a) Skarbu Państwa,
 - b) zarejestrowanych organizacji kościelnych i związków wyznaniowych - w przypadku użytkowania obiektu na cele kultowe lub prowadzenia działalności o charakterze pożytku publicznego w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z póź. zm.) na powierzchni użytkowej nie mniejszej niż 80% całkowitej powierzchni użytkowej obiektu,
 - c) jednostek samorządu terytorialnego - w przypadku użytkowania obiektu na cele kultury, nauki, oświaty, administracji, publicznej ochrony zdrowia na powierzchni użytkowej nie mniejszej niż 80% całkowitej powierzchni użytkowej obiektu,
 - d) państwowych uczelni w rozumieniu art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym Dz. U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365 z póź. zm.) i innych jednostek organizacyjnych nauki i kultury, takich jak np. Polska Akademia Umiejętności,
 - e) posiadających osobowość prawną organizacji pozarządowych, nie będących jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, utworzonych na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacji i stowarzyszeń, do których mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z póź. zm.), o ile podmioty te prowadzą od co najmniej 5 lat poprzedzających moment złożenia wniosku o przyznanie dotacji, na powierzchni użytkowej nie mniejszej niż 80% całkowitej powierzchni użytkowej danego obiektu działalność w zakresie edukacji, nauki, kultury lub ochrony zdrowia o istotnym znaczeniu społecznym lub udostępniają nie mniej niż 80% całkowitej powierzchni użytkowej danego obiektu na zasadzie nieodpłatnej lub odpłatnie w sposób znacząco odbiegający od stawek rynkowych innym podmiotom prowadzącym taką działalność.
2. W przypadku obiektów będących przedmiotem współwłasności spełnienie kryteriów umożliwiających przyznanie dotacji bezzwrotnej określa się odrębnie dla każdego z wnioskodawców, przyznając dotację bezzwrotną w części odpowiadającej udziałowi we współwłasności podmiotów uprawnionych do otrzymania dotacji tego rodzaju.

Rozdział V: Dotacje zwrotne

§ 14.

1. W odniesieniu do obiektów innych niż określone w § 13 ust. 1 niniejszych Zasad Społeczny Komitet refunduje poniesione koszty na prace objęte planem Narodowego Funduszu na zasadach celowej dotacji zwrotnej z możliwością jednorazowego umorzenia 50% kwoty przypadającej do zwrotu.
2. Zabezpieczenie zwrotu środków na konto Narodowego Funduszu przez beneficjenta dotacji przybiera formę wpisu hipoteki kaucyjnej do księgi wieczystej urządzonej dla nieruchomości, której dotyczyć mają prace. W przypadku, gdy hipoteka jest już obciążona, Zarząd Rewaloryzacji żąda dodatkowego zabezpieczenia tak jak dla zabezpieczenia należytego wykonania umowy z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj.: Dz. U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163 z póź. zm.). Zabezpieczeniu podlega kwota o wartości nominalnej równej planowanemu limitowi dotacji z Narodowego Funduszu wraz z kwotą przewidywanych odsetek obliczoną przy zastosowaniu stopy 2% oprocentowania w stosunku rocznym za pełen okres spłaty.
3. Spłata należności z tytułu dotacji zwrotnej wraz z oprocentowaniem następuje w równych ratach miesięcznych przez okres zaproponowany we wniosku o udzielenie dotacji, nie dłuższy jednak niż 10 lat, licząc od daty ostatniej wypłaty środków z Narodowego Funduszu. Okres spłaty ustalany jest przez inwestora we wniosku o dotację.
4. Na wniosek inwestora zawarty we wniosku o przyznanie dotacji stosowana jest karencja w spłacie rat przez okres pierwszych 12 miesięcy od ostatniej wypłaty dotacji.
5. Oprocentowanie należności z tytułu dotacji zwrotnej w okresie spłaty jest zmienne i wynosi 0,5 stopy redyskontowej weksli ogłaszanej przez Narodowy Bank Polski, przy czym zmiana oprocentowania następuje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po ogłoszeniu obwieszczeniem przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego zmiany tejże stopy.

§ 15.

1. Przesłanki, których spełnienie stanowi podstawę do umorzenia 50% pozostałej do spłaty kwoty dotacji zwrotnej, określone zostają w umowie o dotację i obejmują w szczególności:
 - a) wykonanie przedsięwzięcia rewaloryzacyjnego objętego dotacją w pełnym zakresie rzeczowo-finansowym,
 - b) zgodność zakresu i charakteru wykonanych prac z programem konserwatorskim zatwierdzonym przez właściwe władze konserwatorskie i wydanymi pozwoleniami konserwatorskimi,

- c) wywiązanie się przez inwestora z zobowiązań finansowych wynikających ze współfinansowania kosztów realizacji zadania objętego dotacją,
- d) wywiązanie się przez inwestora z zobowiązań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu.
2. Umorzenie, o którym mowa w ust. 1, następuje na wniosek będącego dłużnikiem beneficjenta dotacji tylko jeden raz w całym okresie spłaty, w drodze uchwały Prezydium Społecznego Komitetu podjętej po spełnieniu wszystkich warunków umorzenia.
3. W przypadku obciążenia dłużnika zobowiązaniami na rzecz Narodowego Funduszu z tytułu więcej niż jednej dotacji, umorzenie przeprowadza się odrębnie dla każdej wierzytelności.
4. Prezydium Społecznego Komitetu przed podjęciem uchwały o umorzeniu zasięga opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Finansowej i Komisji Prawno-Organizacyjnej Społecznego Komitetu, a także opinii Zarządu Rewaloryzacji i właściwych władz konserwatorskich.
5. W zależności od wniosku dłużnika umorzenie 50% należności z tytułu dotacji zwrotnej skutkuje skróceniem okresu spłaty należności bądź obniżeniem wysokości raty.
6. Kwota umorzona nie może stanowić udziału własnego beneficjenta przy ubieganiu się o dotację z Narodowego Funduszu.
7. Od niezwróconej w terminie kwoty dotacji zwrotnej nalicza się odsetki ustawowe jak za nieterminową zapłatę należności podatkowych. Po upływie 14 dni od wyznaczonego terminu zwrotu Zarząd Rewaloryzacji przystępuje do przymusowego ściągania tych wierzytelności. Bieg 14 dni przerywa wystąpienie dłużnika do Społecznego Komitetu o prolongatę terminu spłat lub umorzenie 50% dotacji zwrotnej, złożone do Biura Społecznego Komitetu nie później niż na 14 dni przed upływem terminu wymagalności.
8. Harmonogram spłat rat wraz z oprocentowaniem wystawia Zarząd Rewaloryzacji po ostatniej wypłacie środków z Narodowego Funduszu oraz aktualizuje go każdorazowo po zmianie wysokości oprocentowania lub po umorzeniu 50 % kwoty pozostającej do zwrotu.
9. Prezydium Społecznego Komitetu w drodze uchwały, po zasięgnięciu opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Finansowej i Komisji Prawno-Organizacyjnej Społecznego Komitetu, może na wniosek dłużnika zawiesić okresowo spłatę rat należności lub odstąpić od dochodzenia wierzytelności, jeżeli przemawia za tym ważny interes społeczny.
10. Decyzje w sprawie umorzeń i przesunięcia terminu spłat rat oraz odstąpienia od dochodzenia egzekucji wierzytelności podejmowane są jednorazowo i ostatecznie.

Rozdział VI: Umowa o dotację

§ 16.

1. Społeczny Komitet dofinansowuje prace objęte planem rocznym w formie dotacji na podstawie pisemnej umowy cywilno-prawnej, a w przypadku dotacji zwrotnej na podstawie pisemnej umowy cywilno-prawnej zawieranej w formie aktu notarialnego pomiędzy Zarządem Rewaloryzacji, działającym w imieniu Społecznego Komitetu, a beneficjentem dotacji, którym jako inwestor o którym mowa w art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj.: Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z póź. zm.) jest właściciel, a w przypadku współwłasności nieruchomości także pozostali współwłaściciele tej nieruchomości lub podmiot posiadający inny niż prawo własności tytuł prawnego do nieruchomości, której dotyczy udzielana dotacja.
2. Warunkiem zawarcia umowy o udzielenie dotacji jest przedłożenie Zarządowi Rewaloryzacji przez beneficjenta dotacji:
 - a) aktualnego wyciągu z ksiąg wieczystych, a w przypadku, gdy nie jest on właścicielem także tytułu do władania nieruchomością,
 - b) oświadczenie wnioskodawcy o zgodności treści tych dokumentów z istniejącym stanem faktycznym pod rygorem odpowiedzialności za fałszywe zeznania.
3. Wszelkie opłaty związane z uzyskaniem przedkładanych dokumentów i zawarciem umów cywilnoprawnych, o których mowa w tym paragrafie, ponosi beneficjent dotacji.

§ 17.

1. Społeczny Komitet dofinansowuje prace objęte planem rocznym w formie dotacji na podstawie pisemnej umowy cywilno-prawnej,
 - a) informacja, iż umowa zawarta jest w oparciu o właściwą uchwałę Społecznego Komitetu jako ustawowego dysponenta Narodowego Funduszu,
 - b) nazwa zadania będącego przedmiotem dotacji,
 - c) lokalizacja i zakres prac objętych zadaniem,
 - d) planowany limit środków finansowych refundowanych z Narodowego Funduszu,
 - e) maksymalny udział procentowy dotacji z Narodowego Funduszu w kosztach prac objętych zadaniem,
 - f) orientacyjny termin rozpoczęcia i zakończenia prac objętych zadaniem,
 - g) zgoda beneficjenta dotacji na uzasadnioną konserwatorsko zmianę zakresu rzeczowego zadania w ramach przyznaných środków na podstawie decyzji Przewodniczącego Społecznego Komitetu,
 - h) zgoda beneficjenta dotacji na natychmiastowy zwrot otrzymanej dotacji bezzwrotnej w pełnej wysokości w przypadku zmiany w okresie trzech lat od daty podpisania umowy przeznaczenia funkcjonalnego obiektu lub własności obiektu w sposób powodujący niespełnienie przez obiekt warunków będących podstawą przyznania dotacji w formie bezzwrotnej lub w przypadku prowadzącej do zerwania związku wyposażenia z obiektem określonego w § 2 ust. 2 niniejszych Zasad zmiany wyposażenia trwałego objętego dotacją. O zamiarze wprowadzenia powyższych zmian beneficjent dotacji jest zobowiązany zawiadomić Biuro Społecznego Komitetu pod rygorem zwrotu otrzymanej dotacji bezzwrotnej w pełnej wysokości,
 - i) zgoda beneficjenta dotacji na natychmiastowy zwrot otrzymanej dotacji w pełnej wysokości w przypadku o którym mowa w § 6

- ust. 2 niniejszych Zasad, stwierdzenia niewłaściwego wykonania prac bądź stwierdzenia przez Prezydium Społecznego Komitetu wykorzystania środków z Narodowego Funduszu niezgodnie z przeznaczeniem,
- j) obowiązki beneficjenta dotacji w zakresie informacji o wykorzystaniu dotacji z Narodowego Funduszu,
 - k) zgoda beneficjenta dotacji na natychmiastowy zwrot otrzymanej dotacji w pełnej wysokości w przypadku stwierdzenia przez właściwe służby konserwatorskie zniszczenia lub znacznego uszkodzenia zabytku objętego udzieloną dotacją, wprowadzania w nim zmian bez wymaganych prawem pozwoleń konserwatorskich i budowlanych lub umieszczania na nim rządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów bez wymaganych pozwoleń władz konserwatorskich w okresie trwania inwestycji lub w okresie 3 lat od jej zakończenia,
 - l) pouczenie beneficjenta o treści § 6 ust. 4 niniejszych Zasad,
 - m) oświadczenie beneficjenta dotacji o poddaniu się rygorowi egzekucji z art. 777 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks Postępowania Cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 z póź. zm.).
2. W umowie o udzielenie dotacji zawarte są ponadto klauzule, iż:
- a) w przypadku zwiększenia w okresie realizacji zadania jego planowanej wartości kosztorysowej w wyniku zwiększenia zakresu rzeczowego zadania lub zmian w dokumentacji projektowej lub wydłużenia okresu realizacji kwota dotacji celowej może zostać zwiększona jedynie w drodze uchwały Prezydium Społecznego Komitetu na podstawie dodatkowego wniosku o dotację, przy czym udział procentowy zwiększonej dotacji w kosztach części inwestycji objętej dotacją nie może być większy od udziału procentowego określonego dla danej inwestycji w rocznym planie finansowo-rzeczowym,
 - b) w przypadku niepodjęcia przez Prezydium Społecznego Komitetu uchwały, o której mowa punkcie a), koszty zadania w części wykraczającej poza planowaną wartość kosztorysową zobowiązany jest pokryć w całości beneficjent dotacji,
 - c) analogiczne jak w punktach a) i b) zasady postępowania znajdują zastosowanie w przypadku, gdy zwiększenie kosztów wykonania zadania ponad planowaną wartość kosztorysową następuje w wyniku procedury wyłonienia wykonawcy prac,
 - d) w przypadku zrealizowania inwestycji za cenę mniejszą od planowanej wartości kosztorysowej, dotacja z Narodowego Funduszu ulega proporcjonalnemu zmniejszeniu przy zachowaniu udziału procentowego dotacji z Narodowego Funduszu w kosztach inwestycji objętej dotacją równego udziałowi procentowemu przewidzianemu w rocznym planie finansowo-rzeczowym.
3. Umowa o udzielenie dotacji zwrotnej zawiera ponadto
- a) określenie sposobu spłaty dotacji,
 - b) pouczenie beneficjenta dotacji o możliwości wystąpienia z wnioskiem do Społecznego Komitetu o umorzenie 50% pozostającej do spłaty kwoty dotacji wraz z określeniem warunków, których spełnienie stanowić będzie podstawę do wnioskowanego umorzenia,
 - c) zgodę beneficjenta dotacji na natychmiastowy zwrot dofinansowania w pełnej wysokości wraz z należnymi odsetkami ustawowymi jak dla zaległości podatkowych w przypadku zwłoki w zapłacie którejkolwiek z rat ustalonych w harmonogramie spłat rat,
 - d) inne postanowienia wynikające z przepisów niniejszych Zasad.

Rozdział VI: Inwestorstwo zastępcze.

§ 18.

1. Beneficjent dotacji z Narodowego Funduszu jako inwestor o którym mowa w art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 17 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj.: Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z póź. zm.), realizuje zadania objęte udzieloną dotacją obligatoryjnie za pośrednictwem inwestora zastępczego, którym jest Zarząd Rewaloryzacji, na podstawie zawartej z nim pisemnej umowy o inwestorstwo zastępcze.
2. Zarząd Rewaloryzacji, zgodnie z Zarządzeniem nr 67/07 Wojewody Małopolskiego z dnia 15 marca 2007 r., pełni funkcję inwestora zastępczego dla zadań finansowanych i współfinansowanych z Narodowego Funduszu nieodpłatnie.
3. Powierzenie przez inwestora korzystającego ze środków Narodowego Funduszu funkcji inwestora zastępczego Zarządowi Rewaloryzacji następuje w drodze pisemnej umowy o inwestorstwo zastępcze, której stronami są Zarząd Rewaloryzacji oraz właściciel, współwłaściciele lub ich pełnomocnicy, zarządca lub kurator sądowy będący inwestorami.
4. Warunkiem zawarcia umowy o inwestorstwo zastępcze jest przedłożenie Zarządowi Rewaloryzacji przez beneficjenta dotacji, będącego inwestorem:
 - a) dokumentacji technicznej, badawczej, konserwatorskiej i kosztorysowej niezbędnych do procedury wyboru wykonawcy i prowadzenia prac,
 - b) pozwoleń i innych decyzji, postanowień i zaświadczeń właściwych organów służb konserwatorskich, o ile są one wymagane,
 - c) pozwolenia na budowę oraz innych decyzji administracyjnych, o ile są one wymagane.
 - d) aktualnego wyciągu z ksiąg wieczystych, a w przypadku, gdy inwestor nie jest właścicielem także tytułu do władania nieruchomością,
 - e) oświadczenie inwestora o zgodności treści tych dokumentów z istniejącym stanem faktycznym pod rygorem odpowiedzialności za fałszywe zeznania.
5. Wszelkie opłaty związane z uzyskaniem przedkładanych Zarządowi Rewaloryzacji dokumentów ponosi inwestor.
6. Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji może w drodze wyjątku odstąpić od obowiązku dostarczenia dokumentów o których mowa w ust. 2 i przejąć w umowie o inwestorstwo zastępcze część lub całość obowiązków inwestora w tym zakresie.
7. Inwestorowi przysługuje prawo współudziału w wyborze wykonawcy prac w pełnym zakresie, w jakim współudział taki nie jest sprzeczny z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj.: Dz. U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163 z póź. zm.).
8. Szczegółowe zasady udziału inwestora w wyborze wykonawcy prac określa Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji w drodze zarządzenia.

§ 19.

1. Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji może w drodze wyjątku odstąpić od zasady określonej w paragrafie 17 ust. 1 niniejszych Zasad i zawrzeć pisemną umowę z inwestorem o przekazaniu jemu uprawnień do przeprowadzenia postępowania wyboru wykonawcy i korzystania z własnej służby inwestorskiej, o ile zostają spełnione łącznie następujące przesłanki:
 - a) inwestor gwarantuje wybór wykonawcy zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj.: Dz. U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163 z póź. zm.) oraz zgodność treści zawieranej umowy z wykonawcą z przepisami ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z póź. zm.), a także posiada wszystkie decyzje administracyjne, postanowienia i zaświadczenia niezbędne do prowadzenia prac w obiekcie zabytkowym,
 - b) inwestor zatrudnia własną służbę nadzoru inwestorskiego posiadającą wszystkie niezbędne uprawnienia,
 - c) wartość aktualnie zaangażowanych środków własnych inwestora w realizacji zadania przekracza 50% wartości całości prac objętych zadaniem lub nie ma możliwości technicznego wydzielenia prac objętych dotacją jako odrębnego zadania zakresu.
2. W przypadku podpisania umowy o której mowa w ust. 1 Zarząd Rewaloryzacji ma obowiązek sprawdzić legalność, w tym prawidłowość merytoryczną wyboru wykonawcy i zawarcia z nim umowy oraz wtórnej kontroli merytorycznej, rachunkowej i formalnej sposobu wydatkowania środków pochodzących z Narodowego Funduszu. W przypadku stwierdzenia opóźnień w realizowaniu zadania lub nieprzestrzegania zasad gospodarki finansowej ujętych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj.: Dz. U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163 z póź. zm.) Zarząd Rewaloryzacji przedstawia Prezydium Społecznego Komitetu wnioski o wstrzymanie dofinansowania i rozważenie cofnięcia udzielonej dotacji.
3. Zatrudnienie własnej służby inwestorskiej i nadzoru konserwatorskiego przez inwestora nie jest finansowane ze środków Narodowego Funduszu.
4. Warunkiem uruchomienia wypłat z Narodowego Funduszu jest przedłożenie Zarządowi Rewaloryzacji przez inwestora:
 - a) prawomocnego pozwolenia wydanego przez właściwe władze konserwatorskie na prowadzenie prac przy zabytku i program prac zatwierdzony przez te władze,
 - b) prawomocnego pozwolenia budowlanego, o ile jest ono wymagane,
 - c) innych decyzji i postanowień administracyjnych i orzeczeń sądowych wymaganych prawem dla tej inwestycji.
5. Wypłata kwot z udzielonej dotacji z Narodowego Funduszu następuje sukcesywnie:
 - a) w przypadku realizacji zadania w inwestorstwie zastępczym Zarządu Rewaloryzacji - w miarę przedkładania przez wykonawcę do Zarządu Rewaloryzacji oryginałów faktur i rachunków za wykonane prace i roboty - w terminie do 30 dni od dnia otrzymania przez Zarząd Rewaloryzacji faktury i rachunku,
 - b) w przypadku umowy zawartej z inwestorem o przekazanie jemu uprawnień do przeprowadzenia postępowania wyboru wykonawcy i korzystania z własnej służby inwestorskiej - w miarę przedkładania przez inwestora do Zarządu Rewaloryzacji refaktur za wykonane prace i roboty - w terminie do 30 dni od wpływu refaktury do Zarządu Rewaloryzacji. Do refaktury załączona jest kopia faktury wykonawcy, zaakceptowana pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym przez inwestora. Warunkiem wypłaty jest dokonanie odbioru merytorycznego prac, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z póź. zm.), a w przypadku prac budowlanych także zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj.: Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z póź. zm.). W przypadku prowadzenia prac przez inwestora we własnym zakresie jest on ponadto zobowiązany do zawiadomienia Zarządu Rewaloryzacji o terminie odbioru prac, najpóźniej na 7 dni przed tym terminem.
6. Prawidłowość wydatkowania środków z Narodowego Funduszu na prace budowlane potwierdza pod względem merytorycznym, rachunkowym i formalnym posiadający stosowne uprawnienia inspektor nadzoru budowlanego. Prawidłowość wykonania prac zgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu właściwych służb konserwatorskich na prowadzenie prac przy zabytku, potwierdza komisja odbioru prac. O terminach komisji odbioru prac zawiadamiane są odpowiednie służby nadzoru konserwatorskiego.

Rozdział VIII: Postanowienia końcowe

§ 20.

1. Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji ponosi odpowiedzialność za prawidłowość obsługi środków Narodowego Funduszu, a w szczególności za stosowanie niniejszych Zasad i przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj.: Dz. U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163 z póź. zm.)
2. Niniejsze Zasady wchodzi w życie z dniem

UCHWAŁA NR II/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 5 lipca 2007 r.
**w sprawie przyjęcia Regulaminu działań w zakresie informacji o wykorzystaniu
środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa**

§ 1.
Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 12 ust. 2 pkt i) Regulaminu SKOZK, przyjmuje Regulamin działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

§ 2.
Powyższy Regulamin stanowi załącznik do nin. uchwały.

§ 3.
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Vacat

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR II/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 5 lipca 2007 r.
**Regulamin działań w zakresie informacji o wykorzystaniu
środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa**
przyjęty Uchwałą Nr II/2007 Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
w dniu 5 lipca 2007 r.

Przepisy ogólne

§ 1.
Regulamin niniejszy uchwała się w celu zapewnienia społeczeństwu dostępu do informacji o roli społecznego ruchu odnowy zabytków Krakowa w procesie przywracania właściwej postaci znajdującym się na terenie Krakowa pomnikom przeszłości narodowej, o wkładzie finansowym państwa polskiego w realizację tego zadania oraz o patronacie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nad odnową zabytków Krakowa.

§ 2.
Niżej wymienione pojęcia stosuje się w następującym rozumieniu:

- beneficjent – dysponent obiektu, który był przedmiotem konserwacji lub restauracji finansowanej z dotacji Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, zwanego dalej Narodowym Funduszem na zasadach określonych w dokumencie „Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa” lub jego następcą prawny
- wykonawca prac – podmiot realizujący odpłatnie prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane finansowane lub współfinansowane ze środków Narodowego Funduszu.

§ 3.
1. Wzór logo Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, zwanego dalej Społecznym Komitetem, oraz szczegółowe zasady jego reprodukowania, w tym specyfikację barw stosowanych do jego oddania technikami poligraficznymi, określi Przewodniczący Społecznego Komitetu.
2. Wzór, o którym mowa w pkt. poprzednim, ogłasza się w Biuletynie Społecznego Komitetu oraz na stronie internetowej www.skozkrakow.pl.

Obowiązki beneficjentów Narodowego Funduszu

§ 4.

Wszystkie materiały informacyjne i promocyjne, a także dokumenty stosowane przez beneficjenta w związku z zadaniem objętym dotacją z Narodowego Funduszu, powinny koniecznie zawierać:

- a) logo Społecznego Komitetu,
- b) co najmniej wyrażenie „Projekt współfinansowany przez SKOZK”, a tam gdzie to możliwe ten sam opis z pełnym rozwinięciem nazwy Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

§ 5.

Wymagania określone w § 4 mają w szczególności zastosowanie do:

- a) korespondencji prowadzonej przez beneficjenta w sprawach zadania z organami administracji państwowej i samorządowej, władzami kościelnymi, wykonawcami prac i podmiotami trzecimi współfinansującymi zadanie
- b) umów z wykonawcami oraz dokumentacji przetargowej,
- c) materiałów konferencyjnych, szkoleniowych, materiałów multimedialnych, broszur i ulotek,
- d) materiałów prasowych,
- e) stron internetowych zawierających informację o realizacji zadania.

§ 6.

1. Nie jest obowiązkowe stosowanie oznaczeń, o których mowa w § 4, w kolorze, tam gdzie nie jest to technicznie możliwe.
2. W przypadku stosowania oznaczeń, o których mowa w § 4, w kolorze zmianę kolorów logo Społecznego Komitetu dopuszcza się tylko w przypadkach uzasadnionych z technicznego lub estetycznego punktu widzenia

§ 7.

1. W przypadku, gdy łączna kwota dotacji z Narodowego Funduszu do prac w obiekcie w okresie trzech następujących po sobie lat kalendarzowych przekracza 1.000.000 złotych, beneficjent zobowiązany jest do utrzymywania w obiekcie porealizacyjnej tabliczki informacyjnej przez okres co najmniej 10 lat począwszy od roku następującego po roku, w którym łączna kwota dotacji z Narodowego Funduszu przekroczyła ww. kwotę.
2. W przypadku, gdy łączna kwota dotacji z Narodowego Funduszu do prac w obiekcie w okresie trzech następujących po sobie lat kalendarzowych przekroczyło 3.000.000 złotych, beneficjent zobowiązany jest do umieszczenia bezterminowo na terenie obiektu stałej tablicy pamiątkowej.

§ 8.

1. Złożenie przez beneficjenta wniosku o dotację z Narodowego Funduszu oznacza jego zgodę na zastosowanie się do zasad niniejszego regulaminu, w tym zezwolenie na nieodpłatne umieszczenie przez wykonawcę tablicy informacyjnej na obiekcie beneficjenta.

Obowiązki wykonawców prac

§ 9.

1. Wykonawca prac zobowiązany jest do sporządzenia i umieszczenia na własny koszt na terenie prowadzonych prac tablicy informacyjnej.
2. Tablica informacyjna winna zostać umieszczona na terenie prowadzonych prac w terminie 3 dni od ich rozpoczęcia i może zostać usunięta najwcześniej na 3 dni przed ich zakończeniem.

§ 10.

W przypadku wykorzystywania przez wykonawcę informacji o realizacji prac finansowanych ze środków Narodowego Funduszu do celów reklamy i promocji, w tym na stronach internetowych, w drukach reklamowych i ofertach udostępnianych w siedzibie firmy oraz na targach i sympozjach, wykonawca zobowiązany jest zamieścić w ww. materiałach informacje o treści „Projekt współfinansowany ze środków SKOZK”, a tam gdzie to możliwe ten sam opis z pełnym rozwinięciem nazwy Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

§ 11.

1. Tablice informacyjne umieszcza się na zewnątrz obiektu, od strony głównego wejścia lub od strony głównej ulicy, przy której znajduje się obiekt.
2. Punkt poprzedni ma zastosowanie także w przypadku prac realizowanych w całości we wnętrzu obiektu lub w jego części zewnętrznej niewidocznej od strony ulicy, przy której znajduje się obiekt.
3. W przypadku prac polegających w całości na konserwacji wyposażenia ruchomego lub czasowo zdemontowanego wyposażenia trwałego, prowadzonych poza obiektem, tablicę informacyjną umieszcza się w miejscu zajmowanym pierwotnie przez wyposażenie, o ile miejsce to jest dostępne dla publiczności, w pozostałych przypadkach wewnątrz obiektu, przy głównym wejściu.
4. Tablica informacyjna umieszczona na zewnątrz obiektu winna znajdować się na wysokości co najmniej 2,5 m nad poziomem gruntu, o ile jest to możliwe technicznie
5. W przypadku prac na zewnątrz obiektu prowadzonych z zastosowaniem rusztowań tablicę umieszcza się na powierzchni pionowej rusztowania.

§ 12.

1. Tablice informacyjne wykonywane są z trwałego materiału gwarantującego estetykę i czytelność oraz spełniającego wymogi bezpieczeństwa.
2. Napisy na tablicy wykonuje się w sposób czytelny i trwały, literami i cyframi koloru czarnego, o wysokości proporcjonalnej do wielkości tablicy, jednak nie mniejszymi niż 5 cm.
3. Tło tablicy ma kolor biały lub zbliżony do białego.
4. Minimalne wymiary tablicy informacyjnej wynoszą 100 cm x 120 cm, a w przypadku, gdy tablica umieszczona jest wewnątrz obiektu – 35 cm x 45 cm.
5. W przypadku prac na zewnątrz obiektu prowadzonych z zastosowaniem rusztowań, wymiary tablicy nie mogą być mniejsze niż:
 - a) 10% powierzchni pionowej rusztowań na największej elewacji obiektu objętej rusztowaniami, gdy łączna powierzchnia pionowa rusztowań na tej elewacji wynosi **do 125 m²**;
 - b) 8% powierzchni pionowej rusztowań na największej elewacji obiektu objętej rusztowaniami, gdy łączna powierzchnia pionowa rusztowań na tej elewacji wynosi **od 126 do 250 m²**;
 - c) 6% powierzchni pionowej rusztowań na największej elewacji obiektu objętej rusztowaniami, gdy łączna powierzchnia pionowa rusztowań na tej elewacji wynosi **ponad 250 m²**.

§ 13.

Układ tablicy informacyjnej winien spełniać następujące warunki:

- a) w przypadku prac, w których środki Narodowego Funduszu stanowią jedyne poza środkami własnymi beneficjenta źródło finansowania, co najmniej 80% całej powierzchni tablicy powinno być poświęcone informacji o zaangażowaniu środków Narodowego Funduszu w realizację zadania,
- b) w przypadku prac współfinansowanych także ze źródeł innych niż Narodowy Fundusz i środki własne beneficjenta, powierzchnia, o której mowa w punkcie poprzednim, stanowić winna co najmniej 40% powierzchni tablicy,
- c) na tablicy umieścić należy logo Społecznego Komitetu,
- d) obok lub pod logo umieścić należy nazwę zadania będącego przedmiotem dotacji oraz tekst: „Prace finansowane ze środków Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, w tym ze środków budżetu państwa za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej” wraz z podaniem imienia i nazwiska prezydenta RP,
- e) rozmiar czcionki użytej do wskazania na udział finansowy Społecznego Komitetu nie może być mniejszy niż rozmiar innych napisów umieszczonych na tablicy,
- f) nazwy „Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa” i „Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej” w miarę możliwości nie powinny być dzielone między dwa wersy napisu
- g) na części tablicy niewykorzystanej w zakresie informacji o środkach Społecznego Komitetu wykonawca prac może umieścić własne nazwę, logo i dane adresowe, własną reklamę lub informację o innych źródłach finansowania prac.

§ 14.

1. Porealizacyjną tabliczkę informacyjną umieszcza się na okres co najmniej lat 10 wewnątrz obiektu, przy głównym wejściu, zaś w przypadku zadań polegających jedynie na remoncie lub konserwacji części budynku – przy wejściu do części będącej przedmiotem prac.
2. Porealizacyjną tabliczkę informacyjną umieszcza się w miejscu łatwo dostępnym dla osób wchodzących do obiektu lub jego części, w warunkach gwarantujących jej czytelność.
3. Całość powierzchni porealizacyjnej tabliczki informacyjnej powinna być poświęcona informacji o zaangażowaniu środków Narodowego Funduszu w realizację projektu.
4. Wzór porealizacyjnej tabliczki informacyjnej określi Prezydium Społecznego Komitetu w drodze odrębnej uchwały na podstawie projektu przygotowanego w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i Głównym Plastykiem Miasta Krakowa.

§ 15.

1. Tablicę pamiątkową umieszcza się na stałe w celu pozostawienia trwałej informacji o współfinansowaniu zadania ze środków Narodowego Funduszu.
2. Minimalne wymiary tablicy pamiątkowej wynoszą 35 x 45 cm.
3. Tablicę pamiątkową wykonuje się z materiału trwałego w formie odpowiadającej miejscu umieszczenia.
4. Pełną treść i formę tablicy określa Przewodniczący Społecznego Komitetu każdorazowo w porozumieniu z beneficjentem, przy zachowaniu w treści informacji o nazwie zadania, czasie jego realizacji, współfinansowaniu ze środków Społecznego Komitetu oraz o patronacie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Gwarancje realizacji postanowień regulaminu

§ 16.

1. Informację o obowiązku sporządzenia przez wykonawcę na własny koszt tablicy informacyjnej wraz z podaniem wymogów w zakresie jej formy inwestor umieszcza w materiałach dla oferentów związanych z procedurą wyłonienia wykonawcy.
2. Inwestor obowiązany jest zawrzeć w umowie z wykonawcą zobowiązanie wykonawcy do wypełnienia wymogów niniejszego regulaminu oraz jego zgodę na poddanie się określonym przez niniejszy regulamin sankcjom w przypadku nieprzestrzegania tych wymogów.

3. Informację o obowiązkach beneficjenta wynikających z niniejszego regulaminu zamieszcza się w formularzu wniosku o dotację z Narodowego Funduszu.

§ 17.

1. Realizację przez beneficjentów i wykonawców prac obowiązków wynikających z niniejszego regulaminu monitoruje Biuro Społecznego Komitetu.
2. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie przestrzegania niniejszego regulaminu Biuro Społecznego Komitetu sporządza informację na temat stwierdzonych nieprawidłowości, w miarę możliwości dołączając do niej dokumentację fotograficzną i inne dowody, po czym informację tę przekazuje Przewodniczącemu Społecznego Komitetu i Dyrektorowi Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa.

§ 18.

1. W przypadku stwierdzenia niewywiązywania się przez beneficjenta z obowiązków określonych w niniejszym regulaminie Przewodniczący Społecznego Komitetu zwraca się na piśmie do beneficjenta o usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni od dnia otrzymania zalecenia.
2. W przypadku niezastosowania się przez beneficjenta do zalecenia Przewodniczącego Społecznego Komitetu, o którym mowa w punkcie poprzednim, Przewodniczący wnioskuje do Prezydium Społecznego Komitetu o wstrzymanie w drodze uchwały rozpatrywania wniosków beneficjenta o dotację z Narodowego Funduszu przez okres co najmniej 3 lat począwszy od roku następnego.

§ 19.

1. Inwestor zlecając wykonawcy prace finansowane z Narodowego Funduszu winien zawrzeć w umowie o wykonanie prac zapis o zastosowaniu kar umownych w przypadku niestosowania się przez wykonawcę do niniejszego regulaminu i nieusunięcia nieprawidłowości w tym zakresie w terminie wyznaczonym przez Przewodniczącego Społecznego Komitetu, w postaci obniżenia ceny za wykonaną pracę o 0,2% ceny przyrzeczonej netto, jednak nie mniej niż 500 zł, za każdy dzień niewywiązywania się z ww. zasad przypadający po wyznaczonym terminie usunięcia nieprawidłowości.
2. W przypadku stwierdzenia niewywiązywania się przez wykonawcę prac z obowiązków określonych w niniejszym regulaminie Przewodniczący Społecznego Komitetu zwraca się za pośrednictwem Dyrektora ZRZZK do wykonawcy o usunięcie nieprawidłowości w wyznaczonej terminie, nie krótszym niż 7 dni od dnia otrzymania zalecenia.
3. W przypadku niezastosowania się przez wykonawcę prac do zalecenia Przewodniczącego Społecznego Komitetu Dyrektor ZRZZK zobowiązany jest przystąpić do egzekucji kar umownych określonych w umowie.

§ 20.

1. Regulamin wchodzi w życie z dniem 1 września 2007 r.
2. Postanowienia regulaminu w części odnoszącej się do beneficjentów znajdują zastosowanie w odniesieniu do beneficjentów, którzy złożą wniosek o dotację z Narodowego Funduszu po dniu wejścia regulaminu w życie.
3. Postanowienia regulaminu w części odnoszącej się do wykonawców prac znajdują zastosowanie w odniesieniu do wykonawców, których procedura wyłaniania została wszczęta po dniu wejścia regulaminu w życie.

UCHWAŁA NR 12/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 5 lipca 2007 r.
w sprawie zmiany dotacji ze zwrotnej na bezzwrotną dla obiektów: przy ul. Gołębiej 8 i al. Słowackiego 7

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 7 ust. 1 Regulaminu SKOZK (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r.) oraz § 5 ust. 8 i 9 Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r.), po przeanalizowaniu złożonego przez właścicieli wniosku oraz po wysłuchaniu opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Prawno-Organizacyjnej i Komisji Finansowej SKOZK postanawia:

1. umorzyć w całości przyznane i wykorzystane w 2006 r. dofinansowanie zwrotne w wys. 125.775,39 zł na remont drewnianych ganków komunikacyjnych dla obiektu przy ul. Gołębiej 8 – wnioskuje Michał Odrowąż Sypniewski, ze względu na unikalny charakter XIX-wiecznych ganków w oficynie oraz znaczne nakłady finansowe właścicieli ze środków własnych ponoszone – na remont konserwatorski oraz remont techniczny budynku (podane przez właścicieli łączne nakłady w latach 2006-2007 wynoszą 136.189 zł).
2. umorzyć w 80% przyznane i wykorzystane w 2006 r. dofinansowanie zwrotne w wys. 100.000 zł (tj. umorzyć należność w kwocie 80.000 zł) na konserwatorski remont zabytkowej fasady kamienicy projektu Jana Sas Zubrzyckiego przy al. Słowackiego 7 – wnioskuje Radosława Sas Zubrzycka, ze względu na wysokie walory zabytkowe i artystyczne kamienicy.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Vacat

UCHWAŁA NR 13/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 4 września 2007 r.
w sprawie uchylecia Uchwały Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 10/2007 z dnia 5 lipca 2007 r.
o przyjęciu Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa
oraz w sprawie trybu dalszych prac nad tym projektem

§ 1.

Prezydium SKOZK po zapoznaniu się ze stanem prac nad wprowadzeniem w życie pozytywnie zaopiniowanego w dn. 5 lipca 2007 r. projektu Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, biorąc pod uwagę fakt rozpoczęcia naboru wniosków o dofinansowanie prac w obiektach zabytkowych w 2008 r. oraz pragnąc usprawnić przebieg prac nad planem finansowo-rzeczowym odnowy zabytków Krakowa na rok 2008 ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, uchyla Uchwałę własną Nr 10/2007 z dn. 5 lipca 2007 r. w sprawie przyjęcia Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

§ 2.

Prezydium SKOZK upoważnia powołany przez Przewodniczącego SKOZK zespół roboczy pod kierunkiem dr. Piotra Dobosza do dalszych prac nad projektem Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

§ 3.

Wnioski o dofinansowanie z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa prac w 2008 r. złożone przez wnioskodawców w terminie do 30 września 2007 r. rozpatruje się i realizuje na zasadach obowiązujących przed 5 lipca 2007 r.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Vacat

UCHWAŁA NR 14/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 4 września 2007 r.

w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK na rok 2007

§ 1.

Prezydium SKOZK, działając na podstawie § 12 ust 3 Regulaminu SKOZK, po wysłuchaniu informacji dyrektora Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa o stanie realizacji planu odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK, uwzględniając przedstawiony projekt korekty planu na rok 2007, wynikający ze złożonych przez właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych wniosków, po uzyskaniu pozytywnych opinii komisji problemowych SKOZK postanawia:

1. **Zmniejszyć** przyznane środki dla następujących obiektów:

– Sukiennice – Gmina Kraków	1.100.000 zł
– Dom Jana Matejki – Muzeum Narodowe, ul. Floriańska 41	240.000 zł
– Pałac Krzysztofora – Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Rynek Główny 35	250.000 zł
– Kościół oo. Dominikanów – Kaplica Myszkowskich, ul. Stolarska 12	100.000 zł
RAZEM:	1.690.000 zł

2. **Zwiększyć** przyznane środki dla następujących obiektów:

– Akademia Sztuk Pięknych, Zespół Szkół Mechanicznych, ul. Humberta 3 (na kontynuację remontu dachu)	393.000 zł
– Parafia Księży Misjonarzy, ul. Misjonarska 37 (na remont wieży kościoła)	270.000 zł
– Klasztor Franciszkanów Reformatów, ul. Reformacka 4 (na dokończenie izolacji fundamentów korytarza wzdłuż kościoła)	200.000 zł
– Dom J. Mehoffera, Muzeum Narodowe, ul. Krupnicza 26 (na kontynuację remontu elewacji)	175.000 zł
– Kamienica Łozińskich, Muzeum Narodowe, ul. Piłsudskiego 14 (na dofinansowanie prac we wnętrzu)	80.000 zł
– Plebania kościoła św. Krzyża, ul. św. Krzyża 23 (na prace konstrukcyjne przy elewacji)	30.000 zł
– Kościół św. Tomasza, ul. Szpitalna 10 (na ocieplenie sklepienia kościoła)	35.000 zł
– Dworek „Rydłówka”, ul. Tetmajera 28 (na dokończenie prac remontowo-konserwatorskich dawnej pracowni Lucjana Rydla – w formie dofinansowania zwrotnego)	7.000 zł
– Klasztor Kamedułów na Bielanach, al. Konarowa 1 (na kontynuację remontu Domu Wolskiego i Schindlerówki)	200.000 zł
– Szpital Dziecięcy św. Ludwika, ul. Strzelecka 2 (na kontynuację remontu elewacji wraz ze stolarką)	200.000 zł
– Zespół klasztorny Karmelitów „Na Piasku”, ul. Karmelicka 19 (na konserwację obrazów <i>Pan Jezus dźwigający krzyż</i> oraz <i>Św. Juda Tadeusz</i> w nawach bocznych kościoła)	20.000 zł
RAZEM:	1.610.000 zł

§ 2.

Tworzy się ze środków NFRZK czasową rezerwę w wysokości 80.000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich przy obiektach uszkodzonych w wyniku wichury, która przeszła nad Krakowem w nocy 23/24 sierpnia 2007 r. Prezydium SKOZK upoważnia Przewodniczącego SKOZK do przydzielenia środków z ww. rezerwy na podstawie wniosków złożonych przez dysponentów obiektów.

§ 3.

Środki z rezerwy, o której mowa w § 2, nierozdysponowane przez Przewodniczącego do 30 września 2007 r. przeznacza się na zwiększenie limitu dofinansowania w 2007 r. do prac remontowo-konserwatorskich przy elewacji Kliniki Dermatologii, ul. Kopernika 19.

§ 4.

Prezydium SKOZK pozytywnie opiniuje zmianę zakresu rzeczowego prac w Archikatedrze na Wawelu w ramach przyznanego na rok 2007 dofinansowania, rekomendując przeznaczenie przewidzianych w planie na rozpoczęcie prac w archiwum i bibliotece 70.000 zł na projekt izolacji i wstępne prace zabezpieczające podziemia katedry oraz na rozpoczęcie konserwacji zakrystii przy kaplicy biskupa Tomickiego.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Vacat

UCHWAŁA NR 15/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 23 października 2007 r.

w sprawie oceny realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa za trzy kwartały 2007 r. i niezbędnych korekt planu

§ 1.

Prezydium SKOZK, działając na podstawie § 12, pkt 3 Regulaminu SKOZK i Uchwały Nr 2/2007 SKOZK z dnia 13 lutego 2007 r. w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2007 r., po wysłuchaniu informacji ZRZZK o realizacji planu finansowo-rzeczowego za trzy kwartały 2007 r., po wysłuchaniu opinii komisji problemowych SKOZK, a także uwzględniając głosy wyrażane w dyskusji stwierdza, iż zaawansowanie finansowe planu, wynoszące wg faktur 27.274.406 zł, tj. 59,5% – jest wyższe niż w analogicznym okresie w roku ubiegłym.

§ 2.

Prezydium SKOZK, uwzględniając wniosek ZRZZK o dokonanie zmian w planie rzeczowo-finansowym na rok 2007, wynikających z oszczędności powstałych w postępowaniach przetargowych oraz obiektywnej niemożliwości wykonania niektórych prac postanawia:

1. Zmniejszyć przyznane środki dla następujących obiektów:

– Pałac Krzysztofory, Rynek Główny 35	350.000 zł
– Szpital Uniwersytecki – Klinika Urologii, ul. Grzegórzecka 18	60.000 zł
– Collegium Medicum UJ – Zespół Klinik Ginekologii i Położnictwa, ul. Kopernika 23	35.000 zł
RAZEM:	445.000 zł

ponadto:

– uzyskane zwiększone dochody	143.000 zł
– rezerwa	57.000 zł
RAZEM:	645.000 zł

2. Zwiększyć przyznane środki dla następujących obiektów:

– Klinika Okulistyki, ul. Kopernika 38 (na kontynuację konserwacji stolarki drzwiowej)	35.000 zł
– Szpital Uniwersytecki – Klinika Kardiologii, ul. Kopernika 17 (na dofinansowanie remontu wnętrza)	60.000 zł
– Zespół klasztorny Bernardynów, ul. Bernardyńska 2 (na kontynuację prac konserwatorskich w kopule kościoła)	70.000 zł
– Zespół klasztorny Augustianów, ul. Augustiańska 7 (na dokończenie wymiany posadzki w kościele św. Katarzyny)	100.000 zł
– Muzeum Archeologiczne, ul. Senacka 3 (na kontynuację prac konstrukcyjnych związanych z posadowieniem budynku)	100.000 zł
– Archikatedra na Wawelu (na kontynuację konserwacji polichromii w zakrystii kaplicy bpa Tomickiego)	50.000 zł
– Akademia Sztuk Pięknych / Zespół Szkół Mechanicznych nr 1, ul. Humberta 3 (na kontynuację prac konstrukcyjnych związanych z posadowieniem budynku)	100.000 zł
– Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, ul. Radziwiłłowska 4 (na dokończenie prac konserwatorskich przy elewacji – w formie dofinansowania zwrotnego)	50.000 zł
– Szpital Bonifratrów, ul. Trynitarcka 11 (na kontynuację prac przy elewacji – w formie dofinansowania zwrotnego)	80.000 zł
RAZEM:	645.000 zł

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Vacat

UCHWAŁA NR 16/2007

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 23 października 2007 r.
w sprawie zmiany kwalifikacji dotacji z NFRZK ze zwrotnej na bezzwrotną dla następujących obiektów:
dwór „Rydłówka”, Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, Szpital Bonifratrów

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 7 ust. 1 Regulaminu SKOZK (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r.) oraz § 5 ust. 8 i 9 Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r. z późniejszymi zmianami), po przeanalizowaniu złożonych przez właścicieli wniosków oraz po wysłuchaniu opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Prawno-Organizacyjnej i Komisji Finansowej SKOZK, postanawia:

zmienić ze zwrotnego na bezzwrotne dofinansowanie dla następujących obiektów ze względu na pełnione funkcje społeczne:

– Dwór „Rydłówka”, ul. Tetmajera 28	7.000 zł
– Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, ul. Radziwiłłowska 4	50.000 zł
– Szpital Bonifratrów, ul. Trynatarska 11	80.000 zł

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Vacat

PROTOKÓŁ KOMISJI REWIZYJNEJ

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa za rok 2007

Komisja Rewizyjna w składzie: Jerzy Mikułowski Pomorski – przewodniczący, Józef Nykiel, ks. Józef Nowobilski, Stanisław Karczmarczyk, Andrzej Wyżykowski na swym posiedzeniu w dniu 15 lutego 2008 r. zapoznała się z przedstawioną dokumentacją. W roku 2007 Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zgromadził na swym koncie 46.105.293 zł, z czego 45.500.000 zł pochodziło z dotacji budżetu centralnego przekazanej przez Kancelarię Prezydenta RP. Było to o 7.456.000 zł więcej niż w roku ubiegłym. Do Komitetu wpłynęło 188 wniosków o dofinansowanie prac w obiektach zabytkowych, z czego 119 zakwalifikowano do realizacji z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na kwotę 45.913.061 zł. Jest to kontynuacja zeszłorocznego poszerzenia frontu zadań. Zarówno sprawozdania jak i plany Komitetu sporządzone są starannie, wzbogacając informację o skumulowanym finansowaniu obiektów przez okres lat 2003-2007.

Wynika z nich, że w okresie tym największe wsparcie, powyżej 3 milionów zł, otrzymały następujące objekty:

- Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego – powyżej 12 mln zł
- Archikatedra na Wawelu – powyżej 4,8 mln zł
- Zespół klasztorny Kanoników Regularnych Laterańskich – powyżej 4,2 mln zł
- Zespół klasztorny Augustianów – powyżej 3,2 mln zł
- Zespół klasztorny Benedyktynów w Tyńcu – powyżej 3,2 mln zł
- Zespół klasztorny Bernardynów – powyżej 3,1 mln zł
- Collegium Novum UJ – powyżej 3,1 mln zł.

Ogólnie w roku 2007 na 173 zadania 61 zakończyły się tzw. efektem, to znaczy jedno zakończenie na 2,8 zadań (wskaźnik -357), gdy w roku ubiegłym wskaźnik ten wynosił jeden na 3,1 (wskaźnik -322). W porównaniu z poprzednim rokiem jest to poprawa stopnia koncentracji na kończeniu podjętych zadań. Rok poprzedni uznała Komisja za rok większego rozproszenia zadań.

W roku sprawozdawczym największe prace skoncentrowane były podobnie jak w poprzednim na pięciu obiektach: Zespole Budowli Wzgórza Wawelskiego (2.900.000 zł), Zespole klasztornym Benedyktynów w Tyńcu (1.900.000 zł) przy Archikatedrze na Wawelu (1.229.900 zł), Pałacu Krzysztofora (1.400.000 zł), Klasztorze Kamedułów (1.597.000 zł). Na ten cel wydano 9.026.900 zł, czyli 19,6% wszystkich środków, gdy w roku ubiegłym 21,4% wszystkich środków.

Następną grupę stanowią prace w:

Zespole klasztornym Kanoników Regularnych Laterańskich (979.999 zł), Teatrze Starym (944.825 zł), Akademii Sztuk Pięknych (900.000 zł), Collegium Witkowskiego UJ (900.000 zł), Pałacu Arcybiskupim (899.997 zł), Zespole klasztornym Augustianów (884.824 zł), Muzeum Archeologicznym (849.999 zł), Zespole klasztornym Franciszkanów (849.999 zł), Akademii Sztuk Pięknych przy ul. Humberta (793.000 zł), Zespole klasztornym Karmelitów na Piasku (720.000 zł), Kopcu Kościuszki (611.976 zł), Theatrum Anatomicum przy ul. Kopernika 12 (625.515 zł), Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym (600.000 zł), Pałacu Pusłowskich UJ (579.999 zł), Kamienicy Łozińskich (579.996 zł), Zespole Klinik Neurologicznych (549.000 zł), Pałacu Królewskim w Łobzowie (500.000 zł) – łącznie siedemnaście obiektów – 24,8% wszystkich środków, gdy w ubiegłym roku 25,7%.

Dalej już o niższym zaangażowaniu prac i finansów: czterdzieści osiem obiektów o pomocy powyżej 200.000 zł o łącznej kwocie 14.883.482 zł, łącznie 32% wszystkich środków i w końcu czterdzieści osiem obiektów o pomocy niższej, a nawet niewielkiej.

Na wydatkowane z funduszków SKOZK-u 45.913.061 zł właściciele wydatkowali ze swoich zasobów 48.745.348 zł, co daje średnio 107 groszy na jedną złotówkę z NFRZK. Jest to lepiej niż w poprzednim roku.

Komitet zbierał się na swoje posiedzenia plenarne dwukrotnie.

Prezydium zbierało się w tym roku pięciokrotnie.

Komisje pracowały zgodnie ze swymi zadaniami.

Komisja Rewizyjna ocenia projekt planu na rok 2008.

Do Prezydium napłynęło 166 wniosków, z czego przyznano finansowanie 109 projektom na łączną kwotę 44.850.000 zł. W tym roku prace skoncentrowane będą na sześciu zespołach zabytkowych: budowlach Wzgórza Wawelskiego, Pałacu Krzysztofora i Zespole klasztornym Benedyktynów w Tyńcu, Sukiennicach, Archikatedrze na Wawelu i Klasztorze Kamedułów, na które przeznaczono od 1.000.000 do 3.400.000 zł i wynoszą 10.263.000 zł. Nakłady te są niższe niż w roku sprawozdawczym i obejmują 22% budżetu.

Piętnaście obiektów otrzyma dofinansowanie w wysokości od 500.000 do 1.000.000 zł, łącznie – 12.630.000 zł, czyli 28,1% budżetu. Czterdzieści siedem obiektów otrzyma dofinansowanie w wysokości po ponad 200.000 zł, łącznie – 22.034.000 zł, czyli 49,1% budżetu.

Plan nie wzbudza zastrzeżeń Komisji.

Konstatując powyższe, Komisja Rewizyjna uważa pracę Prezydium i komisji problemowych Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa za prawidłową i zwraca się do Walnego Zgromadzenia Komitetu o udzielenie władzom absolutorium.

Podpisy:

prof. Jerzy Mikułowski Pomorski

ks. dr Józef Nowobilski

dr Stanisław Karczmarczyk

prof. Józef Nykiel

prof. Andrzej Wyżykowski

Kraków, 15 lutego 2008 roku

UCHWAŁA NR I/2008

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 19 lutego 2008 r.
zmieniająca Regulamin Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

Społeczny Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie art. 5 ust. 3 Ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Dz. U. nr 21 poz. 90), uchwała, co następuje:

§ 1.

W Regulaminie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, przyjętym uchwałą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. wprowadza się następujące zmiany:

1. § 3 otrzymuje brzmienie:

„W skład Komitetu wchodzi: przewodniczący, zastępcy przewodniczącego, sekretarz i członkowie powołani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.”

2. § 7 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przewodniczący, zastępcy przewodniczącego i sekretarz Komitetu wchodzi w skład Prezydium z urzędu.”

3. § 9 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Nadzór nad pracą Biura ze strony Kancelarii Prezydenta RP sprawuje sekretarz lub podsekretarz stanu, a ze strony Komitetu – przewodniczący Komitetu.”

4. § 15 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Uchwały Zebrania Plenarnego i Prezydium Komitetu podpisują przewodniczący i sekretarz Komitetu.”

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 2/2008

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 19 lutego 2008 r.
zmieniająca Regulamin Biura Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

Społeczny Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie art. 5 ust. 4 Ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Dz. U. nr 21 poz. 90) uchwała, co następuje:

§ 1.

W Regulaminie Biura Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, przyjętym uchwałą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. wprowadza się następujące zmiany:

1. W § 2 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„Biuro używa w korespondencji, wydawnictwach itd. znaku Komitetu oraz pieczęci z napisem „Biuro Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa” i adresem siedziby”.
2. § 3 otrzymuje brzmienie:
„Nadzór nad pracą Biura ze strony Kancelarii Prezydenta sprawuje sekretarz lub podsekretarz stanu, a ze strony Komitetu – przewodniczący Komitetu”.
3. W § 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Część zadań Biura wynika również z bieżących zaleceń przewodniczącego lub sekretarza Komitetu, sekretarza lub podsekretarza stanu oraz dyrektora Biura Finansowego Kancelarii Prezydenta RP”.
4. W § 5 ust. 10 otrzymuje brzmienie:
„10. Redagowanie strony internetowej Komitetu”.
5. W § 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Biuro opracowuje w trybie i terminach określonych przez Biuro Finansowe Kancelarii Prezydenta RP roczne preliminarze wydatków oraz miesięczne i roczne sprawozdania z ich wykonania. Miesięczne i roczne sprawozdania finansowe Biura podpisuje dyrektor i główny księgowy Biura”.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 1/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 19 lutego 2008 r.
w sprawie przyjęcia projektów dokumentów do przedłożenia Zebraniu Plenarnemu na posiedzeniu 19 lutego 2008 r.

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 12 ust. 2 pkt e) Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r.) oraz § 2 Zasad Finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK (Uchwała SKOZK Nr 9/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r.) wraz ze zmianami zawartymi w uchwale Prezydium SKOZK nr 9/2006 z dnia 11 lipca 2006, po wysłuchaniu propozycji ZRZZK oraz opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Finansowej i Komisji Prawno-Organizacyjnej oraz sprawozdania przewodniczącego SKOZK i po przeprowadzonej dyskusji postanawia przyjąć:

- projekt *Sprawozdania z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2007 ze środków NFRZK*, uznając za wyjaśnione zapisy dotyczące zakresu rzeczowego prac w poz. 6 (Klasztor oo. Kamedułów, ul. Konarowa) i 58 (Gimnazjum nr 2, ul. Studencka 12) *Sprawozdania*
- projekt sprawozdania z działalności SKOZK za 2007 rok
- projekt planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2008 r. ze środków NFRZK, uwzględniający złożone po 30 września 2007 r. jako terminie składania wniosków wnioski Akademii Rolniczej (poz. 29 projektu planu) i Franciszkanów-Reformatów (poz. 44 projektu planu) ze względu na konieczność kontynuacji prac prowadzonych w tych obiektach

i przedłożyć je Zebraniu Plenarnemu. Projekty ww. dokumentów stanowią załącznik do nin. Uchwały*.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

* *Zob: Sprawozdanie z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2007 ze środków NFRZK – s. 191-202; Sprawozdanie z działalności SKOZK za rok 2007 – s. 152-161; Plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa na rok 2008 ze środków NFRZK – s. 203-209.*

UCHWAŁA NR 2/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 19 lutego 2008 r.
w sprawie postaci bezzwrotnej wybranych dofinansowań ujętych w projekcie
planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na rok 2008

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 7 ust. 1 Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r.) oraz § 4 i 5 Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r. z późniejszymi zmianami) na podstawie wniosków skierowanych do SKOZK przez właścicieli lub użytkowników obiektów, po przedstawieniu informacji przez dyrektora Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa oraz wysłuchaniu opinii komisji problemowych SKOZK i członków Prezydium SKOZK, postanawia:

Nadać dofinansowaniu dla następujących obiektów w Projekcie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na rok 2008 ze środków NFRZK postać dofinansowania bezzwrotnego ze względu na pełnione przez te obiekty funkcje społeczne:

– Polska Akademia Umiejętności, ul. Sławkowska 17 (poz. 82 projektu planu)	200.000 zł
– Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, ul. św. Jana 12 (poz. 58 projektu planu)	270.000 zł
– Szpital Bonifratrów, ul. Trynitaraska 11 (poz. 96 projektu planu)	150.000 zł
– Sukiennice, Gmina Kraków (poz. 4 projektu planu)	500.000 zł

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 3/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 19 lutego 2008 r.
zmieniająca Regulamin działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków
z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 11 pkt c) i e) oraz Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, uchwała, co następuje:

§ 1.

W Regulaminie działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, przyjętym uchwałą Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 11/2007 z dnia 5 lipca 2007 r. wprowadza się następujące zmiany:

1. W § 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Tablica informacyjna winna zostać umieszczona na terenie prowadzonych prac w terminie 7 dni od ich rozpoczęcia i może zostać usunięta najwcześniej na 3 dni przed ich zakończeniem.”
2. W § 9 po ust. 2 dodaje się ustęp 2a w brzmieniu:
„2a. W przypadku, w którym niniejszy Regulamin wymaga umieszczenia tablicy na rusztowaniu, terminy określone w ustępie poprzednim oblicza się względem dnia zakończenia montażu i rozpoczęcia demontażu rusztowania, na którym ma zostać umieszczona tablica”
3. W § 11 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„W przypadku prac realizowanych w całości we wnętrzu obiektu lub w jego części zewnętrznej niewidocznej od strony ulic, przy których znajduje się obiekt, tablicę umieszcza się w miejscu pozwalającym w sposób jednoznaczny odnieść jej treść do prowadzonych prac”
4. W § 12 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Napisy na tablicy wykonuje się w sposób czytelny i trwały, literami i cyframi koloru czarnego, o wysokości proporcjonalnej do wielkości tablicy”
5. W § 12 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Minimalne wymiary tablicy informacyjnej wynoszą 100 cm x 120 cm, a w przypadku, gdy tablica umieszczona jest wewnątrz obiektu – 45 cm x 70 cm”
6. W § 12 ust. 5 otrzymuje brzmienie:
„5. W przypadku prac na zewnątrz obiektu prowadzonych z zastosowaniem rusztowań, wymiary tablicy nie mogą być mniejsze niż:
a) 190 cm w pionie i 280 cm w poziomie, gdy łączna powierzchnia pionowa rusztowań na największej elewacji obiektu objętej rusztowaniami wynosi mniej niż 250 m²;
b) 380 cm w pionie i 480 cm w poziomie, gdy łączna powierzchnia pionowa rusztowań na największej elewacji obiektu objętej rusztowaniami wynosi od 250 m² do 500 m²;
c) 380 cm w pionie i 720 cm w poziomie, gdy łączna powierzchnia pionowa rusztowań na największej elewacji obiektu objętej rusztowaniami wynosi ponad 500 m²”
7. W § 13 punkt d) otrzymuje brzmienie:
„d) obok lub pod logo umieścić należy tekst: „Prace finansowane przez Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa dzięki dotacji z Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej” wraz z podaniem imienia i nazwiska Prezydenta RP.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 3/2008

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 19 lutego 2008 r.
w sprawie sprawozdania z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2007

§ 1.

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, na podstawie § 12 ust.1 pkt b Regulaminu SKOZK, na wniosek Prezydium SKOZK, przyjmuje sprawozdanie z wykonania planu odnowy zabytków Krakowa w 2007 roku i zatwierdza *Sprawozdanie z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2007 ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa*.
Sprawozdanie stanowi załącznik niniejszej uchwały*.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

* *Sprawozdanie publikujemy na s. 191-202.*

UCHWAŁA NR 4/2008

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 19 lutego 2008 r.
w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2008 r.
ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

§ 1.

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa na podstawie § 12 ust. 1 pkt b) Regulaminu SKOZK, na wniosek Prezydium SKOZK, zatwierdza plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa na 2008 rok realizowany ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na łączną kwotę 44.850.000 zł, uwzględniającą saldo z roku 2007 w wys. 192.232 zł. Plan stanowi załącznik niniejszej uchwały*.

§ 2.

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zaleca Zarządowi Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, aby realizacja planu, o którym mowa w § 1 była zgodna z Zasadami finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, przyjętymi przez Prezydium SKOZK Uchwałą Nr 9/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. i zatwierdzonymi przez Wojewodę Małopolskiego wraz ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 9/2006 Prezydium SKOZK z dnia 11 lipca 2006 r. zatwierdzonymi przez Wojewodę Małopolskiego.

§ 3.

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa upoważnia dyrektora Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa do korygowania maksymalnie do 5% limitu planowanych środków na danym obiekcie objętym planem odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK, pod warunkiem zbilansowania przekroczeń z niewykorzystanymi środkami na innych obiektach planu. Zbilansowanie zwiększeń nie może przekroczyć planowanych wpływów na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w roku 2008.

§ 4.

Społeczny Komitet upoważnia Przewodniczącego Komitetu do zmian zakresu rzeczowego zadań ujętych w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa w ramach przyznanych środków dla danego obiektu.

§ 5.

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zobowiązuje Prezydium SKOZK do przeprowadzania w 2008 r. kwartalnej oceny realizacji planu, o którym mowa w § 1, i upoważnia do dokonania niezbędnych korekt.

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

* Plan publikujemy na s. 203-209.

UCHWAŁA NR 5/2008

Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 19 lutego 2008 r.
w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania z działalności SKOZK w roku 2007
oraz udzielenia absolutorium Prezydium i komisjom problemowym.

§ 1.

Zebranie Plenarne Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa zatwierdza sprawozdanie Prezydium SKOZK z działalności Komitetu w roku 2007, będące załącznikiem niniejszej Uchwały.

§ 2.

Spółczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, na podstawie wniosku Komisji Rewizyjnej (§ 8 pkt 4 Regulaminu SKOZK), udziela absolutorium Prezydium i komisjom problemowym Komitetu za 2007 r.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

ZAAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR 5/2008

Prezydium Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 19 lutego 2008 r.
Sprawozdanie z działalności Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w roku 2007

I. Sprawy organizacyjne

Spółczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa działa w oparciu o:

- Ustawę o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa z dnia 18 kwietnia 1985 r.
- Regulamin Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała Nr 7/2001 SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r.)
- Program i kierunki działania Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała Nr 8/2001 SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r.)
- Zasady Finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa ze środków NFRZK (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r.) zatwierdzone przez Wojewodę Małopolskiego ze zmianami w Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa (Uchwała Nr 9/2006 z dnia 11 lipca 2006 r.) zatwierdzonymi przez Wojewodę Małopolskiego.

Stan osobowy Komitetu na dzień 31 grudnia 2007 wynosił 118 osób.

Prezydent RP prof. Lech Kaczyński Zarządzeniem Nr 3/2007 z dnia 21 czerwca 2007 r. odwołał ze stanowiska sekretarza generalnego SKOZK p. Jerzego Breitkopfa, który złożył prośbę o odwołanie ze względu na stan zdrowia.

Z głębokim żalem pożegnaliśmy w 2007 r. zmarłych członków SKOZK:

6 października – Janusza Gawora – b. przewodniczącego Komisji Rewizyjnej SKOZK,
22 października – Szymona Tadeusza Kociszewskiego – b. sekretarza SKOZK.

1. W 2007 r. odbyły się dwa posiedzenia plenarne Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Pierwsze z nich miało miejsce **13 lutego** w Sali „Pod Kruki” Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie. Jego przedmiotem było podsumowanie i ocena działalności roku poprzedniego oraz przyjęcie planu odnowy zabytków Krakowa na rok bieżący.

Uchwały SKOZK* przyjęte na posiedzeniu 13 lutego 2007 r.:

- Nr 1/2007 w sprawie informacji o wykonaniu planu odnowy zabytków Krakowa w 2006 r.
- Nr 2/2007 w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2007 r.
- Nr 3/2007 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności SKOZK w 2006 r. oraz udzielenia absolutorium Prezydium i komisjom problemowym
- Nr 4/2007 w sprawie wniosków i propozycji zgłoszonych podczas posiedzenia plenarnego.

* Uchwały Nr 1-4/2007 SKOZK z dn. 13 lutego 2007 r. opublikowaliśmy w „Biuletynie SKOZK”, Nr 57: 2007, s. 88-92.

Drugie obrady plenarne odbyły się **21 grudnia** w kapitularku konwentu Świętej Trójcy oo. Dominikanów. Przed obradami Jego Eminencja Ksiądz Kardynał Franciszek Macharski odprawił w Bazylice Mariackiej Mszę Świętą za duszę śp. prof. Tadeusza Chrzanowskiego w związku z mijającą pierwszą rocznicą Jego śmierci. Po Mszy nastąpiło uroczyste odsłonięcie umieszczonej w zewnętrznej ścianie Bazyliki tablicy, którą SKOZK oraz Parafia Mariacka pragną wyrazić wdzięczność osobie Profesora – wybitnego historyka sztuki i Przewodniczącego Społecznego Komitetu w latach 1991-2005.

Podczas obrad wspomnienie o prof. Tadeuszu Chrzanowskim w pierwszą rocznicę Jego śmierci wygłosił prof. Bogusław Krasnowolski, zastępca przewodniczącego SKOZK. O średniowiecznej architekturze krakowskiego klasztoru oo. Dominikanów mówił dr Marcin Szyma z Instytutu Historii Sztuki UJ, natomiast najważniejsze przedsięwzięcia konserwatorskie finansowane z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w 2007 r. zreferował dyrektor Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa Tadeusz Murzyn. Posiedzenie zaszczylił swoją obecnością prof. Ryszard Legutko, nowo powołany sekretarz stanu w Kancelarii prezydenta RP, reprezentujący Prezydenta RP w kontaktach ze SKOZK.

2. Zgodnie z regulaminem SKOZK bieżącą działalność Komitetu prowadziło jego Prezydium, odbywając w 2007 roku 5 posiedzeń roboczych w dn.: 23 stycznia, 24 kwietnia, 5 lipca, 4 września oraz 23 października.

Każde z posiedzeń Prezydium SKOZK, prócz podejmowania decyzji w sprawach bieżących, zajmowało się odrębną tematyką wiodącą. I tak: **23 stycznia** zapoznano się ze sprawozdaniem ZRZZK z realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2006 r. Przewodniczący Komisji Programowania i Oceny Realizacji dr hab. Bogusław Krasnowolski przedstawił projekt planu odnowy zabytków na 2007 r. Prezydium SKOZK rekomendowało ww. dokumenty do rozpatrzenia i przyjęcia przez Zebranie Plenarne Komitetu. Prof. Franciszek Ziejka w imieniu SKOZK podziękował Prezydentowi RP Panu Lechowi Kaczyńskiemu za obietnicę przekazania w 2007 r. najwyższej w historii Społecznego Komitetu dotacji z budżetu państwa w wysokości 45.500.00 zł. **24 kwietnia** zapoznano się z przebiegiem i efektami prac konserwatorskich prowadzonych w Pałacu Pusłowskich (Instytut Muzykologii UJ) oraz dalszymi potrzebami w tym zakresie. Dyrektor ZRZZK poinformował o realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w I kwartale 2007 oraz zaproponował niezbędne korekty w planie. Przewodniczący Komisji Prawno-Organizacyjnej SKOZK dr Piotr Dobosz omówił założenia zmian w Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK. Przewodniczący SKOZK powołał zespół pod przewodnictwem dr. P. Dobosza mający opracować projekt nowych Zasad finansowania na następne posiedzenie Prezydium SKOZK.

5 lipca gwardian klasztoru oo. Bernardynów, gdzie odbywało się posiedzenie, zapoznał zebranych z efektami prac remontowo-konserwatorskich w kościele i klasztorze. Dyrektor ZRZZK T. Murzyn przedstawił informację o realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa za pierwsze półrocze 2007 wraz z propozycją korekty. Przewodniczący Komisji Prawno-Organizacyjnej SKOZK zreferował przedkładany pod obrady Prezydium projekt Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych finansowanych z NFRZK. Prezydium SKOZK w drodze głosowania projekt Zasad przyjęło, zobowiązując jednocześnie dr. P. Dobosza do wprowadzenia zgłoszonych podczas posiedzenia uwag.

Dyrektor Biura SKOZK Maciej Wilamowski przedstawił Regulamin działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z NFRZK, który Prezydium SKOZK przyjęło.

4 września dyrektor Muzeum Historycznego Miasta Krakowa przedstawił członkom Prezydium SKOZK informację nt. projektu remontu konserwatorskiego Pałacu Krzysztofora i planowanych prac w tym obiekcie. Dyrektor ZRZZK T. Murzyn przedstawił informację o stanie realizacji planu odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK wraz z propozycjami korekty w planie na r. 2007.

23 października posiedzenie Prezydium SKOZK dotyczyło oceny realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za trzy kwartały 2007 r. Informację w tej sprawie oraz propozycje niezbędnych korekt w planie przedstawił dyrektor ZRZZK T. Murzyn.

Podczas swych posiedzeń Prezydium SKOZK w 2007 roku przyjęło następujące uchwały:

w dniu 23 stycznia*

- Uchwała Nr 1/2007 w sprawie przyjęcia projektów dokumentów do przedłożenia zebraniu plenarnemu na posiedzeniu 13 lutego 2007 r.
- Uchwała Nr 2/2007 w sprawie uruchomienia środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa oraz rozpoczęcia procedur w obiektach objętych projektem planu rzeczowo-finansowego z NFRZK na r. 2007
- Uchwała Nr 3/2007 w sprawie zmiany kwalifikacji dotacji z NFRZK ze zwrotnej na bezzwrotną dla obiektów: ul. Ariańska 18, al. Słowackiego 7, ul. Dybowskiego 2 w Krakowie-Kościelnikach

w dniu 24 kwietnia

- Uchwała Nr 4/2007 w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa za pierwszy kwartał 2007 r. i niezbędnych korekt w planie
- Uchwała Nr 5/2007 w sprawie zmiany kwalifikacji dotacji z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji zabytków Krakowa ze zwrotnej na bezzwrotną w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa na r. 2007
- Uchwała Nr 6/2007 w sprawie zmiany kwalifikacji dotacji z NFRZK ze zwrotnej na bezzwrotną dla obiektu przy ul. Ariańskiej 18
- Uchwała Intencyjna Nr 7/2007 w sprawie przyznania w l. 2008-2009 środków z NFRZK na realizację zadania „Modernizacja kompleksu klasztorowego św. Katarzyny w Krakowie w celu rozszerzenia funkcji kulturalnych”
- Uchwała Intencyjna Nr 8/2007 w sprawie przyznania w l. 2008-2010 środków z NFRZK na realizację zadania „Rewitalizacja najstarszej części historycznego kampusu UJ”

* Uchwały Nr 1-3/2007 Prezydium SKOZK z dn. 23 stycznia 2007 r. opublikowaliśmy w „Biuletynie SKOZK”, Nr 57: 2007, s. 109-111.

w dniu 5 lipca

- Uchwała Nr 9/2007 w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa za pierwsze półrocze 2007 r. i niezbędnych korekt w planie
- Uchwała Nr 10/2007 w sprawie przyjęcia Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa ze środków NFRZK
- Uchwała Nr 11/2007 w sprawie przyjęcia Regulaminu działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa
- Uchwała Nr 12/2007 w sprawie zmiany dotacji ze zwrotnej na bezzwrotną dla obiektów: przy ul. Gołębiej 8 i al. Słowackiego 7

w dniu 4 września

- Uchwała Nr 13/2007 w sprawie uchylecia Uchwały Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 10/2007 z dnia 5 lipca 2007 r. o przyjęciu Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa oraz w sprawie dalszych prac nad tym projektem
- Uchwała Nr 14/2007 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK na rok 2007

w dniu 23 października

- Uchwała Nr 15/2007 w sprawie oceny realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa za trzy kwartały 2007 r. i niezbędnych korekt planu
 - Uchwała Nr 16/2007 w sprawie zmiany kwalifikacji dotacji z NFRZK ze zwrotnej na bezzwrotną dla obiektów: dworu „Rydlówka”, Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego, Szpitala Bonifratrów
3. Komisje problemowe, a to: Komisja Programowania i Oceny Realizacji, Komisja Finansowa, Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych oraz Komisja Prawno-Organizacyjna, pracowały zgodnie z obowiązującym Regulaminem Komitetu i wykazywały się aktywnością w przygotowywaniu niezbędnych na posiedzenia informacji, wniosków, opinii, analiz i uchwał. Sprawozdania z działalności komisji problemowych SKOZK zawarte zostały w dalszej części niniejszego sprawozdania.

Członkowie Komisji Prawno-Organizacyjnej każdorazowo powoływani są w skład komisji uchwał posiedzenia plenarnego Komitetu, uczestniczą w przygotowaniu projektów uchwał, prezentują te projekty na obradach plenarnych i Prezydium. Przewodnicząca Komisji opiniuje na bieżąco wiele spraw wnoszonych do rozstrzygnięcia przez przewodniczącego SKOZK i przez ZRZZK. W 2007 r. działalność Komisji Prawno-Organizacyjnej SKOZK koncentrowała się na opracowaniu projektów zmian w przyjętych przez Komitet regulacjach prawnych, zwłaszcza w odniesieniu do Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa, które w dotychczasowej formie nie dość precyzyjnie określały zakres prac możliwych do finansowania z NFRZK, kwestię obligatoryjności wkładów własnych beneficjentów oraz zakres uznaniowości władz SKOZK w procesie umarzania należności z tytułu dotacji zwrotnych itp. Opracowano także i przyjęto (Uchwałą Prezydium SKOZK Nr 11/2007 z dnia 5 lipca 2007 r.) Regulamin działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków NFRZK – dokument regulujący obowiązki beneficjentów dotacji oraz wykonawców prac w zakresie informowania opinii publicznej o udziale finansowym SKOZK w realizowanych pracach i patronacie Prezydenta RP nad działalnością Komitetu. Prace nad wyżej wymienionymi dokumentami rozpoczęto 6 marca podczas wspólnego posiedzenia Komisji Finansowej i Komisji Prawno-Organizacyjnej SKOZK. Kontynuacją prac nad Zasadami finansowania zajęli się powołani przez Prezydium SKOZK na posiedzeniu w dniu 24 kwietnia doraźny zespół roboczy pod kierunkiem przewodniczącego Komisji Prawno-Organizacyjnej SKOZK dr. Piotra Dobosza ds. opracowania nowego kształtu Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK. Zespół ten zebrał się dwukrotnie: 14 czerwca w gronie przewodniczących komisji problemowych SKOZK z udziałem dyrektora Biura SKOZK oraz 26 czerwca w rozszerzonym składzie, z udziałem przedstawicieli komisji problemowych, urzędów konserwatorskich i dyrektora ZRZZK. Efektem prac był projekt Zasad finansowania przedstawiony i przyjęty (ze zgłoszonymi podczas obrad poprawkami) przez Prezydium SKOZK na posiedzeniu w dniu 5 lipca (Uchwała Prezydium SKOZK Nr 10/2007). Jednakże przyjęte przez Prezydium SKOZK Zasady nie zostały zatwierdzone przez wojewodę małopolskiego ze względu na zasygnalizowaną przez ekspertów Urzędu Wojewódzkiego potrzebę dalszych ekspertyz prawnych, mających na celu uzgodnienie projektu z Ustawą o NFRZK i innymi ustawami, a także ze względu na trudności w jednoznacznej interpretacji uprawnień wojewody w świetle Ustawy o NFRZK. Z tego powodu Prezydium SKOZK na posiedzeniu w dniu 5 września podjęło Uchwałę Nr 13/2007 w sprawie uchylecia Uchwały Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 10/2007 z dnia 5 lipca 2007 r. o przyjęciu Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa oraz w sprawie dalszych prac nad tym projektem. Prezydium SKOZK upoważniło zespół roboczy pod kierunkiem dr. Piotra Dobosza do dalszego opracowania nowego projektu Zasad finansowania uwzględniającego ew. opinie Urzędu Wojewódzkiego.

Jak co roku, również w 2007 r., pracował, powołany przez przewodniczącego SKOZK, zespół do oceny wniosków o dofinansowanie prac remontowo-konserwatorskich z NFRZK i dokonania wstępnego wyboru obiektów do planu odnowy zabytków Krakowa na rok 2008. Zespół pracował pod kierunkiem prof. Bogusława Krasnowolskiego w składzie: Zbigniew Beiersdorf, ks. dr Józef Nowobilski, Janusz Smólski, Jan Janczykowski, Jerzy Zbiegień, Genowefa Zań-Ograbek, Tadeusz Murzyn, Maciej Wilamowski.

Zespół odbył 4 posiedzenia począwszy od 26 listopada, podczas których dokonał przeglądu wniosków o dofinansowanie prac remontowo-konserwatorskich w 2008 r., wybrał obiekty zabytkowe, w których konieczne jest dofinansowanie prac w 2008 r., określił zakresy niezbędnych prac w wybranych do planu obiektach oraz zaproponował wysokości dofinansowania. Opracowane propozycje przekazano ZRZZK.

4. Zgodnie z Regulaminem SKOZK obsługę organizacyjno-merytoryczną i techniczną obrad plenarnych, posiedzeń Prezydium oraz zespołów i komisji problemowych Komitetu prowadziło Biuro SKOZK. Od lutego 2007 r. stanowisko Dyrektora Biura SKOZK

sprawuje Maciej Wilamowski, który zastąpił przechodzącego na emeryturę Tadeusza Prokopiuka. Biuro prawidłowo realizowało wszystkie inne zadania, które wynikają z Regulaminu Biura i bieżących zaleceń kierownictwa Komitetu i Kancelarii Prezydenta RP.

II. Działalność programowa i w zakresie oceny realizacji

Zasadniczym zadaniem Komitetu w ramach działalności programowej jest pełna realizacja rocznego planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, opracowanego na podstawie wniosków o dofinansowanie prac złożonych przez właścicieli obiektów zabytkowych, przy uwzględnieniu stanowiska wojewódzkiego i miejskiego konserwatora zabytków, inicjatyw własnych Społecznego Komitetu oraz propozycji Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa jako inwestora zastępczego.

Działalnością programową w ramach SKOZK zajmuje się Komisja Programowania i Oceny Realizacji, która w 2007 r., poprzez wypracowanie odpowiednich informacji, analiz, opinii, ocen i propozycji, dbała o trafny wybór zadań do planu odnowy zabytków Krakowa z NFRZK, a także, poprzez kontrolę realizacji, o właściwe korekty planu w ciągu roku gwarantujące pełne wykorzystanie środków NFRZK oraz, poprzez bieżącą całoroczną kontrolę na różnych etapach prac, uzyskanie wysokiej jakości i terminowości realizowanych zadań.

W 2007 r. odbyło się osiem posiedzeń Komisji Programowania i Oceny Realizacji SKOZK w dniach: 16 stycznia, 6 marca, 16 i 23 kwietnia, 26 czerwca, 4 lipca, 30 sierpnia, 4 i 17 października. Odbyło się także szereg spotkań zespołów wyłonionych z Komisji dla rozwiązywania bieżących problemów i zgłaszanych do Komisji potrzeb związanych z procesem rewaloryzacji.

Realizując regulaminowy obowiązek kontrolowania prac finansowanych z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, członkowie komisji w ciągu 2007 r. uczestniczyli w pracach licznych komisji typowania robót, przeglądu i oceny realizacji oraz odbiorów końcowych, organizowanych przez ZRZZK, służby konserwatorskie i inwestorów indywidualnych. Dało to możliwość bieżącej kontroli nad przebiegiem procesu inwestycyjnego, możliwość konsultacji i merytorycznych uzasadnień zmian zakresów rzeczowych, o które występowali inwestorzy.

Komisja z uznaniem stwierdza, że prowadzone w ciągu ub. roku działania w niżej opisanych obiektach, przyniosły znaczny postęp w pracach, a także znaczące efekty konserwatorskie.

Wzgórze Wawelskie. W Zamku Królewskim – po zakończeniu zasadniczego etapu prac konserwatorskich w pałacu prowadzono prace w jego otoczeniu, a zwłaszcza przy systemie murów obronnych. Zakończono trwające trzy sezony prace remontowo-konserwatorskie murów obwodowych oraz konserwację kolejnych odcinków murów tzw. fortyfikacji kleszczowej. Kontynuowano kompleksowy remont budynku nr 7, składającego się z trzech gotyckich kamienic, w którym w przyszłości mieścić się będzie m.in. archiwum wawelskie.

W wawelskiej Archikatedrze zakończono trwającą dwa lata konserwację wnętrza Kaplicy Batorego, kolejnej po Świętokrzyskiej i Zygmuntońskiej kaplicy wawelskiej. Wykonano remont konserwatorski Krypty św. Leonarda, gdzie odczyszczono kamienny ołtarz, romańskie wątki, tynki sklepień oraz sarkofagi. W podziemiach w Krypcie Piłsudskiego oraz pod Kaplicą Wazów zamontowano nowe uchylne okna umożliwiające wentylację wnętrza, konserwacji poddano także witraże. Wykonano konserwację gotyckiej Kaplicy Hińczy z Rogowa pw. św. św. Młodzianków zdobionej gotyckimi malowidłami, które pozostawiono w formie reliktu. Zgodnie z zaleceniami Komisji typowania prac z lutego 2007 r. rozpoczęto prace badawcze dot. warunków klimatycznych w podziemiach oraz przyczyn ich zawilgocenia – rozpoczął się proces monitorowania, który potrwa 13 miesięcy. Ukończono konserwatorski remont gotyckich elewacji Muzeum Katedralnego. Nowym zadaniem konserwatorskim rozpoczętym w tym roku jest remont zakrystii bpa Tomickiego, projekt aranżacji jej wnętrza zostanie przedstawiony w przyszłym roku.

W **historycznym centrum miasta** prowadzono prace w zabytkowych budowlach świeckich i sakralnych.

W **Bazylice Mariackiej** po pracach osuszających kościoła wykonano konserwację dolnych partii polichromii. Rozpoczęto remont konserwatorski posadzki w nawie i kaplicach po stronie północnej świątyni. W otoczeniu kościoła wykonano wymianę nawierzchni od strony ul. Floriańskiej oraz zakończono konserwację pacholek. Wieloletnim zadaniem jest kompleksowa rewaloryzacja cennego barokowego **pałacu Krzysztofory** przy Rynku Gł. 35 mieszczącego główną ekspozycję Muzeum Historycznego m. Krakowa. Zakończono prace w piwnicach i wykonano izolację pionową przedproży. W skrzydle zachodnim wymieniono stropy i naprawiono sklepienia kondygnacji.

W **zespole pałaców miejskich przy ul. Kanoniczej** należy odnotować otwarcie oddziału Muzeum Narodowego w d. Pałacu bp. Ciołka (nr 17) w całości odnowionym z funduszy SKOZK. Muzeum mieści dwie kolekcje: polskiej sztuki średniowiecznej i nowożytnej oraz sztuki cerkiewnej dawnej Rzeczypospolitej. Kompleksowa rewaloryzacja pałacu, prowadzona w ciągu kilkunastu lat pod nadzorem i wg koncepcji śp. dr. Andrzeja Fischingera, należy do największych osiągnięć konserwatorskich Komitetu. W **budynku kolegiaty Wszystkich Świętych** przy ul. Kanoniczej 11 wykonano wzmocnienie konstrukcyjne galerii komunikacyjnych.

Przy ul. Grodzkiej w budynku nr 27 przywrócono XVI w. wystrój „izby na zadzi”. Wykonano konserwatorski remont drewnianego stropu oraz konserwację filarka międzyokiennego odkrytego w czasie prac z zachowaną datą jego powstania – 1511 r.

W **kwartałach uniwersyteckich** kontynuowano remonty konserwatorskie z lat poprzednich. W **Collegium Novum** wykonano remont konserwatorski sali nr 51 oraz remont klatki schodowej tzw. „rektorskiej”. Kontynuowano remont **Collegium Witkowskiego** zarówno w zakresie prac we wnętrzu, jak i elewacji – ukończono konserwację fasady. W **Collegium Wróblewskiego** po zakończeniu remontu konserwatorskiego piwnic rozpoczęto remont elewacji. Ukończono prace w **Instytucie Filologicznym przy ul. Gołębiej 14, 16, 18**, gdzie wykonano remonty konserwatorskie elewacji.

Kontynuowano remont konserwatorski we wnętrzach **Pałacu Pusłowskich przy ul. Westerplatte 10** zajmowanego przez Instytut Muzykologii UJ i rozpoczęto remont konserwatorski elewacji tego obiektu.

Współfinansowano kontynuację remontów w zabytkowych budynkach **Collegium Medicum UJ i Szpitala Uniwersyteckiego** w zespole ulicy Kopernika. Kontynuowano prace konserwatorskie we wnętrzu Kościoła Niepokalanego Poczęcia NMP w zespole klasztorным św. Łazarza.

Udzielono znaczącej pomocy innym krakowskim wyższym uczelniom, i tak: w budynku d. austriackiej szkoły oficerskiej mieszczącym relikty **Pałacu Królewskiego na Łobzowie**, obecnie siedzibie Politechniki Krakowskiej, kontynuowano remont konserwatorski elewacji. Ukończono II etap remontu elewacji w budynku **Akademii Sztuk Pięknych** od strony pl. Matejki. W budynku **Polskiej Akademii Umiejętności**, we współpracy z PAU i Fundacją na rzecz Nauki Polskiej, wykonano remont konserwatorski piwnic oraz elewacji budynku przy ul. św. Jana 26, gdzie mieścić się będzie archiwum PAU. W d. **Collegium Godlewskiego** przy al. Mickiewicza 21 należącym do Akademii Rolniczej po zakończeniu konserwacji fasady budynku wykonano remont elewacji bocznych.

W budynku **Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej** przy ul. Straszewskiego 21-22 zakończono I etap prac remontowych elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej. W budynku d. **Fundacji Aleksandra Lubomirskiego**, obecnie **Uniwersytetu Ekonomicznego** przy ul. Rakowickiej 27 kontynuowano remont konserwatorski wnętrz. W d. **Pałacu Sanguszków**, obecnie siedzibie **Papieskiej Akademii Teologicznej**, przy ul. Franciszkańskiej 1 / Brackiej 17 wykonano remont konserwatorski elewacji od strony ul. Brackiej.

Z pomocy finansowej SKOZK skorzystały również szkoły średnie, i tak w budynku d. **Akademii Handlowej przy ul. Kapucyńskiej 2** (obecnie Zespół Szkół Ekonomicznych) zakończono konserwację elewacji jako eksperymentalną realizację z użyciem tzw. cementów romańskich. Technologia ta jest efektem unijnego projektu badawczego, w którym brała udział Polska, a który dotyczył uruchomienia produkcji historycznego materiału budowlanego szeroko stosowanego na przełomie XIX i XX w. w całej Europie. Po trzech etapach realizacji uzyskany efekt estetyczny spotkał się z dużym uznaniem komisji konserwatorskich. Zakończono remont konserwatorski ceglanej elewacji od ul. Loretańskiej **budynku Gimnazjum Nr 2**. W V LO im. A. Witkowskiego kontynuowano remont elewacji skrzydła wschodniego.

Pomocy finansowej udzielono krakowskim teatrom. W **Narodowym Starym Teatrze** zakończono, osiągając znakomity efekt, remont konserwatorski Sali Heleny Modrzejewskiej. Rozpoczęto konserwację elementów wystroju elewacji (korona nad herbem miasta, elementy ozdobne na boniowanym tynku). Zakończono prace izolacyjne w budynku administracyjnym **Teatru im. J. Słowackiego** przy pl. Św. Ducha 4 (d. klasztorze duchaczek), zakończono kolejny etap remontu elewacji **Krakowskiej Filharmonii**.

W historycznych zespołach sakralnych kontynuowano prace konserwatorskie rozpoczęte w poprzednich latach.

W **kościelach św. Barbary** ojców jezuitów dofinansowano prace konserwatorskie we wnętrzu świątyni, współfinansowane z funduszy europejskich. W **kościelach oo. Pijarów** ukończono konserwatorski remont elewacji i rozpoczęto remont kruchty. We wczesnobarokowej świątyni **pw. św. św. Piotra i Pawła** ukończono prace konserwatorskie w kaplicy Najśw. Sakramentu. Wykonano również I etap konserwacji barokowych ławek.

W zespole **kościół i klasztoru Franciszkanów** ukończono konserwatorski remont kaplicy św. Elżbiety. Wykonano również konserwację dwóch obrazów biskupów, które ozdobią wnętrze tej kaplicy. Rozpoczęto remont więźby i wymiany pokrycia dachowego nad budynkiem Wyższego Seminarium Duchownego oo. Franciszkanów.

W **zespole dominikańskim** zakończono konserwację wystroju wnętrza kaplicy Lubomirskich. Ukończono również konserwację techniczną dwóch kwater gotyckiego Poliptyku Dominikańskiego. W zespole klasztornym **Franciszkanów Reformatorów** kontynuowano prace izolacyjne. Tegoroczny etap prac polegał na wykonaniu izolacji budynków klasztornych od strony wirydarza.

W zespole klasztornym **Bernardynów** zakończono remont dachu klasztoru. Rozpoczęto prace konserwatorskie przy kopule i dwóch ołtarzach przyfilarowych. Jednocześnie prace przy części parawanowej ołtarza głównego finansowane były przez klasztor ze środków sponsora Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo. Zakończono prace związane z uporządkowaniem otoczenia studni św. Szymona i rozpoczęto konserwację dekoracji Grobu Chrystusa.

W zespole klasztornym **Karmelitów „Na Piasku”** zakończono konserwatorski remont elewacji kaplicy MB Piaskowej. Kontynuowano prace w jej wnętrzu przy elementach wyposażenia i rozpoczęto konserwację dwóch obrazów XVII w. z ołtarzy bocznych – „Św. Juda Tadeusz” i „Chrystus dźwigający krzyż”.

W **bazylice św. Floriana** ukończono trwający cztery lata remont konserwatorski późnobarokowego wystroju wnętrza świątyni.

W trakcie tych prac odkryto na filarach XVIII w. zacheusze pochodzące prawdopodobnie z okresu konsekracji kościoła po remoncie, jaki miał miejsce po pożarze świątyni. Odkryto także dekoracje malarskie na arkadach przy wejściu do czterech kaplic wraz ze złoconymi stiukami. Wnętrze bazyliki po przeprowadzonych pracach odzyskało efekt barokowej estetyki o wysokiej randze artystycznej.

W **kościelach św. Andrzeja w zespole klasztornym Klarysek** kontynuowano kompleksowy remont konserwatorski kaplicy zakonnej przyległej do kościoła. W trakcie usuwania cementowych tynków natrafiono na ogromny problem zawilgocenia i zagrzybienia ścian kaplicy, który wymagał pilnej interwencji i rozwiązania poprzedzonego rozpoznaniem badawczym. W ramach działań w kaplicy przeprowadzono remont podłogi z wykonaniem izolowanych warstw podpodłogowych. W ramach kompleksowych prac realizowana jest konserwacja elementów wyposażenia (ołtarze, obrazy, rzeźby). Wykonano także awaryjną naprawę zwieńczenia wieży kościoła i rozpoczęto realizację projektu usunięcia przyczyn zawilgocenia kaplicy zakonnej. (skrzydło od ul. Grodzkiej).

W **kościelach św. Krzyża** zakończono prace porządkujące otoczenie kościoła. Rozpoczęto remont konserwatorski cennego budynku plebanii z XIV w., wykonując konserwację elewacji północnej.

W **kościelach ss. Duchaczek pw. św. Tomasza** przy ul. Szpitalnej 12 w czasie remontu dachu kościoła w zdemontowanej gałce znaleziono stare dokumenty, monety, medaliony i relikwie – pamiątki poprzednich prac restauratorskich w świątyni. Dokumenty te po konserwacji złożono w archiwum, a ich kopie wraz ze współczesnymi materiałami umieszczono ponownie w gałce.

W barokowym **kościelach ss. Bernardynek przy ul. Poselskiej 21** wykonano konserwację ołtarza głównego, równocześnie rozpoczęto finansowaną ze środków gminy konserwację polichromii w prezbiterium kościoła.

W **cerkwi greckokatolickiej pw. św. Norberta** wykonano I etap prac przy polichromiach z lat 30-tych XX w. – dekoracji malarskiej wykonanej przez malarzy unickich. Odsłonięto na ścianie ołtarzowej m.in. postacie aniołów nawiązujące do renesansu włoskiego.

Kontynuowano przy współudziale Gminy Kraków wieloletnie prace przy najlepiej zachowanym, północnym odcinku **średniowiecznych fortyfikacji Krakowa**, które umożliwiły w sezonie letnim uruchomienie przez Muzeum Historyczne m. Krakowa trasy turystycznej. Odczyszczono wątki kamienne i ceglane wewnątrz Baszty Pasamoników, uzupełniono spoiny i fragmenty cegieł. Przy Baszcie Stolarskiej dobudowano schody stanowiące zakończenie trasy rozpoczynającej się w Baszcie Pasamoników.

W obrębie dawnego **miasta Kazimierz** prowadzono prace w monumentalnych zespołach kościelnych i klasztorach. W **kościelach pw. Bożego Ciała** kontynuowano prace przy elewacjach, a tegoroczny zakres obejmował konserwację elewacji pn. kościoła (I etap) i rozpoczęcie prac konserwatorskich we wnętrzu kaplicy Zwiastowania NMP.

W paulińskim **sanktuarium św. Stanisława na Skałce** zakończono wieloletni cykl konserwacji elewacji kościoła i klasztoru. Wykonano remont konserwatorski ostatniego fragmentu elewacji zachodniej klasztoru oraz poddano renowacji cztery sarkofagi w Krypcie Zasłużonych Polaków: J. Długosza, W. Pola, K. Szymanowskiego, S. Wyspiańskiego.

Od wielu lat prowadzone są prace w ogromnym, gotyckim **zespole kościoła pw. św. Katarzyny i klasztoru Augustianów**. W roku bieżącym zakończono prace izolacyjne wokół kościoła oraz wymianę i konserwację posadzki w świątyni.

W obrębie spotykającego się z coraz większym – w skali światowej – zainteresowaniem dawnego, kazimierskiego **miasta żydowskiego**, kontynuowano konserwację nagrobków na obu cmentarzach (Remuh z XVI w. i Nowym z początku XIX w.).

Na terenach położonych **między Plantami a „drugą obwodnicą”** kontynuowano prace w zespole dawnego przedmieścia **Wesoła**, zarówno w zespołach kościelnych, jak i klasztorach, m.in. w kościele Karmelitanek pw. św. Teresy i św. Jana od Krzyża, gdzie rozpoczęto realizację kolejnego etapu prac w zakrytej klauzuru w zakresie konserwacji jej wyposażenia (obrazy, skrzynie posagowe). Spośród zadań dotyczących reprezentacyjnej architektury końca XIX w. prowadzono prace w **Kamienicy Łozińskich** oraz **Pałacu Czapskich** należących Muzeum Narodowego, przy ul. Piłsudskiego 12-14, w których prowadzone są remonty kompleksowo oraz w **Domu J. Mehoffera przy ul. Krupniczej 26**, gdzie wykonano I etap remontu konserwatorskiego elewacji.

Kontynuowano konserwację wytypowanych nagrobków **Cmentarza Rakowickiego**, jednej z najświetniejszych polskich nekropolii. Wykonano konserwację nagrobków kaplicy Boznańskich oraz grobowca rodziny Kochanowskich. Rozpoczęto remont budowlano-konserwatorski muru cmentarza na odcinku od bramy głównej do muru południowego.

Spośród najcenniejszych **enklaw zabytkowych poza historycznym centrum miasta** środki Narodowego Funduszu zaangażowane były w ratowanie wczesnobarokowego **eremu Kamedułów na Bielanach**. Ukończono remont konserwatorski dwóch ostatnich domków eremickich, w których odsłonięto i poddano konserwacji oryginalne barokowe polichromie w pomieszczeniach kaplic. Kontynuowano kompleksowy remont budynku Schindlerówki oraz dofinansowano prace budowlano-konserwatorskie w Domu Wolskiego, finansowane ze środków europejskich.

Kontynuacja – w ścisłej współpracy z Klasztorem Benedyktynów – prac w **opactwie benedyktyńskim** w Tyńcu przyniosła zaawansowanie prac przy remoncie tzw. „Wielkiej Ruiny” realizowanych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Zakończono remont dziedzińca zewnętrznego wraz z montażem bramy w otworze wjazdowym oraz kontynuowano zabezpieczenia muru oporowego wzdłuż podjazdu.

W zespole **Opactwa Cystersów w Mogile**, kontynuując wieloletni cykl prac, prowadzono prace konserwatorskie wnętrza krużganków z malowidłami Stanisława Samostrzelnika.

Kontynuowano, we współpracy z parafią, konserwację wyposażenia wnętrza (ołtarz boczny wraz z chrzcielnicą) w gotyckim kościele św. Grzegorza Wielkiego w Ruszczy.

We współdziałaniu z Towarzystwem Miłośników Historii i Zabytków Krakowa zakończono prace konserwatorskie przy murze obwodowym Kopca Kościuszki.

Konserwacja dzieł obronnych wybitnego zabytku sztuki wojennej – austriackiej **Twierdzy Krakowskiej** z 2 połowy XIX wieku, prowadzona we współpracy z właścicielami i użytkownikami pozwoliła na kontynuację prac w Fortcie „Kościuszk” Bastionie V oraz Fortcie 49 „Krzesławice”.

W 2007 r. udzielono również pomocy prywatnym inwestorom, którzy podjęli trud ratowania cennych obiektów zabytkowych będących w ich posiadaniu: m.in. dworku „**Rydłówka**” mieszczącego Muzeum Młodej Polski, kamienicy przy **ul. Ariańskiej 18** ze sgraffitową neorokokową dekoracją malarską oraz **Kamienicy Długoszowskiej przy ul. Grodzkiej 33**.

III. Działalność finansowa

Jednym z priorytetów Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa jest troska o zapewnienie środków na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa oraz społeczna kontrola prawidłowego i efektywnego ich wykorzystania. Działalność w tym zakresie w ramach Społecznego Komitetu realizowała przede wszystkim Komisja Finansowa. Ustawowa odpowiedzialność za obsługę NFRZK spoczywa na Zarządzie Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa.

W 2007 roku odbyło się sześć posiedzeń Komisji Finansowej (17 stycznia, 6 marca, 20 kwietnia, 27 czerwca, 31 sierpnia, 19 października). Zasadniczym zadaniem Komisji było dbanie o prawidłowy przebieg finansowania procesu rewaloryzacji zabytków Krakowa, opiniowanie niezbędnych korekt planu zapewniających pełne wykorzystanie limitów, wypracowywanie opinii, analiz i ocen dla potrzeb Prezydium i zebrania plenarnego SKOZK. Sprawując kontrolę finansową nad realizacją planu Komisja Finansowa co kwartał analizowała realizację finansową planu.

Uchwalony przez Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa plan finansowo-rzeczowy na 2007 r. zakładał realizację zadań w 120 obiektach.

Wpływy na NFRZK wyniosły – 46.105.293 zł, w tym dotacja z budżetu centralnego przekazywana za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP w wys. 45.500.000 zł. Była to najwyższa w historii dotacja budżetowa przekazana na NFRZK. Wpływy z innych źródeł wyniosły 446.318 zł. Saldo z roku 2006 – 161.027 zł. Koszty prowadzenia konta – 2.056 zł.

W ciągu roku przeprowadzono trzy następujące korekty planu:

– w kwietniu 2007 r. Prezydium SKOZK, uwzględniając wnioski właścicieli i użytkowników, postanowiło:

1. Zmniejszyć przyznane środki dla:	
– Pałacu Czapskich – Muzeum Narodowe, ul. Piłsudskiego 10-12	0 260.000 zł
– Kliniki Okulistyki – Szpital Uniwersytecki, ul. Kopernika 38	0 100.000 zł
– Collegium Maius – Uniwersytet Jagielloński, ul. Jagiellońska 15 (skreślenie z planu)	0 150.000 zł
	RAZEM: 510.000 zł
2. Zwiększyć przyznane środki dla:	
– Collegium Minus – Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 11 (na remont elewacji)	0 100.000 zł
– Kamienicy Łozińskich – Muzeum Narodowe, ul. Piłsudskiego 14 (na kontynuację remontu kompleksowego)	0 200.000 zł
– Zespołu Klinik Neurologicznych, ul. Botaniczna 3 (na wykonanie izolacji i osuszenie budynku)	0 100.000 zł
– Sukiennic w części Muzeum Narodowego (na prace remontowo- konserwatorskie przy atykach)	0 62.000 zł
3. Wprowadzić do planu rzeczowo-finansowego i dofinansować obiekt:	
– Instytut Polonistyki – Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 14 (na remont elewacji)	0 48.000 zł
	RAZEM pkt 2 i 3: 510.000 zł
4. Przeznaczyć z rezerwy NFRZK na rok 2007 dodatkowe środki dla następujących obiektów:	
– Budynek administracyjny Teatru im. J. Słowackiego, pl. Św. Ducha 4 (na dodatkowe prace związane z posadowieniem budynku)	0 66.000 zł
– Bazylika św. Floriana, ul. Warszawska 1B (na dodatkowe prace przy dekoracji malarskiej we wnętrzu bazyliki)	0 99.000 zł
– Zgromadzenie Córek Bożej Miłości, ul. Pędzichów 16 (na dokończenie remontu konserwatorskiego elewacji budynku)	0 100.000 zł
	RAZEM: 265.000 zł

– Kolejna korekta miała miejsce w lipcu 2007 r. po ocenie zaawansowania realizacji planu finansowo-rzeczowego w I półroczu 2007 r. Prezydium SKOZK po uzyskaniu opinii Komisji problemowych postanowiło:

1. Skreślić z planu rzeczowo-finansowego na rok 2007 z przyczyn formalnych:	
– „Jasny Dom”, ul. Biskupia 2 / ul. Łobzowska 11	200.000 zł
– Zespół pałacowo-parkowy w Kościelnikach, ul. Dybowskiego 2	100.000 zł
2. Zmniejszyć przyznane środki dla następujących obiektów:	
– Sukiennice – Gmina Kraków	125.000 zł
– d. Pałac Prymasowski, ul. Grodzka 65	200.000 zł
– Pałac Jerzmanowskich, ul. Górników 27	62.000 zł
– Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 16	54.000 zł
	RAZEM: 741.000 zł
3. Zwiększyć przyznane środki dla następujących obiektów, z wykorzystaniem kwoty 62.000 zł z rezerwy Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa:	
– Klasztor oo. Kamedułów na Bielanach (na dofinansowanie prac renowacyjnych Domu Wolskiego i Infirmierii)	200.000 zł
– Klasztor oo. Augustianów (na dokończenie prac przy wymianie posadzki i prac izolacyjnych w kościele św. Katarzyny)	200.000 zł
– Kościół oo. Pijarów (na dodatkowe prace konserwatorskie w kruchcie z przyległymi pomieszczeniami)	100.000 zł
– Wyższe Seminarium Duchowne, d. Pałac Potulickich, ul. Piłsudskiego 4 (na dodatkowe prace przy izolacji murów fundamentowych)	70.000 zł
– Kościół Św. Krzyża, pl. Św. Ducha 2 (na dodatkowe prace w otoczeniu kościoła)	24.000 zł
– Filharmonia Krakowska, ul. Zwierzyniecka 1 (na zakończenie prac przy elewacji tylnej)	30.000 zł
– Klasztor oo. Paulinów „Na Skałce”, ul. Skałeczna 15 (na renowację 4 sarkofagów w Krypcie Zasłużonych Polaków: J. Długosza, W. Pola, K. Szymanowskiego, S. Wyspiańskiego)	25.000 zł
– Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 14 (na remont elewacji)	41.000 zł
– Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 18 (na remont elewacji)	13.000 zł
	RAZEM: 803.000 zł

– W październiku Prezydium SKOZK, uwzględniając wniosek ZRZZK o dokonanie zmian w planie rzeczowo-finansowym na r. 2007, wynikających z oszczędności powstałych w postępowaniach przetargowych oraz obiektywnej niemożliwości wykonania niektórych prac postanowiło:

1. Zmniejszyć przyznane środki w następujących obiektach:

– Pałac Krzysztofory, Rynek Główny 35	350.000 zł
– Szpital Uniwersytecki – Klinika Urologii, ul. Grzegorzeczka 18	60.000 zł
– Collegium Medicum UJ – Zespół Klinik Ginekologii i Położnictwa, ul. Kopernika 23	35.000 zł
RAZEM:	445.000 zł

ponadto:

– uzyskane zwiększone dochody	143.000 zł
– rezerwa	57.000 zł
RAZEM:	645.000 zł

2. Zwiększyć przyznane środki w następujących obiektach:

– Klinika Okulistyki, ul. Kopernika 38 (na kontynuację konserwacji stolarki drzwiowej)	35.000 zł
– Szpital Uniwersytecki – Klinika Kardiologii, ul. Kopernika 17 (na dofinansowanie remontu wnętrza)	60.000 zł
– Zespół klasztorny Bernardynów, ul. Bernardyńska 2 (na kontynuację prac konserwatorskich w kopule kościoła)	70.000 zł
– Zespół klasztorny Augustianów, ul. Augustiańska 7 (na dokończenie wymiany posadzki w kościele św. Katarzyny)	100.000 zł
– Muzeum Archeologiczne, ul. Senacka 3 (na kontynuację prac konstrukcyjnych związanych z posadowieniem budynku)	100.000 zł
– Archikatedra na Wawelu (na kontynuację konserwacji polichromii w zakrystii kaplicy bpa Tomickiego)	50.000 zł
– Akademia Sztuk Pięknych / Zespół Szkół Mechanicznych nr 1, ul. Humberta 3 (na kontynuację prac konstrukcyjnych związanych z posadowieniem budynku)	100.000 zł
– Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, ul. Radziwiłłowska 4 (na dokończenie prac konserwatorskich przy elewacji – w formie dofinansowania zwrotnego)	50.000 zł
– Szpital Bonifratrów, ul. Trynatarska 11 (na kontynuację prac przy elewacji – w formie dofinansowania zwrotnego)	80.000 zł
RAZEM:	645.000 zł

Na pierwszym w 2007 r. posiedzeniu Komisja zapoznała się z informacją ZRZZK o realizacji planu finansowo-rzeczowego w 2006 r. oraz zaopiniowała projekt planu na rok 2007. Oba te materiały były następnie przedmiotem obrad Prezydium oraz zebrania plenarnego SKOZK. Komisja przyjęła również sprawozdanie z własnej pracy w 2006 r. Opiniując przedłożony projekt planu na 2007 r., Komisja zwróciła uwagę, że jak zawsze przy konstruowaniu planu powstaje dylemat, czy bardziej koncentrować środki dla osiągnięcia szybszych efektów czy uwzględniając tak licznie zgłoszone potrzeby społeczne wprowadzać do planu większą ilość zadań. Plan rzeczowo-finansowy próbuje godzić te tendencje. W 2007 r. zakwalifikowano do planu więcej obiektów niż w roku poprzednim, ale większe pozyskano środki. Koncentracja środków w poszczególnych obiektach miała miejsce głównie tam, gdzie dążono do uzyskania efektów rzeczowych, bądź tam, gdzie połączone zostały środki Narodowego Funduszu ze środkami europejskimi i środkami sponsorów. Miało to miejsce na Wawelu z Archikatedrą, w Sukiennicach, Międzynarodowym Centrum Kultury przy Ryнку Gł. 25, Uniwersytecie Jagiellońskim, Starym Teatrze, ASP, Pałacu Krzysztofory, w klasztorach: Bernardynów, Franciszkanów, Kamedułów na Bielanych, Benedyktynów w Tyńcu, Kanoników Regularnych Laterańskich, Jezuitów z kościołem św. Barbary. W marcu odbyło się wspólne posiedzenie komisji Finansowej i Komisji Prawnej. Celem tego spotkania oraz kilku następnym, już w zespołach roboczych, było wypracowanie nowych Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych oraz nowych druków wniosków dotyczących:

- dofinansowania zadań na 2008 r. ze środków NFRZK
- umorzenia/zmiany dotacji ze zwrotnych na bezzwrotne
- zmiany zakresu rzeczowego prac wnioskowanej przez inwestorów.

Wynikiem pracy tych Komisji było również opracowanie projektu regulaminu dla beneficjentów w zakresie promocji wiedzy o wykorzystaniu środków z NFRZK. W kwietniu Komisja Finansowa zapoznała się z informacją ZRZZK o realizacji planu finansowo-rzeczowego w I kwartale 2006 r. (z propozycją korekty) i uznała zaawansowanie planu w tym okresie za prawidłowe. Komisja zapoznała się także z informacją dyrektora ZRZZK o wynikach kontroli NiK przeprowadzonej w ciągu ostatnich 3 miesięcy.

Komisja zaopiniowała również wnioski o zmianę dotacji na bezzwrotne dla: dworku „Rydlówka”, Szpitala Zakonu Bonifratrów, ul. Trynatarska 11, Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa (ul. św. Jana 12), PAU (ul. św. Jana 23), Bractwa Kurkowego („Celestat”, ul. Lubicz 16), Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego (ul. Radziwiłłowska 4) oraz Gminy Kraków w zakresie „izby na zadzi” (ul. Grodzka 27).

Ponadto Komisja pozytywnie zaopiniowała wniosek właścicieli budynku przy ul. Ariańskiej 18 o umorzenie dotacji zwrotnej (150.000 zł) wykorzystanej na konserwację sgraffitowej dekoracji malarskiej na elewacjach budynku.

W czerwcu Komisja zapoznała się ze stanem prac nad zmianami w Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych oraz zaopiniowała wnioski o umorzenie dotacji zwrotnych złożone przez właścicieli obiektów przy ul. Gołębiej 8 (125.775 zł) i al. Słowackiego 7 (100.000 zł).

W sierpniu oceniono stan realizacji planu finansowo-rzeczowego (wraz z korektą) oraz zapoznano się z wnioskami o usunięcie szkód powstałych w wyniku wichury: w kościele św. Krzyża (dach), 3 grobowców na Cmentarzu Rakowickim, lamp w podcieniach Sukiennic oraz barokowej figury MB Łaskawej przy Plantach.

W październiku członkowie Komisji Finansowej zapoznali się ze stanem realizacji planu finansowo-rzeczowego za trzy kwartały 2007 r. wraz z propozycją korekty. Komisja podzieliła obawy zgłoszone przez dyrektora ZRZZK dotyczące zapewnienia wykonawstwa dla wszystkich realizowanych zadań, szczególnie o charakterze budowlanym, które zgłaszane były przez ZRZZK wielokrotnie. Stan ten był powodem opóźnień w rozpoczęciu niektórych inwestycji. Jednak pomimo tych trudności i dzięki bieżącym korektom plan roku 2007 został w pełni zrealizowany. Wzorem lat ubiegłych, dążąc do zabezpieczenia środków na Narodowy Fundusz Przewodniczący SKOZK, prof. Franciszek Ziejka wspólnie z Prezydentem Miasta Jackiem Majchrowskim i Wojewodą Małopolskim Maciejem Klimą wystąpili w czerwcu do Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego o umożliwienie przyznania w 2008 r. dotacji celowej z budżetu centralnego na NFRZK w wys. 50.000.000 zł, otrzymywanej za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP. Wystąpienie to zawierało również informację o potrzebach i planach konserwatorskich Krakowa na 2008 r. oraz zapewnienie, że Społeczny Komitet podejmie ze swej strony działania zmierzające do zgromadzenia na NFRZK środków pozabudżetowych.

IV. Działalność informacyjna i edukacyjna

Działalność informacyjna Społecznego Komitetu realizowana była głównie przez Komisję Informacji i Inicjatyw Społecznych.

W 2007 r. Komisja ta, poprzez organizowanie obrad, stałe kontakty z mediami i publikację biuletynu starała się zwracać uwagę opinii publicznej na społeczne efekty prac remontowo-konserwatorskich w obiektach zabytkowych Krakowa i dalsze potrzeby w tej dziedzinie oraz dyskutować o głównych kierunkach działalności odnowicielskiej w perspektywie kilkuletniej a także proponować odpowiednie inicjatywy programowe Prezydium SKOZK i jego Przewodniczącemu a także władzom miasta. W 2007 r. odbyły się dwa posiedzenia Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych SKOZK, które prowadził jej przewodniczący doc. Andrzej Kurz:

- 22 marca 2007 r. w budynku rektoratu Papieskiej Akademii Teologicznej. Przedmiotem obrad były inicjatywy władzy miejskiej i SKOZK zmierzające do pełnej odnowy otoczenia Wawelu w okresie do r. 2010. Prof. Bogusław Krasnowolski omówił potrzeby w zakresie rewaloryzacji Stradomia oraz okolic pl. Na Groblach – rejonów, które mimo iż stanowią bezpośrednie otoczenie Wawelu, od dziesięcioleci są zaniedbane pod względem konserwatorskim i urbanistycznym. Pełnomocnik Prezydenta m. Krakowa ds. kultury Janusz Sepioł przedstawił plany miasta w zakresie przebudowy i modernizacji przestrzeni publicznej wokół wzgórza wawelskiego.
- 12 grudnia 2007 r. w Sali Portretowej Urzędu Miasta Krakowa. Tematem wiodącym obrad były wartości zabytkowe krakowskich cmentarzy oraz inicjatywy i możliwości ich konserwacji i restauracji. Próbowano wskazać nowe sposoby finansowania zabytkowych cmentarzy – zarówno Cmentarza Rakowickiego, cmentarzy katolickich, jak i cmentarzy żydowskich – poprzez współdziałanie SKOZK, Gminy Kraków (Zarząd Cmentarzy Komunalnych), Obywatelskiego Komitetu Ratowania Krakowa, Gminy Żydowskiej oraz poszczególnych środowisk zawodowych.

W kwietniu ukazał się „Biuletyn SKOZK” Nr 57 zawierający m.in. wspomnienie o prof. Tadeuszu Chrzanowskim autorstwa prof. Bogusława Krasnowolskiego, bieżące dokumenty sprawozdawcze i planistyczne SKOZK, komplet uchwał przyjętych zarówno przez zebranie plenarne SKOZK jak i Prezydium Komitetu w okresie od lipca 2006 do marca 2007. „Biuletyn” ten uzupełniają artykuły autorstwa prof. Władysława Zalewskiego, prof. Bogusława Krasnowolskiego i arch. Stanisława Załubskiego. Był to ostatni numer „Biuletynu SKOZK” w dotychczasowej formule. W przyszłości zarówno treść jak i forma „Biuletynu” mają zostać unowocześnione i dostosowane do nowych potrzeb Komitetu. Wszyscy dotychczasowi członkowie kolegium redakcyjnego otrzymali pisemne podziękowania od Przewodniczącego SKOZK prof. Franciszka Ziejki i Wiceprzewodniczącego Komitetu a zarazem redaktora naczelnego „Biuletynu” doc. Andrzeja Kurza za wieloletnią, bezinteresowną pracę na rzecz „Biuletynu”.

W ramach działalności edukacyjnej Biuro kontynuowało organizowanie cyklicznych spotkań członków SKOZK i konserwatorów zabytków pracujących przy rewaloryzacji poszczególnych obiektów finansowanych ze środków NFRZK z przewodnikami miejskimi po Krakowie. Spotkania cieszą się dużym zainteresowaniem i dobrą frekwencją. W 2007 r. odbyły się one w następujących obiektach:

- 29 stycznia – w bazylice św. Floriana, gdzie efekty prac przedstawiał proboszcz parafii ks. Jan Czyrek oraz inspektor z ZRZZK Joanna Kamieniarczyk;
- 26 lutego – w kościele św. Krzyża, gdzie historię odnowy obiektu przedstawił prof. Bogusław Krasnowolski;
- 26 marca – w kościele i klasztorze oo. Karmelitów „Na Piasku” – prezentację efektów prac konserwatorskich przedstawił prof. Władysław Zalewski oraz inspektor z ZRZZK Barbara Ferdek;
- 5 listopada – w gmachu Starego Teatru – autorską koncepcję przywrócenia secesyjnego wystroju przedstawił dr Zbigniew Beiersdorf, a o przebiegu prac mówił Piotr Biało;
- 12 grudnia – w budynku Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego – o historii obiektu opowiadał dr Zbigniew Beiersdorf.

5 września Biuro SKOZK uruchomiło po kilku miesiącach prac nową witrynę internetową Społecznego Komitetu. Projekt graficzny opracował Łukasz Tabakowski ze studia projektowego GRID. Jako materiał ilustracyjny zostały wykorzystane zdjęcia artysty fotografika Michała Grychowskiego. Strona internetowa SKOZK zawiera, oprócz niezbędnych informacji, druków do pobrania i dokumentów dotyczących funkcjonowania SKOZK, m.in. bogato ilustrowany dział prezentujący osiągnięcia SKOZK, również opatrzoną zdjęciami kronikę, dział „Prasa o SKOZK” oraz dział „Multimedia”, gdzie można obejrzeć filmy o odnowie zabytków Krakowa. Strona jest stale rozbudowywana i na bieżąco aktualizowana.

Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych, jak w każdym roku, dbała o obecność przedstawicieli mediów na posiedzeniach plenarnych SKOZK, posiedzeniach komisji problemowych oraz komisji konserwatorskich i odbioru prac w odnowionych ze środków NFRZK obiektach. Na bieżąco starano się też o ułatwienie kontaktów prasy, radia i telewizji z kierownictwem SKOZK. Wynikiem zainteresowania lokalnej prasy są liczne publikacje na temat odnowy zabytków Krakowa i efektów działalności SKOZK.

Krakowski ośrodek telewizji publicznej kilkakrotnie wyemitował programy zrealizowane z inicjatywy SKOZK, obrazujące problematykę odnowy zabytków Krakowa, m.in. filmy red. Izabeli Pieczary powstałe w 2007 r.: „Rewaloryzacja trwa”, „30 lat SKOZK”, „Muzeum Narodowe w Pałacu Biskupa Erazma Ciołka”. Film „30 lat SKOZK” został zrealizowany przy współudziale finansowym Biura SKOZK i wystąpili w nim przedstawiciele Kancelarii Prezydenta RP Lena Dąbkowska-Cichočka i Edward Szymański.

Podczas wieczoru w Centrum Kultury Żydowskiej poświęconego pamięci zmarłego przed rokiem byłego przewodniczącego SKOZK prof. Tadeusza Chrzanowskiego wyświetlono film ukazujący jego sylwetkę nakręcony przez p. Izabelę Mączkę z OTV Kraków.

W drugiej połowie 2007 r. Biuro SKOZK rozpoczęło prace organizacyjne związane z jubileuszem trzydziestolecia Społecznego Komitetu (1978-2008). Szczególnie intensywnie pracowano nad przygotowaniem wystawy plenerowej, która będzie prezentowała dokonania i historię Społecznego Komitetu. Kwerenda w zakresie materiału ikonograficznego objęła m.in. zasoby archiwów ZRZZK, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa oraz Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków.

Pod koniec 2007 r. we współpracy z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz Muzeum Inżynierii Miejskiej Biuro SKOZK rozpoczęło prace nad organizacją konkursów: plastycznego dla uczniów szkół podstawowych i filmowego dla uczniów szkół ponadpodstawowych, które odbędą się w drugim semestrze roku szkolnego 2007/2008. Konkursy odbędą się pod patronatem Przewodniczącego SKOZK prof. Franciszka Ziejki oraz Dyrektora MCDN Tadeusza Marczewskiego.

Uwagi końcowe

Uzyskanie planowanych efektów rzeczowych, pełne i prawidłowe wydatkowanie w 2006 r. środków Narodowego Funduszu było możliwe dzięki dobrej współpracy Komitetu z wszystkimi uczestnikami procesu odnowy zabytków Krakowa, a w szczególności z władzami oraz służbami wojewódzkimi i miejskimi, z konserwatorami zabytków wojewódzkim i miejskim, Zarządem Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, właścicielami i użytkownikami obiektów zabytkowych.

Słowa podziękowania Komitet kieruje do parlamentarzystów Małopolski oraz do Sejmu i Senatu RP za zrozumienie potrzeb rewaloryzacyjnych Krakowa i korzystne decyzje w tej sprawie.

Szczególnie serdeczne podziękowania Komitet składa Prezydentowi RP prof. Lechowi Kaczyńskiemu za troskę i opiekę, za skuteczny patronat.

Przewodniczący Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

Prof. Franciszek Ziejka

Kraków, 19 lutego 2008 roku

UCHWAŁA NR 6/2008

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 19 lutego 2008 r.
w sprawie wniosków i propozycji zgłoszonych podczas Posiedzenia Plenarnego

§ 1.

1. Zebranie Plenarne SKOZK zobowiązuje Prezydium Komitetu do rozpatrzenia wszystkich zgłoszonych podczas dzisiejszego posiedzenia propozycji, wniosków oraz nadania im właściwego biegu.
2. Jednocześnie Komitet zobowiązuje Prezydium do złożenia na najbliższym Zebraniu Plenarnym sprawozdania ze sposobu załatwienia zgłoszonych propozycji i wniosków.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 4/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 22 kwietnia 2008 r.
w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa
zz pierwszy kwartał 2008 r. i niezbędnych korekt w planie

§ 1.

Prezydium SKOZK, działając na podstawie § 12, pkt 2 i 3 Regulaminu SKOZK i Uchwały Nr 4/2008 SKOZK z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2008 r. ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, po wysłuchaniu informacji Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa o realizacji planu finansowo-rzeczowego za pierwszy kwartał 2008 r., po wysłuchaniu opinii komisji problemowych SKOZK, a także uwzględniając głosy wyrażane w dyskusji, przyjęło do wiadomości informację ZRZZK o podjętych czynnościach przygotowawczych do pełnej realizacji planu na rok bieżący. Zaangażowanie środków wynosi zgodnie z zawartymi umowami 52%, natomiast zaawansowanie prac 16,6%.

§ 2.

Prezydium SKOZK, uwzględniając wnioski właścicieli i użytkowników ujęte przez ZRZZK w propozycji korekty planu rzeczowo-finansowego na rok 2008, postanawia:

1. **Skreślić** z planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na rok 2008 kamienicę przy ul. św. Gertrudy 2 z powodu rezygnacji właścicieli z przyjęcia dofinansowania zwrotnego 200.000 zł
2. **Rozdysponować** środki pochodzące z rezerwy Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa 300.000 zł
RAZEM pkt 1 i 2: 500.000 zł
3. **Zwiększyć limity** przyznanych dofinansowań na prace w obiektach o następujące kwoty:
 - Kościół św. Andrzeja, Zespół klasztorny Klarysek, ul. Grodzka 54 (na prace izolacyjne murów od strony ul. Grodzkiej) 100.000 zł
 - Dom Jana Matejki, Muzeum Narodowe, ul. Floriańska 41 (na awaryjny remont stropów pomiędzy II a III piętrem) 110.000 zł
 - Zespół kościoła i klasztoru Pijarów, ul. Pijarska 2-4 (na konserwację odkrytej barokowej dekoracji architektonicznej ścian klatki schodowej do dolnego kościoła oraz rekonstrukcję i wzmocnienie źle zachowanych elementów tejże klatki schodowej) 60.000 zł
 - Plebania Parafii św. Krzyża, ul. św. Krzyża 23 (na dodatkowe prace związane z zabezpieczeniem konstrukcyjnym średniowiecznych wątków ceglano-kamiennych w budynku plebanii) 30.000 zł
4. **Wprowadzić do planu** na rok 2008 dofinansowania bezzwrotne dla następujących obiektów:
 - Filharmonia Krakowska, ul. Zwierzyniecka 1 (na awaryjny remont stropu nad piwnicami) 50.000 zł
 - d. Pałac Dębińskich, Izba Skarbowa w Krakowie, ul. Wiślna 7 (na prace konserwatorskie przy odkrytych malowidłach w sieni i na klatce schodowej) 100.000 zł
5. **Wprowadzić do planu** na rok 2008 dofinansowanie dla następującego obiektu nadając mu postać bezzwrotną ze względu na pełnione przez obiekt funkcje społeczne:
 - Centrum Kultury Żydowskiej, ul. Meiselsa 17 (na rozpoczęcie prac przy zagrożonym awarią budowlaną murze przylegającym do Centrum Kultury Żydowskiej od strony ul. Meiselsa) 50.000 zł
RAZEM pkt 3-5: 500.000 zł

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 5/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 22 kwietnia 2008 r.
w sprawie zmiany form dofinansowań z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa ze zwrotnych na bezzwrotne dla kamienicy Parafii Mariackiej przy Placu Mariackim 2 oraz Domu Plastyków ZPAP przy ul. Łobzowskiej 3 / ul. Asnyka 6

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 7 ust. 1 Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r.) oraz § 4 i 5 Zasad Finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r. z późniejszymi zmianami), po przeanalizowaniu złożonych przez inwestorów wniosków oraz po wysłuchaniu opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Prawno-Organizacyjnej i Komisji Finansowej SKOZK postanawia:

Zmienić ze zwrotnych na bezzwrotne postać dofinansowań w 2008 r. dla następujących obiektów, ze względu na pełnione przez te obiekty funkcje społeczne:

- Domu Plastyków Związku Polskich Artystów Plastyków przy ul. Łobzowskiej 3 / ul. Asnyka 6 – w wys. 150.000 zł na kontynuację konserwacji elewacji (poz. 97 planu)
- Kamienicy Parafii Mariackiej przy Placu Mariackim 2 – w wys. 50.000 zł na rozpoczęcie dofinansowania remontu kompleksowego (poz. 109 planu)

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 6/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 22 kwietnia 2008 r.
w sprawie umorzenia wierzytelności z tytułu dofinansowania zwrotnego w wys. 200.000 zł z NFRZK przyznanego właścicielom kamienicy przy ul. Ariańskiej 18 w 2007 r.

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 7 ust. 1 Regulaminu SKOZK (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. wraz z późniejszymi zmianami) oraz § 5 ust. 8 i 9 Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r. wraz z późniejszymi zmianami), po przeanalizowaniu złożonego przez właścicieli wniosku oraz po wysłuchaniu opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Prawno-Organizacyjnej i Komisji Finansowej SKOZK postanawia:

1. **Umorzyc w 100%** wierzytelność z tytułu dofinansowania zwrotnego w wysokości 200.000 zł przyznanego i wykorzystanego w roku 2007 na kontynuację remontu konserwatorskiego elewacji kamienicy przy **ul. Ariańskiej 18** ze względu na wysokie walory artystyczne sgraffitowej dekoracji elewacji, niską dochodowość obiektu i konieczność dalszych znaczących nakładów ze strony właścicieli na jego rewaloryzację – na wniosek Sylwii Dziadeckiej, Jakuba Kusznika i Irmy Prokopowicz.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 7/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 22 kwietnia 2008 r.
w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa
za pierwsze półrocze 2008 r. i niezbędnych korekt w planie

§ 1.

Prezydium SKOZK, działając na podstawie § 12 ust. 2, 3 Regulaminu SKOZK i Uchwały Nr 4/2008 SKOZK z dnia 19 lutego 2008 w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2008 r., po wysłuchaniu informacji dyrektora ZRZZK o realizacji planu finansowo-rzeczowego za pierwsze półrocze 2008 r. oraz w oparciu o opinie komisji problemowych SKOZK, a także uwzględniając głosy wyrażane w dyskusji, stwierdza, że zaawansowanie finansowe planu w roku 2008 jest prawidłowe.

§ 2.

Prezydium SKOZK, uwzględniając wniosek dyrektora Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa poparty opiniami komisji problemowych SKOZK oraz na podstawie wniosków złożonych przez właścicieli i użytkowników postanawia:

1. **Zmniejszyć** przyznane środki dla następujących obiektów:

– Cmentarz Remuh, ul Szeroka 40	100.000 zł
– Kaplica Dominikańska, Parafia św. Jana Chrzciciela, ul. Dobrego Pasterza 117	100.000 zł
– Zespół Klinik Neurologicznych, ul. Botaniczna 3	49.000 zł
– Collegium Medicum UJ, ul. Kopernika 25	35.000 zł
– Kamienica Jordanowska (Parafia Prawosławna), ul. Szpitalna 24	25.000 zł
RAZEM:	309.000 zł

2. **Zwiększyć** przyznane środki dla następujących obiektów:

– Synagoga Remuh, ul. Szeroka 40 (na dofinansowanie prac konstrukcyjnych)	100.000 zł
– Pałac Arcybiskupów Krakowskich, ul. Franciszkańska 3 (na dofinansowanie remontu konserwatorskiego kaplicy)	100.000 zł
– Klinika Kardiologii, ul. Kopernika 17 (na dofinansowanie remontu konserwatorskiego ambulatorium)	49.000 zł
– Katedra Biochemii Lekarskiej, ul. Kopernika 7c (na dofinansowanie izolacji budynku)	35.000 zł
– Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, ul. Westerplatte 19 (na dodatkowe prace związane z wymianą stolarki okiennej)	25.000 zł
RAZEM:	309.000 zł

3. **Przeznaczyć** na wniosek Parafii św. Jana Chrzciciela przy ul. Dobrego Pasterza 117 pozostałe w planie na rok 2008 (poz. 77) środki w wys. 100.000 zł na wykonanie dokumentacji niezbędnej do rozpoczęcia remontu konserwatorskiego Kaplicy Dominikańskiej.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 8/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 22 lipca 2008 r.
w sprawie organizacji imprez masowych w Rynku Głównym

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 11 pkt 1c i § 12 pkt 2c Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, stwierdza, co następuje:

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z głębokim niepokojem obserwuje dotychczasową strategię władz Krakowa w zakresie organizacji imprez masowych w Rynku Głównym. Kontekst historyczny tego miejsca, a także fakt, że znajdującym się tam zabytkom został przywrócony dawny blask dzięki zaangażowaniu środków publicznych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa upoważniają Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa do wyrażenia stanowiska w tej sprawie. Wątpliwe walory wielu imprez odbywających się w Rynku Głównym oraz towarzyszący im hałas o wielkim natężeniu napawają Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa troską o stan substancji zabytków położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Rynku Głównego. Prezydium odnotowuje także, iż w wyniku dopuszczania do organizacji imprez cechujących się niskim poziomem estetycznym i błahością prezentowanych treści systematycznie obniża się ukształtowany przez wieki prestiż Rynku Głównego jako miejsca o szczególnym znaczeniu dla polskiej tradycji. W stosunku do imprez masowych odbywających się w Rynku Głównym winny być stosowane wyjątkowo wymagające kryteria, dopuszczające wyłącznie organizację przedsięwzięć o najwyższej randze kulturalnej i społecznej, odpowiadające wielowiekowej historii tego placu i współczesnym aspiracjom Krakowa do pełnienia roli ośrodka kultury o znaczeniu europejskim. Zdaniem Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa właściwymi miejscami dla imprez masowych o charakterze handlowym lub czysto rozrywkowym winny być inne place w obrębie śródmieścia Krakowa, zaś dla imprez sportowych – krakowskie Błonia, których posiadanie jest dla Krakowa przywilejem mogącym stanowić przedmiot zazdrości ze strony wielu innych metropolii europejskich.

Wspierając podjęte w ostatnim czasie przez Prezydenta Miasta Krakowa działania zmierzające do ograniczenia liczby imprez masowych organizowanych w Rynku Głównym, Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa wyraża nadzieję, że ochrona wartości zabytkowych będzie podstawową przesłanką uniemożliwiającą w przyszłości organizację imprez o niższej randze, których formy i treści nie przystają do powagi i charakteru miejsca tak ważnego dla dziedzictwa Krakowa i Polski.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA Nr 9/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 14 października 2008 r.
w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa
za trzy kwartały 2008 r. i niezbędnych korekt w planie

§ 1.

Prezydium SKOZK, działając na podstawie § 12 ust. 2, 3 Regulaminu SKOZK i Uchwały Nr 4/2008 SKOZK z dnia 19 lutego 2008 w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2008 r., po wysłuchaniu informacji dyrektora ZRZZK o realizacji planu finansowo-rzeczowego za trzy kwartały 2008 r. oraz w oparciu o opinie komisji problemowych SKOZK, a także uwzględniając głosy wyrażane w dyskusji, stwierdza, że zaawansowanie finansowe planu w roku 2008 jest prawidłowe.

§ 2.

Prezydium SKOZK, uwzględniając wniosek dyrektora Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa poparty opiniami komisji problemowych SKOZK oraz na podstawie wniosków złożonych przez właścicieli i użytkowników postanawia:

1. **Zmniejszyć** przyznane środki dla następujących obiektów:

– Gmach Urzędu Wojewódzkiego, ul. Basztowa 22	198.000 zł
– Dom „Pod Krzyżem”, ul. Szpitalna 21	65.000 zł
– Centrum Kultury Żydowskiej, ul. Meiselsa 17	41.000 zł
– Zespół klasztorny Augustianów, ul. Augustiańska 7	27.000 zł
– d. willa tzw. „Biały Domek”, ul. Lubicz 21	24.000 zł
– Zespół kościoła i klasztoru Pijarów, ul. Pijarska 2-4	11.000 zł
RAZEM:	366.000 zł

2. **Zwiększyć** przyznane środki dla następujących obiektów:

– Szpital Uniwersytecki w Krakowie, I i II Klinika Kardiologii i Endokrynologii, ul. Kopernika 17 (na remont dachu w stanie awaryjnym)	198.000 zł
– Zespół klasztorny Franciszkanów-Reformatów, ul. Reformacka 4 (na dokończenie tegorocznego zakresu prac remontowo-konserwatorskich)	54.000 zł
– Dom J. Piłsudskiego – Oleandry, al. 3 Maja 7 (na prace konstrukcyjne przy portyku wejściowym w stanie awarii)	114.000 zł
RAZEM:	366.000 zł

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 10/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 14 października 2008 r.
zmieniająca Regulamin działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków
z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 11 pkt c) i e) Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, uchwała, co następuje:

§ 1.

W Regulaminie działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, przyjętym uchwałą Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 11/2007 z dnia 5 lipca 2007 r. wprowadza się następujące zmiany:

1. W § 4 pkt b) 2 otrzymuje brzmienie:
 - a) „co najmniej wyrażenie „Projekt współfinansowany z NFRZK”, a tam gdzie to możliwe ten sam opis z pełnym rozwinięciem nazwy Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa”.
2. § 10 otrzymuje brzmienie:

„W przypadku wykorzystywania przez wykonawcę informacji o realizacji prac finansowanych ze środków Narodowego Funduszu do celów reklamy i promocji, w tym na stronach internetowych, w drukach reklamowych i ofertach udostępnianych w siedzibie firmy oraz na targach i sympozjach, wykonawca zobowiązany jest zamieścić w ww. materiałach informacje o treści „Projekt współfinansowany z NFRZK”, a tam gdzie to możliwe ten sam opis z pełnym rozwinięciem nazwy Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.”
3. W § 13 pkt d) – e) otrzymują brzmienie:
 - „d) obok lub pod logo umieścić należy tekst: „Prace finansowane z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa”.
 - e) rozmiar czcionki użytej do wskazania na udział finansowy Narodowego Funduszu nie może być mniejszy niż rozmiar innych napisów umieszczonych na tablicy,”
4. W § 13 pkt f) uchyla się.
5. W § 13 pkt g) otrzymuje brzmienie:

„g) na części tablicy niewykorzystanej w zakresie informacji o środkach Narodowego Funduszu wykonawca prac może umieścić własne nazwę, logo i dane adresowe, własną reklamę lub informację o innych źródłach finansowania prac.”
6. W § 15 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Pełną treść i formę tablicy określa Przewodniczący Społecznego Komitetu każdorazowo w porozumieniu z beneficjentem, przy zachowaniu w treści informacji o nazwie zadania, czasie jego realizacji i współfinansowaniu z Narodowego Funduszu”.

§ 2.

Upoważnia się Przewodniczącego Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa do ogłoszenia w „Biuletynie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa” oraz na stronie internetowej Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa tekstu jednolitego Regulaminu działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 roku.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

STANOWISKO PREZYDIUM SPOŁECZNEGO KOMITETU ODNOWY ZABYTKÓW KRAKOWA

z dnia 14 października 2008 roku

Prezydium SKOZK z najwyższym niepokojem obserwuje polityczne polemiki, jakie w ostatnich tygodniach wywołano wokół naszego Komitetu. Prezydium SKOZK przypomina, że Komitet od 1990 roku pozostawał i nadal pozostaje z dala od bieżącej polityki jako ciało, którego podstawowym celem jest ratowanie zabytków Krakowa.

Prezydium SKOZK wyraża głęboki żal, że skutkiem dyskusyjnej interpretacji ustawy lustracyjnej ze składu Komitetu ubyła grupa dwudziestu trzech osób wielce zasłużonych dla ratowania zabytków naszego miasta. Wszystkim tym osobom Prezydium pragnie przekazać serdeczne podziękowania za wieloletnią pracę w Komitecie. Zwraca się zarazem do nich z gorącą prośbą o dalsze zainteresowanie sprawą rewaloryzacji zabytków Królewskiego Miasta.

Prezydium SKOZK wyraża przekonanie, że Ustawa o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa nie wymaga zmian, a zatem dotacje budżetowe na NFRZK nadal pozostaną w gestii Kancelarii Prezydenta RP.

Prezydium SKOZK z satysfakcją i uznaniem odnotowuje stałą troskę Pana Prezydenta Lecha Kaczyńskiego o ratowanie bezcennych zabytków narodowej kultury w naszym mieście, czego dowodem jest znaczące podniesienie dotacji na NFRZK (w ostatnich dwóch latach do ok. 45 mln rocznie). Prezydium SKOZK dziękuje Panu Prezydentowi a także Posłom i Senatorom wszystkich ugrupowań politycznych zasiadających w Parlamencie za podejmowane coroczne decyzje o dotacji na NFRZK. Decyzje te sprawiają, że znaczące kwoty na ratowanie obiektów zabytkowych Krakowa przekazują także każdego roku ich właściciele i administratorzy. Dzięki temu dziesiątki zabytków dawnej stolicy Polski zostało uratowane przed zniszczeniem, a wielu innym przywrócony został ich dawny blask. Prezydium SKOZK oświadcza, że istnieje wieloletni program ratowania zabytków Krakowa i Społeczny Komitet zamierza konsekwentnie go realizować.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

UCHWAŁA NR II/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 20 listopada 2008 r.
w sprawie korekty w planie rzeczowo-finansowym na 2008 rok

§ 1.

Prezydium SKOZK, działając na podstawie § 12 ust. 2, 3 Regulaminu SKOZK i Uchwały Nr 4/2008 SKOZK z dnia 19 lutego 2008 roku w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2008 roku, uwzględniając wniosek dyrektora Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa poparty opiniami komisji problemowych SKOZK oraz na podstawie wniosków złożonych przez Kurię Metropolitalną w Krakowie i Muzeum Archidiecezjalne Kardynała Karola Wojtyły postanawia:

- **Zmniejszyć** przyznane środki dla Muzeum Archidiecezjalnego Kardynała Karola Wojtyły, ul. Kanonicza 19 (poz. 18 planu) o **254.000 zł**
- **Zwiększyć** przyznane środki na sfinansowanie i zakończenie prac konserwatorskich w Kaplicy Pałacu Biskupiego przy ul. Franciszkańskiej 3 (poz. 7 planu) o **254.000 zł**

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 12/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 2 grudnia 2008 r.
w sprawie przyjęcia zmian w Regulaminie SKOZK do przedłożenia Zebraniu Plenarnemu na posiedzeniu w dniu 11 grudnia 2008 r.

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 12 ust. 2 pkt e) Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. z późniejszymi zmianami) po zapoznaniu się z przedstawionymi przez przewodniczącego Komisji Prawno-Organizacyjnej SKOZK propozycjami zmian w Regulaminie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa przedkłada Zebraniu Plenarnemu zaproponowane zmiany. Projekt ww. zmian stanowi załącznik do nin. Uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

ZAAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR 12/2008

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 2 grudnia 2008 r.
Projekt zmian w Regulaminie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

W Regulaminie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, przyjętym Uchwałą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. ze zmianami przyjętymi Uchwałą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 1/2008 z dnia 19 lutego 2008 roku, wprowadza się następujące zmiany:

1. § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4.

1. Członkostwo w Komitecie ustaje z chwilą śmierci osoby powołanej w skład Komitetu, złożenia przez nią na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej pisemnej rezygnacji lub odwołania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z urzędu lub na wniosek Zebrania Plenarnego.

2. Członkowie Społecznego Komitetu są zobowiązani do wyłączenia się z prac Społecznego Komitetu w sprawach, które dotyczą bezpośrednio ich udziału lub planowanego udziału w realizacji zadań finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.”

2. W § 12 ust. 2 dodaje się punkt oznaczony literą „l” w brzmieniu:

„l) uchwała regulamin działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.”

UCHWAŁA NR 7/2008

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 11 grudnia 2008 r.
w sprawie uzupełnienia składu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

Działając na podstawie § 12 ust. 1 pkt e) Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa przyjętego Uchwałą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. ze zmianami przyjętymi Uchwałą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 1/2008 z dnia 19 lutego 2008 r., Zebranie Plenarne Społecznego Komitetu stwierdza, co następuje:

Powodowani troską o przyszłość krakowskich zabytków, których ratowanie jest obowiązkiem wszystkich Polaków, zwracamy się do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o dokooptowanie do składu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa nowych osób, które powinny wesprzeć w pracach obecnych członków Komitetu. Uważamy, że podjęcie takiej decyzji przez Pana Prezydenta jest niezbędne dla zachowania ciągłości pracy Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Zobowiązujemy władze Społecznego Komitetu do przygotowania dla Pana Prezydenta listy kandydatów na członków Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 8/2008

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 11 grudnia 2008 r.
zmieniająca Regulamin Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie art. 5 ust. 3 Ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Dz. U. Nr 21 poz. 90) uchwała, co następuje:

§ 1.

W Regulaminie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, przyjętym uchwałą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. ze zmianami przyjętymi Uchwałą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 1/2008 z dnia 19 lutego 2008 roku, wprowadza się następujące zmiany:

1. § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4.

1. Członkostwo w Komitecie ustaje z chwilą śmierci osoby powołanej w skład Komitetu, złożenia przez nią na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej pisemnej rezygnacji lub odwołania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z urzędu lub na wniosek Zebrania Plenarnego.

2. Członkowie Społecznego Komitetu są zobowiązani do wyłączenia się z prac Społecznego Komitetu w sprawach, które dotyczą bezpośrednio ich udziału lub planowanego udziału w realizacji zadań finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.”

2. W § 12 ust. 2 dodaje się punkt oznaczony literą „l” w brzmieniu:

„l) uchwała regulamin działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.”

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 9/2008

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 11 grudnia 2008 r.
w sprawie uzupełnienia składu Komisji Rewizyjnej Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

§ 1.

Działając na podstawie § 8 ust. 2 Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, przyjętego Uchwałą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 roku ze zmianami przyjętymi Uchwałą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 1/2008 z dnia 19 lutego 2008 roku, Zebranie Plenarne Społecznego Komitetu powołuje Pana **Prof. Marcina Fabiańskiego** w skład Komisji Rewizyjnej Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 1/2009

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 30 stycznia 2009 r.
w sprawie przyjęcia projektów dokumentów do przedłożenia Zebraniu Plenarnemu na posiedzeniu 6 lutego 2009 r.

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 12 ust. 2 pkt e) Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. z późniejszymi zmianami) oraz § 2 Zasad Finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Uchwała SKOZK Nr 9/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. z późniejszymi zmianami), po wysłuchaniu propozycji Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Finansowej i Komisji Prawno-Organizacyjnej oraz sprawozdania przewodniczącego SKOZK i po przeprowadzonej dyskusji postanawia przyjąć:

- projekt sprawozdania z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2008 ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa
- projekt sprawozdania z działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa za 2008 r.
- projekt planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2009 r. ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, uwzględniający złożone po 30 września 2008 r. jako zasadniczym terminie składania wniosków wnioski Archikatedry na Wawelu (poz. 23 projektu planu) i Centrum Kultury Żydowskiej (poz. 62 projektu planu) ze względu na rangę historyczną i artystyczną obiektów oraz konieczność zapewnienia kontynuacji prac

i przedłożyć je Zebraniu Plenarnemu. Projekty ww. dokumentów stanowią załącznik do nin. Uchwały*.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

* *Zob: Sprawozdanie z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2008 ze środków NFRZK – s. 210-221; Sprawozdanie z działalności SKOZK za rok 2008 – s. 181-190; Plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa na rok 2009 ze środków NFRZK – s. 221-227.*

UCHWAŁA NR 2/2009

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 30 stycznia 2009 r.
w sprawie postaci bezzwrotnej wybranych dofinansowań ujętych w projekcie planu
rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na rok 2009

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 7 ust. 1 Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r.) oraz § 4 i 5 Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r. z późniejszymi zmianami) na podstawie wniosków skierowanych do SKOZK przez właścicieli lub użytkowników obiektów, po przedstawieniu informacji przez dyrektora Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych oraz wysłuchaniu opinii komisji problemowych SKOZK i członków Prezydium SKOZK, postanawia:

Nadać w *Projekcie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na rok 2009 ze środków NFRZK* dofinansowaniu dla następujących obiektów postać dofinansowania bezzwrotnego ze względu na rangę tych obiektów i pełnione przez nie funkcje społeczne:

– Sukiennice – w części Gminy Kraków (poz. 3 projektu planu)	1.000.000 zł
– Kamienica Parafii Mariackiej, pl. Mariacki 2 (poz. 22 projektu planu)	600.000 zł
– Szpital Bonifratrów, ul. Trynitaraska 11 (poz. 63 projektu planu)	250.000 zł
– kamienica przy ul. Sławkowskiej 14, Gmina Kraków (poz. 82 projektu planu)	200.000 zł
– mur graniczny przy ul. Meiselsa 17 – w części Fundacji Judaica (poz. 62 projektu planu)	165.000 zł
– Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, ul. św. Jana 12 (poz. 93 projektu planu)	150.000 zł
– „Kamienica pod Błachą”, Rynek Główny 29, Gmina Kraków (poz. 98 projektu planu)	100.000 zł

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 3/2009

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 30 stycznia 2009 r.
w sprawie umorzeń wierzytelności z tytułu dofinansowań zwrotnych z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji
Zabytków Krakowa przyznanych właścicielom kamienicy przy ul. Grodzkiej 33, właścicielom „Zajazdu pod Lwem”
przy ul. Józefińskiej 4 oraz właścicielom kamienicy przy ul. Ariańskiej 18

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 7 ust. 1 Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. wraz z późniejszymi zmianami) oraz § 5 ust. 8 i 9 Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r. wraz z późniejszymi zmianami), po przeanalizowaniu złożonego przez właścicieli wniosku oraz po wysłuchaniu opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Prawno-Organizacyjnej i Komisji Finansowej SKOZK postanawia:

1. **Umorzyć w 75%** wierzytelność z tytułu dofinansowania zwrotnego w wysokości 250.000 zł przyznanego i wykorzystanego w r. 2007 na remont konserwatorski elewacji frontowej i tylnej tzw. kamienicy Długoszowskiej przy ul. Grodzkiej 33 ze względu na wysokie walory historyczne i architektoniczne kamienicy, której historia sięga XIV w., i konieczność dalszych znaczących nakładów ze strony właścicieli na jego rewaloryzację – na wniosek właścicieli: Aliny R. Krehlik, Rudolfa Krehlika, Przemysława Krehlika, Mikołaja Krehlika. Umorzenie niniejsze nie obejmuje odsetek ustawowych naliczonych przez Zarząd Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa do dnia 30 stycznia 2009 r.
2. **Umorzyć w 50%** wierzytelność z tytułu dofinansowania zwrotnego w wysokości 200.000 zł przyznanego i wykorzystanego w r. 2008 na remont konserwatorski elewacji frontowej „Zajazdu pod Lwem” przy ul. Józefińskiej 4 ze względu na wysokie walory historyczne i architektoniczne obiektu i jego niską dochodowość – na wniosek właścicieli: Gerarda Zycha, Moniki Rolskiej-Zych, Antoniego Zycha, Jolanty Rolskiej-Urbanik, Andrzeja Urbanika i Artura Zycha.
3. **Umorzyć w 100%** wierzytelność z tytułu dofinansowania zwrotnego w wysokości 250.000 zł przyznanego i wykorzystanego w r. 2008 na kontynuację remontu konserwatorskiego elewacji kamienicy przy ul. Ariańskiej 18 ze względu na wysokie walory artystyczne sgraffitowej dekoracji elewacji, niską dochodowość obiektu i konieczność dalszych znaczących nakładów ze strony właścicieli na jego rewaloryzację – na wniosek Jakuba Kuszlika złożony w imieniu własnym i współwłaścicieli kamienicy na podstawie ich pełnomocnictwa z dnia 11 kwietnia 2008 roku.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 4/2009

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 30 stycznia 2009 r.
w sprawie **prolongaty spłaty ostatniej raty wierzytelności z tytułu dofinansowania zwrotnego**
z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa przyznanego w 2005 roku właścicielowi
zespołu pałacowo-parkowego przy ul. Dybowskiego 2 w Krakowie-Kościelnikach

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 7 ust. 1 Regulaminu SKOZK (Uchwała SKOZK Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r.) oraz § 5 ust. 8 i 9 Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r.) wraz ze zmianami z dnia 11 lipca 2006 r. zawartymi w uchwale Prezydium SKOZK Nr 9/2006, po przeanalizowaniu złożonego przez właściciela wniosku oraz po wysłuchaniu opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Prawno-Organizacyjnej i Komisji Finansowej SKOZK postanawia:

prolongować do dnia 31 maja 2009 r. spłatę ostatniej raty wraz z odsetkami wierzytelności z tytułu dofinansowania zwrotnego z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w wysokości 33.988,30 zł, przyznanego w 2005 r. na prace remontowo-konserwatorskie w zespole pałacowo-parkowym przy ul. Dybowskiego 2 w Krakowie-Kościelnikach – na wniosek właściciela p. Iwona Nowiny Konopki.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

UCHWAŁA NR 5/2009

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 30 stycznia 2009 r.
w sprawie powołania konsultantów Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

§ 1.

Działając na podstawie § 5 pkt 3 Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa przyjętego uchwałą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa Nr 7/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. z późniejszymi zmianami, Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa powołuje na konsultantów Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa – Panów:

1. Stanisława Karczmarczyka
2. Adama Małkiewicza
3. Kazimierza Radwańskiego

§ 2.

Konsultant może zostać zaproszony przez Przewodniczącego SKOZK lub jednego z przewodniczących Komisji SKOZK do udziału w obradach dla udzielenia opinii o danej sprawie, bez prawa udziału w głosowaniach.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

PROTOKÓŁ KOMISJI REWIZYJNEJ

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa za rok 2008

Komisja Rewizyjna w składzie: Jerzy Mikułowski Pomorski – przewodniczący, Józef Nykiel, ks. Józef Nowobilski, Marcin Fabiański, Andrzej Wyżykowski na swym posiedzeniu w dniu 2 lutego 2009 r. zapoznała się z przedstawioną dokumentacją i przedstawia następujące uwagi.

Skład Komitetu

W roku sprawozdawczym poważnemu uszczupleniu uległ skład Komitetu. Łącznie ubyło 34 członków. Dwie osoby zmarły, dziewięciu członków złożyło pisemne rezygnacje z członkostwa, a prawa dwudziestu trzech wygasły wobec niezłożenia przez nie oświadczeń lustracyjnych. Należy zaznaczyć, że w licznych przypadkach nie dokonały tego osoby, które już uprzednio oświadczenia takie składały i uznały, że obowiązek ustawowy wypełniły. W rezultacie Komitet utracił wielu swych wartościowych członków w tym: dwu byłych prezydentów miasta, jednego byłego wiceprezydenta, jednego byłego wicewojewodę, jednego byłego rektora (nota bene biskupa Kościoła katolickiego), czworo byłych parlamentarzystów, wiele krajowych i światowych autorytetów naukowych, twórców, specjalistów i dobrodziejów Krakowa. Komisja ubolewa z tego powodu; wyraża żal, że osoby te nie pracują już w Komitecie. Sam Komitet poniósł straty moralne. Zostało zanegowanych wiele jego wysiłków z przeszłości o pozyskanie takich osób. Komisja Rewizyjna, głosem swego przewodniczącego, z wyprzedzeniem zwracała uwagę na niebezpieczeństwo takich strat i apelowała do władz, by podjęły starania o wyłączenie pracujących przeciw społecznie członków Komitetu spod tego restrykcyjnego prawa, choćby przez decyzję Parlamentu. Niestety nie przyniosło to żadnych rezultatów i Komisji nie są znane starania o takie rozwiązanie. W rezultacie w skład Komitetu wchodzi obecnie 84 osoby, ponieważ w zeszłym roku nie powołano nowych członków.

Finanse

W roku 2008 Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zgromadził na koncie Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa 44.827.226 zł, z czego 44.300.000 pochodziło z dotacji budżetu centralnego przekazanej przez Kancelarię Prezydenta RP. Było to o 673.000 zł mniej, niż w roku ubiegłym. Do Komitetu wpłynęło 166 wniosków o dofinansowanie prac w obiektach zabytkowych, z czego 111 zakwalifikowano do realizacji z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, łącznie na kwotę 44.728.648 zł. Nadto Zarząd Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa przyjął do realizacji w ramach inwestorstwa zastępczego prace na 44 obiektach na łączną kwotę 38.802.763 zł.

Zarówno sprawozdania jak i plany Komitetu sporządzone są starannie, wzbogacone o informację o skumulowanym finansowaniu obiektów przez okres lat 2003-2008.

Wynika z nich, że w okresie tym największe wsparcie, powyżej 3 mln zł otrzymały następujące obiekty:

1. Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego – powyżej 12 mln zł
2. Archikatedra na Wawelu – powyżej 4,8 mln zł
3. Zespół Klasztorny Kanoników Regularnych Laterańskich – powyżej 4,2 mln zł
4. Zespół Klasztorny Augustianów – powyżej 3,2 mln zł
5. Zespół Klasztorny Benedyktynów w Tyńcu – powyżej 3,2 mln zł
6. Zespół Klasztorny Bernardynów – powyżej 3,1 mln zł
7. Collegium Novum UJ – powyżej 3,1 mln zł

Zadania

Ogólnie w roku 2008 na podjętych 158 zadaniach – 62 zakończyło się tzw. efektem. Znaczy to jedno zakończenie na 2,5 zadania, gdy w roku poprzednim wskaźnik ten wynosił jedno na 2,8 zadania. W porównaniu z poprzednim rokiem nastąpiła poprawa stopnia koncentracji prac i dążenia do kończenia podjętych zadań.

W roku sprawozdawczym największe prace skoncentrowane były na **pięciu** obiektach:

Zespole Budowli Wzgórza Wawelskiego (3.400.000 zł), klasztorze oo. Kamedułów (2.900.000 zł), zespole klasztornym oo. Benedyktynów w Tyńcu (1.950.000 zł), Sukiennicach (1.300.000 zł), Pałacu Arcybiskupim (1.254.000 zł). Na te cele wydano 10.804.400 zł, czyli 24% wszystkich wydatkowanych środków, gdy w roku poprzednim podobne priorytetowe cele pochłonęły 19,6% wszystkich środków.

Wskazuje to na narastającą w pracy Komitetu koncentrację na najważniejszych zadaniach i dążenie do szybkiego doprowadzenia ich do efektów końcowych. Na potrzebę takiej polityki Komisja zwracała uwagę już dawno.

Następną grupę stanowią prace w: Pałacu Krzysztofora (1.000.000 zł), zespole klasztornym oo. Bernardynów (1.000.000 zł), Muzeum Archeologicznym (835.000 zł), zespole klasztornym oo. Kanoników Regularnych Laterańskich (800.000 zł), Collegium Maius (800.000 zł), Pałacu Czapskich (750.000 zł), Zespole Klinik Neurologicznych (669.000 zł), Archikatedrze na Wawelu (700.000 zł), Collegium Minus (670.000 zł), Bazylice Mariackiej (650.000 zł), d. Pałacu Sanguszków (635.000 zł), zespole klasztornym oo. Franciszkanów (600.000 zł), łącznie **jedenaste** obiektów na kwotę 8.650.000 zł, czyli **19,2%** wszystkich środków.

Dalej już o niższym zaangażowaniu prac i finansów: **pięćdziesiąt pięć** obiektów o pomocy powyżej 200.000 zł o łącznej kwocie 20.696.000 zł, łącznie **46%** wszystkich środków i końcu **trzydzieści siedem** obiektów o pomocy niższej, a nawet niewielkiej.

Na wydatkowane z funduszków SKOZK 44.728.648 zł właściciele poświęcili ze swoich zasobów 61.043.000 zł, co daje średnio **134** grosze na jedną złotówkę z NFRZK. Jest to lepiej niż w poprzednim roku.

Komitet zbierał się na swoje posiedzenia plenarne dwukrotnie.
Prezydium zbierało się w tym roku siedmiokrotnie.
Komisje pracowały zgodnie ze swymi zadaniami.

Komisja Rewizyjna ocenia projekt planu na rok 2009

Do Prezydium napłynęło 176 wniosków, z czego przyznano finansowanie 112 projektom na łączną kwotę **44.834.000 zł**. Po raz pierwszy otrzymaliśmy wykaz wniosków, które nie zostały zakwalifikowane. Zwracają wśród nich uwagę zgłoszone potrzeby finansowania prac na sześciu obiektach wymagających pomocy powyżej 1 mln zł. Są to potrzeby: Uniwersytetu Rolniczego, Akademii Sztuk Pięknych, katedr Collegium Medicum UJ, Collegium Kołłątaja UJ, Muzeum Etnograficznego i IV Liceum Ogólnokształcącego, a więc w większości budynków wykorzystywanych na cele szkolnictwa wyższego i średniego. Wnioski o finansowanie odnowy budynków prywatnych są w dalszym ciągu bardzo rzadkie. Odmowa przyznania finansowania w tym roku nie wynika w większości z braku podstaw do jego otrzymania, lecz ze szczupłości środków.

W tym roku prace skoncentrowane będą na **ośmiu** zespołach zabytkowych: budowlach Wzgórza Wawelskiego, zespole klasztornym oo. Benedyktynów w Tyńcu, Sukiennicach, klasztorze oo. Kamedułów na Bielanach, Pałacu Krzysztofora, Collegium Maius UJ, klasztorze oo. Bernardynów i klasztorze oo. Kanoników Laterańskich, na które przeznaczono od 1.000.000 do 2.600.000 zł.

Przyznane środki wynoszą łącznie 12.430.000 zł. Nakłady te obejmują 27,7% budżetu.

Dziewiętnaście obiektów otrzyma dofinansowanie w wysokości od 500.000 do 1.000.000 zł, łącznie 9.915.000 zł, tj. 22,1% budżetu, **pięćdziesiąt trzy** po ponad 200.000 zł, łącznie 16.766.100 zł, czyli budżetu 37,4%, oraz **trzydzieści jeden** obiektów zdecydowanie niżej finansowanych.

Plan ten nie wzbudza zastrzeżeń Komisji. Widać w nim próbę pogodzenia działań na rzecz efektów końcowych oraz otwierania się na nowe zadania. Takich nowych zadań jest w planie **dwadzieścia trzy**, w tym Barbakan, Collegium Iuridicum UJ, kamienica „Pod Błachą” w Rynku Głównym, kościół św. Wojciecha.

Wnioski

Komisja Rewizyjna w swych wnioskach dotyczących gospodarki powierzonymi funduszami oraz prowadzenia polityki rewaloryzacji uważa pracę Prezydium i komisji problemowych Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa za prawidłową.

Równocześnie zwraca się do władz Komitetu oraz sprawujących nad nim opiekę urzędów o wyciągnięcie wniosków z drastycznych ubytków w składzie Komitetu i rozwiązanie problemów narosłych w związku z kryzysem członkostwa.

Komisja występuje z wnioskiem do Zebrania Plenarnego Komitetu o udzielenie władzom absolutorium.

Podpisy:

Jerzy Mikułowski Pomorski – przewodniczący,

Marcin Fabiański, ks. Józef Nowobilski, Józef Nykiel, Andrzej Wyżykowski

Kraków, 2 lutego 2009 r.

UCHWAŁA NR 1/2009

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 6 lutego 2009 r.
w sprawie sprawozdania z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2008

§ 1.

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, na podstawie § 12 ust. 1 pkt b Regulaminu SKOZK, na wniosek Prezydium SKOZK, przyjmuje sprawozdanie z wykonania planu odnowy zabytków Krakowa w 2008 roku i zatwierdza Sprawozdanie z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2008 ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. Sprawozdanie stanowi załącznik niniejszej uchwały*.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

* Sprawozdanie publikujemy na s. 210-221.

UCHWAŁA NR 2/2009

Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 6 lutego 2009 r.
w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2009 r.
ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

§ 1.

Spółczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa na podstawie § 12 ust.1 pkt b) Regulaminu SKOZK, na wniosek Prezydium SKOZK, zatwierdza plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa na 2009 r. realizowany ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na łączną kwotę 44.834.000 zł, uwzględniającą saldo z roku 2008 w wys. 98.578 zł.

Plan stanowi załącznik niniejszej uchwały*.

§ 2.

Spółczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zaleca Zarządowi Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, aby realizacja planu, o którym mowa w § 1 była zgodna z Zasadami finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, przyjętymi przez Prezydium SKOZK Uchwałą Nr 9/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. i zatwierdzonymi przez Wojewodę Małopolskiego wraz ze zmianami wprowadzonymi uchwałą nr 9/2006 Prezydium SKOZK z dnia 11 lipca 2006 r. zatwierdzonymi przez Wojewodę Małopolskiego.

§ 3.

Spółczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa upoważnia dyrektora Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa do korygowania maksymalnie do 5% limitu planowanych środków na danym obiekcie objętym planem odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK, pod warunkiem zbilansowania przekroczeń z niewykorzystanymi środkami na innych obiektach planu. Zbilansowanie zwiększeń nie może przekroczyć planowanych wpływów na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w roku 2009.

§ 4.

Spółczny Komitet upoważnia Przewodniczącego Komitetu do zmian zakresu rzeczowego zadań ujętych w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa w ramach przyznanych środków dla danego obiektu.

§ 5.

Spółczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zobowiązuje Prezydium SKOZK do przeprowadzania w 2009 r. kwartalnej oceny realizacji planu, o którym mowa w § 1, i upoważnia do dokonania niezbędnych korekt.

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Spółcznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

* Plan publikujemy na s. 221-227.

UCHWAŁA NR 3/2009

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 6 lutego 2009 r.
w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności SKOZK w roku 2008
oraz udzielenia absolutorium Prezydium i komisjom problemowym

§ 1.

Zebrań Plenarne Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa zatwierdza sprawozdanie Prezydium SKOZK z działalności Komitetu w roku 2008, będące załącznikiem niniejszej Uchwały.

§ 2.

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, na podstawie wniosku Komisji Rewizyjnej (§ 8 pkt. 4 Regulaminu SKOZK), udziela absolutorium Prezydium i komisjom problemowym Komitetu za 2008 r.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

ZAAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR 3/2009

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 6 lutego 2009 r.
Sprawozdanie z działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w roku 2008

I. Sprawy organizacyjne

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa działa w oparciu o:

- Ustawę z dnia 18 kwietnia 1985 roku o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Dz.U. Nr 91 poz. 20)
- Regulamin Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała Nr 7/2001 SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r.) z późniejszymi zmianami (Uchwała Nr 1/2008 SKOZK z dnia 19 lutego 2008 r. oraz Uchwała Nr 8/2008 SKOZK z dnia 11 grudnia 2008 r.)
- Program i kierunki działania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała Nr 8/2001 SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r.)
- Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa ze środków NFRZK (Uchwała Nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001 r.) zatwierdzone przez Wojewodę Małopolskiego ze zmianami w Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa (Uchwała Nr 9/2006 z 11 lipca 2006 r.) zatwierdzonymi przez Wojewodę Małopolskiego.

Stan osobowy SKOZK w dniu 1 stycznia 2008 roku wynosił 118 członków.

Skład SKOZK uległ w 2008 roku zmniejszeniu w wyniku złożenia pisemnych rezygnacji z członkostwa w Komitecie przez 9 osób: Stanisława Karczmarczyka, Zbigniewa Kordeckiego, Bogusława Kotta, Krzysztofa Kozłowskiego, Aleksandra Krawczuka, Jana Pieszczechowicza, Andrzeja Radziwińskiego, Tadeusza Wosia, Andrzeja Wróblewskiego.

W związku z niezłożeniem oświadczeń lustracyjnych wygasło z mocy prawa członkostwo w SKOZK 23 osób: Andrzeja Arendarskiego, Marka Dunikowskiego, Krzysztofa Görlicha, Mieczysława Gila, Józefy Hannelowej, Stanisława Kaszyńskiego, Wojciecha Kornowskiego, Aleksandry Kydryńskiej, Józefa Lassoty, Adama Małkiewicza, Jerzego Meysztowicza, Wiesława Ochmana, Stanisława Pacuka, bpa Tadeusza Pieronka, Tadeusza Popieli, Kazimierza Radwańskiego, Joachima Russka, Marii Rybarskiej, Tadeusza Skoczka, Bogusława Szklarczyka, Niny Terentiew, Jacka Woźniakowskiego i Krystyny Zachwatowicz. Osoby te zostały poinformowane o utracie funkcji członka SKOZK pismem Szefa Kancelarii Prezydenta RP z dnia 31 lipca 2008 roku.

Z głębokim żalem pożegnaliśmy członków SKOZK zmarłych w 2008 roku:

28 stycznia – prof. Antoniego Podrazę

13 lipca – prof. Bronisława Geremka.

Stan osobowy Komitetu w dniu 31 grudnia 2008 roku wynosił 84 członków.

1. W 2008 r. odbyły się dwa posiedzenia plenarne Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

Pierwsze z nich miało miejsce **19 lutego** w bibliotece Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego przedmiotem było podsumowanie i ocena działalności roku poprzedniego oraz przyjęcie planu odnowy zabytków Krakowa na rok bieżący. Ponadto dokonano

zmian w Regulaminie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa oraz w Regulaminie Biura Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

Uchwały SKOZK przyjęte na posiedzeniu w 19 lutego 2008 r.:

- Nr 1/2008 zmieniająca Regulamin Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
- Nr 2/2008 zmieniająca Regulamin Biura Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
- Nr 3/2008 w sprawie sprawozdania z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2007
- Nr 4/2008 w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2008 r. ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa
- Nr 5/2008 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności SKOZK w 2007 r. oraz udzielenia absolutorium Prezydium i komisjom problemowym
- Nr 6/2008 w sprawie wniosków i propozycji zgłoszonych podczas posiedzenia plenarnego.

Drugie posiedzenie plenarne odbyło się **11 grudnia** w Auli Polskiej Akademii Umiejętności. Były to uroczyste obrady zwołane dla uczczenia 30 rocznicy powstania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, podczas których przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka wygłosił referat pt. 30 lat działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Zebrani wysłuchali wystąpień gości honorowych m.in.: sekretarza stanu w Kancelarii Prezydenta RP prof. Ryszarda Legutki, Metropolity Krakowskiego kard. Stanisława Dziwisza, Marszałka Województwa Małopolskiego Marka Nawary, Prezydenta Miasta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego.

W części roboczej obrad przyjęto następujące uchwały:

- Nr 7/2008 w sprawie uzupełnienia składu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
 - Nr 8/2008 zmieniającą Regulamin Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
 - Nr 9/2008 w sprawie uzupełnienia składu Komisji Rewizyjnej Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.
2. Zgodnie z Regulaminem SKOZK pieczę nad bieżącą działalnością Komitetu sprawowało jego Prezydium, odbywając w 2008 r. 7 posiedzeń roboczych w dniach: 5 lutego, 19 lutego (w przerwie Zebrania Plenarnego), 22 kwietnia, 22 lipca, 14 października, 20 listopada oraz 2 grudnia.

Podczas większości posiedzeń Prezydium SKOZK, prócz podejmowania decyzji w sprawach bieżących, zajmowano się odrębną tematyką wiodącą. I tak:

5 lutego zapoznano się ze sprawozdaniem Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa z realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2007 r. Dyrektor ZRZZK Tadeusz Murzyn przedstawił również projekt planu odnowy zabytków na 2008 r. Prof. Franciszek Ziejka z kolei zaprezentował projekt sprawozdania z działalności SKOZK za 2007 rok. Prezydium SKOZK pozytywnie oceniło ww. dokumenty, odkładając ze względów formalnych przyjęcie uchwały o ich przedłożeniu zebraniu plenarnemu do swego następnego posiedzenia.

19 lutego w przerwie obrad plenarnych SKOZK, po dokonaniu przez zebranie plenarne zmian w Regulaminie SKOZK i Regulaminie Biura SKOZK polegających na usunięciu zapisów o funkcji sekretarza generalnego SKOZK jako wychodzących poza unormowanie ustawy o NFRZK, przyjęło uchwały o przedłożeniu zebraniu plenarnemu dokumentów rozpatrywanych na posiedzeniu w dniu 5 lutego. Ponadto przyjęto zmiany w Regulaminie działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z NFRZK.

22 kwietnia obrady odbyły się w klasztorze Kanoników Regularnych Laterańskich, a członkowie Prezydium mieli sposobność zapoznać się z efektami prac przeprowadzonych w klasztorze oraz w przyległym kościele Bożego Ciała. Zapoznano się także z realizacją planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków w pierwszym kwartale oraz dokonano jego korekty. Rozpatrzono również wnioski właścicieli o zmianę formy dotacji ze zwrotnej na bezzwrotną oraz o umorzenie należności.

22 lipca członkowie Prezydium obradującego w gmachu Muzeum Archeologicznego w Krakowie zapoznali się ze stanem prac i potrzebami w zakresie rewaloryzacji tego obiektu oraz wysłuchali informacji dyrektora ZRZZK nt. realizacji planu odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK w pierwszym półroczu oraz przyjęli proponowane korekty do planu. Prezydium zaaprobowało ponadto inicjatywę wystosowania apelu do prezydenta miasta o ograniczenie w trosce o stan zabytków liczby imprez masowych organizowanych w Rynku Głównym.

14 października członkowie Prezydium wysłuchali wystąpienia przewodniczącego SKOZK prof. Franciszka Ziejki w sprawie spraw bieżących dotyczących SKOZK oraz przyjęli przekazane do mediów oficjalne stanowisko. W stanowisku tym zadeklarowano wolę utrzymywania Komitetu z dala od konfliktów politycznych mających miejsce w kraju, podziękowano za wieloletnią pracę w Komitecie 23 osobom, których członkostwo w SKOZK wygasło z powodu niezłożenia oświadczeń lustracyjnych, oraz wyrażono przekonanie, iż ustawa o NFRZK w jej obecnym kształcie dobrze spełnia swoje zadanie, a dotacje z budżetu państwa do NFRZK winny nadal być kierowane za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP. Ponadto w stanowisku z satysfakcją i uznaniem odnotowano stałą troskę Pana Prezydenta Lecha Kaczyńskiego o ratowanie zabytków Krakowa, czego dowodem jest znaczące podniesienie dotacji na NFRZK, oraz podziękowano Posłom i Senatorom RP wszystkich ugrupowań politycznych za podejmowane decyzje w sprawie nakładów państwa na odnowę krakowskich zabytków. Ponadto Prezydium zaaprobowało realizację planu odnowy zabytków w trzech kwartałach, dokonało korekty planu, a także przyjęło zmiany w Regulaminie działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z NFRZK.

20 listopada Prezydium rozpatrzyło wnioski o zmiany w planie odnowy zabytków Krakowa polegające na przydziale i przeniesieniu środków finansowych. Członkowie Prezydium uznali za konieczne zwołanie dodatkowego posiedzenia przed obradami plenarnymi, których termin ustalono na 11 grudnia, celem omówienia proponowanych zmian w Regulaminie SKOZK oraz w Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK w kontekście ich ewentualnego przedłożenia Zebraniu Plenarnemu.

2 grudnia Prezydium przyjęło przedstawione przez przewodniczącego Komisji Prawno-Organizacyjnej propozycje zmian w Regulaminie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa do przedłożenia ich Zebraniu Plenarnemu. W sprawie przyjęcia nowych

Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK uznano, że zakres zmian i tryb ich przyjęcia wymaga dalszych konsultacji, w tym z Wojewodą Małopolskim.

Prezydium SKOZK w 2008 r. przyjęło następujące uchwały:

w dniu 19 lutego:

- Nr 1/2008 w sprawie przyjęcia projektów dokumentów do przedłożenia zebraniu plenarnemu na posiedzeniu 19 lutego 2008 r.
- Nr 2/2008 w sprawie postaci bezzwrotnej wybranych dofinansowań ujętych w projekcie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na rok 2008
- Nr 3/2008 zmieniającą Regulamin działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

w dniu 22 kwietnia:

- Nr 4/2008 w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa za pierwszy kwartał 2008 r. i niezbędnych korekt w planie
- Nr 5/2008 w sprawie zmiany form dofinansowań z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa ze zwrotnych na bezzwrotne dla kamienicy Parafii Mariackiej przy Placu Mariackim 2 oraz Domu Plastyków ZPAP przy ul. Łobzowskiej 3 / ul. Asnyka 6
- Nr 6/2008 w sprawie umorzenia wierzytelności z tytułu dofinansowania zwrotnego w wys. 200.000 zł z NFRZK przyznanego właścicielom kamienicy przy ul. Ariańskiej 18 w 2007 r.

w dniu 22 lipca:

- Nr 7/2008 w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa za pierwsze półrocze 2008 r. i niezbędnych korekt w planie
- Nr 8/2008 w sprawie organizacji imprez masowych w Rynku Głównym.

w dniu 14 października:

- Nr 9/2008 w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa za trzy kwartały 2008 r. i niezbędnych korekt w planie
- Nr 10/2008 zmieniająca Regulamin działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

w dniu 20 listopada:

- Nr 11/2008 w sprawie korekty w planie rzeczowo-finansowym na 2008 r

w dniu 2 grudnia:

- Nr 12/2008 w sprawie przyjęcia zmian w Regulaminie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa do przedłożenia zebraniu plenarnemu na posiedzeniu w dniu 11 grudnia 2008 r.

3. Komisje problemowe, tj.: Komisja Programowania i Oceny Realizacji, Komisja Finansowa, Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych oraz Komisja Prawno-Organizacyjna pracowały zgodnie z obowiązującym regulaminem Komitetu i wykazywały się aktywnością w przygotowywaniu niezbędnych na posiedzenia informacji, wniosków, opinii analiz i uchwał. Sprawozdania z działalności komisji problemowych SKOZK zawarte zostały w dalszej części niniejszego sprawozdania.
- Członkowie Komisji Prawno-Organizacyjnej każdorazowo powoływani są w skład komisji uchwał posiedzenia plenarnego Komitetu, uczestniczą w przygotowaniu projektów uchwał, prezentują te projekty na obradach plenarnych i Prezydium. Przewodniczący Komisji opiniuje na bieżąco wiele spraw wnoszonych do rozstrzygnięcia przez przewodniczącego Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa i przez Zarząd Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa. W 2008 r. działalność Komisji Prawno-Organizacyjnej SKOZK koncentrowała się na opracowaniu projektów zmian w przyjętych przez Komitet regulacjach prawnych, tj. w Regulaminie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, w Regulaminie Biura Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa oraz w Regulaminie działań w zakresie informacji o wykorzystaniu środków z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. W kwietniu, pod kierunkiem prof. Bogusława Krasnowolskiego rozpoczął pracę, powołany przez przewodniczącego SKOZK prof. Franciszka Ziękę, zespół do sprawy opracowania programu odnowy zabytków Krakowa na lata 2011-2015 w składzie: dr Zbigniew Beiersdorf, Zofia Gołubiew, Jan Janczykowski, Tadeusz Murzyn, ks. Józef Nowobilski, prof. Jan Ostrowski, Janusz Smólski, prof. Stanisław Waltoś, Maciej Wilamowski, Genowefa Zań-Ograbek, Jerzy Zbiegień. Zespół ten odbył 5 posiedzeń w dniach: 7 kwietnia, 24 kwietnia, 15 maja, 16 czerwca, 15 lipca, w wyniku których znacznie zaawansowane zostały prace nad projektem planu. Prof. Bogusław Krasnowolski opracował *Ogólne założenia programu działania SKOZK na lata 2011-2015*, które będą podstawą do dalszej pracy zespołu.

Podobnie jak w latach poprzednich, także w 2008 r., działał powołany przez Przewodniczącego SKOZK zespół do spraw oceny wniosków o dofinansowanie prac remontowo-konserwatorskich z NFRZK i dokonania wstępnego wyboru obiektów do planu odnowy zabytków Krakowa na rok 2009. Zespół pracował pod kierunkiem prof. Bogusława Krasnowolskiego w składzie: dr Zbigniew Beiersdorf, ks. dr Józef Nowobilski, Janusz Smólski, Jan Janczykowski, Jerzy Zbiegień, Genowefa Zań-Ograbek, Tadeusz Murzyn,

Maciej Wilamowski. Zespół odbył w 2008 r. 4 posiedzenia, podczas których dokonał przeglądu wniosków o dofinansowanie prac remontowo-konserwatorskich w 2009 r., wybrał obiekty zabytkowe, w których konieczne jest dofinansowanie prac w 2009 r., zaopiniował zakresy niezbędnych prac w tych wybranych obiektach oraz przedstawił propozycje wysokości dofinansowań. Opracowane propozycje przekazano ZRZZK.

4. Obsługę organizacyjno-merytoryczną i techniczną obrad plenarnych, posiedzeń Prezydium oraz zespołów i komisji problemowych Komitetu prowadziło Biuro SKOZK. Biuro prawidłowo realizowało wszystkie zadania, które wynikają z Regulaminu Biura i bieżących zaleceń kierownictwa Komitetu i Kancelarii Prezydenta RP.

II. Działalność programowa i w zakresie oceny realizacji

Zasadniczym zadaniem Komitetu w ramach działalności programowej jest pełna realizacja rocznego planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, opracowanego na podstawie wniosków o dofinansowanie prac złożonych przez właścicieli obiektów zabytkowych, przy uwzględnieniu stanowiska wojewódzkiego i miejskiego konserwatora zabytków, inicjatyw własnych SKOZK oraz propozycji ZRZZK jako inwestora zastępczego.

Działalnością programową w ramach SKOZK zajmuje się Komisja Programowania i Oceny Realizacji, która w 2008 r., poprzez wypracowanie odpowiednich informacji, analiz, opinii, ocen i propozycji, dbała o trafny wybór zadań do planu odnowy zabytków Krakowa z NFRZK a także, poprzez kontrolę realizacji, o właściwe korekty planu w ciągu roku gwarantujące pełne wykorzystanie środków NFRZK oraz, poprzez bieżącą całoroczną kontrolę na różnych etapach prac, uzyskanie wysokiej jakości i terminowości realizowanych zadań.

W 2008 r. odbyło się 9 posiedzeń Komisji Programowania i Oceny Realizacji SKOZK w dniach: 17 stycznia, 5 lutego, 17 kwietnia, 20 czerwca, 17 lipca, 30 lipca, 21 sierpnia, 10 października, 4 listopada. Odbyło się także szereg posiedzeń zespołów wyłonionych z Komisji dla rozwiązywania bieżących problemów i potrzeb zgłaszanych przez inwestorów.

Począwszy od marca 2008 r. przewodniczący SKOZK oraz członkowie Komisji uczestniczyli w naradach dotyczących koordynacji działań SKOZK i Krakowskiego Zarządu Komunalnego w zakresie planowanych remontów krakowskich ulic i placów i skoordynowania tych działań z pracami izolacyjnymi zabytkowych obiektów zlokalizowanych w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Przewodniczący SKOZK, na prośbę zainteresowanych stron, wystąpił w roli mediatora między władzami miasta Krakowa i dzierżawcami stoisk w Sukiennicach. Spór dotyczył zakresu i wyboru techniki konserwacji kramów. Mediacja przewodniczącego SKOZK doprowadziła do ugody stron.

Realizując regulaminowy obowiązek kontrolowania prac finansowanych z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, członkowie komisji w ciągu 2008 r. uczestniczyli w pracach licznych komisji typowania robót, przeglądu i oceny realizacji oraz odbiorów końcowych, organizowanych przez ZRZZK, służby konserwatorskie i inwestorów indywidualnych. Dało to możliwość bieżącej kontroli nad przebiegiem procesu inwestycyjnego, możliwość konsultacji i merytorycznych uzasadnień zmian zakresów rzeczowych, o które występowały inwestorzy.

Komisja z uznaniem stwierdza, że prowadzone w ciągu ub. roku działania w niżej opisanych obiektach, przyniosły znaczny postęp w pracach, a także znaczące efekty konserwatorskie.

Wzgórze Wawelskie – kontynuowano prace w otoczeniu Zamku Królewskiego przy systemie murów fortyfikacyjnych. Zakończono prace przy południowym odcinku tzw. fortyfikacji kleszczowych. Prace konserwatorskie przy tych murach wymagały dużego zakresu wzmocnień konstrukcyjnych oraz przemurowania ceglanego lica. Kontynuowano kompleksowe prace rewaloryzacyjne w budynku nr 7 – składającego się z trzech gotyckich kamienic – i jego otoczeniu. Po zakończeniu prac konstrukcyjnych rozpoczęto prace wykończeniowe. Przeprowadzono konserwację zachowanych zabytkowych elementów wystroju tj. polichromii i dekoracji sztukatorskiej na parterze, kamiennych portali piwnic i parteru oraz drewnianych belkowych schodów. Zakończono również prace konserwatorskie przy ceglanych elewacjach zewnętrznych oraz ceglanych wątkach w piwnicach. Wykonano duży zakres rekonstrukcji elementów kamiennych: część portali, obramień okiennych oraz schodów.

W Archikatedrze Wawelskiej po ukończeniu konserwacji kaplic: Batorego, Świętokrzyskiej i Zygmuntońskiej przeprowadzono badania kolejnej planowanej do realizacji w 2009 r. kaplicy Wazów. Określono stan zachowania elementów dekoracji, na którą składają się marmurowe okładziny ścian, bogato rzeźbiona częściowo złożona dekoracja sztukatorska, polichromowane sceny figuralne i drewniany ołtarz z elementami złożonymi. W wyniku przeprowadzonych prac badawczych określono wstępny program postępowania konserwatorskiego.

Zakończono prace konserwatorskie z zakrytą kaplicy bpa. Tomickiego wg zaakceptowanej aranżacji z odsłonięciem XVI-wiecznej dekoracji malarskiej: na ścianie północnej fragmentów iluzjonistycznej dekoracji architektonicznej oraz ornamentów roślinnych, natomiast na sklepieniu przedstawienie herbu biskupa Tomickiego. W trakcie prac odkryto niedostępną kryptę znajdującą się pod zakrytą. Przeprowadzono jej oględziny z rejestracją stanu zachowania.

W wyniku prowadzonego przez 13 miesięcy cyklu monitorowania podziemi Katedry opracowano ocenę panujących tam warunków klimatycznych, które wykazały zbyt dużą wilgotność mającą niekorzystny wpływ na eksponowane tam cynowe i miedziane sarkofagi. W oparciu o te badania należy zaprojektować i wykonać system osuszania powietrza. Dopiero po uzyskaniu efektu osuszenia powietrza w kryptach można będzie przystąpić do konserwacji sarkofagów. Po wstępnym przeanalizowaniu pomiarów klimatycznych w pierwszych miesiącach cyklu badawczego wykonano izolacje podziemi Katedry od strony południowej.

W historycznym centrum miasta prowadzono prace w zabytkowych budowlach świeckich i sakralnych. **W Bazylice Mariackiej** kontynuowano remont konserwatorski posadzki połączony z badaniem krypt. W sąsiadującej z bazyliką kamienicy przy pl. Mariackim 2 (własność parafii mariackiej) rozpoczęto remont konserwatorski niedawno odkrytych, polichromowanych stropów pochodzących w najstarszych partiach z XIV wieku. **W Sukiennicach**, równoległe z wielkim remontem, prowadzonym w części muzealnej ze środków

europiejskich, dzięki środkom SKOZK wykonywano wzmocnienie konstrukcji i konserwację attyk. W kamienicy „Pod Kruki” przy Rynku Głównym 25 dofinansowano remont konserwatorski sali „Pod Kruki” towarzyszący finansowanym ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego pracom remontowym i adaptacyjnym Międzynarodowego Centrum Kultury. W **Wieży Ratuszowej** rozpoczęto we wnętrzu remont konserwatorski ceglano-kamiennych ścian. Wieloletnim zadaniem jest kompleksowa rewaloryzacja, barokowego **pałacu Krzysztofory**, przy Rynku Gł. 35 mieszczącego główną ekspozycję Muzeum Historycznego m. Krakowa. W 2008 r. kontynuowano remont kompleksowy w skrzydle zachodnim pałacu, kontynuowano również prace przy przedprożach.

We współpracy z Gminą Kraków wykonano wymianę dachu w **Domu „Pod Krzyżem” przy ul. Szpitalnej 21**. W kamienicy Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa **przy ul. św. Jana 12** wykonano prace przy izolacji fundamentów. Wykonano prace służące osuszeniu **murów obronnych Starego Miasta** na odcinku między basztami Pasamoników i Stolarską. W gmachu Izby Skarbowej, dawnym Pałacu Dębińskich, przy ul. Wiślniej 7, wykonano konserwację i rekonstrukcję malowideł ściennych w sieni i na klatce schodowej.

W **zespole pałaców miejskich przy ul. Kanoniczej** w Muzeum Archidiecezjalnym Kardynała Karola Wojtyły wykonano projekt modernizacji zabytkowych piwnic wraz z I etapem prac, których kontynuacja nastąpi w 2009 r. W gmachu **dawnego Pałacu Prymasowskiego**, obecnie siedzibie Urzędu Skarbowego Kraków – Stare Miasto prowadzono prace izolacyjne i wzmacniające posadowienie budynku.

W **kwartałach uniwersyteckich** kontynuowano remonty konserwatorskie z lat poprzednich. W najstarszym budynku uniwersyteckim **Collegium Maius** rozpoczęto rewitalizację Ogrodu Profesorskiego wraz z konserwacją elewacji Collegium od strony ogrodu. Zakończono konserwatorskie remonty elewacji w **Collegiach: Witkowskiego, Minus, Wróblewskiego**, gdzie zakończono remont elewacji od str. ul. Jagiellońskiej. Wykonano I etap remontu konserwatorskiego elewacji **Pałacu Pusłowskich przy ul. Westerplatte 10**, mieszczącego Instytut Muzykologii UJ.

W **Collegium Śniadeckiego** przy ul. Kopernika 27 rozpoczęto remont konserwatorski kordegard. Współfinansowano kontynuację remontów w licznych zabytkowych budynkach **Collegium Medicum UJ, Szpitala Uniwersyteckiego i Wojewódzkiego Szpitala Dziecięcego im. św. Ludwika** w zespole ulicy Kopernika. Kontynuowano prace konserwatorskie we wnętrzu **Kościoła Niepokalanego Poczęcia NMP** w zespole klasztornym św. Łazarza.

Udzielono znaczącej pomocy obiektom innych krakowskich szkół wyższych. W budynku d. austriackiej szkoły oficerskiej mieszczącym relikty **Pałacu Królewskiego na Łobzowie**, obecnie siedzibie Politechniki Krakowskiej kontynuowano remont konserwatorski elewacji. Ukończono remont fasad budynku **Akademii Sztuk Pięknych**. W gmachu **Polskiej Akademii Umiejętności** wykonano remont konserwatorski elewacji budynku przy ul. św. Jana 26, gdzie mieścić się będzie nowoczesne archiwum PAU. W d. **Collegium Godlewskiego** przy al. Mickiewicza 21 siedzibie **Akademii Rolniczej** ukończono prace przy elewacjach. W budynku dawnej **Fundacji Aleksandra Lubomirskiego**, obecnie gmachu głównym Uniwersytetu Ekonomicznego przy ul. Rakowickiej kontynuowano remont konserwatorski wnętrz. W dawnym **Pałacu Sanguszków**, obecnie siedzibie Papieskiej Akademii Teologicznej przy ul. Franciszkańskiej 1 / Brackiej 17 zakończono konserwatorski remont fasad z wymianą stolarki.

Z pomocy finansowej SKOZK skorzystały również budynki szkół ponadpodstawowych. I tak w budynku dawnej **Akademii Handlowej przy ul. Kapucyńskiej 2** (obecnie Zespół Szkół Ekonomicznych) po ukończeniu remontu konserwatorskiego fasad przeprowadzono remont konserwatorski westybulu. Wykonano 5 wzorcowych okien do elewacji tylnej, której kompleksowy remont według uzgodnionego programu konserwatorskiego winien nastąpić w 2009 r. Zakończono remont konserwatorski ceglanej elewacji **budynku Gimnazjum Nr 2** przy ul. Studenckiej 13. W **V LO im. A. Witkowskiego** przy ul. Studenckiej 12 kontynuowano remont elewacji, w **I LO im. B. Nowodworskiego** wykonano wymianę stolarki okiennej od strony placu Na Groblach. W dawnej Szkole Przemysłowej, obecnie **Zespole Szkół Chemicznych** przy ul. Krupniczej 44 wykonano kolejny etap konserwacji elewacji z bogatym wystrojem. W budynku **Zespołu Szkół Mechanicznych i Akademii Sztuk Pięknych** przy ul. Humberta 3 wykonano kolejny etap wymiany dachu.

Pomocy finansowej udzielono krakowskim instytucjom kultury. W **Narodowym Starym Teatrze** zakończono rekonstrukcję elementów wystroju fasady, rozpoczęto prace konserwatorskie w westybulu, wykonano rekonstrukcję wystroju foyer I piętra. Po zakończeniu prac izolacyjnych w budynku administracyjnym **Teatru im. J. Słowackiego** przy Pl. Św. Ducha 4 (dawnym klasztorze Duchaczek) wykonano I etap remontu konserwatorskiego elewacji. W **Filharmonii Krakowskiej** wykonano awaryjną naprawę stropów nad piwnicami i sienią wjazdową. W gmachu Muzeum Archeologicznego, poważnie zagrożonym konstrukcyjnie, wykonano wzmocnienie konstrukcji budynku oraz rozpoczęto remont dachu. Przy udziale finansowym SKOZK Gmina Kraków prowadziła konserwację i rekonstrukcję elementów drewnianej hali „F” dawnej zajezdni tramwajowej przy ul. św. Wawrzyńca 15, będącej częścią **Muzeum Inżynierii Miejskiej**. Spośród obiektów Muzeum Narodowego w Krakowie rozpoczęto remont kompleksowy w **Pałacu Czapskich**, mieszczącym zbiory numizmatyczne, w **domu Józefa Mehoffera**, gdzie kontynuowano remont konserwatorski elewacji. Kontynuowano także remont konserwatorski zabytkowych wnętrz mieszczących **domu Jana Matejki**. W należącem do Muzeum **dawnym Spichlerzu** przy pl. Sikorskiego po opracowaniu dokumentacji rozpoczęto kompleksowy remont, który umożliwi wykorzystanie tego nie udostępnianego do tej pory zwiedzającym obiektu dla potrzeb Galerii Sztuki Europejskiej MNK.

Ze środków SKOZK prowadzono prace w obiektach Wojska Polskiego. W zabytkowym **zespole szpitala wojskowego** przy ul. Wrocławskiej 1-3 zakończono remont dachu budynku nr 2. W budynku **kasyna oficerskiego** przy ul. Zyblikiewicza 1 / Westerplatte 17 wykonano I etap remontu dachu.

W zespołach sakralnych historycznego centrum Krakowa kontynuowano prace konserwatorskie rozpoczęte w poprzednich latach. W **kościelach św. Barbary** oo. Jezuitów przy Małym Rynku dofinansowano prace konserwatorskie we wnętrzu świątyni współfinansowane z funduszy europejskich. W **kościelach Pijarów** ukończono konserwatorski remont fasady i związanej z nią kruchty z przylegającymi pomieszczeniami, gdzie m.in. wykonano konserwację odkrytych barokowych dekoracji malarskich. W **kościelach św. Marka** wykonano konserwację 2 ołtarzy przyfilarowych i ołtarza św. Doroty. We wczesnobarokowej świątyni **św. św. Piotra i Pawła** ukończono konserwację barokowych ławek. W zespole **kościółka i klasztoru Franciszkanów Konwentalnych** wykonano I etap konserwacji cennej gotyckiej

zakrystii. Kontynuowano remont więźby i wymiany pokrycia dachowego nad budynkiem klasztornym. Prace w zespole franciszkańskim od lat powiązane są z badaniami architektonicznymi (prowadzonymi pod kierunkiem arch. Waldemara Niewaldy), co – niezależnie od znaczenia konserwatorskiego – wnosi znaczący wkład w badania naukowe. W **zespole dominikańskim** zakończono remont kopuły kaplicy Lubomirskich, kontynuowano prace konserwatorskie kopuły kaplicy Myszkowskich oraz prace przy konserwacji kwater gotyckiego Poliptyku Dominikańskiego. W zespole klasztornym **Franciszkanów-Reformatów** kontynuowano prace izolacyjne ze wzmocnieniem fundamentów pod klatką schodową (basztą) od strony dziedzińca. W zespole klasztornym **Bernardynów** zakończono II etap prac konserwatorskich w prezbiterium kościoła oraz wykonano konserwację dekoracji Grobu Chrystusa. W zespole klasztornym **Karmelitów „Na Piasku”** zakończono konserwację kaplicy Matki Boskiej Piaskowej, uzyskując bardzo dobry efekt konserwatorski. Konserwacji poddano również dwa XVII w. obrazy z ołtarzy bocznych – „Św. Juda Tadeusz” i „Chrystus dzwigający krzyż”. W **bazylice św. Floriana** wykonano konserwację elementów wyposażenia zakrystii w tym obrazów oraz XVIII w. drewnianych tablic pamiątkowych. Zakończono prace przy ścianach i sklepieniach empor. W **zespole klasztornym Klarysek** ukończono kompleksowy remont konserwatorski kaplicy zakonnej przyległej do wnętrza kościoła. Dzięki koordynacji działań, we współpracy z Krakowskim Zarządem Komunalnym wykonano izolację kaplicy od strony ul. Grodzkiej. Podjęto rozmowy z Kłasztorem w sprawie utworzenia muzeum klasztornego. W **Kościele św. Jana Chrzyciela** w zespole klasztornym siostrzenic **Prezentek** wykonano I etap remontu dachu wraz z sygnaturką. Ukończono rozpoczęty w poprzednim sezonie remont konserwatorski cennego XIV w. budynku plebanii **kościół św. Krzyża**, eksponując kamienne wątki muru dawnej kamienicy mieszczańskiej z początku XIV w. W barokowym **kościółce Siostr Bernardynek** przy ul. Poselskiej wykonano konserwację 2 ołtarzy bocznych, równocześnie prowadzono finansowaną ze środków Gminy konserwację polichromii w nawie kościoła. W **Pałacu Arcybiskupów Krakowskich** przy ul. Franciszkańskiej 3 ukończono konserwatorski remont kaplicy związanej z pamięcią kardynała Karola Wojtyły. Konserwacji poddano kasetonowy strop oraz ściany kaplicy z odkrytym malowidłem z początku XVII w., przedstawiającym anioła z girlandą. W **cerkwi greckokatolickiej, d. kościele Norbertanek pw. św. Norberta** przy ul. Wiślniej kontynuowano prace konserwatorskie przy wystroju wnętrza. Kontynuowano prace przy remoncie dachu i tarasu w **Kamienicy Jordanowskiej – Cerkwi Prawosławnej** przy ul. Szpitalnej 24.

W obrębie dawnego **miasta Kazimierz** prowadzono prace w monumentalnych zespołach kościelnych i klasztorach. W **kościółce Bożego Ciała** zakończono prace konserwatorskie przy elewacjach transeptu oraz remont dachu nad zakrystią. We wnętrzu ukończono, osiągając bardzo dobry efekt, konserwację barokowej kaplicy Zwiastowania NMP, z czym związana była konserwacja cennego obrazu Marii z Dzieciątkiem z warsztatu Marcina Czarnego z początku XVI w. W **Paulińskim sanktuarium św. Stanisława na Skałce** po zakończeniu prac w klasztorze wykonano prace związane z uporządkowaniem terenu w obrębie sadzawki św. Stanisława. Od wielu lat prowadzone są prace w ogromnym, gotyckim **zespole kościoła św. Katarzyny i klasztoru Augustianów**. W roku 2008 po zakończeniu prac izolacyjnych oraz wymianie i konserwacji posadzki w świątyni, wznowiono prace konserwatorskie przy polichromiach w krużgankach oraz w gotyckiej sieni klasztornej. Kontynuowano remont elewacji **szpitala oo. Bonifratrów** przy ul. Trynitarzkiej 11. W obrębie dawnego **kazimierskiego miasta żydowskiego**, kontynuowano konserwację nagrobków na obu cmentarzach (**Remuh** z XVI w. i **Nowym** z początku XIX w.). W **Synagodze Remuh** po przeprowadzeniu badań rozpoczęto pilne prace konstrukcyjne.

Na terenach położonych **między Plantami a „drugą obwodnicą”** kontynuowano prace w zespole dawnego przedmieścia **Wesoła** zarówno w zespołach kościelnych jak i klasztorach, m.in. w **kościółce Karmelitanek pw. św. Teresy i św. Jana od Krzyża** przy ul. Kopernika 44 gdzie zakończono prace w zakrystii klauzurowej w zakresie konserwacji jej cennego wyposażenia (obrazy, skrzynie posagowe, szafy). Kontynuowano konserwację elewacji monumentalnego gmachu **Domu Pomocy Społecznej im. Helców**. W **zespole klasztornym ss. Sercanek** przy ul. Garncarskiej 24/26 wykonano remont dachu i konserwację detali elewacji frontowej. W **zespole klasztornym ss. Karmelitanek Bosych** przy ul. Łobzowskiej 40 kolejny rok realizowano remont dachów. W budynku **Urzędu Wojewódzkiego** przy ul. Basztowej 22 zakończono wieloletni remont konserwatorski elewacji. W **dawnej willi „Biały Domek”**, obecnej komendzie policji, rozpoczęto remont konserwatorski wnętrz. W należącej do czołowych osiągnięć krakowskiej architektury doby międzywojennej **Domu Plastików ZPAP** przy ul. Łobzowskiej 3 / ul. Asnyka 6 zakończono remont dachu i konserwację elewacji. W **dawnym pałacu Judy-Judkiewicza** przy ul. Westerplatte 9, obecnie siedzibie Instytutu Ekspertyz Sądowych, przeprowadzono remont elewacji frontowej i bocznej. W **dawnym pałacu Potulickich**, dziś gmachu Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej, przy ul. Piłsudskiego 4 wykonano prace izolacyjne przy murach fundamentowych od podwórca.

Kontynuowano konserwację wytypowanych nagrobków **Cmentarza Rakowickiego**, jednej z najświetniejszych polskich nekropolii. Wykonano remont uszkodzonych w czasie wichury nagrobków oraz konserwację płyty epitafijnej Ambrożego Grabowskiego. Kontynuowano remont budowlano-konserwatorski muru cmentarza.

W Podgórzu wykonano konserwatorski remont fasady należącego do osób prywatnych dawnego **Zajazdu „Pod Lwem”** przy ul. Józefińskiej 4. Kontynuowano także prace przy ogrodzeniu i murze oporowym podgórskiego kościoła **św. Józefa**; można mieć nadzieję, że w ten sposób zapoczątkowana zostanie rewaloryzacja najstarszej architektury miasta Podgórza.

Spośród najcenniejszych **enklaw zabytkowych poza historycznym centrum miasta** środki Narodowego Funduszu zaangażowane były w ratowanie wczesnobarokowego **klasztoru Kamedułów na Bielanych**. Po ukończeniu remontu konserwatorskiego Domu Wolskiego kontynuowano kompleksowy remont budynku tzw. Schindlerówki. Zasadnicze prace finansowane są w tym obiekcie ze środków europejskich. Ukończono – w ścisłej współpracy z Kłasztorem Benedyktynów – prace w **opactwie benedyktyńskim** w Tyńcu przy remoncie tzw. „Wielkiej Ruiny” realizowanych i finansowanych w głównej mierze w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, a także remont muru oporowego. W zespole **Opactwa Cystersów w Mogile**, kontynuując wieloletni cykl prac prowadzono prace konserwatorskie w krużgankach. Wykonano konserwację cennego malowidła Stanisława Samostrzelnika „Ukrzyżowanie”. Kontynuowano prace przy dekoracji malarskiej w skrzydle południowym krużganków. Kontynuowane były także prace konserwatorskie przy elewacjach dawnego **Pałacu Jerzmanowskich** w Prokocimiu. W **Willi Decjusza** na Woli Justowskiej zakończono remont konserwatorski tarasu i schodów. Przystąpiono do kompleksowej konserwacji barokowej **kaplicy pw. św. Marii Magdaleny** przy

ul. Dożynkowej 35, gdzie wykonano I etap remontu dachu, zaś w barokowej **kaplicy dominikańskiej** przy ul. Dobrego Pasterza 117 wykonano badania naukowe, dokumentację i projekt remontu generalnego. Przy średniowiecznym **kościelcu Najświętszego Salwatora** na wzgórzu salwatorskim zakończono prace wzmacniające przy murach obwodowych.

Konserwacja dzieł obronnych wybitnego zabytku sztuki wojennej – austriackiej **Twierdzy Krakowskiej** z 2 połowy XIX wieku, prowadzona we współpracy z właścicielami i użytkownikami pozwoliła na kontynuację prac w **Forcie „Kościuszkę” – w Bastionie V**, gdzie wykonano kolejny etap prac izolacyjnych wokół kaponiery i otoczenia bastionu. W **Forcie 49 „Krzesławice”**, siedzibie Młodzieżowego Domu Kultury, prowadzono prace polegające na uczynieniu przedbramia i niwelacji dziedzińca z odwodnieniem.

W 2008 r. udzielono również pomocy prywatnym inwestorom, którzy podjęli trud ratowania cennych obiektów zabytkowych, będących w ich posiadaniu. W kamienicy przy ul. **Ariańskiej 18** ze sgraffitową neorokokową dekoracją wykonano kolejny etap konserwacji elewacji. Wznowiono konserwację elewacji wraz z wymianą stolarki w „**Jasnym Domu**” przy ul. Biskupiej 2 / ul. Łobzowskiej 11.

III. Działalność programowa i w zakresie oceny realizacji

Jednym z priorytetów SKOZK jest troska o zapewnienie środków na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa oraz społeczna kontrola prawidłowego i efektywnego ich wykorzystania. Działalność w tym zakresie w ramach Komitetu realizowała przede wszystkim Komisja Finansowa. Ustawowa odpowiedzialność za obsługę NFRZK spoczywa na Zarządzie Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa.

W 2008 r. odbyło się siedem posiedzeń Komisji Finansowej (15 stycznia, 18 lutego, 18 kwietnia, 18 lipca, 13 października, 4 listopada, 17 listopada). Zasadniczym zadaniem Komisji było dbanie o prawidłowy przebieg finansowania procesu rewaloryzacji zabytków Krakowa, opiniowanie niezbędnych korekt planu zapewniających pełne wykorzystanie limitów, wypracowywanie opinii, analiz i ocen dla potrzeb Prezydium i zebrania plenarnego SKOZK. Sprawując kontrolę finansową nad realizacją planu Komisja Finansowa co kwartał analizowała przedkładaną przez ZRZZK informację o stanie zaawansowania finansowego planu.

Uchwalony przez Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa plan finansowo-rzeczowy na 2008 r. zakładał realizację zadań w 109 obiektach, zaś po korektach ilość ta wzrosła do 111. Wpływy na NFRZK wyniosły **44.827.226,31 zł**, w tym dotacja z budżetu centralnego przekazywana za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP w wysokości 44.300.000,00 zł. Wpływy z innych źródeł wyniosły 527.226,31 zł. Saldo na dzień 1 stycznia 2008 r. wynosiło 192.231,00 zł. Koszty obsługi konta wyniosły 1.672,87 zł.

Dla optymalnego wykorzystania środków finansowych, na wnioski inwestorów i właścicieli obiektów poparte opiniami komisji problemowych SKOZK przeprowadzono cztery następujące korekty planu:

– 22 kwietnia Prezydium SKOZK Uchwałą Nr 4/2008 postanowiło:

1. **Skreślić** z planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na rok 2008 kamienicę przy ul. św. Gertrudy 2 z powodu rezygnacji właścicieli z przyjęcia dofinansowania zwrotnego 200.000 zł
2. **Rozdysponować** środki pochodzące z rezerwy Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa 300.000 zł
RAZEM pkt 1 i 2: 500.000 zł
3. **Zwiększyć limity** przyznanych dofinansowań na prace w obiektach o następujące kwoty:
 - Kościół św. Andrzeja, Zespół klasztorny Klarysek, ul. Grodzka 54 (na prace izolacyjne murów od strony ul. Grodzkiej) 100.000 zł
 - Dom Jana Matejki, Muzeum Narodowe, ul. Floriańska 41 (na awaryjny remont stropów pomiędzy II a III piętrem) 110.000 zł
 - Zespół kościoła i klasztoru Pijarów, ul. Pijarska 2-4 (na konserwację odkrytej barokowej dekoracji architektonicznej ścian klatki schodowej do dolnego kościoła oraz rekonstrukcję i wzmocnienie źle zachowanych elementów tejże klatki schodowej) 60.000 zł
 - Plebania Parafii św. Krzyża, ul. św. Krzyża 23 (na dodatkowe prace związane z zabezpieczeniem konstrukcyjnym średniowiecznych wątków ceglano-kamiennych w budynku plebanii) 30.000 zł
4. **Wprowadzić do planu** na r. 2008 dofinansowania bezzwrotne dla następujących obiektów:
 - Filharmonia Krakowska, ul. Zwierzyniecka 1 (na awaryjny remont stropu nad piwnicami) 50.000 zł
 - d. Pałac Dębińskich, Izba Skarbowa w Krakowie, ul. Wiślna 7 (na prace konserwatorskie przy odkrytych malowidłach w sieni i na klatce schodowej) 100.000 zł
5. **Wprowadzić do planu** na r. 2008 dofinansowanie dla następującego obiektu nadając mu postać bezzwrotną ze względu na pełnione przez obiekt funkcje społeczne:
 - Centrum Kultury Żydowskiej, ul. Meiselsa 17 (na rozpoczęcie prac przy zagrożonym awarią budowlaną murze przylegającym do Centrum Kultury Żydowskiej od strony ul. Meiselsa) 50.000 zł
RAZEM pkt 3-5: 500.000 zł

– 22 lipca po ocenie zaawansowania planu finansowo-rzeczowego w I półroczu 2008 r. Prezydium SKOZK Uchwałą Nr 7/2008 postanowiło:

1. **Zmniejszyć** przyznane środki dla następujących obiektów:

– Cmentarz Remuh, ul Szeroka 40	100.000 zł
– Kaplica Dominikańska, Parafia św. Jana Chrzciciela, ul. Dobrego Pasterza 117	100.000 zł
– Zespół Klinik Neurologicznych, ul. Botaniczna 3	49.000 zł
– Collegium Medicum UJ, ul. Kopernika 25	35.000 zł
– Kamienica Jordanowska (Parafia Prawosławna), ul. Szpitalna 24	25.000 zł
RAZEM:	309.000 zł

2. **Zwiększyć** przyznane środki dla następujących obiektów:

– Synagoga Remuh, ul. Szeroka 40 (na dofinansowanie prac konstrukcyjnych)	100.000 zł
– Pałac Arcybiskupów Krakowskich, ul. Franciszkańska 3 (na dofinansowanie remontu konserwatorskiego kaplicy)	100.000 zł
– Klinika Kardiologii, ul. Kopernika 17 (na dofinansowanie remontu konserwatorskiego ambulatorium)	49.000 zł
– Katedra Biochemii Lekarskiej, ul. Kopernika 7c (na dofinansowanie izolacji budynku)	35.000 zł
– Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, ul. Westerplatte 19 (na dodatkowe prace związane z wymianą stolarki okiennej)	25.000 zł
RAZEM:	309.000 zł

– 14 października Prezydium SKOZK, uwzględniając wniosek ZRZZK o dokonanie zmian w planie rzeczowo-finansowym na rok 2008 wynikających z oszczędności powstałych w postępowaniach przetargowych oraz z obiektywnej niemożliwości wykonania niektórych prac, Uchwałą Nr 9/2008 postanowiło:

1. **Zmniejszyć** przyznane środki dla następujących obiektów:

– Gmach Urzędu Wojewódzkiego, ul. Basztowa 22	198.000 zł
– Dom „Pod Krzyżem”, ul. Szpitalna 21	65.000 zł
– Centrum Kultury Żydowskiej, ul. Meiselsa 17	41.000 zł
– Zespół klasztorny Augustianów, ul. Augustiańska 7	27.000 zł
– d. willa tzw. „Biały Domek”, ul. Lubicz 21	24.000 zł
– Zespół kościoła i klasztoru Pijarów, ul. Pijarska 2-4	11.000 zł
RAZEM:	366.000 zł

2. **Zwiększyć** przyznane środki dla następujących obiektów:

– Szpital Uniwersytecki w Krakowie, I i II Klinika Kardiologii i Endokrynologii, ul. Kopernika 17 (na remont dachu w stanie awaryjnym)	198.000 zł
– Zespół klasztorny Franciszkanów-Reformatów, ul. Reformacka 4 (na dokończenie tegorocznego zakresu prac remontowo-konserwatorskich)	54.000 zł
– Dom J. Piłsudskiego – Oleandry, al. 3 Maja 7 (na prace konstrukcyjne przy portyku wejściowym w stanie awarii)	114.000 zł
RAZEM:	366.000 zł

– 20 listopada Prezydium SKOZK Uchwałą Nr 11/2008 na wniosek zainteresowanych stron postanowiło zmniejszyć o 254.000 zł środki przyznane dla Muzeum Archidiecezjalnego Kardynała Karola Wojtyły, ul. Kanonicza 19 i zwiększyć o tę kwotę środki na zakończenie prac konserwatorskich w kaplicy Pałacu Arcybiskupów Krakowskich przy ul. Franciszkańskiej 3.

Na pierwszym w 2008 r. posiedzeniu w dniu 15 stycznia Komisja zapoznała się z informacją ZRZZK o realizacji planu finansowo-rzeczowego w 2007 r. oraz zaopiniowała projekt planu na rok 2008. Oba te materiały były następnie przedmiotem obrad Prezydium oraz zebrania plenarnego SKOZK. Komisja przyjęła również sprawozdanie z własnej pracy w 2007 r. Opiniując przedłożony projekt planu na 2008 r. Komisja stwierdziła, że zakwalifikowano do realizacji więcej obiektów (109) niż w roku poprzednim (105). Sytuacja ta stała się wyzwaniem dla ZRZZK, który jako inwestor zastępczy musiał sprostać zwiększonym wymaganiom. Postulowaną przez Komisję Finansową koncentrację środków w niewielkiej ilości wybranych obiektów dało się osiągnąć głównie tam, gdzie dążono do uzyskania efektów końcowych prac bądź gdzie współfinansowano prace ze środków SKOZK i funduszy europejskich. Koncentracja taka nastąpiła w przypadku Wawelu z Archikatedrą, Sukiennic, Międzynarodowego Centrum Kultury, w obiektach Uniwersytetu Jagiellońskiego, w Pałacu Krzysztofory, w klasztorach: Bernardynów, Kamedułów na Bielanach, Benedyktynów w Tyńcu oraz kościołach Bożego Ciała i św. Barbary.

Wzorem lat ubiegłych, dążąc do zabezpieczenia niezbędnych środków na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka wspólnie z Prezydentem Miasta Jackiem Majchrowskim i Wojewodą Małopolskim Jerzym Millerem wystąpili do Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego o spowodowanie przyznania w 2009 r. dotacji celowej z budżetu centralnego w wysokości 50 mln zł. Wystąpienie to zawierało również informację o potrzebach i planach konserwatorskich Krakowa na 2009 r. oraz zapewnienie, że SKOZK podejmuje działania na rzecz zapewnienia odnowie zabytków Krakowa wsparcia ze środków pozabudżetowych.

IV. Działalność programowa i w zakresie oceny realizacji

W związku z przypadającym w 2008 r. jubileuszem 30-lecia Komitetu Biuro SKOZK przeprowadziło następujące przedsięwzięcia o charakterze promocyjnym i edukacyjnym finansowane ze środków Kancelarii Prezydenta RP:

- wystawę plenerową „Ocalić Kraków: 30 lat SKOZK”, która prezentowała najważniejsze osiągnięcia Komitetu poprzez zestawienie stanu zabytków przed i po rewaloryzacji ze środków SKOZK. Wystawie towarzyszył tekst z komentarzem prof. Bogusława Krasnowolskiego w języku polskim i angielskim oraz mapa Krakowa z zaznaczonymi ponad 300 obiektami odnowionymi przy udziale Komitetu. Wystawa prezentowana była na krakowskich Plantach od 18 lipca do 15 października, gdzie zwiedziło ją około 100 tys. osób oraz na dziedzińcu głównego kampusu Uniwersytetu Warszawskiego (od 5 do 19 grudnia). Komisarzem wystawy był dr Artur Chojnacki z Biura SKOZK. Materiały wystawy w rozszerzonej wersji zostaną wydane drukiem w formie albumu w 2009 r.
- konkurs plastyczny „Mój zabytkowy Kraków” (dla uczniów krakowskich szkół podstawowych) i filmowy „Kraków – ludzie i zabytki w filmowym kadrze” (dla uczniów krakowskich szkół ponadpodstawowych). Z dużym odzewem spotkał się zwłaszcza konkurs plastyczny, na który napłynęło ponad 600 prac. Finał obydwu konkursów odbył się w Muzeum Inżynierii Miejskiej 7 czerwca, gromadząc około 300 osób. Laureaci oraz ich opiekunowie merytoryczni otrzymali nagrody pieniężne i rzeczowe, dyplomy, pamiątkowe kubki oraz listy gratulacyjne w imieniu Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego;
- wystawę prac laureatów konkursu plastycznego „Mój zabytkowy Kraków” w Muzeum Inżynierii Miejskiej (7 – 21 czerwca);
- lekcje o odnowie zabytków Krakowa, które stanowiły ofertę edukacyjną dla szkół przygotowujących uczestników ww. konkursów. Na przełomie kwietnia i maja dr Artur Chojnacki, posiadający uprawnienia pedagogiczne, przeprowadził zajęcia w siedmiu szkołach.

Ogólnopolskim przedsięwzięciem zorganizowanym w ramach obchodów 30-lecia powstania SKOZK była przygotowana przez Komitet i Województwo Małopolskie konferencja naukowa *Doktryny i realizacje konserwatorskie w świetle doświadczeń krakowskich ostatnich 30 lat*. W dniach 11 i 12 grudnia w Auli Collegium Novum UJ przedstawiono 19 referatów dotyczących ideowych i technicznych aspektów działalności konserwatorskiej. W 2009 roku ukażą się drukiem materiały pokonferencyjne.

Wzorem lat ubiegłych kontynuowano spotkania z przewodnikami miejskimi w kolejnych obiektach, których odnowa finansowana była ze środków SKOZK. Spotkanie w dniu 28 stycznia w kościele Pijarów poprowadziła dr Magdalena Kalicińska z Katedry Konserwacji i Restauracji Małowideł Ściennych ASP, w dniu 10 marca w kościele św.św. Piotra i Pawła spotkanie poprowadzili dr Paweł Pencakowski z Zakładu Historii Sztuki Polskiej i Teorii Konserwacji ASP i konserwator Aleksander Piotrowski, w dniu 21 kwietnia po murach obronnych i Bramie Floriańskiej oprowadzali Witold Turdza z Muzeum Historycznego, dr Waldemar Niewalda oraz inspektor Joanna Kamieniarczyk z ZRZZK. Ostatnie z tego cyklu spotkanie odbyło się w dniu 24 listopada w zespole klasztornym oo. Dominikanów, poprowadzili je dr hab. Andrzej Włodarek z Instytutu Sztuki PAN i konserwator Krystyn Koziół.

Biuro SKOZK kontynuowało prace nad rozbudową witryny internetowej Społecznego Komitetu, którą w nowej formie uruchomiono w 2007 r. Znacznemu wzbogaceniu uległ dział „Odnowione zabytki”, gdzie prezentowanych jest obecnie 50 obiektów których konserwacja finansowana była ze środków NFRZK.

Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych SKOZK starała się zwracać uwagę opinii publicznej na społeczne efekty prac remontowo-konserwatorskich w obiektach zabytkowych Krakowa i dalsze potrzeby w tej dziedzinie oraz dyskutować o głównych kierunkach działalności odnowicielskiej w perspektywie kilkuletniej a także proponować odpowiednie inicjatywy programowe Prezydium SKOZK i jego Przewodniczącemu a także władzom miasta. W 2008 r. Komisja odbyła jedno posiedzenie – w dniu 25 listopada – w sali poświęconej różnicowanemu i często niedocenionym zabytkom dzielnicy Podgórze: zabytkom sakralnym, architektury przemysłowej, mieszkalnej i publicznej, fortyfikacjom, świadectwom żydowskiej przeszłości. Obrady Komisji poprzedzone zostały objazdem autokarowym po obiektach zabytkowych dzielnicy Podgórze, w którym oprócz członków Komisji uczestniczyli przedstawiciele Rady Dzielnicy XIII, Stowarzyszenia Podgórze oraz mediów. Efektem spotkania, jak podkreślili przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka oraz przewodniczący Komisji doc. Andrzej Kurz, powinno być zwiększenie zaangażowania Społecznego Komitetu, w granicach swoich kompetencji i możliwości, przy współpracy z władzami miasta i dzielnicy, w odnowę zabytków tej części miasta.

Krakowski ośrodek telewizji publicznej kilkakrotnie wyemitował programy zrealizowane z inicjatywy SKOZK obrazujące problematykę odnowy zabytków Krakowa i działalność Komitetu. W 2008 r. powstały trzy nowe filmy autorstwa p. red. Izabeli Pieczary: „Moja Wielka Ojczyzna”, „Odnowiony Kazimierz” oraz „30 lat Krakowa w skarbnicy UNESCO”. Filmy te dostępne są także w serwisie internetowym SKOZK.

SKOZK był inicjatorem projektu edukacyjnego „Moja Wielka Ojczyzna”, finansowanego na podstawie porozumienia z 18 kwietnia 2008 roku przez Kancelarię Prezydenta RP, Województwo Małopolskie i Parafię Mariacką w Krakowie. W ramach programu zapewniono – w całości na koszt organizatorów – przyjazd do Krakowa, pobyt, wyżywienie i pokrycie kosztów zwiedzania uczniom II klas gimnazjów z powiatów wiejskich Polski północnej i zachodniej o najniższych wg statystyk GUS dochodach ludności, położonych na ziemiach położonych do 1945 r. poza granicami naszego kraju. W programie wzięły udział 32 grupy autokarowe, liczące łącznie 1432 uczniów i 96 nauczycieli z województw warmińsko-mazurskiego (gimnazja w Dubeninkach i Żytkiejmach, Grabowie, Baniach Mazurskich, Gołdapi, Kiwitach, Rogożu, Kraszewie, Łaniewie, Lubominie, Kinkajmach), zachodniopomorskiego (gimnazja w Starym Jarosławiu, Malechowie, Pieszczu, Postominie, Sławsku, Jarosławcu, Wrześnicy, Dąbkach, Dobiesławiu, Kopnicy, Sławnie, Darłowie, DarłóWKu, Polanowie, Gwdzie Wielkiej) oraz pomorskiego (parafia w Rogozinie).

W przypadku każdej grupy program czterodniowego pobytu obejmował zwiedzanie Wawelu, bazyliki Mariackiej, Collegium Maius UJ, kopca Kościuszki, „Rydłówki”, kopalni soli w Wieliczce, miejsc związanych z Ojcem Świętym Janem Pawłem II: Pałacu Arcybiskupów Krakowskich, Muzeum Archidiecezjalnego w Krakowie, Wadowic, Kalwarii Zebrzydowskiej i sanktuarium w Łągiwnikach, a także seans w kinie trójwymiarowym i spektakl teatralny lub – w okresie letniej przerwy repertuarowej – wizytę w Muzeum Lotnictwa Polskiego, Ogrodzie Doświadczeń i w Parku Wodnym. Większość uczestników spotkała się z Jego Eminencją ks. kardynałem

Stanisławem Dziwiszem i Przewodniczącym SKOZK prof. Franciszkiem Ziejką. Nad realizacją projektu jako jego koordynator czuwało kosztem dużego wysiłku organizacyjnego Biuro SKOZK. W ten sposób SKOZK w 30-lecie swego istnienia dał wyraz swojej wdzięczności wobec mieszkańców najbliższych zakątków naszego kraju, którzy za pośrednictwem datków oraz budżetu państwa od lat wspierają Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

Uwagi końcowe

Uzyskanie planowanych efektów rzeczowych, pełne i prawidłowe wydatkowanie w 2008 r. środków Narodowego Funduszu było możliwe dzięki dobrej współpracy Komitetu z wszystkimi uczestnikami procesu odnowy zabytków Krakowa, a w szczególności z władzami oraz służbami wojewódzkimi i miejskimi, z konserwatorami zabytków wojewódzkim i miejskim, Zarządem Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, właścicielami i użytkownikami obiektów zabytkowych.

Słowa podziękowania Komitet kieruje do parlamentarzystów Małopolski oraz do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej za zrozumienie potrzeb rewaloryzacyjnych Krakowa i korzystne decyzje w tej sprawie.

Szczególnie serdeczne podziękowania Komitet składa Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej prof. Lechowi Kaczyńskiemu za troskę i opiekę, za skuteczny patronat.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Kraków, 6 lutego 2009 roku

UCHWAŁA NR 4/2009

Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 6 lutego 2009 r.
w sprawie wniosków i propozycji zgłoszonych podczas Posiedzenia Plenarnego

§ 1.

1. Zebranie Plenarne SKOZK zobowiązuje Prezydium Komitetu do rozpatrzenia wszystkich zgłoszonych podczas dzisiejszego posiedzenia propozycji, wniosków oraz nadania im właściwego biegu.
2. Jednocześnie Komitet zobowiązuje Prezydium do złożenia na najbliższym Zebraniu Plenarnym sprawozdania ze sposobu załatwienia zgłoszonych propozycji i wniosków.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Prof. Franciszek Ziejka

Sekretarz
Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
Tadeusz Prokopiuk

SPRAWOZDANIE Z WYKONANIA PLANU ODNOWY ZABYTKÓW KRAKOWA W 2007 ROKU

Sprawozdanie z wykonania planu odnowy zabytków Krakowa w 2007 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na rok 2007	Plan po korektach	Wykonanie w 2007 r.	% wykonania (5:3) (5:4)	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
I.	Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa					
1.	Dochody, z tego:	45 811 028	45 954 028	46 105 293,02	100,6	100,3
	– saldo z 2006 roku	161 028	161 028	161 027,66	100,0	100,0
	– dotacja z budżetu centralnego poprzez Kancelarię Prezydenta Państwa	45 500 000	45 500 000	45 500 000,00	100,0	100,0
	– pozostałe wpływy z innych źródeł	150 000	293 000	444 265,36	296,2	151,6
2.	Wydatki:					
	– remonty obiektów zabytkowych	45 811 028	45 954 028	45 913 061,30	100,2	99,9
	Stan środków na dzień 31.12.2007 r.			192 231,72	–	–
II.	Środki inwestorów powierzone ZRZZK		wg umów o IZ			
1.	Dochody:	–	33 389 610	32 753 113,57	–	98,1
2.	Wydatki:	–	33 389 610	32 753 113,57	–	98,1
III.	RAZEM:					
	Dochody	–	79 343 638	78 858 406,59	–	99,4
	Wydatki	–	79 343 638	78 666 174,87	–	99,1
IV.	Ilość obiektów rewaloryzowanych: 129, w tym: z NFRZK – 121					

Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa **Tadeusz Murzyn**
Główny Księgowy Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa **Sylwia Fundament**
Kraków, 14 stycznia 2008 roku

Sprawozdanie z realizacji planu odnowy Krakowa za rok 2007 ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na rok 2007 po korektach (w zł)	Wykonanie za rok 2007 (w zł)	% wykonania (4:3)	Zakres rzeczowy prac	Nakłady finansowe właścicieli (w zł) w inwestorstwie:	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	ZRZZK	własnym*
1.	Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego	2 900 000	2 900 000,00	100,0	– kontynuowano rewaloryzację bud. nr 7 – rozpoczęto prace związane z zagospodarowaniem terenu pomiędzy budynkami 2, 7, 8 – kontynuowano prace konserwatorskie przy murach kleszczowych – zakończono prace budowlano-konserwatorskie przy murach obwodowych – efekt	30 500	3 761 470
2.	Pałac Krzysztofy Rynek Główny 35	1 400 000	1 400 008,28	100,0	– zakończono remont piwnic – efekt – wykonano izolację zewnętrzną budynku i zabezpieczono przedproża – rozpoczęto remont całościowy skrzydła zachodniego wraz z wykonaniem niezbędnych badań konserwatorskich	776 381	342 806

3.	Zespół klasztorny Benedyktynów w Tyńcu	1 900 000	1 900 000,52	100,0	<ul style="list-style-type: none"> – zakończono remont i uporządkowanie dziedzica zewnętrznego – efekt – kontynuowano zabezpieczenie muru oporowego wzdłuż podjazdu – kontynuowano prace remontowo-konserwatorskie tzw. Wielkiej Ruiny – wykonanie i montaż bramy wjazdowej – efekt 	6 030 807	200 370
4.	Sukiennice Gmina Kraków	275 000	264 613,00	96,2	– kontynuacja konserwacji 8 kramów kupieckich z hali Sukiennic	20 500	–
	Muzeum Narodowe	62 000	–	–	– nie rozpoczęto prac z uwagi na nierozstrzygnięcie przetargu na remont i modernizację Muzeum	25 199	–
		1 300 000	1 229 986,90	94,6			
5.	a) Archikatedra na Wawelu	950 000	950 000,00	100,0	<ul style="list-style-type: none"> – zakończono konserwację wnętrza Kaplicy Batorego – efekt – wykonano prace konserwatorskie w kaplicy Hińczy z Rogowa i krypcie św. Leonarda – efekt – wykonano prace badawcze i konserwatorskie przy dwóch witrażach figuralnych z krypty Piłsudskiego – efekt – rozpoczęto prace badawcze w kryptach z grobami królewskimi – rozpoczęcie konserwacji zakrystii przy kaplicy bpa Tomickiego – opracowano projekt zabezpieczenia podziemi – wykonano konserwację okienek do krypty pod kaplicą Wazów i w przedsionku krypty Piłsudskiego – efekt 	–	251 100
	b) Muzeum Katedralne	350 000	279 986,90	80,0	<ul style="list-style-type: none"> – zakończono konserwację i uporządkowanie elewacji bud. nr 2 z odtworzeniem stolarki okiennej – efekt – wykonano konserwację zachodniej ściany szczytowej – efekt 	–	–
6.	Klasztor OO. Kamedułów ul. Konarowa	1 600 000	1 597 627,63	99,9	<ul style="list-style-type: none"> Kontynuacja remontu konserwatorskiego zespołu klasztorowego: – zakończono remont konserwatorski domków eremickich nr 2 i 3 – efekt – dofinansowanie prac remontowo- konserwatorskich Domu Wolskiego i dawnej Infirmerii – kontynuacja remontu konserwatorskiego Schindlerówki – wytyczne konserwatorskie i opracowanie historyczne dotyczące budynku bramnego 	4 939 598	740 722

7.	Zespół klasztorny Kanoników Regular- nych Laterańskich na Kazimierzu ul. Bożego Ciała 26	980 000	979 999,63	100,0	– kontynuacja konserwacji pñ. elewacji kościoła – kontynuacja remontu konserwatorskiego kaplicy Zwiastowania – wykonano remont kopuły kaplicy Zwiastowania – efekt – wykonano prace konserwator- skie przy obrazie ołtarzowym z kaplicy Zwiastowania – efekt	–	–
8.	Zespół klasztorny Bernardyńów ul. Bernardyńska 2	1 020 000	1 071 000,00	105,0	– zakończono remont dachu budynku klasztornego – efekt – kontynuacja prac konserwa- torskich w prezbiterium kościół oraz remont kopuły – wykonano prace budowlano- konserwatorski dziedzińca pñ. ze studnią św. Szymona wraz z remontem otoczenia figury św. Szymona – efekt – rozpoczęto konserwację dekoracji grobu Chrystusa (malowidło Popiela „Panora- ma Golgoty”)	–	989 000
9.	Narodowy Stary Teatr im. H. Modrzejewskiej ul. Jagiellońska 1	900 000	944 825,35	105,0	– zakończono remont konserwa- torski sali Modrzejewskiej wraz z wymianą parkietu – efekt	202 162	405 651
10.	Plac Matejki 13 Akademia Sztuk Pięknych	900 000	900 000,00	100,0	– kontynuacja remontu konserwatorskiego elewacji od pl. Matejki	–	133 000
11.	Collegium Witkowskiego UJ ul. Gołębia 13	900 000	900 000,01	100,0	– kontynuacja remontu konserwatorskiego elewacji	138 968	498 000
12.	Pałac Arcybiskupi ul. Franciszkańska 3	900 000	899 997,83	100,0	– kontynuacja remontu wnętrza parteru pałacu	–	780 000
13.	Muzeum Archeologiczne ul. Senacka 3	850 000	849 999,23	100,0	– kontynuacja wzmocnienia konstrukcji obiektu – dofinansowanie uporządkowa- nia kanalizacji opadowej	615 000	131 263
14.	Zespół klasztorny Franciszkanów pl. Wszystkich Świętych 5	750 000	749 999,99	100,0	– zakończenie prac konser- watorskich w kaplicy św. Eligiusza – efekt – konserwacja dwóch portretów biskupów krakowskich – efekt – konserwacja malowidła ścien- nego w krużgankach – efekt – rozpoczęcie remontu dachu klasztoru	–	160 000
15.	Zespół klasztorny Karmelitów „Na Piasku” ul. Karmelicka 19	720 000	720 000,00	100,0	– kontynuowano prace konserwatorskie w kaplicy M. B. Piaskowej – wykonano remont konserwa- torski elewacji kaplicy M. B. Piaskowej – efekt – rozpoczęto konserwację dwóch obrazów ołtarzowych z naw bocznych kościoła	–	455 000
16.	Zespół klasztorny Augustianów ul. Augustiańska 7	855 000	846 352,85	99,0	– wymiana i konserwacja ka- miennej posadzki w kościele św. Katarzyny – efekt – zakończono prace związane z izolacją pionową murów kościół	–	250 000
	Pałac Jerzmanowskich ul. Górników 27	38 000	38 471,50	101,2	– zakończono konserwację stolar- ki okiennej w elewacji – efekt	–	–
		893 000	884 824,35	99,1			

17.	Kopiec Kościuszki	640 000	611 976,32	95,6	– zakończono konserwację murów oporowych Kopca – efekt	–	–
18.	Theatrum Anatomicum ul. Kopernika 12	600 000	626 515,46	104,4	– wykonano remont konserwatorski elewacji bocznych	–	–
19.	Pałac ac Pusłowskich ul. Westerplatte 10	580 000	579 999,99	100,0	– kontynuacja konserwatorskiego remontu kompleksowego budynku frontowego	65 552	73 000
20.	Dom Jana Matejki Muzeum Narodowe ul. Floriańska 41	260 000	250 000,00	96,2	– rozpoczęto remont konserwatorski wnętrz	68 000	121 056
21.	d. Pałac Królewski na Łobzowie Politechnika Krakowska ul. Podchorążych 1	500 000	500 000,00	100,0	– kontynuowano remont konserwatorski elewacji frontowej i skrzydła wsch.	328 161	203 130
22.	Zespół klasztorny Dominikanów ul. Stolarska 12 Kościół św. Trójcy	400 000	397 023,84	99,3	– zakończono konserwację wystroju wnętrza kaplicy Lubomirskich – efekt – program konserwatorski i projekt budowlany i wykonawczy naprawy latarni nad kaplicą Lubomirskich oraz doraźne zabezpieczenie przeciwwilgociowe i statyczne kamiennej latarni – likwidacja awarii krzyża nad kopułą kaplicy MB Różańcowej – opracowano wytyczne programowe do odtworzenia części pokrycia kamiennego kopuły kaplicy Myszkowskich – wykonano konserwację techniczną dwóch kwater poliptyku dominikańskiego z II połowy XV w.	–	21 186
23.	Pałac Czapskich Muzeum Narodowe ul. Piłsudskiego 10-12	230 000	229 845,99	99,9	– zakończono prace projektowe w zakresie remontu kompleksowego obiektu – efekt	59 000	67 361
24.	d. Collegium Godlewskiego al. Mickiewicza 21 Akademia Rolnicza	450 000	450 000,00	100,0	– kontynuowano remont konserwatorski elewacji zewnętrznej skrzydła płd.	–	709 500
25.	Zespół Klinik Neurologicznych ul. Botaniczna 3	550 000	549 999,99	100,0	– zakończono remont połowy dachu – strona płd. – rozpoczęto remont drugiej połowy dachu	–	278 671
26.	Zespół Szkół Ekonomicznych ul. Kapucyńska 2	450 000	472 412,46	105,0	– zakończono prace konserwatorskie przy elewacjach zewnętrznych – efekt	300 000	46 868
27.	Gmach Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie ul. Basztowa 22	400 000	400 000,00	100,0	– kontynuacja remontu elewacji wewnętrznej od strony ul. Pawiej	50 500	64 389
28.	Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy ul. Strzelecka 2	600 000	600 000,00	100,0	– remont konserwatorski elewacji budynku w części płd. z częściową wymianą stolarki	–	–
29.	d. Pałac Prymasowski ul. Grodzka 65	200 000	188 480,28	94,2	– opracowano dokumentację przedprojektową (ekspertyzy techniczne), faza wstępna do p.t. remontu obiektu – wykonano badania konserwatorskie na obecność polichromii, badania architektoniczne	328 621	7 250
30.	Collegium Novum UJ ul. Gołębia 24	400 000	400 000,00	100,0	– dofinansowanie konserwacji klatki schodowej rektorskiej – efekt – dofinansowanie remontu sali nr 51 – efekt	467 423	495 000

31.	ul. Gołębia 20 / ul. Jagiellońska 18 Instytut Filologiczny UJ	400 000	400 000,00	100,0	– zakończono remont konserwatorski elewacji frontowych wraz z wymianą stolarki okiennej – efekt	33 757	150 000
32.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie II Klinika Chirurgii ul. Kopernika 21	400 000	410 994,00	102,7	– kontynuacja remontu elewacji – rozpoczęcie izolacji przeciwwilgociowej budynku – montaż zadaszeń nad wejściami do budynku	–	115 950
33.	Zespół klasztorny Pijarów ul. Pijarska 2-4	500 000	499 574,22	99,9	– wykonano remont konserwatorski fasady kościoła – efekt – rozpoczęto prace konserwatorskie kruchty wraz z przyległymi pomieszczeniami	–	131 694
34.	Opactwo Cystersów w Mogile	400 000	400 000,00	100,0	– kontynuacja prac konserwatorskich w krużgankach klasztoru	–	180 000
35.	PAT – d. Pałac Sanguszków ul. Franciszkańska 1 / ul. Bracka 17	400 000	415 620,32	103,9	– remont konserwatorski elewacji wraz ze stolarką okienną II p. od ul. Brackiej	–	214 607
36.	Dom Pomocy Społecznej im. Helclów ul. Helclów 2	400 000	397 921,73	99,5	– wykonano konserwację i wymianę stolarki okiennej w elewacji frontowej – efekt	–	1 215 000
37.	Bazylika św. Floriana ul. Warszawska 1B	489 000	494 688,31	101,2	– zakończono prace konserwatorskie we wnętrzu naw i kruchty – efekt	–	460 000
38.	Kościół św. Tomasza Zgromadzenie Sióstr Kanoniczek ul. Szpitalna 10	395 000	394 663,51	99,9	– zakończono remont dachu wraz z ociepleniem stropu kościoła – efekt	–	–
39.	Zespół klasztorny Paulinów „Na Skalce” ul. Skalczna 15	385 000	369 948,00	96,1	– zakończono remont konserwatorski elewacji klasztoru wraz z wymianą pokrycia dachu nad przewiązką z kościołem – efekt – wykonano renowację 4 sarkofagów w krypcie Zasłużonych Polaków: Jana Długosza, Wincentego Pola, Karola Szymanowskiego, Stanisława Wyspiańskiego – efekt	–	805 000
40.	d. Pałac Potulickich Wyższe Seminarium Duchowne ul. Piłsudskiego 4	430 000	429 223,44	99,8	– zakończono remont konserwatorski elewacji wraz z podjazdem – efekt	–	115 460
41.	d. Pałac Wielopolskich Magistrat pl. Wszystkich Świętych 3/4	360 000	366 344,90	101,8	– wykonano remont konserwatorski w pomieszczeniach I p. budynku tzw. „Estreicherówki” (pokoje 132-136) – efekt	–	–
42.	ul. Gołębia 16	296 000	310 768,78	105,0	– wykonano remont konserwatorski elewacji – efekt	950	28 000
43.	Kamienica Łozińskich Muzeum Narodowe ul. Piłsudskiego 14	580 000	579 996,87	100,0	– dofinansowanie kontynuacji modernizacji i remontu budynku głównego	1 166 939	1 038 075
44.	Fundacja Aleksandra Lubomirskiego ul. Rakowicka 27 Uniwersytet Ekonomiczny	300 000	300 000,00	100,0	– rozpoczęto remont korytarzy oraz bocznych klatek schodowych gmachu głównego – wykonano prace remontowe w pomieszczeniach starej auli z rekonstrukcją sztukaterii	70 000	–
45.	d. Willa tzw. „Biały Domek”, ul. Lubicz 21 Komenda Wojewódzka Policji	300 000	266 574,26	88,9	– zakończono wykonanie izolacji zewnętrznej budynku – efekt	–	20 036

46.	Zespół Szpitala Wojskowego ul. Wrocławska 1-3	300 000	300 000,00	100,0	– rozpoczęto remont dachu budynku nr 2 wraz z instalacją odgromową	–	–
47.	Zespół szpitalno-parkowy ul. Babińskiego 29	300 000	299 968,71	100,0	– rozpoczęto remont konserwatorski elewacji pawilonu 5 c	–	1 758 440
48.	Collegium Wróblewskiego ul. Olszewskiego 2	300 000	295 392,50	98,5	– rozpoczęto wymianę stolarki okiennej – zakończono remont konserwatorski piwnic – efekt	12 354	112 000
49.	d. Klasztor Karmelitów Klinika Dermatologii ul. Kopernika 19	300 000	300 000,00	100,0	– rozpoczęto wymianę stolarki okiennej	–	310 998
50.	Collegium Medicum UJ Zespół Klinik Ginekologii i Położnictwa ul. Kopernika 23	265 000	270 417,73	102,0	– remont konserwatorski głównej klatki schodowej wraz z przyległymi korytarzami – efekt	–	80 659
51.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Klinika Urologii ul. Grzegorzewska 18	240 000	237 270,74	98,9	– kontynuacja remontu konserwatorskiego elewacji – rekonstrukcja i montaż lamp zewnętrznych	140 383	167 503
52.	Bazylika Mariacka Rynek Główny 3	300 000	299 060,69	99,7	– wykonano prace konserwatorsko-naprawcze dolnych partii polichromii naw kościoła – rozpoczęto konserwację z częściową rekonstrukcją posadzki marmurowej w nawach, kaplicach i prezbiterium bazyliki	–	–
53.	Kościół św. Andrzeja Zespół klasztorny Klarysek ul. Grodzka 56	300 000	299 401,94	99,8	– kontynuacja kompleksowych prac konserwatorskich w kaplicy zakonnej – awaryjna naprawa zwieńczenia wieży pn. kościoła	–	150 000
54.	Kamienica Jordanowska ul. Szpitalna 24	300 000	300 000,00	100,0	– rozpoczęcie remontu dachu wraz z zabudową tarasu i adaptacją poddasza	–	22 318
55.	Cmentarz Rakowicki	300 000	300 000,00	100,0	– konserwacja grobowców rodziny Kochanowskich i Boznańskich – rozpoczęcie konserwacji i wzmocnienia muru cmentarnego	–	–
56.	Fort Kościuszko – Bastion V	300 000	299 998,08	100,0	– dokończono remont konserwatorski elewacji Bastionu V – efekt – rozpoczęto remont dziedzińca wraz z izolacją kaponiery	–	–
57.	Szkoła ul. Studencka 12	300 000	299 999,99	100,0	– kontynuowano remont konserwatorski elewacji – skrzydło wsch.	393 758	–
58.	Gimnazjum nr 2 ul. Studencka 13	300 000	299 966,57	100,0	– wykonano remont konserwatorski elewacji od ul. Loretańskiej	–	–
59.	Akademia Sztuk Pięknych, ul. Humberta 3 Zespół Szkół Mechanicznych nr 1 al. Mickiewicza 5	793 000	793 000,00	100,0	– rozpoczęto kompleksowy remont dachu – wykonano iglicę i kulę w wieżycze budynku	–	396 000
60.	Teatr im. J. Słowackiego pl. Św. Ducha 4 bud. administracji Teatru	316 000	314 989,91	99,7	– dokończono remont w zakresie wzmocnienia fundamentów – efekt	–	14 274
61.	ul. Gołębia 18 Instytut Polonistyki UJ	263 000	275 052,05	104,6	– wykonano remont konserwatorski elewacji – efekt	–	–

62.	Klinika Okulistyki ul. Kopernika 38	185 000	185 000,00	100,0	– wykonano konserwację stolarki drzwiowej parteru i przyziemia	–	17 492
63.	Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w zespole szpitalnym św. Łazarza ul. Kopernika 19	250 000	250 000,00	100,0	– rozpoczęto konserwację architektury i wystroju wnętrza nawy kościoła	–	–
64.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4 IV LO ul. Krzemionki 11	250 000	250 482,01	100,2	– wykonano rekonstrukcję i wymianę stolarki okiennej w elewacji frontowej – efekt	–	–
65.	„Kamienica Długoszowska” ul. Grodzka 33	250 000	249 937,23	100,0	– wykonano remont konserwatorski elewacji frontowej i tylnej wraz z konserwacją portalu kamiennego – efekt – rozpoczęto prace remontowe zabytkowej klatki schodowej	–	15 000
66.	Dom Plastyków – ZPAP ul. Łobzowska 3/ ul. Asnyka 6	200 000	200 000,00	100,0	– rozpoczęto remont elewacji frontowej i bocznej budynku głównego oraz części dachu	–	–
67.	Instytut Ekspertyz Sądowych ul. Westerplatte 9	200 000	200 000,00	100,0	– dofinansowanie remontu konserwatorskiego elewacji	280 000	210 000
68.	Kompleks budynków Straży Pożarnej ul. Westerplatte 19	200 000	200 000,00	100,0	– rozpoczęto rekonstrukcję stolarki okiennej w budynku głównym i oficynie prawej	–	11 361
69.	Collegium Minus UJ ul. Gołębia 11	300 000	300 000,00	100,0	– rozpoczęto remont elewacji	100 000	201 000
70.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie I i II Klinika Kardiologii i Endokrynologii ul. Kopernika 17	260 000	259 999,99	100,0	– zakończono remont ambulatorium I Kliniki – efekt – rozpoczęto remont ambulatorium II Kliniki	265 361	398 346
71.	I Klinika Chirurgii ul. Kopernika 40	200 000	200 000,00	100,0	– kontynuowano remont konserwatorski elewacji tylnej wraz z wymianą stolarki okiennej	–	91 692
72.	Kościół św. Barbary Mały Rynek 8	200 000	200 000,00	100,0	– dofinansowanie prac konserwatorskich architektury i wystroju wnętrza kościoła	–	185 000
73.	Kościół św. św. Piotra i Pawła ul. Grodzka 54	200 000	200 152,98	100,1	– dokończenie konserwacji wystroju kaplicy Najśw. Sakramentu – efekt – wykonano konserwację barokowych ławek – I etap	–	13 500
74.	Zespół klasztorny Franciszkanów-Reformatów ul. Reformacka 4	400 000	400 000,00	100,0	– rozpoczęto izolację budynków klasztornych	–	160 000
75.	Plebania Parafii św. Krzyża ul. św. Krzyża 23	230 000	229 924,11	100,0	– wykonano prace konserwatorskie przy elewacji tylnej wraz ze wzmocnieniem konstrukcyjnym	–	–
76.	Klasztor Sióstr Dominikanek „Na Gródku” ul. Mikołajska 21	200 000	200 000,00	100,0	– rozpoczęto remont konserwatorski elewacji kościoła, klasztoru wraz ze ścianą parawanową	–	67 000
77.	Kościół św. Józefa ul. Zamoyskiego 2	200 000	200 000,00	100,0	– wykonano remont otoczenia kościoła i rozpoczęto naprawę muru ogrodzeniowego	50 000	–
78.	Zespół klasztorny Wizytek ul. Krowoderska 16	200 000	200 000,00	100,0	– rozpoczęto prace remontowo-konserwatorskie stolarki okiennej I i II p. na elewacjach od ogrodu	–	80 000

79.	Kościół Najśw. Salwatora ul. Bł. Bronisławy	200 000	173 704,56	86,9	– wykonano zabezpieczenie konstrukcyjne skarpy, wzmocnienie muru oporowego po stronie wsch. – efekt	–	45 000
80.	Szpital Bonifratrów ul. Trynatarska 11	280 000	290 000,00	103,6	– rozpoczęto remont konserwatorski elewacji	20 000	644 762
81.	Plac Mariacki	200 000	201 390,54	100,7	– dokończono prace związane z konserwacją pachołków i remontem nawierzchni po stronie płn. Kościoła Mariackiego – efekt	–	–
82.	„Kamienica pod Kruki” Rynek Główny 25	200 000	200 000,00	100,0	– wzmocniono naroże płd.-wsch. oficyny	7 393 586	–
83.	Magistrat, pl. Wszystkich Świętych 11 Urząd Miasta Krakowa	300 000	315 029,10	105,0	– zakończono remont konserwatorski elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej i konserwacją godła apteki – efekt	–	–
84.	Dom J. Piłsudskiego – Oleandry al. 3 Maja 7	200 000	199 999,12	100,0	– opracowano ekspertyzę konstrukcyjno-budowlaną remontu konserwatorskiego portyku wejściowego oraz rozpoczęto remont	–	–
85.	Zespół Szkół Chemicznych ul. Krupnicza 44	200 000	200 002,92	100,0	– rozpoczęto remont konserwatorski elewacji od ul. Krupniczej	118 000	137 894
86.	Kamienica ul. Grodzka 27	200 000	199 868,91	99,9	– wykonano prace remontowo-konserwatorskie w „izbie na zadzi” – efekt	–	–
87.	Polska Akademia Umiejętności ul. Sławkowska 17	200 000	200 000,00	100,0	– wykonano remont konserwatorski elewacji od ul. św. Jana wraz z wymianą stolarki okiennej – efekt	–	520 889
88.	Kamienica ul. Ariańska 18	200 000	199 899,69	99,9	– kontynuacja remontu konserwatorskiego elewacji – sgraffito	97 796	–
89.	Zgromadzenie Księży Misjonarzy Kościół pw. NMP z Lourdes ul. Misjonarska 37	465 000	463 643,44	99,7	– wykonano remont konserwatorski wieży kościoła – efekt	–	53 000
90.	Willa Decjusza al. 28-go Lipca 1943 17a	190 000	199 500,00	105,0	– rozpoczęto roboty izolacyjne tarasu i schodów	–	46 000
91.	Kościół Greckokatolicki ul. Wiślna 11	160 000	159 996,00	100,0	– rozpoczęto prace konserwatorskie przy ścianach i sklepieniu wraz z konserwacją polichromii	30 000	7 500
92.	Dom Józefa Mehoffera Muzeum Narodowe ul. Krupnicza 26	325 000	339 864,87	104,6	– wykonano remont elewacji ogrodowej wraz ze stolarką okienną – efekt	24 558	66 980
93.	ul. Gołębia 14 Instytut Polonistyki UJ	89 000	93 450,00	105,0	– dofinansowanie remontu konserwatorskiego elewacji – efekt	166 720	20 000
94.	Kościół św. Marka ul. Sławkowska 24 / ul. św. Marka 10	150 000	150 000,00	100,0	– rozpoczęto konserwację ołtarzy przyfilarowych	–	5 900
95.	Zespół klasztorny Bernardynek ul. Poselska 21	150 000	150 096,00	100,1	– rozpoczęto prace konserwatorskie we wnętrzu kościoła św. Józefa – ołtarz główny	–	300 000
96.	Zgromadzenie Służebnic Najśw. Serca Jezusowego ul. Garncarska 24/26	150 000	150 000,00	100,0	– rozpoczęto remont dachu	–	35 300

97.	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych ul. Łobzowska 40	150 000	150 000,00	100,0	– rozpoczęto remont dachu budynku klasztornego „Kapelanka”	–	12 800
98.	Cmentarz Żydowski	150 000	148 176,00	98,8	– konserwacja 57 kamiennych nagrobków	–	–
99.	ul. św. Jana 12 Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa	150 000	150 000,00	100,0	– wykonano remont konserwatorski elewacji frontowej budynku wraz ze stolarką okienną i bramą – efekt	12 294	13 678
100.	Budynek „Celestat” ul. Lubicz 16	150 000	156 135,38	104,1	– dokończono izolację murów – efekt	–	–
101.	d. Spichlerz Muzeum Narodowe pl. Sikorskiego 6	100 000	96 380,01	96,4	– wykonano dokumentację projektową remontu i adaptacji obiektu – efekt	–	–
102.	Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego ul. Straszewskiego 22	100 000	100 000,00	100,0	– wykonano remont konserwatorski elewacji amfiteatru i podwórca budynków	203 380	474 721
103.	d. Kasyno Oficerskie ul. Zyblikiewicza 1 / ul. Westerplatte 17	100 000	99 999,92	100,0	– dofinansowanie prac remontowych (osuszenie budynku oraz odtworzenia stolarki okiennej – I etap)	196 576	–
104.	Collegium Medicum UJ ul. Kopernika 25	100 000	73 199,02	73,2	– rozpoczęcie remontu konserwatorskiego elewacji wsch.	–	12 750
105.	Zgromadzenie Córek Bożej Miłości ul. Pędzichów 16	200 000	209 908,78	105,0	– zakończono remont konserwatorski elewacji frontowych ryzalitów bocznych i muru ogrodzeniowego – efekt	–	16 250
106.	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych ul. Kopernika 44	100 000	100 000,00	100,0	– wykonano II etap prac konserwatorskich w drugiej zakrystii kościoła klasztornego	–	–
107.	Zespół klasztorny Albertynek ul. Woronicza 10	100 000	100 000,00	100,0	– rozpoczęto remont budowlano-konserwatorski budynku klasztornego Furty	–	120 000
108.	Dom Kolegiaty Wszystkich Świętych ul. Kanonicza 11	100 000	104 999,26	105,0	– wykonano remont konserwatorski ganków – efekt	–	50 500
109.	Cmentarz Remuh	100 000	104 058,00	104,1	– wykonano konserwację 60 kamiennych nagrobków	–	–
110.	Mury obronne i Brama Floriańska Gmina Kraków	100 000	100 000,00	100,0	– dofinansowanie II etapu prac remontowo-konserwatorskich związanych z przystosowaniem murów do trasy turystycznej	532 033	–
111.	Fort 49 „Krzyszawice” ul. Architektów	100 000	100 000,00	100,0	– dofinansowanie kontynuacji remontu dachu	–	–
112.	ul. Radziwiłłowska 4 Towarzystwo Lekarskie Krakowskie	150 000	149 757,84	99,8	– wykonano remont konserwatorski fasady – efekt	–	–
113.	Kościół św. Krzyża pl. Św. Ducha 2	114 000	107 921,75	94,7	– zakończono uporządkowanie terenu wokół kościoła wraz z pracami dodatkowymi – efekt	–	43 177
114.	Dom ul. Krakowska 47 – CARITAS	80 000	79 801,63	99,8	– wykonano izolację przeciwwilgociową murów fundamentowych od strony dziedzińca wraz z tynkami szerokoporowymi w piwnicy – efekt	–	38 000
115.	Arsenał Królewski UJ ul. Grodzka 64	60 000	60 000,00	100,0	– wykonano 3 bramy dębowe wraz z konserwacją 2 naświetli w budynku – efekt	4 955	69 000
116.	Kościół św. Grzegorza Wielkiego Kraków – Ruszcza	60 000	53 969,54	89,9	– wykonano prace konserwatorskie ołtarza św. Józefa oraz chrzcielnicy – efekt	–	98 500

117.	Filharmonia Krakowska ul. Zwierzyniecka 1	90 000	89 998,70	100,0	– wykonano renowację elewacji tylnych budynku – I etap	18 276	–
118.	Dwór „Rydłówka” Kraków – Bronowice ul. Wł. Tetmajera 28 – Muzeum	64 000	64 414,00	100,6	– dokończono remont elewacji , remont kominów – efekt – prace remontowo- konserwa- torskie w pracowni Lucjana Rydla – efekt	–	21 500
119.	Barokowa Figura Matki Boskiej Łaskawej Planty Krakowskie	30 000	30 000,00	100,0	– remont konserwatorski i rekonstrukcja figury MB Łaskawej	–	–
RAZEM: Inne koszty: Rezerwa NFRZK:		45 954 000 28	45 910 635,60 2 425,70	99,9		25 778 049	22 976 299
OGÓŁEM:		45 954 028	45 913 061,30	99,9			

Uwaga*: podana przez właścicieli wysokość poniesionych nakładów nie jest możliwa do zweryfikowania przez ZRZZK.
 Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa **Tadeusz Murzyn**
 Kraków, 14 stycznia 2008 roku

Informacja o realizacji zadań w inwestorstwie zastępczym ZRZZK za rok 2007

Lp.	Wyszczególnienie	Umowa o inwestorstwo zastępcze	Wykonanie za rok 2007 (w zł)	% wykonanie (4:3)	Zakres rzeczowy prac
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Opactwo Benedyktynów w Tyńcu	6 030 807	6 030 806,88	100,0	– kontynuowano prace budowlane związane z modernizacją tzw. Wielkiej Ruiny – zakończono modernizację gospodarki cieplnej klasztoru – efekt
2.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Klinika Urologii ul. Grzegorzewska 18	140 383	140 383,16	100,0	– zakończono remont pomieszczenia ambulatorium
3.	Pałac Krzysztofy Rynek Główny 35	776 381	776 380,56	100,0	– wykonano roboty ogólnobudowlane oraz instalacyjne rozpoczęto remont całościowy skrzydła zachodniego wraz z wykonaniem niezbędnych badań konserwatorskich
4.	Klasztor OO. Kamedułów ul. Konarowa*	5 549 420	4 939 598,36	89,0	– adaptacja domu Wolskiego i Infirmerii
5.	Pałac ac Pusłowskich ul. Westerplatte 10	65 552	65 551,81	100,0	– wykonano roboty ogólnobudowlane i instalacyjne – remont ściany szczytowej od strony Instytutu Ekspertyz Sądowych
6.	Instytut Ekspertyz Sądowych ul. Westerplatte 9	280 000	280 000,00	100,0	– wykonano remont konserwatorski elewacji
7.	Szpital Uniwersytecki I i II Klinika Kardiologii i Endokrynologii ul. Kopernika 17	305 361	265 360,76	86,9	– remont ambulatorium I Kliniki Kardiologii
8.	d. Pałac Królewski na Łobzowie Politechnika Krakowska ul. Podchorążych 1	328 161	328 161,27	100,0	– remont rampy dla osób niepełnosprawnych
9.	Basztowa 18/ Plac Matejki 13 Akademia Sztuk Pięknych	2 300 000	2 300 000,08	100,0	– wykonano strop nad piwnicami wraz z badaniami archeologicznymi
10.	Teatr im. J. Słowackiego pl. Św. Ducha 1	610 769	610 769,47	100,0	– zakończono remont konserwatorski elewacji – efekt

11.	Narodowy Stary Teatr im. H. Modrzejewskiej ul. Jagiellońska 1	202 162	202 161,52	100,0	– wykonano instalacje elektryczne wraz z osprzętem w sali Modrzejewskiej
12.	Mury obronne i Brama Floriańska Gmina Kraków	532 033	532 033,18	100,0	– wykonano II etap prac remontowo-konserwatorskich w ramach przystosowania murów do trasy turystycznej
13.	Kamienica Łozińskich Muzeum Narodowe ul. Piłsudskiego 14	1 166 939	1 166 938,91	100,0	– zakończenie modernizacji budynku głównego – efekt
14.	Przy Rondzie 6	1 843 022	1 843 021,83	100,0	– rozpoczęto remont kompleksowy kondygnacji należących do Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego
15.	Sukiennice Muzeum Narodowe Gmina Kraków	25 199 20 500	25 198,77 20 500,00	100,0 100,0	– budowa ściany wewnętrznej na parterze budynku rozgraniczającej własność Muzeum od Gminy – aktualizacja opinii konstrukcyjnej attyk oraz badania architektoniczne
16.	Collegium Witkowskiego ul. Gołębia 13	138 968	138 967,98	100,0	– kontynuacja remontu konserwatorskiego elewacji
17.	Muzeum Archeologiczne ul. Senacka 3	615 000	615 000,00	100,0	– wykonano remont kanalizacji opadowej – efekt
18.	Gmach Urzędu Wojewódzkiego ul. Basztowa 22	50 500	50 500,00	100,0	– wykonano rozbiórkę garaży oraz remont elewacji
19.	d. Pałac Prymasowski ul. Grodzka 65	321 375	328 621,19	102,3	– opracowano dokumentację przedprojektową (ekspertyzy techniczne), faza wstępna do p.t. remontu obiektu – inwentaryzacja architektoniczno-budowlana całego budynku
20.	Szpital Bonifratrów ul. Trynatarska 11	20 000	20 000,00	100,0	– wykonano konserwację stolarki okiennej – efekt
21.	„Kamienica pod Kruki” Rynek Główny 25	7 393 586	7 393 586,18	100,0	– rozpoczęcie remontu kompleksowego oficyny
22.	ul. Gołębia 14 Instytut Polonistyki UJ	166 720	166 720,36	100,0	– remont konserwatorski elewacji
23.	Gmach Główny Muzeum Narodowego – al. 3-go Maja	1 094 711	1 094 710,93	100,0	– modernizacja maszynowni klimatyzacji – etap IVB – efekt
24.	d. Pałac Tyszkiewiczów ul. Garbarska 1	262 096	267 008,20	101,9	– wykonano i uruchomiono kotłownię gazową – efekt
25.	Pałac Czapskich ul. Piłsudskiego 10 - 12	59 000	58 999,99	100,0	– zakończono prace projektowe w zakresie remontu kompleksowego obiektu
26.	Collegium Minus UJ ul. Gołębia 11	100 000	100 000,00	100,0	– wykonanie i wymiana stolarki okiennej
27.	d. Kasyno Oficerskie ul. Zyblikiewicza 1 / Westerplatte 17	196 578	196 575,78	100,0	– dofinansowanie odtworzenia stolarki okiennej – I etap
28.	Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego	30 500	30 500,00	100,0	– wykonano projekt zamienny dla remontu bud. nr 7
29.	XX LO im. L. Staffa ul. Szlak 5	225 986	231 500,00	102,4	– wymiana instalacji elektrycznych wewnętrznych – efekt
30.	ul. Gołębia 20 / Jagiellońska 18 Instytut Filologiczny UJ	33 757	33 757,36	100,0	– remont konserwatorski elewacji
31.	Dom Józefa Mehoffera Muzeum Narodowe ul. Krupnicza 26	24 558	24 557,71	100,0	– wykonano remont elewacji ogrodowej wraz ze stolarką okienną
32.	Arsenał Królewski UJ ul. Grodzka 64	4 956	4 955,47	100,0	– wykonano 3 bramy dębowe wraz z konserwacją 2 naświetli w budynku

33.	Filharmonia Krakowska ul. Zwierzyniecka 1	18 276	18 275,89	100,0	– zakończenie prac związanych z wymianą instalacji c.o.
34.	Muzeum Etnograficzne pl. Wolnica 1	360 481	360 481,11	100,0	– wymiana stolarki okiennej – I etap
35.	I LO im. B. Nowodworskiego pl. Na Groblach 9	238 357	244 172,90	102,4	– kontynuacja wymiany stolarki okiennej
36.	Collegium Novum UJ ul. Gołębia 24	471 138	467 423,48	99,2	– remont konserwatorski sali nr 51, konserwacja klatki schodowej tzw. rektorskiej – efekt
37.	Fundacja Aleksandra Lubomirskiego – AE ul. Rakowicka 27	70 000	70 000,00	100,0	– remont auli
38.	Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna ul. Straszewskiego 22	203 380	203 380,19	100,0	– wykonano remont konserwatorski elewacji i dziedzińca – efekt
39.	V LO im. A. Witkowskiego ul. Studencka 12	400 000	393 758,08	98,4	Wykonano: – izolację pionową budynku od strony podwórka – renowację korytarzy i remont awaryjnej klatki schodowej – wymianę 10 szt. okien
40.	Zespół Szkół Ekonomicznych ul. Kapucyńska 2	300 000	300 000,01	100,0	– wykonano I etap wymiany instalacji elektrycznej wraz z malowaniem sal
41.	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie ul. Kanonicza 24	23 400	23 400,00	100,0	– wykonano naprawę odpływu wód deszczowych w podworcu
42.	Collegium Wróblewskiego ul. Olszewskiego 2	12 354	12 354,14	100,0	– dofinansowanie wymiany stolarki okiennej – I etap
43.	Zespół Szkół Chemicznych ul. Krupnicza 44	118 000	117 999,74	100,0	– dofinansowanie wymiany stolarki okiennej
44.	Kamienica – ul. Ariańska 18	98 000	97 796,20	99,8	– prace konserwatorskie przy dekoracji sztukatorskiej parteru
45.	ul. św. Jana 12 Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa	12 294	12 293,64	100,0	– rekonstrukcja i renowacja stolarki okiennej i bramy
46.	ul. Gołębia 16 Wydział Polonistyki UJ	950	950,48	100,1	– dofinansowanie remontu konserwatorskiego elewacji
47.	Kościół św. Józefa ul. Zamoyskiego 2	50 000	50 000,00	100,0	– zabezpieczenie zagrożonych konstrukcyjnie schodów i muru ogrodzeniowego
48.	Kościół Greckokatolicki ul. Wiślna 11	30 000	30 000,00	100,0	– wykonano konserwację metalowej konstrukcji okna i szklenia witrażowego wraz z osłoną
49.	Dom Jana Matejki Muzeum Narodowe ul. Floriańska 41	68 000	68 000,00	100,0	– wykonano konserwację techniczną stropu
RAZEM:		33 389 610	32 753 113,57	98,1	

*Uwaga: termin realizacji – 30.03.2008 r.

Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa **Tadeusz Murzyn**
Kraków, 14 stycznia 2008 roku

Zarząd Rewaloryzacji
Zespołów Zabytkowych Krakowa
31-005 Kraków, ul. Bracka 13

PLAN RZECZOWO-FINANSOWY

odnowy zabytków Krakowa na rok 2008
ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

Dochody:

A.	Środki finansowe z budżetu centralnego poprzez Kancelarię Prezydenta RP	44 300 000
B.	Środki społeczne oraz spłata zadłużeń hipotecznych	357 768
C.	Stan środków na dzień 1 stycznia 2008 r.	192 232
RAZEM:		44 850 000

Przewidywane wydatki:

Lp.	Obiekt	Wpis do rejestru zabytków	Własność Administracja	Rodzaj refundacji kosztów	Proponowany limit (zł)	Zakres rzeczowy
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego	A-7	SP	bezzwrotna	3 400 000	- kontynuacja remontu konserwatorskiego budynku nr 7 - kontynuacja konserwacji murów kleszczowych
2.	Klasztor OO. Kamedułów ul. Konarowa	A-6	kościelna	bezzwrotna	2 900 000	- zakończenie remontu Domu Wolskiego – efekt - kontynuacja remontu Schindlerówki i furty
3.	Zespół klasztorny Benedyktynów w Tyńcu	A-33	kościelna	bezzwrotna	1 950 000	- zakończenie remontu tzw. „Wielkiej Ruiny” oraz muru oporowego – efekt
4.	Sukiennice	A-10	Gmina Kraków	bezzwrotna	500 000	- kontynuacja remontu konserwatorskiego części gminnej
			SP / Muzeum Narodowe / Gmina Kraków	bezzwrotna	800 000	- rozpoczęcie konserwacji attyk
5.	Pałac Krzysztofora Rynek Główny 35	A-42	Gmina Kraków / Urząd Marszałkowski Wojew. Małopolskiego – samorządowa	bezzwrotna	1 000 000	- kontynuacja remontu kompleksowego wraz z przedprozami
6.	Zespół klasztorny Bernardynów ul. Bernardyńska 2	A-18	kościelna	bezzwrotna	1 000 000	- kontynuacja konserwacji wnętrza kościoła
7.	Pałac Arcybiskupi ul. Franciszkańska 3	A-94	Kuria Metropolitalna	bezzwrotna	900 000	- kontynuacja remontu konserwatorskiego parteru oraz rozpoczęcie konserwacji kaplicy
8.	Muzeum Archeologiczne ul. Senacka 3	A-90	Urząd Marszałkowski Wojew. Małopolskiego – samorządowa / Muzeum Archeologiczne	bezzwrotna	835 000	- kontynuacja zabezpieczenia konstrukcji budynku - rozpoczęcie remontu dachów
9.	Zespół klasztorny Kanoników Regularnych Laterańskich na Kazimierzu ul. Bożego Ciała 26	A-24	kościelna	bezzwrotna	800 000	- kontynuacja prac konserwatorskich elewacji kościoła i kaplicy Zwiastowania
10.	Collegium Maius UJ ul. Jagiellońska 15	A-11	SP / Uniwersytet Jagielloński	bezzwrotna	800 000	- rozpoczęcie rewitalizacji Ogrodu Profesorskiego wraz z elewacją Collegium od strony ogrodu
11.	Pałac Czapskich Muzeum Narodowe ul. Piłsudskiego 10-12	A-106	SP	bezzwrotna	750 000	- rozpoczęcie remontu kompleksowego

12.	Zespół Klinik Neurologicznych ul. Botaniczna 3	A-824	Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	718 000	– zakończenie remontu dachów – efekt
13.	Archikatedra na Wawelu	A-7	kościelna	bezzwrotna	700 000	– wykonanie izolacji podziemia Katedry – rozpoczęcie remontu konserwatorskiego dziedzińca – rozpoczęcie remontu konserwatorskiego biblioteki – rozpoczęcie konserwacji kaplicy Wazów – zakończenie prac badawczych w kryptach Katedry – zakończenie prac konserwatorskich w zakrystii kaplicy bp. Tomickiego
14.	Collegium Minus UJ ul. Gołębia 11	A-314	SP / Uniwersytet Jagielloński	bezzwrotna	670 000	– zakończenie konserwacji elewacji – efekt
15.	Bazylika Mariacka Rynek Główny 3	A-3	kościelna	bezzwrotna	650 000	– kontynuacja konserwacji rekonstrukcji posadzki
16.	PAT – d. Pałac Sanguszków ul. Franciszkańska 1 / ul. Bracka 17	A-727	kościelna	bezzwrotna	635 000	– zakończenie konserwacji fasad – efekt
17.	Zespół klasztorny Franciszkanów pl. Wszystkich Świętych 5	A-22	kościelna	bezzwrotna	600 000	– kontynuacja prac przy dachu klasztoru – rozpoczęcie konserwacji zakrystii
18.	Muzeum Archidiecezjalne ul. Kanonicza 19	A-49	Kuria Metropolitalna / Muzeum Archidiecezjalne	bezzwrotna	600 000	– rozpoczęcie remontu konserwatorskiego piwnic i klatek schodowych
19.	Collegium Witkowskiego UJ ul. Gołębia 13	A-755	SP / Uniwersytet Jagielloński	bezzwrotna	575 000	– zakończenie konserwacji elewacji – efekt
20.	Zespół klasztorny Augustianów ul. Augustiańska 7 Pałac Jerzmanowskich ul. Górników 27	A-5 A-639	kościelna kościelna	bezzwrotna bezzwrotna	150 000 400 000	– wznowienie prac konserwatorskich w krużgankach i gotyckiej sieni w klasztorze – kontynuacja konserwacji elewacji pałacu
21.	Zespół Szpitala Wojskowego ul. Wrocławska 1-3	A-1112	SP	bezzwrotna	550 000	– zakończenie remontu dachu bud. nr 2 – efekt
22.	Collegium Wróblewskiego ul. Olszewskiego 2	A-312	SP / Uniwersytet Jagielloński	bezzwrotna	500 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
23.	Zespół klasztorny Dominikanów ul. Stolarska 12 Kościół św. Trójcy	A-21	kościelna	bezzwrotna	500 000	– kontynuacja prac konserwatorskich kopuł kaplic Myszkowskich i Lubomirskich oraz poliptyku dominikańskiego
24.	Fort Kościuszko – Bastion V	A-308	Gmina Kraków / Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa	bezzwrotna	500 000	– kontynuacja prac izolacyjnych kaponieri i otoczenia bastionu
25.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie II Klinika Chirurgii ul. Kopernika 21	A-1005	Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	450 000	– kontynuacja konserwacji elewacji i izolacji budynku
26.	Narodowy Stary Teatr im. H. Modrzejewskiej ul. Jagiellońska 1	A-118	SP / Narodowy Stary Teatr	bezzwrotna	450 000	– dokończenie rekonstrukcji elementów wystroju fasady – efekt – rozpoczęcie konserwacji klatki schodowej tzw. aktorskiej – rozpoczęcie remontu konserwatorskiego sali dużej
27.	Cmentarz Rakowicki	A-584	Gmina Kraków	bezzwrotna	450 000	– kontynuacja prac konserwatorskich przy murze oraz konserwacja grobowców
28.	Dom J. Piłsudskiego – Oleandry al. 3 Maja 7	A-853	Gmina Kraków / Związek Legionistów Polskich	bezzwrotna	446 000	– zakończenie remontu konserwatorskiego portyku wejściowego – efekt

29.	d. Collegium Godlewskiego al. Mickiewicza 21 Akademia Rolnicza	A-886	SP / Akademia Rolnicza	bezzwrotna	435 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
30.	Theatrum Anatomicum ul. Kopernika 12	A-856	SP / Collegium Medicum UJ	bezzwrotna	400 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
31.	d. Szkoła Przemysłowa Akademia Sztuk Pięknych, ul. Humberta 3 Zespół Szkół Mechanicznych nr 1 al. Mickiewicza 5	A-750	SP / Gmina Kraków	bezzwrotna	400 000	– kontynuacja remontu dachu
32.	Dom „Pod Krzyżem” ul. Szpitalna 21	A-109	Gmina Kraków	bezzwrotna	400 000	– rozpoczęcie remontu dachu
33.	Zespół szpitalno-parkowy ul. Babińskiego 29	A-893	SP / Krakowski Szpital Neuropsychiatryczny	bezzwrotna	400 000	– kontynuacja konserwacji elewacji pawilonu 5c
34.	Kościół św. Marka ul. Sławkowska 24 / św. Marka 10	A-16	kościelna	bezzwrotna	390 000	– zakończenie konserwacji ołtarzy przyfilarowych i Bł. Salomei – efekt
35.	Kościół św. Barbary Mały Rynek 8	A-23	kościelna	bezzwrotna	375 000	– dofinansowanie kontynuacji prac konserwatorskich wnętrza kościoła
36.	Plebania Parafii św. Krzyża ul. św. Krzyża 23	A-240	kościelna	bezzwrotna	375 000	– zakończenie konserwacji elewacji – efekt
37.	Pałac ac Pusłowskich ul. Westerplatte 10	A-128	Uniwersytet Jagielloński	bezzwrotna	360 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
38.	Fundacja Aleksandra Lubomirskiego ul. Rakowicka 27 Uniwersytet Ekonomiczny	A-103	SP / Uniwersytet Ekonomiczny	bezzwrotna	350 000	– kontynuacja remontu konserwatorskiego wnętrza budynku głównego
39.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Klinika Urologii ul. Grzegorzewska 18	A-1128	Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	350 000	– zakończenie konserwacji elewacji i wykonanie izolacji – efekt
40.	Kościół Greckokatolicki ul. Wiślna 11	A-85	kościelna / Kuria Przemysko-Warszawska obrzędki Greckokatolickiego	bezzwrotna	350 000	– kontynuacja prac konserwatorskich wnętrza kościoła
41.	Cmentarz Remuh	A-33	Gmina Wyznaniowa Żydowska	bezzwrotna	350 000	– kontynuacja konserwacji nagrobków – rozpoczęcie konserwacji muru wraz z aranżacją dawnego wejścia
42.	d. Szkoła Realna Gimnazjum nr 2 ul. Studencka 13	A-688	Gmina Kraków / Gimnazjum nr 2	bezzwrotna	350 000	– zakończenie konserwacji fasad – efekt
43.	Plac Matejki 13 Akademia Sztuk Pięknych	A-104	SP / Akademia Sztuk Pięknych	bezzwrotna	340 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
44.	Zespół klasztorny Franciszkanów-Reformatów ul. Reformacka 4	A-87	kościelna	bezzwrotna	330 000	– kontynuacja prac izolacyjnych klasztoru
45.	Willa Decjusza al. 28-go Lipca 17a	A-131	Gmina Kraków	bezzwrotna	320 000	– zakończenie remontu tarasów i schodów – efekt
46.	Zespół klasztorny Karmelitów „Na Piasku” ul. Karmelicka 19	A-84	kościelna	bezzwrotna	310 000	– zakończenie prac konserwatorskich w kaplicy MB Piaskowej i dwóch obrazów: „Judy Tadeusza” i „Chrystusa Dźwigającego Krzyż” – efekt
47.	Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy ul. Strzelecka 2	A-592	Urząd Marszałkowski Wojew. Małopolskiego – samorządowa	bezzwrotna	300 000	– kontynuacja konserwacji elewacji

48.	d. Pałac Prymasowski ul. Grodzka 65	A-429	SP	bezzwrotna	300 000	– wykonanie izolacji fundamentów wraz z osuszeniem i odgrzybieniem oficyny zach. – rozpoczęcie remontu dachu
49.	Opactwo Cystersów w Mogile	A-20	kościelna	bezzwrotna	300 000	– zakończenie I etapu prac konserwatorskich w krużgankach – efekt
50.	Kościół parafialny św. Józefa ul. Zamoyskiego 2	A-595	kościelna	bezzwrotna	300 000	– zakończenie prac przy murze ogrodzeniowym – efekt – rozpoczęcie remontu konserwatorskiego dzwonnicy
51.	Kościół św. Jana Chrzciciela Zgromadzenie Panien Ofiarowania PP. Prezentki ul. św. Jana 7	A-86	kościelna	bezzwrotna	300 000	– rozpoczęcie remontu dachu kościoła
52.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie I i II Klinika Kardiologii i Endokrynologii ul. Kopernika 17	A-1078	Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	300 000	– kontynuacja remontu konserwatorskiego wnętrza budynku II Kliniki
53.	Dom Pomocy Społecznej im. Helclów ul. Helclów 2	A-114	Gmina Kraków	bezzwrotna	300 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
54.	Kościół św. św. Piotra i Pawła ul. Grodzka 54	A-4	kościelna	bezzwrotna	290 000	– zakończenie konserwacji barokowych ławek – efekt
55.	d. Klasztor Karmelitów Klinika Dermatologii ul. Kopernika 19	A-1006	Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	280 000	– kontynuacja konserwacji elewacji wraz ze stolarką
56.	Klasztor SS. Sercanek Zgromadzenie Służebnic Najśw. Serca Jezusowego ul. Garncarska 24/26	A-988	kościelna	bezzwrotna	270 000	– zakończenie remontu dachu budynku klasztornego – efekt
57.	Gmach Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie – ul. Basztowa 22	A-1007	SP / Małopolski Urząd Wojewódzki	bezzwrotna	270 000	– zakończenie konserwacji elewacji wewnętrznej – efekt
58.	Kamienica Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa ul. św. Jana 12	A-719	Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa	bezzwrotna	270 000	– rozpoczęcie wykonania izolacji budynku
59.	d. Szkoła Przemysłowa Zespół Szkół Chemicznych ul. Krupnicza 44	A-750	Gmina Kraków / Zespół Szkół Chemicznych	bezzwrotna	260 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
60.	Dom Jana Matejki Muzeum Narodowe ul. Floriańska 41	A-58	SP	bezzwrotna	255 000	– zakończenie remontu konserwatorskiego wnętrza – efekt
61.	d. Pałac Królewski na Łobzowie Politechnika Krakowska ul. Podchorążych 1	A-645	SP / Politechnika Krakowska	bezzwrotna	250 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
62.	d. Szpital Duchaczek Teatr im. J. Słowackiego pl. Św. Ducha 4 bud. administracji Teatru	A-184	samorządowa / Teatr im. J. Słowackiego	bezzwrotna	250 000	– rozpoczęcie konserwacji elewacji
63.	Zespół klasztorny Wizytek ul. Krowoderska 16	A-88	kościelna	bezzwrotna	250 000	– kontynuacja konserwacji elewacji klasztoru

64.	Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w zespole szpitalnym św. Łazarza ul. Kopernika 19	A-78	SP / Szpital Uniwersytecki	bezwrotna	250 000	– kontynuacja konserwacji nawy głównej i chóru
65.	Klasztor Sióstr Dominikanek „Na Gródku” ul. Mikołajska 21	A-81	kościelna	bezwrotna	250 000	– kontynuacja konserwacji elewacji klasztoru i muru parawanowego
66.	Kamienica ul. Ariańska 18	A-1142	prywatna Jakub Kuszlik, Renata Goettel-Prokopowicz Sylwia Dziadecka	zwrotna	250 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
67.	Klasztor OO. Paulinów „Na Skalce” ul. Skaleczna 15	A-29	kościelna	bezwrotna	250 000	– uporządkowanie otoczenia sadzawki św. Stanisława (poza obszarem planowanej inwestycji – ołtarz tysięcy)
68.	Zespół kościoła i klasztoru Pijarów ul. Pijarska 2-4	A-30	kościelna	bezwrotna	230 000	– zakończenie prac konserwatorskich w kruchcie i pomieszczeniach przyległych – efekt
69.	I Klinika Chirurgii ul. Kopernika 40	A-1118	SP / Collegium Medicum UJ	bezwrotna	230 000	– zakończenie konserwacji elewacji – efekt
70.	Kamienica Jordanowska ul. Szpitalna 24	A-543	Parafia Prawosławna w Krakowie	bezwrotna	220 000	– zakończenie prac związanych z dachem i tarasem – efekt – rozpoczęcie konserwacji elewacji tylnej
71.	Kaplica św. Marii Magdaleny ul. Dożynkowa 35	A-1032	kościelna	bezwrotna	220 000	– rozpoczęcie remontu dachu i konserwacji elewacji
72.	Dom Józefa Mehoffera Muzeum Narodowe ul. Krupnicza 26	A-557	SP	bezwrotna	200 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
73.	d. Willa tzw. „Biały Domek” ul. Lubicz 21 Komenda Wojewódzka Policji	A-1008	SP / Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie	bezwrotna	200 000	– rozpoczęcie remontu konserwatorskiego wnętrza budynku
74.	Zespół budynków Bazyliki św. Floriana ul. Warszawska 1B	A-74	kościelna	bezwrotna	200 000	– rozpoczęcie remontu konserwatorskiego murów ogrodzeniowych oraz ścian i sklepień na emporach kościoła
75.	Kościół św. Andrzeja Zespół klasztorny Klarysek ul. Grodzka 56	A-26	kościelna	bezwrotna	200 000	– kontynuacja prac konserwatorskich w kaplicy zakonnej wraz z izolacją
76.	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych – ul. Łobzowska 40	A-304	kościelna	bezwrotna	200 000	– kontynuacja remontu dachów klasztornych
77.	Kaplica Dominikańska Parafia św. Jana Chrzciciela ul. Dobrego Pasterza 117	A-598	kościelna	bezwrotna	200 000	– rozpoczęcie konserwacji – remont kopuły
78.	d. Akademia Handlowa Zespół Szkół Ekonomicznych ul. Kapucyńska 2	A-1117	Gmina Kraków	bezwrotna	200 000	– rozpoczęcie konserwacji elewacji tylnej i westybulu
79.	Collegium Medicum UJ ul. Kopernika 25	A-1116	SP / Collegium Medicum UJ	bezwrotna	200 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
80.	Collegium Kołłątaja ul. św. Anny 6 / ul. Gołębia 9	A-100	SP / Uniwersytet Jagielloński	bezwrotna	200 000	– rozpoczęcie wykonania izolacji budynku

81.	Collegium Śniadeckiego ul. Kopernika 27	A-102	SP / Uniwersytet Jagielloński	bezzwrotna	200 000	- rozpoczęcie remontu konserwatorskiego kordegard wraz z murem
82.	Siedziba Polskiej Akademii Umiejętności ul. Sławkowska 17	A-105	Polska Akademia Umiejętności	bezzwrotna	200 000	- kontynuacja konserwacji elewacji
83.	Collegium Medicum UJ Zespół Klinik Ginekologii i Położnictwa ul. Kopernika 23	A-1001	SP / Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	200 000	- rozpoczęcie izolacji budynku - rozpoczęcie remontu konserwatorskiego kaplicy
84.	Cmentarz Żydowski ul. Miodowa 55	A-1101	Gmina Wyznaniowa Żydowska	bezzwrotna	200 000	- kontynuacja konserwacji nagrobków
85.	Synagoga Remuh ul. Szeroka 40	A-33	Gmina Wyznaniowa Żydowska	bezzwrotna	200 000	- rozpoczęcie wzmocnienia konstrukcji synagogi
86.	d. Zajezdnia Tramwajowa ul. św. Wawrzyńca 15	A-680	Gmina Kraków / uzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie	bezzwrotna	200 000	- rozpoczęcie konserwacji i rekonstrukcji stolarki hali F
87.	Wieża Ratuszowa Rynek Główny	A-9	Gmina Kraków / Muzeum Historyczne Miasta Krakowa	bezzwrotna	200 000	- rozpoczęcie konserwacji wewnętrznych ścian ceglano-kamiennych
88.	„Jasny Dom” ul. Biskupia 2 / ul. Łobzowska 11	A-362	prywatna kurator sądowy Barbara Zarzycka-Rzeźnik	zwrotna	200 000	- wznowienie konserwacji elewacji wraz ze stolarką
89.	Kamienica mieszczańska ul. św. Gertrudy 2	A-1037	prywatna Wspólnota Mieszkaniowa	zwrotna	200 000	- rozpoczęcie prac konserwatorskich zabytkowej klatki schodowej
90.	„Zajazd pod Lwem” ul. Józefińska 4	A-229	prywatna Gerard Zych – współwłaściciel	zwrotna	200 000	- rozpoczęcie remontu konserwatorskiego elewacji
91.	Szkoła ul. Studencka 12	A-1012	Gmina Kraków / V LO im. A. Witkowskiego	bezzwrotna	190 000	- kontynuacja konserwacji elewacji
92.	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych – ul. Kopernika 44	A-25	kościelna	bezzwrotna	180 000	- kontynuacja prac konserwatorskich w tzw. drugiej zakrystii
93.	Kościół Najśw. Salwatora ul. Bł. Bronisławy	A-14	kościelna	bezzwrotna	170 000	- kontynuacja prac konstrukcyjnych przy murach obwodowych
94.	Kompleks budynków Straży Pożarnej ul. Westerplatte 19	A-572	SP / Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej	bezzwrotna	160 000	- kontynuacja rekonstrukcji stolarki
95.	Zespół klasztorny Bernardynek ul. Poselska 21	A-80	kościelna	bezzwrotna	150 000	- kontynuacja konserwacji ołtarzy
96.	Szpital Bonifratrów ul. Trynarska 11	A-577	kościelna / Konwent Ojców Bonifratrów	bezzwrotna	150 000	- kontynuacja konserwacji elewacji
97.	Dom Plastyków ZPAP ul. Łobzowska 3 / ul. Asnyka 6	A-1134	samorządowa / Związek Polskich Artystów Plastyków	zwrotna	150 000	- kontynuacja konserwacji elewacji
98.	Kasyno Oficerskie ul. Zyblikiewicza 1 / ul. Westerplatte 17	A-121	SP	bezzwrotna	150 000	- kontynuacja remontu konserwatorskiego elewacji wraz ze stolarką
99.	I LO im. B. Nowodworskiego pl. Na Groblach 9	A-583	Gmina Kraków / I LO im. B. Nowodworskiego	bezzwrotna	150 000	- kontynuacja wymiany stolarki okiennej od placu Na Groblach
100.	d. Spichlerz Muzeum Narodowe pl. Sikorskiego 6	A-1119	SP	bezzwrotna	150 000	- rozpoczęcie remontu kompleksowego
101.	Instytut Ekspertyz Sądowych ul. Westerplatte 9	A-833	SP / Instytut Ekspertyz Sądowych	bezzwrotna	100 000	- kontynuacja konserwacji stolarki okiennej w elewacji frontowej i bocznej od ul. Skłodowskiej - kontynuacja konserwacji elewacji podwórkowej

102.	Collegium Medicum UJ Katedra Biochemii Lekarskiej ul. Kopernika 7c	A-316	uczelnia publicznej	bezzwrotna	100 000	– wykonanie prac izolacyjnych budynku
103.	d. Pałac Potulickich Wyższe Seminarium Duchowne ul. Piłsudskiego 4	A-321	kościelna	bezzwrotna	100 000	– rozpoczęcie izolacji murów fundamentowych od podwórca
104.	„Kamienica pod Kruki” Rynek Główny 25	A-160	Gmina Kraków / Międzynarodowe Centrum Kultury	bezzwrotna	100 000	– dofinansowanie kontynuacji modernizacji oficyny
105.	Fort 49 „Krzesławice” ul. Architektów	A-830	Gmina Kraków / Młodzieżowy Dom Kultury	bezzwrotna	100 000	– kontynuacja remontu dachu
106.	Zespół klasztorny Albertynek ul. Woronicza 10	A-618	kościelna	bezzwrotna	90 000	– zakończenie remontu konserwatorskiego furty – efekt
107.	Klinika Okulistyki ul. Kopernika 38	A-1115	SP / Collegium Medicum UJ	bezzwrotna	51 000	– zakończenie konserwacji stolarki drzwiowej – efekt
108.	Mury obronne	A-8	Gmina Kraków	bezzwrotna	50 000	– wznowienie prac przy polichromii ścian kaplicy w Bramie Floriańskiej
109.	Kamienica Parafii Mariackiej Plac Mariacki 2	A-242	kościelna	zwrotna	50 000	– rozpoczęcie dofinansowania remontu kompleksowego
RAZEM:					44 550 000	
Rezerwa NFRZK:					300 000	
OGÓLEM:					44 850 000	

Przewodniczący Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa **Prof. Franciszek Ziejka**
Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krakowie **Jan Janczykowski**
Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa **Tadeusz Murzyn**

Kraków, 6 lutego 2008 roku

SPRAWOZDANIE Z WYKONANIA PLANU ODNOWY ZABYTKÓW KRAKOWA W 2008 ROKU

Sprawozdanie z wykonania planu odnowy zabytków Krakowa w 2008 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na rok 2008	Plan po korektach	Wykonanie w 2008 r.	% wykonania (5:3) (5:4)	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
I.	Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa					
1.	Dochody, z tego:	44 850 000	44 850 000	44 827 226,31	100,0	99,9
	– saldo z 2007 roku	192 232	192 232	192 231,72	100,0	100,0
	– dotacja z budżetu centralnego poprzez Kancelarię Prezydenta Państwa	44 300 000	44 300 000	44 300 000,00	100,0	100,0
	– pozostałe wpływy z innych źródeł	357 768	357 768	334 994,59	93,6	93,6
2.	Wydatki:					
	– remonty obiektów zabytkowych	44 850 000	44 850 000	44 728 648,77	99,7	99,7
	Stan środków na dzień 31.12.2008 r.			98 577,54	–	–
II.	Środki inwestorów powierzone ZRZZK		wg umów o IZ			
1.	Dochody:	–	38 964 534	38 802 763,86	–	99,6
2.	Wydatki:	–	38 964 534	38 802 763,86	–	99,6
III.	RAZEM:					
	Dochody	–	83 814 534	83 629 990,17	–	99,8
	Wydatki	–	83 814 534	83 531 412,63	–	99,7
IV.	Ilość obiektów rewaloryzowanych: 117, w tym: z NFRZK – III					

Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa **Tadeusz Murzyn**
Główny Księgowy Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa **Sylwia Fundament**
Kraków, 14 stycznia 2009 roku

Sprawozdanie z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2008 ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na rok 2008 po korektach (w zł)	Wykonanie za rok 2008 (w zł)	% wykonania (4:3)	Zakres rzeczowy prac	Nakłady finansowe właścicieli (w zł) w inwestorstwie:	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	ZRZZK	własnym*
1.	Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego	3 400 000	3 400 000,00	100,0	– kontynuowano remont konserwatorski budynku nr 7 – zakończono prace konserwatorskie przy murach kleiszczowych – efekt	–	1 954 866
2.	Klasztor OO. Kamedułów ul. Konarowa 1	2 900 000	2 898 550,12	100,0	– kontynuowano remont konserwatorski Schindlerówki – prace dokumentacyjne – wytyczne konserwatorskie i projektowe do budynku bramnego – dofinansowanie remontu Domu Wolskiego i dawnej Infirmerii – wzmocnienie kamiennego muru oporowego – efekt	1 197 955	380 000

3.	Zespół klasztorny Benedyktynów w Tyńcu ul. Benedyktyńska 37	1 950 000	1 949 092,50	100,0	– zakończono remont budowlano-konserwatorski tzw. „Wielkiej Ruiny” – dofinansowanie – efekt – wykonano prace konserwa- torskie przy wątkach ceglano- kamiennych oraz elewacji frontowej tzw. „Wielkiej Ruiny” – efekt – wykonano zabezpieczenie konstrukcyjne kamiennego muru oporowego wzdłuż podjazdu	2 484 866	–
4.	Sukiennice Rynek Główny 1 Muzeum Narodowe / Gmina Kraków	1 300 000	1 300 000,00	100,0	– wykonano wzmocnienie kon- strukcji i konserwację attyk	12 406 133 305 758	– 486 000
5.	Pałac Krzysztofora Rynek Główny 35	1 000 000	999 136,33	99,9	– rozbudowa przestrzeni ekspozycyjnej przedproży – dofinansowanie – kontynuacja remontu skrzydła zachodniego	1 452 662	343 923
6.	Zespół klasztorny Bernardynów ul. Bernardyńska 2	1 000 000	999 999,50	100,0	– zakończono prace konserwa- torskie w prezbiterium kościo- ła – efekt – wykonano konserwację deko- racji grobu Chrystusa – efekt – opracowano projekt oraz rozpoczęto prace przy zabezpieczeniu konstrukcji sklepień wraz z pracami re- montowymi przy więźbie dachu kościoła	–	175 000
7.	Pałac Arcybiskupi ul. Franciszkańska 3	1 254 000	1 258 179,49	100,3	– zakończono remont konser- watorski parteru – efekt – wykonano konserwację kaplicy – efekt	–	600 000
8.	Muzeum Archeologiczne ul. Senacka 3	835 000	834 999,39	100,0	– wykonano wzmocnienie kon- strukcji obiektu – rozpoczęto remont dachu	266 659	172 359
9.	Zespół klasztorny Kanoników Regular- nych Laterańskich na Kazimierzu ul. Bożego Ciała 26	800 000	800 000,00	100,0	– zakończono prace konserwa- torskie w kaplicy Zwiastowa- nia NMP – efekt – kontynuowano prace konser- watorskie elewacji północnej kościoła	–	–
10.	Collegium Maius UJ ul. Jagiellońska 15	800 000	800 000,00	100,0	– rozpoczęto rewitalizację Ogro- du Profesorskiego wraz z elewacją Collegium od strony ogrodu – dofinanso- wanie	250 000	410 000
11.	Pałac Czapskich Muzeum Narodowe ul. Piłsudskiego 10-12	750 000	673 487,70	89,8	– rozpoczęto remont dachu wraz z wykonaniem konser- wacji detali	63 777	77 204
12.	Zespół Klinik Neurologicznych ul. Botaniczna 3	669 000	668 011,37	99,9	– zakończono remont dachu jednego budynku kliniki	50 000	213 386
13.	Archikatedra na Wawelu Wawel 3	700 000	700 000,00	100,0	– wykonano dokumentację konserwatorską w zakresie oceny zagrożeń podziemi Katedry – wykonano konserwację trzech okien w budynku Archiwum (pomieszczenie biblioteki) – wykonano przygotowawczą dokumentację badawczą wnętrza kaplicy Wazów	24 311	–

13.	Archikatedra na Wawelu Wawel 3 c.d.	700 000	700 000,00	100,0	– zakończono prace konserwatorskie w zakrystii kaplicy bp. Tomickiego – efekt – wykonano prace konserwatorskie lica muru oporowego przed Muzeum Katedralnym – efekt – wykonano izolację podziemi Katedry od strony południowej – efekt	24 311	–
14.	Collegium Minus UJ ul. Gołębia 11	670 000	638 775,18	95,3	– zakończono remont konserwatorski elewacji wraz z wymianą stolarki – efekt	–	85 000
15.	Bazylika Mariacka Rynek Główny 3	650 000	649 994,49	100,0	– kontynuowano konserwację i częściową rekonstrukcję posadzki w nawach, kaplicach i prezbiterium	–	–
16.	PAT – d. Pałac Sanguszków ul. Franciszkańska 1 / ul. Bracka 17	635 000	664 523,42	104,6	– zakończono konserwację fasad – efekt	–	290 000
17.	Zespół klasztorny Franciszekanów pl. Wszystkich Świętych 5	600 000	600 000,00	100,0	– kontynuowano remont dachu budynku Seminarium – rozpoczęto konserwację wystroju wnętrza gotyckiej zakrystii	–	1 253 673
18.	Muzeum Archidiecezjalne ul. Kanoniczna 19	346 000	346 000,00	100,0	– opracowano dokumentację projektową przebudowy istniejącej i wykonanie nowej piwnicy pod sienią budynku frontowego – efekt – rozpoczęto remont konserwatorski piwnic i klatek schodowych	–	250 000
19.	Collegium Witkowskiego UJ ul. Gołębia 13	575 000	575 772,45	100,1	– zakończono konserwację elewacji – efekt	56 234	230 000
20.	Zespół klasztorny Augustianów ul. Augustiańska 7	123 000	122 756,10	99,8	– konserwacja malowidła ściennego w krużgankach – efekt – konserwacja gotyckiej sieni w klasztorze – efekt	–	230 000
	Pałac Jerzmanowskich ul. Górników 27	400 000	399 999,99	100,0	– kontynuowano remont konserwatorski elewacji pałacu	–	200 000
21.	Zespół Szpitala Wojskowego ul. Wrocławska 1-3	550 000	536 742,45	97,6	– zakończono remont dachu budynku nr 2 – efekt	–	–
22.	Collegium Wróblewskiego ul. Olszewskiego 2	500 000	499 999,61	100,0	– odtworzenie, dostawa i wymiana stolarki okiennej – efekt – remont konserwatorski elewacji od ul. Jagiellońskiej	423 554	–
23.	Zespół klasztorny Dominikanów Kościół św. Trójcy ul. Stolarska 12	500 000	499 996,72	100,0	– konserwacja i wzmocnienie latarni nad kopułą kaplicy Lubomirskich – efekt – rozpoczęcie remontu konserwatorskiego kopuły kaplicy Myszzkowskich – kontynuowano konserwację polipptyku dominikańskiego z II poł. XV w.	–	7 500
24.	Fort Kościuszko – Bastion V	500 000	500 000,00	100,0	– kontynuacja prac izolacyjnych Kaponiery i otoczenia Bastionu – II etap	–	–

25.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie II Klinika Chirurgii ul. Kopernika 21	450 000	448 370,82	99,6	– wykonano izolację pionową piwnic budynku – efekt – kontynuacja remontu konserwatorskiego elewacji	50 000	51 100
26.	Narodowy Stary Teatr im. H. Modrzejewskiej ul. Jagiellońska 1	450 000	462 021,14	102,7	– rozpoczęto prace konserwatorskie w westybulu – wykonano rekonstrukcję wystroju foyer I piętra – efekt – dokończono rekonstrukcję elementów wystroju fasady – efekt	286 847	–
27.	Cmentarz Rakowicki ul. Rakowicka 26	450 000	443 063,08	98,5	– konserwacja muru cmentarnego od strony wsch. na odcinku od bramy do muru południowego – wykonano konserwację naprawczą grobowców rodzin: Kurkiewiczów i Barańskich, Wójcików, Dysowskich – efekt	326 346	III 309
28.	Dom J. Piłsudskiego - Oleandry al. 3 Maja 7	560 000	558 497,81	99,7	– zakończono remont konstrukcji portyku wejściowego – efekt	–	–
29.	d. Collegium Godlewskiego Akademia Rolnicza al. Mickiewicza 21	435 000	456 244,04	104,9	– zakończono remont konserwatorski elewacji oraz renowację tynków i bramy w sieniach przejazdowych – efekt	–	353 092
30.	Theatrum Anatomicum ul. Kopernika 12	400 000	399 999,66	100,0	– remont konserwatorski elewacji głównej i wschodniej podwórka	–	–
31.	d. Szkoła Przemysłowa Akademia Sztuk Pięknych, ul. Humberta 3 Zespół Szkół Mechanicznych nr 1 al. Mickiewicza 5	400 000	400 000,00	100,0	– kontynuacja remontu kompleksowego dachów	–	473 337
32.	Dom „Pod Krzyżem” ul. Szpitalna 21	335 000	333 875,93	99,7	– wykonano remont dachu – efekt	–	18 198
33.	Zespół szpitalno-parkowy ul. Babińskiego 29	400 000	399 370,68	99,8	– kontynuowano konserwację elewacji pawilonu 5c	–	2 820 457
34.	Kościół św. Marka ul. Sławkowska 24 / ul. św. Marka 10	390 000	389 999,16	100,0	– kontynuowano konserwację ołtarzy bocznych – rozpoczęcie konserwacji zabitykowych elementów wyposażenia wnętrza kościoła	–	–
35.	Kościół św. Barbary Mały Rynek 8	375 000	375 000,00	100,0	– dofinansowanie kontynuacji prac konserwatorskich we wnętrzu kościoła	–	–
36.	Plebania Parafii św. Krzyża ul. św. Krzyża 23	405 000	404 547,37	99,9	– zakończono konserwację elewacji – efekt – wykonano zabezpieczenia konstrukcyjne wątków ceglano-kamiennych	–	23 375
37.	Pałac ac Pusłowskich ul. Westerplatte 10	360 000	345 408,76	95,9	– zakończono remont konserwatorski elewacji – efekt	35 000	77 000
38.	Fundacja Aleksandra Lubomirskiego Uniwersytet Ekonomiczny ul. Rakowicka 27	350 000	350 000,00	100,0	– kontynuowano remont konserwatorski wnętrza budynku głównego	144 575	190 422
39.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Klinika Urologii ul. Grzegórzecka 18	350 000	362 874,70	103,7	– kontynuowano konserwację elewacji – wykonano izolację ścian piwnic – efekt	30 000	30 914

40.	Cerkiew Greckokatolicka ul. Wiślna 11	350 000	360 500,00	103,0	– kontynuacja prac konserwatorskich przy ścianach i sklepieniach cerkwi wraz z konserwacją polichromii – rozpoczęto prace konserwatorskie przy dwóch oknach w elewacji południowej	–	3 000
41.	Cmentarz Remuh ul. Szeroka 40	250 000	250 000,00	100,0	– wykonano projekt aranżacji wejścia na cmentarz od strony ul. Jakuba oraz rozpoczęto konserwację muru wraz z aranżacją dawnego wejścia – konserwacja 31 kamiennych macew	–	–
42.	d. Szkoła Realna Gimnazjum nr 2 ul. Studencka 13	350 000	349 993,32	100,0	– zakończono konserwację elewacji fasad – efekt	–	32 522
43.	Plac Matejki 13 Akademia Sztuk Pięknych	340 000	349 442,97	102,8	– zakończono remont konserwatorski elewacji – efekt	–	196 062
44.	Zespół klasztorny Franciszkanów-Reformatów ul. Reformacka 4	384 000	384 838,99	100,2	– wykonano izolację poziomą i pionową ścian fundamentowych dziedzińca i korytarza klasztoru oraz wzmocnienie fundamentów baszty – efekt	–	149 000
45.	Willa Decjusza al. 28-go Lipca 17a	320 000	323 123,31	101,0	– zakończono remont tarasu i schodów – efekt	–	57 960
46.	Zespół klasztorny Karmelitów „Na Piasku” ul. Karmelicka 19	310 000	301 412,43	97,2	– zakończenie prac konserwatorskich w kaplicy MB Paskowej – efekt – konserwacja dwóch obrazów z XVII w. z ołtarzy bocznych Bazyliki – efekt	–	210 000
47.	Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy ul. Strzelecka 2	300 000	300 000,00	100,0	– kontynuowano konserwację elewacji	–	315 821
48.	d. Pałac Prymasowski ul. Grodzka 65	300 000	300 000,00	100,0	– rozpoczęto wzmocnienia posadowienia oficyny zachodniej oraz izolację i odgrzybienie murów budynku	674 894	7 764
49.	Opactwo Cystersów w Mogile ul. Klasztorna 11	300 000	302 588,31	100,9	– zakończono prace konserwatorskie w krużgankach – efekt	–	–
50.	Kościół parafialny św. Józefa ul. Zamoyskiego 2	300 000	286 510,89	95,5	– zakończono remont muru ogrodzeniowego – efekt – wykonano prace zabezpieczające muru oporowego kościoła od strony zachodniej – efekt	–	–
51.	Kościół św. Jana Chrzciciela Zgromadzenie Panien Ofiarowania PP. Prezentki ul. św. Jana 7	300 000	299 976,70	100,0	– rozpoczęto remont dachu kościoła	–	196 000
52.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie I i II Klinika Kardiologii i Endokrynologii ul. Kopernika 17	547 000	562 000,00	102,7	– zakończono remontu ambulatorium II Kliniki Kardiologii – rozpoczęto remont dachu budynku I Kliniki	948 241	1 010 990
53.	Dom Pomocy Społecznej im. Helclów ul. Helclów 2	300 000	300 000,00	100,0	– kontynuowano konserwację elewacji	50 000	1 148 416

54.	Kościół św. św. Piotra i Pawła ul. Grodzka 52a	290 000	288 428,12	99,5	– zakończono konserwację barokowych ławek w kościele – efekt	–	45 000
55.	d. Klasztor Karmelitów Klinika Dermatologii ul. Kopernika 19	280 000	279 999,63	100,0	– zakończono wymianę stolarki okiennej na elewacjach frontowych – rozpoczęto konserwację elewacji	–	–
56.	Klasztor SS. Sercanek Zgromadzenie Służebnic Najśw. Serca Jezusowego ul. Garncarska 24/26	270 000	272 211,94	100,8	– zakończono remont dachu wraz z wymianą pokrycia od strony placu Sikorskiego – efekt – wykonano remont balkonów na elewacji frontowej	–	159 400
57.	Gmach Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie – ul. Basztowa 22	72 000	71 694,16	99,6	– zakończono konserwację elewacji wewnętrznej – efekt	–	–
58.	Kamienica Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa ul. św. Jana 12	270 000	236 681,19	87,7	– wykonano izolację pionową murów fundamentowych – efekt	–	20 223
59.	d. Szkoła Przemysłowa Zespół Szkół Chemicznych ul. Krupnicza 44	260 000	259 999,76	100,0	– kontynuacja remontu elewacji	–	134 435
60.	Dom Jana Matejki Muzeum Narodowe ul. Floriańska 41	365 000	365 000,00	100,0	– kontynuacja remontu konserwatorskiego wnętrz	132 998	254 899
61.	d. Pałac Królewski na Łobzowie Politechnika Krakowska ul. Podchorążych 1	250 000	249 999,99	100,0	– kontynuowano konserwację elewacji	505 244	377 100
62.	d. Szpital Duchaczek Teatr im. J. Słowackiego bud. administracji Teatru, pl. Św. Ducha 4	250 000	249 959,34	100,0	– rozpoczęto konserwację elewacji	–	38 050
63.	Zespół klasztorny Wzytek ul. Krowoderska 16	250 000	250 000,00	100,0	– kontynuowano remont konserwatorski elewacji klasztoru	–	50 000
64.	Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w zespole szpitalnym św. Łazarza ul. Kopernika 19	250 000	250 000,00	100,0	– kontynuacja konserwacji architektury i wystroju wnętrza nawy głównej	–	–
65.	Klasztor Siostr Dominikanek „Na Gródku” ul. Mikołajska 21	250 000	250 000,00	100,0	– kontynuacja remontu konserwatorskiego elewacji klasztoru i muru parawanowego – prace zabezpieczające i konstrukcyjne ściany zachodniej	–	18 000
66.	Kamienica ul. Ariańska 18	250 000	249 265,07	99,7	– kontynuowano remont konserwatorski elewacji	–	128 974
67.	Klasztor OO. Paulinów „Na Skalce” ul. Skaleczna 15	250 000	250 000,00	100,0	– wykonano I etap prac zagospodarowania terenu przy sadzawce św. Stanisława	–	490 000
68.	Zespół kościoła i klasztoru Pijarów ul. Pijarska 2-4	279 000	278 328,75	99,8	– zakończono prace konserwatorskie w kruchcie wraz z przyległymi pomieszczeniami – efekt – konserwacja klatki schodowej wraz z rekonstrukcją i wzmocnieniem źle zachowanych elementów – efekt	–	306 910
69.	I Klinika Chirurgii ul. Kopernika 40	230 000	230 731,62	100,3	– zakończono konserwację elewacji budynku frontowego	–	14 527

70.	Kamienica Jordanowska ul. Szpitalna 24	195 000	194 100,00	99,5	– zakończono prace remontowe dachu i tarasu – efekt	–	–
71.	Kaplica św. Marii Magdaleny ul. Dożynkowa 35	220 000	220 000,00	100,0	– wykonano I etap remontu dachu	–	31 000
72.	Dom Józefa Mehoffera Muzeum Narodowe ul. Krupnicza 26	200 000	208 000,01	104,0	– zakończono remont budowlano-konserwatorski elewacji – efekt	43 104	49 714
73.	d. Willa tzw. „Biały Domek” ul. Lubicz 21 Komenda Wojewódzka Policji	176 000	175 837,11	99,9	– rozpoczęto remont konserwatorski wnętrza budynku	110 000	–
74.	Zespół budynków Bazyliki św. Floriana ul. Warszawska 1B	200 000	199 340,00	99,7	– opracowano projekt muru ogrodzeniowego przy kościele – wykonano remont konserwatorski ścian i sklepień na emporach bazyliki – efekt – wykonano konserwację zespołu stałego wyposażenia zakrystii – efekt	–	15 700
75.	Kościół św. Andrzeja Zespół klasztorny Klarysek ul. Grodzka 56	300 000	295 815,78	98,6	– projekt budowlany i wykonawczy usunięcia przyczyn zawilgocenia murów klasztornych od strony ul. Grodzkiej wraz z realizacją prac – zakończono kompleksowe prace konserwatorskie w kaplicy zakonnej – efekt	–	130 000
76.	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych – ul. Łobzowska 40	200 000	200 000,00	100,0	– kontynuowano remont dachów klasztornych	–	17 500
77.	Kaplica Dominikańska Parafia św. Jana Chrzciciela ul. Dobrego Pasterza 117	100 000	99 999,99	100,0	– wykonano badania konserwatorskie i opracowano dokumentację naukowo-historyczną oraz projekt budowlany remontu kaplicy – efekt	–	–
78.	d. Akademia Handlowa Zespół Szkół Ekonomicznych ul. Kapucyńska 2	200 000	199 997,20	100,0	– wykonano projekt remontu konserwatorskiego elewacji podwórkowych – wykonano prace konserwatorskie w westybulu – efekt – rozpoczęcie konserwacji elewacji tylnej oraz montaż 5 wzorcowych okien skrzynekowych	229 465	261 902
79.	Collegium Medicum UJ ul. Kopernika 25	165 000	164 806,73	99,9	– wykonano konserwację elewacji zachodniej	–	–
80.	Collegium Kofłataja ul. św. Anny 6 / ul. Gołębia 9	200 000	201 640,00	100,8	– wykonano izolację budynku – efekt	50 000	155 000
81.	Collegium Śniadeckiego ul. Kopernika 27	200 000	200 000,00	100,0	– rozpoczęto remont konserwatorski kordegard	50 000	253 000
82.	Siedziba Polskiej Akademii Umiejętności ul. Sławkowska 17	200 000	200 000,00	100,0	– wykonano remont konserwatorski elewacji tylnej wraz z rekonstrukcją stolarki od ul. Sławkowskiej – efekt	–	–
83.	Collegium Medicum UJ Zespół Klinik Ginekologii i Położnictwa ul. Kopernika 23	200 000	199 951,85	100,0	– rozpoczęto prace przy izolacji budynku – rekonstrukcja bramy od strony południowej – efekt	50 000	166 320
84.	Cmentarz Żydowski ul. Miodowa 55	200 000	197 680,00	98,8	– wykonano konserwację 69 nagrobków	–	–

85.	Synagoga Remuh ul. Szeroka 40	300 000	300 000,00	100,0	– wykonano dokumentację techniczną (ekspertyza oraz projekt budowlano-konstrukcyjny) – rozpoczęto wzmocnienie konstrukcyjne synagogi	–	–
86.	d. Zajezdnia Tramwajowa ul. św. Wawrzyńca 15	200 000	200 000,00	100,0	– rozpoczęcie konserwacji i rekonstrukcji stolarki hali F	–	–
87.	Wieża Ratuszowa Rynek Główny	200 000	200 000,00	100,0	– rozpoczęto konserwację ścian wnętrza Wieży	–	–
88.	„Jasny Dom” ul. Biskupia 2/ ul. Łobzowska 11	200 000	148 629,66	74,3	– kontynuacja odtworzenia stolarki w obiekcie	–	–
89.	Centrum Kultury Żydowskiej ul. Meiselsa 17	9 000	8 560,00	95,1	– wykonano projekt budowlany remontu muru ogrodzeniowego od ul. Meiselsa – efekt	2 192	6 942
90.	„Zajazd pod Lwem” ul. Józefińska 4	200 000	200 000,00	100,0	– wykonano remont elewacji frontowej – efekt	–	–
91.	Szkoła ul. Studencka 12	190 000	188 600,26	99,3	– kontynuowano konserwację elewacji	–	378 155
92.	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych – ul. Kopernika 44	180 000	188 115,00	104,5	– zakończono prace konserwatorskie tzw. drugiej zakrystii – efekt	–	–
93.	Kościół Najśw. Salwatora ul. Bł. Bronisławy	170 000	170 573,99	100,3	– zakończenie prac konstrukcyjnych przy murach obwodowych – efekt	–	55 000
94.	Kompleks budynków Straży Pożarnej ul. Westerplatte 19	185 000	192 722,08	104,2	– zakończono rekonstrukcję stolarki okiennej w budynku głównym i oficynie prawej – efekt	–	800 000
95.	Zespół klasztorny Bernardynek ul. Poselska 21	150 000	149 999,85	100,0	– wykonano konserwację ołtarza głównego wraz z obrazem św. Józefa – efekt – rozpoczęto konserwację ołtarzy bocznych	–	250 000
96.	Szpital Bonifratrów ul. Trynitaraska 11	150 000	150 000,00	100,0	– kontynuacja remontu elewacji	15 000	140 962
97.	Dom Plastyków ZPAP ul. Łobzowska 3/ ul. Asnyka 6	150 000	149 951,95	100,0	– zakończono konserwację elewacji oraz remont dachu – efekt	25 000	33 379
98.	Kasyno Oficerskie ul. Zyblikiewicza 1/ ul. Westerplatte 17	150 000	150 000,00	100,0	– wykonano I etap remontu pokrycia dachowego	177 054	–
99.	I LO im. B. Nowodworskiego pl. Na Groblach 9	150 000	150 000,00	100,0	– kontynuacja rekonstrukcji stolarki okiennej	241 207	–
100.	d. Spichlerz Muzeum Narodowe pl. Sikorskiego 6	150 000	150 000,00	100,0	– rozpoczęto roboty remontowo-budowlane (wzmocnienia fundamentów, izolacja przeciwwilgociowa)	18 300	18 300
101.	Instytut Ekspertyz Sądowych ul. Westerplatte 9	100 000	100 000,00	100,0	– wykonano konserwację elewacji frontowej i bocznej	45 049	–
102.	Collegium Medicum UJ Katedra Biochemii Lekarskiej ul. Kopernika 7c	135 000	135 000,00	100,0	– wykonano I etap prac izolacyjnych budynku	–	–
103.	d. Pałac Potulickich Wyższe Seminarium Duchowne ul. Piłsudskiego 4	100 000	100 000,00	100,0	– rozpoczęto izolację przeciwwilgociową murów fundamentowych od podwórca	–	95 000

104.	„Kamienica pod Kruki” Rynek Główny 25	100 000	100 321,69	100,3	– remont konserwatorski „Sali pod Kruki”	8 646 967	–
105.	Fort 49 „Krzyszłowice” ul. Architektów	100 000	99 956,84	100,0	– dofinansowano prace konserwatorsko-budowlane – niwelacja dziedzińca z odwodnieniem i wykonaniem bruków	–	530 000
106.	Zespół klasztorny Albertynek ul. Woronicza 10	90 000	87 254,89	96,9	– zakończono remont konserwatorski furty – efekt	–	140 000
107.	Klinika Okulistyki ul. Kopernika 38	51 000	50 993,00	100,0	– zakończono konserwację stolarki drzwiowej parteru i przyziemia – efekt	–	2 135
108.	Mury obronne	50 000	50 000,00	100,0	– wykonano prace związane z osuszeniem murów obronnych na odcinku pomiędzy Basztą Pasamoników a Basztą Stolarską	149 916	150 000
109.	Kamienica Parafii Mariackiej Plac Mariacki 2	50 000	50 000,00	100,0	– badania konserwatorskie i opracowanie wytycznych dot. polichromii ściennej – rozpoczęto prace konserwatorskie we wnętrzu	–	–
110.	d. Pałac Dębińskich ul. Wiślna 7	100 000	100 000,00	100,0	– konserwacja i rekonstrukcja malowideł ściennych w klatce schodowej i sieni	–	1 688 032
III.	Filharmonia Krakowska ul. Zwierzyniecka 1	50 000	50 000,00	100,0	– wykonano wzmocnienie konstrukcji fragmentu stropu nad piwnicą – efekt	23 260	–
RAZEM: Inne koszty:		44 850 000	44 725 824,33 2 824,44	99,7		32 042 569	22 241 209
OGÓLEM:		44 850 000	44 728 648,77	99,7		32 042 569	22 241 209

Uwaga*: podana przez właścicieli wysokość poniesionych nakładów nie jest możliwa do zweryfikowania przez ZRZZK.
Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa **Tadeusz Murzyn**
Kraków, 12 stycznia 2009 roku

Informacja o realizacji zadań w inwestorstwie zastępczym ZRZZK za rok 2008

Lp.	Wyszczególnienie	Umowa o inwestorstwo zastępcze	Wykonanie za rok 2008 (w zł)	% wykonanie (4:3)	Zakres rzeczowy prac
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Klasztor OO. Kamedułów ul. Konarowa 1	1 197 954	1 197 954,65	100,0	– zakończono remont dawnego Domu Fundatora i Infirmerii – efekt
2.	Zespół klasztorny Benedyktynów w Tyńcu ul. Benedyktyńska 37	2 484 866	2 484 866,12	100,0	– wykonano prace związane z modernizacją budynku d. Biblioteki w tzw. „Wielkiej Ruinie” – efekt – prace konserwatorskie przy wątkach ceglano-kamiennych oraz elewacji frontowej w tzw. „Wielkiej Ruinie”
3.	Sukiennice Gmina Kraków	306 774	305 758,24	99,7	– prace dodatkowe przy zabezpieczeniu konstrukcji i konserwacji attyk – przechowanie 8 kramów kupieckich
	Muzeum Narodowe	12 406 133	12 406 133,49	100,0	– rozpoczęcie remontu i modernizacji Galerii Sztuki Polskiej XIX wieku
4.	Dom Jana Matejki Muzeum Narodowe ul. Floriańska 41	132 998	132 998,24	100,0	– wykonano konserwację stropu w sali 201 – wykonano wzmocnienie stropów między II i III piętrem

5.	„Kamienica Długoszowska” ul. Grodzka 33	48 907	48 907,16	100,0	– zakończono remont wewnętrznej zabytkowej klatki schodowej – efekt
6.	ul. Basztowa 18 / pl. Matejki 13 Akademia Sztuk Pięknych	2 287 699	2 287 698,72	100,0	– kontynuacja budowy sali wielofunkcyjnej
7.	ul. Przy Rondzie 6	2 182 523	2 182 523,25	100,0	– zakończono przebudowę pomieszczeń I i II piętra, parteru oraz części piwnic na potrzeby Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego – efekt
8.	ul. Worcella 7 – Małopolski Urząd Wojewódzki	1 890 808	1 890 808,16	100,0	– wykonano przebudowę części pomieszczeń I piętra budynku Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego – efekt
9.	„Kamienica pod Kruki” Rynek Główny 25	8 646 967	8 646 967,45	100,0	– zakończono remont i modernizację oficyny – efekt
10.	Szpital Bonifratrów ul. Trynitaraska 11	15 000	15 000,00	100,0	– prace remontowo-konserwatorskie elewacji północnej
11.	Instytut Ekspertyz Sądowych ul. Westerplatte 9	45 048	45 048,59	100,0	– kontynuowano prace konserwatorskie elewacji
12.	Mury Obronne	149 916	149 915,71	100,0	– opracowano opinię o stanie zawilgocenia murów Bramy Floriańskiej – opracowano projekt budowy węzła sanitarnego (wraz z realizacją) i drzwi na ganek – wykonano prace konserwatorskie przy wątku kamiennym
13.	d. Pałac na Łobzowie ul. Podchorążych 1	505 300	505 243,74	100,0	– kontynuacja konserwacji elewacji
14.	Zespół Klinik Neurologicznych ul. Botaniczna 3	50 000	50 000,00	100,0	– wykonano instalację odgromową i roboty związane z odprowadzeniem wód opadowych z dachu
15.	Fundacja Aleksandra Lubomirskiego ul. Rakowicka 27 Uniwersytet Ekonomiczny	144 575	144 574,50	100,0	– wykonanie posadzek w korytarzu II p. gmachu głównego
16.	Muzeum Etnograficzne pl. Wolnica 1	71 826	71 825,34	100,0	– odtworzenie i wymiana stolarki okiennej w budynku – efekt
17.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie II. Klinika Chirurgii ul. Kopernika 21	50 000	50 000,00	100,0	– zakończono prace dodatkowe przy izolacji pionowej budynku – efekt
18.	d. Pałac ac Pusłowskich ul. Westerplatte 10	35 000	35 000,00	100,0	– remont konserwatorski elewacji – efekt
19.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Klinika Urologii ul. Grzegorzewska 18	30 000	30 000,00	100,0	– wykonano izolację przeciwwilgociową budynku
20.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie I i II Klinika Kardiologii i Endokrynologii ul. Kopernika 17	948 242	948 241,41	100,0	– zakończono remont pomieszczeń ambulatorium – efekt
21.	d. Willa tzw. „Biały Domek” Komenda Wojewódzka Policji ul. Lubicz 21	110 000	110 000,00	100,0	– rozpoczęto remont wnętrza budynku
22.	Collegium Medicum UJ Zespół Klinik Ginekologii i Położnictwa ul. Kopernika 23	50 000	50 000,00	100,0	– rozpoczęto izolację przeciwwilgociową budynku

23.	I LO im. B. Nowodworskiego Pl. Na Groblach 9	275 186	241 207,01	87,7	– wymiana stolarki na elewacjach budynku od strony podwórca
24.	Collegium Maius UJ ul. Jagiellońska 15	250 000	250 000,00	100,0	– rewitalizacja Ogrodu Profesorskiego wraz z elewacją Collegium od strony ogrodu – I etap
25.	Pałac Krzysztofory Rynek Główny 35	1 452 662	1 452 662,11	100,0	– rozbudowa przestrzeni ekspozycyjnej przedproży – remont i przebudowa dachu – odsłonięcie i konserwacja techniczna polichromii w pięciu pomieszczeniach w zachodnim skrzydle pałacu
26.	Dom Pomocy Społecznej im. Helclów ul. Helclów 2	50 000	50 000,00	100,0	– wykonano prace budowlane przy cokole prawego skrzydła elewacji
27.	Dom Plastyków ZPAP ul. Łobzowska 3/ ul. Asnyka 6	25 000	25 000,00	100,0	– wykonano remont części dachu
28.	d. Akademia Handlowa Zespół Szkół Ekonomicznych ul. Kapucyńska 2	229 465	229 465,29	100,0	– zakończono wymianę instalacji elektrycznej wraz z pracami malarskimi – efekt
29.	d. Spichlerz Muzeum Narodowe pl. Sikorskiego 6	18 300	18 300,00	100,0	– rozpoczęto roboty remontowo-budowlane (podbicie ścian piwnicznych, izolacja przeciwwilgociowa)
30.	Dom Józef Mehoffera Muzeum Narodowe ul. Krupnicza 26	43 104	43 103,67	100,0	– konserwacja stolarki okiennej w elewacji frontowej
31.	Narodowy Stary Teatr im. H. Modrzejewskiej ul. Jagiellońska 1	286 847	286 846,97	100,0	– wykonano remont konserwatorski klatki schodowej tzw. aktorskiej – efekt
32.	XX LO im. L. Staffa ul. Szlak 5	278 432	278 432,08	100,0	– wykonano prace malarskie w głównej klatce schodowej – wykonano zabezpieczenie kartuszy oraz wymianę pionu kanalizacyjnego
33.	Pałac Czapskich Muzeum Narodowe ul. Piłsudskiego 10-12	63 777	63 777,40	100,0	– remont konserwatorski tralek w obrębie dachu
34.	Archikatedra na Wawelu Wawel 3	24 311	24 311,21	100,0	– zabezpieczenie przeciwwilgociowe podziemi Katedry od strony południowej
35.	Collegium Wróblewskiego UJ ul. Olszewskiego 2	423 554	423 553,65	100,0	– zakończenie remontu konserwatorskiego elewacji od ul. Jagiellońskiej
36.	d. Pałac Prymasowski ul. Grodzka 65	784 000	674 894,13	86,1	– projekt usunięcia awarii wod.-kan. – projekt techniczno-wykonawczy oficyny zachodniej – efekt – rozpoczęto remont wzmocnienia posadowienia oficyny zachodniej wraz z izolacją i odgrzybieniem murów budynku
37.	Filharmonia Krakowska ul. Zwierzyniecka 1	23 260	23 259,61	100,0	– zabudowa holu przy klatce schodowej z przeznaczeniem na biuro
38.	Muzeum Archeologiczne ul. Senacka 3	281 660	266 659,18	94,7	– opracowano projekt wymiany pozostałych więźb dachowych oraz projekt wymiany stolarki okiennej – rozpoczęto remont dachu w skrzydle zachodnim
39.	Collegium Witkowskiego UJ ul. Gołębia 13	56 234	56 233,87	100,0	– prace dodatkowe konserwatorskie elewacji (naprawa krenelażu, renowacja balkonów)
40.	Cmentarz Rakowicki	328 959	326 346,21	99,2	– rozpoczęto prace remontowo-konserwatorskie muru południowego
41.	Kasyno Oficerskie ul. Zybkiewicza 1/ ul. Westerplatte 17	177 054	177 054,48	100,0	– kontynuowano remont pokrycia dachowego – II etap

42.	Centrum Kultury Żydowskiej ul. Meiselsa 17	2 192	2 192,22	100,0	– dokumentacja techniczna remontu muru od ul. Meiselsa – efekt
43.	Collegium Kołłątaja UJ ul. św. Anny 6 / ul. Gołębia 9	50 000	50 000,00	100,0	– prace dodatkowe przy pracach izolacyjnych budynku
44.	Collegium Śniadeckiego ul. Kopernika 27	50 000	50 000,00	100,0	– remont konserwatorski kordegard
RAZEM:		38 964 534	38 802 763,86	99,6	

Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa **Tadeusz Murzyn**
Kraków, 12 stycznia 2009 roku

Zarząd Rewaloryzacji
Zespołów Zabytkowych Krakowa
31-005 Kraków, ul. Bracka 13

PLAN RZECZOWO-FINANSOWY

odnowy zabytków Krakowa na rok 2009
ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

Dochody:

A.	Środki finansowe z budżetu centralnego poprzez Kancelarię Prezydenta RP	44 300 000
B.	Środki społeczne oraz spłata zadłużeń hipotecznych	435 422
C.	Stan środków na dzień 1 stycznia 2009 r.	98 578
RAZEM:		44 834 000

Przewidywane wydatki:

Lp.	Obiekt	Wpis do rejestru zabytków	Własność Administracja	Rodzaj refundacji kosztów	Proponowany limit (zł)	Zakres rzeczowy
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego	A-7	SP	bezwrotna	2 600 000	– zakończenie remontu konserwatorskiego budynku nr 7 – efekt – zabezpieczenie muru cegielkowego
2.	Klasztor OO. Kamedułów al. Konarowa 1	A-6	kościelna	bezwrotna	2 200 000	– zakończenie remontu konserwatorskiego Schindlerówki – efekt – konserwacja budynku furty i bram kościoła
3.	Sukiennice	A-10	SP / Muzeum Narodowe / Gmina Kraków	bezwrotna	1 000 000	– remont konserwatorski elewacji – I etap
			Gmina Kraków	bezwrotna	1 000 000	– remont konserwatorski części gminnej – przyziemie, kramy, piwnice
4.	Collegium Maius UJ ul. Jagiellońska 15	A-11	SP / Uniwersytet Jagielloński	bezwrotna	1 500 000	– zakończenie prac konserwatorskich w Ogrodzie Profesorskim – efekt – wzmocnienie stropów podstrychowych w budynku Collegium
5.	Zespół klasztorny Bernardynów ul. Bernardyńska 2	A-18	kościelna	bezwrotna	1 093 000	– zakończenie wzmocnienia konstrukcyjnego kościoła – efekt

6.	Zespół klasztorny Kanoników Regularnych Laterańskich na Kazimierzu ul. Bożego Ciała 26	A-24	kościelna	bezzwrotna	1 000 000	– zakończenie konserwacji elewacji kościoła – efekt – ekspertyza konserwatorska wnętrza
7.	Pałac Krzysztofy Rynek Główny 35	A-42	Gmina Kraków / Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego – samorządowa	bezzwrotna	1 000 000	– zakończenie prac przy przedprożach – efekt – kontynuacja remontu konserwatorskiego obiektu
8.	Pałac Czapskich Muzeum Narodowe ul. Piłsudskiego 10-12	A-106	SP	bezzwrotna	900 000	– kontynuacja remontu konserwatorskiego obiektu
9.	d. Szkoła Przemysłowa Akademia Sztuk Pięknych ul. Humberta 3 Zespół Szkół Mechanicznych nr 1 al. Mickiewicza 5	A-750	SP / Gmina Kraków	bezzwrotna	900 000	– zakończenie remontu dachów – efekt
10.	Zespół klasztorny Dominikanów ul. Stolarska 12 Kościół św. Trójcy	A-21	kościelna	bezzwrotna	800 000	– kontynuacja prac przy kopule Kaplicy Myszkowskich – zakończenie konserwacji poliptyku Dominikańskiego – efekt
11.	d. Spichlerz Muzeum Narodowe pl. Sikorskiego 6	A-1119	SP	bezzwrotna	800 000	– kontynuacja remontu obiektu
12.	Muzeum Archeologiczne ul. Senacka 3	A-90	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego – samorządowa / Muzeum Archeologiczne	bezzwrotna	800 000	– kontynuacja remontu dachów oraz badania konserwatorskie piwnic
13.	Zespół klasztorny Franciszkanów, pl. Wszystkich Świętych 5	A-22	kościelna	bezzwrotna	800 000	– zakończenie konserwacji I zakrystii – efekt – zakończenie remontu dachów Seminarium – efekt
14.	d. Pałac Królewski na Łobzowie Politechnika Krakowska ul. Podchorążych 1	A-645	SP / Politechnika Krakowska	bezzwrotna	750 000	– zakończenie konserwacji elewacji – efekt
15.	Pałac Jerzmanowskich ul. Górników 27	A-639	kościelna	bezzwrotna	711 000	– zakończenie konserwacji elewacji oraz izolacji pałacu – efekt
16.	Zespół klasztorny Benedyktynów w Tyńcu ul. Benedyktyńska 37	A-33	kościelna	bezzwrotna	700 000	– zakończenie remontu wozowni – efekt – konserwacja dawnego muru obronnego wzdłuż podjazdu
17.	Fort „Kościuszko” – Bastion V	A-308	Gmina Kraków / Towarzystwo Kopca Kościuszki	bezzwrotna	650 000	– zakończenie prac remontowo- konserwatorskich w rejonie Bastionu V – efekt – wykonanie projektu technicznego kurtyny
18.	Zespół klasztorny Karmelitów „Na Piasku” ul. Karmelicka 19	A-84	kościelna	bezzwrotna	600 000	– rozpoczęcie konserwacji fasady kościoła
19.	d. Pałac Prymasowski ul. Grodzka 65	A-429	SP	bezzwrotna	600 000	– remont dachu i wzmocnienie stropów
20.	d. Pałace Kapitulne Muzeum Archidiecezjalne ul. Kanonicza 19-21	A-49	Kuria Metropolitalna/ Muzeum Archidiecezjalne	bezzwrotna	600 000	– zakończenie remontu piwnic – efekt – konserwacja bramy oraz remont sieni
21.	Kamienica Parafii Mariackiej pl. Mariacki 2	A-242	kościelna	bezzwrotna	600 000	– kontynuacja prac konserwatorskich we wnętrzu
22.	Archikatedra na Wawelu	A-7	kościelna	bezzwrotna	550 000	– rozpoczęcie konserwacji Kaplicy Wazów
23.	Dom Pomocy Społecznej im. Helclów ul. Helclów 2	A-114	Gmina Kraków	bezzwrotna	540 000	– kontynuacja konserwacji elewacji

24.	Synagoga Remuh ul. Szeroka 40	A-33	Gmina Wyznaniowa Żydowska	bezwrotna	537 000	– zakończenie prac konstrukcyjnych – efekt – zabezpieczenie polichromii
25.	Zespół szpitalno-parkowy ul. Babińskiego 29	A-893	SP / Krakowski Szpital Neuropsychiatryczny	bezwrotna	520 000	– zakończenie konserwacji elewacji pawilonu 5c – efekt
26.	Collegium Medicum UJ Zespół Klinik Ginekologii i Położnictwa ul. Kopernika 23	A-1001	SP / Szpital Uniwersytecki	bezwrotna	520 000	– kontynuacja prac przy izolacji budynku
27.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie II Klinika Chirurgii ul. Kopernika 21	A-1005	Szpital Uniwersytecki	bezwrotna	500 000	– zakończenie konserwacji elewacji – efekt
28.	Zespół kościoła i klasztoru Pijarów ul. Pijarska 2-4	A-30	kościelna	bezwrotna	500 000	– konserwacja fasady klasztoru wraz z izolacją
29.	d. Obserwatorium Astronomiczne Collegium Śniadeckiego ul. Kopernika 27	A-102	SP / Uniwersytet Jagielloński	bezwrotna	500 000	– kontynuacja remontu kordegard
30.	Bazylika Najświętszego Serca Pana Jezusa ul. Kopernika 2	A-299	kościelna	bezwrotna	437 000	– remont dachu
31.	Zespół klasztorny Misjonarzy ul. św. Filipa 19	A-770	kościelna	bezwrotna	400 000	– remont dachu kościoła
32.	Collegium Iuridicum ul. Grodzka 53	A-35	SP / Uniwersytet Jagielloński	bezwrotna	400 000	– prace konserwatorskie w dziedzińcu
33.	Collegium Wróblewskiego UJ ul. Olszewskiego 2	A-312	SP / Uniwersytet Jagielloński	bezwrotna	400 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
34.	Zespół Klinik Neurologicznych ul. Botaniczna 3	A-824	Szpital Uniwersytecki	bezwrotna	400 000	– kontynuacja remontu dachów
35.	VI LO, Gimnazjum nr 3 ul. Wąska 5	A-1138	Gmina Kraków / VI LO / Gimnazjum nr 3	bezwrotna	400 000	– rozpoczęcie konserwacji elewacji
36.	d. Klasztor Karmelitów Klinika Dermatologii ul. Kopernika 19	A-1006	Szpital Uniwersytecki	bezwrotna	390 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
37.	Theatrum Anatomicum ul. Kopernika 12	A-856	SP / Collegium Medicum UJ	bezwrotna	385 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
38.	d. Akademia Handlowa Zespół Szkół Ekonomicznych ul. Kapucyńska 2	A-1117	Gmina Kraków	bezwrotna	351 000	– remont konserwatorski elewacji tylnej i holu na parterze
39.	Kościół św. św. Piotra i Pawła ul. Grodzka 52a	A-4	kościelna	bezwrotna	350 000	– konserwacja pomieszczenia dawnego skarbcza
40.	Zespół klasztorny Klarysek ul. Grodzka 56	A-26	kościelna	bezwrotna	350 000	– izolacja obiektu od strony wirydarza – badania konserwatorskie w budynku dawnej szkoły
41.	Kasyno Oficerskie ul. Zyblikiewicza 1 / ul. Westerplatte 17	A-121	SP	bezwrotna	350 000	– zakończenie remontu dachów – efekt
42.	Szkoła Podstawowa nr 16 ul. J. Dietla 70	A-143	Gmina Kraków	bezwrotna	350 000	– rozpoczęcie konserwacji elewacji
43.	Cerkiew Greckokatolicka ul. Wiślna 11	A-85	kościelna / Kuria Przemysko- Warszawska obrządku greckokatolickiego	bezwrotna	337 000	– zakończenie konserwacji wnętrza kościółka – efekt

44.	d. Fundacja Aleksandra Lubomirskiego ul. Rakowicka 27 Uniwersytet Ekonomiczny	A-103	SP / Uniwersytet Ekonomiczny	bezzwrotna	320 000	– zakończenie prac konserwatorskich I piętra – efekt
45.	Kościół św. Marka ul. Sławkowska 24 / ul. św. Marka 10	A-16	kościelna	bezzwrotna	320 000	– zakończenie konserwacji ołtarzy bocznych – efekt
46.	Zespół klasztorny Felicjanek ul. Smoleńsk 6	A-571	kościelna	bezzwrotna	300 000	– rozpoczęcie konserwacji elewacji kościoła
47.	Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy ul. Strzelecka 2	A-592	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego – samorządowa	bezzwrotna	300 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
48.	Pałac Arcybiskupi ul. Franciszkańska 3	A-94	Kuria Metropolitalna	bezzwrotna	300 000	– konserwacja klatki schodowej w skrzydle wschodnim
49.	Klasztor Sióstr Dominikanek „Na Gródku” ul. Mikołajska 21	A-81	kościelna	bezzwrotna	300 000	– kontynuacja konserwacji muru parawanowego
50.	Kościół parafialny św. Józefa ul. Zamoyskiego 2	A-595	kościelna	bezzwrotna	300 000	– rozpoczęcie remontu konserwatorskiego dzwonnicy
51.	Collegium Witkowskiego UJ ul. Gołębia 13	A-755	SP / Uniwersytet Jagielloński	bezzwrotna	300 000	– kontynuacja remontu konserwatorskiego wnętrza
52.	Biblioteka Jagiellońska al. Mickiewicza 22	A-978	Uniwersytet Jagielloński	bezzwrotna	300 000	– rozpoczęcie konserwacji wnętrza – I etap kamieniarka i stiuki
53.	I Klinika Chirurgii ul. Kopernika 40	A-1118	SP / Collegium Medicum UJ	bezzwrotna	300 000	– remont konserwatorski pawilonu
54.	Barbakan	A-8	Gmina Kraków	bezzwrotna	300 000	– konserwacja dolnej kondygnacji
55.	V LO im. A. Witkowskiego ul. Studencka 12	A-1012	Gmina Kraków / V LO	bezzwrotna	300 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
56.	Kamienica pl. Św. Ducha 3	A-181	Gmina Kraków	bezzwrotna	300 000	– rozpoczęcie konserwacji elewacji
57.	Kamienica ul. Józefa 12	A-227	prywatna / zarządca Ewa Pleśniarowicz	zwrotna	300 000	– remont dachu
58.	d. Zajazd ul. Powstańców Wielkopolskich / ul. Wielicka 2	A-115	Gmina Kraków	bezzwrotna	300 000	– rozpoczęcie remontu obiektu
59.	Opactwo Cystersów w Mogile ul. Klasztorna 11	A-20	kościelna	bezzwrotna	260 000	– rozpoczęcie konserwacji fasady klasztoru
60.	Bazylika Mariacka Rynek Główny 3	A-3	kościelna	bezzwrotna	255 000	– zakończenie konserwacji posadzki w kościele – efekt
61.	Kaplica Dominikańska Parafia św. Jana Chrzyciela ul. Dobrego Pasterza 117	A-598	kościelna	bezzwrotna	250 000	– rozpoczęcie remontu konserwatorskiego kaplicy
62.	Mur graniczny ul. Meiselsa 17					– remont muru granicznego od ul. Meiselsa
	a) Centrum Kultury Żydowskiej	A-838	Fundacja Judaica	bezzwrotna	165 000	
	b) Józefa 12	A-227	zarządca nieruchomości Ewa Pleśniarowicz	zwrotna	85 000	
63.	Szpital Bonifratrów ul. Trynatarska 11	A-577	kościelna / Konwent Ojców Bonifratrów	bezzwrotna	250 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
64.	Kamienica ul. Ariańska 18	A-1142	prywatna: Jakub Kuszlik, Renata Goettel-Prokopowicz, Sylwia Dziadecka	zwrotna	250 000	– kontynuacja konserwacji elewacji

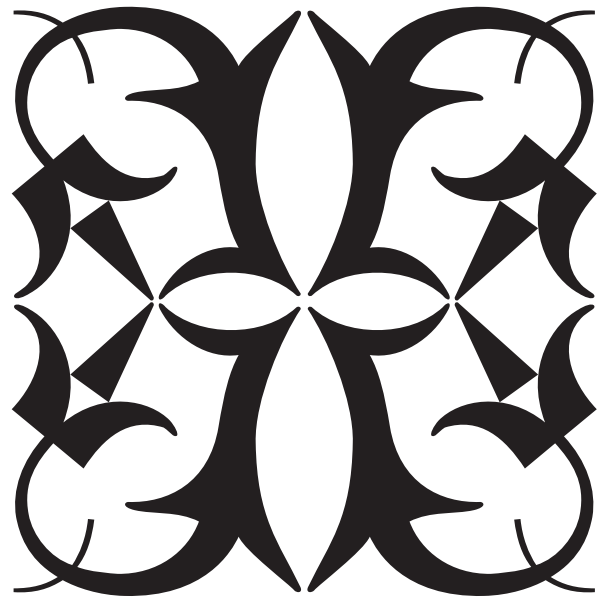
65.	Dom Cechu Rzeźników i Masarzy „Na Kottowym” ul. Westerplatte 18	A-570	Cech Rzemiosł Spożywczych	zwrotna	250 000	– odsłonięcie i konserwacja polichromii we wnętrzu
66.	Kamienica ul. Józefa 4	A-446	prywatna: Jozefa IV sp. z o.o.	zwrotna	250 000	– remont konserwatorski elewacji
67.	d. Szkoła Przemysłowa Zespół Szkół Chemicznych ul. Krupnicza 44	A-750	Gmina Kraków / Zespół Szkół Chemicznych	bezzwrotna	250 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
68.	Kaplica św. Marii Magdaleny ul. Dożynkowa 35	A-1032	kościelna	bezzwrotna	245 000	– kontynuacja prac konserwatorsko-remontowych
69.	Uzdrowisko Kraków-Swoszowice ul. Kąpielowa 70	A-675	SP	bezzwrotna	244 000	– wykonanie izolacji domu zdrojowego
70.	Zespół klasztorny Nazaretanek ul. Warszawska 13	A-1094	kościelna	bezzwrotna	230 000	– rozpoczęcie konserwacji fasady klasztoru
71.	Narodowy Stary Teatr im. H. Modrzejewskiej ul. Jagiellońska 1	A-118	SP / Narodowy Stary Teatr	bezzwrotna	200 000	– dokończenie konserwacji westybuli – efekt
72.	Dom Jana Matejki Muzeum Narodowe ul. Floriańska 41	A-58	SP	bezzwrotna	200 000	– zakończenie konserwacji wnętrza z sienią – efekt
73.	Zespół Klasztorny Franciszkanów-Reformatów ul. Reformacka 4	A-87	kościelna	bezzwrotna	200 000	– kontynuacja izolacji kościoła i klasztoru
74.	d. Szpital Duchaczek bud. administracji Teatru im. J. Słowackiego pl. Św. Ducha 4	A-184	samorządowa / Teatr im. J. Słowackiego	bezzwrotna	200 000	– zakończenie konserwacji elewacji budynku – efekt
75.	Zespół klasztorny Wizytek ul. Krowoderska 16	A-88	kościelna	bezzwrotna	200 000	– kontynuacja konserwacji elewacji klasztoru
76.	Kościół św. Grzegorza w Ruszczy ul. Jeziorko 40	A-75	kościelna	bezzwrotna	200 000	– konserwacja dekoracji sklepień
77.	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych ul. Łobzowska 40	A-304	kościelna	bezzwrotna	200 000	– kontynuacja remontu dachu
78.	Collegium Medicum UJ ul. Kopernika 25	A-1116	SP / Collegium Medicum UJ	bezzwrotna	200 000	– kontynuacja konserwacji elewacji
79.	Cmentarz Rakowicki	A-584	Gmina Kraków	bezzwrotna	200 000	– konserwacja nagrobków według typowań – konserwacja muru południowego od wewnątrz cmentarza
80.	Cmentarz Żydowski ul. Miodowa 55	A-1101	Gmina Wyznaniowa Żydowska	bezzwrotna	200 000	– konserwacja macew według typowań
81.	Cmentarz Remuh	A-33	Gmina Wyznaniowa Żydowska	bezzwrotna	200 000	– zakończenie konserwacji muru z dawną bramką od ul. Jakuba – efekt
82.	Wieża Ratuszowa Rynek Główny	A-9	Gmina Kraków / Muzeum Historyczne Miasta Krakowa	bezzwrotna	200 000	– kontynuacja konserwacji wnętrza
83.	Kamienica ul. Sławkowska 14	A-499	Gmina Kraków	bezzwrotna	200 000	– remont konserwatorski elewacji
84.	d. Pałac Potulickich Wyższe Seminarium Duchowne ul. Piłsudskiego 4	A-321	kościelna	bezzwrotna	198 000	– zakończenie izolacji pałacu – efekt

85.	Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w zespole szpitalnym św. Łazarza ul. Kopernika 19	A-78	SP / Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	190 000	– kontynuacja konserwacji wnętrza
86.	Zespół klasztorny Bernardynek ul. Poselska 21	A-80	kościelna	bezzwrotna	185 000	– kontynuacja konserwacji ołtarzy
87.	Collegium Medicum UJ Katedra Biochemii Lekarskiej ul. Kopernika 7c	A-316	uczelnia publicznej	bezzwrotna	165 000	– zakończenie prac izolacyjnych – efekt
88.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie I i II Klinika Kardiologii i Endokrynologii ul. Kopernika 17	A-1078	Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	151 000	– zakończenie remontu dachu nad I Kliniką Kardiologii – efekt
89.	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych ul. Kopernika 44	A-25	kościelna	bezzwrotna	150 000	– konserwacja ołtarzy i krucyfiksów
90.	Plebania Parafii św. Krzyża ul. św. Krzyża 23	A-240	kościelna	bezzwrotna	150 000	– projekt techniczny oraz realizacja remontu i konserwacji muru przy Plebanii
91.	Gmach Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie ul. Basztowa 22	A-1007	SP / Małopolski Urząd Wojewódzki	bezzwrotna	150 000	– remont pomieszczeń I piętra
92.	Zespół klasztorny Augustianów ul. Augustiańska 7	A-5	kościelna	bezzwrotna	150 000	– konserwacja polichromii w krużgankach oraz ołtarza Kaplicy św. Doroty
93.	Kamienica „Festina Lente” ul. Retoryka 7	A-257	prywatna: Maria Kubik-Pieniążek	zwrotna	150 000	– remont dachu
94.	Kamienica Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa ul. św. Jana 12	A-719	Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa	bezzwrotna	150 000	– konserwacja elewacji tylnej
95.	Kościół św. Mikołaja ul. Kopernika 9	A-77	kościelna	bezzwrotna	150 000	– zabezpieczenie konstrukcyjne i izolacja kościoła
96.	I LO im. B. Nowodworskiego pl. Na Groblach 9	A-583	Gmina Kraków / I LO	bezzwrotna	125 000	– kontynuacja rekonstrukcji stolarki
97.	Fort 49 „Krzyszawice” ul. Architektów	A-830	Gmina Kraków / Młodzieżowy Dom Kultury	bezzwrotna	100 000	– kontynuacja prac przy przedbramiu
98.	Fort 44 „Tonie” ul. Pękowicka 9	A-1137	SP	bezzwrotna	100 000	– inwentaryzacja oraz badania i ekspertyzy obiektu
99.	Kamienica „Pod Blachą” Rynek Główny 29	A-163	Gmina Kraków	bezzwrotna	100 000	– remont konserwatorski elewacji
100.	Kamienica ul. Rakowicka 12	A-902	prywatna: Janusz Zalewski	zwrotna	100 000	– konserwacja klatki schodowej
101.	Kościół św. Wojciecha Rynek Główny	A-79	kościelna	bezzwrotna	100 000	– rozpoczęcie konserwacji wnętrza
102.	Klasztor ss. Sercanek Zgromadzenie Służebnic Najśw. Serca Jezusowego ul. Garncarska 24/26	A-988	kościelna	bezzwrotna	100 000	– konserwacja elewacji bocznych kościoła
103.	Kamienica Hipolitów Pl. Mariacki 3	A-63	Gmina Kraków / Muzeum Historyczne m. Krakowa	bezzwrotna	100 000	– osuszenie i konserwacja piwnic
104.	Filharmonia Krakowska ul. Zwierzyniecka 1	A-706	Kuria Metropolitalna	bezzwrotna	100 000	– remont konserwatorski elewacji tylnej

105.	Dom Kolegiaty Wszystkich Świętych ul. Kanonicza 11	A-148	kościelna	bezzwrotna	90 000	– konserwacja elewacji od strony Plant
106.	Kościół św. Bartłomieja w Mogile ul. Klasztorna 4	A-13	kościelna	bezzwrotna	80 000	– konserwacja wieży bramnej
107.	d. willa tzw. „Biały Domek” Komenda Wojewódzka Policji ul. Lubicz 21	A-1008	SP / Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie	bezzwrotna	80 000	– zakończenie remontu wnętrza i klatki schodowej – efekt
108.	Kamienica Jordanowska ul. Szpitalna 24	A-543	Parafia Prawosławna w Krakowie	bezzwrotna	70 000	– remont konserwatorski elewacji tylnej – efekt
109.	Kościół św. Jana Chrzciciela Zgromadzenie Panien Ofiarowania pp. Prezentki ul. św. Jana 7	A-86	kościelna	bezzwrotna	65 000	– zakończenie remontu dachu kościoła – efekt
110.	Kamienica „Pod Kruki” Rynek Główny 25	A-160	Gmina Kraków / Międzynarodowe Centrum Kultury	bezzwrotna	50 000	– konserwacja balkonu
111.	Instytut Ekspertyz Sądowych ul. Westerplatte 9	A-833	SP	bezzwrotna	45 000	– konserwacja klatki schodowej
112.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Klinika Urologii ul. Grzegórzecka 18	A-1128	Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	20 000	– zakończenie konserwacji elewacji
RAZEM:					44 559 000	
Rezerwa NFRZK:					275 000	
OGÓLEM:					44 834 000	

Przewodniczący Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa **Prof. Franciszek Ziejka**
Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krakowie **Jan Janczykowski**
Dyrektor Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa **Tadeusz Murzyn**

Kraków, 6 lutego 2009 roku

9 Mapa

**WYKAZ OBIEKTÓW W ŚRÓDMIEŚCIU KRAKOWA ODNAWIANYCH ZE ŚRODKÓW
NARODOWEGO FUNDUSZU REWALORYZACJI ZABYTEKÓW KRAKOWA
W LATACH 2007-2008**

Nr na mapie	Obiekt	Adres
1	d. Collegium Godlewskiego – Uniwersytet Rolniczy	Mickiewicza 21
2	Zespół klasztorny Karmelitów na Piasku	Karmelicka 19
3	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych	Łobzowska 40
4	Kamienica „Jasny Dom”	Biskupia 2 / Łobzowska 11
5	Dom Plastyków	Łobzowska 3 / Asnyka 6
6	Zespół klasztorny Wizytek	Krowoderska 16
7	Dom Pomocy Społecznej im. Helclów	Helclów 2
8	Zgromadzenie Córek Bożej Miłości	Pędzichów 16
9	Akademia Sztuk Pięknych	pl. Matejki 13
10	Gmach Urzędu Wojewódzkiego	Basztowa 22
11	Kościół św. Floriana	Warszawska 1B
12	Cmentarz Rakowicki	Rakowicka 26
13	d. Fundacja A. Lubomirskiego – Uniwersytet Ekonomiczny	Rakowicka 27
14	Kamienica	Ariańska 18
15	Celestat Bractwa Kurkowego – Muzeum Historyczne Miasta Krakowa	Lubicz 16
16	d. willa „Biały Domek” – Komenda Wojewódzka Policji	Lubicz 21
17	Zespół Klinik Neurologicznych	Botaniczna 3
18	Collegium Śniadeckiego	Kopernika 27
19	Zespół Klinik Ginekologii i Położnictwa	Kopernika 23
20	Instytut Pielęgniarstwa i Położnictwa – Collegium Medicum UJ	Kopernika 25
21	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych	Kopernika 44
22	Klinika Okulistyki – Szpital Uniwersytecki	Kopernika 38
23	I Klinika Chirurgii – Szpital Uniwersytecki	Kopernika 40
24	II Klinika Chirurgii – Szpital Uniwersytecki	Kopernika 21
25	Klinika Dermatologii – Szpital Uniwersytecki	Kopernika 19
26	Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP	Kopernika 19
27	Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy	Strzelecka 2
28	I i II Klinika Kardiologii i Endokrynologii – Szpital Uniwersytecki	Kopernika 17
29	Klinika Urologii – Szpital Uniwersytecki	Grzegórzecka 18
30	Katedra Biochemii Lekarskiej – Collegium Medicum UJ	Kopernika 7c
31	Kompleks Straży Pożarnej	Westerplatte 19
32	Kasyno Oficerskie	Zybkiewicza 1 / Westerplatte 17
33	Zespół klasztorny Dominikanek na Gródku	Mikołajska 21
34	Towarzystwo Lekarskie Krakowskie	Radziwiłłowska 4
35	Theatrum Anatomicum – Collegium Medicum UJ	Kopernika 12
36	d. Pałac Pusłowskich – Instytut Muzykologii UJ	Westerplatte 12
37	d. Pałac Judkiewiczów – Instytut Ekspertyz Sądowych	Westerplatte 9

38	Kościół św. Krzyża	pl. Św. Ducha 2
39	Plebania parafii św. Krzyża	Św. Krzyża 21
40	d. szpital Duchaczek – administracja Teatru im. J. Słowackiego	pl. Św. Ducha 4
41	Dom „Pod Krzyżem” – Muzeum Historyczne Miasta Krakowa	Szpitalna 21
42	Kamienica Jordanowska – Parafia Prawosławna	Szpitalna 24
43	Dom Jana Matejki – Muzeum Narodowe w Krakowie	Floriańska 41
44	Mury obronne i Brama Floriańska – Muzeum Historyczne Miasta Krakowa	
45	Zespół klasztorny Pijarów wraz z kościołem	Pijarska 2-4
46	Zespół klasztorny Reformatów wraz z kościołem	Reformacka 4
47	Kościół św. Marka	Sławkowska 24 / św. Marka 10
48	Polska Akademia Umiejętności	Sławkowska 17
49	Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa	św. Jana 12
50	Kościół św. Jana Chrzciciela	św. Jana 7
51	Kościół św. Tomasza	Szpitalna 10
52	Kamienica – Parafia Mariacka	Pl. Mariacki 2
53	Kościół Mariacki	Rynek Główny
54	Kościół św. Barbary	Mały Rynek 8
55	Plac Mariacki	Pl. Mariacki
56	Sukiennice	Rynek Główny
57	Wieża Ratuszowa – Muzeum Historyczne Miasta Krakowa	Rynek Główny
58	Pałac „Pod Krzysztoforą” – Muzeum Historyczne Miasta Krakowa	Rynek Główny 35
59	Narodowy Stary Teatr	Jagiellońska 1
60	Collegium Maius UJ	Jagiellońska 15
61	Collegium Kołłątaja UJ	św. Anny 6 / Gołębia 9
62	Kamienica „Pod Kruki” – Międzynarodowe Centrum Kultury	Rynek Główny 25
63	d. Pałac Dębińskich – Izba Skarbowa w Krakowie	Wiślna 7
64	Wydział Polonistyki UJ	Gołębia 14
65	Cerkiew greckokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (kościół św. Norberta)	Wiślna 11
66	Wydział Polonistyki UJ	Gołębia 16
67	Collegium Wróblewskiego UJ	Olszewskiego 2
68	Wydział Polonistyki UJ	Gołębia 18
69	Wydział Polonistyki UJ	Gołębia 20 / Jagiellońska 18
70	Collegium Minus UJ	Gołębia 11
71	Collegium Witkowskiego UJ	Gołębia 13
72	Collegium Novum UJ	Gołębia 24
73	Figura Matki Boskiej Łaskawej	Planty
74	d. Akademia Handlowa – Zespół Szkół Ekonomicznych	Kapucyńska 2
75	Gimnazjum nr 2	Studencka 13
76	Dom Józefa Mehoffera – Muzeum Narodowe w Krakowie	Krupnicza 26
77	V Liceum Ogólnokształcące	Studencka 12
78	d. Szkoła Przemysłowa – Zespół Szkół Chemicznych	Krupnicza 44
79	d. Szkoła Przemysłowa – Zespół Szkół Mechanicznych nr 1 / Akademia Sztuk Pięknych	Mickiewicza 5
80	d. Spichlerz – Muzeum Narodowe w Krakowie	pl. Sikorskiego 6
81	Zespół klasztorny Sercanek	Garncarska 24-26
82	Kamienica Łozińskich – Muzeum Narodowe w Krakowie	Piłsudskiego 14
83	d. Pałac Czapskich – Muzeum Narodowe w Krakowie	Piłsudskiego 10-12
84	d. Pałac Potulickich – Wyższe Seminarium Duchowne	Piłsudskiego 4

85	Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna	Straszewskiego 22
86	Filharmonia Krakowska	Zwierzyniecka 1
87	I Liceum Ogólnokształcące	pl. Na Groblach 9
88	Pałac Arcybiskupi	Franciszkańska 3
89	d. Pałac Sanguszków – Papieska Akademia Teologiczna	Franciszkańska 1
90	Zespół klasztorny Franciszkanów Konwentalnych	pl. Wszystkich Świętych 5
91	Muzeum Archeologiczne	Senacka 3
92	d. Pałac Wielopolskich – Urząd Miasta Krakowa	pl. Wszystkich Świętych 3/4
93	Kamienica Długoszowska	Grodzka 33
94	Kamienica	Grodzka 27
95	Kamienica – Urząd Miasta Krakowa	pl. Wszystkich Świętych 11
96	Zespół klasztorny Dominikanów	Stolarska 12
97	Zespół klasztorny Bernardynek	Poselska 21
98	Kościół św. św. Piotra i Pawła	Grodzka 54
99	Zespół klasztorny Klarysek	Grodzka 56
100	Dom kolegiaty Wszystkich Świętych	Kanonicza 11
101	Dom św. Stanisława – Muzeum Archidiecezjalne	Kanonicza 19
102	d. Pałac Prymasowski – Urząd Skarbowy Kraków – Stare Miasto	Grodzka 65
103	d. Arsenał Królewski – Wydział Polonistyki UJ	Grodzka 64
104	Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego	Wawel
105	Archikatedra	Wawel
106	Zespół klasztorny Bernardynów	Bernardyńska 2
107	Zespół klasztorny Paulinów na Skałce	Skałeczna 15
108	Zespół klasztorny Augustianów	Augustiańska 7
109	Dom Macierzysty Zgromadzenia Albertynek	Krakowska 47
110	Szpital Bonifratrów	Trynitaraska 11
111	Zespół klasztorny Kanoników Regularnych Laterańskich	Bożego Ciała 26
112	Centrum Kultury Żydowskiej	Meiselsa 17
113	Cmentarz Remuh	Szeroka 40
114	Synagoga Remuh	Szeroka 40
115	d. Zajezdnia Tramwajowa – Muzeum Inżynierii Miejskiej	św. Wawrzyńca 15
116	Nowy Cmentarz Żydowski	Miodowa 55
117	d. Zajazd „Pod Lwem”	Józefińska 4